

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Studijní program: Filologie

Studijní obor: Románské jazyky – italský jazyk

PhDr. Jana Tomaščinová

NOMINÁLNÍ KOLOKACE V ITALSKÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU

NOMINAL COLLOCATIONS IN THE ITALIAN CIVIL CODE

Dizertační práce

Školitel: Doc. PhDr. Jan Radimský, PhD.

Datum vypracování práce: 26. 1. 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem dizertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, 26. 1. 2015

.....

PhDr. Jana Tomaščinová

Poděkování

Velice ráda bych vyjádřila své díky školiteli Doc. PhDr. Janu Radimskému, PhD. za jeho nezměrnou trpělivost, ochotu a velmi cenné připomínky při vedení mé dizertační práce.

Dík patří též JUDr. Katarzyně Žák-Krzyžankové za rady v oblasti teorie práva.

Obsah

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK	5
ÚVOD	6
1. ITALSKÝ PRÁVNÍ SYSTÉM: CESTY K JEDNOTĚ KONCEPTUÁLNÍ I JAZYKOVÉ	8
2. ODBORNÝ JAZYK A JEHO SLOVNÍ ZÁSoba V RÁMCI NÁRODNÍHO JAZYKA	12
2.1. ÚVOD	12
2.2. K VYMEZENÍ POJMŮ BĚŽNÝ JAZYK A ODBORNÝ JAZYK	12
2.3. K TERMÍNU ODBORNÝ JAZYK ČI ODBORNÝ SUBKÓD	13
2.4. K PROBLEMATICE VZTAHU ODBORNÉ SLOVNÍ ZÁSoby A SLOVNÍ ZÁSoby BĚŽNÉHO JAZYKA	14
2.5. ZÁVĚR	18
3. PRÁVNÍ JAZYK A JEHO OBEcnÁ CHARAKTERISTIKA: K PROBLEMATICE POLYFUNKČNOSTI A POLYTEXTOVOSTI PRÁVNÍHO JAZYKA	19
3.1. ÚVOD	19
3.2. PRÁVNÍ JAZYK A PRÁVO	20
3.3. KOMUNIKACE V PRÁVNÍM PROSTŘEDÍ	23
3.3.1. Úloha emitenta a adresáta v procesu právní komunikace	24
3.3.2. Emitent (mluvčí, aktivní subjekt komunikace)	24
3.3.3. Právní komunikáty z hlediska aktivního subjektu komunikačního procesu	25
3.3.4. Adresát, příjemce	26
3.4. KLASIFIKACE PRÁVNÍCH TEXTŮ PODLE POTENCIÁLNÍHO OKRUHU PŘÍJEMCŮ	28
3.5. ZÁVĚR	30
3.6. KLASIFIKACE PRÁVNÍCH TEXTŮ Z HLEDISKA FUNKČNÍCH STYLŮ	32
3.6.1. Funkční styly právního jazyka	33
3.6.2. Textové žánry právního jazyka	35
3.7. ZÁVĚR: PRÁVNÍ JAZYK JAKO MULTIDIMENZIONÁLNÍ, MULTIFUNKČNÍ A MULTIŽÁNROVÝ FENOMÉN	35
4. PRÁVNÍ JAZYK V ITALSKÉ LINGVISTICE	37
4.1. ÚVOD	37
4.2. TULLIO DE MAURO	37
4.3. BRUNO MIGLIORINI A IGNAZIO BALDELLI	40
4.4. MICHELE A. CORTELAZZO	40
4.5. LEO SCHENA	41
4.6. BICE MORTAROVÁ GARAVELLIOVÁ	42
4.7. GIOVANNI ROVERE	43
4.8. RICCARDO GUALDO A STEFANO TELVE	43
4.9. ZÁVĚR	44
5. PRÁVNÍ JAZYK A JEHO SLOVNÍ ZÁSoba	45
5.1. ITALŠTÍ AUTOŘI	45
5.1.1. Bice Mortarová Garavelliová	45
5.1.2. Michele A. Cortelazzo	47
5.1.3. Maurizio Dardano	50
5.1.4. Riccardo Gualdo, Stefano Telve: Pokus o klasifikaci právní slovní zásoby	51
5.2. ČEŠTÍ AUTOŘI	60

5.2.1.	<i>Michal Tomášek</i>	60
5.2.2.	<i>František Cvrček</i>	62
5.3.	FRANCOUZŠTÍ AUTOŘI	62
5.3.1.	<i>Jean-Paul Sourieux a Pierre Lerat</i>	63
5.3.2.	<i>Gérard Cornu</i>	65
5.4.	JEAN-CLAUDE GÉMAR A SCHÉMA REALIZACE VÝZNAMU V ODBORNÉM DISKURSU	67
5.5.	ANNE LISE KJAEROVÁ A KONTEXTOVĚ PODMÍNĚNÉ SLOVNÍ KOMBINACE V PRÁVNÍM JAZYCE	69
5.6.	ZÁVĚR	73
6.	NÁSTIN PROBLEMATIKY PRÁVNÍHO TERMÍNU	75
6.1.	K OBECNÉ PROBLEMATICE TERMÍNU	75
6.1.1.	<i>Poštoľková, Kocourek, Pavlová, Dardano</i>	75
6.1.2.	<i>František Čermák</i>	76
6.1.3.	<i>Marie-Claude L'Hommová</i>	77
6.1.4.	<i>Závěry</i>	81
6.2.	TERMÍN JAKO ABSTRAKTNÍ ENTITA VERSUS PRÁVNÍ TERMÍN	81
6.2.1.	<i>Výstižnost termínu</i>	82
6.2.2.	<i>Stabilita termínu</i>	83
6.2.3.	<i>Internacionalita termínu</i>	85
6.2.4.	<i>K problematice definice právního pojmu či konceptu</i>	89
6.2.5.	<i>K jednoznačnosti právních termínů: polysémie a homonymie právních termínů</i>	93
6.2.6.	<i>K problematice víceslovných termínů</i>	99
6.3.	ZÁVĚR	102
7.	CODICE CIVILE (OBČANSKÝ ZÁKONÍK)	103
7.1.	FORMÁLNÍ STRUKTURA CODICE CIVILE	103
7.2.	JAZYKOVÁ CHARAKTERISTIKA CODICE CIVILE	109
7.2.1.	<i>Zákon a jeho vymezení</i>	109
7.2.2.	<i>Stylové zařazení normativního textu</i>	110
7.2.3.	<i>Gramatické zvláštnosti jazyka codice civile</i>	111
7.2.4.	<i>Syntaktické zvláštnosti jazyka codice civile</i>	118
7.2.5.	<i>Lexikální zvláštnosti jazyka codice civile</i>	127
7.3.	ZÁVĚR	130
8.	KOLOKACE	131
8.1.	ÚVOD	131
8.2.	FREKVENČNÍ (KVANTITATIVNÍ) POJETÍ KOLOKACE	132
8.2.1.	<i>John R. Firth</i>	132
8.2.2.	<i>M. A. K. Halliday</i>	135
8.2.3.	<i>John Sinclair</i>	135
8.2.4.	<i>Jeremy Clear</i>	137
8.3.	KOLOKACE V ČESKÉ LINGVISTICE	138
8.3.1.	<i>František Čermák</i>	139
8.3.2.	<i>Václav Cvrček</i>	140
8.3.3.	<i>Aleš Klégr, Pavlína Šaldová</i>	140
8.4.	JINÉ SLOVNÍ KOMBINACE: ASOCIACE A N-GRAMY	141
8.4.1.	<i>Slovní asociace</i>	141
8.4.2.	<i>N-gramy</i>	141
8.5.	KVALITATIVNÍ POJETÍ KOLOKACÍ	142
8.5.1.	<i>Franz Josef Hausmann</i>	143

8.5.2.	<i>Willy Martin</i>	146
8.5.3.	<i>Igor Mel'čuk</i>	150
8.5.3.1.	Kolokace jako součást teorie Význam - Text	150
8.5.3.2.	Lexikální funkce.....	155
8.5.4.	<i>Ulrich Heid</i>	160
8.5.5.	<i>Agnès Tutinová</i>	163
8.5.6.	<i>Elisabetta Ježková</i>	167
8.5.7.	<i>Marco Baroni</i>	170
8.5.8.	<i>Heidi Sillerová-Runggaldierová</i>	172
8.6.	POJMENOVÁNÍ AUTONOMNÍHO A ZÁVISLÉHO KONSTITUENTU KOLOKACE PODLE JEDNOTLIVÝCH AUTORŮ .	173
8.7.	DEFINICE KOLOKACE	173
9.	K DEFINIČNÍM PROBLÉMŮM POJMU KOLOKACE	177
9.1.	DYNAMICKÁ POVAHA KOLOKACE	177
9.2.	VNĚJŠÍ KRITÉRIA.....	179
9.2.1.	<i>Obvyklost</i>	179
9.2.2.	<i>Frekvence</i>	183
9.2.3.	<i>Kolokace: kontinuum mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením</i> .	187
9.3.	VNITRNÍ KRITÉRIA	192
9.3.1.	<i>Binární charakter kolokace</i>	192
9.3.2.	<i>Asymetrie konstituentů kolokace</i>	193
9.3.3.	<i>Restringovaná konkurence sémanticko-syntaktická</i>	196
9.3.3.1.	Kritérium transparentnosti a arbitrárnosti	196
9.3.3.2.	Syntaktická kritéria	197
9.4.	SHRNUTÍ: DVA ZÁKLADNÍ PŘÍSTUPY K VYMEZENÍ POJMU KOLOKACE.....	198
9.4.1.	<i>Přístup kvalitativní či lexikologicko-lexikografický</i>	198
9.4.2.	<i>Kvantitativní neboli kontextualistický přístup</i>	200
9.5.	ZÁVĚR	201
10.	KOLOKACE A ODBORNÝ JAZYK.....	203
10.1.	FRAZEOTERMÍNY.....	203
10.2.	SPECIALIZOVANÉ LEXIKÁLNÍ KOMBINACE	204
10.3.	TERMÍNOVÉ KOLOKACE	205
10.4.	KONCEPTUÁLNÍ KOLOKACE.....	206
10.5.	ZÁVĚR	211
11.	GRAMATICKÁ A SYNTAKTICKÁ ANALÝZA EXCERPOVANÝCH KONCEPTUÁLNÍCH NOMINÁLNÍCH KOLOKACÍ	212
11.1.	METODICKÝ POSTUP.....	212
11.2.	GRAMATICKÁ A SYNTAKTICKÁ ANALÝZA	214
11.3.	ZÁVĚR	253
12.	KONCEPTUÁLNÍ ANALÝZA EXCERPOVANÉHO MATERIÁLU	255
12.1.	ÚVOD.....	255
12.2.	PRÁVNÍ KRITÉRIA KONCEPTUÁLNÍ ANALÝZY	255
12.2.1.	<i>Subjekty právního jednání</i>	258
12.2.2.	<i>Objekty právního jednání či jiného právně relevantního vztahu</i>	275
12.2.2.1.	Objekty se specifickým právním významem	275
12.2.2.2.	Jiné objekty	290
12.2.3.	<i>Právní jednání</i>	301
12.2.4.	<i>Individuální právní akty</i>	318

12.2.5.	<i>Kategorie dalších právních pojmů obtížně klasifikovatelných</i>	324
12.3.	ZÁVĚR	338
13.	NĚKOLIK POZNÁMEK K PROBLEMATICE PŘEKladu OBČANSKOPRÁVNÍCH KONCEPTUÁLNÍCH KOLOKACÍ	341
13.1.	ÚVOD	341
13.2.	STRUČNÁ ANALÝZA HLAVNÍCH PROBLÉMŮ, S NIMIŽ SE MŮŽE PŘEKladATEL PRÁVNÍCH TEXTŮ SETKAT	342
13.3.	K PROBLEMATICE EXISTENCE TOTOŽNÉHO KONCEPTU V ITALSKÉM A ČESKÉM PRÁVNÍM ŘÁDU	344
13.4.	OBTÍŽE PŘEKladu KONCEPTUÁLNÍCH KOLOKACÍ	348
13.5.	OTÁZKA EKIVALENCE JAZYKOVÝCH PROSTŘEDKŮ	350
13.6.	ZÁVĚR	353
14.	LEXIKOGRAFICKÉ ZPRACOVÁNÍ OBČANSKOPRÁVNÍCH NOMINÁLNÍCH KOLOKACÍ: NÁSTIN ZÁKLADNÍCH PROBLÉMŮ	354
14.1.	ÚVOD	354
14.2.	VÝBĚR HESLOVÝCH SLOV	355
14.2.1.	<i>Kritérium právně relevantního obsahu</i>	355
14.2.2.	<i>Formální kritéria</i>	357
14.3.	ZPRACOVÁNÍ HOMOGRAF	360
14.4.	EXEMPLIFIKACE HESLA	362
14.4.1.	<i>Návrh hesla</i>	364
14.5.	ZÁVĚR	368
	ZÁVĚR	369
	RESUMÉ	382
	RIASSUNTO	386
	SUMMARY	390
	ABSTRAKT	394
	ABSTRACT (RIASSUNTO)	394
	ABSTRACT	395
	PŘÍLOHA ČÍSLO 1	396
	PŘÍLOHA ČÍSLO 2	398
	PŘÍLOHA ČÍSLO 3	403
	PŘÍLOHA ČÍSLO 4	406
	PŘÍLOHA ČÍSLO 5	415
	PŘÍLOHA ČÍSLO 6	417
	PŘÍLOHA ČÍSLO 7	420
	PŘÍLOHA ČÍSLO 8	424
	BIBLIOGRAFIE	509

Seznam používaných zkratek

OZ	občanský zákoník
NOZ	nový občanský zákoník
c.c.	codice civile
c.p.	codice penale
c.p.c.	codice di procedura penale
art.	articolo
artt.	articoli
n.	numero
r.d.	regio decreto
d.lg.lgt.	decreto legislativo luogotenenziale
sent.	sentenza

Zkratky používané v tabulkách

Gram.kat.	gramatická kategorie
s.	podstatné jméno
f.	rod ženský
m.	rod mužský
A	přídavné jméno
Ad	člen určitý
Ai	člen neurčitý
Adv	příslovce
Cong	spojka
N	podstatné jméno
P	předložka
Pron	zájmeno
PronR	zájmeno vztažné
PropRest	vedlejší věta omezovací
V	sloveso
Vinf	sloveso, infinitiv
Vppres	sloveso, přičestí přítomné

Úvod

Předkládaná dizertační práce si klade za cíl studium různých aspektů nominálních kolokací v italské verzi evropské legislativy, konkrétně v italském občanském zákoníku (*codice civile*), s přihlédnutím k jejich variantám podle obdobné legislativy české. Zmíněny budou rovněž některé související aspekty podle legislativy francouzské. V této souvislosti je nutno předeslat, že pod označením evropská legislativa nechápeme soubor předpisů Evropské unie, ale pouze tu skutečnost, že v práci budeme poukazovat výhradně na úpravu v evropské legislativě, to jest na evropském kontinentu, nikoli na úpravu například podle práva britského či kanadského.

Zvolené téma před nás staví řadu otázek, které dosud nebyly v nám známé a dostupné literatuře uspokojivě řešeny, neboť problematika právního jazyka nepatří mezi témata, kterým by lingvistika věnovala hlubší pozornost.

První kapitola je věnována italskému právnímu řádu, který poskytuje obecný rámec pro veškerý právní život, a tudíž i pro činnost normotvornou, jejímž produktem je *codice civile*, jehož jazyk je předmětem našeho zkoumání.

Druhá kapitola řeší otázku odborného jazyka a jeho slovní zásoby v rámci národního jazyka z obecného hlediska, zatímco třetí kapitola podává charakteristiku právního jazyka jako polyfunkční a polytextové variety národního jazyka, která slouží k písemné i ústní komunikaci jak v právním, tak v neprávním prostředí. Čtvrtá kapitola se pak věnuje tezí italských lingvistů o právním jazyce, pátá kapitola podává kritickou analýzu názorů italských, francouzských a českých odborníků na slovní zásobu právního jazyka a její složení. Je zde rovněž posouzena platnost schématu realizace významu v právním diskursu kanadského jazykovědce Jeana-Clauda Gémara a tezí dánské lingvistky Anne Lise Kjaerové o kontextově podmíněných kombinacích v právním jazyce. Šestá kapitola se věnuje problematice termínu jako základní lexikální jednotky odborného textu. Tato abstraktní entita je následně konfrontována s právním termínem jakožto nositelem právně relevantní informace.

Sedmá kapitola je věnována občanskému zákoníku (*codice civile*), jeho formální struktuře, stylovému zařazení, charakteristice gramatické, syntaktické a lexikální.

V osmé kapitole představíme základní myšlenkové směry, v jejichž rámci jsou zkoumány kolokace, entity, jejichž vymezení není dosud jednoznačně provedeno. Rovněž kriticky posoudíme teze nejvýznamnějších představitelů jak přístupu kvantitativního neboli kontextualistického, tak přístupu kvalitativního, lexikologicko-lexikografického. Devátá kapitola pak bude věnována analýze základních kritérií, která jsou jednotlivým lingvistům společná. Desátá kapitola řeší otázku existence, či naopak neexistence, kolokací v odborném jazyce.

Praktická část dizertační práce, tedy jedenáctá a dvanáctá kapitola, je věnována gramatické, syntaktické a konceptuální analýze excerpovaného materiálu. Vzhledem ke skutečnosti, že kolokace představují obtížný problém translatologický, důraz je kladen především na analýzu konceptuální, neboť tato má stěžejní význam pro řešení souvisejících otázek překladatelských.

Základní otázky, které vyvstávají při překladu občanskoprávních nominálních kolokací z italštiny do češtiny, budou řešeny ve třinácté kapitole. Soustředíme se zde především na problematiku existence, či spíše neexistence, totožného konceptu v italském a českém právním řádu a rozdílů v obsahu i rozsahu příslušných konceptů.

Závěrečná čtrnáctá kapitola řeší základní otázky lexikografického zpracování občanskoprávních nominálních kolokací v italsko-českém právnickém slovníku. Zaměříme se zde především na otázky spojené s výběrem heslového slova, jeho vnitřní struktury a exemplifikace.

1. Italský právní systém: cesty k jednotě konceptuální i jazykové

Současný italský právní systém je kontinentálním právním systémem, jehož kořeny spočívají v římském právu. Cesty k jeho vytvoření jakožto jednotného útvaru však byly složitější, než v jiných evropských státech, a to vzhledem ke specifickému politickému vývoji na Apeninském poloostrově od pádu Západořímské říše v roce 476 n. l. do vzniku moderního italského státu v roce 1861. Početné státní útvary, do nichž bylo území dnešní Itálie rozděleno, se totiž řídily svým vlastním právem. (SELTENREICH, 2010 : 169)

Značný význam pro budoucí unifikaci však měla činnost univerzit, které od třináctého století až do století osmnáctého nevyučovaly místně platné právo, ale pouze právo římské, založené převážně na Justiniánově díle později označovaném jako *Corpus iuris civilis*.¹

V této souvislosti je nutno zmínit činnost tzv. boloňské školy glosátorů (*glossatori*) (13. stol.), která se značnou měrou zasloužila o udržení římského práva ve společenském vědomí své doby. Na ně pak ve 14. a 15. století navázali tzv. komentátoři (*commentatori*) (*Enciclopedia del diritto Garzanti*, 1993 : 591 – 592, heslo *glossatori*; op. cit. 1993 : 287 – 289, heslo *commentatori*; URFUS, 1994 : 19 – 32).

Postavení latiny v právní oblasti je až do 18. století velice silné. Přesto však jsou už od 10. století známy první právní texty psané ve volgare. Z pochopitelných důvodů se místní volgare prosazují v oblasti soukromého práva, nejčastěji v notářských zápisech. Tyto texty jsou navíc považovány za jedny z prvních písemných dokladů italského jazyka. Jedná se o čtyři tzv. *placiti cassinesi*, tj. *placito di Capua* z roku 960, *placito di Sessa* a dva *placiti di Teano* z roku 963 (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 19).

Z období mezi 10. a 13. stoletím pocházejí též důkazy o použití umbrijského volgare v dokladech známých jako *confessione umbra* a *carta umbra*. *Confessione*

---

¹ Pozn. *Corpus iuris civilis* nebo *Corpus iuris*, italsky *Corpo del diritto*, je označení pro justiniánské kompilace šířené během středověku. Jedná se o *Codex Iustinianus*, *Digesta*, *Institutiones* a *Novellae*, které pod uvedeným souhrnným názvem vydal tiskem Dionysius Gothofredus (Godefroy) v roce 1583. (*Enciclopedia del diritto Garzanti*, 1993 : 384, heslo *Corpus iuris civilis*; URFUS, Valentin. *Historické základy novodobého práva soukromého*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 57. ISBN 80-7179-504-6)

*umbra*² z roku 1065 je text, který spojuje kanonické právo, teologii a morálku pro potřeby přípravy věřících ke zpovědi, zatímco *carta umbra* ze začátku 12. století představuje soubor notářských a jiných právních listin (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 19). V sardském volgare je roku 1080 sepsáno tzv. *Privilegio logudorese*³, na jehož základě jsou pisáři obchodníci zproštěni placení daně z výkonu obchodní činnosti v jižních oblastech Sardského království. V ligurském volgare je pravděpodobně kolem roku 1193 sepsána tzv. *Dichiarazione di Paxia*, notářský zápis, který nechala provést vdova Paxia o zůstaveném majetku, výdajích souvisejících s úmrtím manžela a dlužích, které zbývají zaplatit (VENTURI, 2001 : kapitola 2).⁴

Volgare se od 13. století začíná postupně prosazovat i v tzv. *breve*, což jsou stručná shrnutí nejdůležitějších zásad příslušného statutárního městského práva. *Breve* pak byla součástí přísah, které skládali městští úředníci před lidovým shromážděním měšťanů, případně též součástí závazků přijímaných přísežnou formou samotnými měšťany (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 20; SELTENREICH, 2010 : 184). Podle Palerma (PALERMO, 2010 : kapitola 3) první *breve* psaná ve volgare pocházejí z oblasti mezi Sienou a Grossetem, z nichž první doložené je *breve di Montieri* z roku 1219. Další známé *breve* je o více než šedesát let starší (1281) a je známé pod názvem *statuto di Montagutolo dell'Ardinghesca*.

Přestože ve veřejném právu stále převládá latina, existují již od počátku 14. století doklady používání volgare i v tzv. statutech vydávaných městskými radami. Na příklad v Benátkách jsou v první čtvrtině 14. století přeložena do místního volgare *Statuta veneta*, vyhlášená roku 1242 v latinské verzi dóžetem Iacopem Tiepolem. Ve volgare je též sepsán *Capitolare dei Camerlenghi di Comun* (Benátky, již kolem roku 1330), soubor práv a povinností členů kolegia, jejichž úkolem bylo dohlížet na státní pokladnu Benátského státu (TOMASIN, 2008 : 10, 16). Zmínit lze též *statuta cittadina di Molfetta* z roku 1474 a z roku 1519. Později se rovněž objevují statuty různých politických, profesních, konfesních i jiných organizací psané ve volgare. Jsou to např. *statuto dei mercanti di Bologna* z roku 1550, *statuto della Corte de' mercadanti di*

---

² Text dostupný v elektronické verzi na http://www.luzapy.eu/testi_volgare/docu_volgare.htm, [cit. 6. 2. 2012]

³ Text dostupný v elektronické verzi na http://guide.supereva.it/lingua_sarda/interventi2010/11/il-privilegio-logudorese-del-1080, [cit. 12. 5. 2009]

⁴ Text dostupný v elektronické verzi na http://tuttogenova.altervista.org/dichiarazione_paxia.htm, [cit. 5. 5. 2014]

Lucca z roku 1555, *statuto di Castiglion del Lago e Chiugi* z roku 1571, *statuto del fondaco di Lucca* z roku 1590, *statuto dei cavalieri di San Stefano* z roku 1590 (MIGLIORINI – BALDELLI, 1966 : 141).

Tyto statuty sehrály ve své době velmi významnou úlohu při unifikaci práva a právního jazyka. V nich se záměrně prosazují římskoprávní prvky, aby byla umožněna jejich kompatibilita se statuty ostatních měst, což mělo kladný vliv na jejich vzájemnou spolupráci v oblasti politické i obchodní (URFUS, 1994 : 28; SELTENREICH, 2010 : 185 – 186).

Francii v roce 1539 král František I. vydává Edikt z Villers-Cotterêts, kterým bylo zavedeno používání francouzštiny místo latiny ve veřejném životě. V roce 1561 se jím nechává inspirovat savojský vévoda Emanuele Filiberto a vydává francouzsky psaný Edikt z Rivoli (*Edit de Rivoli*), v němž nařizuje, aby ve věcech správních a právních byla používána v transalpinských provinciích nikoliv latina, ale francouzština. Místní italská *volgare* se pak začala oficiálně používat v provinciích cisalpinských (MIGLIORINI – BALDELLI, 1966 : 158).

V 16. století dochází na Apeninském poloostrově k jisté krizi římského práva jakožto práva obecného a v jednotlivých státních útvarech je posílena tendence vytvářet zákonné úpravy vlastní, což vede k jistému odpoutání právního jazyka od latinských vzorů. Tento proces pokračoval i v 17. století, byl tak vytvářen normativní jazyk, který se však stát od státu lišil. Pro zajímavost zmiňme také situaci, kdy zákony jsou publikovány v místním *volgare*, zatímco knihy pojednávající o právu jsou psány v latině. Tento úzus změnil až významný advokát Giovan Battista De Luca z Venosy, který začal používat k teoretickým spisům též italštinu. V letech 1673 až 1680 převedl do italštiny své jednadvacetisvazkové dílo *Theatrum veritatis et iustitiae, sive decisivi discursus per materias seu titulos distincti* (Řím, 1669 – 1673) pod názvem *Il dottor volgare ovvero il compendio di tutta la legge civile, canonica, feudale e municipale nelle cose più ricevute nella pratica*. Tímto se italština prosadila i do oblasti, která byla baštou latiny, a to do oblasti právní vědy (COLONNA DAHLMAN, 2006 : 48 – 49).

Snaha o širokou dostupnost práva vedla k tomu, že se italština od začátku 18. století prosazuje oproti latině v celé oblasti právního života, a to jak soukromého, tak i veřejného. V oblasti konceptuální dochází k návratu ke kořenům kontinentálního práva, tedy k právu římskému. V této souvislosti zmiňme např. italsky psané *Leggi*

e *Costituzioni di Sua maestà il Re di Sardegna* (tzv. *Costituzioni piemontesi*) vydané Vittoriem Amedeem II. Savojským v letech 1723 a 1729, *Codice di leggi e costituzioni per gli stati di Sua Altezza Serenissima* (též označované jako *Costituzioni modenesi*) z roku 1771. Z první poloviny 19. století je to např. *Codice per lo Regno delle due Sicile* z roku 1836, *Codice civile per gli stati di Sua Maestà il Re di Sardegna* z roku 1837 či *Statuto albertino*, vydaný Carlem Albertem Savojským v roce 1848, který se stal základem pro budoucí Ústavu Italského království (*Costituzione del Regno d'Italia*)⁵ (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 1161, heslo *statuto albertino*; SELTENREICH, 2010 : 195 – 196).

Velký význam pro sjednocení italského právního systému a jazyka jako jeho nezbytného materiálního podkladu, měl Napoleonův revoluční občanský zákoník (*Code Napoléon*, 1804), který byl v italském překladu zaveden na územích pod francouzským vlivem a stal se do budoucnosti vzorem pro vytváření ostatních italských zákoníků.

Po sjednocení Itálie v roce 1861 byly zahájeny práce na přípravě zákoníků nově vzniklého státu. Jejich výsledkem byla tzv. *codificazione del 1865*, tj. soubor základních zákoníků Italského království, která obsahovala občanský zákoník, civilní soudní řád, obchodní zákoník včetně zákoníku pro obchodní loďstvo, trestní zákoník a trestní soudní řád (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 279, heslo *codificazione*; SELTENREICH, 2010 : 197 – 200).

Současný občanský zákoník, jehož slovní zásoba je předmětem našeho zkoumání, byl přijat jako *Codice civile del Regno d'Italia* v roce 1942. Po druhé světové válce však musely být zrušeny problematické články ovlivněné fašistickou ideologií. Ve znění pozdějších změn platí *codice civile* dodnes (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 270, heslo *codice civile*).

---

⁵ Cfr. též *Biblioteca digitale dell'unificazione giuridica*, přístupné na www.giustizia.it

2. Odborný jazyk a jeho slovní zásoba v rámci národního jazyka

2.1. Úvod

Na úvod této kapitoly uveďme zásadní problém, kterému musí čelit všechny odborné jazyky, i ty, které jsou zdánlivě velice vzdáleny běžnému užívání. Je to vztah napětí mezi koncepty daných věd a jejich realizace prostřednictvím odborných termínů, a obecným věděním, společným průměrným uživatelům příslušného jazyka, které se naopak realizuje prostřednictvím slov běžné slovní zásoby.

Za znalost tohoto problému vděčíme podle De Maura (DE MAURO, 1986 : 13) německému filozofovi a právníkovi Leibnizovi. Leibniz formuloval tezi, podle níž nemůžeme vybudovat vědu, aniž bychom se dohodli na explicitní definici slov, která v této vědní disciplíně hodláme používat, přičemž tuto definici musíme učinit slovy běžné slovní zásoby. Vzniká zde rozpor: na jedné straně je potřeba vysoké přesnosti, určitosti a stability, na straně druhé je nevyhnutelnost užívání slov z každodenního jazyka, která však mohou být mnohdy vágní a jejich obsah se může měnit v čase i prostoru.

Položme si však otázku, jaký je vlastně útvar národního jazyka, vůči kterému se odborný jazyk vymezuje. V italské i české lingvistice v tomto ohledu panuje jistá terminologická nejednotnost.

2.2. K vymezení pojmů běžný jazyk a odborný jazyk

Standardní nebo běžný jazyk?

Gaetano Berruto (1980 : 34 – 35) chápe jako standardní varietu národního jazyka takovou varietu, která se v historicko-politickém procesu ustálila jako dominantní a institucionalizovala se jako interregionální dorozumívací prostředek. Je to kodifikovaný relativně stabilní útvar, jehož používání neodhaluje ani geografický původ mluvčího, ani jeho sociální postavení, ani zvláštnosti komunikační interakce. Je to varieta, která by jako jediná měla být užívána ve společensky významných písemnostech. Termín standardní jazyk (*lingua standard*) by měl být užíván s odkazem na parametry situační, funkčně kontextové. Běžný jazyk (*lingua comune*) je naopak způsobem užití standardní variety v běžných rutinních situacích. Je bezpříznakový, slovní zásoba není odborná.

Dardano (1994 : 343) chápe *italiano standard* jako útvar „normativní“ (např. italština vyučovaná ve školách) a „normální“ pro vzdělané mluvčí.

V české lingvistice užívání pojmu standardní jazyk naráží na jisté názorové rozdíly. Chloupek (1991: 51) chápe termínem *standard* celospolečenský útvar jazykový s vyšší komunikační funkcí, a to základu spisovného, nebo nespisovného (tzv. třetí standard), plnícího celospolečenské funkce.

Čermák (2004 : 43) považuje za *standard* takovou varietu jazyka, zvolenou pro svou nadregionální povahu, pěstovanou a užívanou v centrálních komunikačních prostředcích, školách apod., jejíž norma je institucionalizovaná zvláště v důsledku kodifikace. Zároveň dodává, že v obecnějším smyslu má standard a normu každá varieta.

Na jistá úskalí používání termínu *standardní jazyk* poukazuje Daneš (1997 : 13 – 14), neboť není jasné, zda se jedná o „*standard*“ ve smyslu obecně uznávané, závazné normy, anebo o vysoký stupeň kvality jazyka.

Další problémy v chápání standardního jazyka naznačuje Čechová (2008 : 62), která zmiňuje, že někteří lingvisté nahrazují pojem spisovnost pojmem standard, jiní naopak jako něco, co je obyčejné, průměrné, zbavené osobitosti, někdy dokonce se sníženou kvalitou. Dále pak uvádí, že z důvodu postupného rozrušování hranice mezi spisovností a nespisovností „*dává část lingvistů dokonce přednost termínu standardní jazyk, který se vztahuje k existující reálné, byť v úplnosti nepopsané normě jazyka veřejné komunikace.*“ (ČECHOVÁ, 2008 : 201).

2.3. K termínu odborný jazyk či odborný subkód

Subkódy (*sottocodici*) jsou podle Berruta (BERRUTO, 1980 : 52) odborné jazyky a žargony. Jejich užívání souvisí s referenty, ke kterým se vztahují. Jsou to typicky funkční variety národního jazyka, charakteristické především specifickou slovní zásobou, do jisté míry též zvláštní morfosyntaxí, a naopak žádnými specifiky v oblasti fonologické. Jelikož subkódy souvisí s prostředím, v němž jsou užity, odráží se v nich též sociální variace jazyka.

Naopak *linguaggi settoriali* (BERRUTO, 1980 : 55) jsou variety jazyka, které odrážejí spíše sociální a kulturní prostředí, v němž jsou užívány. Je to např. jazyk reklamy, jazyk televize či jazyk „zlatých stránek“. Diferencují se dle Berruta spíše tzv. externími projevy jazykového systému, jako je, mezi jinými, organizace promluvy, frekvence určitých lexikálních jevů, modulace hlasu, grafická úprava textu.

Jiní italští lingvisté (DARDANO, 1987 : 134; DARDANO, 1994 : 343, 351; DARDANO, 1996 : 11; CONENNA, 1996 : 77; MORTARA GARAVELLI, 2001 : 8) však používají, s jistými osobními preferencemi, termíny *sottocodici*, *linguaggi settoriali*, *microlingue* pro označení takových subsystémů, které se vydělily v souvislosti s profesionální a odbornou činností jejich uživatelů, tedy na základě dodatkové odborné kompetence.⁶ Tyto subsystémy jsou charakteristické oproti systému základnímu především svou terminologickou složkou, přestože jistá specifika lze pozorovat i v oblasti morfosyntaktické.

Otázku odborného jazyka jakožto zvláštního útvaru národního jazyka řeší česká lingvistika především v rámci studia funkčních stylů. Této problematice se budeme věnovat podrobněji v následující kapitole nazvané *Právní jazyk a jeho obecná charakteristika: k problematice polyfunkčnosti a polytextovosti právního jazyka*.

2.4. K problematice vztahu odborné slovní zásoby a slovní zásoby běžného jazyka

Obvykle se autoři shodnou na tom, že odborné jazyky jsou součástí daného národního jazyka. Otázkou však zůstává, jaký je vzájemný vztah mezi slovní zásobou obecného národního jazyka, společnou všem uživatelům, a slovní zásobou odbornou, sdílenou převážně pouze odborníky v příslušném oboru.

Bergenholtz a Tarp (1995 : 16 – 18) nabízejí několik možností pohledu na tento vztah.

- Obecný jazyk (*language for general purposes*, *LGP*) může být pojímán jako běžný standardní jazyk společný všem uživatelům národního jazyka, a veškeré odborné jazyky sloužící ke komunikaci ve specifických oblastech, jsou

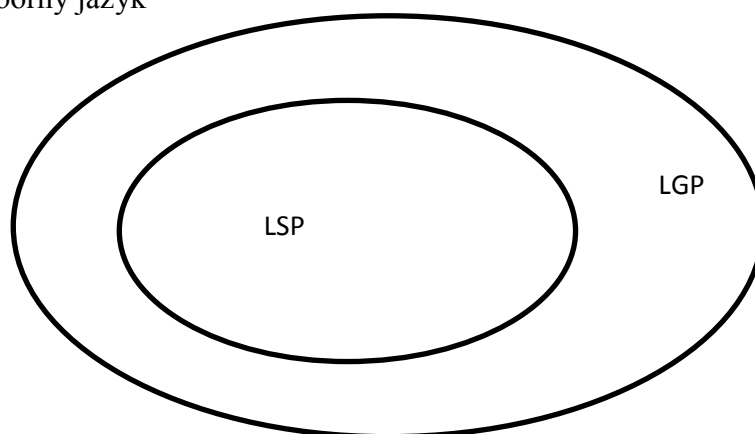
---

⁶ Pozn. ŠABRŠULA (1986 : 11) v této souvislosti hovoří o tzv. *horizontálních subsystémech* celonárodního jazyka.

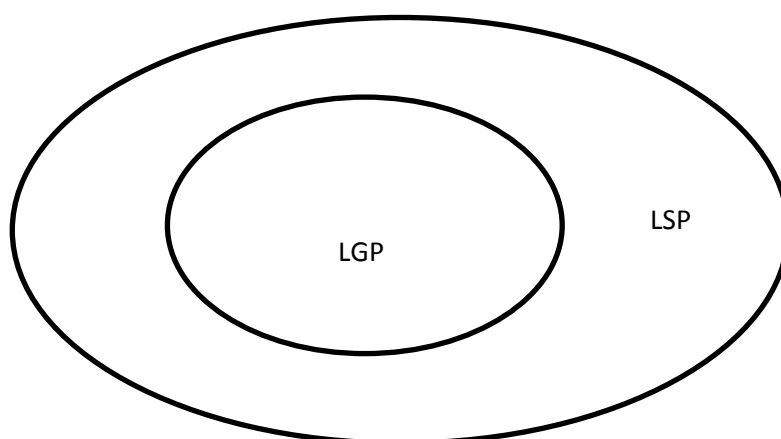
považovány za součást obecného jazyka. Tento pohled vychází z předpokladu, že daný jazykový systém je určován právě systémem běžného obecného jazyka, který je větší či menší míře využíván též jazykem odborným (*language for special purposes, LSP*).

LGP = obecný/běžný jazyk

LSP = odborný jazyk

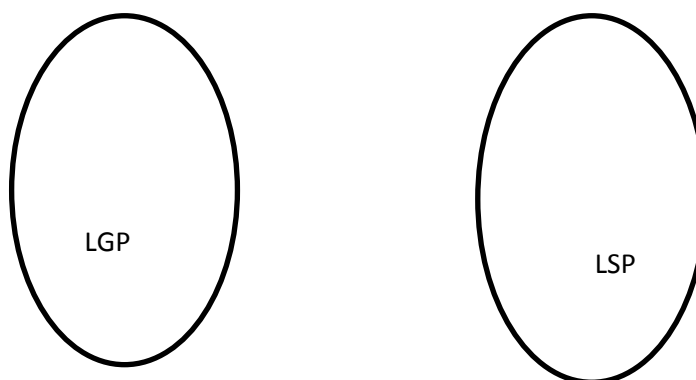

- Vzájemný vztah běžného a odborného jazyka lze nahlížet i z opačného hlediska. Výrazy z obecného jazyka (*LGP*) jsou obsaženy též v odborných jazycích. Sféra úhrnu veškerých odborných jazyků (*LSP*) daného národního jazyka je však vzhledem k užívání speciálních výrazů v odborné komunikaci rozsáhlejší než sféra jazyka obecného. Obecný jazyk (*LGP*) se pak jeví jako subkategorie jazyka odborného (*LSP*).

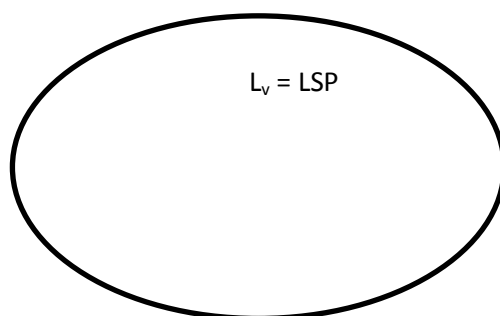

Dále je možno na problematiku vztahu obecného a odborného jazyka nahlížet z perspektivy jejich užití v různých komunikačních situacích.

- Odborný jazyk je zde považován za jazyk, který používají odborníci ke komunikaci v rámci dané specializované oblasti. Využívají při tom odborných znalostí, které nelze předpokládat u uživatelů běžného obecného jazyka. Tito mohou do jisté míry spolu komunikovat o odborných tématech, ale kvůli chybějící dodatekové odborné kompetenci pouze za použití obecného jazyka, či natolik zjednodušeného jazyka odborného, že už za odborný nemůže být považován. Z tohoto pohledu se obecný (LGP) a odborný jazyk (LSP) jeví jako rovnocenné, na sobě zcela nezávislé systémy.

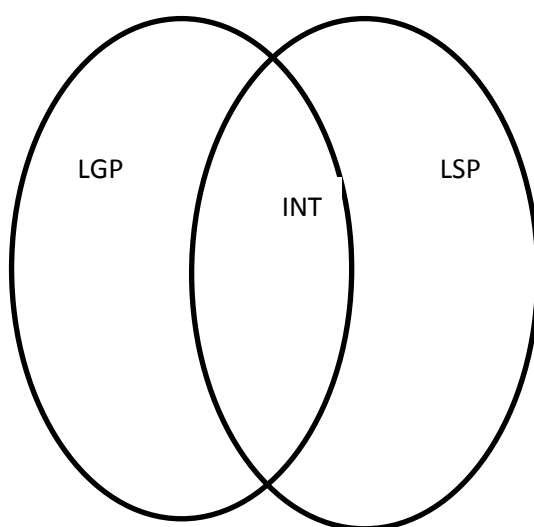

- Čtvrtá možnost je velice extrémní. Popírá totiž existenci obecného jazyka jako takového, a naopak připouští, že každé užití jazyka je vzhledem k určité situaci svým způsobem specifické. Podle tohoto přístupu by znamenalo, že každá varieta jazyka (L_v) je jazykem odborným (LSP). „*Román z lékařského prostředí, pornografický časopis a učebnice medicíny tak představují různé odborné jazyky.*“ (BERGENHOLTZ – TARP, 1995 : 18).

Alternativní možností je zde nahlížet na tento problém na základě předpokladu různého stupně odbornosti a abstraktnosti, který je vyžadován pro použití určité jazykové variety. Např. míra odbornosti a abstraktnosti textu napsaného pro účely komunikace mezi odborníky je vyšší než v učebnici, jejíž úroveň je zase vyšší, než v populárně odborném článku. Nejnížší úroveň odbornosti by bylo možné najít v běžných periodikách, na jejichž stránkách je věnován prostor otázkám čtenářů. Z tohoto hlediska by všechny výše uvedené příklady byly považovány za projevy odborného jazyka.

- Pátý model představuje vztah obecného a odborného jazyka jako průnik obou těchto systémů, který lze zobrazit pomocí Eulerových kruhů.⁷ Kruhy znázorňují množinu výrazů používaných v běžném obecném jazyce (*LGP*) a množinu výrazů vlastních pouze odbornému jazyku (*LSP*). Jejich *intersekcce* (*INT*) dává podmnožinu výrazů, které jsou společné oběma množinám.

Tento model se často používá pro popis slovní zásoby právního jazyka.⁸ Podrobněji se této problematice budeme věnovat v kapitole *Slovní zásoba právního jazyka*.

---

⁷ Cfr. TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998, s. 42 – 43. ISBN 80-7201-125-1

⁸ Cfr. TOMÁŠEK, Michal. op. cit. s. 42 – 43; CORTELAZZO, Michele A. *Lingua e diritto in Italia. Il punto di vista dei linguisti*. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 43 – 44; CORNU, Gérard. *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005, s. 61 – 63. ISBN 2-7076-1425-4

2.5. Závěr

Odborný jazyk je varietou národního jazyka, která slouží především ke komunikaci v rámci určité sféry lidského vědění. Projevuje se v něm jisté napětí dané potřebou označovat vysoce specializované koncepty, přičemž k jejich označení má k dispozici slovní zásobu příslušného národního jazyka. V literatuře není jednotný názor na vztah běžné a odborné slovní zásoby, neboť záleží na úhlu pohledu, kterým se tento vztah posuzuje.

Vzhledem k výše naznačeným terminologickým problémům budeme dále označovat variantu jazyka vydělitelnou na ose horizontální na základě dodatkové odborné kompetence jako *odborný jazyk* či *odborný subkód*, variantu jazyka potenciálně společné všem uživatelům jazyka bez ohledu na věk, pohlaví, sociální či profesní zařazení jako *běžný jazyk*.⁹

---

⁹ Pozn. TOMÁŠEK (1998 : 39) hovoří o úrovni obecné slovní zásoby jako o souhrnu jazykových prostředků používaných všemi členy jazykového společenství bez ohledu na jejich věk, vzdělání, sociální příslušnost (např. *stůl, židle, dům* aj.)

3. Právní jazyk a jeho obecná charakteristika: k problematice polyfunkčnosti a polytextovosti právního jazyka

3.1. Úvod

Zkoumání právního jazyka¹⁰ z pohledu jazykovědného dosud nebyla věnována taková pozornost, jakou by si tento subkód¹¹ národních jazyků zasloužil. Vždyť právo, existující pouze skrze realizaci v psaných či mluvených textech, do značné míry ovlivňuje každodenní život lidí dané společnosti. V zásadě můžeme říci, že v Itálii¹², Francii¹³ a v Čechách¹⁴ se problematice právního jazyka spíše věnují sami právníci (případně právníci s lingvistickým vzděláním), rozsáhlejší díla lingvistů jsou méně častá. Větší zájem, většinou o dílčí praktické otázky, je vyvolán narůstající potřebou překladu právních textů nejrůznější povahy, a s ní související nutností vzdělávat

¹⁰ Pozn. Na rozdíl od italských a francouzských autorů, kteří upřednostňují pojem *řeč* (*linguaggio*, *langage*), používáme pojem jazyk v souladu s českými autory nejvýznamnějších pojednání o dané problematice. Cfr. např. CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2010, s. 38, 74, 116. ISBN 978-80-87439-00-5; KOŘENSKÝ, Jan. Jazyk právní komunikace. In: DANEŠ, František (a kol.). *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997, s. 84 – 85. ISBN 80-200-0617-6; KOŘENSKÝ, Jan, CVRČEK, František a František NOVÁK. *Juristická a lingvistická analýza právních textů (právněinformatický přístup)*. Praha: Academia, Praha, 1999, s. 107, 125. ISBN 80-200-0730-X; TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998, s. 20 – 22. ISBN 80-7201-125-1

¹¹ Pozn. Berruto (1985 : 57) chápe *subkód* jako typicky funkční varietu národního jazyka, charakteristickou především specifickou slovní zásobou, do jisté míry též zvláštní morfosyntaxí a žádnými specifiky v oblasti fonologické. Za *subkódy* považuje odborné jazyky a žargony. Jelikož *subkódy* souvisí s prostředím, v němž jsou užívány, odráží se v nich též sociální variace jazyka. Pojem *linguaggio settoriale* (1985 : 55) vyhrazuje pro užití jazyka v určitém společenském prostředí, jako je např. reklama, televize či „zlaté stránky“. Jednotlivé *linguaggi settoriali* se pak diferencují organizací promluvy, grafickou úpravou textů, frekvencí určitých lexikálních prostředků či modulací hlasu.

¹² Pozn. Díla o italském právním jazyce budou zmíněna v kapitole Právní jazyk v italské lingvistice.

¹³ Cfr. CORNU, Gérard. *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005. ISBN 2-7076-1425-4; SOURIOUX, Jean-Louis a Pierre LERAT. *Le langage du droit*. Paris: PUF, 1975 (pozn. společné dílo právníka a lingvisty)

¹⁴ TOMÁŠEK, Michal. K vybraným problémům překladu právního jazyka. *Acta Universitatis Carolinae, Philologica 4, Translatologica Pragensia IV*, Praha, 1990, s. 113 – 119; TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-125-1; KOŘENSKÝ, Jan, CVRČEK, František a František NOVÁK. *Juristická a lingvistická analýza právních textů (právněinformatický přístup)*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0730-X; CVRČEK, František. (2010): *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-87439-00-5; PETRŮ, Ivo. Několik poznámek k překladu francouzského právního textu. In: *Vztahy a súvislosti v odbornom preklade*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2007, s. 86 – 94. ISBN 978-80-223-2416-8; PETRŮ, Ivo. *Metody jazykového výkladu evropského práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011. ISBN 978-80-87146-49-1

překladatele a tlumočníky, kteří by byli schopni tomuto náročnému úkolu dostat.¹⁵ V oblasti francouzské lingvistiky je rovněž patrný zájem o právní jazyk z hlediska řešení lexikografických problémů¹⁶.

3.2. Právní jazyk a právo

Právní jazyk (*linguaggio giuridico*, *langage juridique*) bývá obvykle vymezován velmi obecně jako prostředek komunikace v právním prostředí, ať již psané či mluvené, případně též jako prostředek přenosu, interpretace a realizace právní informace.¹⁷

Než přistoupíme k charakteristice právního jazyka, je nezbytné se pokusit odpovědět na otázku, která je pro vymezení rozsahu a funkce právního jazyka nezbytná. Co je vlastně právo? Odpověď na tuto zdánlivě elementární otázku však není

---

¹⁵ Cfr. Např. GÉMAR, Jean-Claude. (1995): *Traduire ou l'art d'interpréter, Langue , droit et société: éléments de jurilinguistique*, Vol. I., II., Saint-Foy: Presses de l'Université de Québec, 1995. ISBN 2-7605-0860-9; DEYSINE, Anne. Spécificité du langage juridique français et problèmes de traduction. In SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto*, Roma: CISU, 1997, s. 60 – 72; DESOUTTER, Cécile. Enseigner le français juridique dans l'optique d'une certification internationale. In: SCHENA Leo, SNEL TRAMPUS, Rita D. (a cura di). *Traduttori e giuristi a confronto*, vol. II., Bologna: Clueb, 2002, s. 1 – 15; RADIMSKÝ, Jan. La version tchèque du terme juridique européen: de quels critères disposons-nous pour juger de son adéquation? In : *Études romanes de Brno*. Sborník prací FF MU, L 29, Brno, s. 87 – 97. ISBN 978-80-210-4701-3; RADIMSKÝ, Jan. Dans quelle mesure est-il possible de traduire un terme juridique? In: *Études romanes de Brno*. Sborník prací FF MU, L 25, 2004, s. 37 – 44. ISBN 80-210-3431-9, ISSN 0321-7532

¹⁶ Cfr. např. GROFFIER, Ethel a David REED. *La Lexicographie juridique. Principes et méthodes*. Cowansville, Québec: Les Éditions Yvon Blais, Inc., 1990. ISBN 2-89073-744-6 ; TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Collocations, polylexicalité et termes juridiques. Pour un traitement lexicographique des termes juridiques complexes. In: ALBERT, S., FARKAS, I., GYIMESI, T. (et al.). *Le Passé dans le Présent, le Présent dans le Passé*. Szeged: JATEPress, 2008, s. 297 – 306, ISBN neuvedeno ; TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Monosémie, polysémie et homonymie des termes juridiques. Pour une perspective lexicographique. In: KIELISZCZYK, Anna a Ewa PILECKA, (sous la dir.). *La perspective interdisciplinaire des études françaises et francophones*. Łask: Oficyna Wydawnicza LEKSEM, 2009, s. 59 – 70. ISBN 978-83-60178-68-3

¹⁷ Cfr. např. TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998, s. 22. ISBN 80-7201-125-1; GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 99. ISBN 978-80-7380-233-2; CORNU, Gérard. *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005, s. 16. ISBN 2-7076-1425-4; MORTARA GARAVELLI, Bice. *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001, s. 4. ISBN 88-06-12440-0

jednoduchá. Zde je nutno poznamenat, že chápání pojmu *právo* je u běžné neprávní veřejnosti poněkud zjednodušené.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (1994 : 306, heslo *právo*) uvádí, že právo je:

1. soubor obecně závazných norem stanovených státem; jejich uplatnění;
2. oprávnění, nárok opřený o zákonná ustanovení, popř. odůvodněný zvyklostmi;
3. právnické nauky.

Právo, jeden z nejdůležitějších prostředků stabilizace společenských vztahů, je však složitý multidimenzionální a multifunkční fenomén, nikoliv jen odraz homogenního výseku objektivní reality. Nelze jej tudíž vymezit pouze uvedenými definicemi, které právo v zásadě zužují na jeho normativní či regulativní funkci, přestože tato funkce patří mezi nejvýznamnější. Podle zásad právní vědy je nutné nahlížet na právo jako na fenomén, který se projevuje v těchto nejdůležitějších rovinách:

- v rovině normativní, jakožto specifický systém pravidel, která regulují chování lidí;
- v rovině sociální, jakožto systém společenských vztahů, které určují obsah těchto pravidel a zároveň též výsledek normativní regulace;
- v rovině axiologické, tedy z hlediska hodnot, které jsou v normativní regulaci zprostředkovány;
- v rovině mocenské, jakožto prostředek realizace státní či mezinárodní politiky;
- v rovině informační, jakožto nositel informací pro adresáty norem. (GERLOCH, 2009 : 19)

Co se týče funkce práva, je nutno zmínit především funkci regulativní, kontrolní a výchovnou. Nezanedbatelná je i funkce práva spojená s vytvářením a upevňováním právní jistoty subjektů práva v právním státě (*Slovník českého práva*, 1995 : 832, heslo *právo*).

Právo je též možné posuzovat z hlediska jeho nejdůležitějších praktických projevů. V této souvislosti se obvykle hovoří o oblasti normotvorné, tedy oblasti tvorby zákonů a jiných předpisů, oblasti rozhodovací soudní praxe (judikatura) a jiných aplikačních aktivit, a oblasti právní vědy (doktrína).

Zde je nutné si uvědomit, že ani právní věda není homogenní disciplína. Mezi její nejvýznamnější obory patří právní filozofie, teorie práva, právní dogmatika, právní sémiotika, právní sociologie, právní psychologie, právní politika, teorie tvorby práva, právní logika, právní hermeneutika, právní komparatistika a právní informatika. Významnou součástí právní vědy je též právní historiografie, v níž ústřední pozici zaujímá právní romanistika a právní kanonistika.

Nejrozsáhlejší části právní vědy, které jsou neprávní veřejnosti nejvíce známy, představují jednotlivé obory platného práva. Za všechny zmiňme právo ústavní, správní, občanské, trestní, obchodní, pracovní, mezinárodní, unijní, právo životního prostředí, právo letecké, mořské, námořní, kosmické, právo zdravotnické či právo mediální.

Nutno též zmínit, že právní věda se rozvíjí v interakci jak s ostatními společenskými vědami, tak v určitých oborech též s vědami přírodními, technickými či uměleckými (GERLOCH, 2009 : 24 – 26).

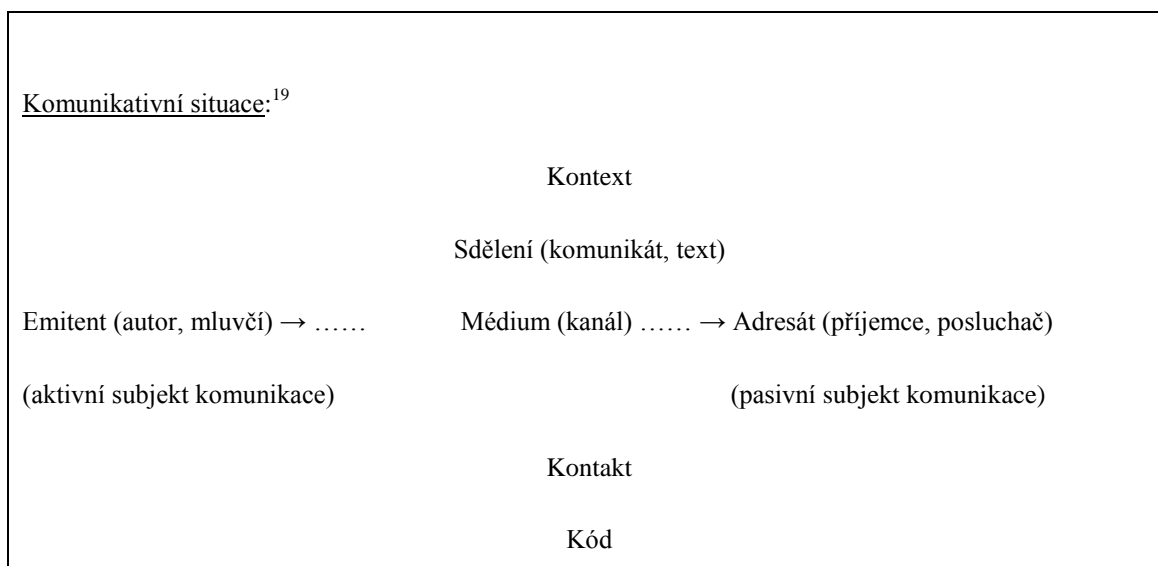
Právní jazyk lze z obsahového hlediska členit jednak vertikálně, jednak horizontálně (KOŘENSKÝ, 1997 : 85; TOMÁŠEK, 1998 : 32). Vertikální členění vychází z osoby aktivního subjektu komunikace a lze jím chápat rozlišování jazyka práva jako vědního oboru, jazyka práva jako vysokoškolského studijního oboru, jazyka právní informatiky, jazyka praktické metaprávní komunikace (např. komentáře, judikatura), jazyka normativních textů různé právní síly, jakož i jazyka oblasti mluvené právní komunikace.

Horizontální členění právního jazyka je založeno na věcné diferenciaci jednotlivých právních oborů. V této souvislosti lze rozlišovat např. jazyk ústavního práva, jazyka trestního práva hmotného, jazyk občanského práva procesního, jazyk práva obchodního či finančního. V praxi se však konkrétní projevy vertikálního i horizontálního členění prolínají. Tak např. občanské právo hmotné je vědním oborem, studijním předmětem, ve formě občanského zákoníku je normativním textem se silou zákona, v běžné právní i neprávní praxi se stává předmětem komentářů i námětem mluvené komunikace jak mezi odborníky, tak mezi laiky.

3.3. Komunikace v právním prostředí

Tomášková definice právního jazyka (TOMÁŠEK, 1998 : 22) jakožto jazyka odborného, který je prostředkem komunikace v právním prostředí, subkódu národního jazyka, který slouží k zachycení a přenášení právních textů¹⁸, tedy jakýchkoliv mluvených či psaných textů způsobilých přenášet právní informaci, nás staví před další otázku, kterou je nezbytné vyřešit. Čím je vlastně výše zmíněná komunikace v právním prostředí specifická?

Jazyková komunikace v právním prostředí je obecně vzato přenosem informace jazykem, ať již mluvou či písmem. Komunikativní situaci v právním prostředí lze v zásadě znázornit tímto obecným schématem:

Kontextem rozumíme spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2004 : 18) kontext jazykový i nejazykový, k němuž sdělení poukazuje, sdělením vlastní přenášenou informaci (např.

¹⁸ Pozn. Text zde chápeme obecně s Čechovou (2008 : 17) jako jazykový projev či verbální komunikát.

¹⁹ Cfr. JAKOBSON, Roman a ČERVENKA, Miroslav (ed.). *Poetická funkce*. Jinočany. Nakladatelství a vydavatelství H&H, Artes et litterae. Literárněvědná řada, 1995, s. 76 – 77. ISBN 80-85787-83-0; ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum, 2004, s. 18. ISBN 80-246-0154-0; CORNU, Gérard. *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005, s. 208. ISBN 2-7076-1425-4

informace obsažená v zákoně, rozsudku, smlouvě či dlužním úpisu), kontaktem druh styku emitenta a adresáta (oba jsou na stejném místě či vzdáleni v čase i prostoru), kódem mluvenou či psanou formu komunikace. Médiem (kanálem) je cesta, kterou se komunikace přenáší, tedy akustická či vizuální; kanál může být zapojen v bezprostřední komunikaci či na dálku (prostorovou či časovou).

3.3.1. Úloha emitenta a adresáta v procesu právní komunikace

Charakter komunikace v právním prostředí do značné míry ovlivňuje ta skutečnost, zda účastníci komunikace ovládají či neovládají příslušný jazykový kód, tedy právní subkód národního jazyka, jehož prostřednictvím se komunikace uskutečňuje, a kterým je přenášena příslušná právní informace.

3.3.2. Emitent (mluvčí, aktivní subjekt komunikace)

Co se týče aktivního subjektu, je nutné si uvědomit, že v procesu komunikace v právní oblasti nemusí být vždy identický s autorem daného sdělení. Autor je totiž v mnoha případech pouze tvůrce textu ve službách státu, který se vyjadřuje prostřednictvím orgánů zákonodárných (např. parlament), výkonných (např. vláda, ministerstva, orgány samostatných územně správních celků) a soudních. Autor může být jak osoba anonymní, což se děje ve většině případů, tak osoba konkrétní, např. v případě soudních rozhodnutí. V každém případě je vázán, a do značné míry též omezován, ve volbě jazykových prostředků záměrem aktivního subjektu komunikace, který jej pověřil vypracováním daného sdělení (komunikátu).

Zvláštním případem z hlediska strategie volby jazykových prostředků je naopak situace, kdy autor projevu – odborník – jedná jménem svého příkazce, kterým je laik. Zde je naopak volba jazykových prostředků ovlivněna osobou adresáta.

Jindy je naopak osoba autora totožná s aktivním subjektem komunikace. Jedná se např. o autory vědeckých, pedagogických a publicistických děl či o projevy obhájců, ale též o projevy občanů jak v komunikaci se státem a jeho orgány, taky v komunikaci mezi občany, pokud tato má právní obsah.²⁰

Ve všech uvedených případech je volba jazykových prostředků rovněž ovlivněna funkcí daného sdělení (viz podkapitola Právní texty z hlediska funkčních stylů).

---

²⁰ Cfr. TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998, s. 28. ISBN 80-7201-125-1

3.3.3. Právní komunikáty z hlediska aktivního subjektu komunikačního procesu

S osobou aktivního subjektu komunikace, ať již anonymního či konkrétního, a s její činností souvisí i základní právně teoretická klasifikace právních textů.

Teorie práva rozlišuje základní tři typy právního jazyka. Za prvé je to právní jazyk zákonodárce, tj. jazyk normativních předpisů, který má v kontinentálním typu právní kultury, kam patří italský i český právní systém, určující význam nejen pro používání příslušné právní terminologie, ale také ostatních jazykových prostředků. Dále je to jazyk používaný v rozhodovací soudní, správní a další právní činnosti, a na ně navazující jazyk advokátů. Třetím podtypem právního jazyka je jazyk právní vědy.²¹ Zde je však nutno mít na paměti, že teorie práva, na rozdíl od jazykovědy, nečiní rozdílu mezi *jazykem a textem*.

Členění právních textů podle kritéria původu a způsobu produkce, tedy podle úlohy aktivního subjektu komunikace, v zásadě přijímá a dále rozpracovává italská lingvistka Bice Mortarová Garavelliová (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 22 – 34). Lze též říci, že tato klasifikace odráží realitu základních právních aktivit.

Tvůrčí činnost zákonodárce dává vzniknout normativním textům, teoretická činnost textům interpretačním, praktická aplikační činnost textům aplikačním. Tyto skupiny textů se pak v praxi mohou vzájemně překrývat.

Normativní texty jsou podle Garavelliové Ústava, mezinárodní smlouvy a úmluvy, zákony, zákoníky a stanovy.

Interpretační texty, díla konkrétních autorů, jsou heterogenní skupinou, kam autorka řadí především texty vědecké, přednášky, učebnice, encyklopedie, odborné články, poznámky a komentáře k rozsudkům, diplomové a dizertační práce.

Aplikační texty tvoří velmi rozsáhlou skupinu, kterou autorka dělí podle prostředí, v němž jsou vytvářeny, na procesní, správní (např. nařízení, dekrety, usnesení,

---

²¹ Cfr. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004, s. 107. ISBN 80-86473-85-6; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 728, heslo *linguaggio giuridico*

stanoviska, zápisy z jednání, potvrzení) a soukromoprávní (např. smlouvy, závěti, plné moci, rozhodčí nálezy).

Skupina procesních textů je dále dělena podle osoby autora na rozhodnutí soudce (rozsudky a usnesení), úkony státního zástupce, kam patří texty nejrůznějšího druhu (např. obžaloby, písemné záznamy o výsledku obviněných, sdělení obvinění, písemné příkazy určené vyšetřujícímu policejnímu orgánu), úkony advokáta (např. návrhy, žaloby, odvolání, ústní obhajoby před soudem), úkony osob nápomocných při výkonu spravedlnosti (např. protokoly z jednání, potvrzení o doručení, oznámení o exekuci). Do poslední jmenované skupiny patří díky osobě autora též znalecké posudky, ale jazykové prostředky, které jsou v nich použity, závisí spíše na specializaci oboru, v němž je znalecký posudek požadován.

Poslední skupinu tvoří široká oblast ostatních procesních úkonů, jejichž autory jsou soukromé osoby či státní orgány (např. trestní oznámení, soukromé trestní žaloby, nejrůznější zprávy).²²

3.3.4. Adresát, příjemce

Vliv osoby adresáta na autora textu a příslušnou volbu jazykových prostředků lze posuzovat především ze dvou hledisek. Prvním je předpokládaná znalost či neznalost práva a právního jazyka, v němž se daná komunikace uskutečňuje. Zde je rovněž důležitá i orientace komunikačního kanálu. Druhým hlediskem je potenciální okruh příjemců.

Načrtněme zde základní typy komunikace právě z hlediska vztahu emitenta k adresátovi. Z hlediska strategie výběru jazykových prostředků ovlivněných znalostí či neznalostí kódu komunikace a orientace komunikačního kanálu Cornu (CORNU, 2005 : 229 – 231) definuje tyto základní typy vztahu mezi emitentem a adresátem právního projevu:

---

²² Pozn.: Pro úplnost poznamenejme, že právní texty je možné dělit též z hlediska charakteru sdělení a způsobu jeho vyjádření (CORNU, 2005 : 211) na texty legislativní (do této skupiny patří veškeré normativní texty), jurisdikční (soudní rozhodnutí a jiné úkony) a texty zvykového práva (např. texty právních maxim a průpovědí).

Primární typy komunikačního vztahu:

- odborník → laik
- odborník → odborník

Sekundární typy komunikačního vztahu:

- laik → odborník
- laik → laik

a) Komunikační vztah odborník → laik

Autor projevu, o kterém lze předpokládat, že ovládá právní problematiku i právní jazyk, se obrací na adresáta laika, o kterém lze naopak předpokládat, že neovládá ani jedno ani druhé. Jde např. o promluvu advokáta určenou jeho mandantovi, o otázky, se kterými se soudce obrací na účastníky řízení. Strategie volby jazykových prostředků autora projevu je do značné míry ovlivněna vědomím rizika, že může dojít k vzájemnému nepochopení. Autor, veden snahou o úspěch komunikace, se snaží o maximální explicitnost, jasnost a srozumitelnost. Samotná volba jazykových prostředků je ovlivněna osobou příjemce, neboť v tomto typu komunikačního vztahu se obvykle autor projevu obrací buď na konkrétní osobu, jejíž znalosti a zkušenosti jsou mu známy.

b) Komunikační vztah odborník → odborník

Komunikace odborníků a volba příslušných jazykových prostředků je založena na presumpci vzájemného porozumění vzhledem ke sdílené znalosti jak dané problematiky, tak příslušného jazykového kódu. Silně se zde projevuje snaha o úsporné vyjadřování a narůstá význam nevyřčeného, neboť jeho znalost se předpokládá. Srozumitelnost obdobného projevu pro laika, kterému není primárně určen, je velmi problematická.

c) Komunikační vztah laik → odborník a laik → laik

Přestože Cornu (CORNU, 2005 : 231) tyto komunikační vztahy označuje jako sekundární, nelze říci, že by v právní oblasti patřily mezi vzácné jevy. V prvním případě se jedná např. o trestní oznámení, která poškozený podává do rukou státního zástupce či policisty, žádosti či stížnosti adresované orgánu veřejné správy, občanskoprávní žaloby, výpovědi účastníků řízení před soudem.

V druhém případě jde např. o nejrůznější předsmmluvní jednání, ústní dohody či uznání dluhu. Výběr jazykových prostředků je v obou případech ovlivněn větší či – ve většině případů – menší znalostí daného právního problému, s nímž souvisí i znalost způsobu vyjadřování. Velice časté je zde tudíž nesprávné používání právního lexika. V prvním případě je však patrná větší snaha autora volit takové jazykové prostředky, které odpovídají nárokům kladeným na komunikaci s autoritou, ať již veřejnou či soukromou. V druhém případě tato snaha obvykle absentuje.

3.4. Klasifikace právních textů podle potenciálního okruhu příjemců

Rovněž na potenciální okruh příjemců a jeho vliv na volbu jazykových prostředků lze nahlížet z více úhlů pohledu. Zmíníme zde jak hledisko striktně převzaté z právní teorie, tak hledisko jazykovědné, které bere v potaz aktivní snahu autora textu přizpůsobit se zužujícímu se okruhu příjemců. Zde zmíníme dva různé názory. První z nich vyjádřil právník Gérard Cornu, autor díla *Linguistique juridique* (2005), zatím nejrozsáhlejšího pojednání o francouzském právním jazyku, druhý naopak vyslovil lingvista a právník Michal Tomášek, autor publikace *Překlad v právní praxi* (1998).

Ve své klasifikaci příjemců právního textu Cornu (CORNU, 2005 : 225 – 226) vychází z francouzského dělení právních aktů podle příjemců na tzv. *actes réceptices*, *actes d'audience* a *actes à tout entendeur*, které nemají v české a italské²³ právní teorii odpovídající ekvivalent.

---

²³ Pozn. Italská právní teorie (BESSONE, 2001 : 76) dělí deklaratorní akty (*atti dichiarativi*) na tzv. *atti recettizi* a *atti non recettizi*. *Atti recettizi* jsou účinné od okamžiku, kdy jsou dány na vědomí konkrétní osobě, již jsou určeny, *atti non recettizi* jsou účinné okamžikem vydání.

a) Příjemcem sdělení je určitá pojmenovaná osoba (*actes réceptices*)

Jedná se např. o výpověď z pracovního poměru či z nájmu, oznámení o výkonu rozhodnutí. Sdělení bývá většinou velmi stručné a formální, neboť se týká určité osoby a případu, který je oběma stranám komunikace velmi dobře znám. Navíc se zde ani nepředpokládá verbální reakce ze strany příjemce, neboť cílem je donutit příjemce k požadovanému jednání.

b) Příjemcem sdělení je určitá skupina (*actes d'audience*)

V tomto případě je příjemcem sdělení určitá skupina, jejíž obecná charakteristika je emitentovi známa, mohou to být např. poslanci, univerzitní posluchači, soudní senát. Strategie volby jazykových prostředků je ovlivněna nejen tématem komunikace, ale též snahou o udržení pozornosti příjemců. Rovněž tak souvisí s charakterem dané skupiny, neboť se v příslušném prostředí uplatňují jisté komunikační zvyklosti, rituály či procesní náležitosti.

c) Příjemcem sdělení jsou všechny osoby, které podléhají danému právnímu řádu (*actes à tout entendeur*)

V rámci určitého státu jsou právní normy určené všem občanům. Rovněž tak soudní rozhodnutí, přestože jsou primárně určeny stranám sporu, jsou veřejným úkonem adresovaným všem osobám podléhajícím dané soudní pravomoci.

Autor textu je veden ve výběru jazykových prostředků jak tématem komunikace, tak snahou o maximální jasnost, přesnost a srozumitelnost, zároveň však naráží na omezení spočívající v odborných aspektech jak právní terminologie, terminologie převzaté z jiných vědních oborů, tak v jistých ustálených vyjadřovacích zvyklostech.²⁴

Podle aktivního přístupu autora k jazykovým potřebám příjemce můžeme na právní texty nahlížet ze dvou extrémních stanovisek (TOMÁŠEK, 1997 : 29 – 31). Pro autora je charakter osoby příjemce při produkci textu důležitý, či naopak, zanedbatelný. V posledně jmenovaném případě totiž autor nepředpokládá, že by příjemce sáhl po právním textu, aby obdivoval krásu myšlenek či originální volbu jazykových

---

²⁴ Cfr. též GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 100. ISBN 978-80-7380-233-2

prostředků, jak by tomu bylo např. v případě textu uměleckého. Jediné, co naopak autor předpokládat může, je to, že příjemce bude v textu hledat pouze určitou informaci. Za potenciální příjemce příslušného textu tedy považuje všechny, kdo ovládají příslušný jazyk. Jazyková srozumitelnost se předpokládá, tak jako se předpokládá znalost platného práva, „a tedy ono známé *ignoratio legis non excusat* by se dalo docela dobře parafrázovat jako *ignoratio linguae non excusat*.“ (TOMÁŠEK, 1998 : 30). Do této skupiny budou tedy patřit texty normativní a jurisdikční.

Existují však právní texty, u nichž autor předpokládá zúžený okruh příjemců, a tomu přizpůsobuje výběr jazykových prostředků. Zde jsou patrné dvě tendence. Buď se obrací na příjemce, o nichž předpokládá zájem o dané téma a jimž chce předmět komunikace přiblížit (např. vědecké a pedagogické texty), nebo naopak se snaží z komunikace nezasvěcené osoby vyloučit, jak je tomu např. v profesní mluvě, slangu (např. slang justičních profesí, slang studentský) či argotu (např. argot vězňů, zločinců či jiných společensky škodlivých osob) (TOMÁŠEK, 1998 : 30, 31).

3.5. Závěr

Volba jazykových prostředků v rámci dané právní komunikace je ovlivněna subjektivními a objektivními faktory.

Mezi subjektivní faktory (subjektivní slohotvorné činitele), kterými je ovlivněn autor právního textu, ať již psaného či mluveného, patří především úroveň odborného i všeobecného vzdělání, intelektuální vyspělost, životní zkušenost, znalost tématu, který je předmětem komunikace, osobní záliby a zvyklosti, povahové vlastnosti, momentální psychický a fyzický stav, připravenost či nepřipravenost ke komunikaci. V neposlední řadě je to zařazení autora k určitému sociálnímu prostředí, zvláště pak náležitost k určité profesi (CHLOUPEK, 1990 : 73; ČECHOVÁ, 2008 : 87 – 90).

Objektivní faktory (objektivní slohotvorní činitelé) stojí v procesu komunikace mimo autora projevu a souvisí s okolní realitou. Mezi nejdůležitější patří (CHLOUPEK, 1991 : 64 – 77; ČECHOVÁ, 1997 : 51 – 58):

- základní funkce komunikátu a cíl komunikace,
- ráz komunikátu,

- situace a prostředí komunikátu,
- charakter adresáta,
- určitá forma komunikátu,
- míra připravenosti komunikace,
- určitý kód jazykové komunikace,
- téma komunikátu.

Základní funkce komunikátu je tradičně chápána (CHLOUPEK, 1991 : 64, ČECHOVÁ, 1997 : 51; ČECHOVÁ, 2011 : 404) jako nejdůležitější slohotvorný činitel. Právní komunikáty (texty), stejně jako komunikáty ostatní, mají základní funkci dorozumivací, komunikativní či sdělnou. Tuto základní funkci doprovázejí v různé míře specifické funkce další, jako např. funkce řídící (direktivní) a operativní (správní), funkce metajazyková, funkce odborně sdělná a vzdělávací, funkce uvědomovací a získávací, funkce přesvědčovací (persvazivní). Funkce esteticky sdělná se v právní komunikaci uplatňuje pouze okrajově, a to v případech ozvláštnění odborných textů prostředky uměleckého vyjadřování, případně se též může uplatnit v textech esejistických či popularizačních.

Právní texty plní rovněž Bühlerovy tři základní funkce jazyka (ČERNÝ, 1996 : 152). Funkci sdělovací či zobrazovací (*Darstellungsfunktion*) naplňují právní texty tím, že podávají informaci o mimojazykové, v daném případě právní, realitě. Patrná je rovněž funkce expresivní (*Kundgabefunktion*), neboť v textech právní povahy se projevují ty jazykové prvky, které charakterizují jejich autora či emitenta. Mimořádný význam však má funkce konativní (*Appellfunktion*). Především právní texty normativní a procesní mají za cíl adresáta přimět k tomu, aby se určitým způsobem choval či naopak se daného chování zdržel.

Ráz komunikátu (ČECHOVÁ, 1997 : 53) je dán komunikační situací a charakterem objektivních okolností, plyne tedy z cíle a funkce dané komunikace. Volba jazykových prostředků se liší, jedná-li se o komunikáty oficiální či polooficiální na straně jedné, o komunikáty soukromé či dokonce důvěrné na straně druhé.

Situace komunikátu, jež je chápána komplexně jako soubor objektivních a subjektivních činitelů, tedy i účastníků komunikace a používaného kódu (ČECHOVÁ, 1997 : 54), výrazně ovlivňuje výběr jazykových prostředků. Různý vliv má, zda se

jedná o prostředí veřejné či soukromé, známé či neznámé. Vliv má i prostor a čas, v němž se komunikace uskutečňuje.

Charakter adresáta a jeho vliv na autora textu byl řešen výše. Připomeňme, že adresátem může být jednotlivá osoba či kolektiv, ať už autorovi známý či neznámý. Významným činitelem je též uvědomělý postoj autora k adresátovi, tj. k jeho intelektuální úrovni, vzdělání, sociálnímu zařazení, věku a pohlaví.

Co se týče užití formy komunikátu, poznamenejme pouze, že volba jazykových prostředků v oblasti právní komunikace bude do značné míry ovlivněna tím, zda se jedná o komunikaci psanou či mluvenou.

Míra připravenosti hraje důležitou úlohu při produkci právních komunikátů. Výrazně se tudíž budou lišit komunikáty předem připravené od komunikátů bezprostředních, které si autor předem nepřipravil.

Užitý kód jazykové komunikace souvisí jednak s mluvenou či psanou formou komunikace, jednak s volbou kódu či určitého subkódu národního jazyka (ČECHOVÁ, 1997 : 58).

Téma komunikátu je konkrétně spjato s určitým výsekem objektivní reality, který může mít různý stupeň společenské závažnosti, a ten vede autora k určitému charakteru komunikace. Téma je rovněž spjato s určitým okruhem lexikálních prostředků a je vázáno na určitou stylovou vrstvu. Např. téma vymezení funkcí prezidenta republiky v Ústavě bude autora nutit k využívání zcela jiných stylistických a lexikálních prostředků, než téma výživného na děti, které je komunikováno mezi rozvádějícími se manželi.

Z výše uvedeného je patrné, že *právní jazyk* jako takový je heterogenní multifunkční a multižánrový útvar národního jazyka, který nelze jednoznačně zařadit k jednomu funkčnímu stylu.

3.6. Klasifikace právních textů z hlediska funkčních stylů

Jak již bylo uvedeno, úkolem právní komunikace je přenos právní informace od emitenta k adresátovi určitým komunikačním kanálem prostřednictvím výběru

jazykových prostředků z rejstříku příslušného jazykového subkódu. Výsledkem této aktivní činnosti je právní text (právní sdělení), který je realizován v určité stylové vrstvě právního jazyka (TOMÁŠEK, 1998 : 26).

Nejprve je třeba odpovědět na otázku, co je to styl. Jazykový styl lze chápat jednak šířeji, jako jednotící a zároveň diferencující princip jazykového projevu, jednak úžeji, jako způsob výběru a uspořádání jazykových prostředků při produkci textu (ČECHOVÁ, 2008 : 16; ČECHOVÁ, 1997 : 9; ČECHOVÁ, 2011 : 404; CHLOUPEK, 1991 : 15).

3.6.1. Funkční styly právního jazyka

Výběr a uspořádání jazykových prostředků rovněž odpovídá funkci, kterou daný komunikát plní.

Funkčním stylem rozumíme styl vymezený na základě převažující funkce textu, typ objektivního, interpersonálního stylu, souvisejícího s příslušnou komunikační funkcí. (ČECHOVÁ, 2008 : 93; Encyklopedický slovník češtiny, 2002 : 450, heslo *styl funkční*).

Z hlediska základní funkce se v rámci komunikace v právní oblasti uplatňuje především funkční styl věcně informační, jehož funkcí je podávat adresátům více či méně objektivní informaci, a styl persvazivní (přesvědčovací), jehož cílem je adresáta nějakým způsobem ovlivnit. Význam uměleckého stylu je v právní komunikaci zanedbatelný.

Ze stylů věcně informačních má v dané oblasti výrazné postavení styl odborný, a to především stylová vrstva vědecká a pedagogická (učební). Jazyk tu plní úlohu prostředku vědecké a vědecko-pedagogické práce, což se projevuje ve výběru jak prostředků lexikálních, tak syntaktických a gramatických. V druhém případě pak autor textu musí vzít v potaz omezenou znalost oboru ze strany adresáta, což se projeví v častém používání definic, vysvětlování pojmů, hojném užívání odkazovacích výrazů či opakování již řečeného či napsaného (TOMÁŠEK, 1998 : 31).

Dalším výrazným stylem uplatňovaným v právní komunikaci je styl administrativní či administrativně-právní, který slouží komunikaci mezi různými orgány a občany,

případně též mezi občany samotnými (ČECHOVÁ, 1997 : 167; ČECHOVÁ, 2008 : 232 – 234). Individuální charakteristika autora i adresáta je zcela překryta jeho právním postavením (např. zákonodárny orgán, soud, finanční úřad, žalobce, daňový poplatník, stěžovatel).

V oblasti právní komunikace se lze setkat též se stylem publicistickým (TOMÁŠEK, 1998 : 28; ČECHOVÁ, 2008 : 268). Zde jsou to zvláště analytické žánry publicistického stylu, jako jsou např. komentáře, diskuse, debaty a polemiky, jejichž úkolem je jednak podávat informace o společensky zajímavých tématech, jednak tyto informace analyzovat. Tento styl může mít rovněž funkci persvazivní, přesvědčovací, neboť mluvčí často koncipuje svůj projev s cílem nejen adresáta informovat, ale získat jej též pro určitou názorovou platformu.

Ze stylů persvazivních, kromě již zmíněného publicistického, má v právní komunikaci význam styl rétorický. Jeho hlavní funkcí není zprostředkovat právní poznatky, které jsou adresátovi v podstatě známy, ale přesvědčit jej, jakožto osobu oprávněnou o dané věci rozhodovat, aby tak učinil ve prospěch jedné ze stran. Z tohoto důvodu se zde objevují, kromě prostředků typických pro odborný styl, též prvky stylu uměleckého, jež mají přispět k větší estetické úrovni daného textu. Časté je zde používání nejrůznějších řečnických figur, oproti jiným stylovým vrstvám právního jazyka se zde objevují též velmi expresivní výrazy (TOMÁŠEK, 1998 : 29).

V rámci objektivních stylů, které se uplatňují v rámci právní komunikace, můžeme též uvažovat jak o stylu monologickém, v němž převažují souvislé monotematické pasáže a kde vzájemné verbální reakce účastníků komunikace jsou minimální, tak o stylu dialogickém, charakteristickém značnou dynamičností všech složek komunikace, ať již je to rychlé tempo řeči, rychlé vzájemné reakce partnerů v dialogu, syntaktické prostředky typické pro mluvené projevy (např. anakoluty, elipsy, opravy a opakování) (*Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 449, heslo *styl dialogický a monologický*).

3.6.2. Textové žánry právního jazyka

Rozsáhlost matérie upravené právem a rozmanitost situací, v nichž právní komunikace probíhá, se projevuje též ve značné žánrové rozmanitosti.

Textovým žánrem (druhem textu) rozumíme třídu textů se specifickými kompozičními a funkčními vlastnostmi a specifickými výrazovými prostředky (*Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 117, heslo *druh textu*).

V rámci odborného stylu jsou to dizertace, studie, články, úvahy, eseje, referáty, koreferáty, přednášky, diskusní a polemické příspěvky, recenze, kritiky, encyklopedie, antologie, rešerše i anotace (ČECHOVÁ, 2008 : 225 – 227).

Textovými žánry administrativního stylu to jsou např. rozsudky, žádosti, zápisy, protokoly, oběžníky, soupisy majetku, výsledovky, účetní závěrky, smlouvy, žaloby, směnky, šeky (ČECHOVÁ, 2008 : 237).

Typickými textovými žánry stylu analytického publicistického jsou komentáře, diskuse, debaty a polemiky (ČECHOVÁ, 2008 : 266 – 268).

3.7. Závěr: právní jazyk jako multidimenzionální, multifunkční a multižánrový fenomén

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, právní jazyk (*linguaggio giuridico*, *langage juridique*) bývá obvykle vymezován velmi obecně jako prostředek komunikace v právním prostředí, případně též jako prostředek přenosu, interpretace a realizace právní informace, čímž může být vytvářena mylná představa, že se jedná o funkčně homogenní útvar, sloužící úzce vymezené skupině uživatelů.

Lze však říci, že právní jazyk, jakožto nástroj realizace práva, je stejně jako právo samo multidimenzionální a multifunkční fenomén.

Z toho, co bylo výše uvedeno, však vyplývá, že právní jazyk neslouží jen úzce vymezené profesní vrstvě, ale v různé míře všem uživatelům daného národního jazyka bez ohledu na profesní a sociální zařazení. Právo, které existuje výhradně v jazykových projevech, řeší totiž nejen složité teoretické problémy přístupné pouze zasvěcencům, ale upravuje též chování jednotlivců v jejich každodenním životě. A právě s rozmanitostí

funkcí práva souvisí i rozmanitost funkcí právního jazyka. Prostřednictvím právního jazyka se realizují texty s nejrůznější komunikační funkcí, ať již je to funkce odborně sdělná, vzdělávací, řídící, správní, přesvědčovací či jen prostě dorozumívací, jejichž žánrová pestrost je značná.

Závěrem můžete tedy stručně konstatovat spolu s Kořenským (KOŘENSKÝ, 1997 : 85), že právní jazyk lze chápat jako odborný jazyk v rámci příslušného národního jazyka, jehož vnitřní diferenciací je založena především v systému samotného práva.

4. Právní jazyk v italské lingvistice

4.1. Úvod

Italská lingvistika se problematice právního jazyka věnuje spíše okrajově. V mnohem větší míře je zde právní jazyk zkoumán samotnými právníky a znalci filozofie práva, kteří se však soustředí na řešení filozofických, politických a logických aspektů dané problematiky, otázek týkajících se vágnosti a určitosti právní normy či jazykovými problémy legislativní techniky.²⁵

Stručné zmínky o právním jazyce můžeme najít už u nestorů italské lingvistiky Tullia De Maura a Bruna Miglioriniho. Podrobnější analýzu různých aspektů právního jazyka najdeme v dílech autorů, jako je Bice Mortarová Garavelliová, Michele A. Cortelazzo, Leo Schena, Giovanni Rovere, Riccardo Gualdo a Stefano Telve. Dvěma posledně zmiňovaným lingvistům se budeme věnovat podrobněji v kapitole *Právní jazyk a jeho slovní zásoba*.

4.2. Tullio De Mauro

Poněkud kritický a odmítavý pohled současných italských lingvistů na právní jazyk pravděpodobně ovlivnil Tullio De Mauro, který své pojednání o jazyce italské legislativy začíná slovy (DE MAURO, 1963 : 424):

„Le lamentele sulla corruzione, sull'ineleganza e rozzezza del linguaggio proprio delle formulazioni legislative italiane risuonarono assai alte nel periodo della Restaurazione. Nel 1820 un letterato e giurista mantovano, Ferdinando Arrivabene, trattando in generale del linguaggio giuridico (Della lingua forense. Dissertazione, Bergamo 1820), si pronunciò contro gli

---

²⁵ Cfr. SCARPELLI, Uberto. Il linguaggio giuridico: un ideale illuministico. In: DI LUCIA, Paolo (a cura di). *Nomografia, linguaggio e redazione delle leggi*, Giuffrè Editore, Milano, 1995, s. 5 – 29. ISBN 88-14-05037-6; CASSESE, Sabino. Come opinare in modo ragionevole sulla possibilità di adottare leggi chiare, *ibid.* s. 33-37; LUZZATI, Claudio. Teoria del diritto e „scienza della legislazione“, *ibid.* s. 87 – 122; AINIS, Michele. Forma e comunicazione delle regole giuridiche. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*, Giuffrè Editore, Milano, 2003, s. 103 – 112. ISBN 88-14-10074-8; PALAZZO, Francesco. Dimensione linguistica del diritto e ruolo dell'avvocato, *ibid.* s. 113 – 124; PALANZA, Alessandro. Nuove regole per il linguaggio giuridico, *ibid.* s. 125 – 134; MIRABELLI, Cesare. La funzione della lingua nella professione dell'avvocato, *ibid.* s. 137 – 142; ZACCARIA, Giuseppe. Testo, contesto e linguaggi settoriali nell'interpretazione giuridica, *ibid.* s. 89 – 102; FIORELLI, Piero. Avvocati e linguisti: una nuova prospettiva di ricerca, *ibid.* s. 143 – 148

usi linguistici degli uomini di legge: pur temendo che « osar d'ingentilire la lingua forense sia fatica gittata », egli riteneva tuttavia « essere indispensabile oggimai una miglior lingua a quanti professano giurisprudenza in Italia » e proponeva perciò che si approntasse un « glossario d'infima italianità giudiziaria », in cui fossero elencati in ordine alfabetico gli errori, i barbarismi, i dialettalismi del lessico giuridico corrente.”

Dodnes tak mnozí italští odborníci se na právní jazyk dívají jako na soubor chybných užití italské gramatiky a nesrozumitelné slovní zásoby, jako na jazyk, jenž je nepřístupný běžnému uživateli, jako na jazyk uzavřený ve věži ze slonoviny.²⁶

De Mauro se však dotýká závažného problému italského právního jazyka (DE MAURO, 1963 : 430 – 431), který bude později zmiňován i dalšími italskými lingvisty, a to je rozdílnost významu slov v jazyce právním a v jazyce běžném. Problém je o to závažnější, že zákonodárce obvykle necítí potřebu mnohé právní termíny definovat a odlišit je tak od významu, který daná slova mají v běžném užití.²⁷

De Mauro (1963 : 433) rovněž zmiňuje značný vliv francouzského modelu formulace zákona na italské zákonodárce, který je patrný již od počátku 19. století.

---

²⁶ Cfr. DE MAURO, Tullio. La lingua della legislazione italiana. In: DE MAURO, Tullio. *Storia linguistica dell'Italia unita*. Bari: Editori Laterza, 1963, s. 425 - 430; DE MAURO, Tullio. Linguaggio giuridico e profili storici, sociologici e scientifici. In: *Linguaggio e giustizia, Nuove ricerche*. Ancona, 1986, s. 18 – 19; SCHENA, Leo. La traduzione e i linguaggi giuridici: le ricerche degli studiosi italiani. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 28; MORTARA GARAVELLI, Bice. Strutture testuali e stereotipi nel linguaggio forense. In MARIANI MARINI, Alarico. (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003a, s. 12 - 15. ISBN 88-14-10074-8; MORTARA GARAVELLI. Come non maltrattare la lingua italiana nell'esercizio della professione forense. In: *Lo Strumento Sottile. La lingua fra tecnica e diritto. Contributi al convegno dell'Ordine degli Avvocati di Bari*. [online]. Bari: 8. 11. 2003. 2003b, nečíslováno [cit. 2008-01-10]. Dostupné z: <http://www.avvocatiacquavivacassano.it/convegni-contributi/relazione%20garavelli.htm>

²⁷ Pozn. Zákonodárce totiž obvykle vychází z článku 12 Obecných ustanovení o zákoně (*Disposizioni sulla legge in generale*) uvedených v *codice civile*. **Art. 12. Interpretazione della legge** – Nell'applicare la legge non si può ad essa attribuire altro senso che quello fatto palese dal significato proprio delle parole secondo la connessione di esse, e dalla intenzione del legislatore. Se una controversia non può essere decisa con una precisa disposizione, si ha riguardo alle disposizioni che regolano casi simili o materie analoghe; se il caso rimane ancora dubbio, si decide secondo i principi generali dell'ordinamento giuridico dello Stato.

Ve svém pozdějším díle se De Mauro dotýká též jistého aspektu, který odlišuje právní jazyk od jiných odborných jazyků, a to jeho těsné provázanosti s jazykem běžným. Právní jazyk totiž nejen přijímá výrazy z jazyka neprávního, ale zpětně též svou zákonnou závazností ovlivňuje jazykovou produkci mluvčích, kteří právníky nejsou (DE MAURO, 1986 : 18).

„[...] Non vi è materia della vita sociale ed economica, sempre più intricata ed annodata in sé e per sé, in cui il Parlamento e l'Esecutivo stesso non intervengano di continuo.

Questo cosa significa? Che i testi legislativi, i testi normativi in genere, assumono da tutti gli angoli della nostra vita, da tutti i possibili gruppi sociali, e quindi da tutti i linguaggi specifici, tecnici, da tutti i gerghi, da tutti gli usi, anche locali, termini, parole, espressioni e le portano nell'alveo della normazione di portata generale.

D'altra parte, una volta che un'espressione sia entrata in un testo normativo vi resta e vale, quale che sia la sua origine, per tutti; credo che neanche il linguaggio medico, che pure rischia, per dire così, di essere tanto presente nella vita di ciascuno di noi quotidianamente (ma per fortuna non lo è), abbia questa onnipresenza nel tessersi di ogni nostra giornata. Quindi, probabilmente nessun linguaggio specifico ha un orizzonte così ampio, che è l'orizzonte di tutto il nostro parlare in ogni angolo del paese: si pensi agli usi locali, a nomi di oggetti, di parti di edificio; in questo momento si sta facendo una rilevazione della nomenclatura edilizia per cercare di adeguare la normativa edilizia a quelli che sono gli usi locali, che in parte sono entrati in leggi. Che cosa significa "coppo"? Non vi è parte dei nostri dialetti, ma certamente del nostro parlare più o meno italiano, che non possa essere assunto, con la sua valenza specifica, nella legge o, in genere, nei testi normativi: e da questo rifluisce poi l'uso, una volta codificato, nel parlare e nel vivere di tutti. Credo che non vi siano uguali: il fenomeno è del più alto interesse, nel senso di fenomeno complicato, brutto, fatto di ignoranza e violenza reciproche;

interessantissimo nel senso in cui i medici dicono: quanto è bella questa frattura. Allora, quanto è bello questo linguaggio giuridico, con questa capacità di assorbimento degli usi linguistici da tutta la vita sociale e con questa capacità di cristallizzazione e di riproposizione imperativa, con violenza che nessun altro linguaggio ha, nella vita di ogni giorno, non solo nel parlare.”

4.3. Bruno Migliorini a Ignazio Baldelli

Velmi stručné zmínky o právním jazyce najdeme i v díle *Breve storia della lingua italiana* (MIGLIORINI – BALDELLI, 1966 : 24, 76, 141, 208, 210, 222). Autoři se spíše zaměřují na evidenci výrazů, kterými právní jazyk v průběhu staletí obohatil italštinu. Právní jazyk je považován za zdroj latinismů, neboť nástrojem právní komunikace byla po dlouhou dobu právě latina.

4.4. Michele A. Cortelazzo

M. A. Cortelazzo (1997 : 36 – 37) poukazuje na skutečnost, že právo je jazykem přímo vytvářeno, tedy že bez jazyka není práva.²⁸ Toto odlišuje právo od jiných vědních oborů, kde činnost příslušných odborníků může probíhat, aniž by byla nutná existence psaného kodexu (např. lékař může stanovit diagnózu, aniž by pacient své zdravotní potíže verbalizoval, vědecké pozorování může probíhat, aniž by bylo verbalizováno). Normativní texty, které upravují chování lidí, jsou jazykovými produkty. Rovněž tak mimojazykové skutečnosti, např. trestné činy, aby byly relevantní pro právo, musí být podle Cortelazza verbalizovány svědeckou výpovědí či znaleckým posudkem. K tomu jen dodejme, že konkrétní čin může být považován za trestný, pouze pokud splňuje všechny tzv. formální znaky trestného činu, které jsou výslovně uvedeny v *codice penale* (trestní zákoník). Při jeho stíhání se orgány činné v trestním řízení řídí *codice di procedura penale* (trestní řád).²⁹ Oba kodexy jsou nepochybně jazykovými produkty.

---

²⁸ Cfr. DE MAURO, Tullio. Linguaggio giuridico e profili storici, sociologici e scientifici. In: *Linguaggio e giustizia, Nuove ricerche*. Ancona, 1986, s. 16, 18.

²⁹ Cfr. NOVOTNÝ, Oto, DOLENSKÝ, Adolf, JELÍNEK, Jiří a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné I. Obecná část*. 3. vydání. Praha: Codex, 1997, s. 51. ISBN 80-85963-24-8

Cortelazzo zdůrazňuje skutečnost, že právní jazyk není jednotný, ale vnitřně složitě stratifikovaný, neboť jsou zde zastoupeny texty legislativní povahy (např. zákony, nařízení), texty vycházející ze soudní činnosti (rozsudky, žaloby, aj.), texty doktrinní (monografie a komentáře). Upozorňuje též na to, že právní jazyk se projevuje především v podobě psané, ale že nezanedbatelná je i jeho podoba ústní. Proto doporučuje rozlišovat nejen mezi právními texty normativními a mezi judikáty, ale také mezi texty psanými a ústními. Zde navrhuje studovat rozdíly mezi ústními texty pronesenými v jednací síni za přítomnosti omezeného publika a texty pronesenými např. před televizními kamerami a určenými širokému publiku. Naznačuje též existenci rozdílů mezi ústními texty produkovanými odborníky a texty produkovanými laiky, kteří byli na příklad předvoláni, aby vypovídali před soudem. Zde se podle Cortelazza projeví nejen různý stupeň odbornosti, ale též celý soubor sociálních variet jazyka. Podrobněji se názorům M. A. Cortelazza budeme věnovat v kapitole *Právní jazyk a jeho slovní zásoba*.

Právní jazyk je také charakteristický svým zvláštním stylem, kde se mísí prvky vytříbeného jazyka se syntaxí, kterou Cortelazzo považuje za nabubřelou, složitou, ba dokonce šroubovanou (*sintassi ampollosa e complessa, anzi contorta*), jež je nejen na hony vzdálená současnému úzu, ale je také zdrojem různých dysfunkcí, víceznačností a nejasností (CORTELAZZO, M. A., 1997 : 37).

4.5. Leo Schena

Schena (1997 : 28 – 29) si všímá spíše psané formy právního jazyka, která se vyznačuje zvláštní slovní zásobou, gramatikou a originální stylistikou. Podle Scheny se jedná o jazyk založený na dokumentech oficiálních (zákony, mezinárodní smlouvy), tak i neoficiálních (soukromé smlouvy, závěti, zmocnění). Je to jazyk heterogenní a stratifikovaný, kde se na jedné straně projevuje dědictví římského práva, na druhé straně jsou naopak patrné stopy práva zvykového. Hojně jsou odborné výrazy, které Schena hodnotí jako esoterické, obtížně dekodovatelné formy, přístupné pouze zasvěcencům.

Právní jazyk je dle Schenova názoru charakteristický především jednostranností (účast adresáta je na produkci textu prakticky nulová), formálností (formální charakter

textu vyžaduje, aby užití každého termínu či výrazu bylo pečlivě váženo), a imperativností (subjekty práva jsou povinny dodržovat normy chování).

Právní dokumenty se podle Schenky vyznačují vysokou koherencí a kohezí, která značně převyšuje ostatní odborné texty. Vnitřní koheze je dána jak lexikálními prvky (opakování slov, používání odkazovacích výrazů s funkcí anaforickou i kataforickou), tak i prvky gramatickými.

4.6. Bice Mortarová Garavelliová

Bice Mortarová Garavelliová se ve svém dosud nejrozsáhlejší díle *Le parole e la giustizia* (2001) s příznačným podtitulem *Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*, zabývá především analýzou jazykových prostředků (gramatických, lexikálních a syntaktických) používaných v centrální oblasti práva, což je především normotvorba, dále pak navazující aplikace a interpretace právních norem. Tato problematika bude podrobněji zmíněna v kapitole *Codice civile (občanský zákoník)*.

Ve svých pozdějších pracích³⁰ se kriticky věnuje převážně gramatickým a stylistickým aspektům právního vyjadřování, především z hlediska odchylek od běžného úzu. Za všechny jmenujme antepozici vedlejší věty před větou hlavní, enklitické *–si* u infinitivu řízeného modálním slovesem, enklitické *–si* u finitních slovesných forem, časté nahrazování vedlejší vztažné věty přítomným participiem, antepozice adjektiva před substantivem, hromadění nominálních syntagmat, abstraktních výrazů či záporů, užívání právních latinismů, zastaralých výrazů či dokonce i výrazů vytvořených *ad hoc* pro potřebu daného konkrétního textu.

---

³⁰ Cfr. MORTARA GARAVELLI, Bice. Strutture testuali e stereotipi nel linguaggio forense. In MARIANI MARINI, Alarico. (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003a, s. 3 – 19. ISBN 88-14-10074-8; MORTARA GARAVELLI, Bice. Come non maltrattare la lingua italiana nell'esercizio della professione forense. IN: *Lo Strumento Sottile. La lingua fra tecnica e diritto. Contributi al convegno dell'Ordine degli Avvocati di Bari*. [online]. Bari: 8. 11. 2003. 2003b, nečíslováno [cit. 2008-01-10]. Dostupné z: <http://www.avvocatiacquavivacassano.it/convegni-contributi/relazione%20garavelli.htm>

4.7. Giovanni Rovere

Analýzu vybraných morfosyntaktických jevů (např. pozice adjektiva v syntagmatech s odborným významem, odborná a stylistická funkčnost slovesných valencí, zvláštnosti užívání zájmen 3. osoby, užívání archaických konektorů v moderní judikatuře) na základě korpusových dat provádí Giovanni Rovere v díle *Capitoli di linguistica giuridica. Ricerche su corpora elettronici* (2005).

Cílem analýzy je nejen kvantitativní popis jazykových dat, ale především snaha o postižení jejich odborné a stylistické funkčnosti na v závislosti na typu textu, v němž se vyskytují. Autor upozorňuje též na vzájemné propojení dimenze odborné na straně jedné a dimenze stylistické na straně druhé, která se projevuje ve všech zkoumaných jevech. Rovněž se snaží odpovědět na otázku, kdy jsou dané jevy nositelem stylistické funkce, jejímž cílem je posílit sociální vymezení dané skupiny mluvčích, a kdy se naopak jedná o lexikalizaci dané jednotky, jejíž volba je dána naopak omezenou možností či dokonce nemožností její substituce jiným výrazem.

4.8. Riccardo Gualdo a Stefano Telve

Poměrně rozsáhlá kapitola s názvem *Il linguaggio del diritto* (GAULDO – TELVE, 2011 : 411 – 468) je věnována specifikům právního jazyka v díle *Linguaggi specialistici dell'italiano* (2011). Autoři se snaží podat základní popis lexikálních, gramatických a syntaktických prostředků tohoto odborného jazyka, přičemž převážně vycházejí z poznatků, které již dříve publikovali Bice Mortarová Garavelliová a Giovanni Rovere.

Autoři zde navrhnou klasifikaci právní slovní zásoby, kterou podrobněji zmíníme v příští kapitole, věnují se slovotvorným postupům typickým pro právní jazyk, všímají si skutečnosti, že pro slovotvorbu je v dané oblasti důležitější sufixace než prefixace, víceslovná pojmenování převládají nad kompozity v podobě jednoho grafického slova.

Zmiňován je též hojný výskyt latinských výrazů v právních textech, ať již jsou to předložky, různé konektory, jednotlivá plnovýznamová slova a slovní spojení či celá latinská právní rčení (tzv. *brocardi*).

Autoři vyslovují jistou obavu z vlivu angličtiny, neboť některé anglické termíny již pronikly dokonce do normativních textů, které se tomuto dlouho bránily.

Zmíněna je rovněž paralelní existence italského právního jazyka a italské verze právního jazyka Evropské unie. Unijní právní jazyk jednak záměrně používá termíny, které neexistují v národních právních úpravách, jednak termíny, které sice v národní úpravě existují, ale jimž je dán odlišný význam.³¹ Skrze evropské právní texty a případné žurnalistické komentáře pak tyto výrazy vstupují do současné italštiny.

Co se týče morfosyntaktických prostředků, autoři věnují pozornost distribuci časů v závislosti na typu textu, pasivním verbálním konstrukcím, častému používání přítomného participia či atypickému pořádku slov ve větě.

4.9. Závěr

Italští lingvisté především věnují pozornost odchylnému užívání grafických, lexikálních, morfologických, syntaktických a stylistických prostředků vzhledem k běžně užívané normě. Rovněž si všímají různé distribuce těchto odchylných jevů v závislosti na typu textu.

Hlubšímu postihu této problematiky podle našeho názoru brání skutečnost, že se autoři snaží podat charakteristiku jazykových prostředků právního jazyka jako celku. Vzhledem k jeho multidimenzionálnímu, polyfunkčnímu a polytextovému charakteru by bylo vhodnější se zaměřit na analýzu vybraných jazykových prostředků v prostředí jednotlivých vrstev právního jazyka, ať již horizontálních či vertikálních, a zvláště v určitých typech textů, neboť právě tento rámec určuje volbu jazykových prostředků.

---

³¹ Pozn. K problematice autonomie právní terminologie EU a její interpretace též PETRŮ, Ivo. *Metody jazykového výkladu evropského práva*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2011. ISBN 978-80-87146-49-1

5. Právní jazyk a jeho slovní zásoba

V této kapitole zmíníme, jak je daný problém řešen v italské a české literatuře. Rovněž zde uvedeme názory francouzských odborníků, neboť se analýze slovní zásoby francouzského právního jazyka věnovali podrobněji. Dále se zde zamyslíme nad platností schématu realizace významu v právním diskursu kanadského lingvisty Jeana-Clauda Gémara a tezí dánské lingvistky Anne Lise Kjaerové o kontextově podmíněných kombinacích v právním jazyce.

5.1. Italští autoři

Názory na slovní zásobu právního jazyka jsou různé, v zásadě však lze říci, že odrážejí míru zkušenosti autora s danou problematikou.

Italští autoři se v této oblasti zabývají převážně vztahem odborné slovní zásoby a slovní zásoby běžné, společné všem uživatelům jazyka. Toto je pravděpodobně způsobeno skutečností, že ve slovní zásobě italštiny, mnohem více než v případě francouzštiny či dokonce češtiny, je vzhledem k historickému vývoji patrný silný vliv latiny. Stejně tak se zde uchovávala znalost římského práva, které silně ovlivňuje instituty moderního práva italského.

V mnoha případech ale došlo ke značnému významovému posunu, kdy slovo z běžné slovní zásoby má zcela odlišný význam v jazyce právním (např. *colpa*, *possesso*, *compromesso*, *dolo* aj.). Tato situace, spolu se syntaktickými a gramatickými zvláštnostmi právního vyjadřování, pak vyvolává jak v lingvistech, tak v běžných uživatelích italštiny, dojem, že právní jazyk je nesrozumitelný útvar odtržený od reality.

5.1.1. Bice Mortarová Garavelliová

Bice Mortarová Garavelliová (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 10) rozlišuje v rámci odborné slovní zásoby tzv. *tecnicismi specifici*, tj. termíny, které se objevují pouze v daném vědním odvětví a jsou (převážně) jednoznačné, např. *anatocismo*, *anticresi*, *laudemio*, *sinallagma*, *stellionato*. Tyto lexikální jednotky lze identifikovat poměrně snadno.

Složitější situace je v případě druhé skupiny odborné slovní zásoby, a to jsou tzv. *espressioni tecnicizzate* či *ridefinite*, tj. taková slova z běžné slovní zásoby, kterým je dán jiný význam, odlišný od významu, v němž jsou tato slova běžně užívána. (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 11). Mortarová Garavelliová uvádí tyto příklady: *emulazione* (ve významu šikanózního výkonu práva podle článku 833 c.c.), *compromesso* (ve významu smlouvy o rozhodčím podle článku 806 c.p.c.), *buon padre di famiglia* ve významu “průměrný člověk” a *confusione* ve významu způsobu zániku závazku splynutím osoby věřitele a dlužníka.

Je nepochybné, že výrazy *emulazione*, *compromesso*, *buon padre di famiglia* či *confusione* mají v právu význam zcela odlišný od významu běžného. Otázkou však je, na kolik byl význam těchto slov redefinován, protože se jedná o pojmy (a termíny) známé již římskému právu³², a lze předpokládat, že byly do systému italského práva převzaty stejně jako termíny jiné, které uživatel italského jazyka, ať již rodilý či cizojazyčný, jako redefinice nevnímá (např. *matrimonio*, *successione*, *società*, *mora*, *legato* a mnoho dalších). Lze tedy říci, že tyto termíny, jejichž význam byl v římském právu stejný jako v právu italském, vlastně existovaly ještě před vznikem italštiny.

V této souvislosti je nutné si položit otázku, jak klasifikovat ty výrazy, které se v právu používají ve významu, který mají v běžném jazyce, a k žádné redefinici tu vlastně nedošlo. Za všechny zmiňme např. pojmy (a jim odpovídající termíny) občanského práva, jako je *madre*, *genitore*, *figlio*, *defunto*, *morte*, *prezzo*, *proposta*, *vendita* apod. Evidentně je nelze ve smyslu zmíněné definice považovat za *tecnicismi specifici*, ani změna významu oproti běžnému jazyku tu není patrná.

---

³² Pozn. *Aemulatio* je zákaz jednání, které směřuje k poškození souseda, jak uvedeno v Iustinianově *Corpus iuris civilis*, C. 12 .58 a D. 50. 10. viz SARTI, Nicoletta. *Le due vite del diritto degli atti emulativi tra diritto comune e diritto vigente. Guida al corso di storia del diritto moderno e contemporaneo*. AA. 2008 – 2009. [online prezentace]. Bologna, 2008, kapitola Origine romanistica. [cit. 2012-08-25] Dostupné z: http://www.Campus.unibo.it/12464/1/Moderno-Parte_Speciale.doc; „*Compromissum* je dohoda sporných stran, že se neobráť na soud, ale podrobí se výroku soukromé osoby, arbitra – rozhodčího.“ KINCL, Jaromír *et al.* *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 259. ISBN 80-7179-031-1; „*Bonus pater familias* označuje průměrného člověka, jehož péče je parametrem pro posouzení péče vynaložené dlužníkem při plnění závazku. Spočívá v míře pozornosti a úsilí, kterou průměrný člověk vynakládá k ochraně svých zájmů.“ *Dizionario giuridico romano*, heslo *Bonus pater familias*. [online] [cit. 2012-08-25]. Dostupné z: <http://www.simone.it>; „*Confusio* – splnutí – je zvláštní případ zániku obligace proto, že osoba dlužníka a osoba věřitele splynuly v jedno, takže věřitel se stal svým vlastním dlužníkem a dlužník svým vlastním věřitelem.“ KINCL, Jaromír *et al.* op. cit. s. 242

Tecnicismi collaterali či *pseudotecnicismi* (SERIANNI, Luca, 1989 : 103 cit. in MORTARA GARAVELLI, 2001 : 16) jsou stereotypní výrazy, které nejsou nezbytné pro potřeby vědeckého popisu, ale jsou preferovány pro svou odbornou konotaci. Např. *procedere all'escussione del teste* místo *interrogare il teste*, “jak by řekl člověk z ulice”. Mortarová Garavelliová tato klišé považuje za projev patologie právního jazyka, za patinu, která pokrývá právní texty a zatemňuje způsob vyjadřování.

Ponechme stranou důvody, které právníky vedou k tomu, aby kromě výrazu *interrogatorio*, který je uveden v *codice di procedura penale*, používali též výrazu *escussione*, a položme si spíše řečnickou otázku, jestli je člověk z ulice (*uomo della strada*) tím správným kritériem pro určení stavu patologie, respektive zatemnění, právního vyjadřování či nikoliv. Vzhledem k tomu, že se jedná o specifický útvar jazyka sloužící především k dorozumívání ve specifické vědní i profesní oblasti, lze vyslovit domněnku, že by stálo za zvážení spíše kritérium odborné právní kompetence. Na straně druhé je však nutno připustit, že mnohé právní texty jsou určeny široké veřejnosti. Používání neobvyklých jazykových prostředků zcela jistě ztěžuje jejich správné pochopení.

5.1.2. Michele A. Cortelazzo

Specifickým vztahem odborné a běžné slovní zásoby italského právního jazyka se též zabývá M. A. Cortelazzo (1997 : 43 – 45), který poukazuje na problémy, s nimiž se může mluvčí setkat v případě, kdy jeden výraz má rozdílné významy v běžném a v právním jazyce. Všímá si zvláště odlišných významů slova *colpa* a významového rozdílu mezi výrazy *proprietà* a *possesso*, které pro běžného uživatele italštiny splývají. Pro lepší pochopení závažnosti problému zde citujme právní definice uvedených termínů.

Colpa, kterou běžný jazyk chápe jako *atto, comportamento che contravviene a una norma giuridica o morale* či jako *sensazione di rimorso conseguente a un'azione avvertita dal soggetto come riprovevole* (*Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 458, heslo *colpa*), tedy jako *vinu*, znamená v právu něco zcela odlišného. Je to *termine che, nel diritto civile, designa qualsiasi forma di imprudenza, negligenza, imperizia che il danneggiante ha commesso nel porre in essere l'atto o l'attività dalla quale è derivato il danno; nel diritto penale, indica l'atteggiamento*

psicologico di chi commette un reato perché agisce con imprudenza, negligenza o imperizia, oppure violando particolari disposizioni (Enciclopedia Garzanti del diritto, 1993 : 284, heslo *colpa*) tedy *nedbalost*. Tento rozdíl však má z právního hlediska závažné důsledky. Stejně tak běžný uživatel italského jazyka obvykle nečiní rozdíl mezi výrazy *proprietario*, *possessore* či *detentore*. Rovněž *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana* (1998 : 1667, heslo *possessore*) je uvádí jako synonyma. Nutno dodat, že s uvedenými termíny občanské právo spojuje zásadně odlišné právní důsledky. *Proprietario* (česky *vlastník*) je osoba, která je v mezích zákona oprávněna předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plody a užitky a nakládat s ním (art. 832 c.c.). Na rozdíl od něj *possessore* (česky *držitel*) je ten, kdo vykonává faktickou moc nad věcí, která však neodpovídá výkonu pravomocí s vlastnickým právem spojených (art. 1141 c.c.) a *detentore* (česky *detentor*), je ten, kdo s věcí nakládá jako s věcí cizí, tj. s vědomím, že mu daná věc nepatří. Z právního hlediska se tedy o synonyma v žádném případě nejedná.

Cortelazzo (CORTELAZZO, M.A., 1997 : 45) toto považuje za daň, kterou italský právní jazyk platí za to, že odmítá vytvořit terminologii, která by byla zcela odlišná od běžné slovní zásoby, a uchyluje se k častému používání výrazů, jejichž obsah je obecně znám.

Poznamenejme však, že způsoby, jakými zákonodárce vymezuje význam běžné lexikální jednotky použité v zákoně, kde získává specifický právní význam, uvádí již v roce 1947 Pietro Fiorelli. Pro úplnost je zde uveďme (FIORELLI, 1947 : 96 – 108, citován in DE MAURO, 1963 : 432):

1) definice: « *sono pertinenze le cose destinate in modo durevole a servizio e ornamento di un'altra cosa* » (art. 817 c.c.);

2) výčet druhů: « *sono piccoli imprenditori i coltivatori diretti del fondo, gli artigiani, i piccoli commercianti ecc.* » (art. 2083 c.c.);

3) výčet konstitutivních prvků: « *nel nome si comprendono il prenome e il cognome* » (art. 6 c.c.);

4) vysvětlení odlišného rozsahu právního termínu vzhledem ke slovu běžné slovní zásoby: « *sotto il nome di povertà non si intende la nullatenenza, ma uno stato in cui il ricorrente non sia in grado di sopperire alle spese di lite* » (R.D. 30-12-23, n. 3282, art. 16);

5) využití vzájemného vztahu mezi nadpisem článku zákona a vlastním textem: « **Omicidio**. *Chiunque cagiona la morte d'un uomo ecc.* » (art. 575 c.p.).

Na Cortelazzovu obranu však poznamenejme, že italský zákonodárce není vždy důsledný (vzhledem k rozsahu normativní činnosti by to bylo velmi obtížné), proto mnohé výrazy obsažené v zákonech zůstávají bez bližší specifikace.³³

Cortelazzo sice správně poukazuje na jistou nesrozumitelnost právních textů pro laickou veřejnost, ale položme si otázku, zda se nejedná spíše o problém vyvolaný neznalostí práva jako vědní disciplíny. Vždyť též definice fyzikálních pojmů označených slovy z běžného jazyka, jako např. *massa, forza, conduttore, candela, onda* aj., se značně liší od jejich běžných významů, aniž by tato skutečnost vyvolávala vlnu kritiky jak z prostředí lingvistů, tak z prostředí běžných uživatelů jazyka.

Zůstaneme-li v námi zkoumané oblasti slovní zásoby italského občanského zákoníku, je zřejmé, že jsou zde upraveny nejen např. vztahy související se vznikem a zánikem závazků či s právem obchodních společností, které používají převážně specifickou právní slovní zásobu, ale také vztahy související s rodinným právem, s nakládáním s podobou člověka či dokonce částmi jeho těla. Proto lze vyslovit domněnku, že vzhledem k rozsahu oblastí, které jsou právem upraveny, by bylo velmi problematické a značně neefektivní vytvářet výrazy, které by byly výhradně právní.

Cortelazzo dále zmiňuje specifický vztah právního jazyka k jazyku běžnému (*lingua comune*), kterým se právní jazyk odlišuje od ostatních odborných jazyků. Tato specifičnost se projevuje ve dvou rovinách. Na jedné straně je to skutečnost, že normativní texty používají slova z běžné slovní zásoby, které nejsou blíže definovány, jelikož se má za to, že jsou nositeli známých lexikálních hodnot (*valori lessicali saputi*).³⁴ Na straně druhé je běžný jazyk vnášen do soudního řízení prostřednictvím běžných uživatelů jazyka, kteří jsou k soudům předvoláváni. Jejich laická výpověď je pak následně převedena do právního jazyka (CORTELAZZO, M. A., 1997 : 37).

---

³³ Cfr. ustanovení článku 12 *Disposizioni sulla legge in generale, codice civile*

³⁴ Cfr. též DE MAURO, Tullio. La lingua della legislazione italiana. In: DE MAURO, Tullio. *Storia linguistica dell'Italia unita*. Bari: Editori Laterza, 1963, s. 432. ISBN neuvedeno

Zde poznamenejme, že soudce může ve vyhotovení svého rozhodnutí postupovat výše uvedeným způsobem, tedy převedením neodborné výpovědi do jazyka právního (viz příloha číslo 1, příklad 1), tak pomocí doslovného přepisu výpovědi svědka či obžalovaného (viz příloha číslo 1, příklad 2). Rovněž tak může oba způsoby kombinovat (viz příloha číslo 1, příklad 3).

Právní jazyk je také charakteristický svým zvláštním stylem, kde se mísí prvky vytříbeného jazyka se syntaxí, kterou Cortelazzo považuje za nabubřelou, složitou, ba dokonce překroucenou (*una sintassi ampollosa e complessa, anzi contorta*), jež je nejen na hony vzdálena současnému úzu, ale také je zdrojem mnoha komplikací, víceznačností a nejasností (CORTELAZZO, M. A., 1997 : 37).

5.1.3. Maurizio Dardano

Lze souhlasit s názorem Maurizia Dardana (DARDANO, 1993 : 334), že specifický charakter určitého odborného jazyka stoupá v té míře, v jaké klesá počet jeho uživatelů. Jelikož je možné zjednodušeně říci, že uživateli práva a příjemci většiny právních textů jsou všichni občané daného státu či případně společenství (např. občané Evropské unie), právo tudíž musí nutně používat nejen specifické, přesně definované, termíny, ale též slova z běžné slovní zásoby. Průnik tzv. běžných slov do právního jazyka je tak velký, že mnohdy ani nelze určit, co je a co není právní termín.

Dardano (1993 : 333) si však poněkud protiřečí, když říká, že právní věda používá vlastní termíny, neznámé běžnému jazyku, a to na rozdíl od matematiky či fyziky, které využívají většinou slova z běžného jazyka, jimž přidávají zvláštní obsah. Stačí připomenout některé matematické či fyzikální termíny, jako např. *tangente, secante, senoide, dodecagono, clotoide, parallelepipedo, icosaedro, apotema, neutrino, nuclide, quasar, pulsar, adiabatica* či *fermione*,³⁵ které zcela jistě nepatří do běžné slovní zásoby, a právní termíny *matrimonio, vendita, morte, società* aj., které jsou naopak používány též v běžném jazyce.

---

³⁵ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 1301, 837, nomenclatura *matematica, fisica*

5.1.4. Riccardo Gualdo, Stefano Telve: Pokus o klasifikaci právní slovní zásoby

Autoři se ve svém díle *Linguaggi specialistici dell'italiano* (2011) snaží podat podrobnější klasifikaci slovní zásoby právního jazyka, která by přesáhla tradiční představu tří koncentrických kruhů naplněných výrazy v závislosti na jejich sémantické povaze. Uvnitř nejmenšího kruhu se obvykle objevují výrazy označující typické právní pojmy, prvky prostředního kruhu jsou výrazy, které se objevují v konkrétních právních textech normativní, aplikační a interpretační povahy a které patří do repertoáru lexikálních zvyklostí aktérů právního života (advokáti, soudci, zákonodárci aj). Do nejširšího kruhu, jehož okraje splývají s prostorem pro běžnou slovní zásobu, pak patří všechny výrazy, které se mohou objevovat v právních textech, tedy nejen slovní zásoba jiných odborných jazyků, ale také např. přídavná jména, zájmena, slovesa, předložky či spojky (GUALDO – TELVE, 2011 : 419).

Autoři sami navrhují dělit slovní zásobu právního jazyka do těchto kategorií a podkategorií (GUALDO – TELVE, 2011 : 420).

a) *tecnicismi specifici esclusivi*

a₁) tecnicismi specifici dottrinali

a₂) tecnicismi specifici metagiuridici

b) *tecnicismi specifici per rideterminazione*

c) *tecnicismi collaterali*

c₁) tecnicismi collaterali di uso stabile

c₂) prassismi

c₃) tecnicismi collaterali morfosintattici e microsintattici.

Toto na první pohled zajímavé řešení však vykazuje jisté nedostatky, na které budeme průběžně poukazovat.

a) **Tecnicismi specifici esclusivi**

Autoři přijímají myšlenku Gérarda Cornua (CORNU, 2005 : 62), že je nutné vzhledem k charakteru slovní zásoby právního jazyka rozlišovat *technicismy*, které jsou vlastní pouze právnímu jazyku (tzv. *termes d'appartenance juridique exclusive*), a ty, které se v různé míře objevují i v běžném jazyce (tzv. *termes de double appartenance*). První kategorii odpovídají tzv. *tecnicismi specifici esclusivi*, druhé naopak tzv. *tecnicismi specifici per rideterminazione*.

Tecnicismi specifici esclusivi jsou podle autorů termíny, jejichž frekvence a distribuce nezávisí na typu textu, ale na materii, o níž je pojednáváno, neboť se mohou objevit v jakémkoliv textu právní povahy. Pro jejich identifikaci je podstatné, že mají pouze jeden, případně jeden převládající odborný význam, a že jsou kodifikovány v oficiálních textech. Jedná se např. o tyto výrazy: *aggiotaggio, anticresi, comodato, concussione, contumacia, enfiteusi, fideiussione, lodo, novazione, peculato, promissario, usucapione* (GUALDO – TELVE, 2011 : 421).

Autoři zde dále vydělují dvě podkategorie právě podle typu textu, v nichž se *technicismy* vyskytují, a to “*tecnicismi specifici dottrinali che riguardano elementi della dottrina e della teoria del diritto*”, např. *aquiliano, endoprocesuale, nomofilachia, nomofilattico, ultrattività*, a “*tecnicismi specifici metagiuridici, che cioè indicano attività di ricerca e di studio*”, např. *civilistico, giuslavoristico, pubblicistico* (GUALDO – TELVE, 2011 : 421).

Tato klasifikace je poněkud sporná, protože zakládá dané rozlišení na pojmech, které v právu označují oblast ne-li přímo identickou, tak alespoň velmi blízkou. Právní věda (*dottrina*), jejíž součástí je i teorie práva³⁶, se od výzkumu či studia práva příliš neliší. Pochopení této klasifikace nepomáhají ani uvedené příklady. Např. adjektiva *civilistico* (*občanskoprávní*) či *pubblicistico* (*veřejnoprávní*) označují velmi široké právní oblasti, nikoliv specifické pojmy naznačující výzkumnou činnost či studium. Vysvětlující věta “[...] *i vocaboli raccolti in questi due sottoinsiemi equivalgono ai precedenti sul piano semantico, ma il loro uso è circoscritto a testi di giurisprudenza o di dottrina.*” (GUALDO – TELVE, 2011 : 421) je poněkud zavádějící, protože pojem *giurisprudenza* označuje “*attività del giurista, ma anche il prodotto di questa attività,*

³⁶ Cfr. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009, s. 24. ISBN 978-80-7380-233-2

*e quindi l'insieme dei discorsi sul diritto*³⁷, tedy v sobě zahrnuje jak tzv. doktrinu čili právní vědu, tak i tzv. judikaturu, to jest soubor všech soudních rozhodnutí, kterou autoři na mysli s největší pravděpodobností nemají. Pojem *dottrina* je užší, označuje soubor názorů obsažených ve vědeckoprávních dílech nejrůznější povahy³⁸, a jako takový však spadá právě pod pojem *giurisprudenza*.

Autoři rovněž uvádějí, že tyto výlučné technicismy se mohou příležitostně stát součástí jazykové kompetence neprávnicků. Často zde dochází k banalizaci jejich významu a metaforickému užívání, zvláště jedná-li se o termíny z oblasti trestního práva či soudnictví obecně. Tyto výrazy mohou vstupovat do novinových článků, kde dochází k jejich interpretační deformaci. Pro ilustraci uveďme např. výrazy *associazione a delinquere*, *appropriazione indebita*, *arresti domiciliari* nebo *indagini preliminari* (GUALDO – TELVE, 2011: 421).

b) Tecnicismi specifici per rideterminazione

Do této kategorie autoři řadí všechny termíny, pro které je charakteristická jejich přítomnost jak v právním jazyce, tak v jazyce běžném, případně též v jiných odborných jazycích, bez ohledu na to, zda daný výraz přešel z právního jazyka do běžného či naopak. Jedná se zde o jména s obecným významem (*nomi generali*), se kterými se lze setkat jak v běžném, tak v odborném jazyce. Podstatným kritériem, které se nám jeví jako poněkud problematické, je rozpoznatelnost a zařaditelnost tohoto technicismu průměrným mluvčím (*parlante medio*) do sféry odborného jazyka, v daném případě do sféry jazyka právního (GUALDO – TELVE, 2011 : 421). Do této skupiny patří např. výrazy *azione*, *bene*, *cosa*, *fatto*, *parte*, *persona*, jejichž sémantická obecnost není na překážku požadavku přesnosti a jasnosti, která je způsobilá subsumovat nekonečné množství právně relevantních konkrétních případů a zajistit tak normativním textům platnost v čase (GUALDO – TELVE, 2011 : 421 – 422). Lze si položit otázku, jestli by *průměrný mluvčí* neuměl zařadit do odborného jazyka výrazy z předchozí skupiny, nebo zda by bez příslušného kontextu zařadil výše uvedené výrazy do odborné, ne-li přímo právní oblasti, neboť mají i běžný význam *činnost*, *dobro*, *věc*, *skutečnost*, *část*, *osoba*.

Na rozdíl od jiných odborných jazyků, kde spíše zajišťují kohezi textu, v právním jazyce mají podle autorů jména s obecným významem silnou odbornou konotaci,

³⁷ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 583, heslo *giurisprudenza*

³⁸ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 469, heslo *dottrina*

„neboť téměř vždy vycházejí ze systému římského práva a tvoří vrcholy taxonomie, jež usiluje o postižení všech kategorií reality“ (GUALDO – TELVE, 2011 : 422). Jejich historické ukotvení a systémová funkčnost zajišťují těmto výrazům stabilitu a nemožnost substituce v rámci daného systému jiným synonymním výrazem, např. výraz *persona* nelze substituovat výrazem *essere*.

Do této skupiny autoři též řadí výrazy, které mají v právním jazyce sémantický obsah širší, ale zároveň specifitější, než mají v jazyce běžném. Za všechny jmenujme např. *alimenti*, to jest vše, co je potřeba pro výživu osoby, tedy nejen potraviny, ale též peníze, obydlí, ošacení, či *terzo*, což je označení osoby stojící mimo právní vztah existující mezi dvěma jinými osobami.

Možnost používat v právním prostředí jména s obecným významem a termíny se širokým sémantickým obsahem je zaručena kontextem, v němž se vyskytují, a to jak kontextem chápáným jednak jako textový rámec (text právní povahy), jednak jako kontext lexikální, tedy syntagmatickou blízkostí s jinými slovy, která je obklopují. Mluvčí tak podle autorů „okamžitě vytuší rozdíl mezi výrazy *persona fisica* a *persona simpatica*, přestože by tento rozdíl neuměl vysvětlit na gramatické úrovni“ (GUALDO – TELVE, 2011 : 422). Položme si otázku, proč by měl mluvčí tušit rozdíl právě na gramatické úrovni. Podle našeho názoru mezi těmito spojeními gramatický rozdíl není.

Zde je nutno poznamenat, že to, co autoři považují za obecná jména se širokým sémantickým obsahem (GUALDO – TELVE, 2011 : 421), o čemž v běžném jazyce není pochyb, jsou zároveň v právní oblasti základní pojmy s přesně vymezeným sémantickým obsahem. Z uvedeného rovněž plyne, že často zmiňovaný „*parlante medio*“ skutečně není tím nejpovolanějším, kdo by měl rozhodovat o příslušnosti právních výrazů do různých kategorií. Není jím bohužel ani vysoce vzdělaný mluvčí bez alespoň elementární znalosti práva a zkušeností s právním jazykem.³⁹ Z hlediska sémantického totiž *persona*, součást syntagmatu *persona fisica* a *persona*, součást syntagmatu *persona simpatica*, označují totéž, tedy jinými slovy *uomo*. Lze říci, že *persona fisica* může být též *simpatica*, byť tato informace by nebyla právně relevantní.

---

³⁹ Pozn. K expertnímu posouzení právního významu zkoumané slovní zásoby viz CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2010, s. 129, 140 – 142, 168, 190. ISBN 978-80-87439-00-5

Vzhledem k tomu, že autoři výraz *persona*⁴⁰ řadí mezi tzv. redeterminované technicismy, položme si otázku, kdy vlastně k oné redeterminaci došlo. V daném případě lze vyslovit domněnku, že k tomuto procesu došlo již ve starověkém Římě, kde původním významem výrazu *persona* byla maska, kterou si nasazovali herci v divadle, případně též role, která příslušela dané masce. K významu „člověk“ dospělo slovo *persona* přenesením z divadelního světa do světa společenského, kde označovala toho, kdo zastává roli např. občana, svobodného člověka, otce, syna, tedy role, k níž jsou způsobilí pouze lidé (BERAN, 2012 : 13).

Obdobnou otázku si můžeme položit i u ostatních uvedených příkladů, neboť výrazy *azione* (lat. *actio*, ve významu žalobní právo, žaloba), *fatto* (*factum*), *parte* (*pars*), *persona* (*persona*) současné italské právo používá v témž významu, které měly v právu římském, jehož znalost byla v průběhu historie v odborných kruzích zajištěna jednak jeho výukou na univerzitách, jednak jeho dalším rozvíjením prostřednictvím činností tzv. glosátorů, komentátorů a konsiliátorů.⁴¹

Za zmínku stojí i skutečnost, že výraz *azione* má aktuálně několik různých významů právních i neprávních (*žalobní právo; akcie; činnost*), zatímco právní význam výrazu *cosa* se nikterak neliší od významu běžného, jelikož označuje jakoukoliv věc, bez ohledu na to, je-li předmětem právního vztahu či nikoliv.

Dále do této skupiny autoři řadí termíny, jejichž právní význam je užší než v běžném jazyce, ale které jsou samozřejmě spojovány s právním prostředím jednak proto, že jejich právní význam je starší (např. *alienare, citazione, condanna, contratto, delitto, mandante, procura, tutela*), jednak proto, že jejich užití v právním významu je statisticky častější (např. *convenire, dolo, locazione, querela*) (GUALDO – TELVE, 2011 : 422).

Zde je sporné, jestli se význam slova *contratto* svým rozsahem liší v běžném a v právním jazyce, v obou totiž označuje *smlouvu*. Naopak v případě výrazu *delitto* by bylo třeba specifikovat, mají-li autoři na mysli též různé přenesené významy tohoto slova v běžném jazyce. V opačném případě by bylo možné uvažovat o tom, že právní

---

⁴⁰ Pozn. Pojem osoby z pohledu synchronního i diachronního patří v právu k velmi diskutovaným problémům. Cfr. BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu. Osoba, morální osoba, právnická osoba*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-06-9

⁴¹ Pozn. K úloze středověkých italských římskoprávních škol podrobněji URFUS, Valentin. *Historické základy novodobého práva soukromého*. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 5 – 46. ISBN 80-7179-504-6

význam slova *delitto* je širší, neboť označuje trestné činy sankcionované příslušným režimem výkonu trestu odnětí svobody či peněžitým trestem (art. 39 c.p.), zatímco v běžném jazyce spíše označuje velmi závažný trestný čin, *omicidio*.⁴² Rovněž tak výraz *tutela* se používá v několika různých právních významech, ale zároveň ve významu *ochrana*, totožným s běžným významem, např. ve spojení *tutela dell'interesse legittimo* či *tutela delle tecnologie informatiche*.

K redeterminaci podle autorů často dochází převzetím nebo zdůrazněním etymologické hodnoty slova. Např. ve výrazu *diritto reale*⁴³ adjektivum *reale* přímo odkazuje na latinské *res* (věc), ve slově *confusione* představa *splynutí* převládá nad představou *zmatku*, a ve slově *invenzione* (nález) představa jakéhokoliv *nalezení* nad *inovativní a originální myšlenkou* (GUALDO – TELVE, 2011 : 424).

I v těchto případech se můžeme zamyslet nad tím, jestli v případech slov *confusione*⁴⁴ a *invenzione* nejde spíše o paralelní existenci různých významů téže lexikální formy, než o redeterminaci významu. K výrazu *invenzione* můžeme též říci, že jej právo používá jednak ve zmíněném významu (art. 927 – 933 C. c.), zděděném z římského práva, tak ve významu *vynález*, tedy inovativní a originální myšlenka chráněná patentovým právem (art. 1 r. d. 29/7/1939 n. 1127).

Sporná je rovněž myšlenka, že tyto redeterminované technicismsy, které vznikly z obecných jmen se širokou extenzí, mohou vytvářet otevřené řady hyponym (GUALDO – TELVE, 2011 : 424).

Na jedné straně uvedené příklady naznačují uzavřenou (zákonem) řadu hyponym, nikoliv řadu otevřenou. Příklady *pena* → *reclusione, arresto, ammenda, multa*; *reato* → *delitto, contravvenzione* reprodukuje obsah článků 17 c.p.c. a 39 c.p.c., jejichž ustanovení je kogentní a výčty v nich uvedené jsou taxativní, čili nedovolují vytvářet kategorie další.

Na druhé straně příklad *omicidio* → *infanticidio, uxoricidio* naznačuje spíše systematiku římskoprávních trestných činů (opět je možné si položit otázku, o jakou

---

⁴² Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 594, heslo *delitto*

⁴³ Pozn. V římském právu se pro tento institut používalo označení *ius in re*; cfr. např. SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011, s. 97. ISBN 978-80-7380-334-6

⁴⁴ Pozn. Tento problém byl již zmíněn výše v podkapitole *Bice Mortarová Garavelliová*

redeterminaci významu se vlastně jedná), ale i zde byl počet právně relevantních osob, které je možno zavraždit, poněkud omezený.⁴⁵

c) **Tecnicismi collaterali**

c₁ **Tecnicismi collaterali di uso stabile**

Tecnicismi collaterali di uso stabile jsou podle autorů termíny, které nemusí nutně označovat odborné pojmy, ale vstupují do právní slovní zásoby především proto, že jsou užívány pouze v tomto odborném odvětví. Jejich nezastupitelnost je v zásadě dána jejich ukotvením v právních textech a stabilitou jejich užívání. Vznikají transformací z tzv. *praxismů*, pokud jsou přijaty do normativních textů a tímto způsobem oficializovány. Autoři do této skupiny řadí např. tyto výrazy: *azionabilità, caducare, cassazione, ordinatorio, procedibilità, rincovenzionale, ricorribile* (GUALDO – TELVE, 2011 : 425).

Uvedené příklady však ne vždy odpovídají danému právnímu vymezení. Např. *cassazione*, dle autorů ve významu *zrušení rozsudku nebo zákona*, se s největší pravděpodobností do žádného normativního textu nedostala, už z toho prostého důvodu, že na zákony se kasace nevztahuje. Výraz *cassazione* se objevuje v názvu soudu *Corte di cassazione*, mimořádného opravného prostředku *ricorso per cassazione*, případně *ricorso immediato per cassazione*, v názvu daného soudního řízení *giudizio di cassazione*, ale pro vlastní zrušení rozsudku tímto soudem se v zákoně nepoužívá výraz *cassazione*, ale podle okolností *annullamento con rinvio, annullamento senza rinvio* či *annullamento parziale* (art. 620, 623, 624 c.p.p.). Případný výraz *cassazione della sentenza* či *cassazione della legge* bude spíše patřit do advokátního či žurnalistického žargonu.

Nebylo by též nezajímavé se dozvědět, proč autoři považují adjektiva *ordinatorio* nebo *riconvenzionale* za výrazy, které neoznačují odborné pojmy. Např. termín *termine ordinatorio* označuje procesní lhůtu, jejíž nedodržení, na rozdíl od procesní lhůty označené jako *termine perentorio*, nemá za následek její prekluzi, a tato lhůta může být soudem prodloužena či zkrácena (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 1179 - heslo *termini processuali*).

---

⁴⁵ Cfr. KINCL et al. *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 317 – 340. ISBN 80-7179-031-1

Rovněž termín *domanda riconvenzionale* označuje žalobu, kterou může žalovaný podat proti žalobci, aby byla rozhodnuta v rámci téhož procesu. Její aktuální pojmenování sice nemá původ v římském právu (tam byla označována jako *mutuae petitiones*), ale v teorii glosátorů a kanonistů (tzv. *diritto intermedio*), která byla převzata a upravena francouzským právem (*demande reconventionnelle*). Odtud v roce 1865 byla přijata do článku 100 *codice di rito*, prvního procesního zákoníku, který byl vydán po sjednocení Itálie, a následně do článku 36 aktuálního *codice di procedura civile* vydaného v roce 1940 s účinností od 21. 4. 1942 (*Digesto delle Discipline Privatistiche*, XVII, 1999 : 531-539 – heslo *reconvenzione*).

Na rozdíl od specifických technicismů jsou tyto charakteristické tím, že se objevují výlučně v právním jazyce a v komunikaci mezi odborníky, což údajně omezuje možnost vytvářet hyponymické řady.

Od tzv. praxismů je naopak odlišuje jednak skutečnost, že se objevují pouze, či převážně, v normativních textech, jednak jejich monosémickost. Zde opět můžeme namítnout, že výraz *domanda riconvenzionale* či *termine ordinatorio* se může vyskytnout nejen v textech normativních, ale též v nejrůznějších aplikačních textech, např. v žalobách, rozsudcích, procesních rozhodnutích, v poučení, které zašle soud účastníkům řízení, či v nejrůznějších textech doktrinální povahy.

c₂ Prassismi (praxismy)

Jsou to podle autorů výrazy přítomné v písemné i ústní právní komunikaci převážně argumentační povahy, sloužící ke zvýšení prestiže daného stylu. Jejich volba je dána pouze stylistickými důvody či dodržováním jisté tradice (GUALDO – TELVE, 2011 : 425).

Praxismy se blíží latinizující formou specifickým technicismům, ale jedná se zde o odbornost pouze zdánlivou, neboť tyto výrazy neodkazují k určitým definovaným pojmům, a jsou tudíž zřídka užívány v normativních textech. Jedná se např. o výrazy *controdedurre*, *delibativo*, *edittale*, *integrare*, *novellazione*, *reformare*, *rilevare*, *spettanza*. Na rozdíl od tzv. *stabilně užívaných technicismů* dovolují vytvářet synonyma, např. *concludere* / *stipulare*, *convocare* / *indire*, *ottemperanza* / *rispetto*. Mohou vstupovat do vztahů polysémie s významem v běžném jazyce (*assorbente*, *assumere*), s významem v jiných odborných jazycích (*adduzione*, *integrare*) či v jiných

subsystemech právního jazyka (*delibativo*). V mnoha případech se jedná o historicko-etymologické výpůjčky, např. výrazy *confliggere*, *reiettivo*, *rilevare* se v daném významu objevují již u Danta. Tyto faktory je přibližují tzv. redeterminovaným technicismům, u nichž je patrné jisté úsilí o odbornou výstižnost, které naopak u praxismů zcela chybí (GUALDO – TELVE, 2011 : 426).

c₃ Tecnicismi collaterali morfosintattici e microsintattici

a) Tecnicismi collaterali morfosintattici

Tecnicismi collaterali morfosintattici jsou výrazy, u kterých jsou patrné jisté morfosyntaktické změny. Např. tranzitivní slovesa se stávají intranzitivními a naopak, mění se valence a rekce sloves, používají se zvratné slovesné formy místo formy absolutní (*appellarsi*, *gravarsi*), antepozice adjektiva před substantivem (*legale rappresentante*) (GUALDO – TELVE, 2011 : 426).

b) Tecnicismi collaterali microsintattici

Tyto výrazy slouží ke kohezi textu a objevují se v právních textech převážně s cílem zvýšit jejich stylistickou prestiž. Sem patří konektory jako *altresi*, *ivi*, *onde*, vzácné v běžném jazyce, ale také výrazy přímo zastaralé, např. *benanche*, *orbene*, *ordunque*, *purtuttavia*. Řadí sem rovněž tzv. *connettivi pesanti*, tj. vazby absolutní participium + substantivum, založené na latinském absolutním ablativu, např. *fatto salvo* + *N*, a mnohé předložkové vazby, např. *a carico di*, *a titolo di*. Do této skupiny patří také užívání analytických adjektiv (*il di lui*), preference formy *vi* místo *ci*, zachovávání eufonického *-d* ve spojkách *ed* a *od*, protetické *i-*, např. ve výrazech *per iscritto*, *in iscritto* (GUALDO – TELVE, 2011 : 426 – 427).

Z výše uvedeného jsou patrné dva zásadní problémy. Za prvé se ukazuje, že je velmi obtížné dospět k uspokojivé klasifikaci právní slovní zásoby jen na základě zpracování korpusových dat bez elementární znalosti práva a jeho jazyka. Zvláště výrazy z kategorie tzv. redeterminovaných technicismů by si zasloužily podrobnější prozkoumání způsobu, kterým se vlastně do současné italštiny dostaly. Jistým vodítkem

by zde mohlo být římské právo a tzv. *diritto intermedio*. Nezanedbatelný je zde též historický vliv práva francouzského, které též má římskoprávní kořeny.⁴⁶

Druhým problémem je fakt, na který poukazují sami autoři (GUALDO – TELVE, 2011 : 428), že pouhá lexikální a sémantická analýza nedává uspokojivé výsledky, pokud chybí informace o typologii textu a o komunikační situaci.

Můžeme říci, že navržená klasifikace právní slovní zásoby je spíše zavádějící. Jistým přínosem je však naznačení složité problematiky morfosyntaktických a mikrosyntaktických kolaterálních technicismů, která by si jistě zasloužila hlubší studium.⁴⁷

5.2. Čeští autoři

Studiem slovní zásoby českého právního jazyka se podrobněji zabývají především právníci. Mezi nejvýznamnější patří Michal Tomášek a František Cvrček.

5.2.1. Michal Tomášek

Michal Tomášek, právník a lingvista, zobrazuje vztah odborné právní slovní zásoby k slovní zásobě běžného jazyka za pomoci Eulerových kruhů (TOMÁŠEK, 1998 : 42 – 43).

Eulerovy kruhy zobrazují množinu výrazů používaných v obecném jazyce a neznámé právnímu jazyku (*krása, radost*) a množinu výrazů používaných naopak pouze v právním jazyce (*povinný díl, neopomenutelný dědic*). V jejich průniku je pak množina výrazů, která je společná oběma systémům. Podle Tomáška je možné tuto množinu dále rozdělit na dvě podmnožiny. V první podmnožině jsou obsaženy výrazy společné obecnému i právnímu jazyku, které mají v zásadě právní význam (*soud,*

---

⁴⁶ Pozn. K problematice právního humanismu ve Francii podrobněji URFUS, Valentin. *Historické základy novodobého práva soukromého*. Praha: C.H. Beck, 2001, s. 47 – 68. ISBN 80-7179-504-6

⁴⁷ Pozn. K problematice syntaktických stereotypů též MORTARA GARAVELLI, Bice. *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001, s. 155 – 187. ISBN 88-06-12440-0

smlouva, trest). V druhé podmnožině jsou pak výrazy tzv. neutrální, které se používají v právních textech, ale nemají žádný specificky právní význam (*den, žena, voda*).

Tomuto modelu slovní zásoby právního jazyka lze vytknout to, že kromě různých mluvených či dokonce slangových variant právního jazyka (např. slang vězeňský), zcela opomíjí rozsáhlou oblast jazyka judikatury, tj. soudních rozhodnutí, jakož i policejních protokolů. Zde totiž dochází k mísení stylově zabarvených jazykových prostředků. Na jedné straně je kvůli objektivitě řízení zaznamenávána doslovná výpověď poškozených či svědků, na straně druhé orgán činný v trestním řízení musí velmi podrobně popsat skutkový stav věci. Obvykle se o to snaží za použití prostředků vyššího jazykového stylu. (viz příloha číslo 1, příklad 1; příloha číslo 2, příklad 1)

Rovněž tak je opomíjena nejen oblast doktrinálních textů, která zahrnuje texty učebnic a monografií, kde se autoři nedrží pouze dikce zákonů a jiných předpisů, ale též oblast právní rétoriky, kam patří texty proslovené na veřejnosti, na nejrozličnějších konferencích či při projednávání návrhů zákonů, nejen právníky, ale i ostatními účastníky právního života. Mnohdy je tato skupina rétorických textů velmi expresivní. Z tohoto důvodu se zde mohou objevit, a často se objevují, výrazy, které by podle výše uvedeného modelu spíše patřily do kategorie výrazů právnímu jazyku neznámých.

Aplikujeme-li Tomáškovy názory na studium italské právní slovní zásoby, zjistíme, že ne vždy lze s nimi souhlasit. V italských rozsudcích se kromě celých výpovědí se silným citovým nábojem (v případě, že je doslovně zaprotokolována výpověď účastníka řízení) objevují též výrazy jako např. *defecare e urinare sulla concimaia; l'esibizione del pene per orinare; che cazzo volete, chi cazzo siete; vaffanculo; ridere in modo pazzesco; frutti ancora acerbi; piante di pomodori; rantoli di una bestia; infilare le dita negli occhi; urlare per un quarto d'ora; è stato più forte di me; non lo so*. (viz příloha číslo 2, příklady 1 - 4)

V rétorických textech lze najít výrazy jako *questa riforma è nata con il freno a mano; la montagna ha partorito il classico topolino; ricevere una sentenza, bella, buona, brutta o bella che sia; dare un bello spettacolo; fare una bella figura; potrebbe accadere chissà cosa*. (viz příloha číslo 2, příklady 5 - 6)

5.2.2. František Cvrček

František Cvrček (2010 : 129 – 130) pro účely právní informatiky rozlišuje podstatná jména, která se vyskytují v právních textech na tři základní skupiny:

1) slova s právním významem (právní) – slova, která jsou nositeli právního významu sama o sobě, tj. většina právníků je označí za právní slova bez jakéhokoliv kontextu (např. *zákon, smlouva, daň, pachatel, ministerstvo*);

2) slova s pravděpodobným právním významem v určitém kontextu (pravděpodobná, nejistá) – slova, u nichž si expert dokáže představit, že jsou součástí složeného právního termínu (např. *právnícká osoba, člen správní rady*) nebo v daném kontextu mohou získat právní význam (např. *osoba, hodnotitel, člen, předseda*).

3) slova, jejich primární význam nebude právní (neprávní) – slova, která mají v právním jazyku stejný význam jako v obecném základu jazyka (např. *červen, slovo*) nebo jde o slova odborná (např. chemické vzorce, názvy nemocí, druhy zvířat).

Cvrček uvádí (2010 : 130), že ve všech skupinách se nejedná o jednoznačné zařazení, neboť nelze vyloučit případy, kdy bude dané slovo použito neočekávaným způsobem, který by změnil jeho původní zařazení. Klasifikaci zakládá na jednoduché úvaze, že lze spíše předpokládat právní význam u slova *soud*, než u slova *infarkt*.

Za pozornost zde rovněž stojí skutečnost, že podmnožina slov s právním či pravděpodobným právním významem byla ve Cvrčkově díle (CVRČEK, F., 2010 : 130) stanovena expertně, tj. shodou právníků na právním charakteru významu onoho slova, nikoliv na základě objektivně stanoveného výčtu charakteristických znaků. (viz příloha číslo 3 *Studium právní slovní zásoby z pohledu potřeb právních informačních systémů*)

5.3. Francouzští autoři

Zmínme zde též autory z frankofonní oblasti, neboť v centru jejich pozornosti leží obdobný problém jako u autorů italských, tedy vztah odborné slovní zásoby k slovní zásobě běžného jazyka. Právě rozpor mezi významem odborným a významem běžným,

neprávním, je ve francouzštině, obdobně jako v italštině, zdrojem dosti značné nesrozumitelnosti tohoto subsystému národního jazyka pro průměrného uživatele.⁴⁸

Francouzský právní jazyk rovněž nepatří do středu zájmu lingvistů, takže lze říci, že za zásadní díla v této oblasti vdčíme právníkům.

5.3.1. Jean-Paul Souriou a Pierre Lerat

Právník Souriou a lingvista Lerat usilují o naznačení základních rysů, které dávají slovní zásobě právního jazyka její specifický charakter.

Z významového hlediska vydělují ve slovní zásobě francouzského právního jazyka dvě velké skupiny, a to skupinu právních termínů (*termes de droit*), tvořenou jak slovy s výlučně právním významem, tak slovy s významem zároveň právním i neprávním. (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 92 – 93)

Dále se pokoušejí vydělit, podle blíže nespecifikovaných formálních a etymologických kritérií, čtyři tzv. lexikologické soubory (*ensembles lexicologiques*) (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 15 – 31):

- *bázová slova (mots-bases)*
- *slova odvozená (mots dérivés)*
- *slova složená v širokém slova smyslu (mots composés largement compris)*
- *ustálená slovní spojení (séquences figées)*

Bázová slova (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 15 – 17) jsou především ta, která jsou tzv. dědictvím antiky. Z období antického Řecka pocházejí výrazy z instituční oblasti (např. *démocratie, monarchie, théocratie*) a některé další, převážně z oblasti závazkového práva (např. *antichrèse, chirographaire, emphythéose, hypothèque*). Skupina výrazů zděděných z dob antického Říma je mnohem širší, např. *constitution, député, sénat, acceptation, aliénation, cession, contrat*, a mnoho dalších. Tato převaha původně latinských výrazů je dána silným vlivem římského práva na právo francouzské po celou dobu jeho formování. Mezi tzv. bázová slova Souriou a Lerat řadí též původně italské bankovní a obchodní termíny, jako např. *agio, aval, banqueroute, Mont-de-Piété*, a termíny anglické, např. *copyright, due diligence, know-how, lock-out*.

---

⁴⁸ Cfr. SOURIOUX, Jean-Louis a Pierre LERAT. *Le langage du droit*. Paris: PUF, 1975, s. 13. ISBN neuvedeno.

Z formálního hlediska by se podle autorů mělo jednat o skupinu jednoduchých slov (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 15), ale jak je patrné, toto kritérium nebylo důsledně dodrženo.

Slova odvozená (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 17 – 26) jsou posuzována podle použitých sufixů a prefixů a jejich výskyt je konfrontován s výsledky uvedenými v tehdy aktuálních pracích o sufixech a prefixech v běžné francouzštině. Jedná se o rozsáhlou skupinu výrazů, uveďme např. *candidature, abrogatoire, endossataire, contentieux, dédouanner, codébiteur, non-rétroactivité, subrogation, sous-location*.

Slova složená (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 26 – 31) jsou zde uvedena podle často se vyskytujících syntaktických struktur, případně též podle struktur neobvyklých vzhledem k běžnému jazyku, nikoliv však exhaustivně. Jsou to např. *succession ab intestat, tiers bénéficiaire, héritier réservataire, fonds de commerce, groupement d'intérêt économique, officier de l'état civil*.

Ustálená slovní spojení (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 31) jsou podle autorů taková uskupení, která nelze jakkoliv formálně měnit. Např. *clause de la nation la plus favorisée, constitution de partie civile, recours pour excès de pouvoir, jugement par défaut*. Zde si lze položit otázku, zda se nejedná o skupinu shodnou s předešlou, neboť uvedené příklady vykazují shodné formální charakteristiky, především nemožnost syntaktické transformace a synonymické substituce jednotlivých konstituentů. Navíc se v obou skupinách jedná o skutečné právní termíny, vyhovující i těm nejstriktnějším nárokům kladeným na termín jako takový.⁴⁹

Sourieux a Lerat nestudují právní jazyk v celé jeho šíři, pravděpodobně z praktických důvodů se zabývají pouze těmi výrazy, které jsou pro právní jazyk na první pohled typické. Zmíněná práce je založena na studiu lexikálního materiálu uvedeného ve slovníku Henryho Capitanta *Vocabulaire juridique* z roku 1930 a z doplňků připravovaných k pozdějšímu vydání (SOURIOUX – LERAT, 1975 : 17), což samozřejmě vedlo ke zkoumání pouze jádra francouzské právní slovní zásoby, tedy výrazů zásadního významu pro právo jakožto vědní disciplínu.

---

⁴⁹ Cfr. Kapitola *Nástin problematiky právního termínu*

5.3.2. Gérard Cornu

Právnický Gérard Cornu zastává názor (CORNU, 2005 : 53), že slovní zásoba právního jazyka je souhrnem slov, které mají alespoň jeden právní význam. Slovní zásoba francouzského právního jazyka, tedy slov, které mají ve francouzštině jeden nebo více právních významů, představuje skupinu přibližně 10 000 slov. Pro stanovení tohoto počtu však Cornu vychází z vlastního díla s názvem *Vocabulaire juridique*, který při prvním vydání v roce 1987 obsahoval 9 078 hesel a podhesel (více než 10 000 ve vydání z roku 2004).

Cornu bohužel blíže nespecifikuje pojem *právní význam*. Omezuje se pouze na obecnou úvahu (CORNU, 2005 : 61), že slova právní slovní zásoby jsou nositeli právního významu, tedy významu souvisejícího s právem. Rovněž tak nespecifikuje ani pojem *termín*, který chápe značně široce a zařazuje do něj, kromě substantiv, též adjektiva, adverbia i verba.

Slovní zásobu právního jazyka Cornu, který v sobě nezapře právníka, dělí do dvou základních skupin, a to na termíny, které výlučně patří právu, zkráceně termíny s výlučnou příslušností (*termes d'appartenance exclusive*), a termíny s dvojitou příslušností (*termes de double appartenance*), které se vyskytují jak v právním, tak i v běžném jazyce (CORNU, 2005 : 62).

Termíny s výlučnou příslušností tvoří uzavřený soubor, jehož prvky lze přesně spočítat na základě hesel a podhesel uvedených ve *Vocabulaire juridique*, tj. přibližně se jedná o 250 termínů. Jedná se především o termíny z oblasti procesního či závazkového práva, uvedme např. *usucapion*, *cédule hypothécaire*, *préemption*, *inaliénabilité*, *nue-propriété*, *quasi-usufruit*, *dolosif*, *incessible*, *irréfragable*, *pétitoire*, *reconventionnel*, *rescinder*, *dirimer*, *ester*. Nicméně Cornu předpokládá, že by jich ve skutečnosti mohlo být více než 400. Tyto termíny se mimo právní oblast neužívají, nemají tedy žádný mimoprávní význam.

Termíny s dvojitou příslušností (CORNU, 2005 : 68 – 84) představují rozsáhlou heterogenní skupinu, kterou lze dále vnitřně strukturovat. Podle Cornua termíny s dvojitou příslušností představují naprostou většinu slovní zásoby právního jazyka. Jsou to termíny, které mají alespoň jeden význam jak v běžném, tak v právním jazyce. Cornu toto považuje za projev tzv. externí polysémie, na rozdíl od polysémie interní, která se

projevuje uvnitř skupiny termínů s výlučnou právní příslušností. S touto tezí se však nelze plně ztotožnit. Podle našeho názoru se interní polysémie projevuje u obou uvedených kategorií. Otázkou, která by si z lexikografických důvodů zasloužila podrobnější studii, zůstává, zda se v určitých případech nejedná spíše o projev homonymie.⁵⁰

Cornu rozlišuje dvě subkategorie, a to subkategorii termínů s hlavní právní příslušností, tj. s hlavním právním významem a s odvozeným významem mimoprávním (např. *justice, loi, juge, témoin, contrat, donation*), a subkategorii termínů, které mají hlavní význam v oblasti běžného jazyka, které však byly přijaty do jazyka právního. Tato subkategorie se dále člení na čtyři další skupiny.

1) Skupina termínů s dvojí příslušností, které mají stejný význam v běžném i v právním jazyce, např. *considération, examiner, vérifier, observer, exact, nier, affirmation, conséquence, a fortiori*.

2) Skupina termínů, jejichž právní význam je zvláštní transpozicí obecného významu, např. *principe, forme, qualité, volonté, mesure, défaut, bilatéral, direct, oblique*.

3) Skupina termínů, která vznikla užitím přeneseného významu slov z běžné slovní zásoby, např. *siège* – označení pro sbor soudců, *parquet* – označení pro sbor státních zástupců, *barreau* – označení sboru advokátů, případně též advokátní komory.

4) Skupina termínů, které mají v právním jazyce natolik odlišný význam, že jejich původní sémantický vztah k významu z běžného jazyka již není patrný. Např. *fruit* – plod, ovoce *x* přírůstek věci; *liquide* – tekutý *x* vyčíslený; *minute* – minuta *x* originál veřejné listiny; *confusion* – zmatek *x* splynutí (způsob zániku závazku), *succomber* – podlehnout, zemřít *x* prohrát soudní spor.

Gérard Cornu má sice velké zásluhy o popis francouzského právního jazyka, přesto však mu lze vytknout jistou míru subjektivity při zkoumání daného problému. Zmiňované dílo *Vocabulaire juridique* je bezesporu reprezentativním souborem

---

⁵⁰ Pozn. K problematice polysémie a homonymie právních termínů např. TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Monosémie, polysémie et homonymie des termes juridiques. Pour une perspective lexicographique. In: KIELISZCZYK, A., PILECKA, E. (sous la dir.). *La perspective interdisciplinaire des études françaises et francophones*, Łask : LEKSEM, 2009, s. 59 – 70. ISBN 978-83-60178-68-3

francouzské právní terminologie, z empirické zkušenosti můžeme říci, že nikoliv exhaustivním. Z čehož lze usuzovat, že výše uvedená čísla budou spíše orientační.

Aplikace tezí Gérarda Cornua na italský právní jazyk by si zasloužila zvláštní studii, která však překračuje rámec této práce.⁵¹

5.4. Jean-Claude Gémara a schéma realizace významu v odborném diskursu

Ve světle naznačených problémů se lze také zamyslet nad platností Gémaraova obecného schématu realizace významu v odborném diskursu (GÉMAR, 1995 : 124 – 125).⁵²

Gémara uvádí následující schéma:

Terme

————— = LSj (langue spécialisée juridique)

Cooccurrent(s) + Vogen (vocabulaire général)

« Appliquons cette formule à un cas concret:

1. Terme = *délit*

2. Cooccurrent = *commettre* (plutôt que „*faire*“, „*entreprendre*“ ou „*former*“)

3. Vogen = *quiconque, un, sera, puni, sévèrement*

Soit la phrase: *Quiconque commet un délit sera sévèrement puni.* »

Podle Gémara se termíny, jejichž počet je teoreticky omezený, spojují s příslušným kookurentem (kookurenty), tj. podpůrnými slovy, jejichž počet je vyšší, a s téměř neomezeným počtem slov z běžného slovníku (*vocabulaire général* – *Vogen*, chápán jako totalita korpusu daného jazyka), a vytvářejí tak text specializovaného diskursu.

⁵¹ Pozn. Podobné závěry naznačuje též CORTELAZZO, Michele A. *Lingua e diritto in Italia. Il punto di vista dei linguisti*. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 43 – 44

⁵² Pozn. Toto schéma přijímá bez výhrad např. GIRALDEZ CEBALLOS-ESCALERA, Joaquín. *Las colocaciones léxicas en el lenguaje jurídico del derecho civil francés*. Madrid, 2007, s. 22 – 23 . Dizertační práce. Universidad Computense de Madrid, Facultad de Filología, Departamento de Filología Francesa. ISBN 978-84-692-0047-6. [cit. 2009-04-4].

Dostupné z: <http://eprints.ucm.es/8061/1/T29838.PDF>

Aplikujme toto schéma např. na znění článku 1 *codice civile*.

1. *Capacità giuridica* – La capacità giuridica si acquista dal momento della nascita.
Předpokládejme:

Termín = *capacità giuridica*

Kookurrent = *si acquista* (nikoliv *si ottiene*, *si acquisisce*)

Vogen (běžný slovník) = *dal, della, momento, ? nascita*

Výraz *nascita* je však zároveň jak slovem z běžné slovní zásoby, tak i označením pro určitý případ tzv. právní události, se kterou je spojován vznik, změna či zánik práv.

Tímto je naznačena skutečnost, že nelze jednoznačně stanovit striktní hranici mezi termínem a slovem z obecné slovní zásoby.

Další otázkou je, jak v tomto ohledu posuzovat výrazy sloužící k označení předmětu dané právní úpravy. Jsou výrazy jako *acqua, acquedotto, albero, bestiame, lettame, pozzo nero* či *latrina*, jimž *codice civile* věnuje dosti značný počet článků a dokonce na ně odkazuje v analytickém indexu, termíny, redefinované výrazy či slova z běžné slovní zásoby? Hledání kritérií pro striktní klasifikaci příslušnosti slov do oblasti termínů a slov běžné slovní zásoby je velmi obtížné a k jejich určení příliš nepomáhá ani soubor čtyř kritérií, které zmiňuje L’Hommová (L’HOMME, 2004 : 64 – 66), a to kvůli jisté vágnosti prvního bodu, od kterého se odvíjejí body další. Podle tohoto základního kritéria má mít daná lexikální jednotka *význam související s danou odbornou oblastí*.

Vzhledem k tomu, že předmětem právní úpravy jsou nejrůznější společenské vztahy, od práva rodinného přes právo mořské až po právo kosmické, bylo by zapotřebí onen “význam související s danou odbornou oblastí” vymezit úžeji. L’Hommová (L’HOMME, 2004 : 168) předpokládá stanovení významu lexikální jednotky na základě mimojazykových znalostí. Toto je v rovině teoretické předpoklad bezpochyby správný, v rovině praktické však naráží právě jak na již zmiňovanou neexistenci nomenklatury, tak na výše popsané problémy spojené s vymezením pojmů a jim odpovídajícím termínům.⁵³ Navíc odborné výkladové slovníky řeší právní problematiku spojenou s daným výrazem, takže je v nich uvedeno mnohem méně hesel, než např.

---

⁵³ Cfr. Kapitola *Nástin problematiky právního termínu*

v technických normách, a jejich počet je pro rozsáhlejší terminografický projekt dle našeho názoru nedostatečný.

Rovněž je nutné si uvědomit, že právo též pracuje s terminologií jiných vědních a technických oborů. Zde by bylo možné si položit otázku, kam tyto termíny vlastně zařadit. Stávají se též termíny právními, z důvodu jejich použití v nepochybně právním textu, či nikoliv?⁵⁴ (viz příloha číslo 4, příklad 1-2).

V této souvislosti se domníváme, že je možné se přiklonit k názoru Svatavy Machové (MACHOVÁ, 1995 : 139), že „hledání obecně platného kritéria pro stanovení hranice mezi termíny a netermíny nemá dobrý smysl. Každé obecné substantivum je v některé tematické oblasti termínem“. Navíc lze přijmout tezi, kterou vyslovil Gérard Cornu (CORNU, 1990 : 62), že většinu slov právní jazyk sdílí s jazykem běžným.

Vraťme se k výše zmíněnému Gémarovu vzorci. Lze říci, že jeho aplikace na právní jazyk je problematická už z toho důvodu, že předpokládá existenci nomenklatury⁵⁵, která by mohla, pokud by však existovala, odlišit termíny od slov z běžné slovní zásoby. Právo bohužel žádnou nomenklaturu, jakožto systematický soubor pojmenování, nemá.

Diskutabilní je též matematický zápis vzorce ve formě zlomku. Příslušný kookurent spolu *Vogensem*, tj. slovem s běžné slovní zásoby, nesnižují hodnotu daného termínu, ale slouží k jeho zapojení do daného textu.

5.5. Anne Lise Kjaerová a kontextově podmíněné slovní kombinace v právním jazyce

Kjaerová se na základě studia slovní zásoby německého občanského soudního řádu domnívá, že kombinatorické restriktce, které jsou nevysvětlitelné a nepředvídatelné, pokud je daná kombinace posuzována nezávisle na kontextu, v němž byla užita, mohou

---

⁵⁴ Pozn. František CVRČEK (2010 : 130) řadí tyto výrazy do kategorie slov, jejichž primární význam nebude právní.

⁵⁵ Pozn. Gémard, Jean-Claude (1995 : 124): „Les termes (éléments premiers) sont en nombre théoriquement limité : la nomenclature.“

být vysvětleny na základě okolností v nejazykovém světě práva (*circumstances in the non linguistic world of law*). (KJAER, 1990 : 26)

Tyto okolnosti působí na volbu slovních kombinací s různou silou. Právě podle síly vlivu těchto vnějších okolností Kjaerová rozlišuje čtyři základní typy slovních kombinací v právním jazyce.

a) Prefabrikované slovní kombinace (*prefabricated word combinations*), které jsou přímo stanoveny zákonem. Pokud by tyto slovní kombinace nebyly použity tak, jak stanoví zákon, způsobí to neplatnost celého textu, jehož jsou součástí. Autorka uvádí jako příklad slovní kombinaci *vereinfachte Zustellung* (*zjednodušené doručení*), uvedenou v paragrafu 211 německého občanského soudního řádu.

V daném případě mluvčí musí použít pouze adjektivum *vereinfachte*, nikoliv jeho synonymum *einfache*. Nemožnost substituce adjektiva *vereinfachte* je tedy dána mimojazykovým faktorem, kdy tato specifická slovní kombinace je nezbytná k tomu, aby takto provedené doručení mohlo být považováno za platné.

Mluvčí tedy nemá možnost volby slov pro pojmenování dané situace, neboť tato je dána přímo zákonem. Podle Kjaerové tyto prefabrikované slovní kombinace představují extrémní případ na stupnici mimojazykového podmiňování volby komponentů slovních kombinací, která vede od přímého předpisu k síle zvyku (*from direct prescription to force of habit*) (KJAER, 1990 : 26).

b) Slovní kombinace, jejichž užití je pouze nepřímo stanoveno zákonem. Variace slov nečiní text, jehož jsou součástí, neplatným, ale jeho právní síla bude dotčena (*its legal force will be affected*) (KJAER, 1990 : 29). Autorka uvádí jako příklad slovní kombinace *die Klage ändern* (*změnit žalobu*) či *Erledigung der Hauptsache* (*vyřízení hlavní věci*).

c) Slovní kombinace, jejichž užití je doporučeno, aby bylo zabráněno víceznačnosti. Pokud dojde k jejich změně, může být podle autorky dotčena jistota práva (*this may affect the security of the law*) (KJAER, 1990 : 29).

Autorka uvádí jako příklad *nach freier Überzeugung des Gerichts* pro situace, kdy soudce posuzuje věc podle svého vlastního uvážení. Němčina má k dispozici synonymní výrazy (*nach freier Ermessen des Gerichts*, *nach freier Würdigung des*

Gerichts), avšak zákonodárce v textu zákoníku výhradně používá výše uvedenou slovní kombinaci vždy, kdy hovoří o tzv. *volném uvážení soudu*, aby bylo jisté, že daný výraz označuje stejnou situaci (KJAER, 1990 : 27 – 28).

d) Rutinní fráze, které autoři právních textů používají v situacích, které se často opakují. K užití těchto frází je vede zvyk a snaha o ušetření času. Variantnost těchto rutinních frází je značná a nemá vliv na právní hodnotu textu (KJAER, 1990 : 28).

Autorka poukazuje na skutečnost, že slovní kombinace používané v právním jazyce jsou do značné míry ovlivněné vůlí zákonodárce a mluvčí či pisatel mnohdy nemá možnost volby jiných lexikálních prostředků pro pojmenování dané skutečnosti.

Ve své klasifikaci slovních kombinací však směřuje několik problémů, které by zasluhovaly samostatný výzkum vedený znalcem práva. Jsou to především otázky platnosti či neplatnosti právního jednání, problém tzv. kogentních a dispozitivní právních norem, problém autonomie vůle a především filozoficko-právní problém ducha a litery zákona, který různé právní směry řeší různým způsobem.

Dalším zvláštním problémem, který by si zasloužil samostatné studium, je jazyk zákonodárce a jeho závaznost pro ostatní uživatele práva. Autorka uvádí jako příklad slovní kombinaci *nach freier Überzeugung des Gerichts*, kterou zákonodárce používá pro označení *vlastního uvážení soudu*, aby tak zabránil možnosti různé interpretace dané situace. Lze však říci, že je nejvyšším zájmem zákonodárce, aby příslušné instituty či pojmy označoval v zákoně vždy stejným slovem či slovním spojením, jinak by uvedl občany do značné právní nejistoty. Můžeme se tedy domnívat, že německý zákonodárce bude v příslušném textu používat stejná slovní spojení i pro ty situace, které autorka označuje jako nepřímo stanovené zákonem.

Zároveň je v zájmu ostatních uživatelů práva (případných autorů jiných právních textů) používat takové výrazy, které budou co nejvíce odpovídat dané právní úpravě stanovené zákonodárcem a nezakládat důvod k různým interpretacím.

Rovněž není zřejmé, jaký je rozdíl mezi dotčením právní síly textu a dotčením jistoty práva (viz bod b) a c)). Zde lze vyjádřit jistou obavu, že pro právo budou dané formulace irelevantní pro jejich značnou vágnost a malou srozumitelnost.

Pokusíme-li se aplikovat teze A. L. Kjaerové na italský právní jazyk, můžeme říci, že jsou známy případy, kdy zákon pro platnost právního jednání nařizuje použití určitého slova v textu listiny. Např. zákon směnečný uvádí, že je nezbytné uvést přímo v textu směnky slovo *cambiale*, aby tato listina byla platná jako směnka. (r. d. 14 dicembre 1933 n. 1669, legge cambiaria). Obdobná situace platí v případě různých typů šeků, kde zákon vyžaduje pro platnost dané listiny výslovné uvedení slov *assegno bancario* či *assegno circolare* (r. d. 21 dicembre 1933, n. 1736, legge sugli assegni).

V italských zákonech lze rovněž najít přesné znění doložky vykonatelnosti, poučení svědka či různých přísah. Otázkou však zůstává, zda by odchylná formulace měla za následek neplatnost daného právního jednání.

Příklad:

Doložka vykonatelnosti, art. 475 c. p. c.

“Comandiamo a tutti gli ufficiali giudiziari che ne siano richiesti e a chiunque spetti, di mettere a esecuzione il presente titolo, al pubblico ministero di darvi assistenza, e a tutti gli ufficiali della forza pubblica di concorrervi, quando ne siano legalmente richiesti.”

Výslech svědka, art. 251 c. p. c.

Il giudice istruttore ammonisce il testimone sulla importanza religiosa e morale del giuramento e sulle conseguenze penali delle dichiarazioni false o reticenti e legge la formula: “Consapevole della responsabilità che con il giuramento assumete davanti a Dio, se credente, e agli uomini, giurate di dire la verità, null’altro che la verità.” Quindi il testimone, in piedi, presta il giuramento pronunciando le parole: “Lo giuro”.

Vojenská přísaha, art. 2 legge 11 luglio 1978, n. 382

“Giuro di essere fedele alla Repubblica Italiana, di osservarne la Costituzione e le leggi e di adempiere con disciplina ed onore tutti i doveri del mio stato per la difesa della Patria e la salvaguardia delle libere istituzioni.”

Můžeme však říci, že posouzení míry dotčení platnosti právního jednání užitím či neužitím jistého přídavného jména či slovesa přísluší výhradně právníkům.

5.6. Závěr

Složení slovní zásoby právního jazyka italského nebylo dosud předmětem žádného nám známého rozsáhlejšího systematického výzkumu.⁵⁶ Podrobnější práce byly publikovány v oblasti francouzského právního jazyka, ale jejich závěry nelze přijmout bez výhrad. Slovní zásoba českého právního jazyka byla zatím zkoumána pro potřeby právních informačních systémů, z toho důvodu jsou zohledňována především kritéria právní.

V souladu se současným stavem bádání lze konstatovat, že právní jazyk používá tři velké skupiny výrazů:

- výrazy s typicky právním významem;
- tzv. výrazy s dvojí příslušností, tedy takové, které se vyskytují jak v běžném, tak v právním jazyce (uvnitř této skupiny je možno uvažovat o množině výrazů, které získávají zvláštní právní význam, a o množině výrazů, které si zachovávají význam stejný);
- výrazy, jejichž význam je dán soustavou jiných vědních a technických oborů.

Z výše uvedeného lze vyvodit domněnku, že stanovení objektivního kritéria, které slovo lze považovat za součást právní zásoby, a které nikoliv, bude velmi obtížné, ne-li nemožné. Rovněž tak je nelehké stanovit, co znamená *právní význam* slova.

“Co znamená právní význam slova, je velmi komplikovaná otázka. Na jedné straně se dá s úspěchem tvrdit, že každé slovo použité v zákoně, respektive jeho význam, se může stát předmětem sporu, tudíž může v procesu interpretace získat speciální právní význam. Jsou známy spory o význam spojky “a” v určitém místě právního textu, tedy zda jde o “a” či “nebo”, přičemž s přijetím jedné nebo druhé interpretace se

---

⁵⁶ Cfr. též CORTELAZZO, Michele A. *Lingua e diritto in Italia. Il punto di vista dei linguisti*. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 35

pojilo rozhodování v řádu mnoha milionů korun. [...]” (CVRČEK, F., 2010 : 129)

Jak již bylo výše uvedeno, právní jazyk je nejen multifunkční, multidimenzionální a multižánrový, ale též polycentrický a polyperiferický. Můžeme tedy usuzovat, že právě na periferiích jednotlivých stylových projevů právního jazyka je možné se setkat s výrazy, které se v centrech obvykle nevyskytují.

Uvedené závěry pouze naznačují některé otázky dané problematiky, která by si zaslouhovala podrobnější studium.

6. Nástin problematiky právního termínu

V této kapitole se budeme nejprve věnovat vymezení termínu jako obecné entity v dílech vybraných lingvistů. Následně se pak pokusíme aplikovat tato obecná kritéria na právní termíny.

6.1. K obecné problematice termínu

Termín, obdobně jako kolokace, je dlouhodobě středem zájmu mnoha lingvistů, aniž by však dospěli k formulování definice tohoto pojmu, kterou by bylo možno bezvýhradně přijmout.

6.1.1. Poštolková, Kocourek, Pavlová, Dardano

Běla Poštolková (1984 : 11) chápe termín jako výraz pro jistý pojem v soustavě pojmů určitého oboru. Na rozdíl od slov běžně sdělovacího jazyka se vyznačuje se kognitivním, tj. racionálně pojmovým významem, založeným na teoretickém poznání.

Rostislav Kocourek (1991 : 97 – 98) uvádí, že termín je základní jednotkou vědeckého a odborného textu. Lexikální jednotka se stává termínem, je-li definována, je-li pojmenováním jasně vymezeného pojmu a je-li opakovaně užívána v odborných textech. Připouští, že u odborných termínů se může objevovat jak homonymie, tak polysémie.

Silvia Pavlová (PAVEL, 2001 : 17 – 18) pojímá terminologickou jednotku jako etiketu pro určitý koncept v tzv. konceptuálním stromě. Může to být slovo či syntagma, symbol, chemický či matematický vzorec, vědecký latinský název, akronym, zkratka nebo oficiální název povolání, orgánu či správní jednotky.

Termín, případně terminologickou jednotku, odlišuje od slova běžného jazyka jednak jeho jednoznačný vztah k odbornému konceptu, který označuje, jednak stabilita tohoto vztahu mezi formou a obsahem daná prostřednictvím textů, které o tomto konceptu pojednávají. Dále je to frekvence použití a relativně ustálené kontextové okolí (kookurenty daného termínu), typografické indikátory naznačující statut termínu (kurzíva, tučné písmo, uvozovky, atd.) a spíše omezený repertoár morfologických a lexikálních struktur: substantivum (jednoslovné, složené, odvozené), odvozené, složené), verbum, nominální, adjektivní či verbální syntagma.

V Itálii se obecnou charakteristikou termínu zabýval **Maurizio Dardano** (1993 : 33; 1996a : 11; 1996b : 248), který ji však v zásadě přejímá z dřívějších prací Louise Guilberta.

Termíny jsou podle Dardana převážně jednoznačné a neexpresivní. Synonymické interference jsou zde omezeny na minimum, význam termínu je nezávislý na komunikační situaci. Termín patří do přesně vymezené a strukturované terminologické oblasti, v jejímž rámci vstupuje do dvou či vícestranné opozice k jiným termínům, které tvoří slovník dané vědní oblasti. Dále má termín privilegovaný vztah k věci, kterou označuje. Sám Dardano si však uvědomuje, že toto je ideální stav, který je ve skutečnosti narušován především polysémií některých termínů (DARDANO, 1993 : 333).

6.1.2. František Čermák

František Čermák (2010 : 132, 133) chápe termíny jako názvy (lexémy) užívané jednoznačně pro denotáty⁵⁷ specifické v určité vědě, oboru, ale i řemeslu či speciálnímu povolání.

Termín podle Čermáka je:

- a) jednoznačný v rámci jednoho oboru, tj. bez polysémie
- b) bez související expresivity a modality
- c) bez homonymie
- d) ustálený a deskriptivní, resp.
- e) popisný, má tedy svůj denotát pojmenovávat výstižně a přesně
- f) systematický, tj. má adekvátně zapadat do celého systému, resp. mikrosystému termínů v dané oblasti.

Význam každého termínu je exaktně definován zvnějšku a stabilizován. Daný lexém je pak nutně jednoznačný, lze však připustit mezioborovou polysémii (např. *klíč montérský, houslový, telegrafický* aj.). Takto pojatým termínům odpovídá v různých

---

⁵⁷ Denotaci Čermák (2010 : 44, 45, 48) obecně vymezuje jako to, k čemu se slovo vztahuje, referenci, skutečnost, vztah slova k objektu.

jazycích, alespoň v teorii, jen jediný ekvivalent a jsou internacionální (ČERMÁK, 2010 : 133).

Čermák rovněž připouští, že přes výše zmíněné striktní požadavky na vlastnosti termínu, se v terminologické oblasti můžeme setkat jak s hyponymií, tak s antonymií (ČERMÁK, 2010 : 133).

Čermák je toho názoru, že termín, je-li ve slovníku dobře zachycen, nepotřebuje pro své užití kontext, přičemž kontext je dán implicitně. Jelikož je termín na kontextu nezávislý, ztrácí se zde rozdíl mezi významem a smyslem (ČERMÁK, 2010 : 133). S touto tezí lze souhlasit, pokud však má Čermák na mysli kontext mimojazykový. Naopak kontext textový, především kolokační paradigmata, je pro termín nejen charakteristický, ale přispívá též k eliminaci případných významových víceznačností.

Podle Čermáka (ČERMÁK, 2010 : 134) jsou termíny z autosémantik především substantiva, méně též adjektiva či verba (např. *karteziánský*, *besemerovat*). Synsémantika za kandidáty na statut termínu nepovažuje.

Z potřeby, aby termín maximálně vyjadřoval svůj obsah, vyplývá, že většina termínů je v současné době povahy víceslovné (ČERMÁK, 2010 : 134).

6.1.3. Marie-Claude L'Hommová

Obdobně chápe termín Marie-Claude L'Hommová (L'HOMME, 2004 : 22), pro niž jsou termíny lexikální jednotky, jejichž význam je posuzován vzhledem k odborné oblasti, tj. k oblasti lidského poznání spojeného se společenskou a profesní činností. Termíny se pak dělí (L'HOMME, 2004 : 58-59) na jednoslovné a komplexní (víceslovné).

Pojmem jednoslovný termín (*terme simple*) označuje lexikální jednotky tvořené jednou grafickou entitou. Tato skupina zahrnuje jednoslovné termíny tvořené bází (např. *clé*, *marché*), tak z derivátů, tj. z termínů obsahujících kořen a jeden či více derivačních morfémů (např. *marchandis-age*, *anti-char*, *navig-ation*, *micro-ordinateur*).

Pojmem komplexní termín (*terme complexe*) pak označuje termíny tvořené více grafickými entitami oddělenými mezerami či diakritickými znaménky (např. *poisson-clown*, *mémoire non rémanente*).

Komplexní termíny mají často kompozicionální význam, tzn. jejich význam je kumulací významu jednoslovných jednotek, jimiž jsou tvořeny.

L'Hommová naznačuje dva odlišné přístupy, kterými lze termíny posuzovat, to jest přístup konceptuální a přístup lexikálně sémantický.

Konceptuální přístup (L'HOMME, 2004 : 25, 33) považuje souhrn termínů určité speciální oblasti za odraz organizace poznání v této oblasti, neboli za odraz jejího konceptuálního systému. Koncept je pak chápán jako mentální reprezentace obecných charakteristik souhrnu daných objektů. Tato mentální reprezentace je vnímána jako předem daná, předcházející jazykové formě jako takové. Termíny označují koncepty, které jsou spolu různými způsoby propojeny (např. rody a druhy, označování celků a jejich částí).⁵⁸

Význam konkrétního termínu je dán přiřazením jazykových jednotek k reprezentaci objektů reálného světa, jež vzešla ze zobecnění aplikovaných na dané objekty.

Konceptuální přístup klade důraz převážně na objekty, jež jsou danými termíny popisovány, než na jazykovou formu, která je vnímána spíše jako prostředek k získání přístupu k příslušným poznatkům a k jejich dalšímu šíření.

Lexikálně sémantický přístup (L'HOMME, 2004 : 32 – 34, 37) definuje termíny především jako lexikální jednotky, které tvoří subsystém slovní zásoby příslušného jazyka. Jejich charakteristickou zvláštností je ta skutečnost, že jejich význam je spojován s oblastí lidského poznání.

Zde si však můžeme položit otázku, zda tato definice není příliš obecná. Zmíněná *oblast lidského poznání* je podle našeho názoru natolik rozsáhlá, že jen velmi obtížně bude sloužit k odlišení termínu a slova běžné slovní zásoby.

Na rozdíl od konceptuálního přístupu, který za termíny v zásadě považuje pouze substantiva, lexikálně sémantický přístup (L'HOMME, 2004 : 60) připouští též

---

⁵⁸ Pozn. Za stoupence konceptuálního přístupu ke studiu termínů lze tedy považovat výše uvedené autory.

terminologická adjektiva, která jsou často deriváty terminologických substantiv (např. *légal*), terminologická verba (např. *légaliser*) a terminologická adverbia (např. *légalement*).

Termíny, jakožto lexikální jednotky, se formálně odlišují od ostatních jazykových jednotek (např. morfémy, syntagmata, věty), na úrovni sémantické jsou pak výsledkem spojení jazykové formy a lexikálního významu.

Význam lexikální jednotky je určován na základě zkoumání jejích interakcí s ostatními jazykovými jednotkami v různých kontextech.

Např. odlišná kombinabilita kookurentů naznačuje odlišné významy termínu *droit*: (L'HOMME, 2004 : 34)

avoir le droit légitime

? *avoir le droit pénal*

appliquer le droit pénal

? *appliquer le droit légitime*

L'Hommová (L'HOMME, 2004 : 63) též rozlišuje termíny s predikativním významem (*termes à sens prédicatif*), které pro úplnost svého významu vyžadují přítomnost sémantických aktantů (např. sloveso *léguer* ve významu *odkázat* vyžaduje přítomnost sémantických aktantů „osoba, která odkazuje“, „odkázaná věc“ a „osoba, která je příjemcem odkazu“), a termíny s nepredikativním významem (*termes à sens non prédicatif*), které přítomnost dalších aktantů nevyžadují (např. *citron*). Do skupiny termínů s predikativním významem patří podle L'Hommové nejen terminologická verba, ale též adjektiva a adverbia, případně i substantiva, která označují určitou činnost či vlastnost.

Otázku určení, co je a co není termín, L'Hommová navrhuje řešit kombinací čtyř lexikálně sémantických kritérií (L'HOMME 2004 : 64 – 66):

- a) lexikální jednotka je nadána významem, který je spojen s určitou odbornou oblastí; toto je nutno určit na základě mimojazykových znalostí

- b) sémantické aktanty jednotek s predikativním významem mají povahu termínu ve smyslu kritéria a)
- c) morfologická příbuznost jednotek považovaných za termíny ve smyslu kritérií a) a b) dovoluje předpokládat, že i deriváty budou mít statut termínu
- d) paradigmatické vztahy, které lexikální jednotka sdílí s termínem uznaným ve smyslu předchozích tří kritérií, naznačují specializovaný význam.

Pokud se však nad navrhovaným řešením zamyslíme, zjistíme, že se nejedná ani tolik o kombinaci čtyř lexikálně sémantických kritérií, ale že kritéria b), c) a d) spíše vycházejí z kritéria a), které je tak vlastně rozhodující. Otázkou rovněž zůstává, na kolik se lexikálně sémantické kritérium a) liší od výše zmíněného kritéria konceptuálního. Koncept, neboli mentální reprezentace obecných charakteristik daného objektu, předchází podle autorčiných slov jazykové formě jako takové a jejich znalost je vlastně mimojazykovou znalostí.

Dalším hlediskem k určení, zda daná jednotka je termín či nikoliv, je podle L’Hommové (L’HOMME, 2004 : 57 – 58) i frekvence výskytu dané jednotky a její rozložení v textech, které tvoří daný korpus. Vysoká frekvence naznačuje, že jde o termín. Upozorňuje však, že je nutno brát do úvahy i její rozložení, neboť frekvence může být vysoká pouze v jednom ze zkoumaných textů, což snižuje její kandidaturu na ukazatele statutu termínu.

Aplikaci kvantitativního kritéria v terminologii však považuje pouze za pomocnou, neboť lexikální jednotka, která se objevuje v daném korpusu jen jednou, může být termínem, a naopak, často se vyskytující lexikální jednotky termínem být nemusí.

S touto tezí lze souhlasit, neboť v textu italského *codice civile* se např. lexikální jednotky *accomandante* (komanditista), *permutante* (přejímatel), *cambiale* (směnka) pouze jedenkrát, *star del credere* (delkredere) či *subappalto* (smlouva o subdodávce) dvakrát. Naopak lexikální jednotky sloužící k označení délky lhůty *mese / mesi* se vyskytují 151 krát, *anno / anni* 238 krát, a *giorno / giorni* dokonce 425 krát.

Homonymii v terminologii L’Hommová (L’HOMME, 2004 : 55) považuje za náhodný jev naznačující, že se daný termín bude týkat jiné odborné oblasti. K homonymickým projevům může dojít tím, že odborné oblasti se neuzavírají pouze do sebe a v příslušných textech mohou být použity i termíny z jiných oborů.

6.1.4. Závěry

Z výše uvedeného je patrné, že autoři chápou termín jako základní lexikální jednotku, jedno či víceslovnou, odborného textu. Termín pojmenovává jasně vymezený pojem či koncept určité vědní či technické oblasti a má, alespoň v obecné rovině, následující základní vlastnosti:

- jednoznačnost (bez polysémie, homonymie a synonymie)
- neexpresivnost
- ustálenost
- výstižnost
- systematicčnost
- přesná definovanost konceptu či pojmu, k jehož označení daný termín slouží.

Můžeme však říci spolu s Kocourkem (KOCOUREK, 1991 : 179) a Dardanem (DARDANO, 1993 : 333), že se jedná o vymezení založené nikoli na skutečných vlastnostech termínu, ale spíše na takových vlastnostech, které jsou považovány za ideální.

Rozporu mezi ideálem a realitou v oblasti právní terminologie se budeme věnovat v následující podkapitole.

6.2. Termín jako abstraktní entita versus právní termín

Aplikace výše uvedených obecných kritérií na právní termíny však naráží na jisté potíže, jejichž analýze se budeme věnovat podrobněji.

Existenci právního termínu, chápaného jako pojmenování právní skutečnosti, uznávají mnozí autoři (DARDANO, 1987 : 141; GÉMAR, 1995 : 126; TOMÁŠEK, 1998 : 44; KOŘENSKÝ, 1999 : 115; MORTARA GARAVELLI, 2001: 10; CORNU, 2005 : 61; GIRALDEZ CEBALLOS-ESCALERA, 2007 : 23). Vezmeme-li do úvahy výše zmíněná kritéria nastíněná Čermákem, bezproblémově se v zásadě jeví pouze body b) a f), tj. neexpresivní a nemodální charakter termínů a systematicčnost termínů v daném oboru či jeho mikrosystému (ČERMÁK, 2010 : 132).

6.2.1. Výstižnost termínu

Výstižnost, jakožto jedna ze základních charakteristik termínu, si však žádá několik poznámek. Rozhodnutí, zda je splněno kritérium výstižnosti u jednoslovných termínů, do značné míry závisí na znalosti pojmového systému práva. Lze totiž předpokládat, že se zde může projevit polysémie či homonymie některých termínů.

V případě víceslovných termínů bude výstižnost pravděpodobně souviset s kompozičností jejich významu, kterou chápeme spolu s L'Hommovou (L'HOMME, 2004 : 59) tak, že význam komplexní jednotky je kumulací významu jednoslovných jednotek, jimiž jsou tvořeny.

Příklad:

società per azioni je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě

diritto d'autore je právo, jehož předmětem je ochrana autorů a autorských děl

possessore in buona fede je držitel, který drží věc v dobré víře

rinunzia all'eredità je úkon, jímž se povolaný dědic vzdává práv k dědictví⁵⁹

V případě některých termínů se takto chápaná výstižnost může jevit jako poněkud zastřená.

Příklad:

pubblico ministero je státní orgán, jehož úkolem je zastupovat stát a státní zájem před nezávislými soudy a požadovat adekvátní aplikaci zákona na daný případ; nejedná se zde o ministerstvo, jakožto orgán státní správy

volontaria giurisdizione je označení civilního soudního řízení, jehož cílem je úprava právních poměrů účastníků, kdy nejde spor o právo

---

⁵⁹ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993: 1132, heslo *società per azioni*; 1993 : 128, heslo *autore, diritto di*; 1993 : 913, heslo *possesso e detenzione*; 1993 : 1049, heslo *rinunzia*

a vítězství jednoho účastníka nad druhým, přičemž je však ale nezbytný zásah soudu⁶⁰

scorte morte fisse jsou stroje a nástroje náležející k najaté či propachtované nemovitosti sloužící k zemědělskému podnikání

scorte morte circolanti jsou osiva, krmiva, píce, hnůj aj. náležející k najaté či propachtované nemovitosti sloužící k zemědělskému podnikání⁶¹

6.2.2. Stabilita termínu

Kritérium stability termínu je v oblasti práva dáno skutečností, že právní termíny jsou zakotveny v předpisech různé právní síly (zákony, nařízení, vyhlášky aj.), a jsou tak součástí právního řádu příslušné země. Nicméně tato stabilita je jen relativní, protože termíny, odrážející právní skutečnosti, souvisejí nejen s aktuálním stavem společnosti, ale tak s jejími předpokládanými potřebami budoucími.

V současné době, charakteristické rychlým tempem vývoje téměř ve všech oblastech lidské činnosti, lze zaznamenat značný početní nárůst textů normativní povahy, které s sebou přinášejí množství nových termínů, modifikaci významu termínů již existujících a rušení těch termínů, které již neodpovídají daným potřebám. Pro lepší představu uvedme, že italský parlament během XV. zákonodárského období, tj. od 28. dubna 2006 do 28. dubna 2008 přijal 328 normativních textů zákonné povahy, tj. v průměru 14,52 textů měsíčně,⁶² vláda přijímá v průměru 38 autonomních nařízení ročně.⁶³ Počet tzv. podzákoných předpisů je pak mnohonásobně vyšší. Tato rychlost přijímání nových předpisů pak může být zdrojem mnoha nesrovnalostí ve vymezení pojmů a nejednotnosti užívání termínů.

Související změny se netýkají jen tradičních právních oborů, jako je právo občanské (např. zavádění nových termínů z oblasti ochrany osobnosti či ochrany spotřebitele), případně též právo trestní (např. nové termíny týkající se trestní odpovědnosti

---

⁶⁰ Cfr. PETRUCCI, Rossana (a cura di). *Diritto processuale civile*. Napoli: Gruppo Editoriale Esselibri - Simone, 2009, s. 161, 747. ISBN 978-88-244-6747-6

⁶¹ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993: 1084, heslo *scorte vive e scorte morte*

⁶² Cfr. <http://www.camera.it/files/pdf/documenti/CL0006.pdf>; [cit. 2013-11-12]

⁶³ Cfr. <http://www.gruppodipisia.it/wp-content/uploads/20011/07/Arconzo.def-.pdf>. [cit. 2013-11-12]

právnických osob či informatických trestných činů), ale také relativně mladých právních oborů, jako je právo životního prostředí, právo medicínské či sportovní.

Zde je nutno poznamenat, že mnohé termíny současného italského práva byly známy již právu římskému, a že tudíž jejich stabilita je mimořádně vysoká.

Příklad:

italština		latina	
azione		actio	
possesso		possessio	
creditore		creditor	
debitore		debitor	
delitto		delictum	
furto		furtum	
servitù		servitus	
usufrutto		ususfructus	
beneficio d'inventario		beneficium inventarii	
deposito irregolare		depositum irregulare	
lucro cessante		lucrum cessans	
successione a causa di morte		successio mortis causa ⁶⁴	

Doba trvání některých termínů, které se staly součástí italského právního řádu relativně nedávno, se dá zjistit se značnou přesností.

Např. termín *valore mobiliare*, poprvé definován článkem 18*bis* zákona č. 216 ze 7. června 1974, byl později modifikován zákonem č. 281 z 6. června 1985. Článkem 1 zákonného dekretu č. 415 z 23. července 1996 byl nahrazen termínem *strumento finanziario* (BESSONE, 2001 : 1154).

Vzhledem ke značné setrvačnosti, kterou mají již neplatné termíny vzhledem k jejich ukotvenosti v právních textech různé povahy (zákony, nařízení, komentáře,

---

⁶⁴ Cfr. SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011, s. 255, 66, 139, 143, 208, 127, 50, 223, 180, 141, 253. ISBN 978-80-7380-334-6

právní nauka, judikatura soudů), ke kterým právní praxe odkazuje, neboť řešený právní vztah byl založen v době účinnosti normy již neplatné, je termín *valore mobiliare* v právních textech používán i nadále.

6.2.3. Internacionalita termínu

Internacionalita právního termínu je rovněž sporná. Právní termíny v zásadě internacionální charakter nemají, protože se obsahově liší pojmy, které příslušné termíny pojmenovávají.

Zde je nutno vymezit, co chápeme jako právní pojem či právní koncept. Přes výhrady, které k tomuto výrazu zaujímá Čermák (2010 : 137), můžeme z nedostatku lepší definice přijmout tezi Kořenského (KOŘENSKÝ, 1999 : 115), že „*právní pojem je jednotkou právního usuzování, [...] sjednocením tříd empirických textových realizací (právních termínů), které mohou být určeny výčtem prvků nebo jménem fráze.*“⁶⁵

Právní usuzování je do značné míry ovlivněno nejen společenskou situací dané doby, ale také tradicemi, stylem právní argumentace a především typem právní kultury.⁶⁶

Způsob právního usuzování ovlivňuje tzv. právní kvalifikaci (KOŘENSKÝ, 1999 : 123), která řeší, zda určitý objekt, či objekt v určité situaci, spadá či nikoliv pod příslušný pojem, příp. termín. Řešení není ani v rámci téže právní kultury či jejího podtypu jednoznačné, neboť různou právně přípustnou argumentací lze dospět k různým závěrům.

Příklad:

Právní kvalifikace konceptu (pojmu) označovaného termíny *cosa* v italském *Codice civile* a *věc* v českém *zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku*

---

⁶⁵ Pozn.: tzv. normativní věta neboli fráze

⁶⁶ Pozn. Právní kulturou se rozumí způsoby tvorby, interpretace a aplikace právních norem. Rozlišuje se kontinentální, angloamerický a islámský typ právní kultury. V rámci kontinentálního systému se rozlišuje románsko-germánský okruh, skandinávský okruh, východoevropský okruh, balkánský okruh a okruh bývalých koloniálních zemí. Itálie, Francie a Česká republika patří do románsko-germánského okruhu (GERLOCH, 2004 : 112 – 113).

Art. 810 codice civile – Sono beni le cose che possono formare oggetto di diritti.

§ 489 českého občanského zákoníku

Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.

Právní kvalifikace konceptu (pojmu) označovaného termíny *beni mobili a nemovitosti*

Art. 812 codice civile – Sono beni immobili il suolo, le sorgenti e i corsi d'acqua, gli alberi, gli edifici e le altre costruzioni, anche se unificate al suolo a scopo transitorio, e in genere tutto ciò che naturalmente o artificialmente è incorporato al suolo.

Sono reputati immobili i mulini, i bagni e gli altri edifici galleggianti quando sono saldamente assicurati alla riva o all'alveo e sono destinati ad esserlo in modo permanente per la loro utilizzazione.

Sono mobili tutti gli altri beni.

§ 498 českého občanského zákoníku

Nemovité věci jsou pozemky a podzemní stavby se samostatným účelovým určením, jakož i věcná práva k nim, a práva, která za nemovité věci prohlásí zákon. Stanoví-li jiný právní předpis, že určitá věc není součástí pozemku, a nelze-li takovou věc přenést z místa na místo bez porušení její podstaty, je i tato věc nemovitá.

Veškeré další věci, ať je jejich podstata hmotná nebo nehmotná, jsou movité.

Pro úplnost je nutno poznamenat, že v právu se lze setkat též výrazem institut či institute (v italské právní nauce *istituto* či *istituzione*), který někdy bývá s pojmem *koncept* či *pojem* zaměňován.

Právním institutem se rozumí celistvý soubor právních norem, který není dán normativně, ale obvykle souvislostmi předmětu úpravy či společenskými vztahy stejného druhu, které se k danému předmětu pojí. Lze tak uvažovat např. o občanskoprávním institutu vlastnictví, dědění, cenného papíru, postoupení pohledávky, nájmu aj. Zmíněná celistvost souboru norem je nejen objektivní, tj. reálně

existující, ale i subjektivní, podle záměru mluvčího, lze hovořit např. nejen o institutu dědění, ale také o institutu dědění ze závěti či jen o institutu závěti.

Právní institut tedy nevyjadřuje právní pojem s vyhraněným denotátem, ale s ohledem na složitost právní úpravy zasazuje daný předmět do jistého normativního kontextu a slouží spíše k intuitivnímu dorozumívání (ŠVESTKA, 2002 : 100).

O jistém prvku internacionality by bylo možné uvažovat ve velmi široké a komplikované oblasti mezinárodního práva veřejného, jejíž studium, byť jen informativní, by značně přesáhlo cíl této práce. Zde je nutno poznamenat, že mezinárodní právo je decentralizovaný právní systém, kde neexistuje žádná ústřední zákonodárná moc, založený na rovnocenném postavení států jako tvůrců i příjemců právních norem. Oproti vnitrostátnímu právu je i přes částečnou kodifikaci mezinárodní právo tzv. právem nepsaným, jehož hlavními prameny jsou mezinárodní obyčej a mezinárodní úmluva. V rámci mezinárodního práva rovněž vznikají nejen normy závazné pro všechny státy světa, ale také normy, které jsou závazné jen v určitém regionu či pouze mezi dvěma státy.

V oblasti mezinárodního práva soukromého zmiňme snahy o obecnou úpravu právních poměrů z tzv. cizím prvkem, např. Haagské úmluvy z r. 1902 o úpravě manželství, rozvodu a ochraně nezletilých, Ženevské úmluvy z let 1930 a 1931 o jednotném směnečném a šekovém zákoně či Jednotné zvyklosti a pravidla pro mezinárodní akreditivy vydané v Paříži v roce 1993.

Transpozice mezinárodních úmluv do vnitrostátního práva se však provádí prostřednictvím systému vnitrostátních norem a jejich pojmového aparátu (*Právníký slovník*, 2001 : 344 – 345, heslo *mezinárodní právo soukromé; mezinárodní právo veřejné*; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 668 – 669, heslo *internazionale privato, diritto; internazionale pubblico, diritto*).

Za mezinárodní termíny, tedy takové termíny, které jsou v různých jazycích používány v přibližně stejné grafické formě a se stejným významem (POŠTOLKOVÁ, 1983 : 67), by mohl neodborník mylně považovat termíny převzaté z latiny, či nově vytvořené na základě latinských morfémů, které však v příslušných právních řádech označují zcela odlišné pojmy (koncepty).

Příklad:

Termín	Definice
Abolizione	soppressione, cancellazione, con un atto d'autorità
Abolice	jedna z forem amnestie a milosti, znamená právo nařídit, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo ⁶⁷
Assegnazione	attribuzione, consegna, conferimento
Asignace	poukázka; právní úkon, kterým se poukazník opravňuje vybrat plnění u poukázaného a poukázaný se zmocňuje, aby splnil poukazníkovi na účet poukazatele ⁶⁸
Collusione	accordo fraudolento di due parti a danno di una terza, specialmente di un avvocato con la parte avversa a danno del proprio cliente
Koluze	jeden z důvodů vazby v trestním řízení a spočívá v tom, že je tu konkrétními skutečnostmi odůvodněná oboba, že obviněný bude působit na svědky nebo spoluobviněné anebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání ⁶⁹

Internacionální charakter ve výše uvedeném pojetí však mají tzv. doložky INCOTERMS. Jedná se o třináct doložek definovaných Mezinárodní obchodní komorou v Paříži, které upravují vztah prodávajícího a kupujícího v mezinárodním obchodě. Nicméně smluvní strany se na jejich použití musí předem dohodnout (*Právníkový slovník*, 2001 : 226, heslo *INCOTERMS*).

---

⁶⁷ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 11, *abolizione*; *Právníkový slovník*, 2001 : 1, heslo: *abolice*

⁶⁸ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 169, heslo *assegnazione*; *Právníkový slovník*, 2001 : 627, heslo *poukázka (assignace)*

⁶⁹ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 455, heslo *collusione*; *Právníkový slovník*, 2001 : 267, heslo *koluze*

6.2.4. K problematice definice právního pojmu či konceptu

Komplikovaným problémem v oblasti právní terminologie je požadavek, aby termín pojmenovával přesně definovaný pojem či koncept (TRNKA, 1990 : 114; TOMÁŠEK, 1998 : 44; PAVEL, 2001 : 17; ČERMÁK, 2010 : 132).

Je nutné si však uvědomit, že v oblasti práva neexistuje, na rozdíl od jiných vědních či technických oborů, systematická nomenklatura (např. botanická, zoologická či bakteriologická nomenklatura), ani normalizovaná terminologie, a to jak ve smyslu mezinárodních norem ISO, tak i národních norem ČSN nebo UNI. V této souvislosti můžeme na příklad zmínit normu ČSN EN 21942 Stomatologický slovník, ČSN EN 21942-1Všeobecné termíny, ČSN EN 21942-2 Stomatologické materiály, ČSN EN 21942-3 Stomatologické nástroje a její italskou obdobu UNI EN 21942 Vocabolario dentistico, UNI EN 21942-1 Termini generali, UNI EN 21942-2 Materiali dentali, UNI EN 21942-3 Strumentario dentale.

Odlišení termínu od netermínu neulehčuje ani kritérium definice pojmu termínem označovaného, přičemž definicí rozumíme spolu s Poštolkovou (POŠTOLKOVÁ, 1984 : 19) jeden ze způsobů výkladu termínu, oproti např. výkladu synonymem či opozitem. Právní termín totiž může být určen jednak legální definicí, tj. přímo zákonem, jednak doktrinálně, tj. ve vědeckých pojednáních, ale také aplikační praxí. Navíc některé základní pojmy ani nebývají definovány (např. *genitore*, *figlio*, *famiglia*), definovány jsou až jejich specifické případy (např. *figlio naturale irriconoscibile*, *famiglia anagrafica*).

Rovněž tak v právním jazyce mnohé pojmy nebývají přesně definovány z toho důvodu, že je velmi obtížné je abstraktně vymezit tak, aby byly aplikovatelné na všechny konkrétní případy. Paradoxně tato vágnost přispívá k pružnějšímu fungování práva.⁷⁰

---

⁷⁰ Cfr. též DARDANO, Maurizio. Linguaggi settoriali e processi di riformulazione. In: DRESSLER, W. U. et al. *Parallela 3, Linguistica contrastiva/Linguaggi settoriali/Sintassi generativa: Atti del 4° incontro italo-austriaco dei linguisti a Vienna 15-18 settembre 1986*, Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1987, s. 141. ISBN 87-87697-12-2

Příklad legální definice:

Termín *azione* (česky *akcie*) je definován v *codice civile* takto:

Art. 2325 – Nella società per azioni per le obbligazioni sociali risponde soltanto la società con il suo patrimonio. Le quote di partecipazione dei soci sono rappresentate da azioni.

Zde je však nutno vzít v úvahu, že pojmy (případně termíny jakožto jejich textové realizace) nejsou definovány pouze v relativně přehledných zákonících, což jsou soubory právních norem sdružených podle systémových a logických kritérií (např. v Itálii *codice civile*, *codice di procedura civile*, *codice penale*, *codice di procedura penale*, *codice della strada*, *codice della navigazione* aj.), ale také v nesčetných speciálních zákonech či vládních nařízeních. Právě pro potřeby speciálních zákonů či vládních nařízení, upravujících danou materii rozdílně od úpravy obecné, mohou být mnohé pojmy definovány odlišně, a to jak od definice zákonné, tak případně doktrinální či jiné (chybí-li obecná zákonná definice).⁷¹

K problematice doktrinální definice uveďme rovněž příklad z oblasti problematiky cenných papírů. Složitější, pro neprávnicka poněkud nepochopitelná situace, neboť *azione* jakožto jiný druh cenného papíru legální definici má, nastává v případě termínu *obbligazione* (česky *dluhopis*). Tento pojem nemá v italském právu zákonnou definici. Tato se dovozuje z četby článků 2410 a následujících *codice civile*, které obecně upravují disciplínu cenných papírů, a z charakteru operace, která se s dluhopisy obvykle spojuje. *Obbligazioni* jsou pak definovány doktrinálně jako:

“titoli di credito di massa, nominativi o al portatore, che rappresentano frazioni di ugual valore nominale e con uguali diritti di un’unica operazione di finanziamento a titolo di mutuo di ammontare predeterminato” (*Digesto delle Discipline Privatistiche. Sezione commerciale*, Vol. 10, 2002: 281, heslo *obbligazioni*)

---

⁷¹ Např. pojem *pensione* je obecně chápán jako *prestazione economica periodica e continuativa, imposta dalla legge in presenza di determinate condizioni di bisogno normativamente definite*, zatímco v rámci systému sociálního zabezpečení se *pensioni* odlišují od jiných forem peněžitého plnění a jsou *temporanee o hanno carattere risarcitorio o sono manifestazioni di un potere discrezionale della pubblica amministrazione*; cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 883, heslo *pensione*.

Praxe pak může vytvářet i další specifické pojmy, jako např. *obbligazioni indicizzate*, *obbligazioni strutturate*, *obbligazioni drop lock*, *obbligazioni dual currency*, *obbligazioni fixed reverse floater*, apod. Jejich definici pak vytváří instituce (např. *Commissione per la società e la borsa*), která se problematikou obchodování s dluhopisy zabývá, zveřejňuje ji v dokumentech, které vydává, či v dnešní době též na webových stránkách.⁷² Zde je nutné poznamenat, že se takto vytvořené definice mohou u jednotlivých institucí lišit rozsahem vymezení pojmu. Tyto entity se stávají předmětem zájmu vědců, kteří je ve svých dílech mohou dále redefinovat, takže zde dochází k prolínání zákonných a doktrinálních definic, definic vytvořených nejrozličnější právní praxí či judikaturou.⁷³

Složitější situace je v případě doktrinálních definic abstraktních pojmů. Zde záleží na orientaci příslušného vědce a jeho preferencí co se týče metodologického přístupu k právnímu myšlení, ovlivněnému nejen filozofickými, sociologickými či psychologickými směry,⁷⁴ ale též mravními a etickými principy.

Pro ilustraci uvedme různá doktrinální pojetí pojmu *equità*. Právní věda (BESSONE, 2001 : 602) tento pojem obecně chápe jako *giustizia del caso concreto*, čili tak, jak je chápán již od dob Aristotelových (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 85 – 86, heslo *Aristotele*). V dílech jednotlivých vědců se však objevují i definice jiné (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 491, heslo *equità*), jako např.

---

⁷² K definici uvedených termínů <http://www.info-investimento.com/Obbligazioni/Definizione.php>, [cit. 2010. 06. 08.]

⁷³ Pozn. V mnoha případech se doktrinální definice od zákonné do značné míry liší, neboť postihuje pouze charakteristické rysy daného pojmu. Cfr. doktrinální definice (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 1228) pojmu *valore mobiliare* jako *titolo di credito di massa* a legální definice podle článku 18bis dl. 216/1974: *Per l'applicazione delle disposizioni di cui all'articolo 18, per valore mobiliare è da intendersi ogni documento o certificato che direttamente o indirettamente rappresenti diritti in società, associazioni, imprese e enti di qualsiasi tipo, ivi compresi i fondi di investimento italiani od esteri, ogni documento o certificato rappresentativo di un credito o di un interesse negoziabile o non; ogni documento o certificato rappresentativo di diritti relativi a beni materiali o proprietà immobiliari, nonché ogni documento o certificato idoneo a conferire diritti di acquisto di uno dei valori mobiliari sopra indicati.*

⁷⁴ Např. juspozitivismus, jusnaturalismus, neoliberalismus, právní normativismus, sociologické a psychologické přístupy k právní teorii, analytická právní teorie, zájmová jurisprudence, behaviorální jurisprudence; po 2. světové válce se v právním myšlení projevuje snaha o syntézu různých myšlenkových směrů (GERLOCH, 2009: 204-238)

- il contemperamento degli interessi contrapposti;
- il riconoscimento delle ragioni puramente morali della parte;
- il riconoscimento di interessi trascurati dal diritto positivo e, tuttavia, rilevanti alla stregua della coscienza sociale;
- la possibilità del giudice di decidere il caso di specie senza essere constretto dai vincoli imposti dall'ordinamento;
- il modello decisionale prescelto dal giudicante, in considerazione di fatti particolari che, di per sé, non sarebbero rilevanti secondo la legge; či dokonce negativně jako
- l'inesistenza di limiti alla libertà e allo sviluppo della personalità, nonché di diseguaglianze sostanziali.⁷⁵

Právní nauka může též některé pojmy vymezovat jak subjektivně (tj. jako subjektivní psychický stav jednající osoby), tak objektivně. Např. pojem *buona fede* (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 197, heslo *buona fede*) ve svém subjektivním vymezení znamená *ignoranza di ledere il diritto altrui*, v objektivním vymezení je chápána jako *correttezza, lealtà di comportamento*. Obě vymezení je nutno důsledně rozlišovat, neboť zakládají zcela rozličné následky. V subjektivním vymezení jde kromě jiného o to, že sjednané úkony jsou účinné, přestože mohou být neplatné (např. tzv. putativní manželství, úkony týkající se držby a detence), v objektivním vymezení nedostatek dobré víry zakládá možnost uplatnění sankcí v případě neplnění smluvních závazků.

Zde je nutno zmínit, že i judikatura (soudní rozhodnutí) může jak vytvářet nové termíny, tak redefinovat termíny již existující (KOŘENSKÝ, 1999 : 122). Např. italská judikatura stanovila (BESSONE, 2001: 948), že v případě leasingové smlouvy (smlouvy zákonem neupravené, na níž se podpůrně vztahuje ustanovení *codice civile* o nájemní smlouvě), že nájemné není jen platbou za poskytnutí užívání věci, ale že v sobě zahrnuje určité procento z ceny příslušné věci. Tímto rozhodnutím tak byl

---

⁷⁵ Pozn. Tato nejednotnost chápání pojmu *equità* se pak odráží i ve vymezení souvisejících pojmů procesního práva či práva smluvního, cfr. PETRUCCI, Rossana (a cura di). *Diritto processuale civile*. Napoli: Gruppo Editoriale Esselibri - Simone, 2009, s. 32 – 33. ISBN 978-88-244-6747-6; BESSONE, Mario (a cura di). *Istituzioni di diritto privato*. Torino: G. Giappichelli Editore, 2001, s. 602. ISBN 88-348-1556-4

upraven obsah pojmu *canone*. Pro ilustraci dodejme, že italská judikatura dospěla též v oblasti úpravy občanskoprávní odpovědnosti za škodu k velice komplikované definici pojmu *danno biologico* (Corte costituzionale, sent. 14 luglio 1986, n. 184) a *danno esistenziale* (Corte di Cassazione, sent. n. 7713/2000).

Problematika definice právního termínu je tedy velice komplikovaná a můžeme říci spolu s Kořenským (KOŘENSKÝ, 1999 : 122), že „*aktuální význam právních termínů je bez znalosti judikatury, komentářů, ale i učebnic racionálně nerekonstruovatelný.*“

6.2.5. K jednoznačnosti právních termínů: polysémie a homonymie právních termínů

Podle názoru mnoha lingvistů jsou odborné termíny charakteristické svou monosémičností⁷⁶, tedy že každému termínu odpovídá specifický obsah (GALISSION, 1976 : 559) nebo, jinak řečeno, že terminologická jednotka je pojmenováním určitého pojmu (KOCOUREK, 1991 : 97). Pavlová (PAVEL, 2001 : 20) uvádí, že všechny termíny označující určitý koncept, tj. mentální reprezentaci sloužící ke strukturování objektů reálného světa, jsou v odborném jazyce s tímto konceptem ve vztahu monosémie. Každý termín tedy označuje pouze příslušný koncept. To platí o mnohých právních termínech, jako např. *contratto* (accordo tra due o più parti per costituire, modificare o estinguere un rapporto giuridico patrimoniale), *debitore* (soggetto passivo del rapporto obbligatorio, tenuto ad adempiere la prestazione e responsabile ai sensi dell'art. 1218 cod. civ. in caso di inadempimento) nebo *tentativo* (forma di manifestazione del reato, prevista dall'art. 56 cod. pen., che si verifica quando il soggetto compie atti idonei e diretti in modo non equivoco a commettere un delitto, ma l'azione non si compie o l'evento non si realizza per cause indipendenti dalla volontà del colpevole).⁷⁷

Analýza právních termínů však naznačuje, že vedle termínů dokonale monosémních, kde jedné grafické lexikální formě odpovídá jeden obsah, se objevují

---

⁷⁶ Cfr. REY-DEBOVE, Josette. *Étude linguistique et sémiotique des dictionnaires français contemporains*. The Hague – Paris: 1979, s. 146 – 147; *Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 488, heslo *termín* (název odborný)

⁷⁷ Cfr. Definice termínů *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 358, heslo *contratto*; 1993 : 415, heslo *debitore*; 1993 : 1177, heslo *tentativo*

i takové grafické lexikální formy, které mají více významů, tj. jedno grafické slovo odpovídá více pojmům.⁷⁸

Určení, zda se jedná o polysémii či homonymii, je poněkud obtížné, vzhledem k nejednotnému vymezení pojmů polysémie a homonymie.⁷⁹ Vzhledem k vymezení tématu práce se zde nebudeme zabývat homonymií gramatickou, ale pouze homonymií lexikální.

Tradičně je rozdělení mezi homonymií a polysémií založeno na etymologii. Pokud lexémy sdílejí stejný etymon, jedná se o polysémii, v opačném případě jde o homonymii (SCHOGT, 1976 : 55; REY-DEBOVE, 1971 : 126; JEŽEK, 2005 : 38; ČERMÁK, 2010 : 60).

Příkladem etymologické neboli historické homonymie jsou např. tyto termíny:

Sindacato   I. z fr. *syndicat*, associazione di lavoratori dipendenti, o anche di lavoratori autonomi e di datori di lavoro, costituita per tutelare gli interessi economici e professionali

II. z part. pas. verba *sindacare*, odvozeného od substantiva *sindaco*, z pozdně latinského *syndicu(m)*, z řeckého *syndikos*, controllo di tipo giuridico-amministrativo esercitato su un'attività finanziaria o contabile⁸⁰

Azione   I. 1306, z lat. *actione(m)*, diritto di avviare un processo per ottenere una sentenza

---

⁷⁸ Cfr. ČERMÁK (2010 : 62): „Jediná oblast lexikonu přirozeného jazyka, kde neexistuje polysémie kvůli pevné vazbě na závaznou a jednoznačnou definici, jsou termíny; s pozvolným přechodem těch z nich, které jsou frekventované, do běžného jazyka, se však polysémie objevit může, pak to ale už nejsou vlastní termíny.“

⁷⁹ Pozn. LYONS (1968 : 408) citován In SCHOGT (1976 : 123) považuje způsob rozlišení mezi homonymií a polysémií za neurčitý a arbitrární, neboť spočívá buď v úsudku lexikografa ohledně pravděpodobnosti „extenze“ významu, nebo naopak v několika historických dokladech, že k této „extenzi“ došlo.

⁸⁰ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 2111, heslo *sindacato*

II. 1673, z fr. *action*, pravděpodobně z holandského *actie* (1669), titolo di credito che rappresenta una quota del capitale nominale di una società⁸¹

Tento striktně diachronický přístup byl poněkud zpochybněn saussurovským strukturalismem kladoucím důraz na synchronní popis jazyka. Kromě etymologických či historických homonym tak sémantika uvažuje i o homonymech sémantických, která jsou výsledkem rozdílného vývoje polysémních lexémů, „*jejichž dva (či více) významy se od sebe v synchronním plánu natolik vzdálily, že již mezi nimi nevnímáme žádnou spojitost.*“ (WIDŁAK, 1992 : 39). Obdobně chápe homonymii Zdeňka Hladká (in *Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 169 – 170, heslo *homonymie*). Za homonyma v širším pojetí považuje též jednotky, které vznikly rozpadem polysémie, tj. „*postupným zatemněním významové souvislosti mezi jednotlivými lexemi polysémního lexému*“.

Za tzv. sémantická homonyma lze považovat např. tyto termíny:

Autore	<ol style="list-style-type: none"> 1. z lat. <i>auctore(m)</i>, soggetto da cui ha origine un diritto 2. chi crea col proprio ingegno un'opera letteraria, artistica, scientifica o musicale⁸²
Interesse	<ol style="list-style-type: none"> 1. z lat. <i>interesse</i>, prezzo di un capitale preso a prestito per un certo periodo 2. affare, faccenda, attività, spec. in quanto se ne tragga un vantaggio, un utile⁸³
Detenzione	<ol style="list-style-type: none"> 1. z pozdně lat. <i>detentione(m)</i>, situazione del soggetto sottoposto a una delle pene privative della libertà personale previste dal codice penale

---

⁸¹ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 209, heslo *azione*; *Grande Dizionario Italiano dell'Uso*, slovník v elektronické formě, heslo *azione*; *Vocabulaire juridique*, 1992 : 19, heslo *action*; *Le Grand Robert*, Vol. I., 1992 : 101

⁸² Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 199, heslo *autore*

⁸³ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 1120, heslo *interesse*

2. rapporto di fatto con la cosa che non corrisponde all'esercizio dei poteri inerenti al diritto di proprietà⁸⁴

Tratta

1. 1765, z *tratto*, part. pass. verba *trarre*, z lat. *trahere*, compravendita di persone ridotte in schiavitù
2. attività consistente nel trasferire persone da uno stato in un altro per avviarle alla prostituzione o a scopo di lucro e sfruttamento (v případě 1. a 2. by bylo možné též uvažovat o jisté sémantické i genetické souvislosti, a tudíž o projevu polysémie)
3. 1520, cambiale che contiene l'ordine di pagare a una determinata persona una certa somma a una scadenza indicata⁸⁵

Commissione

1. z lat. *commissione(m)*, contratto con il quale un soggetto (committente) conferisce a un altro (commissionario) il mandato di acquistare o vendere beni per conto del committente e in nome del commissionario
2. incarico per cui qualcuno svolge un'attività per conto di altri
3. compenso dovuto a chi svolge un'attività di rappresentanza o di intermediazione
4. compenso che si corrisponde a una banca quando la si incarica del pagamento di bollette di utenze, di acquisto di titoli e sim.
5. il compiere un atto illecito
6. ordinazione di una merce
7. gruppo di persone a cui è affidato un incarico da svolgere collegialmente pochází z anglického *commission* a patří tudíž mezi homonyma etymologická.⁸⁶

---

⁸⁴ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 609, heslo *detenzione*; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 431, heslo *detenzione*; 1993 : 913, heslo *possesso e detenzione*

⁸⁵ Cfr. *Grande Dizionario Italiano dell'Uso*, slovník v elektronické formě, heslo *tratta*

⁸⁶ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 291, heslo *commissione*; *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 446, heslo *commissione*

V této souvislosti nelze plně souhlasit s názorem Marie-Claude L’Hommové (L’HOMME, 2004 : 55), že homonymie v terminologii je projevem příslušnosti termínu k jiné odborné oblasti. V oblasti italské právní terminologie lze přijmout tezi (POŠTOLKOVÁ, 1983 : 80), že s homonymy etymologickými se v terminologii setkáváme jen zřídka. Důvod lze spatřovat jednak v hojném přejímání římskoprávních termínů, jednak v menším množství grafických změn ve vývoji daného lexému z latiny do současné podoby, než je tomu např. v případě některých francouzských právních termínů.⁸⁷

Polysémie je obvykle definována jako případ víceznačnosti izolované jazykové formy. Polysémie se od lexikální homonymie liší tím, že jednotlivá významová užití polysémního lexému spolu sémanticky i geneticky souvisejí. (CHARAUDEAU, 1992 : 63; *Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 320, heslo *polysémie*; JEŽEK, 2005 : 38; ČERMÁK, 2010 : 60)

Takto chápaná polysémie právních termínů je často dána zúžením, či naopak rozšířením, významu slova, který je v právu též užíván ve svém obecně jazykovém významu. Nezřídka se zde projevuje též metonymie, jakožto přenesení pojmenování jednoho pojmu na pojem jiný, jenž s ním věcně souvisí. (POŠTOLKOVÁ, 1983 : 56 – 57).

Příklad:

Ricorso	1. z lat. <i>recursum(m)</i>, il ricorrere a qualcuno o a qualcosa per ricevere aiuto, informazioni, consigli, per raggiungere uno scopo; 2. nel processo civile, modo di introduzione del giudizio previsto, per es., per le controversie di lavoro e previdenziali; con esso l’attore prende anzitutto contatto con il giudice, il quale fissa l’udienza; mezzo tipico per l’instaurazione di procedimenti sommari

---

⁸⁷ Cfr. TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Monosémie, polysémie et homonymie des termes juridiques. Pour une perspective lexicographique. In: KIELISZCZYK, Anna a Ewa PILECKA (sous la dir.). *La perspective interdisciplinaire des études françaises et francophones*, Łask: LEKSEM, 2009, s. 63 – 64. ISBN 978-83-60178-68-3

3. nel diritto amministrativo, mezzo con cui i soggetti che si ritengono danneggiati da una deliberazione amministrativa chiedono che l'amministrazione inizi un apposito procedimento per riesaminare la legittimità o l'opportunità di quella deliberazione

4. documento scritto che contiene il testo di tale istanza⁸⁸

Deposito   1. z lat. *depositu(m)*, contratto con cui una parte riceve dall'altra una cosa mobile con l'obbligo di custodirla e di restituirla in natura
2. l'oggetto o i valori depositati⁸⁹

V menší míře se též v právních textech setkáváme s terminologickými synonymy, kdy dvě různé lexikální formy označují týž koncept.

Příklad:

cosa giudicata a regiudicata označují *contenuto di una sentenza divenuta irrevocabile*⁹⁰

famiglia di fatto a convivenza more uxorio označují *unioni libere, di convivenze fra l'uomo e la donna simili al matrimonio, basate solo sul libero consenso dei partners*⁹¹

ereditando a de cuius označují *colui della cui eredità si tratta*⁹²

Zvláště v doktrinních textech se lze setkat se situací, kdy autor použije současně s italským termínem (případně též místo něj) termín římskoprávní, na který italský termín konceptuálně navazuje.

---

⁸⁸ Cfr. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 1865, heslo *ricorso*; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 1045, heslo *ricorso*; CARETTI, Paolo a DE SIERVO, Ugo. *Istituzioni di diritto pubblico*. Quinta edizione. Torino: Giappichelli Editore, 2001, s. 309. ISBN 88-348-1622-6

⁸⁹ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 429, heslo *deposito, contratto di*; *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana*, 1998 : 601, heslo *deposito*

⁹⁰ Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 1015, heslo *regiudicata*; art. 1015 Codice civile

⁹¹ Cfr. BESSONE, Mario (a cura di). *Istituzioni di diritto privato*. Torino: G. Giappichelli Editore, 2001, s. 166. ISBN 88-348-1556-4

⁹² Cfr. BESSONE, op. cit. s. 258

Příklad:

italština	denuncia di danno temuto	latina	cautio damni infecti
	delegazione di pagamento		delegatio solvendi
	delegazione di debito		delegatio promittendi
	dazione in pagamento ⁹³		datio in solutum

6.2.6. K problematice víceslovných termínů

Otázkou vymezení komponentů víceslovného termínu se věnuje též Marie-Claude L’Hommová (L’HOMME, 2004 : 75 – 79), která se zabývá problematikou extrakce termínů z velkých korpusů v rámci různých terminologických projektů. Naznačuje převážně problémy obtížně řešitelné počítačovým zpracováním, jako např. delimitace víceslovného termínu vloženého do jiného nominálního syntagmatu, následná rekonstrukce hlavy⁹⁴ terminologické jednotky, neboť tato nemusí být v textu opakována, jsou-li víceslovné termíny vloženy do textu v koordinačním syntaktickém vztahu či v případě rozložení *modifikátorů* hlavy víceslovného termínu do různých textových oddílů.

V právní oblasti je řešení této otázky mnohem složitější, protože „*délka*“ termínu není v mnoha případech přesně stanovena a sám zákonodárce může v témž textu použít víceslovný termín s různým počtem komponentů.

Příklad:

text článku 2441 *codice civile*

2441. Diritto di opzione – Le azioni di nuova emissione e le obbligazioni convertibili in azioni devono essere offerte in opzione ai soci in proporzione al numero delle azioni possedute. Se vi sono obbligazioni convertibili il diritto di opzione spetta anche ai possessori di queste, in concorso con i soci, sulla base del rapporto di cambio.

---

⁹³ Cfr. BESSONE, op. cit. s. 403, 516-517, 478; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 852, heslo *pagamento*

⁹⁴ Pozn. Poštolková (1983 : 50) hovoří o určovací a určující složce víceslovného termínu

Lze se domnívat, že zákonodárce vedla k použití výrazu *obbligazioni convertibili* místo *obbligazioni convertibili in azioni* určitá ekonomie vyjadřování daná skutečností, že přeměna dluhopisu na jiný druh cenného papíru, než jsou právě akcie, není v současném stavu příslušné legislativy možná.

Užívání „různě dlouhých“ variant víceslovných termínů je poměrně častým jevem. Vedle značně popisného termínu uvedeného v článku 235 *codice civile* azione per il disconoscimento di paternità del figlio concepito durante il matrimonio (zákonodárce tento podrobný popis zřejmě považoval za nezbytný, neboť v případě dítěte narozeného mimo manželství je nutno použít institut *azione di contestazione della legittimità*) se používají též kratší varianty azione di disconoscimento della paternità či jen azione di disconoscimento.⁹⁵

Zákonný termín (art. 249 C.c.) azione per reclamare lo stato legittimo tak může být nahrazen kratším azione di reclamo, kontext pak dovoluje modifikátory hlavy termínu zcela vynechat.

L'azione [di reclamo] *spetta al figlio. ... L'azione è imprescrittibile, in quanto si tratta di azione tendente ad accertare situazioni giuridiche indisponibili.* (BESSONE, 2001 : 238)

V italské právní terminologii se také lze setkat s elipsou hlavy víceslovného termínu.

Místo *azione negatoria* lze použít pouze substantivum *la negatoria*, místo *commissione rogatoria* pouze *la rogatoria*. Tyto eliptické výrazy mohou být dále rozšiřovány, např. *rogatoria interna*, *rogatoria internazionale*, *rogatoria dall'estero*, *rogatoria all'estero*, apod.⁹⁶

Dalším problémem, na který je možné při zpracování velkého korpusu složeného z právních textů různé povahy, je používání různých reformulací a explikací (KOŘENSKÝ, 1999 : 121 – 122). Především v doktrinálních textech, komentářích či v judikátech se kvůli větší jasnosti a dostupnosti veřejnosti právní i neprávní používají výrazy z běžného jazyka, termíny obsažené v normativních textech jsou reformulovány, vytvářejí se další vztahy mezi jednotlivými normativními frázemi či jejich složkami. Takže v rámci téhož textu jsou jak jednotky, které lze tradičně označit

⁹⁵ Cfr. BESSONE, op. cit. s. 236; art. 23 *Codice civile*

⁹⁶ Cfr. *Enciclopedia del diritto Garzanti*, 1993 : 799, heslo *negatoria*, *azione*; 1993 : 1061, heslo *rogatoria*; v těchto případech je heslo zařazeno abecedně podle modifikátoru hlavy

za terminologické, tak neterminologické, sloužící k jejich lepšímu objasnění. Rovněž se v explikacích používají výrazy, které by bylo možno považovat v základních rysech za synonymní.

Příklad zákonného znění a jeho interpretace:

Art. 2043 C.c. Risarcimento per fatto illecito – Qualunque fatto doloso, o colposo, che cagiona ad altri un danno ingiusto, obbliga colui che ha commesso il fatto a risarcire il danno.

Doktrinální text interpretující článek 2043 *codice civile*

“Nell’illecito civile, il problema della causalità rileva sotto due distinti aspetti che corrispondono all’indubbia diversità di significati che il termine danno assume nello stesso art. 2043, la prima volta in termini di danno ingiusto, quale lesione ingiusta cagionata ad altri, la seconda in termini di danno ossia di perdita inflitta al terzo che va risarcita. Innanzitutto si tratta di verificare la sussistenza stessa della fattispecie illecita, ossia verificare se un evento dannoso sia collegato sul piano materiale ad uno o più eventi pregressi rilevanti per volontà dello stesso legislatore come criteri di imputazione della responsabilità [...]” (BESSONE, 2001 : 996)

Stejně tak mnohé právní zásady, známé již římskému právu, mohou být pro potřeby zákona formulovány za pomoci zcela jiných slov. Bez odborné kompetence je pak poměrně obtížné rozpoznat souvislosti s pojmem a jeho realizací v normativní větě, která tento pojem reprezentuje.

Např. v právním prostředí všeobecně známá římskoprávní zásada „*ne bis in idem*“ (tj. *non due volte rispetto alla medesima questione*) je v *codice di procedura civile* uvedena v článku 324.⁹⁷

Art. 324 – Cosa giudicata formale. Si intende passata in giudicato la sentenza che non è più soggetta né a regolamento di competenza, né ad appello, né a ricorso per cassazione per i motivi di cui ai numeri 4 e 5 dell’articolo 395.

---

⁹⁷ Cfr. *Enciclopedia del diritto Garzanti*, 1993 : 799, heslo *ne bis in idem*; WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 1999, s. 341. ISBN 80-7201-157-X

Jak je patrné, uvedená normativní věta nemá s danou zásadou žádná společná slova.

6.3. Závěr

Otázku, co je a co není právní termín, lze jen obtížně vyřešit, protože ani sama právní věda v této oblasti nemá jasno. Právní termín lze určit pouze expertně, ale ani tento způsob stanovení právního termínu není bez problémů (viz příloha číslo 3).

Za právní termíny můžeme pracovně považovat slova a slovní spojení jak se specificky právním významem, tak s potenciálně právním významem (CVRČEK, F., 2010 : 130 – 133), který je vymezen sémanticky:

- legální či obdobnou definicí;
- doktrinální definicí;
- aplikační praxí.

Takto vymezené termíny odpovídají více či méně přesně stanovenému konceptu či institutu, ale zde musíme mít na paměti, že „*mnohý institut může existovat, a to dokonce velmi dlouhou dobu, aniž by byl přesně pojmenován a zařazen do právního systému s tím, že by pro něj bylo vyhrazeno pevné místo.*“ (SKŘEJPEK, 2014 : Závěry, v tisku).

Takovýto termín je obvykle monosémní, nicméně je možné se zde setkat s hojnými projevy polysémie, méně často též homonymie.

Stabilita právního termínu je proměnlivá případ o případu a do značné míry závisí na vnějších okolnostech.

Internacionalita právního termínu je více než okrajovou záležitostí, stejně tak jsou zanedbatelné i případné projevy expresivity.

Vzhledem k tomu, že odlišení právního termínu od netermínu je obtížné i pro znalce práva (CVRČEK, F., 2010 : 129, 168, 190), nebudeme s opozicí *termín x netermín* v rámci naší studie dále pracovat.

7. Codice civile (občanský zákoník)

V této kapitole představíme formální strukturu italského *občanského zákoníku* a jeho jazykovou charakteristiku.

Občanský zákoník je základním normativním předpisem pro úpravu soukromoprávních vztahů. Jedná se o druhý občanský zákoník Italské republiky vydaný v roce 1942, první byl vydán po sjednocení Itálie v roce 1865 (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 270 – 271, heslo *codice civile*).

7.1. Formální struktura *codice civile*

Vnitřní struktura *codice civile* je dána jednak logickým uspořádáním problematiky italského občanského práva hmotného, jednak nezbytnými formálními náležitostmi danými pro utváření kodifikovaných právních norem.

V čele zákoníku stojí *Regio decreto* (Královský dekret) z 16. března 1942, č. 262, kterým byl občanský zákoník schválen, po něm následují *Disposizioni generali sulla legge* (Obecná ustanovení o zákonu).

Zákoník se dělí na *Libri* (Knihy), které se následně člení na *Titoli* (Části), *Capi* (Hlavy), *Sezioni* (Díly), *Sottosezioni* (Pododdíly) a *Articoli* (Články).⁹⁸ *Articoli* (celkem 2969) se mohou dále členit na *commi* (odstavce). Všechna uvedená dělení jsou průběžně číslována a opatřena nadpisem. Používaná grafika je v celém zákoníku závazná.

Příklad:

LIBRO TERZO

DELLA PROPRIETÀ

TITOLO I

Dei beni

---

⁹⁸ Pro srovnání uvedme, že český zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se formálně dělí na Části, Hlavy, Díly, Oddíly, Pododdíly a paragrafy.

CAPO I

Dei beni in genere

810. Nozione – Sono beni le cose che possono formare oggetto di diritti.

Závěrečnou částí zákoníku je *Regio decreto* z 30. března 1942, č. 318, který obsahuje ustanovení k provedení občanského zákoníku a přechodná ustanovení.

Právní normy⁹⁹ v zákoníku obsažené mají preskriptivní charakter, to znamená, že regulují určité chování adresátů těchto norem. Způsoby regulace chování se nazývají mody (modality) normativnosti, které se dělí na:

- objektivní mody (z hlediska normotvůrce), tj. příkaz, zákaz, dovolení;
- subjektivní mody (z hlediska adresátů norem), tj. oprávnění, povinnost (GERLOCH, 2009 : 29 – 31).

Z logického hlediska občanská právní norma obsahuje tzv. hypotézu, v níž je vymezen okruh adresátů normy, objekty, jichž se týká, její časová působnost, jakož i další právní skutečnosti, s nimiž norma spojuje vznik, změnu nebo zánik práv a povinností. Jádrem normy je dispozice, to znamená vlastní pravidlo chování. V dispozici jsou pak uvedeny výše zmíněné mody chování (GERLOCH, 2009 : 36 – 37).

Příklad:

140. Inosservanza del divieto temporaneo di nuove nozze – La donna che contrae matrimonio contro il divieto dell'articolo 89, l'ufficiale che lo celebra e l'altro coniuge sono puniti con l'ammenda [ora, sanzione amministrativa] da lire quarantamila a lire centosessantamila.

Sankce, obvyklá součást právní normy, v níž je stanoven postih za porušení právních povinností, může v občanském zákoníku absentovat.

---

⁹⁹ Cfr. GERLOCH, 2009 : 34 „Právní normy jsou obecně závazná pravidla lidského chování, stanovená nebo uznaná státem, jejichž porušení stát sankcionuje. (...) Právní norma je závazná, formálně určitá, obecná a vynutitelná orgány státní moci.“

Příklad:

1546. *Responsabilità per debiti ereditari* – Il compratore, se non vi è patto contrario, è obbligato a pagare i debiti ereditari.

Zákoník obsahuje nejen normy v pravém slova smyslu, ale také tzv. metanormativní prvky, jako jsou definice závazných pojmů a s nimi související explikace, tj. výčty určitých znaků zákonných pojmů (GERLOCH, 2009 : 31).

Příklad definice:

1470. *Nozione* – La vendita è il contratto che ha per oggetto il trasferimento della proprietà di una cosa o il trasferimento di un altro diritto verso il corrispettivo di un prezzo.

Příklad explikace:

820. *Frutti naturali e frutti civili* – Sono frutti naturali quelli che provengono direttamente dalla cosa, vi concorra o no l'opera dell'uomo, come i prodotti agricoli, la legna, i parti degli animali, i prodotti delle miniere, cave e torbiere.

Finché non avviene la separazione, i frutti formano parte della cosa. Si può tuttavia disporre di essi come di cosa mobile futura.

Sono frutti civili quelli che si ritraggono dalla cosa come corrispettivo del godimento che altri ne abbia. Tali sono gli interessi dei capitali, i canoni enfiteutici, le rendite vitalizie e ogni altra rendita, il corrispettivo delle locazioni.

Výše uvedené tzv. kondicionální právní normy lze dále klasifikovat podle tří kritérií: (GERLOCH, 2004: 37 – 47)

- 1) z hlediska míry abstraktnosti formulace strukturálních částí právní normy
  - relativně abstraktní formulace hypotézy, dispozice, případně též sankce.

Tyto normy vytvářejí větší prostor jak pro uvážení soudu nebo jiných orgánů veřejné moci, tak pro jednání jednotlivých osob. Tato formulace se užívá tam, kde je větší variabilita případů, na něž se norma vztahuje.

Příklad:

1065. *Esercizio conforme al titolo o al possesso* – Colui che ha un diritto di servitù non può usarne se non a norma del suo titolo o del suo possesso. Nel dubbio circa l'estensione e le modalità di esercizio, la servitù deve ritenersi costituita in guisa da soddisfare il bisogno del fondo dominante col minor aggravio del fondo servente.

2104. *Diligenza del prestatore di lavoro* – Il prestatore di lavoro deve usare la diligenza richiesta dalla natura della prestazione dovuta, dall'interesse dell'impresa e da quello superiore della produzione nazionale.

- relativně konkrétní formulace hypotézy, dispozice, případně též sankce.

Tyto normy přinášejí vyšší míru právní jistoty pro jejich adresáty, protože nevytvářejí žádný prostor pro uvážení při aplikaci na dané případy.

Příklad:

1. *Capacità giuridica* – La capacità giuridica si acquista dal momento della nascita.

I diritti che la legge riconosce a favore del concepito sono subordinati all'evento della nascita.

231. *Paternità del marito* – Il marito è padre del figlio concepito durante il matrimonio.

- 2) z hlediska kumulativnosti nebo alternativnosti formulace strukturálních částí právní normy

Zde se jedná o to, zda musí být splněny všechny podmínky či povinnosti, využita všechna oprávnění, uděleny všechny sankce, nebo zda stačí pouze jedna z nich.

- kumulativní charakter formulace hypotézy, dispozice, případně sankce

Příklad:

2764. *Crediti del locatore di immobili* – Il credito delle pigioni e dei fitti degli immobili ha privilegio sui frutti dell'anno e su quelli raccolti anteriormente, nonché sopra tutto ciò che serve a fornire l'immobile o a coltivare il fondo locato.

2266. *Rappresentanza della società* – La società acquista diritti e assume obbligazioni per mezzo dei soci che ne hanno la rappresentanza e sta in giudizio nella persona dei medesimi.

In mancanza di diversa disposizione del contratto, la rappresentanza spetta a ciascun socio amministratore e si estende a tutti gli atti che rientrano nell'oggetto sociale.

Le modificazioni e l'estinzione dei poteri di rappresentanza sono regolate dall'art. 1396.

- alternativní charakter formulace hypotézy, dispozice, případně sankce

Příklad:

445. *Decorrenza degli alimenti* – Gli alimenti sono dovuti dal giorno della domanda giudiziale o dal giorno della costituzione in mora dell'obbligato, quando questa costituzione sia entro sei mesi seguita dalla domanda giudiziale.

2701. *Conversione dell'atto pubblico* – Il documento formato da ufficiale pubblico incompetente o incapace ovvero senza l'osservanza delle formalità prescritte, se è stato sottoscritto dalle parti ha la stessa efficacia probatoria della scrittura privata.

3) z hlediska úplnosti či neúplnosti vymezení hypotézy, dispozice, případně sankce

- taxativní výčet znamená pro adresáta normy, že je přesně stanoven okruh právních povinností, pro aplikující orgán tu skutečnost, že nelze přihlídnout k jiným než uvedeným podmínkám

Příklad:

2272. *Cause di scioglimento* – La società si scioglie:

- 1) per il decorso del termine;
- 2) per il conseguimento dell'oggetto sociale o per la sopravvenuta impossibilità di conseguirlo;
- 3) per la volontà di tutti i soci;
- 4) quando viene a mancare la pluralità dei soci, se nel termine i sei mesi questa non è ricostituita;
- 5) per le altre cause previste dal contratto sociale.

- demonstrativní výčet vytváří prostor jak pro jednání osob, tak pro uvážení soudů či jiných orgánů veřejné moci

Používá v případech, kdy je možno přihlédnout i k jiným podmínkám či okolnostem, než těm, které jsou uvedeny v zákoně. Nutno poznamenat, že nelze demonstrativně stanovit právní povinnosti a sankce za jejich nedodržení.

Příklad:

5. *Atti di disposizione del proprio corpo* – Gli atti di disposizione del proprio corpo sono vietati quando cagionino una diminuzione permanente della integrità fisica, o quando siano altrimenti contrari alla legge, all'ordine pubblico o al buon costume.

2712. *Riproduzioni meccaniche* – Le riproduzioni fotografiche o cinematografiche, le registrazioni fotografiche e, in genere, ogni altra rappresentazione meccanica di fatti e di cose formano piena prova dei fatti e delle cose rappresentate, se colui contro il quale sono prodotte non ne disconosce la conformità ai fatti o alle cose medesime.

Uvedená tři hlediska je možné různě kombinovat tak, aby byl vyjádřen záměr zákonodárce.

Příklad:

235. Disconoscimento di paternità – L'azione per il disconoscimento di paternità del figlio concepito durante il matrimonio è consentita solo nei casi seguenti:

- 1) se i coniugi non hanno coabitato nel periodo compreso fra il trecentesimo ed il centottantesimo giorno prima della nascita;
- 2) se durante il tempo predetto il marito era affetto da impotenza, anche se soltanto di generare;
- 3) se nel detto periodo la moglie ha commesso adulterio o ha tenuto celata al marito la propria gravidanza e la nascita del figlio. In tali casi il marito è ammesso a provare che il figlio presenta caratteristiche genetiche o del gruppo sanguigno incompatibile con quello del presunto padre, o ogni altro fatto tendente ad escludere la paternità.

7.2. Jazyková charakteristika *codice civile*

7.2.1. Zákon a jeho vymezení

Z pohledu teorie práva je zákon druh právního předpisu, který je schválen zákonodárným sborem v legislativním procesu. V kontinentálním typu právní kultury je základním pramenem práva, má povahu primárního právního předpisu, na jehož základě mohou orgány moci výkonné vydávat sekundární právní předpisy. Je rovněž základem pro rozhodovací praxi soudních orgánů, jakož i pro praxi aplikační (*Právníký slovník*, 2001 : 1101, heslo *zákon*; GERLOCH, 2009 : 70; *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 711 – 712, heslo *legge*).

Pro zákon je typické, že existuje primárně v psané formě, není ani veřejně přednášen, ani mu není nasloucháno, jak je tomu např. v případě rozsudku.

Osoba konkrétního autora textu je naprosto irelevantní, neboť je zcela překryta aktivním subjektem komunikace, kterým je v daném případě stát v osobě zákonodárce (tj. parlamentu).

Předpokládaným adresátem je anonymní kolektiv všech občanů daného státu.

Kontakt mezi emitentem a adresátem, který je nedílnou složkou jakékoliv komunikace, nastává pouze prostřednictvím zveřejnění zákona v *Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana* (Úřední list Italské republiky),¹⁰⁰ neboť zákon není žádnému příjemci dáván na vědomí individuálně.¹⁰¹

Zákon, jakožto jazykový produkt, plní tři základní funkce, tak jak je v roce 1934 definoval Bühler¹⁰² v díle *Sprachtheorie*. Funkce sdělovací (*Darstellungsfunktion*) se projevuje tím, že text zákona podává příjemci informaci o objektivní realitě¹⁰³, neboť mu dává na vědomí, jaké chování, resp. jaký stav věcí, je z hlediska zákonodárce žádoucí, funkce expresivní (*Kundgabefunktion, Ausdruck*) se odráží ve volbě takových jazykových prostředků, které charakterizují aktivní subjekt komunikace a jeho vztah k danému tématu. Funkci konativní (*Appellfunktion*) plní text zákona tím, že je vlastně výzvou příjemci, aby se choval určitým způsobem či naopak se určitého jednání zdržel.

7.2.2. Stylové zařazení normativního textu

Zákon jako textový žánr je autory různých pojednání o stylistice zmiňován pouze sporadicky¹⁰⁴, přestože je to na první pohled svébytný útvar se specifickou funkcí, s vysokými nároky na odbornost a přesnost používaného lexika, využívající syntaktické a gramatické struktury typické právě pro normativní texty, též s ustálenou grafickou podobou.¹⁰⁵

Zařazení zákona jako textového žánru určitého funkčního stylu není bez jistých problémů. Čechová (2008 : 238) bez bližšího upřesnění řadí zákony do normativní a direktivní podkategorie regulativně-operativních textů administrativních. Právník František Cvrček (2010 : 116) uvádí, že právní jazyk popsany na úrovni právních předpisů vykazuje znaky speciálního jazyka blízkého jazyku odbornému a tzv.

---

¹⁰⁰ Pozn. V České republice jsou zákony zveřejňovány ve Sbírce zákonů

¹⁰¹ Cfr. též CORNU, Gérard. *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005, s. 287. ISBN 2-7076-1425-4

¹⁰² Cfr. též JAKOBSON, Roman a ČERVENKA, Miroslav (ed.). *Poetická funkce*. Jinočany: H+H, 1995, s. 79, 82. ISBN 80-85787-83-0; ČERNÝ, Jiří. *Dějiny lingvistiky*. Praha: Votobia, 1996, s. 152, 349 – 350. ISBN 978-85885-96-4

¹⁰³ Pozn. Zde by bylo možné polemizovat s Cortelazzovým názorem (1997 : 38), že normativní text nepodává žádný popis reality.

¹⁰⁴ Cfr. ČECHOVÁ, M., KRČMOVÁ, M. a E. MINÁŘOVÁ. *Současná stylistika*. Praha: 2008. s. 238. ISBN 978-80-7106-961-4

¹⁰⁵ K tiskové struktuře právních předpisů např. CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2010, s. 88. ISBN 978-80-87439-00-5

administrativnímu stylu. Tomášek (1998 : 28), právník a lingvista, jde ještě hlouběji v úrovni zobecnění, a hovoří v této souvislosti o stylové vrstvě právní normy, která je základní stylovou vrstvou právního jazyka, od níž se odvozují vrstvy další. Existence normativního stylu, resp. diskursu, je zmiňována v dílech francouzských právníků (SOURIOUX, 1975 : 106; CORNU, 2005 : 264), italští lingvisté či právníci v nám dostupných materiálech tuto otázku neřeší.

7.2.3. Gramatické zvláštnosti jazyka *codice civile*

Volba jazykových prostředků je do značné míry ovlivněna základní charakteristikou právní normy, která je:

- obecná
- neosobní
- závazná.

Charakteristické pro jazyk *codice civile* je proto používání takových gramatických prostředků, které slouží k vyjádření obecnosti. Mezi prostředky typické pro jazyk zákonodárce patří:

- Časté užívání členu určitého, neboť má schopnost označovat substantiva pojatá všeobecně jako druh nebo kategorie (HAMPLOVÁ, 2004 : 45).

Příklad:

Gli albergatori sono responsabili di ogni deterioramento, distruzione o sottrazione delle cose portate dal cliente in albergo. (art. 1783)

Il socio è obbligato a eseguire i conferimenti determinati nel contratto sociale. (art. 2253)

- Časté užívání přídavných jmen a zájmen neurčitých. Jsou to především adjektiva a zájmena, která se vztahují k blíže nespecifikované osobě či skupině osob, např. *ogni, ciascuno, nessuno, chiunque*; adjektivum *tutto*, označující totalitu osob či věcí; adjektiva vyjadřující blíže neurčenou kvalitu věcí, např. *qualsiasi, qualunque, qualche, ogni* (HAMPLOVÁ, 2004 : 127 – 128). Časté je též užívání

přídavného jména a zájmena neurčitého *altro*. Pro normativní text je rovněž charakteristické užívání přídavného jména neurčitého *altrui*.

Příklad:

Se il testatore non può, per qualunque impedimento, sottoscrivere l'atto della consegna, si osserva quel che è stabilito circa il testamento per atto pubblico. Tutto ciò deve essere fatto di seguito e senza passare ad altri atti. (art. 605)

Il giratario in garanzia non può trasmettere ad altri il titolo se non mediante girata per procura. (art. 2026)

Chiunque è in possesso di un testamento olografo deve presentarlo a un notaio per la pubblicazione, appena ha la notizia della morte del testatore. (art. 620)

Nessuno può essere privato in tutto o in parte dei beni di sua proprietà, se non per causa di pubblico interesse, legalmente dichiarata, e contro il pagamento di una giusta indennità. (art. 834)

Ogni proprietario è tenuto a dare passaggio per i suoi fondi alle condutture elettriche, in conformità delle leggi in materia. (art. 1056)

Ciascuno è responsabile del danno cagionato dalle cose che ha in custodia, salvo che provi il caso fortuito. (art. 2051).

Chi ha costituito un'ipoteca a garanzia del debito altrui non può invocare il beneficio della preventiva escussione del debitore, se il beneficio non è stato convenuto. (art. 2868)

- Velice časté je užívání ukazovacích zájmen *colui* a *coloro*, která ve spojení s *che* uvozují vztažnou větu.

Příklad:

Colui che è stato riconosciuto non può, durante la minore età o lo stato d'interdizione per infermità di mente, impugnare il riconoscimento. (art. 264)

Non possono essere nominati tutori e, se sono stati nominati, devono cessare dall'ufficio:

- 1) coloro che non hanno la libera amministrazione del proprio patrimonio;
- 2) coloro che sono stati esclusi dalla tutela per disposizione scritta del genitore il quale per ultimo ha esercitato la patria potestà;
- 3) coloro che hanno o sono per avere o dei quali gli ascendenti, i discendenti o il coniuge hanno o sono per avere col minore una lite, per effetto della quale può essere pregiudicato lo stato del minore o una parte notevole del patrimonio di lui;
- 4) coloro che sono incorsi nella perdita della patria potestà o nella decadenza da essa, o sono stati rimossi da altra tutela;
- 5) il fallito che non è stato cancellato dal registro dei falliti. (art. 350)

- Preferenční používání generického mužského rodu v těch případech, kde existuje rodová dvojice, neboť rod mužský zde označuje zástupce jakékoliv třídy bez ohledu na pohlaví (SENSINI, 1997 : 95), a slouží tak k označení všech mužů i žen, na které se vztahuje daná právní kvalifikace.

Příklad:

Il coniuge può in qualunque tempo impugnare il matrimonio dell'altro coniuge [...]; (art. 124)

Il figlio naturale assume il cognome del genitore che per primo lo ha riconosciuto. (art. 262)

Il debitore e il creditore devono comportarsi secondo le regole della correttezza. (art. 1175)

- Užívání bezpříznakového generického singuláru, jelikož má schopnost označovat osobu či věc jako souhrn osob či věcí. (*Encyklopedický slovník češtiny*, 2002 : 94, heslo *číslo*)

Příklad:

L'obbligazione può essere adempiuta da un terzo, anche contro la volontà del creditore, se questi non ha interesse a che il debitore esegua personalmente la prestazione. (art. 1180)

L'appaltatore non può dare in subappalto l'esecuzione dell'opera o del servizio, se non è stato autorizzato dal committente. (art. 1656)

- Naprostá převaha bezpříznakového, atemporálního, přítomného času (HAMPLOVÁ, 2004 : 176), neboť dispozice normy upravuje jak vztahy založené v minulosti, tak vztahy přítomné i budoucí, jejichž časový průběh zpravidla nebývá nikterak ohraničen.

Příklad:

L'azione per contestare la legittimità spetta a chi dall'atto di nascita del figlio risulti suo genitore e a chiunque vi abbia interesse. (art. 248)

Quando l'azione è proposta nei confronti di persone premorte o minori o altrimenti incapaci, si osservano le disposizioni dell'articolo precedente. (art. 248)

Nel giudizio devono essere chiamati entrambi i genitori. (art. 248)

- Budoucí čas se v *codice civile* objevuje sporadicky, podle Mortarové Garavelliové (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 112) se jedná o 23 případy, z toho pouze tři výskyty v hlavní větě.

Příklad:

Fuori del caso previsto dall'articolo 1785-*bis*, il cliente non potrà valersi delle precedenti disposizioni se, dopo aver constatato il deterioramento, la distruzione o la sottrazione, denunci il fatto all'albergatore con ritardo ingiustificato. (art. 1785-*ter*)

Ve větách jednoduchých, v hlavních větách podřadného souvětí a v souvětí souřadném se jiný čas než přítomný a jednoduchý čas budoucí nevyskytuje (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 111).

- Časté užívání neosobních slovesných vazeb, jako je opisné pasivum či zvrtná podoba pasiva. Neosobní a obecný charakter dispozice bývá zdůrazněn absencí konatele děje.

Příklad:

La separazione giudiziale dei beni può essere pronunciata in caso di interdizione o di inabilitazione di uno dei coniugi o di cattiva amministrazione della comunione. (art. 193)

La sentenza è annotata a margine dell'atto di matrimonio e sull'originale delle convenzioni matrimoniali. (art. 193)

La divisione dei beni della comunione legale si effettua ripartendo in parti eguali l'attivo e il passivo. (art. 194)

Používání gramatických modů úzce souvisí s právními mody normativnosti, které zakládají závaznost příslušné právní normy a způsob regulace určitého chování. Jak již bylo výše zmíněno, z hlediska normotvůrce se jedná o tzv. objektivní mody:

- příkaz;
- zákaz;
- dovolení.

Z pohledu příjemce normy se pak jedná o tzv. subjektivní mody:

- oprávnění;
- povinnost.

- Imperativ je v jazyce zákonodárce plně nahrazen indikativem, což z něj činí nejužívanější modus v celém *codice civile*. Konjunktiv ve větě hlavní se

nevyskytuje, omezený výskyt lze zaznamenat v případě kondicionálu. Podle Mortarové Garavelliové (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 116) se kondicionál ve 2969 člancích *codice civile* objevuje pouze v 88 případech.

Pro vyjádření příkazu (povinnosti) se typicky užívá sloveso *dovere*. Vyskytují se též výrazy ekvipolentní, jako např. *essere obbligato, aver l'obbligo, essere tenuto, richiedersi*.

Příklad:

Il figlio deve rispettare i genitori e deve contribuire, in relazione alle proprie sostanze e al proprio reddito, al mantenimento della famiglia finché convive con essa. (art. 315)

Il conducente di un veicolo senza guida di rotaie è obbligato a risarcire il danno prodotto a persone o a cose dalla circolazione del veicolo, se non prova di aver fatto tutto il possibile per evitare il danno. (art. 2054)

Chi esercita un'impresa in condizione di monopolio legale ha l'obbligo di contrattare con chiunque richieda le prestazioni che formano oggetto dell'impresa, osservando la parità di trattamento. (art. 2597)

Il creditore è tenuto a custodire la cosa ricevuta in pegno e risponde, secondo le regole generali, della perdita e del deterioramento di essa. (art. 2790)

Per l'adozione si richiede il consenso dell'adottante e dell'adottando. (art. 296)

Dovolení (oprávnění) je vyjadřováno slovesem *potere* a výrazy ekvipolentními, jako např. *essere consentito, essere ammesso, avere la facoltà, aver diritto*.

Příklad:

Il creditore può ritenere la cosa soggetta al privilegio finché non è soddisfatto del suo credito e può anche venderla secondo le norme stabilite per la vendita del pegno. (art. 2756)

Il creditore ha diritto di farsi pagare con prelazione sulla cosa ricevuta in pegno. (art. 2787)

Se è data in pegno una cosa fruttifera, il creditore, salvo patto contrario, ha la facoltà di fare suoi i frutti, imputandoli prima alle spese e agli interessi e poi al capitale. (art. 2791)

È consentita ai terzi la prova della simulazione delle convenzioni matrimoniali. (art. 164)

È ammessa l'adozione di più persone anche con atti successivi. (art. 294)

Zákaz je primárně vyjádřen zápořem slovesa *potere*, tedy *non può*, *non possono*, *nessuno può*. Bývá zesílen příslovečným určením *in nessun caso* (*in ogni caso*).

Příklad:

I minori di età non possono contrarre matrimonio. (art. 84)

Non può contrarre matrimonio chi è vincolato da un matrimonio precedente. (art. 86)

Nessuno può essere adottato da più di una persona, salvo che i due adottanti siano marito e moglie. (art. 294)

In nessun caso il valore nominale delle azioni acquistate a norma dei commi precedenti può eccedere la decima parte del capitale sociale tenendosi conto a tal fine anche delle azioni possedute da società controllate. (art. 2357)

In ogni caso l'anticresi non può avere una durata superiore a dieci anni. (art. 1962)

Zde je na místě poznamenat, že explicitní vyjádření zákazu slovy “è vietato” se v *codice civile* objevuje pouze sporadicky.

Příklad:

È vietato alle società di costituire o di aumentare il capitale mediante sottoscrizione reciproca di azioni, anche per tramite di società fiduciaria o per interposta persona. (art. 2360).

Gli atti di disposizione del proprio corpo sono vietati quando cagionino una diminuzione permanente della integrità fisica, o quando siano altrimenti contrari alla legge, all'ordine pubblico o al buon costume. (art. 5)

7.2.4. Syntaktické zvláštnosti jazyka *codice civile*

V textu *codice civile* jsou na první pohled patrné jisté syntaktické stereotypy. Zmiňme zde ty nejčastější.

Pořádek slov ve větě

Kromě pravidelného bezpříznakového pořádku *podmět – přísudek – předmět přímý či nepřímý*, se v textu velmi často objevují též věty (věty jednoduché a věty hlavní), kde dochází k antepozici přísudku či předmětu. Tento příznakový pořádek slov je ovlivněn mnoha faktory. Především je to funkční větná perspektiva, neboť na začátku věty bývá východisko výpovědi, které je založeno na známých či dříve zmíněných faktech, a teprve po něm následuje jádro výpovědi, které je nositelem nové informace. Dále jsou to faktory sémantické, strukturální či stylistické, které by vyžadovaly samostatné zkoumání v souvislosti s konkrétními případy.¹⁰⁶

Pravidelný pořádek slov S – V – O

Příklad:

I minori di età (S) non possono contrarre (V) matrimonio (O). (art. 84)

L'adozione (S) non attribuisce (V) all'adottante (O_{indir}) alcun diritto di successione (O_{dir}). (art. 304)

Antepozice přísudku V – O – S

Slovosled V – O – S

Non può contrarre (V) matrimonio (O_{dir}) l'interdetto per infermità di mente (S). (art. 85)

Gravano (V) sull'usufrutto legale (O_{indir}) gli obblighi propri dell'usufruttuario (S). (art. 325)

---

¹⁰⁶ Pozn. K tomuto tématu podrobněji MORTARA GARAVELLI, Bice. *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001, s. 86 – 99. ISBN 88-06-12440-0

Podle názoru lingvistů, kteří se tímto problémem zabývali, jsou důvody k inverznímu slovnímu pořádku V – S jsou téměř vždy kontextové. Na postavení podmětu a přísudku má vliv především funkční větná perspektiva, kdy postpozice podmětu je vyžadována jeho rematickou úlohou (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 94; COLONNA DAHLMAN, 2006 : 34 – 35; GUALDO – TELVE, 2011 : 445).

Příklad:

Art. 2575. *Oggetto del diritto.* – Formano (V) oggetto del diritto d'autore (O_{dir}) [= tema] le opere dell'ingegno di carattere creativo (S) che appartengono alle scienze, alla letteratura, alla musica, alle arti figurative, all'architettura, al teatro e alla cinematografia, qualunque ne sia il modo o la forma di espressione [= rema].

Gualdo a Telve (2001 : 445) jsou toho názoru, že tématem je nadpis článku (*Oggetto del diritto*), syntagma *le opere dell'ingegno* [...] představuje rematický prvek, a tudíž musí být umístěn až za přísudek a přímý předmět.

Poměrně častá je též inverze podmětu a verbo-nominálního predikátu s kategoriálním slovesem *avere*.

Příklad:

Hanno (V) privilegio generale sui mobili del debitore (O_{dir}) i crediti dello Stato per l'imposta sul reddito delle persone fisiche, sul reddito delle persone giuridiche e per l'imposta locale sui redditi [...] iscritti nei ruoli principali, suppletivi, speciali o straordinari posti in riscossione nell'anno in cui si procede all'esecuzione e nell'anno precedente (S). (art. 2752)

Hanno (V) ipoteca legale (O_{dir}):

1) l'alienante (S) sopra gli immobili alienati per l'adempimento degli obblighi che derivano dall'atto di alienazione; [...] (art. 2817)

Non hanno (V) effetto in pregiudizio del creditore pignorante e dei creditori che intervengono nell'esecuzione (O_{dir}) gli atti di alienazione dei beni sottoposti a pignoramento (S) [...] (art. 2913)

V těchto případech došlo k desémantizaci slovesa avere, které slouží pouze k aktualizaci predikativního jména se syntaktickou funkcí přímého předmětu.¹⁰⁷

Slovosled V – ADV_{Instr} – S

Podle Mortarové Garavelliové (MORTARA GARAVELLI, 2001 : 93 – 94) dochází k inverzi podmětu a přísudku vždy v případě vícenásobného podmětu, který je výčtem případů, jichž se daná právní úprava týká.

Příklad:

Art. 2643. *Atti soggetti a trascrizione.* – Si devono rendere pubblici (V) col mezzo della trascrizione (ADV_{Instr}):

- 1) i contratti che trasferiscono la proprietà di beni mobili;
- 2) i contratti che costituiscono, trasferiscono o modificano il diritto di usufrutto su beni immobili, il diritto di superficie, i diritti del concedente e dell'enfiteuta;

3) [následuje výčet 14 substantiv ve funkci podmětu]

[...]

14) (S).

Časté jsou též sponové konstrukce se slovosledem spona + predikativ + podmět

Příklad:

È (Cop.) nulla (Pred.) ogni disposizione fatta a favore di persona che sia indicata in modo da non poter essere determinata (S). (art. 629)

È (Cop.) fondiaria (Pred.) la rendita costituita mediante alienazione di un immobile (S). (art. 1863)

---

¹⁰⁷ Pozn. Podrobněji k problematice analytického predikátu s kategoriálním slovesem viz RADIMSKÝ, Jan. Predikát verbo-nominální (analytický predikát s kategoriálním slovesem). In: *Encyklopedický slovník češtiny*, v tisku

Antepozice nepřímého předmětu $O_{ind} - V - S$

Příklad:

Sulla domanda del figlio naturale per ottenere il mantenimento, l'istruzione e l'educazione di cui all'art. 279, primo comma, del codice (O_{ind}) provvede (V) il tribunale per i minorenni (S). (art. 34 disposizioni di attuazione)

Al testamento fatto a bordo di un aeromobile (O_{ind}) si applicano (V) le disposizioni degli articoli 611 et 615 (S). (art. 616)

V textu *codice civile* je patrný častý výskyt antepozice vedlejších vět explicitních i implicitních.

Antepozice časových vět vedlejších explicitních i implicitních

Příklad:

Quando l'atto anteriore di acquisto è stato trascritto, le successive trascrizioni producono effetto secondo il loro ordine rispettivo, salvo il disposto dell'articolo 2644. (art. 2650)

Finché non avviene la separazione, i frutti formano parte della cosa. (art. 820)

Fino al rimborso delle spese necessarie e utili, il compratore ha diritto di ritenere la cosa. (art. 1502)

Decorso il termine senza che il contratto sia stato adempiuto, questo è risolto di diritto. (art. 1454)

Appena avvenuta l'accettazione del titolo e della nota, il conservatore ne deve dare ricevuta in carta libera all'esibitore, senza spesa; la ricevuta contiene l'indicazione del numero di presentazione. (art. 2678)

Divenuta eseguibile la sentenza indicata nell'articolo 58, coloro che ottennero l'immissione nel possesso temporaneo dei beni dell'assente o i loro successori possono disporre liberamente dei beni. (art. 63)

Antepozice podmínkových vět vedlejších uvedených spojkami *qualora, quando, se*

Příklad:

Qualora, per soddisfare i creditori, sia necessario comprendere nella liquidazione anche l'oggetto di un legato di specie, sulla somma che residua dopo il pagamento dei creditori il legatario di specie è preferito agli altri legatari. (art. 499)

Quando mancano l'atto di nascita e il possesso di stato, o quando il figlio fu iscritto sotto falsi nomi o come nato da genitori ignoti, la prova della filiazione può darsi col mezzo di testimoni. (art. 241)

Se più eredi sono stati istituiti in una stessa quota, l'accrescimento ha luogo a favore degli altri istituiti nella quota medesima. (art. 674).

Antepozice implicitních podmínkových vět uvedených výrazem *in caso di / nel caso di*

Příklad:

In caso d'insolvenza di un coerede, la sua quota di debito ipotecario è ripartita in proporzione tra tutti gli altri coeredi. (art. 755)

Nel caso di perimento di una parte minore, l'assemblea dei condomini delibera circa la ricostruzione delle parti comuni dell'edificio, e ciascuno è tenuto a concorrervi in proporzione dei suoi diritti sulle parti stesse. (art. 1128)

Enklize *si* a jiných zájmen u infinitivu s modálním slovesem

Příklad:

La concorrenza deve svolgersi in modo da non ledere gli interessi dell'economia nazionale e nei limiti stabiliti dalla legge. (art. 2595)

Non possono emettersi azioni a voto plurimo. (art. 2351)

Il giudice può vietare alla moglie l'uso del cognome del marito quando tale uso sia a lui gravemente pregiudizievole, e può parimente autorizzare la moglie a non usare il cognome stesso, qualora dall'uso possa derivarle grave pregiudizio. (art. 156-bis)

I diritti derivanti dal contratto spettano all'assicurato, e il contraente, anche se in possesso della polizza, non può farli valere senza espresso consenso dell'assicurato medesimo. (art. 1891)

L'usufruttuario ha diritto di godere della cosa, ma deve rispettarne la destinazione economica. (art. 981)

Časté používání přítomných příčestí

V normativních větách se běžně vyskytují přítomná příčestí, která si uchovávají funkci slovesa a s ní i příslušnou slovesnou valenci (SENSINI, 1997 : 276 – 277; HAMPLOVÁ, 2004 : 247).

Příklad:

Le singole cose componenti la universalità possono formare oggetto di separati atti e rapporti giuridici. (art. 816)

I beni appartenenti agli enti pubblici non territoriali sono soggetti alle regole del presente codice, salve le disposizioni delle leggi speciali. (art. 830).

I figli naturali hanno diritto di ottenere su loro richiesta la capitalizzazione dell'assegno loro spettante a norma del comma precedente, in denaro, ovvero, a scelta degli eredi legittimi, in beni ereditari. (art. 580)

Il contraente è tenuto personalmente ad osservare gli obblighi derivanti dal contratto fino al momento in cui l'assicuratore ha avuto notizia del rifiuto della ratifica. (art. 1890)

Velice častý je výskyt substantivizovaných přítomných příčestí. Uvedme např. *l'acquirente, l'adottante, l'accettante, l'alienante, l'accomandante, l'appaltante, il cedente, il comodante, il concedente, il contraente, il donante, il delegante, il mandante, il permutante, il promittente, il proponente.*

Původní přičestí přítomná, která již dnes mají funkci adjektiva, se používají v mnoha konstrukcích, které mají různou míru ustálenosti. Některé totiž lze již považovat za tradiční terminologické jednotky, např. *il lucro cessante, il fondo servente, il fondo dominante, la morte presunta, l'affittuario uscente, l'affittuario subentrante*, jiné naopak vznikly z aktuální potřeby pojmenovat danou realitu, např. *la società trasferente, il sindaco supplente*.

Přičestí přítomné je také součástí terminologických jednotek, např. *l'avente causa, l'avente diritto, il dante causa*.

Časté užívání složených příslovečných výrazů vyjadřujících způsob¹⁰⁸

La corte d'appello decide con ordinanza non impugnabile, emessa in camera di consiglio. (art. 84)

L'opposizione fatta da chi ne ha facoltà, per causa ammessa dalla legge, sospende la celebrazione del matrimonio sino a che con sentenza passata in giudicato sia rimossa l'opposizione. (art. 104)

L'acquirente deve far notificare, per mezzo di ufficiale giudiziario, ai creditori iscritti, nel domicilio da essi eletto, e al precedente proprietario un atto nel quale siano indicati: [...] (art. 2890)

Antepozice přídavného jména před podstatným jménem

Tato problematika by si zasloužila samostatnou studii, neboť je zde patrné značné kolísání co se týče ustálenosti.¹⁰⁹ Zde zmíníme pouze některé výskyty. Jedná se např. o syntagmata *il pubblico ministero* (art. 23), *il presunto padre* (art. 247), *l'eventuale*

---

¹⁰⁸ Pozn. K tomu tématu podrobněji MORTARA GARAVELLI, Bice. *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001, s. 167 – 170. ISBN 88-06-12440-0. Další příklady uvádíme v příloze č. 5

¹⁰⁹ Pozn. K tomuto tématu podrobněji ROVERE, Giovanni. Gradi di lessicalizzazione nel linguaggio giuridico. *Studi italiani di linguistica teorica ed applicata*. Heidelberg: Anno XXVIII, 1999, numero 2, s. 395 – 412. ISSN 0390-6809; ROVERE, Giovanni. La posizione dell'aggettivo in sintagmi tecnici. In: *Capitoli di linguistica giuridica. Ricerche su corpora elettronici*. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 2005, s. 99 – 122. ISBN 88-7694-841-4

risarcimento (art. 1751), il *simulato* alienante (art. 1415), la *pubblica* amministrazione (art. 344), la *pubblica* sottoscrizione (art. 2337), il *libero* godimento (art. 167), la *buona* fede (art. 129), la *mala* fede (art. 937)

Časté používání nominálních syntagmat

V textu *codice civile* je rovněž patrný značný výskyt nominálních syntagmat s různou strukturou a mírou ustálenosti. Jelikož této problematice se budeme dále věnovat podrobněji, zmiňme zde pro ilustraci pouze několik příkladů:

nota di pegno (art. 1792)

N + P + N

titolo al portatore (art. 1277)

N + P + Ad + N

società in accomandita per azioni (art. 2462)

N + P + N + P + N

capacità di ricevere per donazione (Titolo V, Capo II)

N + P + V + P + N

diritto di brevetto per invenzioni industriali (Titolo IX, Capo II)

N + P + N + P + N + A

Pro úplnost zde zmíníme též jevy, který jsou pro normativní text specifické, ale patří spíše do oblasti textové lingvistiky a morfologie se dotýkají jen okrajově.

Pro normativní text je charakteristické opakování téhož výrazu v daném článku.

Příklad:

Il notaio che ha ricevuto un testamento pubblico appena gli è nota la morte del testatore, o nel caso di testamento olografo o segreto, dopo la pubblicazione, comunica l'esistenza del testamento agli eredi e legatari, di cui conosce il domicilio o la residenza. (art. 623)

L'autorità marittima o consolare locale deve redigere verbale della consegna del testamento e trasmettere il verbale e gli atti ricevuti al Ministero della difesa o al Ministero della marina mercantile, secondo che il testamento sia stato ricevuto

a bordo di una nave della marina militare, o di una nave della marina mercantile. [...] (art. 614)

Často však dochází k anaforickému opakování ukazovacím nebo osobním zájmenem.

Příklad:

Se al figlio naturale morto senza lasciar prole, né genitori, sopravvive il coniuge, l'eredità si devolve per intero al medesimo. (art. 579)

La dichiarazione prevista al comma precedente è resa e sottoscritta dinanzi all'ufficiale di stato civile ed autenticata dallo stesso. (art. 97)

Il padre e il tutore non possono fare donazioni per la persona incapace da essi rappresentata. (art. 777)

Si considera non apposto a una disposizione a titolo universale il termine dal quale l'effetto di essa deve cominciare o cessare. (art. 637)

Gli atti dello stato civile fanno prova, fino a querela di falso, di ciò che l'ufficiale pubblico attesta essere avvenuto alla sua presenza o da lui compiuto. (art. 451)

Odkaz na dříve řečené bývá obvykle vyjádřen pomocí přídavných jmen ukazovacích tale, medesimo, stesso.

Příklad:

La medesima disposizione si applica in caso di transazione, novazione, compensazione e confusione. (art. 1320)

Il giudice può vietare alla moglie l'uso del cognome del marito quando tale uso sia a lui gravemente pregiudizievole, e può parimenti autorizzare la moglie a non usare il cognome stesso, qualora dall'uso possa derivare grave pregiudizio. (art. 451)

Odkaz na dříve řečené bývá také vyjádřen anaforickými přídavnými jmény *detto*, *anzidetto*, *predetto*, *suddetto*.

Příklad:

Il debitore che esegue la prestazione a favore del possessore del titolo prima del termine suddetto è liberato, salvo che si provi che egli conoscesse il vizio del possesso del presentatore. (art. 2006)

Le distanze anzidette non si devono osservare se sul confine esiste un muro divisorio, proprio o comune, purché le piante siano tenute ad altezza che non ecceda la sommità del muro. (art. 892)

Non si possono parimenti costruire balconi o altri sporti, terrazze, lastrici solari e simili, muniti di parapetto che permetta di affacciarsi sul fondo del vicino, se non vi è la distanza di un metro e mezzo tra questo fondo e la linea esteriore di dette opere. (art. 905)

Chi vuole aprire pozzi, cisterne, fosse di latrina o di concime presso il confine, anche se su questo si trova un muro divisorio, deve osservare la distanza di almeno due metri tra il confine e il punto più vicino del perimetro interno delle opere predette. (art. 889)

7.2.5. Lexikální zvláštnosti jazyka *codice civile*

Codice civile je průsečíkem normativního právního jazyka (vertikální členění) a jazyka občanského práva hmotného (horizontální členění). Tomu také odpovídá používaná slovní zásoba.

Vzhledem ke skutečnosti, že právní jazyk je bezpochyby součástí běžného, resp. standardního¹¹⁰ italského jazyka (DE MAURO, 1963 : 430 – 431; DARDANO, 1994 : 351; SCHENA, 1997 : 21; CORTELAZZO, M. A., 1997 : 37, 43 – 44; MORTARA GARAVELLI, 2001 : 8), vychází z něj i slovník používaný v *codice civile*.

Codice civile, stejně jako ostatní právní texty, používá lexikální prostředky, které lze označit za hlavní součásti slovní zásoby právního jazyka.¹¹¹ Jsou to právní termíny

---

¹¹⁰ Pozn. Pojem *lingua standard* používá DARDANO, 1994 : 351, ostatní uvedení autoři používají pojem *lingua comune*.

¹¹¹ Cfr. TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998 : 43. ISBN 80-7201-125-1

v pravém slova smyslu (*contratto, obbligazione, responsabilità, legato, enfiteusi, proprietà*, apod.) a verbonominální syntagmata s různou mírou ustálenosti¹¹² (*contrarre matrimonio, fare l'opposizione, promuovere l'azione, decadere dal beneficio d'inventario, eccepire l'inefficacia, far fede*, apod.).

Velkou skupinu pak tvoří slova, která získávají právní význam v daném kontextu¹¹³, např. *padre, madre, figlio, persona, matrimonio, defunto* aj. Nezanedbatelná je rovněž skupina slov, jejichž význam není primárně právní, ale označují entity, které jsou předmětem právní úpravy. Zmiňme např. *albero* (art. 812, 892), *animale* (art. 925, 1496, 1785), *acquedotto* (art. 822, 1033-1042), *coniglio* (art. 926), *fogna* (art. 1045), *pozzo* (art. 889, 1610), *letame* (art. 1644), či dokonce *latrina* (art. 889, 1610).

Zvláštní pozornost si pak zaslouhují tzv. jazykové šablony, což jsou ustálené, standardní právní obraty, dané v právní oblasti konvencí, které vstupují do právního projevu jako ústrojně a konstrukčně hotové (TOMÁŠEK, 1998 : 48). Jazykové šablony mohou být tvořeny nejen několika slovy, ale také celou větou.

Z funkčního hlediska se šablony dělí podle pozice na tzv. šablony uvozovací, které uvádějí nové právní projevy, šablony závěrečné, které dané projevy ukončují, a šablony vnitřní, které zajišťují pokračování a návaznost na předchozí kontext (TOMÁŠEK, 1998 : 49).

Příklad uvozovací šablony:

VITTORIO EMANUELE

Per grazia di Dio e per volontà della Nazione

Re d'Italia e di Albania

Imperatore d'Etiopia

Visti gli regi decreti 12 dicembre 1938 [...];

---

¹¹² Pozn. TOMÁŠEK (1998 : 46 – 47) je označuje za verbonominální spojení neterminologické povahy.

¹¹³ Cfr. CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2010, s. 129 – 130. ISBN 978-80-87439-00-5

Udito il Consiglio dei Ministri;

Sulla proposta del Nostro Guradasigilli, Ministro Segretario di Stato per la grazia e giustizia;

Abbiamo decretato e decretiamo:

Příklad závěrečné šablony:

Ordiniamo che il presente decreto, munito del sigillo dello Stato, sia inserito nella Raccolta ufficiale delle leggi e dei decreti del Regno d'Italia, mandando a chiunque spetti di osservarlo e di farlo osservare.

Příklady vnitřních šablon:

.... fermo restando ....

La disposizione si applica anche se il premio è ripartito in più rate, fermo restando il disposto dei primi due commi dell'art. 1901; in tal caso il termine decorre dalla scadenza delle singole rate. (art. 1924)

.... salvo patto contrario ...

Il conduttore, salvo patto contrario, ha facoltà di sublocare la cosa locatagli, ma non può cedere il contratto senza il consenso del locatore. (art. 1594)

... a pena di nullità / ... sotto pena di nullità

Le operazioni per l'estrazione a sorte delle obbligazioni devono farsi, a pena di nullità, alla presenza del rappresentante comune o, in mancanza, di un notaio (art. 2420).

La rinuncia del creditore all'ipoteca deve essere espressa e deve risultare da atto scritto, sotto pena di nullità. (art. 2879).

Další příklady šablon uvádíme v příloze č. 6.

V textu *codice civile* se vyskytují všechny slovní druhy kromě citoslovcí. Rovněž tak zde zcela absentují výrazy expresivně zabarvené.

7.3. Závěr

Z výše uvedeného je patrné, že italský občanský zákoník je svébytný textový útvar, který se na první pohled vyznačuje specifickými rysy gramatickými, syntaktickými i lexikálními. Dosud však nedošlo k jejich systematickému detailnímu prozkoumání, které by případně odhalilo jejich příčiny a vnitřní souvislosti.

8. Kolokace

8.1. Úvod

Pojem kolokace dnes patří k jednomu z nejvíce studovaných pojmů nejen korpusové lingvistiky, ale je rovněž předmětem bádání v oblasti lexikologie a lexikografie. Zároveň je také pojmem velice problematickým, a jeho vymezení stále zůstává poněkud nejednoznačné, přestože od doby, kdy se poprvé objevil v díle Harolda E. Palmera¹¹⁴ s názvem *Second Interim Report on English Collocations*¹¹⁵ již uplynulo více než tři čtvrtě století. Vzhledem k tomu, že toto dílo se v době svého vzniku nesetkalo s větší publicitou, pravděpodobně z důvodu místa vydání a následujících vojenských událostí, je za duchovního otce kolokací považován John R. Firth, který tento pojem rozpracoval a uvedl do lingvistiky.

„*Collocations are actual words in habitual company.*“ (FIRTH, 1957b : 14)

Pojem kolokace byl od té doby mnohokrát redefinován, aniž by se dospělo k verzi, která by byla považována za vyhovující a všeobecně přijímanou. S jistým zjednodušením lze říci, že existují dvě základní tendence ve studiu kolokací, které jsou založeny buď na kritériu funkčním, anebo na kritériu převážně kvantitativním. Obě kritéria se však mohou ve větší či menší míře u jednotlivých badatelů vzájemně prolínat, a to v závislosti na zaměření konkrétního lingvisty či podle metody, kterou daný lingvista ke zkoumání konkrétního problému zvolil. Kvantitativní pojetí kolokací v zásadě vychází ze statistického popisu korpusu. Je založeno na studiu frekvence výskytu slov v daném kontextu a ze statisticky významné frekvence jejich souvýskytu (kookurrence) s jinými slovy. Na rozdíl od funkčního pojetí statut jednotlivých konstituentů dané kolokace není založen na předem stanovených sémanticko-syntaktických klasifikačních kritériích, a lingvisté se převážně omezují na analýzu preferenčních souvýskytů.

---

¹¹⁴ Cfr. též PALMER, [1938]1967: strana xx: „*a succession of two or more words that may be best learnt as if it were a single word*“; „[...] *collocations are comparable in meaning and function to ordinary single „word” (and indeed are often translated by single words in the student’s mother tongue)* [...]“

¹¹⁵ Cfr. WILLIAMS, Geoffrey. La linguistique et le corpus : une affaire prépositionnelle. *Inflow : Revue électronique Texto ! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2006, s. 151 – 158, [cit. 2007-09-25]. Dostupné z: <http://www.revue-texto.net/Parutions/Livres-E/Albi-2006/Williams.pdf>

Po tomto stručném vymezení daného problému se nyní budeme věnovat jednotlivým koncepcím podrobněji.

8.2. Frekvenční (kvantitativní) pojetí kolokace

8.2.1. John R. Firth

Frekvenční pojetí kolokace v zásadě vychází z učení Johna R. Firtha, významného představitele britské kontextualistické školy. Kolokace sice nevymezuje definitoricky, ale na různých příkladech poukazuje na preferenční souvýskyt určitých jazykových jevů vyplývajících z jazykové kompetence rodilých mluvčích. Podle Firtha je každý výraz (slovo či slovní spojení) součástí textu, ať již situačního či jazykového. Zdůrazňuje specifičnost situačního kontextu, do nějž vstupují účastníci komunikace se svým kulturním zázemím a společenskou zkušeností, a komunikují o tom, co se děje kolem nich. Do osoby mluvčích se promítají též jejich společenské role, což ovlivňuje jejich vlastní jazykovou produkci, neboť jsou ovlivňováni očekáváním,¹¹⁶ které na ně jejich okolí klade.

V článku *Modes of Meaning* (1957a : 195 – 196) Firth sice kolokace nevymezuje definitoricky, ale na různých příkladech poukazuje na preferenční souvýskyt určitých jazykových jevů vyplývajících z jazykové kompetence rodilých mluvčích, a zahrnuje fonologii, sémantiku, gramatiku, syntax, stylistiku i pragmatiku.

Kolokace zde Firth pojímá jakožto jednu z mnoha úrovní, na které lze analyzovat lexikální význam (dalšími jsou např. úroveň ortografická, fonetická, fonologická, tzv. fonoestetická, syntagmatická, gramatická a stylistická). Na základě analýzy limericků Edwarda Leara poukazuje na existenci významu fonologického, který souvisí především s použitím různých prozodických prostředků (přízvuk, intonace, emfáze, aj.), kolokačního a kontextového.

Na velmi srozumitelném příkladu různých užití slova *ass* v běžné hovorové angličtině

- *You silly ass!*
- *An ass like Bagson might easily do that.*
- *He is an ass.*

---

¹¹⁶ Pozn. Prvek jistého očekávání bude též jedním z určujících faktorů pro vymezení kolokace.

- *Don't be an ass!*

poukazuje jednak na skutečnost, že některá slova mají velmi omezenou kolokabilitu (např. *ass* se vyskytuje v kolokaci s omezeným počtem adjektiv, z nichž nejčastější jsou *silly*, *obstinate*, *stupid*, *awful*, případně též *egregious*), jednak též na to, že slovo *ass* vykazuje jisté preference vzhledem ke gramatické kategorii čísla (plurál zde není příliš obvyklý). Především si však všimá skutečnosti, že jeden z významů slova *ass* je dán jeho obvyklou kolokací, kde mu bezprostředně předchází výraz *you silly*, případně též kolokací s výrazy odkazujícími na konkrétní osobu. Pokud by někdo řekl *An ass has been frightfully mauled at the Zoo*, spoluhlavič by pravděpodobně reagoval *What on earth was he doing?* (FIRTH, 1957a : 195), neboť by výraz *an ass* interpretoval jako označení nepříliš chytrého člověka, a nikoliv jako označení savce z čeledi koňovitých.

Kolokační význam, který je podle Firtha abstrakcí na syntagmatické úrovni, se může lišit od konceptuálního významu slov. Např. jeden z významů slova *night* je dán jeho kolokabilitou se slovem *dark*, a naopak, jeden z významů slova *dark* je dán kolokabilitou se slovem *night*. Tuto vzájemnost lze vysledovat i v jiných jazycích, a projevuje se v používání obdobných poetických výrazů v literaturách, které sdílejí společné klasické zdroje. Mnohé z takovýchto kolokací se v angličtině používají již více než dvě stě let a patří do běžného hovorového jazyka (např. *silent night*, *tender love*, *deep repentance*, *weary day*, *cruel wrath*, aj.) (FIRTH, 1957a : 196).

Kolokační význam je podle Firtha nutno odlišovat od významu kontextového, který je funkčním vztahem výpovědi k situačnímu kontextu v kontextu kulturním. Z analýzy výše zmíněných limericků Edwarda Leara je např. patrné, že slovu *man* obvykle předchází *old*, nikoliv *young*. Význam slova *man* v jazyce tohoto díla je tedy dán tím, že mu bezprostředně předchází slovo *old*. *Person* se kombinuje jak s *old*, tak s *young*, *lady* pouze s *old*, přestože v běžném jazyce je častější kombinace s *young*. Ve zkoumaném textu se rovněž vyskytovala pouze jednotná čísla uvedených substantiv (FIRTH, 1957a : 195).

S ohledem na tehdejší sociální rozvrstvení angličtiny se též zabývá otázkou, jaký je souvýskyt běžných slov v různých sociálních vrstvách tehdejší společnosti. Obvyklé kolokace jsou společné všem sociálním skupinám mluvčích, a jsou v daných skupinách natolik obvyklé a zažité, že zakládají prostor pro očekávání výskytu příslušného slova podmíněného výskytem slova jiného (tzv. *mutual expectancy*). Např. *time* lze použít

v kolokacích *saved, spent, wasted, frittered away, presses, flies*, se zápořem *no*, se členem či bez členu, a tyto kolokace jsou tedy jednotlivými sociálními skupinami sdíleny (FIRTH, 1957a : 195).

Studiem distribuce některých běžných slov dochází Firth k názoru, že je možné rozdělit kolokace do dvou kategorií, tj. na kolokace obecné či obvyklé a na omezenější kolokace technické či osobní.

Na příkladech excerpovaných ze Swinburnovy poezie poukazuje na zvláštnosti tzv. osobních kolokací, které jsou závislé na určitém situačním kontextu, jsou jedinečné a do jisté míry abnormální (FIRTH, 1957a : 196 – 200). Naopak analýzou kolokací v Blakeově Edwardu III. (FIRTH, 1957a : 196) poukazuje na to, že mnohé kolokace, které jsou přítomné v tomto textu, patří i po více než dvou stech letech k jazykové výbavě průměrného mluvčího a jsou součástí angličtiny používané v běžném každodenním styku.

Firth sice stanoví úroveň, na kterých lze zkoumat význam slov, ale jak je patrné, uvědomuje si, že tyto úrovně od sebe nelze zcela oddělit a že jen jejich současným studiem lze dospět k vyčerpávající analýze daného slova či slovního spojení. Propojení především lexikální, gramaticko-syntaktické a stylistické úrovně se projevuje právě v jeho termínu vzájemné očekávání (*mutual expectancy*), kdy určité slovo, pronesené v rámci určité sociálně či stylisticky podmíněné komunikace, k sobě jakoby přitahuje slovo jiné, s nímž vytváří relativně pevné syntagma.

V díle *Synopsis of linguistic theory* (FIRTH, 1957b : 14) Firth definuje kolokace jako slova v obvyklé společnosti. Kolokace odlišuje od koligací¹¹⁷, které působí na gramatické úrovni významu.

Collocations are actual words in habitual company. A word in a usual collocation stares you in the face just as it is. Colligations cannot be of words

---

¹¹⁷ Cfr. „Colligation can be defined as the grammatical company a word keeps.“ HOEY, Michael. From Concordance to Text Structure: New Uses for Computer Corpora. In: MELIA, J. a B. Lewandowska (eds.). *Proceedings of Practical Applications of Language Corpora (PALC)*. Łódź: University Press, 1997, s. 8. ISBN neuvedeno. Citováno In: ANDERSON, Wendy, J. *The Phraseology of Administrative French. A corpus-based study*. Amsterdam – New York: Rodopi B. V., 2006, s. 61. ISBN 90-420-2022-9

as such. Colligations of grammatical categories related in a grammatical structure do not necessarily follow word division or even sub-divisions of words. (FIRTH, 1957b : 14)

Význam slov je podle Firtha nutno studovat na základě doložených příkladů a úkolem lingvisty není posuzovat význam izolovaných slov, ale pouze jejich význam v daném situačním kontextu, literárním útvaru či u jednotlivých autorů. Jeho věta „*You shall know a word by the company it keeps!*“ (FIRTH, 1957b : 11) se tak stala inspirací pro práci mnoha pozdějších lingvistů.

8.2.2. M. A. K. Halliday

Na Firthovo pojetí kolokace navazuje M. A. K. Halliday (1966 : 150), který používá pojmu kolokační vztah k popisu sémantických restrikcí spojitelnosti dvojic slov. Na příkladu slov *strong* a *powerful* a jejich odvozenin (kromě mnoha dalších) ukazuje, že ačkoli tato slova mají podobnou sémantiku i syntax, existují kontexty, kdy tato slova nelze vzájemně zaměňovat. Např. lze říci *strong tea*, nikoliv *powerful tea*, výraz *high-powered car* je plně akceptovatelný, nikoliv však výraz *high-powered tea*.

8.2.3. John Sinclair

Studiem lineárních kookurencí slov prostřednictvím statistické analýzy velkých korpusů se zabýval od 70. let 20. století John Sinclair.¹¹⁸ V pozdějších letech se věnuje převážně studiu statistické frekvence jakožto základní charakteristiky lexikálních kombinací. Všímá si důležitosti frazeologie v běžném jazyce a zásadní úlohy lexika pro výstavbu textu. Předkládá též dva principy, které interpretují realizaci významu v textu. První z nich je tzv. princip volné volby (*the open-choice principle*), který se projevuje na úrovni gramatické, druhým je tzv. idiomatický princip (*the idiom principle*).

---

¹¹⁸ Např. JONES, S. a SINCLAIR, John M. English Lexical Collocations. A Study in Computational Linguistics. *Cahiers de Lexicologie: revue internationale de lexicologie générale et appliquée*. 1974, N° 24, s. 15 – 61. Paris : Didier

Běžný způsob popisu jazyka je založen na tzv. principu volné volby (*the open-choice principle*) (SINCLAIR, 1991 : 109), kdy je na jazykový text nahlíženo jako na výsledek velmi širokého počtu komplexních výběrů. V každém okamžiku, kdy dojde k realizaci jednotky (slovo, slovní spojení, věta), otevírá se široká škála dalších potenciálních voleb a jediným omezením je přitom gramatická správnost.

Tento model popisuje text jako řadu volných míst (*slots*), jenž mohou být naplněna takovou jednotkou z lexikonu, která vyhovuje daným lokálním restrikcím.

Podle Sinclaira je však zjevné, že slova nejsou v rámci mluvního aktu volena náhodně, a že pouze na základě principu volné volby nelze produkovat správný a srozumitelný text, neboť neposkytuje dostatečně zásadní omezení pro volby, které budou následovat po volbě prvotní.

Do jisté míry se povaha světa, který nás obklopuje, odráží v organizaci jazyka a přispívá k omezení náhodnosti. Věci, které se fyzicky vyskytují společně, mají větší naději, že budou též společně i zmiňovány, např. koncepty téže filozofické oblasti či organizační charakteristiky věcí, jako jsou protiklady či řady. Nicméně existuje též mnoho dalších způsobů, jak něco říci, mnoho voleb uvnitř jazyka, které mají jen málo, či vůbec nic, společného s konkrétním světem.¹¹⁹

Podle Sinclaira existují soubory jazykových voleb, které se vyskytují v rámci daného registru¹²⁰, a na které lze nahlížet jako na rozsáhlé podmiňující volby. Jakmile je provedena volba registru, a jsou to běžné volby podmíněné sociálně, pak je značně omezen rozsah volných míst nebo dokonce v některých případech jsou volby předem dány.

Sinclair tak zavádí druhý princip, který působí na lexikální úrovni. Je to tzv. idiomatický princip (*the idiom principle*), jehož jedním projevem jsou též kolokace.

V souladu s idiomatickým principem má uživatel jazyka k dispozici velký počet předem polo-připravených slovních spojení, které zakládají volby celku (*single choices*), přestože se mohou jevit jako analyzovatelné v jednotlivých segmentech

---

¹¹⁹ Pozn. Tato posledně zmiňovaná charakteristika pak bude odlišovat ty kolokace, které mají spíše metaforický rozměr.

¹²⁰ Pozn. *Registr* je chápán jako označení situačně vymezené textové kategorie. Cfr. též BIBER, Douglas. Reprezentativnost v projektu korpusu. [1993] In: *Studie z korpusové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2000. Acta Universitatis Carolinae, Philologica; 3 – 4/1997, s. 108. ISBN 80-7184-893-X

(SINCLAIR, 1991 : 110). Do jisté míry mohou odrážet opakování podobných situací v běžných záležitostech, mohou ilustrovat přirozenou tendenci k vynakládání co nejmenšího úsilí, nebo též mohou být částečně motivovány potřebami konverzace, která se odehrává v reálném čase.

John Sinclair charakterizuje kolokaci jako výskyt dvou či více slov, které mezi sebou udržují kolokační vztah v daném textu blízko u sebe, přičemž obvyklou mírou vzdálenosti jsou maximálně čtyři intervenující slova. Kolokace mohou být podle Sinclaire jak neočekávané, tak často se opakující, tedy relevantní pro lexikální strukturu daného jazyka. Tento druhý typ kolokací se pak stává předmětem měření statistické významnosti.

„Collocation is the occurrence of two or more words within a short space of each other in a text. The usual measure of proximity is a maximum of four words intervening. Collocations can be dramatic and interesting because unexpected, or they can be important in the lexical structure of the language because of being frequently repeated. This second kind of collocation, often related to measures of statistical significance, is the one that is usually meant in linguistic discussions.“ (SINCLAIR, 1991 : 170)

Sinclair ([1991] 2000 : 317) rovněž rozpracovává pojem tzv. kolokační konzistence, na jejímž základě lze stanovit kritéria pro dezambiguaci významu slov v daném textu. Kolokační konzistenci chápe jako vzájemnou kolokaci jednotlivých kolokátů. Pokud jedno slovo silně kolokuje se dvěma jinými, a tato dvě spolu přesto nekolokují, pak je pravděpodobné, že toto slovo má dva odlišné významy. Pokud však ona dvě slova kolokují, pak je pravděpodobné, že význam studovaného slova se nemění.

8.2.4. Jeremy Clear

Jeremy Clear ([1993] 2000 : 495, 497, 499, 500) řadí kolokace do nejasně vymezené oblasti struktury jazyka, která není ani jednoznačně syntaktická, ani jednoznačně sémantická. Za kolokaci považuje opakující se statisticky významný souvýskyt forem slov v textu.

„Definoval jsem kolokaci jako pouhé opakování slovních tvarů v textu a stereotypizaci jako tendenci kolokací k vlastnímu životu v podobě identifikovatelných částí slovní zásoby rodilého mluvčího. Korpusový přístup ke kolokacím, spočívající na datech, vychází ze studia slovních tvarů, jejich frekvence, frekvence jejich souvýskytu s jinými formami a ze statistického měření významnosti takového souvýskytu. Slovní kombinace mají sklon vybočovat z oblasti volné záměny, která je jim vymezena, a vytvářet jednotlivá spojení; tomuto procesu říkám stereotypizace.“ (CLEAR, [1993] 2000 : 495)

Slova podle něj nemusí nutně stát vedle sebe, lze však očekávat, že klíčové slovo se bude silněji pojit k bezprostředně sousedícím slovům, a že jeho spoje budou slabší nebo dokonce nulové, čím vzdálenější budou od sebe oba členy zkoumaného páru. Přesto však údajně lze najít relevantní vztah mezi klíčovým slovem a jeho kolokátem až na vzdálenost padesáti slov.

Frekvence souvýskytu klíčového slova a jeho kolokátu je v jeho přístupu ke kolokační analýze kritickým parametrem. Aby bylo možné mluvit o kolokaci, zkoumaná jednotka se musí v daném textu objevit minimálně třikrát.

8.3. Kolokace v české lingvistice

Z kvantitativního hlediska v zásadě vychází i pojetí kolokací v české lingvistice. Do české lingvistiky pojem kolokace zavedl František Čermák (1982 : 49, 131, 213) a pojímal ji jako frazém vytvořený kombinací komponentů z roviny lexikální. Později (ČERMÁK, 2004 : 16, 148, 193, 254) kolokaci vymezí velice široce jako smysluplné kombinace či syntagmata, spojení slov, víceslovná pojmenování nebo též sousloví.¹²¹

Studium kolokací se v české lingvistice rozvíjí spolu se zájmem o korpusovou lingvistiku a o využití počítačických metod. Podrobnější rozpracování pojmu kolokace se tudíž objevuje v pracích Ústavu Českého národního korpusu.

---

¹²¹ Cfr. ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 283. ISBN 978-80-7422-020-3

8.3.1. František Čermák

Čermák (2006 : 11) kolokaci vymezuje jako „*smysluplné spojení slov/lexémů, resp. lexikální syntagma, zvl. v podobě víceslovných pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou, a tedy i kompatibilitou.*“ Rozlišuje též komponenty kolokace, tj. hlavu, výchozí lexém, a kolokát, který se k výchozímu lexému připojuje. (ČERMÁK, 2006: 56; 2010: 280).

Z hlediska opozice systém – text (tj. *langue – parole*) a pravidelnost – nepravidelnost formální i sémantická Čermák (2006 : 12) rozlišuje:

A Systémové

pravidelné - termínové kolokace (víceslovné termíny)

např. *cestovní kancelář, kyselina sírová*

- propriální kolokace (víceslovná propria)

např. *Kanárské ostrovy, Velká Británie*

nepravidelné - idiomatické kolokace (idiomy a frazémy)

např. *ležet ladem, jen aby*

B Textové

pravidelné - běžné kolokace (gramaticko-sémantické kombinace)

např. *letní dovolená, dřevěná tužka*

nepravidelné - individuální metaforické kolokace (autorské metafor)

např. *třeslutě vtipný, virové hrátky*

C Textové-systémové

- běžné kolokace uzuální

např. *prát prádlo, umýt si ruce, nastoupit do vlaku*

8.3.2. Václav Cvrček

K poněkud diskutabilní definici kolokace dospěl Václav Cvrček (2006 : 43, 44, 47, 49, 50), jenž uvádí, že kolokace je anomálie ve volné kolokabilitě (volné kombinatorice) slov. Sám však uvádí, že volnou kolokabilitu považuje za neexistující, případně neprokázanou, (CVRČEK, V., 2006 : 49) a chápe ji tedy jako „*jev, který je pod rozlišovací schopností termínu kolokace, tedy spojení, u něhož nejsme schopni identifikovat strukturní vazbu mezi členy.*“ (CVRČEK, V., 2006 : 50)

Při studiu zjišťování kolokační platnosti frekventovaných bigramů (mechanické spojení dvou slov, které se vedle sebe vyskytují v textu) pomocí ranku (pořadové číslo frekvence) navrhuje rozlišovat kolokace se systémovým vztahem, u nichž se projevuje anomálnost kombinace konstituentů (např. *cestovní ruch*), a kolokace frekvenční, které jsou dány textově, pouze na základě frekvence (např. *cestovní kancelář*).

8.3.3. Aleš Klégr, Pavlína Šaldová

Odlišnou klasifikaci kolokací naznačují a na problémy s nimi spojené v lexikografických pracích poukazují Aleš Klégr a Pavlína Šaldová (2006 : 168, 169). Při výběru kolokací do slovníkových hesel se lexikografům nabízejí následující možnosti, přičemž s každou jsou spojeny jisté nedostatky:

- Typické kolokace, tj. kolokace v užším smyslu (např. angl. *heavy smoker*). Zde autoři poukazují zvláště na arbitrárnost rozhodnutí, které kolokace jsou typické a které nikoli.
- Nejfrekventovanější kolokace získané z korpusových dat. V tomto případě je běžné, že kolokace jsou pro dané slovo nejméně příznačné a pro překladatele či učitele bezproblémové.
- Statisticky významné kolokace získané srovnáním souvýskytu v korpusu s náhodným výskytem pomocí složité metodiky. Dle autorů jsou tyto kolokace poměrně řídké a heslo z nich složené by nebylo pro uživatele příliš přínosné.
- Kognitivní kolokace, tj. kolokace vymezující nociónálně pojatou kombinatoriku klíčového slova. Tyto kolokace neodrážejí faktický výskyt v korpusu a jejich vymezení je v zásadě arbitrární.

8.4. Jiné slovní kombinace: asociace a n-gramy

Korpusová lingvistika též studuje kombinatorické vztahy mezi slovními asociacemi, především volnými slovními párovými asociacemi, které jsou vázány na daný kontext.

8.4.1. Slovní asociace

Kenneth Ward Church a Patrick Hanks (1990 : 22) používají psycholingvistický pojem slovní asociace (*word association*) a nechávají se inspirovat starší studií z roku 1964, provedenou D. Palermem a J. Jenkinsem, kdy se u omezeného vzorku respondentů zkoumala jazyková reakce na 200 uvedených slov, tedy s jakými dalšími slovy si je respondenti spojují (např. *doctor/nurse/sick/; health/medicine/hospital*, apod.). Churchovi a Hanksovi jde především v souvislosti s pojmem slovní asociace o rychlost rozpoznání daného slova a uvědomění si jeho významu v kookurenci s dalším slovem. V daném textu se snaží vybudovat objektivní základ pro statistický popis různých jazykových jevů, a to od sémantických vztahů typu *doctor/nurse* (tj. souvýskyt dvou plnovýznamových slov) po lexikálně-syntakticky omezený souvýskyt sloves a předložek (tj. souvýskyt plnovýznamového a funkčního slova). Pro měření norem slovních asociací navrhuje tzv. asociační poměr (*association ratio*), vycházející z pojmu vzájemná informace (*mutual information*), tj. z pojmu používaném v teorii informace. Navrhovaná míra odhaduje normy slovní asociace přímo z počítačových korpusů,¹²² s cílem umožnit odhadnout tyto normy pro desítky tisíc slov.¹²³

8.4.2. N-gramy

Pro úplnost dodejme, že v rámci korpusové lingvistiky jsou zkoumány též bigramy, trigramy, tetragramy až dekgamy, což jsou po sobě jdoucí kombinace dvou, tří, čtyř až deseti všech sousedních slov. Tyto kombinace se mohou vyskytovat na škále

---

¹²² Pozn. Ke kritice ztotožnění slovních asociací a korpusových kolokací cfr. též ŠULC, Michal. Slovní asociace versus korpusové kolokace. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav národního korpusu, 2006, s. 374 – 402. ISBN 80-7106-863-2

¹²³ Pozn. K problematice slovních asociací a asociační míry též ŠULC, Michal. Op. cit., s. 374 – 401; EVERT, Stefan a Brigitte KERN. *Methods for the Qualitative Evaluation of Lexical Association Measures*. [online] 2001. [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://acl.ldc.upenn.edu/P/P01/P01-1025.pdf>

od prostého sousedství, bez jakýchkoliv strukturních vazeb, až po pevná frazémová spojení, vázaná silnými sémanticko-syntaktickými vztahy.¹²⁴

8.5. Kvalitativní pojetí kolokací

Kvalitativní, též lexikologicko-lexikografické pojetí kolokací se snaží o postižení vlastností kolokace jakožto komplexního jazykového jevu. Kolokace jsou studovány jak z hlediska syntakticko-sémantického, tak z hlediska pragmatického, lexikografického i didaktického. Zastánci funkčního pojetí kolokace, rozšířeného ve francouzské a italské lingvistice, řadí kolokace do velmi široké kategorie frazeologie.

„Si on appelle phraséologie, comme nous le proposons, l'ensemble des unités polysegmentales codées en langue, que ce soit dans le système ou dans la norme, il faudra reconnaître que la collocation est un certain type de phrasème à côté de bien d'autres (locutions figurées, phraséotermes, énoncés codés, proverbes, citations célèbres, jusques et y compris les phrasèmes grammaticaux, polymorphématiques ou morpholexématiques, transparents ou opaques).“ (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 10)

Toto se odráží v jistých potížích jak při snaze o jejich definici, tak o následnou typologickou kvalifikaci, kdy do hry vstupují taková mnohdy vágní a nesourodá kritéria, jako jsou ustálenost, průhlednost, arbitrárnost, obvyklost, či dokonce intuitivnost a naučitelnost. V zásadě lze říci, že v tomto pojetí je kolokace obecně chápána jako omezené či restringované syntagmatické spojení ležící mezi volným syntagmatem a syntagmatem ustáleným, přičemž se jednotliví autoři snaží o specifické vymezení kolokace na základě jimi zvolených kritérií. Zde je nutné poznamenat, že pojem kolokace je v neustálém vývoji, a sami badatelé se průběžně snaží o zpřesnění a podrobnější rozpracování svých vlastních koncepcí.

Věnujme se nyní názorům jednotlivých badatelů podrobněji.

---

¹²⁴ Cfr. např. CVRČEK, Václav. Metoda zjišťování kolokační platnosti frekventovaných bigramů pomocí ranku. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 36 – 51. ISBN 80-7106-863-2

8.5.1. Franz Josef Hausmann

Franz Josef Hausmann přistupuje ke studiu kolokací především z pohledu potřeb didaktických a lexikografických. Kolokaci definuje jako charakteristickou kombinaci dvou slov v jedné z následujících sktruktur: (HAUSMANN, 1989 : 1010; HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 3 – 4)

- a) substantivum + adjektivum (přívlastek)
- b) substantivum + verbum
- c) verbum + substantivum (předmět)
- d) verbum + adverbium
- e) adjektivum + adverbium
- f) substantivum + (prep.) + substantivum

V angličtině, němčině a francouzštině se jedná např. o tyto případy:

a) <i>confirmed bachelor</i>	<i>eingefleischter Junggeselle</i>	<i>le célibataire endurci</i>
b) <i>his anger falls</i>	<i>Zorn verraucht</i>	<i>la colère s'apaise</i>
c) <i>to withdraw money</i>	<i>Geld abheben</i>	<i>retirer de l'argent</i>
d) <i>it is raining heavily</i>	<i>es regnet in Strömen</i>	<i>il pleut à verse</i>
e) <i>seriously injured</i>	<i>schwer verletzt</i>	<i>grièvement blessé</i>
f) <i>a gust of anger</i>	<i>Wutanfall</i>	<i>une bouffée de colère</i>

Jedná se o takovou frazeologickou kombinaci, zakódovanou na úrovni jazyka (*langue*), kdy sémanticky autonomní báze (*base*), např. *le célibataire* se preferenčně kombinuje s kolokativem (*collocatif*), v daném případě *endurci*, který získává svou

sémantickou identitu právě prostřednictvím kolokace *le célibataire endurci*. Vztah báze – kolokativ představuje orientaci kolokace.¹²⁵

Báze je lexie, kterou si mluvčí vybírá volně, protože ji lze definovat, přeložit a naučit se ji bez kolokativu. Kolokativ je naopak lexie, kterou mluvčí selektuje v závislosti na bázi, protože bez této báze ji nelze definovat, přeložit, ani se ji naučit. Kolokativ bázi charakterizuje, její sémantickou identitu však nijak nemodifikuje.

Hierarchie báze-kolokativ, tj. orientace kolokace, má za následek skutečnost, že mluvčí při formulaci postupuje od báze směrem ke kolokativu, nikoliv naopak. Důkazem je cizojazyčný mluvčí, který při učení vnímá bázi jako prostou ekvivalenci (např. angl. *exam* = fr. *examen*), zatímco ekvivalence kolokativu se mění v závislosti na bázi (např. fr. *passer un examen* = angl. *take an exam*).

Kolokace jsou podle Hausmanna sémanticky transparentní. Pro kolokaci je tak typický následující paradox:

[...] la transparence n'empêche nullement la collocation d'être imprédictible.
L'apprenant étranger, tout en la comprenant (s'il comprend les mots combinés), ne saurait automatiquement la reproduire. (HAUSMANN, 1989 : 1010)

Transparentnost kolokace tedy nebrání tomu, aby byla nepředvídatelná, zvláště pak pro cizojazyčného mluvčího.

Kolokace se odlišuje od volné kombinace (*combination libre*), ať již banální (např. *oublier un examen, un célibataire rancunier*) či originální (např. *lait noir, la route se rabougrit*), omezenou kombinabilitou či afinitou kombinovaných slov. Svou neustáleností a transparentností se též liší od idiomů (např. *casser les pieds à qqn, prendre la mouche*), které nemají bázi, a tudíž ani kolokativ, a mluvčí je selektuje jako celek (*en bloc*), protože v daném případě nehovoří ani o mouchách, ani o nohách.

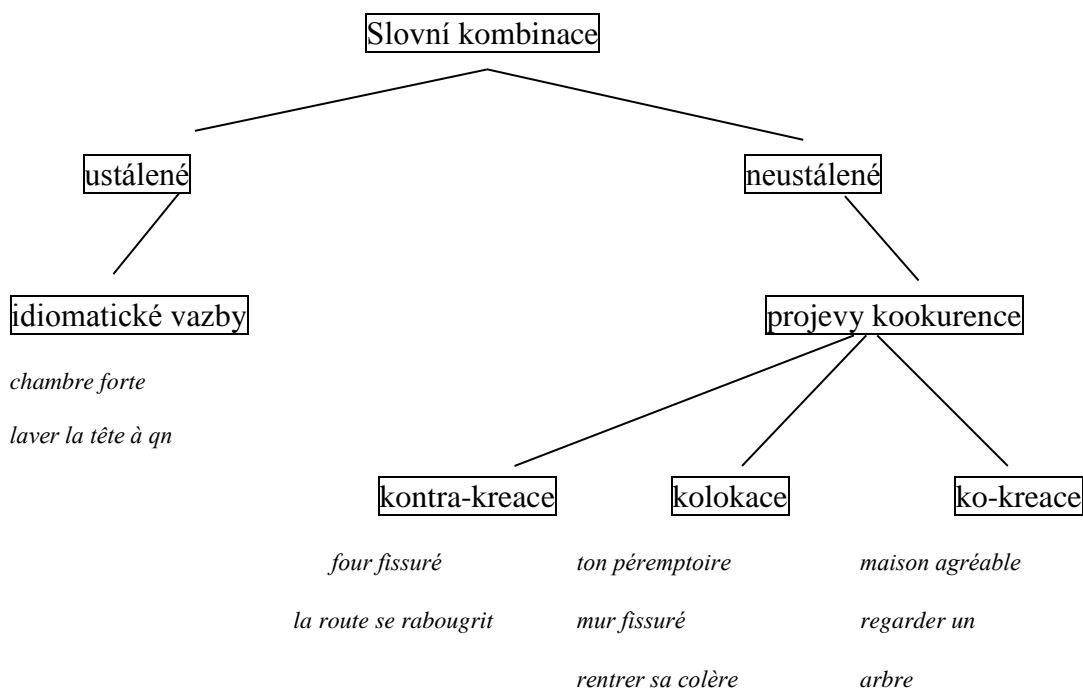
¹²⁵ Pozn. Obdobnou koncepci zastávají též Alain POLGUÈRE a Igor MEL'ČUK (2006 : 70, 71). Kolokace je jazykový výraz tvořený dvěma lexemi, z nichž jedna, tj. báze, kontroluje použití druhé, tj. kolokativu. Kolokace je kombinace lexí konstruovaná v závislosti na zvláštních omezeních: je tvořena bázi, kterou si mluvčí vybírá volně podle toho, co chce vyjádřit (*argument, brouillard*), a z kolokativu (*massue* pro *argument*, *dense* pro *brouillard*), voleného pro vyjádření určitého významu báze. Kolokativ nemusí být vyjádřen pouze monolexikální lexí, ale též ustáleným slovním spojením (*à couper au couteau*).

Kolokace se též odlišují od tzv. frazeoterminů (*phraséotermes*), to jest polylexikálních terminologických jednotek (např. *arrêt cardiaque*, *feu rouge*, *équipement portuaire*), protože ani tyto nemají strukturu báze – kolokativ, neboť mluvčí neselektuje výraz *cardiaque* v závislosti na výrazu *arrêt*.

Podle Hausmanna (HAUSMANN, 1989 : 1013) mají kolokace idiosynkratický charakter, který nejlépe vynikne v konfrontaci s jiným jazykem, který pro pojmenování téže skutečnosti používá jiná slova. Navrhuje však přistupovat k řešení problému pragmaticky, a používat ke konfrontaci pouze významné jazyky, neboť zde vzniká riziko, že se kterékoliv domněle volné syntagma přemění v kolokaci.¹²⁶

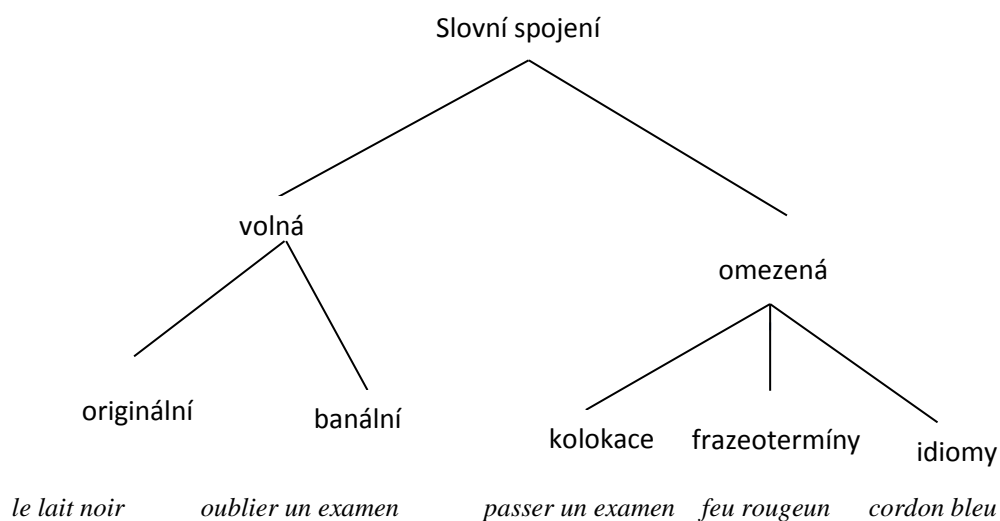
Názory Franze Josefa Hausmanna na typologii slovních kombinací lze shrnout do těchto dvou schémat:

1. HAUSMANN, 1984 : 395 – 504, citován in HEID, 1992 : 531

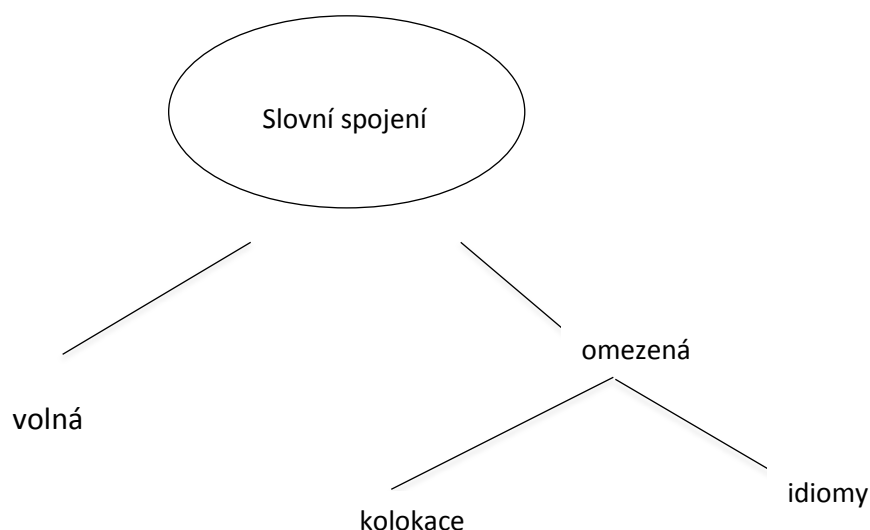
¹²⁶ HAUSMANN, 1989 : 1013: „[...] l’idiosyncrasie de la collocation ne se révèle définitivement que dans l’optique d’une autre langue qui combine, pour exprimer le même fait, des mots différents. On peut supposer qu’il suffit de contraster la combinaison avec celle, correspondante, de l’ensemble des langues de la terre, pour que n’importe quelle combinaison supposée libre se transforme en collocation. Vu cet état de choses, on a intérêt à favoriser les solutions pragmatiques, à essayer en prendre en compte certaines grandes langues de comparaison, à éviter des cas trop évidents du genre valise rouge et à se résigner à ne pas être exhaustif en périphérie.“

2. HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 3 – 4

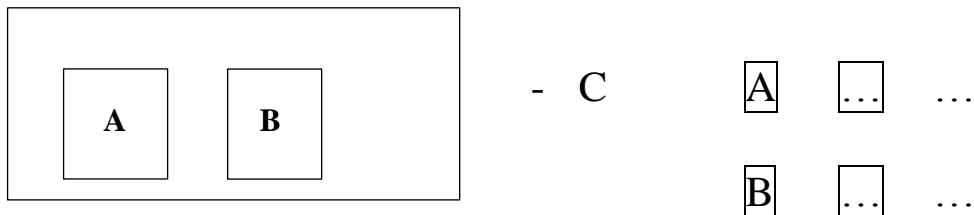

8.5.2. Willy Martin

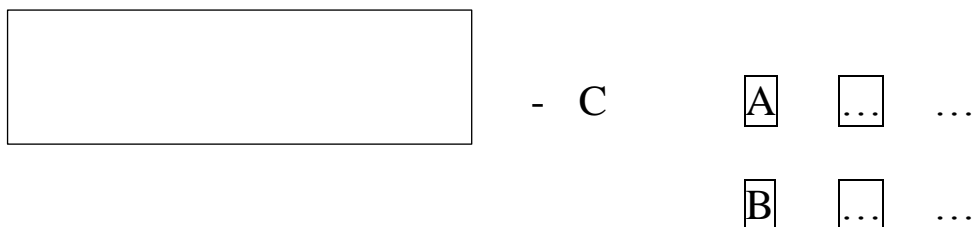
Martin, obdobně jako Hausmann a Blumentahl (viz výše), považuje kolokace za slovní spojení, která jsou na jedné straně natolik omezená, že nemohou být řazena mezi volné kombinace (*free combinations, free wordgroups*), na straně druhé jsou však dostatečně transparentní, aby byla považována za idiomy (MARTIN, 1992 : 157).

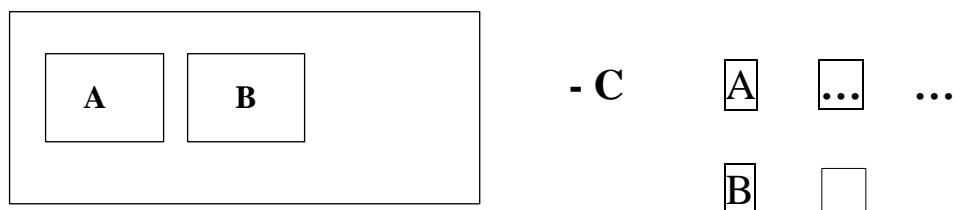
Ve volném spojení prvky A a B kookurují ve slovním spojení C, ale mohou být použity ve stejném významu i mimo něj. Např. *buy a book*.

Naopak význam idiomu nelze odvodit z významu jeho prvků A a B. Jedná se zde o pouhou „pseudopřítomnost“ prvků A a B, např. *kick the bucket*.

V případě kolokace má jeden prvek význam, který se může objevovat i mimo toto uskupení, druhý prvek je mnohem více vázaný právě na toto uskupení, v daném významu se buď mimo příslušné uskupení nevyskytuje, případně je výrazem preferovanějším před jinými výrazy s příbuzným významem. Např. *to commit murder*.

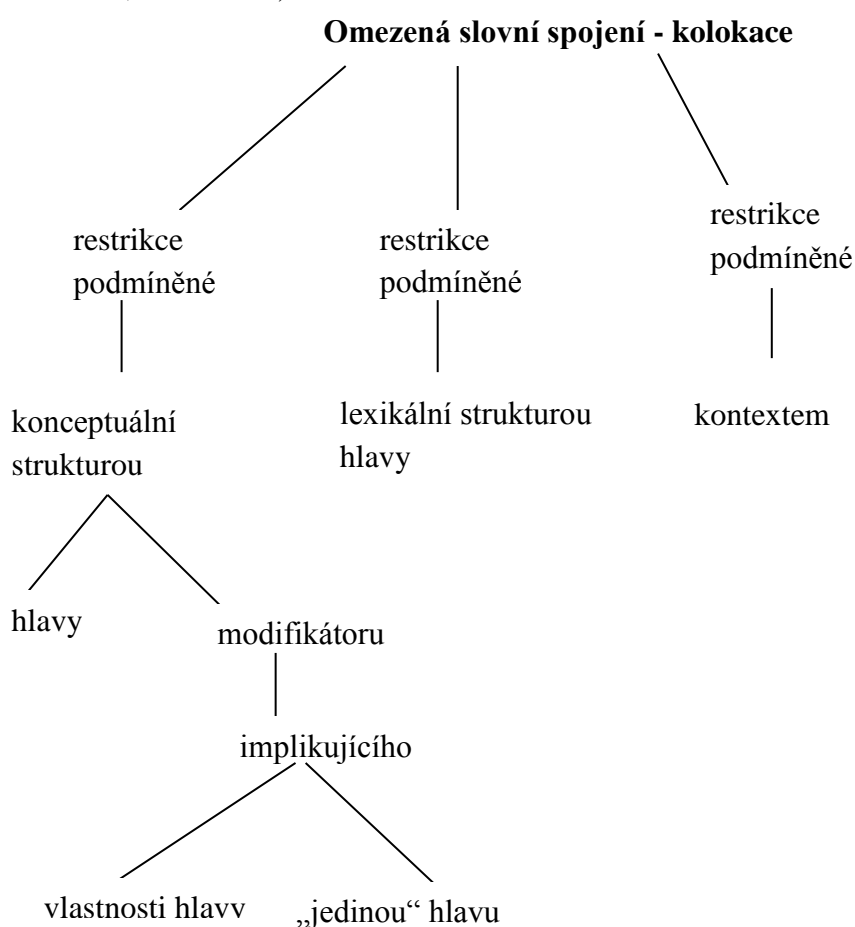
Kolokace jsou tedy neidiomatická, kombinatoricky omezená slovní spojení. Kombinatorické restrikce se projevují buď v jediné okurenci jednoho z prvků nebo v jeho omezeném výběru. Výběr jednoho z lexikálních prvků je tedy určen prvkem druhým.

Kolokace lze vymezit na třech úrovních, tj. na úrovni konceptuální, syntaktické a lexikální.

Podle Martina (MARTIN, 1992 : 159) je kolokace:

- kombinace dvou konceptů, které jsou v polárním (binárním) vztahu, kde jeden koncept, kolokát či modifikátor (*collocate, modifier*), modifikuje druhý koncept, bázi nebo hlavu (*base, head*);
- tento konceptuální konstrukt je realizován prostřednictvím kombinace dvou lexémů (jedno či víceslovná jednotka), který může být systematicky popsán syntaktickými pravidly;
- v tomto slovním spojení je volba kolokátoru (*collocator*) značně omezena.

Faktory podmiňující lexikální volbu konstituentů kolokace jsou následující: (MARTIN, 1992 : 160)

V centru jsou tedy taková slovní spojení, kde je restrikce dána lexikálními vlastnostmi hlavy.

Spojení, kde modifikátor implikuje „jedinou“ (*unique*) hlavu a kontextově omezená slovní spojení jsou bližší tomuto prototypickému centru než slovní spojení, kde modifikátor pouze implikuje určité vlastnosti hlavy.

Co se týče slovnědruhových kategorií, v jazycích jako je nizozemština, angličtina, francouzština či němčina jsou možné tyto kombinace: (MARTIN, 1992 : 159)

Hlava	Modifikátor
substantivum	substantivum
substantivum	verbum
substantivum	adjektivum
verbum	adverbium
adjektivum	adverbium

Konceptuální strukturou Martin chápe „*the semantic valency or argument structure of a concept*“ (MARTIN, 1992 : 161), čili jak sám dále říká „*konceptuální význam lexému*“. Takto modifikující koncepty v kolokacích typu *infectious disease*, *nervous system*, *etymological dictionary* apod. jsou podmíněny tzv. definiční znalostí (*definitional knowledge*) či jejich přítomnost je na základě této definiční znalosti očekávána. Např. konceptuální význam slova *disease* v sobě obsahuje sémantický rys PŘÍČINA, *system* obsahuje sémantický rys FUNKCE, *dictionary* v sobě nese rys INFORMACE. Uvedené kolokace jsou konceptuálně vázané, přičemž hlava dané kolokace vyžaduje doplnění určitým modifikátorem a naopak.

Tyto kolokace obvykle mívají syntaktickou strukturu A+N nebo N+N. Modifikátor se syntaktickou funkcí přívlastku obvykle mívá rámcový konceptuální význam hlavy, např. *blond(e) hair*, *applied science*. V jiném syntaktickém prostředí, např. N+V,

konceptuální vlastnosti hlavy implikuje naopak modifikátor. Např. *bark* téměř výhradně odkazuje na koncept *dog*, *browse* odkazuje na koncept *file*. Některé modifikátory mohou mít méně restriktivní implikace. Např. *earth* implikuje různá elektrická zařízení, např. *radio*, *television set*, *stereo*.

V případě prototypických či centrálních kolokací typu *commit murder* nebo *make an offer*, čili kolokací v pravém slova smyslu, se nejedná o restrikce konceptuální, ale naopak lexikální. Hlava kolokace se preferenčně pojí s určitým modifikátorem z širokého pole potenciálně možných modifikátorů (MARTIN, 1992 : 161 – 162).

Kontextově podmíněné kolokace (MARTIN, 1992 : 162) jsou taková omezená slovní spojení, která jsou vynucena daným kontextem, např. právními texty. Jsou nepředvídatelná a nevysvětlitelná, pokud jsou analyzována nezávisle na kontextu, v němž byla užita. Např. německé *die Klage ändern* místo *die Klage verändern*.

8.5.3. Igor Mel'čuk

Ke studiu kolokací významnou měrou přispěl Igor Mel'čuk. Jeho silný vliv na současné francouzské lingvisty pracující v *Laboratoire de Linguistique et Didactique des Langues Étrangères et Maternelles (LIDILEM)* v Grenoblu¹²⁷ a především rozsáhlá činnost lexikografická¹²⁸ jsou důvodem, proč je mu v tomto přehledu vyhrazen větší prostor než jiným lingvistům.

Budeme se věnovat Mel'čukově definici kolokace a jejímu místu v systému slovních kombinací, dále pak zmíníme jeho snahu podat systematický popis fungování sémantických restrikcí pomocí tzv. lexikální funkce.

8.5.3.1. Kolokace jako součást teorie Význam - Text

Vymezení kolokací je součástí Mel'čukovy teorie Význam – Text (*théorie Sens – Texte*), jejíž základní teze je zde nutno uvést. Cílem této teorie je podat popis způsobu,

---

¹²⁷ Např. Agnès Tutinová, Francis Grossmann, Cristelle Cavallová, Iva Nováková

¹²⁸ Cfr. MEL'ČUK, Igor et al. : *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain. Recherches lexico-sémantiques*. Vols. I, II, III, IV. Montréal: Presses de l'Université de Montréal. 1984, 1988, 1992, 1999; MEL'ČUK, Igor a Alain POLGUÈRE. *Lexique actif du français*. Louvain la Neuve : De Boeck, 2007

kterým se realizuje význam v textech přirozeného jazyka (MEL'ČUK, 1992, 1997, 2003).

Přirozený jazyk (*langue*) je systém korespondencí mezi Významy, modelizovanými jejich sémantickou reprezentací (*représentation sémantique*), a Texty, utvářenými fonetickou reprezentací (*représentation phonétique*). Symbolicky je tento vztah zapsán $\{\text{'Sens'}_i\} \leftarrow \mathbf{langue} \rightarrow \{/\text{Textes}/_j\} | 0 < i, j < \infty$ (MEL'ČUK, 1992 : 14).

Přestože jsou korespondence mezi významy a texty obousměrné a formálně ekvivalentní, Mel'čukova analýza vede od významu k textu, neboť produkce textu mluvčím je podle něj mnohem více *jazyková* než percepce daného textu adresátem.

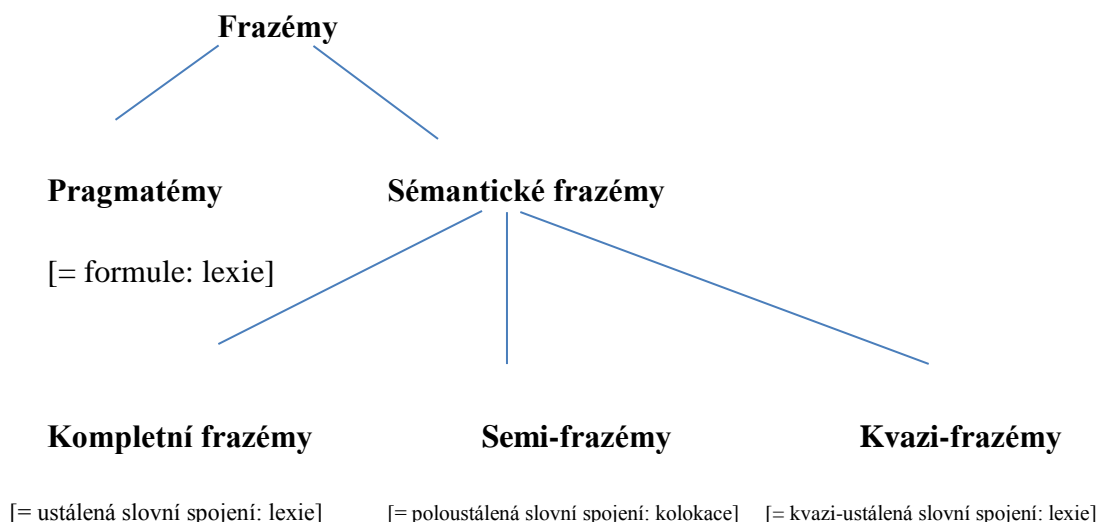
Produkce textu probíhá ve dvou etapách. V té první mluvčí vychází z jistého informačního obsahu (*contenu informationnel*) **C**, který hodlá vyjádřit konkrétním přirozeným jazykem v konkrétní situaci. Konstruuje pro informační obsah **C** sémantickou reprezentaci **'S'**, to jest „realizuje“ korespondenci $\mathbf{C} \leftrightarrow \text{'S'}$; následně konstruuje pro sémantickou reprezentaci **'S'** text **/T/** tím, že „realizuje“ korespondenci $\text{'S'} \leftrightarrow \text{/T/}$ (Mel'čuk, 2003 : kapitola 1).

V rámci přirozeného jazyka Mel'čuk rozlišuje tyto dvě základní kategorie slovních kombinací: volné syntagma (*syntagme libre*) a frazém (*phrasème*).

Syntagma jazyka L je volné pouze pokud může být konstruováno na základě daného informačního obsahu pravidelně, tj. výhradně na základě slovníku lexémů daného jazyka a příslušných gramatických pravidel popisujících jejich kombinatoriku, a bez restrikcí, tj. za použití jakýchkoliv pravidel, které lze aplikovat, zvláště s možností použít jakékoliv synonymické vyjádření. Volné syntagma je dokonale kompozicionální, to znamená, že jeho význam se rovná složení významů jeho konstituentů. Rovněž jeho forma je složením forem jednotlivých konstituentů, jejichž výběr není restringovaný (*non contrainte*), neboť mluvčí může použít jakékoliv jejich synonymum (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2).

Frazém jazyka L je naopak taková kombinace, která nemůže být konstruována na základě daného informačního obsahu pravidelně a bez omezení (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2).

Frazémy Mel'čuk dělí do následujících podkategorií: (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2)

Za předpokladu, že mluvčí vytváří text ve dvou etapách, čili $C \leftrightarrow (S)$ a $(S) \leftrightarrow /T/$, volnost vytvářet syntagmata může být podle Mel'čuka narušen ve dvou okamžicích: buď při konstruování významu (S) a textu $/T/$ pro informační obsah C , anebo při konstrukci textu $/T/$ pro daný význam (S) .

Pokud je kombinační volnost narušena ve fázi konstruování významu a textu pro určitý informační obsah, výsledkem produkce je tzv. pragmatický frazém, neboli pragmatém. Pragmatém je úzce vázán na určitý informační obsah či na určitou informační situaci. Např.

Ne quittez pas !

Veillez agréer l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Bon appétit !

A consommer avant...

Je-li kombinační volnost narušena až ve fázi konstruování textu pro určitý význam, jedná se o tzv. frazém sémantický. Jeho význam je volně konstruován mluvčím, avšak odpovídající text nemůže být konstruován pravidelně a bez restrikcí, tedy nemůže být

založen pouze na slovníku (*dictionnaire*) lexémů a gramatických pravidel daného jazyka.

Jak bylo výše uvedeno, sémantické frazémy Mel'čuk dále dělí na:

- kompletní frazémy;
- semi-frazémy;
- kvazi-frazémy.

Igor Mel'čuk (2003 : kapitola 2) považuje kolokaci za semifrazém, kdy význam daného semifrazému obsahuje význam jednoho z jeho konstituentů v komunikačně dominantní pozici, a tento konstituent je selektován mluvčím pravidelným způsobem a bez restrikcí¹²⁹. Co se týče druhého konstituentu, jeho význam může či nemusí být zahrnut do významu daného výrazu, ale v každém případě je selektován nepravidelně a/nebo s jistými restrikcemi. Např. ve výrazu *café noir* (tj. káva bez přidání mléčného výrobku), význam slova *noir* nemá ve slovníku lexémů francouzského jazyka význam 'bez přidání mléčného výrobku'. Tento lexém je selektován s jistým omezením, a to pouze s výrazem *café* (*thé noir). Ve výrazu *année bissextile* (tj. rok mající 366 dní), adjektivum *bissextile* má význam 'mající 366 dní', ale kombinuje se pouze s výrazem *année* (*an bissextile). Podle Mel'čuka je tento lexém selektován restriktivně kvůli svému extrémně přesnému významu.

Semifrazém, neboli kolokace, je tedy tvořen bází, která je mluvčím vybírána volně kvůli svému významu (např. *café*), a kolokativem (např. *noir*), který je selektován v závislosti na bázi. Kolokace je konstituována lexemi daného jazyka, ale sama o sobě není lexii daného jazyka. Souhrn kolokací kontrolovaných danou

---

¹²⁹ MEL'ČUK (2003 : kapitola 2) : « *De façon régulière veut dire 'exclusivement selon un dictionnaire de lexèmes de L (langue donnée) et les règles générales de la grammaire de L'. (On parle ici d'un dictionnaire de L qui ne contient aucune expression plurilexémique.)*

De façon non contrainte veut dire 'en utilisant n'importe quelles règles qui peuvent s'appliquer', et en particulier se permettant l'usage de toute expression synonyme; le terme contraint doit être pris au sens très large, couvrant tous les types de contraintes. »

lexií, tj. kde příslušná lexie je jejich bází, se nazývá omezená či restringovaná lexikální kookurrence lexie (*cooccurrence lexicale restreinte*).

V této souvislosti je možné se zamyslet nad tím, zda jsou všechny kolokace takto jednostranně orientované, tj. zda báze kontroluje volbu kolokativu. Ve výše uvedeném příkladu *année bissextile* by bylo možné uvažovat o tom, zda to není právě kolokativ *bissextile*, existující ve francouzštině pouze v ženském rodě, který selektuje volbu báze, tj. *année*. Adjektivum *bissextile* je odvozeno od substantiva *bissexe*, které v juliánském kalendáři označovalo šestý den před březnovými kalendami, který býval každé čtyři roky zdvojen. V zásadě by se tedy výraz *bissextile* v reálném světě ani s jinou bází neměl spojovat, pomineme-li relativně nedávno zavedený pojem *seconde bissextile*.

Obdobná situace je i v případě některých kolokací, jejichž význam spočívá ve sdíleném kulturním či historickém stereotypu, např. *travail de Sisyphe*, *beau comme un dieu* nebo *fort comme un turc*. I v těchto případech lze uvažovat o tom, že uvedené kolokativy se mohou kombinovat jen s velmi omezeným počtem bází určitého sémantického obsahu.¹³⁰

Kolokace se tak liší od kompletního frazému (*phrasème complet*) neboli idiomu (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2), kde ve většině případů význam daného celku nezahrnuje významy jednotlivých komponentů (např. *cordon bleu* ve významu 'vynikající kuchař'; v tomto případě se nejedná o *stuhu modré barvy*). V méně častých případech význam kompletního frazému v sobě zahrnuje význam pouze jednoho z jeho konstituentů, který však v daném frazému nemá dominantní pozici (např. angl. *private eye* ve významu 'soukromý detektiv'. Zde je zachován význam adjektiva *private* (soukromý), ale nenachází se však v dominantní pozici.

Liší se rovněž od kvazi-frazému (*quasi-phrasème*) (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2), kdy význam daného celku v sobě zahrnuje význam obou konstituentů, nicméně žádný z nich není v dominantní pozici. Např. *point virgule* (ve významu 'středník', tj. interpunkční znaménko tvořené tečkou a čárkou umístěnou pod tečkou), *bande dessinée*, tj. sekvence kreslených obrázků, které jsou rozvrženy v pásu. Sémanticky

---

¹³⁰ Cfr. Sinclairův idiomatický princip. SINCLAIR, John. *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press, 1991, s. 110. ISBN 0-19-437144-1

není možné zredukovat kvazifrazém na jeden z jeho konstituentů, jak je to možné v případě kolokace (např. *café noir*, tj. černá káva, je 'káva').

Nekompoziciálnost významu frazému Mel'čuk (2003 : kapitola 2) považuje za podmínku dostačující, nikoliv však nezbytnou k tomu, aby bylo možné syntagma považovat za frazém. Existuje totiž značný počet frazémů, jejichž význam je kompozicionální, např. *Défense de stationner* či *faire du ski*. Podmínkou dostačující a nezbytnou je *nekompozicionálnost* výběru konstituentů a jejich kombinatoriky. Např. na úrovni percepce je výraz *très fatigué* zcela banální, nicméně není vůbec banální z hlediska produkce; je třeba totiž vědět, že se říká *très fatigué*, ale naopak *bien* (*très) *reposé*. Právě restringovaná (omezená) selekce jednoho z konstituentů činí z daného syntagmatu kolokaci.

Výše uvedené podkategorie frazémů jsou založeny na jednoznačném kritériu „absolutní“ inkluze (význam konstituentů inkludován / neinkludován), nepřipouštějí se žádné mezní případy ani vágní hranice mezi jednotlivými podkategoriemi. Toto však nebrání uvažovat o graduální povaze sémantické zastřenosti (*opacité*). Stupeň zastřenosti frazému je dán rozsahem důležitosti společných složek mezi významem (S) frazému a významem (A) a (B) jeho konstituentů. Stupeň opacity (zastřenosti) je tak závislý na „relativní“ intersekcí, jelikož společná část může mít různý rozsah důležitosti (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2).

Mel'čuk rovněž zmiňuje problém stupně ustálenosti frazémů, resp. kolokací. Např. anglické výrazy *[to] pay attention to ...* a *[to] turn one's attention* lze považovat za kolokace, nicméně první z nich je ustálenější než druhá, neboť nepřipouští determinaci (**He paid his attention to ...* vs *He turned his attention to ...*)

8.5.3.2. Lexikální funkce

Jelikož jsou kolokace obvykle těžko předvídatelné a nevyzpytatelné, ale naopak poměrně lehce analyzovatelné, snaží se Mel'čuk vytvořit systematiku sémantické kombinability klíčového slova (*mot clé*) a kolokativu (*collocatif*) pomocí tzv. lexikálních funkcí (*fonctions lexicales*).

Koncept lexikální funkce spočívá na předpokladu, že případy omezené lexikální kookurence se nejčastěji vyskytují se značně omezeným počtem specifických

významů, které jsou zároveň velmi abstraktní a obecné. Typickým příkladem je význam 'intenzivní / intenzivně / velmi': jeho vyjádření není volné, ale závisí na lexii, u níž je tento význam má být vyjádřen.

Např. (1997 : 23)

'intensément'(dormir) = *profondément, comme une souche, comme un loir, à poings fermés*
...

'intensément'(nier) = *catégoriquement*

'intense'(pluie) = *torrentielle, diluvienne; battante*

'intense'(froid_N) = *de canard, de chien, de loup, de tous les diables, du diable, sibérien*

Lexikální funkce je definována takto (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.1.):

« Une FONCTION LEXICALE [= FL] est une fonction au sens mathématique du terme : une correspondance *f* qui associe à une lexie *L*, appelée l'ARGUMENT de *f*, un ensemble de lexies *f*(*L*) – la VALEUR de *f*. Comme cette fonction n'opère qu'avec des lexies, il est naturel de l'appeler lexicale. »

Každá korespondence lexikální funkce FL *f* je asociována s velmi obecným významem 'f' (který může být případně i nulový), a zároveň má i hloubkovou syntaktickou roli. Argumentem korespondence lexikální funkce FL *f* je lexie *L* (tj. lexie uvedená v závorce formálního zápisu), k níž se vztahuje význam 'f'; hodnotou korespondence lexikální funkce pro daný argument *L* je soubor lexii, které mohou realizovat *f*, čili vyjádřit význam 'f', buď místo lexie *L* nebo vedle ní (tj. seznam lexii či slovních spojení připadajících na základě aplikace lexikální funkce zkoumanému argumentu). Argument je tedy v Mel'čukově pojetí klíčové slovo, případně též báze kolokace.¹³¹

Tuto složitou definici Mel'čuk (1992 : 23) zapisuje též jednodušším vzorcem: *f* (*x*) = *y*, kde *x* je argument neboli klíčové slovo a *y* je hodnota.

¹³¹ Cfr. též POLGUÈRE, Alain, MEL'ČUK, Igor. Dérivations sémantiques et collocations dans le DiCo/Laf. *Langue Française*. Paris: Larousse/Armand Colin, 2006, N° 150, s. 72

Na třech různých osách Mel'čuk vyděluje tři typy binárních (resp. ternárních) opozic lexikálních funkcí:

- lexikální funkce paradigmatická x syntagmatická;
- lexikální funkce standardní x nestandardní;
- lexikální funkce simplexní x komplexní x konfigurace lexikálních funkcí.

Zmiňme stručně jejich charakteristiky.

Lexikální funkce paradigmatická x lexikální funkce syntagmatická

Lexikální funkce paradigmatická představuje paradigmatické vztahy mezi lexemi a pokrývají všechny sémantické „derivační“ partnery dané lexie (synonyma, antonyma, činitelská jména, deadjektiva, deadverbia, aj.). Prvek hodnoty paradigmatické lexikální funkce je v textu užít místo klíčového slova. Paradigmatické lexikální funkce sledují lexikální selekci, mají podle Mel'čuka pomoci odpovědět na otázky typu „Jak se jmenuje předmět / situace X, příbuzný (-á) s Y, chceme-li mluvit o X, nikoliv o Y?“ (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.2.)

Např. (2003 : kapitola 4.2.)

12. MULT [‘ensemble régulier de ...’]:

MULT(navire) = flotte   **MULT**(abeille) = essaim, nuée [d'~]   **MULT**(oiseau) = volée [d'~]

MULT(chien) = meute [d'~s]   **MULT**(barbares) = horde [de ~s]   **MULT**(foin) = botte [de ~]

Paradigmatické lexikální funkce však nemají pro studium kolokací příliš velký význam, spíše umožňují popis lexikálních parafrází.¹³²

Prvek hodnoty syntagmatické funkce se naopak v textu používá vedle lexie L. **Lexikální syntagmatické funkce** reprezentují syntagmatické vztahy mezi lexikem a pokrývají všechny kolokační partnery lexie L, tedy její omezenou lexikální konkurenci. Tyto lexikální syntagmatické funkce podle Mel'čuka odpovídají na otázku „Jak se jmenuje činnost / vlastnost X prvku Y, chceme-li mluvit o X a Y zároveň?“

¹³² Pozn. podrobněji k tomuto tématu MEL'ČUK, Igor. *Paraphrase et lexique: la Théorie Sens – Texte et le dictionnaire explicatif et combinatoire*. [online] 1992 [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: http://olst.ling.umontreal.ca/pdf/Melcuk_1992_Praphrase_CEC-3.pdf

Lexikální syntagmatické funkce se dále dělí na nominální, adjektivální, verbální a adverbiální. Za všechny uveďme tento příklad (2003 : kapitola 4.2.):

22. Ver ['tel qu'il doit être', 'correct']:

Ver(peur) = *justifiée*   **Ver**(appareil) = *exact, précis*   **Ver**(proposition) = *sérieuse*

Standardní x nestandardní lexikální funkce

Standardní lexikální funkce jsou univerzální, neboť se uplatňují ve všech jazycích a jsou dostačující pro popis derivací, omezených lexikálních kookurencí či parafrází, a to ve většině případů. Lexikální funkce je standardní pouze za splnění těchto dvou podmínek. Za první, korespondence lexikální funkce **f** má širokou sémantickou kookurenci, tedy význam ('f') je natolik abstraktní a obecný, že je kompatibilní s mnoha jinými významy. Za druhé, soubor všech hodnot korespondencí **f** pro všechna klíčová slova musí být dostatečně velký (MEL'ČUK, 1993 : 13, 16). Těchto standardních funkcí je necelých šedesát¹³³ a jsou označeny latinskou zkratkou.

Za všechny uveďme tento příklad (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.2.) :

20. Magn ['très', 'intense/intesément', 'à un degré élevé'] :

Magn(mémoire) = *prodigieuse, excellente, étonnant, d'éléphant*

Magn(bruit) = *infernal, de tonnerre // fracas*

Magn(remercier) = *chaleureusement, de tout coeur, vivement ; infiniment* / seulement
performatif

Magn(merci !) = *beaucoup, mille fois, infiniment*

Nestandardní lexikální funkce se nemusí nutně objevovat ve všech jazycích. Na rozdíl od funkcí standardních se aplikují jen na omezený počet klíčových slov, případně pouze jen na jedno klíčové slovo. Např. význam 'café avec du whisky' se ve francouzštině realizuje jako *café irlandais*, 'café sans produit laitier' jako *café noir*, 'café avec du lait' jako *café au lait*, ale 'café avec de la crème' je *café crème*. Významy

¹³³ Pozn. DUBREILOVÁ (2008 : kapitola 4.1.2.) uvádí konkrétní počet 57 standardních lexikálních funkcí; cfr. DUBREUIL, Estelle. Collocations: définition et problématiques. *Inflow: Revue électronique Texto! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2008, vol. XIII, n° 1, nečíslováno [cit. 2011-12-10]. Dostupné z: http://www.revue-texto.net/docannexe/file/126/dubreil_collocations.pdf

jsou tady velmi specifické, v daném případě je lze aplikovat pouze ke klíčovému slovu *café* (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.1.).

Pro svou početnost a nepředvídatelnost nestandardní lexikální funkce představují složitý problém nejen pro lexikologii, ale především pro lexikografii.

Lexikální funkce simplexní x lexikální funkce komplexní x konfigurace lexikálních funkcí

Simplexní lexikální funkce je tvořena jednou lexikální funkcí, ať již paradigmatickou či syntagmatickou (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.2.).

Např. (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.2.)

5. Epit [épithète courante sémantiquement vide] :

Epit(*océan*) = *immense*   **Epit**(*gagnant*) = *heureux*   **Epit**(*défier*) = *ouvertement*

Komplexní lexikální funkce je řetězení syntakticky spojených simplexních lexikálních funkcí, které má jedinou globální hodnotu, která nedělitelně vyjadřuje význam celého řetězce (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.3.).

Např. (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.2.)

AntiMagn (<i>majorité</i>)	= <i>courte, faible</i>	AntiBon (<i>choix</i>)	= <i>malheureux</i>
AntiVer (<i>reprocher</i>)	= <i>à tort</i>	AntiReal3 (<i>ordre</i>)	= <i>défier</i>

Konfigurace lexikálních funkcí je naopak sledem (*suite*) lexikálních funkcí simplexních či komplexních, které nejsou spolu syntakticky spojeny, ale mají společné klíčové slovo. Tento sled má jedinou globální hodnotu, která nedělitelně vyjadřuje význam celého sledu (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.3.).

Např. (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4.3.)

[Bon + Magn](*joie*) = *paradisique* : « une intense [= **Magn**] joie qui est très plaisante [= **Bon**] »

Lexikální funkce : klady i nedostatky

Model lexikálních funkcí podává vyčerpávající a systematický popis kolokací kontrolovaných danou lexií. Týká se však především standardních lexikálních funkcí. Sám autor však naznačuje, že standardní lexikální funkce, včetně lexikálních funkcí komplexních a konfigurací lexikálních funkcí, nepokrývá veškerenstvo kolokací. Existuje totiž velké množství nepředvídatelných kolokací, které nemohou být inventarizovány pomocí standardní lexikální funkce, protože jejich význam je natolik specifický, že jej nelze zobecnit a popsat podle předem stanovených formálních kritérií. Jediným zatím možným způsobem jejich inventarizace je empirická excerpcie z daného textu a popis pomocí běžných lexikografických definic.

8.5.4. Ulrich Heid

Ulrich Heid podává definici kolokace, která je syntézou přístupu Franze-Josefa Hausmanna a Igora Mel'čuka. Kolokace je v jeho pojetí kombinace dvou lexémů, báze a kolokátoru (fr. *base, collocateur*; angl. *Base / head, collocate*), které v textu spolu nemusí nutně sousedit (HEID, 1994 : 226 – 228). Těmto dvěma lexémům odpovídají dva koncepty. Mezi oběma komponenty kolokace lze obvykle pozorovat podmíněný sémantický vztah. Kolokace jsou často neprediktabilní, ale rodilý mluvčí je vnímá jako opakující se konvenční stavebnice (*building blocks*) lexikonu. Vyskytují se jak v běžném, tak v odborném jazyce a liší se svými vlastnostmi na jedné straně od volných syntagmatických spojení, na straně druhé od idiomů.

Heid (1992, 1994) definuje kolokace na úrovni:

- konceptuální a sémantické;
- lexikální;
- syntaktické;
- pragmatické.

Na konceptuální a sémantické úrovni (HEID, 1992 : 533) je kolokace kombinací dvou prvků, z nichž každý má svou vlastní sémantiku. Jeden z nich – kolokátor (*collocateur*) – má význam, který se projevuje pouze v dané kolokaci či třídě kolokací. Např. *un grand nombre de ...*, *un haut degré de...* . Kolokace, na rozdíl od volných

syntagmat, kde je význam plně kompozicionální, a idiomů, kde naopak význam nelze odvodit z významu jednotlivých komponentů, mají obvykle význam částečně kompozicionální. Např. v anglické kolokaci *buy sb's argument* si *argument* zachovává svůj obvyklý význam, zatímco sloveso *buy* získává význam jiný, odlišný od významu, který má ve volném syntagmatu *buy a book*.

Na lexikální úrovni (HEID, 1992 : 533 – 534; 1994 : 231) Heid chápe kolokaci jako kombinaci dvou lexémů, přičemž tyto lexémy mohou být složeny z více grafických slov. Za určitých okolností se zde též projevuje rekurzivní charakter kompozice kolokací, kdy jeden z konstituentů kolokace je sám o sobě kolokací. Např. vedle německé kolokace *Gültigkeit haben* (N+V) existuje též kolokace *allgemeine Gültigkeit haben*, přičemž prvek dané kolokace, tj. *allgemeine Gültigkeit* (A+N) je rovněž kolokací.

Vztah mezi sémantickou úrovní a lexikální realizací může být podle Heida popsán pomocí Mel'čukových lexikálních funkcí, zvláště pokud je význam jednoho ze sémantických či konceptuálních prvků relativně obecný.

Na syntaktické úrovni Heid vyděluje, stejně jako Hausmann (HAUSMANN, 1989 : 1010), pět typů kolokací podle gramatické kategorie konstituentů (HEID, 1992 : 528; 1994 : 230):

- substantivum + substantivum;
- substantivum (podmět) + verbum;
- substantivum (předmět) + verbum;
- substantivum + adjektivum;
- adjektivum + adverbium;
- verbum + adverbium.

Konstituenty kolokace mohou být pouze autosémantika, synsémantika jsou vyloučena.

Heid rovněž vyslovuje domněnku (HEID, 1992 : 534; 1994 : 203), že kombinatorika konstituentů kolokace je v zásadě dána stejnými syntaktickými pravidly, která by platila pro bázi a kolokátor i mimo vlastní kolokaci.

Pořadí, v jakém jsou konstituenty selektovány v procesu geneze výpovědi, je podle Heida dáno vztahy mezi syntakticky řídícím členem a členem závislým. Toto však

údajně platí u verboadverbiálních či adjektivně adverbálních kolokací či v případě některých nominálně adjektivních kolokací, nikoli však u verbonominálních kolokací, zvláště má-li jméno syntaktickou funkci předmětu. Předmět vyjádřený jménem musí být určen předem, jedině tak je možné selektovat kolokačně odpovídající sloveso. Zde si můžeme položit otázku, zda se nejedná spíše o specifikum konstrukcí s kategoriálním slovesem, jako např. *opérer un choix, to pay attention, fare un bagno* či *položit otázku*. V těchto případech si musí mluvčí nejprve zvolit předmět (tj. sémantický predikát, zároveň však člen syntakticky závislý) a teprve následně kategoriální sloveso (v daném případě syntakticky řídicí člen vůči předmětu, ale sémanticky vyprázdněný).¹³⁴ Za zamyšlení by rovněž stálo, jestli tato úvaha o pořadí selekce konstituentů v procesu geneze promluvy není ovlivněna charakterem zkoumaných jazyků. V češtině není neobvyklé, že syntakticky závislý člen předchází před členem řídicím (např. *černá kočka, vážně zraněný, tvrdě spát*).

Na úrovni pragmatické dochází podle Heida (HEID, 1992 : 534; 1994 : 240) k lexikalizaci kolokace. Norma daného jazyka stanoví určité kombinace a blokuje jiné, neméně přijatelné (*plausibles*). Na pragmatické úrovni jsou kolokace konvenční výrazy, kterými se běžně vyjadřuje určitý význam. Např. *se brosser / * nettoyer les dents*. Mluvčí tak intuitivně pozná, které kombinace jsou možné a disponibilní, a které jsou naopak výsledkem aplikace obecného pravidla. Kolokačně vadný text je vnímán jako nepřirozený, neelegantní či prostě neobvyklý.

Zvláštní pozornost je věnována problematice kolokací v odborných jazycích. Kolokace v odborných jazycích lze podle Heida s jistými specifiky popsat podle výše uvedených kritérií (HEID, 1992 : 535 – 537; 1994 : 237 - 240).

Na konceptuální úrovni lze lépe podat sémantický či konceptuální popis dané lexikální jednotky, než je tomu v jazyce obecném. Je možné snadněji popsat charakteristické vlastnosti daného objektu, např. forma, barva, váha, materiál, skupenství, funkce, a objektů, případně osob, typicky spojovaných se situacemi, do nichž vstupuje zkoumaný objekt. Tato skutečnost umožňuje generalizovat kombinační očekávání na konceptuální úrovni. Známe-li konceptuální popis dané jednotky, sémantický rámec (*frame*) dané situace, lze relativně snadno predikovat

---

¹³⁴ Cfr. též RADIMSKÝ, Jan. Vers une description des prédicats analytiques. *La linguistique*. PUF, 2012/1, Vol. 48, s. 57 – 58. DOI: 10.3917/ling.481.0051. ISSN 0075-966X

možné kolokace. Tento podrobný konceptuální popis je možný především u terminologických polí, které označují konkrétní objekty, a které se tak mohou organizovat do taxonomických systémů. Nicméně je zde též velký prostor pro konvenční kombinace, např. v němčině na první pohled synonyma *versetzen* a *A zu B geben*, nelze v chemii v žádném případě zaměňovat.

Na syntaktické úrovni lze pozorovat rozdíl v distribuci gramatických kategorií, které se podílejí na produkci kolokací. Většina kolokací v odborném jazyce je nominálních či verbonominálních, výskyt adverbii je zde nižší než v obecném jazyce.

Na pragmatické úrovni vstupuje do hry též určitá aplikační situace, např. další vývoj, poprodejní servis, reklama, či dokonce zvyklosti jednotlivých podniků, které vytvářejí varianty terminologizovaných pojmenování. S těmito se též v komunikační praxi vytvářejí i variety kolokační.

8.5.5. Agnès Tutinová

O všestranné vymezení kolokace usiluje Agnès Tutinová (TUTIN, 2010a : 56 – 59). Jejich studium zakládá na těchto třech kritériích:

- sémantické vlastnosti
- syntaktické vlastnosti
- úzus

Typická kolokace je spojení dvou sémanticky úplných prekonstruovaných jazykových prvků uložených do paměti.

Les collocations sont des associations mémorisées et préconstruites mettant en jeu (prototypiquement) deux éléments linguistiques sémantiquement pleins. (TUTIN, 2010a : 57)

Vyloučena jsou spojení autosémantika se synsémantikem (např. *donner à* ve spojení *il donne le livre à Max*), naopak, např. ve spojení *par amour* je výraz *par* nositelem významu důvodu, a tudíž toto spojení lze považovat za kolokaci.

Z hlediska sémantického jsou kolokace částečně kompozicionální, v některých případech též zcela kompozicionální. Jeden z komponentů kolokace si zachovává svůj

obvyklý význam, druhý může být relativně pravidelný (*gros fumeur*), transparentní (*un appétit d'ogre*), či relativně zastřený (*peur bleue*).

Stejně jako Hausmann (HAUSMANN, 1989 : 1010; HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 3) a Mel'čuk (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2; MEL'ČUK, 2006 : 70, 71) považuje kolokaci za soubor báze (*base*) a kolokativu (*collocatif*), kde obvykle je báze stabilní a předvídatelný komponent kolokace (argument ve vztahu predikát-argument), zatímco kolokativ (predikát ve výše uvedeném vztahu) je méně předvídatelný a sémiotakticky závislý na bázi.

Spolu s Mel'čukem (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4; MEL'ČUK, 2006 : 74) zastává názor, že kolokaci lze obvykle analyzovat jako vztahy typu predikát-argument (*prédicats-arguments*). Prvek, který si zachovává svůj obvyklý význam je argument, méně prediktabilní prvek je predikát. Např. ve spojení *appétit d'ogre* je *d'ogre* predikát, který intenzifikuje argument *appétit*. V některých případech dle Tutinové kolokativ neslouží ke kvalifikaci báze, ale k jejímu typovému vymezení, např. *vin rouge*, *vin de table*. Tyto kolokace dovolují vytvářet hyponyma.

Většinu kolokací, které obsahují více než dva komponenty, lze podle Tutinové analyzovat jako:

- a) superpozice kolokací: *avoir une faim de loup* je možné rozložit na dvě kolokace: *avoir faim* + *faim de loup*;
- b) kolokace, které se aplikují rekurzivně. Např. v sekvenci *ce problème l'a mis en colère*, spojení *en colère* může být analyzováno jako samostatná kolokace. Tento výraz však vstupuje do širší kolokace *mettre en colère* či *être en colère*.

Kolokativy mohou být více či méně produktivní, jelikož některé jsou spojovány pouze s omezeným počtem bází (např. *bleue* ve výrazu *peur bleue*), zatímco jiné se mohou kombinovat s více bázemi, či dokonce se sémanticky koherentním souborem bází (např. adjektivum *affreux* je intenzifikátorem substantiv vyjadřujících záporné emoce).

Z hlediska sémantické kompozičnosti Tutinová rozlišuje tři typy kolokací podle stupně zastřenosti (opacity) kolokativu:

- a) kolokace zastřené (*collocations opaques*);
- b) kolokace transparentní (*collocations transparentes*);
- c) kolokace pravidelné (*collocations régulières*).

Kolokace zastřené (*collocations opaques*) jsou charakteristické tím, že význam kolokativu není ani předvídatelný (prediktabilní), ani transparentní: např. *peur bleue*, *colère noire*. Intenzifikační význam kolokativu *bleue* či *noire* nelze odvodit z jejich obvyklého významu. Tyto výrazy získávají v kookurenci s bází zcela specifický význam, který se v jiných slovních spojeních neobjevuje.

Kolokace transparentní (*collocations transparentes*) jsou obtížně předvídatelné na úrovni lexikální, ale jsou transparentní na úrovni percepce: např. *triste à pleurer*, *bête à manger du foin*, *célibataire endurci*. Tyto kolokace jsou sémanticky zcela kompozicionální a mluvčí (*locuteur*)¹³⁵ je může bez potíží dekodovat. Tutinová uvádí pro ilustraci čtyři důvody interpretovatelnosti transparentní kolokace (TUTIN, 2010a : 56).

- a) kolokativ je interpretován explicitním srovnáním (např. *malin comme un singe*, *il pleut à boire debout*);
- b) kolokativ je sice silně desémantizovaný, ale sémantické vlastnosti báze dovolují interpretaci kolokace (např. *faire une promenade*, *faire un cours*);
- c) kolokativ si zachovává část svých obvyklých sémantických vlastností, přičemž ke specifikaci významu dochází až v kookurenci s bází (např. *pertes abyssales*, *peur folle*, *film burlesque*);
- d) kolokativ má neobvyklou syntaktickou strukturu, ale i přes tuto anomálii jej lze lehce interpretovat (např. *amoureux foux*, *prendre peur*, *donner faim*).

Kolokace pravidelné (*collocations régulières*), které jsou transparentní a v zásadě předvídatelné: např. *gros mangeur*, *tristesse affreuse*. Tyto kolokace jsou plně kompozicionální a odpovídají pravidlům sémantické kombinatoriky. Zde Tutinová rozděluje dva podtypy v závislosti na rozsahu kombinability kolokativu:

---

¹³⁵ Pozn. Zde by bylo pravděpodobně lepší uvažovat o posluchači či jiném příjemci sdělení.

- a) kolokativ má značně omezenou kombinabilitu, např. *année bissextile*, *nez aquilin*,¹³⁶
- b) kolokativ má naopak kombinabilitu velmi širokou, např. *immense tristesse*, *ressentir la joie*, *grosse frayeur*.

Pravidelné kolokace se od volných kombinací liší svým prekonstruovaným a memorizovaným charakterem. K jejich identifikaci Tutinová (TUTIN, 2010a : 57) navrhuje tři kritéria:

- použití statistických metod;
- vlastní intuice, přestože je to kritérium poněkud subjektivní;
- didaktické potřeby, tedy určení, zda se daný výraz překládá do cizího jazyka doslovně či nikoliv.

Podle našeho názoru je nutno kolokace posuzovat v kontextu příslušného jazyka, konfrontaci s cizím jazykem lze použít pouze podpůrně. Ve francouzštině se *bissextile* pojí převážně s výrazem *année*, méně často s výrazem *an* (*an bissextile* 1808, *an bissextile* 1816), případně též s výrazem *seconde* (*seconde bissextile*). V češtině naopak existuje *přestupný rok*, *přestupná sekunda*, ale též *přestupný tarif* či *přestupné jízdné*. *Aquilin* se ve francouzštině pojí pouze s výrazem *nez*, tj. *orlí nos*, zatímco v češtině adjektivum *orlí* není vázáno jen na jednu bázi a běžně se vyskytují spojení *orlí hnízdo*, *orlí mládě*, *orlí pero*, *orlí pařát*, *orlí spár*, *orlí samice* či *orlí rodinka*.

Pokud bychom srovnávali např. češtinu a ruštinu, např. kolokace *prát prádlo* se v ruštině vyjádří obdobnými jazykovými prostředky, tj. *stirat' beljo*. Při srovnání s francouzštinou by byl výsledek opačný: *prát prádlo* x *faire la lessive*.

Ze syntaktického hlediska komponenty kolokace mezi sebou udržují, či mohou udržovat, přímý syntaktický vztah typu podmět-přísudek, přísudek-předmět, podstatné jméno-přívlastek, a podobně. Kolokace jsou tedy polylexikální endocentrické výrazy, které se ve většině případů vytvářejí za pomoci běžných syntaktických pravidel. Z tohoto důvodu výrazy jako je např. *pèse-bébé* nebo *bon marché* nemohou být

---

¹³⁶ Cfr. též MEL'ČUK, Igor. Collocations dans le dictionnaire. In: SZENDE Th. (ed) *Les écarts culturels dans les Dictionnaires bilingues*. [online] 2003, [cit. 2012-06-03]. Paris: Honoré Champion, kapitola 2. Dostupné z: <http://www.olst.ling.umontreal.ca/pdf/collocations-Szende.pdf>

považovány za kolokace. Nicméně některé kolokace mohou být syntakticky atypické, např. *ivre mort*, *avoir faim*, kdy v prvním případě jsou kombinována dvě adjektiva, v druhém případě chybí determinant (TUTIN, 2010a : 59).

Z hlediska úzu se kolokace objevují opakovaně, a mluvčí si je musí zapamatovat. Tyto sekvence patřící do „slovní konfekce“ (*suites des mots prêtes à parler*) přispívají ke kohezi textu a často jsou úzce spojeny s určitým textovým žánrem (TUTIN, 2010a : 59).

8.5.6. Elisabetta Ježková

Elisabetta Ježková (JEŽEK, 2005 : 175 – 177) rozlišuje tři typy slovních kombinací:

- volné kombinace (*combinazioni libere*);
- restringované kombinace (*combinazioni ristrette*);
- kolokace ve vlastním slova smyslu (*collocazioni propriamente dette*).

Volnou kombinací (JEŽEK, 2005 : 175) chápe kombinaci dvou či více slov, která nepodléhá restrikcím (např. *lavare la macchina*, *trovare le chiavi*), přičemž upozorňuje na tu skutečnost, že naprosto volné kombinace ve skutečnosti neexistují, neboť podléhají restrikcím konceptuálním. Např. *pane (chléb)* může být *fresco (čerstvý)*, *crocante (křupavý)*, *bianco (bílý)*, nemůže však být *giovane (mladý)*.¹³⁷

Restringované kombinace (*combinazioni ristrette*)¹³⁸ jsou takové slovní kombinace, kde se projevuje buď restrikce spojená s přítomností obsahové syntagmatické implikace (např. *allattare il figlio*, kde sloveso *allattare* obsahuje informaci, že se jedná o činnost související s právě narozenou bytostí), anebo restrikce převážně související s obvyklým územ (např. v kombinaci *mantenere segreto* může být daný význam též vyjádřen

---

¹³⁷ Cfr. též ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 314. ISBN 978-80-7422-020-3; CVRČEK, Václav. Metoda zjišťování kolokační platnosti frekventovaných bigramů pomocí ranku. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 49, 50. ISBN 80-7106-863-2

¹³⁸ Pozn. Pavel Štichauer pro ně používá označení těsné kombinace. Cfr. sylabus k přednášce Korpusová lingvistika II. Základní pojmy. [online] Dostupné pro posluchače předmětu Románská lingvistika. Dostupné z: <http://pavel-stichauer.cz/index-soubory/lingivistika.htm> [cit. 2008-11-25]

kombinací *conservare un segreto*, ale obvykle tomu tak není). Tento druhý případ je pak charakteristický pro kolokace.

V případě verbonominálních restringovaných kombinací jsou patrné případy, kdy sloveso připouští kombinaci s celou řadou tříd objektů, např. sloveso *comprare*, které se obvykle nespojuje pouze s abstraktními objekty, pokud nebyly užity v přeneseném významu, jiná slovesa připouštějí pouze spojení s jednou třídou objektů (např. *parcheggiare*: *veicoli*: *la macchina*, *la bicicletta*, *il motorino*), případně s jediným objektem (např. *pasterizzare*: *latte*, vzácněji *birra*).

Obdobná situace je u restringovaných kombinací typu substantivum + adjektivum, kdy se adjektivum může pojít s více třídami objektů (např. *capello biondo*, *birra bionda*), jedinou třídou objektů (např. *triangolo isoscele*) nebo dokonce jen s jediným objektem (např. *latte cagliato*).

Význam restringované kombinace je kompozicionální, tedy může být určen na základě významu jednotlivých komponentů.

Možnost substituce komponentů restringované kombinace je omezená právě z důvodu přítomnosti restrikce, jelikož neexistují jiné objekty, které by mohly vykazovat vlastnosti označené daným adjektivem (viz případ *latte cagliato*) či podléhat činnosti označené slovesem (*pasterizzare il latte*, případně též *la birra*).

Komponenty restringované kombinace jsou z hlediska syntaktického autonomní, lze je tedy modifikovat jako v případě volných kombinací. Např. *parcheggiare la/una/molte/delle macchine*, *la macchina è stata parcheggiata*, *parcheggiare la nuova macchina*.

Pro vlastní specifikaci kolokace Ježková (JEŽEK, 2005 : 178) vychází z definice:

„[...]kolokace je kombinace slov podléhající lexikální restrikci, pro niž výběr určitého slova (kolokát) k vyjádření určitého významu je podmíněn druhým slovem (báze), kterému je tento význam prisuzován.“

Tuto definici však nepovažuje za plně uspokojující, neboť lexikální sémantická solidarita¹³⁹ se projevuje jak v případě restringovaných kombinací, tak v případě kolokací ve vlastním slova smyslu, přičemž je zde patrný zásadní rozdíl.

Za kolokace ve vlastním slova smyslu Ježková (JEŽEK, 2005 : 179) provažuje např. slovní spojení *stendere un documento, lanciare un messaggio, disco fisso, pioggia battente*.

Jak v případě restringovaných kombinací, tak v případě kolokací mezi komponenty působí sémantická lexikální solidarita, nicméně povaha dané restrikce se v obou případech liší. Zatímco *parcheggiare* samo o sobě implikuje *macchina*, či *aquilino* implikuje *naso*, *battente* samo o sobě *pioggia* neimplikuje, rovněž tak *stendere* samo o sobě neimplikuje *documento*.

V případě kolokací v pravém slova smyslu je syntagmatická obsahová implikace přítomná v dané kombinaci, neprojeví se však, pokud jsou kolokáty posuzovány samostatně. Toto podle autorky souvisí se skutečností, že *stendere, battente* tíhnou k polysémii, zatímco *parcheggiare, aquilino* jsou spíše monosémní a mají tudíž specifický význam.

Kolokáty *stendere, battente* jsou selektovány v souvislosti s bází mezi jinými potenciálně možnými výrazy, aby vyjádřily význam, který nemají, jsou-li kombinovány s jinými slovy, ale který získávají v dané specifické kombinaci, to jest tzv. kolokační význam.¹⁴⁰ Lexikální solidarita kolokátu a báze je založena pouze v případě specifického užití. Z daných příkladů vyplývá, že v případě restringovaných kombinací je restrikce určována slovesem či přídavným jménem vzhledem ke spojovanému podstatnému jménu, v případě kolokací v pravém slova smyslu je směr restrikce opačný a vychází od podstatného jména směrem ke slovesu či přídavnému jménu.

Pro vyjádření konceptu intenzity v případě kolokace *pioggia battente* se báze (*pioggia*) preferenčně spojuje spíše se specifickým kolokátem *battente*, než s jinými adjektivy (*intenso, impetuoso*), které by teoreticky mohly být ze sémantického hlediska kompatibilní s adjektivem *battente*. Též v případě kolokace *stendere un documento* se

---

¹³⁹ Pozn. K problematice lexikální solidarity cfr. též COSERIU, Eugenio. Solidarietà lessicali. In: *Teoria del linguaggio e linguistica generale. Sette studi*. Roma-Bari: Laterza, 1971, s. 303 - 316

¹⁴⁰ Cfr. FIRTH, John, R. Modes of Meaning. In: FIRTH, John, R. *Papers in Linguistics 1934 – 1951*. London: Oxford University Press, 1957a, s. 196

pro vyjádření úkonu 'vytvoření' báze (*documento*) preferenčně spojuje se specifickým slovesem *stendere* v roli kolokátu, než s jinými sémanticky kompatibilními slovesy (např. *scrivere*).

Lze tedy říci, že kolokace ve vlastním slova smyslu (*collocazioni propriamente dette*) Ježková (JEŽEK, 2005 : 179) chápe jako zvláštní typ restringovaných kombinací, přičemž pro tyto kombinace je typické, že jsou v nich přítomné jak sémantické restriktce dané obsahovou syntagmatickou implikací, která se však neprojeví, pokud jednotlivé konstituenty posuzujeme samostatně, tak především sémantické restriktce dané specifickým územ.

Komponenty kolokace nejsou zcela volně substituovatelné právě z důvodu přítomnosti určité restriktce, většinou jsou však syntakticky autonomní. Např. *stendere il/un/molti/dei documenti, ho steso un secondo documento*. Ve vzácnějších případech jsou komponenty částečně autonomní, např. *sporgere denuncia*, kde se neuzívá člen. Toto je dle autorky případ částečné lexikalizace, a tato kolokace se blíží kompozitu.

8.5.7. Marco Baroni

Marco Baroni (BARONI, 2006 : bod 3, bod 4) v zásadě přejímá koncepci kolokací Elisabetty Ježkové. Naznačuje jisté obtíže při určení, zda se jedná o restringovanou kombinaci či kolokaci, a navrhuje tento problém řešit pomocí následujícího testu. O restringovanou kombinaci se jedná, pokud na základě kolokátu lze určit bázi, případně její sémantickou třídu. Pokud ne, jedná se o kolokaci. Do tohoto testu lze podle Baroniho též zavést i cizojazyčný prvek: Může cizojazyčný mluvčí, který zná význam slova, ale nezná kolokaci, uhodnout bázi na základě kolokátu?

Tento test se však jeví poněkud problematický. Položme si otázku, kdo je ona osoba, která daný test provádí. Je to osoba vzdělaná, nevzdělaná, mladá, starší, jaká je její zkušenost nejen jazyková. Tyto faktory by se pravděpodobně do výsledku takového testu promítly. Rovněž je problematické, aby v daném testu „zapomněla“ na předchozí znalost dané kolokace a posuzovala ji, jakoby se s ní nikdy předtím nesetkala.

Obdobnou otázku si můžeme položit i v případě cizojazyčného mluvčího. Ten bude jen obtížně abstrahovat od své zkušenosti a stavu poznání nejen cílového jazyka, ale

i od své zkušenosti s jazykem vlastním, případně též jiným, kde je daná kolokace vytvořena obdobným způsobem.¹⁴¹

Příklad:

Italština	Francouzština	Čeština
<i>pioggia battente</i>	<i>pluie battente</i>	<i>liják, prudký déšť</i>
<i>lanciare messaggio</i>	<i>lancer un message</i>	<i>vydat prohlášení</i>
<i>disco fisso</i>	<i>disque dur</i>	<i>pevný disk</i>

Baroni též upozorňuje na nedostatky frekvenčního i frazeologického přístupu k vymezení kolokací. V případě frekvenčního pojetí spatřuje hlavní nedostatek právě v důrazu kladeném na frekvenci výskytu dvojic slov, neboť statistická významnost výskytu pouze konstatuje daný fakt, nikterak jej nevysvětluje. Frekvenci Baroni považuje za užitečný nástroj pro vyhledávání kolokací, nikoliv však pro její definici.

Nedostatkem frazeologického přístupu pak dle Baroniho je, že se soustředí převážně na studium případů kolokací typu V+N, v menší míře též A+N či N+A, kde je evidentní jejich struktura báze + kolokát. Tuto strukturu lze jen obtížně určit u jiných kombinací, např. N+N, kde vymezení rolí báze a kolokátu není vždy zřejmé.

Nazírání na problém skrze syntaktické a sémantické restriktce může též vést k umělému zveličování významu jednotlivých případů. Rovněž tak podle Baroniho není vždy patrné, zda je báze použita v jednom z typických významů, ani to, že kolokát má význam zvláštní.

Výhodou tohoto pojetí je naopak to, že odpovídá intuitivnímu pojetí kolokace, navíc představuje významný nástroj pro účely lexikografické a didaktické.

---

¹⁴¹ Cfr. JEŽEK, Elisabetta. *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. Bologna: il Mulino, 2005, s. 180. ISBN 88-15-10713-4

8.5.8. Heidi Sillerová-Runggaldierová

Definici kolokací Elisabetty Ježkové v zásadě přijímá i Heidi Sillerová-Runggaldierová (SILLER-RUNGALDIER, 2006 : 591 – 598)¹⁴². Polemizuje však s názorem zastánců frazeologického pojetí, že kolokace lze vysvětlit jen idiosynkratickými restrikcemi stanovenými lexikálními konvencemi daného jazyka. Na základě studia italských, francouzských a německých kolokací typu 'sloveso + přímý předmět' poukazuje na dynamičnost procesu tvorby kolokací, která je silně motivována mimojazykovou realitou.

Např. kolokace *acquistare un giocatore, acheter un joueur, einen Spieler kaufen* není projevem nerespektování selekčních restrikcí daných kulturním kontextem, neboť s lidmi nelze obchodovat, ale odrazem mimojazykové reality, která je ve zkoumaných jazycích obdobná. Daná kolokace je pak výsledkem metonymického transferu, neboť předmětem koupě není člověk, ale plnění související se sportovní aktivitou onoho člověka.

Autorka tak naznačuje, že kolokace jsou nejen jevem synchronním, ale že by bylo vhodné je zkoumat též z hlediska diachronního.

---

¹⁴² Cfr. SILLER-RUNGALDIER, Heidi. Le collocazioni lessicali: strutture sintagmatiche idiosincratiche? [online] In: CRESTI, E. (a cura di). *Prospettive nello studio del lessico italiano*. Atti SILPI, Vol. II, s. 591 – 598. FIRENZE: FUP, 2006. [cit. 2012-07-24] Dostupné z: <http://lablita.dit.unifi.it/app/extra/pdf/HeidiSillerR.pdf>

8.6. Pojmenování autonomního a závislého konstituentu kolokace podle jednotlivých autorů

Autor	Jazyk	Autonomní konstituent	Závislý konstituent
Hausmann	Fr	<i>base</i>	<i>collocatif</i>
Tutinová	Fr	<i>base</i>	<i>collocatif</i>
Mel'čuk	Fr	<i>base</i> <i>mot clé</i>	<i>collocatif</i>
Heid	Fr	<i>base</i>	<i>collocateur</i>
Baroni	It	<i>base</i> <i>testa</i>	<i>collocato</i> <i>modificatore</i>
Ježková	It	<i>base</i>	<i>collocato</i>
Giráldez Ceballos-Escalera	Šp	<i>base</i>	<i>colocativo</i>
Sinclair	A	<i>node</i>	<i>collocate</i>
Halliday	A	<i>node</i>	<i>collocate</i>
Martin	A	<i>base</i> <i>head</i>	<i>collocate, collocator</i> <i>modifier</i>
Čermák	Č	<i>hlava</i>	<i>kolokát</i>

8.7. Definice kolokace

Autor	Definice	Příklady
Firth, 1957b : 14	Kolokace jsou konkrétní slova v jejich obvyklé společnosti.	<i>dark night, You silly ass!, tender love, cruel wrath</i>

Sinclair, 1991 : 170	Kolokace je výskyt dvou či více slov, která mezi sebou udržují kolokační vztah v daném textu blízko sebe. Obvyklou mírou vzdálenosti jsou maximálně čtyři intervenující slova.	<i>hold an enquiry, hold talks, hold a meeting, arrive back, bring back</i>
Clear, 2000 : 497	Definoval jsem kolokaci jako pouhé opakování slovních tvarů v textu. [...] Korpusový přístup ke kolokacím, spočívající na datech, vychází ze studia slovních tvarů, jejich, frekvence, frekvence jejich souvýskytu s jinými formami a ze statistického měření významnosti takového souvýskytu.	<i>public order, court order, restore order, maintain order, put something in order</i>
Čermák, 2006 : 11	Kolokaci je možné vymezit jako smysluplné spojení slov / lexémů, resp. lexikální syntagma, zvláště v podobě víceslovných pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou, a tedy i kompatibilitou.	<i>kyselina sírová, Kanárské ostrovy, ležet ladem, letní dovolená, třeskutě vtipný, prát prádlo</i>
Ježková, 2005 : 178, 179	Kolokace je kombinace slov podléhající lexikální restrikci, pro niž výběr určitého slova (kolokátu) k vyjádření určitého významu je podmíněn druhým slovem (bází), kterému je tento význam přisuzován. Jedná se o zvláštní typ restringované kombinace, která je	<i>pioggia battente, disco fisso, lanciare messaggio, stendere un documento</i>

	charakteristická sémantickou restrikcí danou specifickým územ.	
Hausmann, 1989 : 1010; 2006 : 3 – 4	Kolokace je frazeologická kombinace zakódovaná na úrovni jazyka, kdy sémanticky autonomní báze se preferenčně kombinuje s kolokativem, který získává svou sémantickou identitu prostřednictvím příslušné kolokace.	<i>célibataire endurci, la colère s'apaise, il pleut à verse, grièvement blessé</i>
Martin, 1992 : 159	Kolokace je kombinace dvou konceptů, kde jeden koncept (<i>kolokát, kolokátor, modifikátor</i>) modifikuje druhý (<i>hlava, báze</i>). Tento konceptuální konstrukt je realizován prostřednictvím syntakticky pravidelné kombinace dvou jedno či víceslovných lexémů, přičemž volba kolokátu podléhá značným restrikcím.	<i>applied science, blond(e) hair, commit murder, make an offer</i>
Mel'čuk, 2006 : 70	Kolokace je kombinace lexií, která je vytvořena na základě zvláštních omezení: skládá se z báze, kterou si mluvčí volně vybírá podle toho, co chce vyjádřit (<i>argument, brouillard, méchant...</i>), a z kolokativu (<i>massue</i> pro <i>argument</i> , <i>dense</i> pro <i>brouillard</i> , <i>comme une teigne</i> pro <i>méchant...</i>), zvoleného pro vyjádření daného významu (zde 'intenzivní') v závislosti na dané bázi.	<i>brouillard à couper au couteau, méchant comme la gale, un argument massue, une phrase mal tournée, un sommeil léger</i>

<p>Tutinová: 2010a, 57 – 58</p>	<p>Kolokace je soubor báze a kolokativu, kde obvykle je báze stabilní a předvídatelný komponent kolokace, zatímco kolokativ je méně předvídatelný a sémioticky závislý na bázi. Báze si zachovává svůj obvyklý význam, kolokativ může být relativně pravidelný (<i>gros fumeur</i>), transparentní (<i>un appétit d'ogre</i>), či relativně zastřený (<i>peur bleue</i>).</p>	<p><i>colère noire, année bissextile, triste à pleurer, bête à manger du foin, pertes abyssales, ressentir la joie</i></p>
---	---	--

9. K definičním problémům pojmu kolokace

9.1. Dynamická povaha kolokace

Pojem kolokace je obtížené postihnout jednou vyčerpávající definicí především kvůli její specifické povaze. Tuto zcela zvláštní povahu označujeme spolu s Estelle Dubreuilovou (DUBREUIL, 2008 : kapitola 2.1.1) jako dynamickou.¹⁴³ Kolokace jsou všudypřítomné, životaschopné, zároveň však obtížně postižitelné. Co se týče kvantity, kolokace jsou významným jazykovým jevem, neboť se v hojné míře vyskytují jak v běžném, tak v odborném jazyce.¹⁴⁴

Příklad kolokací z běžného jazyka

Italština: *fare il bucato, birra bionda, dolci ricordi*

Francouzština: *faire la lessive, bière blonde, peur bleue*

Čeština: *prát prádlo, bledá závist, světlé pivo*

Příklad kolokací z odborného jazyka

Italština: *commettere un reato, contratto collettivo di lavoro, termine perentorio*

Francouzština: *commettre une infraction, convention collective de travail, délai préfix*

Čeština: *spáchat trestný čin, kolektivní pracovní smlouva, propadná lhůta*

---

¹⁴³ DUBREUIL, Estelle. Collocations: définition et problématiques. *Inflow: Revue électronique Texto! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2008, vol. XIII, n° 1, nečíslováno [cit. 2011-12-10]. Dostupné z:

http://www.revue-texto.net/docannexe/file/126/dubreil_collocations.pdf

¹⁴⁴ Pozn. Estelle DUBREILOVÁ (2008 : kapitola 2.1.1.) cituje Mel'čukovo zjištění (MEL'ČUK, 2003 : 26), že na polovině stránky časopisu *Nouvel Observateur* lze najít 21 kolokací a že *Dictionnaire spécialisé au français des affaires* (BINON et al. 2000) obsahuje kolem 3 000 hesel, s nimiž je spojeno přibližně 11 000 kolokací.

Jejich užívání však závisí na mnoha vnějších faktorech, především na typu komunikační situace a s ní souvisejícími faktory sociálně psychologickými. S jinými kolokacemi se setkáme v rámci komunikace uvolněné, případně až vulgární (např. *un brutto ceffo*, *casser la gueule à qlcu*, *přerazit hnáty někomu*), s jinými v komunikační situaci, kdy mluvčí pečlivě volí použité lexikální prostředky (např. *traboccare di gioia*, *assouvir sa haine*, *zářivé jitro*). Rovněž v oblasti právních textů se použité kolokace budou lišit podle toho, k jakému funkčnímu stylu je daný text zařazen. V argotické stylové vrstvě se setkáme s takovými kolokacemi, jako např. *finire in gattabuia*, *faire de la taule*, *skončit v lapáku*, zatímco ve stylové vrstvě právní normy lze spíše najít kolokace *espiare una pena detentiva*, *exécuter la peine privative de liberté* či *odpykávat si trest odnětí svobody*. Nemalý význam má též faktor temporální, neboť jazykové chování je jím silně ovlivněno. Mnohé kolokace, odrážející realitu určitého časového období, zastarávají a přestávají se užívat (např. *rukovat na vojnu*), další naopak vznikají (např. *brouzdat po internetu*).

Snaha o definici kolokace je tedy komplexní problém, v němž lze v nám známé literatuře vystopovat dvě základní skupiny kritérií, které pracovně nazýváme vnější a vnitřní.

Mezi tzv. vnější kritéria řadíme:

- Obvyklost a frekvenci, které jdou ruku v ruce, neboť to, co je obvyklé bývá také časté. Toto jsou základní kritéria přístupu kvantitativního, přičemž jisté odkazy na obvyklost najdeme i u stoupenců přístupu kvalitativního (lexikologicko-lexikografického).
- Poloustálenost, která je jedním ze základních kritérií přístupu kvalitativního, a je chápána jako kontinuum mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením, tedy jako fenomén, který osciluje mezi stabilitou a nestabilitou.

Vnitřní kritéria budou naopak ta, která souvisí se samotnou jazykovou charakteristikou kolokace, jako je binární a asymetrický charakter konstituentů kolokace, restringovaná kookurence sémanticko-syntaktická, která úzce souvisí s výše uvedeným kritériem poloustálenosti.

V následující kapitole představíme vnější kritéria a zamyslíme se nad problémy, se kterými by se jejich uplatnění v rámci studia právního jazyka pravděpodobně setkal.

9.2. Vnější kritéria

9.2.1. Obvyklost

Pojem obvyklosti či běžnosti je při studiu kolokací poměrně často používaný parametr. Setkáváme se s ním především v souvislosti s obvyklostí výskytu, obvyklostí souvýskytu v určité vzdálenosti či obvyklostí významu.

J. R. Firth uvádí jako hlavní kritérium pojmu kolokace obvyklost či obvyklý výskyt daného slovního spojení.

„Collocations are actual words in habitual company.“ (FIRTH, 1957b : 14)

„Collocations of a given word are statements of the habitual or customary places of that word in collocational order but not in any other contextual order and emphatically not in any grammatical order. (FIRTH, 1957b : 12)

Sinclair hovoří o obvyklé míře vzdálenosti kookurujících slov:

„The usual measure of proximity is a maximum of four words intervening“.
(SINCLAIR, 1991 : 170)

Čermák bez bližší specifikace rozlišuje běžné kolokace textové a běžné kolokace uživatelské textové-systémové (ČERMÁK, 2004 : 12 – 13).

Tutinová, stoupenkyně kvalitativního pojetí, definuje kolokaci jako spojení báze a kolokativu, kde si báze zachovává svůj obvyklý význam.

« Une collocation est l'association d'une lexie L et d'un constituant C entretenant une relation syntaxique telle que:

- *C (le collocatif) est sélectionné en production pour exprimer un sens donné en cooccurrence avec L (la base).*
- *Le sens de L est habituel. » (TUTIN – GROSSMANN, 2002 : kapitola 2.2.)*

Zde je vhodné si položit otázku, co vlastně ono *obvyklé* či *běžné* vlastně znamená. Podle *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (1994 : 231, heslo *obvyklý*) obvyklý je „*který odpovídá zvyku, pravidelně se opakující, běžný, normální.*“

S obdobným významem se setkáváme též v angličtině i francouzštině. *Webster's Third New International Dictionary* (1993 : 1017, heslo *habitual*) uvádí následující:

1: of the nature of a habit: according to habit: established by or repeated by force of habit: CUSTOMARY 2: doing, practicing, or acting in some manner by force of habit: customarily doing a certain thing 3: used or involved in the practice of a habit.

Le Petit Robert, Dictionnaire de la langue française (1984 : 907, heslo *habituel*) říká :

Qui tient de l'habitude par sa régularité, sa constance. 1° Passé à l'état d'habitude individuelle ou collective. 2° Qui est constant ou très fréquent.

Z těchto definic lze usuzovat, že obvyklost jakožto definiční kritérium vykazuje jisté nedostatky, neboť se jedná o kritérium poněkud relativní. Obvyklé či běžné se totiž mění v závislosti na čase a prostoru, obvyklost tak spíše odkazuje k intuitivní schopnosti rodilého mluvčího vyhodnotit dané slovní spojení jako takové, které se standardně užívá v dané konkrétní situaci.¹⁴⁵

Obvyklost výskytu slovního spojení tak bude záviset nejen na typu textu, ale do značné míry také na časovém období, ve kterém je dané spojení zkoumáno. Např. spojení *surfovat po internetu*, *nakoupit hráče* či *cyklistická stáj* se pravděpodobně v textech staršího data objevovat nebudou. Spojení *vstoupit do Strany* či *třídní nepřítel* budou naopak obvyklejší v určitém období českých dějin.

---

¹⁴⁵ HEID, Ulrich. Décrire les collocations. Deux approches lexicographiques et leur application dans un outil informatisé. *Inflow: Terminologie et traduction, Service de traduction, unité „terminologie“* [online]. 1992, Commission des Communautés européennes, 2°, 2/3, s. 534. [cit. 2013-08-01]. ISSN 0256-7873. Dostupné z: [http://C4BM920039AC_001\[1\].pdf](http://C4BM920039AC_001[1].pdf); HEID, Ulrich. On Ways Word Work Together – Topics in Lexical Combinatorics. *Inflow: Euralex'94 Proceedings* [online]. Amsterdam, 1994, s. 240 [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex1994/27_Euralex_Ulrich%20Heid%20-%20On%20Ways%20Words%20Work%20Together%20-%20Topics%20in%20Lexical%20Combinatorics.pdf.

Faktor času je velmi důležitý v oblasti odborných jazyků, zvláště pak v právním jazyce, jehož stabilita není příliš vysoká a závisí na mnoha mimojazykových faktorech. Pro příklad uveďme, že spojení *omezení způsobilosti k právním úkonům* (§ 10 OZ), běžné v právních textech vydaných po 26. únoru 1964, se od 1. 1. 2014 stane velmi neobvyklým, protože vstoupil v účinnost nový občanský zákoník, který tento institut nahrazuje *omezením svéprávnosti* (§ 55 NOZ).

V Itálii např. institut trestu smrti (*pena di morte*) existoval ve všech trestních zákonících vydaných jak před sjednocením Itálie, tak po něm, a to s výjimkou Toskánska. V roce 1889 byl v tzv. Zanardelliově zákoníku zrušen, znovu obnoven byl v roce 1926 fašistickým režimem pro nejzávažnější politické trestné činy, později byl rozšířen i na další závažné trestné činy nepolitického charakteru. Trest smrti uvedený v článku 17 trestního zákoníku byl opět zrušen článkem 1 d.lg. l.g.t. z 10. srpna 1944, n. 224, podle kterého se ustanovení trestního zákoníku obsahující formulaci „*è comminata la pena di morte*“ nahrazují formulací „*si applica la pena dell'ergastolo*.“

Z naznačených příkladů lze vyvodit, že obvyklost výskytu je v právních textech mnohdy podmíněna mimojazykovými, čistě právními faktory.

Obvyklost významu nečiní s největší pravděpodobností problém v centru jazyka v jeho synchronním stavu. V periferních oblastech, tudíž i v odborných jazycích, bude identifikace obvyklosti záviset na znalosti daného systému. Pokud zůstaneme v oblasti právního jazyka, v českém právu se význam slova *vklad* a jeho kolokační chování liší, jedná-li se o *vklad peněžité částky na účet*, či jedná-li se o *vklad vlastnického práva do katastru nemovitostí*. Přesto jsou oba významy ze synchronního pohledu stejně obvyklé.

Obvyklost významu je nutno posuzovat v kontextu daného odborného jazyka, nikoliv v porovnání s jeho významem v běžném každodenním jazyce. Např. *attore*, *azione*, *confusione*, *possesso* mají v rámci italského právního jazyka svůj obvyklý význam, a to již od dob práva římského, ze kterého tyto pojmy pocházejí. Rovněž tak může činit problémy identifikace obvyklosti významu v rámci jednotlivých právních odvětví. Pro příklad uveďme výraz *detenzione*, který má jiný význam v občanském právu a jiný význam v trestním právu, přičemž zde může mít další různé významy. Významy jsou v rámci příslušných právních odvětví obvyklé, liší se však jejich kolokační chování.

Příklad:

Detenzione v občanskoprávním významu *detence*

avere la detenzione della cosa, la detenzione dell'appartamento, la detenzione materiale, esercitare la detenzione (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1193 : 913 – 914, heslo *possesso e detenzione*)

Detenzione ve významu *držení*

detenzione di materie esplodenti, detenzione di medicinali guasti, detenzione di sostanze stupefacenti o psicotrope, detenzione di prodotti con segni falsi, detenzione di scritti, disegni o altri oggetti osceni, detenzione di filigrane o di strumenti destinati alla falsificazione (artt. 435, 443, 444, 461, 473, 528 codice penale)

Detenzione ve významu *vazba; odnětí svobody*

Detenzione in carcere, detenzione domiciliare, riparazione per ingiusta detenzione, trovarsi in condizioni di salute particolarmente gravi incompatibili con lo stato di detenzione (artt. 274, 286-*bis* codice di procedura penale)

Obvyklost výskytu daného slovního spojení bude též záviset na daném právním odvětví, případně též na typu textu, v němž se zkoumané slovní spojení vyskytuje. Tak např. slovní spojení *offendere l'onore o il prestigio di qlcu* (artt. 278, 341, 342, 343 c.p.), *soggiacere alla stessa pena* (artt. 246, 338, 347, 416, 466, 501-*bis*, 491, 498 c.p.), či *cagionare la morte* (artt. 575, 578, 579, 589 c.p.) se vyskytují v trestním zákoníku, v občanském zákoníku bychom je hledali marně.

Z naznačených příkladů lze vyvodit, že obvyklost výskytu je v právních textech mnohdy podmíněna mimojazykovými, čistě právními faktory. Bylo by tedy vhodné uvažovat o tom, zda se jedná o obvyklost, případně běžnost:

- z hlediska synchronního či diachronního,¹⁴⁶
- z hlediska výskytu v určitém právním odvětví,
- z hlediska výskytu v určitém typu právního textu.

---

¹⁴⁶ K diachronnímu aspektu kolokací též SILLER-RUNGGALDIER, Heidi. Le collocazioni lessicali: strutture sintagmatiche idiosincratiche? [online] In: CRESTI, E. (a cura di). *Prospettive nello studio del lessico italiano*. Atti SILPI, Vol. II, s. 591 – 598. FIRENZE: FUP, 2006. [cit. 2012-07-24] Dostupné z: <http://lablita.dit.unifi.it/app/extra/pdf/HeidiSillerR.pdf>

9.2.2. Frekvence

Obvyklost výskytu slovního spojení vylučuje výskyt náhodný, ale pro svou vágnost není spolehlivým kritériem pro určení toho, co je a co není kolokace. Stoupenci kvantitativního pojetí kolokací se proto snaží o matematicky přesné zjišťování výskytu kolokací v daném textovém korpusu pomocí různých asociačních měr, jako je např. MI-score, t-score, log-likelihood, dice, X^2 , odds, Z-score, cost-criterion.¹⁴⁷ Zde zmíníme dva nejvýznamnější ukazatele, MI-score a t-score.

MI-score, mutual score či míra vzájemné informace, měří množství informace, které dává výskyt jednoho slova o pravděpodobném výskytu slova jiného, měří tedy sílu asociace mezi dvěma slovy. Čím je vyšší hodnota MI-score, tím je vyšší pravděpodobnost, že se bude jednat o ustálenou kombinaci (CLEAR, [1993] 2006 : 501).

Naopak t-score neměří sílu asociace mezi dvěma slovy, ale spolehlivost, s níž můžeme tvrdit, že tu asociace existuje. Vysoká hodnota t-score naznačuje, že rozložení frekvencí v textu není náhodné (CLEAR, [1993] 2006 : 503).¹⁴⁸

Zkoumání kolokací v italských či francouzských právních textech pomocí statistických metod nám není známo. V Evropě se však v letech 2004 až 2006 uskutečnil projekt LOIS – *Lexical Ontologies for Legal Information Sharing*, který měl za cíl vytvořit speciální hierarchickou strukturu právních termínů pro oblast spotřebitelského práva EU, Velké Británie, Itálie, Portugalska, Rakouska, Nizozemí a České republiky. V projektu LOIS bylo zpracováno 2000 základních termínů a poté automaticky vygenerováno 20 000 vztahů mezi nimi (CVRČEK, F., 2010 : 40, 240).

---

¹⁴⁷ Cfr. ČERMÁK, František. Kolokace v lingvistice In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 13. ISBN 80-7106-863-2; KŘEN, Michal. Kolokační míry a čeština. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 223 – 248. ISBN 80-7106-863-2; EVERT, Stefan, KRENN, Brigitte. *Methods for the Qualitative Evaluation of Lexical Association Measures*. [online] 2001 [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://acl.ldc.upenn.edu/P/P01/P01-1025.pdf>

¹⁴⁸ Cfr. BARONI, Marco (2006): Distributions in text. Dostupné z: http://clit.cimec.unitn.it/marco/publications/hsk_39dist_rev2.pdf, [cit. 25. 11. 2008]; ŠTICHAUER, P.: syllabus k přednášce Korpusová lingvistika II + III, dostupné pro posluchače předmětu Románská lingvistika Dostupné z <http://www.pavel-stichauer.cz/index-soubory/lingvistika.htm>. [cit. 2008-11-18 a 2008-11-25]

V České republice aktuálně probíhá výzkum zaměřený na frekvenční analýzu slovní zásoby právních textů pro potřeby právních informačních systémů (PES, ASPI, CODEXIS, LEX GALAXY, HEIN online a další), který provádí od roku 1990 Ústav státu a práva, Laboratoř pro právní informatiku a Ústav českého národního korpusu ve spolupráci s vědci z Filozofické fakulty UK. Otázkou však je, do jaké míry budou její výsledky zajímavé i pro lingvisty, neboť právníci posuzují slovní zásobu z jiných hledisek. (viz příloha číslo 3)

Naše práce se frekvenční analýze kolokací nemůže věnovat především z důvodu malého rozsahu zkoumaného vzorku, kde se zkoumaná substantiva a jejich kolokace objevují pouze v řádech desítek, vyjimečně stovek. Jejich výskyt je navíc značně ovlivněn mimojazykovými faktory čistě právními.

Frekvenci výskytu slovních spojení v zákonících do značné míry ovlivňuje sama právní úprava dané oblasti. Pro větší názornost se podívejme na následující slovní spojení z italského *codice penale*:

essere punito con la reclusione (artt. 243, 245, 253, 263, 284, 288-bis, 289, 296, 314, 316, 316-bis, 319, 355, 385, 400, 402, 428, 429, 431, 437, 453, 468, 473, 476, 499, 500, 564, 572, 574, 575, 578, 579, 571, 584, 606 c.p.)

essere punito con l'ergastolo (artt. 242, 247, 253, 276, 286, 287, 295, 422, 438, 439, 576, 577 c.p.)

delitto punibile a querela della persona offesa (artt. 493-bis, 582, 570, 590, 609-septies c.p.)

Slovní spojení *essere punito con la reclusione* má v rámci italského trestního zákoníku nejčastější výskyt, neboť se jedná o nejběžnější formu trestu. Jedná se o trest v rozsahu od 15 dnů do 24 let, který se ukládá za většinu činů trestných podle příslušného zákoníku. Lze tedy předpokládat, že výskyt tohoto spojení bude vyšší i v jiných textech právní povahy.

Slovní spojení *essere punito con l'ergastolo* má v daném textu nižší výskyt, neboť se jedná o trest doživotí, jenž se aplikuje pouze na některé nejzávažnější trestné činy.

Slovní spojení *delitto punibile a querela della persona offesa* se v *codice penale* vyskytuje relativně vzácně, neboť v určitých zákonem přesně stanovených případech je

možné uložit trest za daný čin pouze na základě soukromé žaloby (*querela*) poškozené osoby.

Statistický výskyt slovních spojení by zcela jistě ovlivnil i výběr textů pro daný korpus. V zákonících se zpravidla dané slovní spojení objevuje pouze v kapitolách, které danou problematiku upravují, jejich výskyt se tedy pohybuje v řádech jednotek, např. *mettere in circolazione monete contraffatte* (art. 453 c.p.), *detenere monete contraffatte* (art. 455 c.p.), *spendere monete contraffatte* (art. 457 c.p.). Naopak lze předpokládat, že výskyt těchto spojení by byl vyšší v doktrinálním textu pojednávajícím o různých trestněprávních aspektech padělání peněz.

Dalším faktorem, který ovlivňuje statistický výskyt slova a jeho kolokací v textu je i ta skutečnost, že se dané slovo či spojení může objevit pouze v nadpisu článku, nikoliv však v příslušné normativní větě. Např. *azione negatoria* (art. 949), *azione di regolamento di confini* (art. 950), *azione per apposizione di termini* (art. 951). Naopak *azione di rivendicazione* (art. 948), uvedená spolu s ostatními zmíněnými žalobami v oddíle týkajících se žalob na ochranu vlastnictví, se objevuje jak v nadpisu, tak ve vlastní normativní větě.

Pro zajímavost uvedme, že pouze v nadpisech příslušných článků se objevují slova a jejich kolokace označující tak závažné právní instituty, jako je *omicidio* (art. 575 c.p.), *omicidio del consenziente* (art. 579 c.p.), *omicidio preterintenzionale* (art. 584 c.p.), *omicidio colposo* (art. 589 c.p.)

Nejsou rovněž vzácné případy, kdy se určité slovo a jeho slovní spojení objevují v analytickém indexu codice civile, nikoliv však v jeho textu (např. *addebito*, *adeguamento*, *bancarotta*, *bandiera*, *binubo*, *cadavere*, *capostipite*, *captazione*, *causalità*, *celamento*, *commerciante*, aj.).

Zůstaneme-li v rozsahem poněkud omezeném prostředí *codice civile*, můžeme pozorovat, že pro statistický výskyt slov není bez významu ani pravděpodobnost výskytu daného právem upraveného institutu v reálném životě. Např. v italském občanském zákoníku se *figlio* (případně též plurál *figli*) objevuje v 289 případech, ale *permutante* (účastník směnné smlouvy) pouze jedenkrát. *Coniuge* (plurál *coniugi*) se objevují v 284 případech, *sposi* v 15 případech, právně irelevantní *fidanzato* se v *codice civile* neobjevuje vůbec, *promessa di matrimonio*, která má omezené právní účinky,

čtyřikrát. V oblasti zástavního práva se *ipoteca* a *pegno* (tzv. ruční zástava či zástava nemovitých věcí) se vyskytují ve 192, resp. 125 případech, poněkud vzácnější typ realizace zástavního práva *anticresi* pouze v 11 případech.

Toto však neplatí absolutně. Např. slovo *credito* (případně též pl. *crediti*) se objevuje ve 415 případech, ale jeho protipól *debito*, neboť neexistuje pohledávka bez dluhu, se v *codice civile* objevuje pouze ve 164 případech.

Výskyt slov může být též podmíněn složitostí dané právní úpravy. Např. podrobná úprava kupní smlouvy jakožto nejčastějšího smluvního typu způsobila 180 výskytů slova *vendita* v *codice civile*. *Trasporto*, smluvní typ, který rovněž vyžaduje podrobnou právní úpravu, se v *codice civile* objevuje ve 40 případech, z právního hlediska na něj navazující *spedizione* (zasílatelská smlouva), se zde však objevuje pouze osmkrát.

Výskyt určitých slov a s nimi souvisejících slovních spojení může být též ovlivněn způsobem, jakým je daná problematika upravena. Zákonodárce totiž nemusí podrobně upravovat např. smlouvu o dílo, ale spíše jednání účastníků daného smluvního vztahu. Tak např. *appalto* (smlouva o dílo) se v *codice civile* objevuje pouze čtyřikrát, ale *appaltatore* (zhotovitel) ve 34 případech a *committente* (objednatel) v 55 případech.

Rovněž tak výskyt slov může být ovlivněn historicko-ekonomickou realitou. Z dob, kdy Itálie bývala převážně rurální společností bojující vzhledem ke klimatickým podmínkám s nedostatkem vody, se v současném *codice civile* dochovalo 116 výskytů slova *acqua* nebo *acque*, v 30 případech se též setkáme se singulárovou i plurálovou podobou slova *albero*.

Vztah frekvence a ustálenosti v oblasti právního jazyka by si žádal speciální výzkum provedený na velkém korpusu textů, neboť statistické nástroje mají na malých číslech zanedbatelnou vypovídající hodnotu. Uvedené příklady mají pouze naznačit vliv některých mimojazykových faktorů, jako je názor zákonodárce, komplikovanost právní úpravy, případně odraz aktuální reality či naopak důvody historicko-ekonomické, na frekvenci výskytu určitých slov v textu.

Pro příslušný výzkum by pak bylo nutné stanovit taková kritéria výběru textů pro daný korpus, aby bylo zohledněno také co největší množství mimojazykových faktorů, které mají vliv na slovní zásobu právního jazyka. Tento na první pohled jednoduchý úkol v sobě skrývá řadu problémů. Není totiž snadné určit ani takovou

elementární věc, jako je příslušnost právního dokumentu k určitému právnímu odvětví. Jelikož je právní odvětví podle teorie práva založeno na pojmu právní normy jako ideální entity, jedná se tedy o teoretický pojem, který může mít nejrůznější praktické projevy. V praxi se jeden právní dokument totiž může vztahovat k celé řadě právních odvětví.

„Pokud se v PIS [právní elektronický systém] mluví o zařazení dokumentu do určitého právního odvětví, jde vlastně o expertní odhad, že se daný dokument bude převážně, asi, možná, z větší části vztahovat k určitému odvětví.“
(CVRČEK, F. 2010 : 308)

Problém sám o sobě představuje odvětvové zařazení novelizací, kdy současná praxe novelizuje jedním zákonem třeba několik set jiných zákonů. Za všechny uveďme zákon č. 227/2009 Sb., kterým mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech. Tímto zákonem se novelizuje celkem 190 předpisů z různých právních oblastí. Zde je nutné uvést, že tato situace je stejná též v italském či francouzském právním systému.

Frekvenci výskytu určitých výrazů může ovlivnit i ustálená praxe soudů a zvyk odkazovat na určitý text. V České republice je ton např. praxe Ústavního soudu citovat článek 1 Ústavy.

Frekvenci výskytu bychom tedy museli zkoumat na rozsáhlém korpusu, což není cílem naší práce. Toto zamyšlení mělo pouze poukázat na některé z mnoha faktorů, které výskyt slov v právním textu ovlivňují.

9.2.3. Kolokace: kontinuum mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením

Významným definičním znakem kolokací v pojetí kvalitativním či lexikologicko-lexikografickém je, že se jedná o poloustálená či částečně ustálená syntagmata (*syntagmes semi-figés, syntagmes partiellement figés*), která se liší jak od volných syntagmat na straně jedné, tak od ustálených slovních spojení na straně druhé. (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4; HEID, 1992 : 533; MARTIN, 1992 : 157; MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2; JEŽEK, 2005 : 175 – 183)

Kolokace se tak pohybují v rozsáhlém prostoru, který vede od volných syntagmat až k ustáleným slovním spojením, což samo o sobě vyvolává další otázky, na které není jednoduché najít vyčerpávající odpověď.

Hranice mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením jsou stanoveny pouze v základních rysech, jako je autonomie prvků kompozita, jednota obrazu, čili reference k jednomu pojmu, blokace transformačních a synonymických vlastností prvků kompozita. (BALLY, 1965 : 94; DARMESTETER, 1967 : 1, 13; GROSS, 1996 : 9, 13, 33; MARTINET, 1985 : 35, 37; RADIMSKÝ, 2006 : 29 – 33; ŠTICHAUER, P., 2007 : 76 – 83), přičemž zkoumání provedená v posledním čtvrtstoletí ukazují, že se jedná o jev škálový či kontinuální, jehož mezní hodnoty nejsou tvořeny specifickými entitami (GROSS, 1988 : 69 – 70; LERAT, 1994 : 154 – 155; GROSS, 1996 : 26; MEJRI, 2002 : 215; RADIMSKÝ, 2006 : 19). Rovněž v kategorii ustálených slovních spojení se uvažuje o různém stupni jejich ustálenosti a vnitřní soudržnosti (GROSS, 1996 : 16 – 17; GROSSMANN – RAINER, 2004 : 58; ŠTICHAUER, P., 2007 : 91).

Situaci příliš neřeší ani sám pojem ustálenosti, neboť „*ustálenost není absolutní hodnotou, ale vyplývá z gradace odpovídající potenciálním transformačním vlastnostem realizovaných v různých stupních.*“ (GROSS, 1988 : 63).

Myšlenka, že existuje určité stadium ustálenosti mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením je stará více než sto let. Setkáváme se s ním již v roce 1909 v Charlese Ballyho, který pro tento jev používá termín *séries phraséologiques*. Jsou to např. slovní spojení *gravement malade*, ale *grièvement blessé*, *désirer ardemment*, ale *aimer éperdument* (BALLY, 1909 : 66). Nicméně ani v současné době nelze dát vyčerpávající odpověď na otázku, kde začíná a kde končí to, co označujeme jako poloustálené syntagma (*syntagme semi-figé*).

Lze říci, že i v rámci kolokací, definovaných jako poloustálená syntagmata, někteří autoři uvažují o různém stupni jejich ustálenosti (TUTIN – GROSSMANN, 2002 : kapitola 6; TUTIN, 2010a : 59). Na kontinuální ose vedoucí od relativní volnosti výběru komponentů jednotlivých syntagmat až po její totální restrikcí a nemožnosti jakékoliv volby se tak vydělují kolokace pravidelné (*gros mangeur*, *tristesse affreuse*), transparentní (*célibataire endurci*, *triste à pleurer*) a kolokace zastřené (*colère noire*, *peur bleue*).

Tato klasifikace sice naznačuje jisté hranice mezi jednotlivými typy kolokací, nedává však jejich vyčerpávající vymezení vůči kategoriím, s nimiž kolokace vstupuje do konkurence, tj. vůči volnému syntagmatu a ustálenému slovnímu spojení.

Pravidelné kolokace mohou být v mnoha případech obtížně odlišitelné od volných syntagmat. Tutinová a Grossmann uvádějí jako příklad pravidelné kolokace slovní spojení *tristesse affreuse* či *immense tristesse*. Lze si položit otázku, jestli např. spojení *grande tristesse*, taktéž označující vysokou míru smutku, také patří mezi pravidelné kolokace, či zda se jedná o volné syntagma.

Zde je nutné si uvědomit, že bez jistých definičních problémů není ani běžně používaný pojem volné syntagma či volné spojení. Spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2010 : 279) můžeme říci, že jakékoliv lexikální syntagma, ať již ustálené či neustálené, je lineární kombinací alespoň dvou lexikálních prvků, podmíněné jejich vzájemnou sémantickou kompatibilitou. Lze sice uvažovat o existenci stylově neobvyklých či autorských metaforických kombinací (např. *ten darebák pravidl, strádající blahobyť, třeskutě vtipný*)¹⁴⁹, ale tento jev bude pravděpodobně patřit spíše mezi okrajové.

„Žádná kombinace není volná tak, jak si mluvčí usmyslí, každá je závislá na zapojení jak sémantických, tak gramatických pravidel (v daném pořadí); stranou zůstávají jen případy založené na inkompatibilním vztahu komponentů syntagmatu, a tedy porušení pravidel sémantických, ty existují pouze ve frazeologii, nikoli zde. Ani ty však nejsou pochopitelně v jakémkoliv smyslu 'volné'.“ (ČERMÁK, 2010 : 314)

Naopak, rozdíl mezi některými kolokacemi a ustálenými slovními spojeními či kompozity nemusí být vždy patrný, zvláště jedná-li se o subordinační endocentrické formace. V obou posledně jmenovaných případech totiž dochází k zablokování transformačních a synonymických vlastností jejich komponentů.

Srovnajme např. transformační a substituční vlastnosti kolokace *café noir* (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2) s obdobnými vlastnostmi kompozita *arme blanche* (GROSS, 1996 : 50).

---

¹⁴⁹ Pozn. Příklady uvádí ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 295, 317. ISBN 978-80-7422-020-3

Příklad

<i>café noir</i>	káva 'bez přidání mléčného výrobku'
? * <i>café particulièrement noir</i>	? 's mimořádnou absencí mléčného výrobku'
? * <i>café très noir</i>	
? * <i>noirceur du café</i>	? 'absence mléčného výrobku v kávě'
* <i>café moreau</i>	
<i>Café noir est un café.</i>	

<i>arme blanche</i>	'bodná a sečná' zbraň
* <i>arme verte</i>	
* <i>arme candide</i>	
* <i>arme claire</i>	
* <i>arme très blanche</i>	
* <i>la blancheur de l'arme</i>	
* <i>une arme éclatante de blancheur</i>	
<i>Une arme blanche est une arme.</i>	

Adjektiva *noir* a *blanc* v daných případech nevstupují do paradigmatu adjektiv, která označují barvu. Jsou zablokovány synonymické vlastnosti těchto adjektiv, neboť je v daných spojeních nelze nahradit synonymickými výrazy. Rovněž jsou zablokovány jejich transformační vlastnosti, protože není možné je doplnit např. adverbiem, ani nahradit adjektivum deadjektivním substantivem. Toto naznačuje, že se v daných případech nejedná o zvláštní kvalitu kávy či zbraně, ale o určitý typ nápoje či zbraně, který lze postavit do protikladu k jinému typu, respektive *café au lait*, káva 's přidáním mléčného výrobku' či *arme à feu*, tj. 'střelná' zbraň. V obou slovních spojeních je možné odstranit příslušná adjektiva (*Un café noir est un café. Une arme blanche est une arme.*), aniž by výrazy *café* a *arme* pozbyly svého významu. Z tohoto lze vyvodit, že

daná spojení budou méně ustálená, než např. slovní spojení typu *cordon bleu* či *ministère public*, kde odstranění adjektiva není možné. **Cordon bleu est un cordon.*
**Ministère public est un ministère.*

Rozdílné transformační a substituční vlastnosti by spojení *café noir* vykazovalo, pokud by se jednalo o označení velmi tmavé barvy této potraviny, ať již ve formě nápoje či kávových zrn. Google uvádí např. spojení *café noirâtre*, *noirceur du café* či *café très noir*.

Příklad:

Ressassant encore ces pensées grises, il prit comme d'habitude un café noirâtre qui termina sa course dans la poubelle, comme tous les autres jours. Jamais ils fourniront un café au goût de café ici? Bocal? Verre? Du plastique en cylindre, encore une boîte, qui termine sa vie dans un autre cylindre de plastique, une autre boîte.

<http://www.lecafedesamis.com/modules.php?name=News&file=article&sid=604>, [cit. 06-13-2014]

Café Rose s'ouvre sur des notes épicées de safran et de poivre noir. Le cœur dévoile un duo de rose de Turquie et café. Le fond chypré et légèrement ambré révèle des effluves de santal et patchouli, mêlés d'encens. La finesse de la rose rencontre la noirceur du café.

<http://www.osmoz.fr/parfums/tom-ford/6800/cafe-rose>, [cit. 08-18-2014]

La grand-mère de Mathilde ne ressemble à aucune autre grand-mère. Elle ne porte pas de lunettes, ses cheveux ne sont pas gris ni blancs ni mauves, elle n'aime pas le thé, encore moins les tisanes, elle ne s'intéresse pas aux mots croisés et, surtout, elle déteste par-dessus tout faire la cuisine. Mamie est plutôt du genre à conduire à toute allure sa voiture de sport décapotable jaune d'or et à boire du café très noir. Quelle chance ! se dit Mathilde, la plupart du temps. Mais parfois aussi elle s'interroge : pourquoi Mamie est-elle si différente ?

<http://www.ecoledesloisirs.fr/php-edl/catalogues/fiche-livre-nvo.php?reference=862115>, [cit. 08-18-2014]

Další příklady jsou uvedeny v příloze číslo 7.

Aplikace kritéria ustálenosti při zkoumání právního jazyka by nebyla bez jistých obtíží. Zde by bylo nutno především specifikovat oblast právního vyjadřování, v jejímž rámci by kolokace byly zkoumány, neboť v její centrální části, t.j. v legislativě, je jazykové chování ovlivňováno vnějšími faktory a uživatel tohoto jazykového subkódu musí, anebo přinejmenším měl, respektovat vůli zákonodárce, která však na druhou stranu často podléhá změnám.

Lze tedy říci, že definiční rys poloustálenosti či charakteristika kolokace jako lexikálního jevu ležícím na ose mezi volným syntagmatem a ustáleným slovním spojením, je orientační. Podle našeho názoru si ještě zaslouží další podrobnější zkoumání, které by však překročilo omezený rámec této práce.

9.3. Vnitřní kritéria

Kolokace lze podle stoupenců kvalitativního pojetí definovat na základě současného uplatnění následujících tří kritérií :

- binární charakter kolokace;
- asymetrie komponentů kolokace;
- restringovaná konkurence.

9.3.1. Binární charakter kolokace

Binární charakter kolokace znamená, že se jedná o kombinaci dvou lexémů, báze a kolokátu. (PALMER¹⁵⁰, 1938 : xx; HALLIDAY, 1966 : 150 – 152; HAUSMANN, 1989 : 1010, HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 3; SINCLAIR, 1991 : 170; MARTIN, 1992 : 159; HEID, 1994 : 226; MEL'ČUK, 2003 : kapitola 4, POLGUÈRE, MEL'ČUK, 2006 : 74; JEŽEK, 2005 : 178; BARONI, 2006 : bod 6; ČERMÁK, 2006 : 11). Firth, duchovní otec kolokací, ve své definici (FIRTH, 1957b : 14) konstituenty kolokace nepojmenovává, ani neřeší jejich počet. Binární charakter kolokace je však implicitně obsažen v příkladech, které Firth uvádí, např. *dark night, deep repentance* (FIRTH, 1957a : 196).

Lexém je zde chápán široce jako systémová jednotka, která je formálně jednoduchá nebo složená, jinak řečen tvořená jediným formálním tvarem či naopak úhrnem všech

---

¹⁵⁰ Pozn. Palmer neuvádí názvy konstituentů kolokace.

příslušných tvarů patřících funkčně k sobě. Kolokace, které obsahují více než dva konstituenty, lze v mnoha případech analyzovat jako superpozici kolokací, např. *avoir une faim de loup* (*avoir faim* + *faim de loup*), *contratto di assicurazione sulla vita* (*contratto di assicurazione* + *assicurazione sulla vita*).

9.3.2. Asymetrie konstituentů kolokace

Asymetrie konstituentů znamená jejich odlišný statut v rámci dané kolokace. Báze je autonomní prvek, který mluvčí vybírá volně kvůli jejímu významu, kolokát je selektován následně v závislosti na bázi (*café* + *noir*, *remercier* + *de tout coeur*, *pioggia* + *battente*, *stendere* + *un documento*). Báze si zachovává svůj obvyklý význam, zatímco kolokát může mít v určitých případech význam v rámci dané kolokace jiný, než je jeho význam obvyklý, je-li použit mimo příslušnou kolokaci (např. *peur bleue*, tj. *bleue* má zde význam 'velký', nikoliv 'modrý'). Tento postulát se však bude pravděpodobně týkat jen menšího počtu kolokací. V zásadě kolokát bázi charakterizuje, její sémantickou identitu však nijak nemodifikuje (HAUSMANN, 1989 : 1010; HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 3 – 4; MARTIN, 1992 : 157; HEID, 1994 : 226 – 228; MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2; POLGUÈRE – MEL'ČUK, 2006 : 70 – 71; TUTIN, 2010a : 56; JEŽEK, 2005 : 178).

Situace však pravděpodobně bude poněkud složitější. Tato asymetrie je nejvíce patrná v těch kolokacích, které jsou tvořeny substantivem a adjektivem, substantivem a verbem, případně verbem a adverbiem (např. *célibataire endurci*, *disco fisso*, *piove a catinelle*, *il pleut à verse*, *stendere un documento*), přestože i tady lze najít problematické případy. Za všechny jmenujme často uváděný příklad *année bissextile* (**semaine bissextile*, **journée bissextile*).

V této souvislosti je možné se zamyslet nad tím, zda jsou všechny kolokace takto jednostranně orientované, tj. zda báze kontroluje volbu kolokátu.

Je patrné, že tento problém má dvě stránky: psycholingvistickou a sémantickou, tedy čistě jazykovou. Psycholingvistický aspekt, vlastně to, co se děje v mozku mluvčího v procesu selekce určitého slova, se nám jeví jako poměrně spekulativní, neboť zmínění autoři neuvádějí žádný odkaz na výzkum, který by v této oblasti byl proveden.

Sémantický aspekt, tj. skutečnost, že význam toho, co zmínění autoři označují jako 'báze' zůstává stejný i v jiných kolokacích či jiných kontextech, na první pohled v sobě

příliš problémů neskrývá. 'Café' zůstává 'café' jak ve spojení *café noir*, tak ve spojení *un bon café* či *un café préparé avec soin*, 'pioggia' má význam 'pioggia' jak ve spojení *pioggia battente*, tak ve spojení *pioggia incessante* či *un vento umido ha portato la pioggia*.

Otázkou však zůstává, je-li možné ve všech případech důsledně provést rozlišení báze-kolokát. Ve výše uvedeném příkladu *année bissextile* by bylo možné uvažovat o tom, že *année* je ve výše uvedeném pojetí tzv. báze, neboť si zachovává svůj vlastní význam. Současně si však zachovává svůj význam i tzv. kolokát *bissextile*, existující ve francouzštině pouze v ženském rodě. Adjektivum *bissextile* je odvozeno od substantiva *bissextile*, které v juliánském kalendáři označovalo šestý den před březnovými kalendami, který býval každé čtyři roky zdvojen. Z toho plyne, že v reálném světě bude jen velmi málo bází, se kterými by se kolokát *bissextile* mohl spojit. Rovněž není bez zajímavosti, že internetový vyhledávač Google uvádí značné množství kolokací *an bissextile* (adjektivum ve tvaru feminina) s uvedením čísla určitého přestupného roku (např. *an bissextile 1808*, *an bissextile 1816*). Také rozvoj vědy přinesl výraz *seconde bissextile*, což je vteřina, kterou se od roku 1972 v případě potřeby vyrovnává pomalejší rotace Země v systému měření času UTC. Vzhledem k tomu, že se jedná o téměř monokolokabilní adjektivum, nemá valného smyslu uvažovat o tom, zda může mít v jiných kontextech jiný význam, protože se v nich prakticky nevyskytuje.

Obdobná situace je i v případě některých kolokací, jejichž význam spočívá ve sdíleném kulturním či historickém stereotypu, např. *sisyfovská práce* (3610 výskytů), *bello come un dio* nebo *fort comme un turc* (158 000 výskytů). Srovnej např. **?sisyfovská aktivita* (1 výskyt v Googlu), *?sisyfovská robota* (3 výskyty), **grazioso come un dio*, *piacente come un dio* či **résistant comme un turc*, *?vigoureux comme un turc* (1 výskyt), *?solide comme un turc* (3 výskyty)¹⁵¹. I zde můžeme spatřit jistý problém. Přijmeme-li tezi, že báze je to, co si mluvčí volí autonomně a zachovává si ve všech kontextech svůj význam (tj. *práce*, *bello*, *fort*) a kolokát to, co tuto bázi doplňuje či modifikuje, lze uvažovat o tom, že v daných případech se uvedené 'kolokáty' mohou pojít pouze s konkrétní 'bází' či s 'bází' se specifickým sémantickým obsahem. Lze vyslovit domněnku, že se, stejně jako v případě výše zmíněného slovního

---

¹⁵¹ Pozn. Uvedené příklady byly nalezeny vyhledávačem Google dne 25.1.2014

spojení *année bissextile*, jedná o vzájemně podmíněný vztah mezi bází a kolokátem, kdy určitá báze vyžaduje doplnění buď specifickým kolokátem, či alespoň kolokátem z určitého sémantického pole, a naopak, určité kolokáty se mohou pojít jen se specifickou bází. V této souvislosti si můžeme položit otázku, zda určení struktury báze-kolokát není v těchto kolokacích tohoto typu arbitrární, protože jak báze, tak kolokát si zachovávají svůj obvyklý význam.

Za zamyšlení též stojí některé kolokace francouzské či italské se syntaktickou strukturou N+Prep+N, v češtině N+N_{gen}, příp. A+N. Uvedme tyto výše zmíněné Melčukovy příklady: *une meute de chiens* (smečka psů, psí smečka), *un essaim d'abeilles* (roj včel, včelí roj), *une horde de barbares* (horda barbarů), *une flotte de navires* (flotila lodí). Ani zde není příliš patrné, co je v rámci dané kolokace báze a co kolokát. Otázkou tedy je, zda mluvčí v genezi promluvy nejprve volí výraz označující určité víceméně strukturované uskupení daných entit (*meute, essaim, horde, flotte*), naopak výrazy označující entity samé (*chiens, abeilles, barbares, navires*).

Srovnej: **une meute de navires/abeilles/barbares*

*une horde de chiens/navires/abeilles

*un essaim de chiens/navires/barbares

*une flotte de chiens/abeilles/barbares

Lze tedy vyslovit domněnku, že ne všechny kolokace musí být tak výrazně orientované, aby vyhověly výše uvedeným definicím. Sémiotaktika jejich konstituentů, směřující od báze ke kolokátu, nemusí být vždy patrná. Svoboda volby konstituentů může být tedy v některých případech značně omezena. Vzniká tak otázka, co je vlastně báze a co naopak kolokát.¹⁵² Domníváme se tedy, že tento problém není v dílech uvedených autorů uspokojivě vyřešen. Naznačené problémy nás vedou k dalšímu definičnímu kritériu, a tím je restringovaná kookurence konstituentů kolokace.

---

¹⁵² Pozn. Na problém báze a kolokátu v kolokacích typu N+di+N upozorňuje též BARONI, Marco. *Definire le collocazioni*. *Linguistica Applicata*, Modulo B, A.A. 2006/2007 [online prezentace]. 2006 [cit. 2008-04-03]. Dostupné z: <http://193.206.79.143/?pagina=corsi&id=348>

9.3.3. Restrigoaná kookurence sémanticko-syntaktická

Toto kritérium do značné míry souvisí s předchozím. Můžeme tedy s Estelle Dubreuilovou (DUBREUIL, 2008 : kapitola 2.2.2.B) říci, že kritérium asymetričnosti konstituentů kolokace svědčí o schopnosti báze zachovávat si svůj primární význam, kritérium restringované kookurence naznačuje, že kolokát závisí na bázi způsobem, který může být nepravidelný či jinak omezený (restringovaný), čili kolokát v rámci dané kolokace získává význam jiný, než je jeho význam obvyklý (HALLIDAY, 1966 : 150 – 153; HAUSMANN, 1989 : 1010; HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4; HEID, 1992 : 533; MARTIN, 1992 : 157; JEŽEK, 2005 : 179).

Uvedme zde Mel'čukův příklad (MEL'ČUK, 2003 : kapitola 2) *café noir*, kde *noir* má význam 'bez přidání mléčného výrobku', zatímco ve spojení *thé noir* tento význam nemá.

Podle Heida (HEID, 1992 : 534; 1994 : 240) dochází na pragmatické úrovni k lexikalizaci kolokace, kdy norma daného jazyka stanoví určité kombinace a jiné, byť za použití synonymních prostředků, blokuje (např. *se brosser les dents* x **nettoyer les dents*).

9.3.3.1. Kritérium transparentnosti a arbitrárnosti

S různými posuny významu kolokátu souvisejí kritéria transparentnosti a arbitrárnosti, která používají pro klasifikaci kolokací Agnès Tutinová a Francis Grossmann (TUTIN – GROSSMANN, 2002 : 3 – 6; TUTIN, 2010a : 56 – 59). Podle stupně transparentnosti a neprediktability (arbitrárnosti) kolokátu rozlišují tři typy kolokací:

- kolokace zastřené, kde význam kolokátu ve spojení s určitou bází se liší od významu běžného (*colère noire*);
- kolokace transparentní, kde význam kolokátu je snadno interpretovatelný, ale málo prediktabilní (*faim de loup*);
- kolokace pravidelné, kde význam kolokátu buď zahrnuje též význam báze, nebo má význam velmi obecný (*nez aquilin, grande tristesse*).

9.3.3.2. Syntaktická kritéria

Syntaktické vymezení kolokace se bude lišit podle názorové platformy jednotlivých badatelů. Stoupenci tzv. kvalitativního či lexikologicko-lexicografického přístupu jsou v zásadě toho mínění, že kolokaci, chápanou jako orientované spojení báze a kolokátu, mohou generovat pouze autosémantická syntagmata nominální, verbonominální, verboadverbiální či adverbiálně-adjektivní. Kolokace jsou obvykle kombinace dvou a více slov v následujících strukturách:

- substantivum + adjektivum ve funkci přívlastku: *amour platonique*;
- substantivum + (předložka)+ substantivum: *bourreau des coeurs*;
- substantivum ve funkci podmětu + verbum: *la colère s'apaise*;
- verbum + substantivum ve funkci předmětu: *commettre une agression*;
- verbum + (předložka) + substantivum: *rougir de honte*;
- verbum + adverbium: *exploiter efficacement*;
- adverbium + adjektivum: *sexuellement transmissible*.¹⁵³

(HAUSMANN, 1989 : 1010; HEID, 1992 : 528; 1994 : 203; MARTIN, 1992 : 159; DUBREUIL, 2008 : kapitola 2.3.1. B)

Tutinová však uvádí, že je nutné za kolokace považovat též spojení synsémantika s autosémantikem, např. *par amour*, kde je výraz *par* nositelem významu důvodu (TUTIN, 2010a : 56).

Zastánci kvantitativního (též kontextového) pojetí kolokací budou považovat za kolokaci jak souvýskyt dvou či více autosémantik, tak i souvýskyt autosémantika a synsémantika. Jednotliví badatelé se však liší v názoru, zda mezi spolu se vyskytujícími lexémy musí nutně být syntaktický vztah. Např. Čermák (ČERMÁK, 2006 : 11) považuje kolokaci za lexikální syntagma, Sinclair (SINCLAIR, 1991 : 118 – 120) naopak jako příklady levostranných či pravostranných kolokátů slova *back* uvádí i souvýskyty, kde syntaktický vztah není patrný. Např. *he went back into his office; He leaned back in his chair; He went slowly back to his room, she put her head back against the seat*.

---

¹⁵³ Pozn: Příklady citovány podle DUBREUIL, Estelle. Collocations: définition et problématiques. *Inflow: Revue électronique Texto! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2008, vol. XIII, n° 1, kapitola 2.3.1.B. [cit. 2011-12-10]. Dostupné z: http://www.revue-texto.net/docannexe/file/126/dubreil_collocations.pdf

Clear (CLEAR, [1993] 2000: 506, 508) uvádí jako pravostranné kolokáty slova *order* nejen autosémantika *keep, make, protect* aj. ale též synsémantika *from, or, which, them*, jako levostranné např. autosémantika *world, political, established* či synsémantika *under* a *your*.¹⁵⁴ V českém prostředí jsou též zkoumány kolokace předložek a jmen (PETKEVIČ, 2004 : 262 – 310) či víceslovné předložky ve funkci víceslovných spojek (BLATNÁ, 2004 : 17 – 34). Jako příklad uveďme kolokace *do zákonem stanovené (lhůty)*; *z blátem zaplavené (silnice)*; *podle jím řešené (úlohy)*; *bez ohledu na to, že; ruku v ruce s tím; na účet těch, jenž*.

Obvykle se však od kolokací odlišují koligace,¹⁵⁵ které označují kombinace gramatické (FIRTH, 1957b : 14; ČERMÁK, 2010 : 291).

9.4. Shrnutí: dva základní přístupy k vymezení pojmu kolokace

9.4.1. Přístup kvalitativní či lexikologicko-lexikografický

Stoupenci tohoto pojetí se snaží o sémanticko-syntaktický popis kolokace a o řešení důsledků této relativně nové jazykovědné kategorie pro lexikografickou a didaktickou praxi (HAUSMANN, 1998 : 1010 – 1019; MEL'ČUK, 2003 : 19 – 64; TUTIN, 2005 : 31 – 48; POLGUÈRE – MEL'ČUK, 2006 : 66 – 83; VERLINDE – SELVA, 2006 : 84 – 98; SIEPMANN, 2006 : 99 – 118; TUTIN, 2010b : 1075).

Kolokace je chápána jako restringované spojení mezi dvěma plnovýznamovými lexemi, které spolu udržují syntaktický vztah. Jedná se tedy o spojení báze a kolokátu, kdy kolokát je mluvčím vybírán v rámci geneze promluvy tak, aby vyjádřil určitý význam v konkurenci s danouází, která si zachovává svůj obvyklý význam (cfr. výše podkapitola *Asymetrie konstituentů kolokace*).

---

¹⁵⁴ Cfr. též SINCLAIR, John. *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press, 1991, s. 118-119 (pravostranné a levostranné kolokáty slova *back*). ISBN 0-19-437144-1

¹⁵⁵ Pozn. „*Colligation can be defined as the grammatical company a word keeps*.“ HOEY, Michael. From Concordance to Text Structure: New Uses for Computer Corpora. In: MELIA, J. a B. Lewandowska (eds.). *Proceedings of Practical Applications of Language Corpora (PALC)*. Łódz: University Press, 1997, s. 8. ISBN neuvedeno. Citováno In: ANDERSON, Wendy, J. *The Phraseology of Administrative French. A corpus-based study*. Amsterdam – New York: Rodopi B. V., 2006, s. 61. ISBN 90-420-2022-9

Toto pojetí se snaží postihnout podstatu kolokace na základě sémanticko-syntaktických kritérií. Problémem zde zůstává značná různorodost konstituentů, které mohou kolokaci zakládat, a které nelze posuzovat na základě homogenních a jednoznačně objektivních kritérií.

Vedle faktorů syntaktických a / nebo sémantických zde mají své místo též kritéria poněkud subjektivní. Takovým kritériem je předvídatelnost, jenž se pohybuje na škále, která vede od nepředvídatelnosti sémantické či syntaktické (kolokace zastřené), přes předvídatelnost obtížnou (kolokace transparentní), až po předvídatelnost v případech tzv. kolokací pravidelných.

Dalším problémem je rovněž konfrontace zkoumaných kolokací s jejich realizacemi v jiných jazycích, k níž se mnozí autoři uchylují (HAUSMANN, 1989 : 1013; TUTIN, 2010a : 57; JEŽEK, 2005 : 179; BARONI, 2006 : bod 6). Zde samozřejmě záleží na jazycích, které jsou předmětem srovnání. Lze říci, že značně restringované spojení, které se chová jako zastřená kolokace v románských jazycích, se takto nemusí projevovat např. v jazycích slovanských. V každém případě by si komparace kolokací v různých jazycích zaslouhovala zvláštní studium, které by se neomezovalo jen na příklady, které mají podpořit teze příslušného badatele.¹⁵⁶

Nepříliš spolehlivé, a velmi subjektivní, je též kritérium, které používá především Hausmann, a to je interpretovatelnost kolokace cizojazyčným mluvčím. Schopnost interpretovat kolokaci bude záležet na mnoha dalších subjektivních faktorech, jako je pokročilost ve studiu daného jazyka, jazykový cit či zkušenosti s dalšími cizími jazyky. Velkou roli zde hraje jazyk mateřský, z nějž mluvčí při interpretaci kolokace s největší pravděpodobností vychází. Je-li kolokace v obou jazycích obdobná, bude pro cizojazyčného mluvčího snadno interpretovatelná.

Nesporným přínosem tohoto přístupu jsou cenné podněty pro lexikografickou praxi¹⁵⁷, neboť zkoumá velice obtížnou problematiku kombinability lexémů a změny významu lexémů v rámci daných kombinací.

---

¹⁵⁶ Pozn.: K problematice tzv. kolokačních *faux amis* cfr. KLÉGR, Aleš a Pavlína ŠALDOVÁ. Kolokační *faux amis* In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 168-177. ISBN 80-7106-863-2

¹⁵⁷ Pozn.: Za lexikografickou produkci v oblasti francouzského jazyka uveďme: MEIČUK, I. et al. *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain*. Montréal: Les Presses de

9.4.2. Kvantitativní neboli kontextualistický přístup

Kontextualistický přístup ke zkoumání kolokací vychází z učení J. R. Firtha, který, aniž by pojem kolokace přesněji vymezoval, poukazoval na určitou determinaci významu slov, k níž dochází z důvodu jejich kolokačního vztahu k jinému slovu v daném kontextu.

„Meaning by collocation is an abstraction at the syntagmatic level and is not directly concerned with the conceptual or idea approach to the meaning of words. One of the meanings of night is its collocability with dark, and of dark, of course, collocation with night.” (FIRTH, 1957a : 196)

Jelikož je kontext přístupný skrze textové realizace, je zkoumání kolokací založeno na pozorování sémantických vztahů mezi lexémy, které se preferenčně objevují pospolu v daném textovém kontextu. V souladu s Firthovou tezí *„You shall know the word by the company it keeps!“* (FIRTH, 1957b : 11) význam daného lexému vyplývá z kontextu a zároveň tento lexém daný kontext ovlivňuje a vytváří tak své lexikální okolí (FIRTH, 1957a : 195; HALLIDAY, 1966 : 156, 158; SINCLAIR, 1966 : 414).

Kolokace, chápány velmi široce a volně jako kombinace, v níž se v sousedství jiného slova (za obvyklou míru vzdálenosti se považují čtyři intervenující slova)¹⁵⁸ habituálně (obvykle se daná kombinace musí v daném korpusu objevit alespoň třikrát)¹⁵⁹ vyskytuje slovo jiné, jsou zkoumány v rozsáhlých korpusech. Pro identifikaci lexikálních jednotek, které spolu v dané databázi nejčastěji kookurují, se používají různé míry asociací, z nichž nejčastější jsou Mi-score a t-score.¹⁶⁰

---

l' Université de Montréal, 1984, 1988, 1992, 2000; BEAUCHESNE, J. *Dictionnaire des cooccurrences*. Montréal: Guérin, 2001; LE FUR, D. (sous la dir.). *Dictionnaire des combinaisons de mots*. Paris: Le Robert, 2007; MEL'ČUK, I., POLGUÈRE, A. *Lexique actif du français*. Louvain la Neuve: De Boeck, 2007; za italskou URZÌ, F. *Dizionario delle Combinazioni Lessicali*, Luxembourg : Edizioni Convivium, 2007

¹⁵⁸ Cfr. SINCLAIR, John. *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press, 1991, s. 170. ISBN 0-19-437144-1

¹⁵⁹ Cfr. CLEAR, Jeremy. Z firthovských principů: počítačové nástroje pro studium kolokace. [1993] In: *Studie z korpusové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2000. Acta Universitatis Carolinae, Philologica; 3 – 4/1997, s. 500. ISBN 80-7184-893-X

¹⁶⁰ Cfr. CLEAR, Jeremy. Op. cit. [1993] 2000 : 501 – 504; EVERT, Stefan, KRENN, Brigitte. *Methods for the Qualitative Evaluation of Lexical Association Measures*. [online] 2001 [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://acl.ldc.upenn.edu/P/P01/P01-1025.pdf>; ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 242. ISBN 978-80-7422-020-3

V rámci kvantitativního přístupu se rozlišují konstituenty kolokací. Zpravidla je kolokátem (*colocate*) označován konstituent, který k výchozímu konstituentu, hlavě (*node, head*), jen přibývá. Např. hlava kolokace *rychlý* a kolokáty *auto, vlak, loď*, případně hlava kolokace *červený* a kolokáty *bronzově, brusinkově, měděně, melounově, paprikově, řvavě, křiklavě* aj. (Příklady ČERMÁK, 2010 : 293; SCHMIEDTOVÁ, 2006 : 337).

Lze říci, že přínos kvantitativního přístupu spočívá v identifikaci slov (lexémů), které jsou vzájemně kompatibilní. Jistým nedostatkem však je, frekvence výskytu pouze konstatuje skutečnost, že dva lexémy spolu preferenčně kookurují, nevysvětluje však důvod této kookurence a k dokonalejší definici pojmu kolokace tak nepřispívá.

Stejně jako kritéria syntakticko-sémantická, která představují jisté kontinuum bez pevných hranic, je i kritérium frekvenční obdobně škálovité a skrývá v sobě otázku, jak vysoká je vlastně vysoká frekvence, či naopak, jak nízká musí být nízká frekvence.

Frekvence výskytu je užitečným nástrojem pro posouzení ustálenosti daného spojení ve frekvenčním jádru zkoumaného jazyka, zatímco na méně frekventované periférii jazyka (např. odborné subsystémy) toto nemusí vždy platit.¹⁶¹

9.5. Závěr

Lze říci, že oba přístupy jsou přes své jisté nedostatky zcela legitimní a pro studium pojmu kolokace a jeho konkrétních projevů velice přínosné. Postihují totiž její dva základní aspekty: přístup kvantitativní se zaměřuje především na studium statistické významnosti souvýskytu lexémů, jejichž kombinabilita, a tudíž i kolokabilita, není v žádném případě zcela volná. Kvalitativní přístup se naopak zaměřuje na zkoumání strukturních vztahů mezi konstituenty kolokace. Nezanedbatelný je přínos tohoto pojetí pro lexikografii a didaktiku jazyků.

Závěrem si můžeme spolu s Václavem Cvrčkem (CVRČEK, V. 2006 : 49) položit otázku, zda by nebylo vhodné terminologicky rozlišovat kolokace systémové, tj. takové,

---

¹⁶¹ Cfr. ČERMÁK, František. Kolokace v lingvistice In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 11. ISBN 80-7106-863-2

kde je patrná sémanticko-syntaktická restringovanost konstituentů kolokace, a kolokace frekvenční, dané pouze na základě frekvence výskytu v daném kontextu.

10. Kolokace a odborný jazyk

Kolokace v odborném jazyce představují v nám známé literatuře pouze periferní problém. Lingvisté jako Firth, Sinclair, Halliday či Ježková se tímto tématem speciálně nezabývali, pro jiné, jako např. Hausmann, Martin, Tutinová, L'Hommová nebo Čermák, představuje pouze okrajový problém.

Názory na uplatnění pojmu kolokace v rámci odborných textů, a zvláště pak na jeho vymezení, se od sebe mezi jednotlivými autory liší. Rovněž používané názvosloví je různorodé, můžeme se zde setkat s následujícími pojmy:

- frazeotermíny;
- specializované lexikální kombinace;
- termínové kolokace;
- konceptuální kolokace.

Zastavme se tedy u nich podrobněji.

10.1. Frazeotermíny

Pojem frazeotermín (*phraséoterme*) razí F. J. Hausmann a P. Blumenthal (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4). Frazeotermíny jsou polylexikální terminologické jednotky (např. *arrêt cardiaque, feu rouge, équipement portuaire*), které se liší od kolokací především tím, že nemají strukturu báze-kolokativ. Podle zmíněných autorů mluvčí totiž neselektuje kolokativ (kolokát) v závislosti na bázi. Toto tvrzení se nám jeví poněkud problematické.

Lze namítnout, že báze odkazuje ke svému kolokačnímu paradigmatu, které může být v rámci daných vědních či technických oborů různě široké. Kolokačním paradigmatem rozumíme spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2010 : 250) úhrn všech lexémů, které se obvykle kombinují s daným lexémem a které ho i jednoznačně identifikují. Z tohoto kolokačního paradigmatu pak mluvčí volí takový kolokát, který nejlépe slouží ke specifikaci báze v dané komunikační situaci. Proč by jinak mluvčí vůbec vyslovoval slovo *rouge*, když by v rámci sémanticky specifické komunikační situaci nechtěl specifikovat barvu světla na dopravním světelném signalizačním zařízení? Pokud by chtěl specifikovat např. světla u automobilu, volil by patrně lexémy

z jiného kolokačního paradigmatu, např. (*feu*) *de position, de stationnement, de croisement, de brouillard, de freinage, d'encombrement, rouge arrière* ...

Můžeme tedy vyjádřit domněnku, že mluvčí kolokát sice volí v závislosti na bázi, ale při respektování určitých kombinatorických restrikcí daných konceptuálním systémem příslušného odvětví lidské činnosti. Smysluplně lze kombinovat pouze takové lexémy, které jsou v rámci určitého odvětví lidské činnosti konceptuálně kompatibilní.¹⁶²

Zůstaneme-li v oblasti práva, je např. plně akceptovatelná kombinace *žaloba na plnění*, kde *žaloba* znamená obecný prostředek právní ochrany k uplatnění jakéhokoliv práva soukromoprávní povahy před soudem, a *plnění* je jednak chování dlužníka směřující ke splnění jeho povinnosti vůči věřiteli, jednak majetková hodnota, kterou věřitel od dlužníka ze závazku získává. Na plnění má věřitel ze zákona nárok (§ 1721 OZ) a tudíž může být žalobou vymoženo. Inkompatibilní v daném prostředí by bylo např. spojení **žaloba na bruslení*, neboť na bruslení není právní nárok a tudíž nemůže být ani žalobně vymoženo.

Můžeme říci, že kolokát bázi charakterizuje, pouze lze uvažovat o značně omezené kolokabilitě některých bází v rámci příslušné vědní či technické disciplíny. Z uvedeného Hausmannova příkladu je patrné, že *feu*, v případě označení světelné dopravní signalizace, může být kombinováno pouze s adjektivy *rouge, vert* či *orange*, eventuálně *jaune-orange* (článek 61 belgického *Code de la Route*), kombinace s lexémem označujícím jakoukoliv jinou barvu by postrádala smysl. Lze tedy vyslovit domněnku, že lexikální kombinace v rámci odborných jazyků budou podléhat silným konceptuálním restrikcím.

10.2. Specializované lexikální kombinace

Marie-Claude L'Hommová (L'HOMME, 1998: 514; 2001 : kapitola 1; L'HOMME – BERTRAND, 2000 : kapitola 1) navrhuje používat pro kombinace slov nadané specifickým významem, které se vyskytují v odborných textech, pojem specializované

---

¹⁶² Cfr. též JEŽEK, Elisabetta. *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. Bologna: il Mulino, 2005, s. 171. ISBN 88-15-10713-4

lexikální kombinace (*combinaisons lexicales spécialisées*). Pojem kolokace, či lexikální kolokace, by tak byl vyhrazen pouze pro oblast běžného jazyka.

Specializované lexikální kombinace se podle L'Hommové (L'HOMME, 1998 : 514) od kolokací liší především tím, že obsahují termín, který má uvnitř daného uskupení statut báze (klíčového slova). Kookurent v kombinaci s daným termínem nemění svůj obvyklý význam, z čehož plyne, že význam specializované lexikální kombinace je na rozdíl od kolokace kompozicionální. Kookurent však může získat nový specifický význam v případě tzv. polokompozicionálních specializovaných lexikálních kombinací (L'HOMME, 1998 : 516), např. nový význam slova *dette* (dluh) v kombinaci *dette d'oxygène* (kyslíkový dluh), který je odlišný od původního významu *plnění vyplývajícího ze závazkového vztahu*.

Kookurenty se obvykle kombinují s termíny, které patří do stejné konceptuální třídy (L'HOMME, 1998 : 518). Sémantické vztahy mezi prvky dané kombinace lze generalizovat a aplikovat na další případy, např. *maladie s'aggrave, l'arthéropathie s'aggrave, le diabète s'aggrave*.

Z formálního hlediska jsou podle L'Hommové (L'HOMME, 1998 : 514) specializované lexikální kombinace, stejně jako kolokace, složené ze dvou lexémů (báze – kookurent), přičemž bázi může být termín jednoslovný či víceslovný. Rovněž tak lze v jejich případě hovořit o tzv. orientaci, neboť báze selektuje daný kookurent. Na rozdíl od kolokací, kde bázi může být např. adjektivum (*jaloux comme un tigre*), v případě specializovaných lexikálních kombinací je to převážně substantivum. Kookurenty jsou pak verba, adjektiva či další substantiva.

Tento přístup lze pravděpodobně aplikovat na odborné texty těch oborů, které mají vypracovanou nomenklaturu, ukotvenou v příslušných technických normách. Aplikace na právní texty by právě z důvodu neexistence nomenklatury činila jisté potíže (cfr. výše kapitola *Nástin problematiky právního termínu*).

10.3. Termínové kolokace

Nejjednodušší řešení podle našeho názoru volí František Čermák (ČERMÁK, 2006 : 12; 2010 : 314-315), který bez bližšího vysvětlení považuje víceslovné termíny za tzv. termínové kolokace (např. *cestovní kancelář, kyselina sírová, lodní doprava*). Mezi termínové kolokace řadí nejen výraziva z vědních oborů, ale též specializované

výrazy z jiných oborů, profesí a řemesel, kde např. kombinace *bílý chléb* je termínem pro pekaře, přestože se to běžnému uživateli tak nejeví.

10.4. Konceptuální kolokace

Pojem konceptuální kolokace, případně též kolokace na konceptuální úrovni, se objevuje v díle Ulricha Heida (HEID, 1992 : 535 – 537; 1994 : 237 – 240) a Willyho Martina (MARTIN, 1992 : 157 – 166; 1997 : 46). Jedná se o kolokace, se kterými se často setkáváme v odborných jazycích. Oba autoři vycházejí z předpokladu, že odborný jazyk se od běžného liší především těmito dvěma parametry:

- obvykle se jedná o specifickou komunikační situaci mezi odborníky z dané vědní, technické či profesní oblasti;
- tato oblast je konceptuálně vymezena předmětem svého zkoumání nebo své činnosti.

Hlava (báze) dané kolokace, konceptuálně vymezená, vyžaduje doplnění určitým modifikátorem, který v sobě rovněž nese specifické konceptuální charakteristiky a může se tudíž kombinovat pouze s určitou hlavou (bází).

Konceptuální kolokace v právním jazyce později vymezil Joaquín Giráldez Ceballos-Escalera (2007 : 95 – 96). Konceptuální kolokace jsou podle něj charakteristické obsahem konceptuální informace, vysokou frekvencí užití a ustáleností, které ztěžuje možnost nahradit nebo pozměnit pořadí jejich komponentů. Jejich cílem je v sobě obsáhnout podstatné údaje o právním obsahu daného slovního spojení.

Dle našeho názoru se kolokace tohoto typu odlišují od ostatních kolokací, jakkoliv v literatuře označených, ať už jsou to lexikální kolokace (MARTIN, 1997 : 46; L'HOMME, 2001 : kapitola 1), kolokace zastřené, kolokace transparentní (TUTIN, 2010a : 56) či běžné kolokace usuální (ČERMÁK, 2006 : 12), právě obsahem konceptuální informace. Pro ilustraci uvedme hypotetický příklad:

- a) trest odnětí svobody
- b) trest vězení
- c) trest smrti ukamenováním
- d) trest smrti ukřižováním

- e) *trest smrti pověšením za uši do průvanu*
- f) *trest smrti zproštěním obžaloby pro nedostatek důkazů*

Komentář:

- a) *trest odnětí svobody* je v českém právním jazyce konceptuální kolokace se striktně vymezeným právním významem (*trest* podle § 36 trestního zákoníku, *odnětí svobody* podle § 55 a 56 trestního zákoníku);
- b) *trest vězení* je kompozicionální výraz odkazující k významu kolokace a), ale nerespektující její obvyklou (zákonnou) podobu;
- c) *trest smrti ukamenováním* je v českém právním jazyce konceptuální kolokace, jejíž význam není dán českými zákony, ale znalostí zákonů či zvyků zemí, kde se tato forma trestu aplikuje;
- d) *trest smrti ukřižováním* má aspekt synchronní a diachronní. Ze synchronního hlediska není známým druhem trestu, tudíž nemá vymezený konceptuální význam. Jedná se však o kolokaci, která má kompozicionální a tedy interpretovatelný význam. Z diachronního pohledu se však jedná o konceptuální kolokaci s přesně vymezeným významem, neboť právní historie (a nejen ta) ji dobře zná např. z procesů vedených Pilátem Pontským;
- e) *trest smrti pověšením za uši do průvanu* je kompozicionální interpretovatelný výraz, který však neodkazuje k žádnému známému konceptuálnímu významu, neboť tímto způsobem lze bezpochyby trestat, ale tento trest není znám ani z práva současného, ani z právních dějin;
- f) *trest zproštěním obžaloby pro nedostatek důkazů* v sobě obsahuje konceptuální konflikt. Trest i zproštění obžaloby pro nedostatek důkazů jsou výrazy nadané konceptuálním významem, jejich spojení je však konceptuálně inkompatibilní, neboť zproštěním obžaloby trestat nelze.

Můžeme tedy říci, že se jedná o slovní kombinace podmíněné jak konceptuálním významem báze, tak konceptuálním významem kolokátu, který vlastnosti báze implikuje. Kolokát, především v syntaktické funkci přívlastku, označuje specifikaci konceptuálního významu báze. Slouží tedy obvykle k designování subkategorií uvnitř daného konceptuálního systému.

Příklad:**capacità**

capacità giuridica

capacità penale

capacità processuale

capacità a delinquere

capacità a succedere

capacità di agire

capacità di disporre per testamento

capacità di intendere e di volere

způsobilost

způsobilost k právům a povinnostem, právní subjektivita

trestní způsobilost

procesní způsobilost

deliktní způsobilost

dědická způsobilost

způsobilost k právnímu jednání, svéprávnost

způsobilost nakládat s majetkem závětí

způsobilost rozumová a volní

bene

bene consumabile

bene inconsumabile

bene divisibile

bene indivisibile

bene fungibile

bene infungibile

bene mobile

bene immobile

bene fruttifero

bene fuori di commercio

věc

věc zužitelná

věc nezužitelná

věc dělitelná

věc nedělitelná

věc zastupitelná

věc nezastupitelná

věc movitá

věc nemovitá

věc plodonosná

věc vyloučená z právního obchodu, res extra commercium

Konceptuální kolokace jsou podle zmíněných autorů relativně snadno předvídatelné a mohou se jevit jako pravidelné.¹⁶³ S touto tezí lze souhlasit, ale pouze za splnění dvou podmínek. Za prvé musíme znát konceptuální význam báze a kolokátu, za druhé musíme znát sémantický rámec dané komunikační situace. Pro ilustraci uveďme příklad z italského práva, kde se lexém *colpa* (nedbalost) v občanském právu kombinuje především s výrazy *soggettiva* (subjektivní), *oggettiva* (objektivní), *commissiva* (komisivní, tj. založená konáním), *omissiva* (omisivní, tj. založená opomenutím), zatímco v konceptuálním systému práva trestního se spojuje s kolokáty *generica* (generická), *specifica* (specifická), *cosciente* (vědomá) (*Enciclopedia Garzanti del Diritto*, 1993 : 284, heslo *colpa*).¹⁶⁴

Praxe však ukazuje, že ne všechny právní konceptuální kolokace jsou tak vyhraněné, jak vyplývá z výš uvedeného příkladu *trest odnětí svobody*. Konstituenty této kolokace jsou striktně definovány trestním zákoníkem, což můžeme označit za jev poměrně vzácný. Konstituenty občanskoprávních kolokací jsou totiž často tvořeny lexémy z běžné slovní zásoby, které není třeba v zákoně zvlášť definovat.

Příklad:

accertamento della morte	úřední zjištění smrti
accettazione espressa	výslovné n. explicitní přijetí n. akceptace
autorizzazione del giudice	povolení n. schválení soudu
cognome della moglie	příjmení manželky
alberi a distanza legale	stromy v zákonem stanovené vzdálenosti
tempo del concepimento	dobu početí

Přesto však jsou tyto kolokace nositeli právně relevantní informace.

¹⁶³ Cfr. též TUTIN, Agnès a Francis GROSSMANN. Collocations régulières et irrégulières : esquisse de typologie du phénomène collocatif. *Inflow: Revue française de linguistique appliquée* [online]. 2002, Vol. VII-I, kapitola 5.2. [cit. 2007-09-25]. Dostupné z: http://www.cairn.be/load_pdf.php?ID_REVUE=RFLA&ID_NUMPUBLIE=RFLA_071&ID_ARTICLE=RFLA_071_0007

¹⁶⁴ Pozn. Trestněprávní kolokace *colpa generica* a *colpa specifica* je nutno přeložit kalkem, neboť české trestní právo zná pouze pojmy *nedbalost vědomá* a *nedbalost nevědomá*, cfr. NOVOTNÝ, Oto, DOLENSKÝ, Adolf, JELÍNEK, Jiří a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné. I. Obecná část*. 3. vydání. Praha, Codex, 1997, s. 117. ISBN 80-85963-24-8

Rovněž tak praxe ukazuje, že je nutné věnovat pozornost též tzv. levostranným kolokátům, neboť je v nich obsažena informace o vztazích (poměrech), jednáních, subjektech, objektech či jiných právně relevantních skutečnostech, s nimiž daná hlava kolokace nejčastěji vstupuje do interakce.

Příklad:

Beni

cessione dei beni

circolazione dei beni

comunione dei beni

conferimento dei beni

esecuzione sui beni

godimento dei beni

possessore dei beni

proprietario dei beni

acquirente dei beni

usucapione dei beni

vendita dei beni

věci

postoupení věcí

oběh věcí

podílové spoluvlastnictví věcí

vkład věcí

výkon rozhodnutí na věci dlužníka

užívání věcí

držitel věcí

vlastník věcí

nabyvatel věcí

vydržení práva k věcem

prodej věcí

consenso

manifestazione del consenso

rifiuto del consenso

vizi del consenso

souhlas

projevení souhlasu

odepření souhlasu

vady souhlasu

compensazione

debito opposto in compensazione

estinzione per compensazione

započtení

dluh, který je předmětem započtení

zánik dluhu n. pohledávky započtením

inammissibilità della compensazione	nepřípustnost započtení
inopposabilità della compensazione	neúčinnost započtení
rinunzia alla compensazione	vzdání se započtení

10.5. Závěr

Kolokace v odborném jazyce představují v nám známé literatuře pouze okrajový problém. Vzhledem k poměrně pravidelnému a předvídatelnému charakteru víceslovných pojmenování používaných v odborných jazycích se někteří autoři vyhýbají označení kolokace a dávají přednost pojmenování frazeotermín či specializované lexikální kombinace.

Kolokace chápeme spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2004 : 11) jako smysluplné spojení slov/lexémů, respektive lexikální syntagma, zvláště v podobě víceslovných pojmenování, jehož vznik je podmíněn jejich vzájemnou kolokabilitou, a tedy i kompatibilitou. Z důvodů, které jsme uvedli výše v podkapitole *Konceptuální kolokace*, budeme konceptuální občanskoprávní kolokace dále v této práci chápat široce jako nominální syntagmata nesoucí právní informaci.

11. Gramatická a syntaktická analýza excerpovaných konceptuálních nominálních kolokací

11.1. Metodický postup

Cílem naší práce je prozkoumat chování konceptuálních nominálních kolokací v právním textu a potvrdit, či naopak vyvrátit, názory výše uvedených lingvistů na kolokace v odborném jazyce (viz kapitola *Kolokace a odborný jazyk*). Vzhledem k tomu, že právní text jako takový je rozsáhlá entita zahrnující nejrůznější konkrétní projevy (viz kapitola *Právní jazyk a jeho obecná charakteristika: k problematice polyfunkčnosti a polytextovosti právního jazyka*), zvolili jsme ke zkoumání text *codice civile*, který je reprezentativním a autoritativním příkladem legislativního textu z oblasti občanského práva hmotného.

Pro přípravu databáze nám posloužila elektronická verze *codice civile* v konsolidovaném znění k 1.1. 2010, tj. s veškerými novelami k danému datu, dostupná na <http://www.studiocelentano.it/codici/cc/index.asp>. [cit. 03-05-2010]. Podpůrně jsme též použili oficiální tištěnou verzi *codice civile* z roku 1996.¹⁶⁵ Z této verze jsme použili především analytický index, který v elektronické verzi nebyl uveden. Výrazy uvedené v analytickém indexu pod písmeny *a*, *b*, *c* – až do výrazu *contratto* včetně, se staly základem pro zkoumání jejich okolí, respektive s kterými dalšími autosémantiky nominální povahy udržují syntaktický vztah a lze je hypoteticky považovat za kolokace. Připomeňme, že pro potřeby této práce považujeme za kolokace spolu s Čermákem smysluplné lexikální syntagma, jehož vznik je podmíněn vzájemnou kolokabilitou a kompatibilitou konstituentů (ČERMÁK, 2004 : 11). Konceptuální nominální kolokace chápeme široce jako nominální syntagmata nesoucí právní informaci (HEID, 1992 : 535 – 537; 1994 : 237 – 204; MARTIN, 1992: 157 – 166; 1997 : 46; GIRALDEZ CEBALLOS-ESCALERA, 2007 : 95 – 96). Za autosémantika nominálního charakteru považujeme podstatná jména, přídavná jména, zájmena neurčitá (např. *altrui*) a slovesa ve tvaru infinitivu s funkcí přívlastku neshodného, respektive příslovečného určení specifikačního (*complemento di specificazione*) (HAMPLOVÁ, 2004 : 324 – 325), např. *capacità di agire*.

---

¹⁶⁵ *Codice civile e leggi complementari. Con le pronunce della Corte Costituzionale*. Settima edizione 1996, a cura di Alfio e Mario Finocchiaro. Rimini: Maggioli Editore, 1996. ISBN 88-387-0500-3

S použitím standardního vyhledávače jsme vyexcerpovali syntagmata, v nichž se příslušný výraz objevuje, a zanesli do databáze vytvořené v počítačovém programu Microsoft Access 2010. V této souvislosti je třeba zmínit, že normativní věty v zákoníku obsažené jsou velmi komplexní a jazykové prostředky, jimiž jsou vyjádřeny, nemohou být v žádném případě jakýmkoliv způsobem pozměňovány, kráceny ani rozšiřovány. Jakákoliv změna může být provedena pouze a jedině speciálním zákonem. Lze tedy s jistotou nadsázkou říci, že celý zákoník je jakousi gigantickou kolokací. Takováto kolokace by však byla pro analýzu velmi obtížně uchopitelná. Z tohoto důvodu bylo nutné provést určité rozdělení na základní syntagmata, která nesou relevantní právní informaci.

Délku syntagmat, tj. počet konstituentů dané kolokace, nebylo možno stanovit na základě nějakého objektivního předem stanoveného, a především smysluplného, kritéria. Kolokace obsažené v *codice civile* mají totiž zablokované transformační a substituční vlastnosti jednak z důvodu povahy daného textu, jednak z důvodu stability referentu v mimojazykové realitě, k němuž odkazují (cfr. GAETA – RICCA, 2009 : 38). Proto jsme se při tomto procesu řídili především zkušeností. Například normativní větu *Gli alberi di alto fusto divelti, spezzati o periti per accidente spettano al proprietario. L'usufruttuario può servirsi di essi soltanto per le riparazioni che sono a suo carico.* (art. 990) jsme pro potřeby analýzy rozčlenili na tři následující segmenty: *alberi di alto fusto divelti per accidente, alberi di alto fusto spezzati per accidente, alberi di alto fusto periti per accidente*. Právně relevantní jsou právě tyto informace: objektem práva jsou *stromy s vysokým kmenem*, dojde u nich k právně relevantní skutečnosti *vyvrácení, rozlomení* či *zániku*, a tato skutečnost je způsobena nepředvídatelnou *nahodilou událostí* nezávislou na lidské vůli (na rozdíl od *kácení*), přičemž není nezbytné, aby k uvedeným skutečnostem došlo kumulativně.¹⁶⁶

---

¹⁶⁶ Cfr. též PARC, Françoise. Phraséologie terminologique dans les textes législatifs et réglementaires. In: HERMANS, A. (ed.) *Les dictionnaires spécialisés et l'analyse de la valeur*. Bibliothèque des Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain. Louvain-la-Neuve/Leuven: Peeters Publishers, 1997, 219 - 220. ISBN 90-6831-898-5. [cit. 2012-09-03] Dostupné z: http://books.google.fr/books?id=D8R1X963wbG&pg=PA46&lpg=PA46&dq=%22conceptual+collocations%22&source=bl&ots=ZKkeh8rO5J&sig=so5WTHUhoDr4a0T569JTwxwe_dk&hl=fr#v=onepage&q=%22conceptual%20collocations%22&f=false

Excerpci jsme získali **2270** položek. U každé jsme určili rod substantiva, které má v rámci daného syntagmatu řídicí funkci z pohledu syntaktického. Tato informace je pertinentní pro případné lexikografické zpracování daného materiálu. Dále jsme určili syntaktickou strukturu příslušné kolokace. U reprezentativního vzorku kolokací jsme provedli analýzu z hlediska konceptuální kombinability báze dané kolokace a stanovili konceptuálně právní charakteristiku jejích kolokátů pravostranných i levostranných.

11.2. Gramatická a syntaktická analýza

Michele A. Cortelazzo (1997 : 37) uvádí, že právní jazyk používá nabubřelou syntax, která ztěžuje porozumění danému textu. Jisté syntaktické nedostatky v právních textech zmiňuje též Bice Mortara Garavelli (2003a : 3 – 19; 2003b: nečíslováno). Provedli jsme proto analýzu syntaktických struktur vyexcerpovaných nominálních kolokací, abychom tyto teze potvrdili, či naopak vyvrátili, alespoň pro oblast námi zkoumanou, tedy pro text *codice civile*.

Každému slovu zkoumané kolokace byla přiřazena zkratka označující jeho slovnědruhovou příslušnost. Slovo chápeme pro potřeby této analýzy jako grafickou jednotku mezi dvěma prázdnými místy, přičemž za slovo zde považujeme též člen určitý a neurčitý.

Příklad:

contratto a esecuzione continuata

N + P + N + A

pendenza della condizione

N + P + Ad + N

cessione di fitti non ancora scaduti

N + P + N+ Adv + Adv + A

Jelikož bylo patrné, že se jedná o různě složité varianty pouze několika syntaktických struktur, označili jsme závorkami hierarchii jejích členů. Při používání

závorek jsme se řídili matematickou zásadou, že kulaté závorky typu ( ) označují vztah nejnižšího řádu, hranaté závorky [ ] vztah vyšší, a závorky typu { } vztah hierarchicky nejvyšší.

Příklad:

contratto a esecuzione continuata

$$N + P + N + A$$

$$N + P + (N + A)N$$

pendenza della condizione

$$N + P + Ad + N$$

$$N + P + (Ad + N)N$$

cessione di fitti non ancora scaduti

$$N + P + N + Adv + Adv + A$$

$$N + P + \{N + [(Adv + Adv)Adv + A]A\}N$$

V programu Microsoft Access 2010 pak byla sestavena kontingenční tabulka, která obsahuje seznam všech struktur s počtem příslušných kolokací. Z tabulky vyplynulo, že vyexcerpované kolokace (2270) představují 192 různých syntaktických struktur.

Ve 48 případech výraz uvedený v analytickém indexu nevstupoval do žádných syntaktických vztahů s autosémantikem nominální povahy, ve 2 případech (*bancarotta*, *cadavere*) se neobjevil ani v textu příslušného ustanovení, k němuž byl odkazován.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
abbigliamento	s.m.	N	pouze samostatně
abbuono	s.m.	N	pouze samostatně
abrasioni	s.f.	N	pouze samostatně
adulterio	s.m.	N	pouze samostatně
aerodromi	s.m.	N	pouze samostatně
affiliazione	s.f.	N	pouze samostatně

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
alluvione	s.f.	N	pouze samostatně
anatocismo	s.m.	N	pouze samostatně
appoggio	s.m.	N	pouze samostatně
artigianato	s.m.	N	pouze samostatně
artigiani	s.m.	N	pouze samostatně
ascensori	s.m.	N	pouze samostatně
assegnatario	s.m.	N	pouze samostatně
attore	s.m.	N	pouze samostatně
ausiliario	s.m.	N	2x samostatně
autenticazione	s.f.	N	2x samostatně
autostrade	s.f.	N	pouze samostatně
avulsione	s.f.	N	pouze samostatně
avvocati	s.m.	N	pouze samostatně, pouze plurál
azionisti	s.m.	N	plurál pouze samostatně
bagaglio	s.m.	N	pouze samostatně
bagni	s.m.	N	pouze samostatně
balconi	s.m.	N	pouze samostatně
bancarotta	s.f.	N	samostatně v indexu
bandiera	s.f.	N	pouze samostatně
biblioteche	s.f.	N	pouze samostatně
bigamia	s.f.	N	pouze samostatně
boschi	s.m.	N	pouze samostatně
cadavere	s.m.	N	pouze v indexu
camini	s.m.	N	pouze samostatně
caserma	s.f.	N	pouze samostatně
caserme	s.f.	N	pouze samostatně
cauzione	s.f.	N	pouze samostatně
cave	s.f.	N	pouze samostatně
cedente	s.m.	N	pouze samostatně
cimitero	s.m.	N	pouze samostatně
cisterne	s.f.	N	pouze samostatně
coassicurazione	s.f.	N	pouze samostatně
coerede	s.m.	N	převážně s vedlejší vztahnou větou
collezioni	s.f.	N	pouze samostatně
colombaia	s.f.	N	pouze samostatně
commistione	s.f.	N	pouze samostatně
commorienza	s.f.	N	pouze samostatně
compromesso	s.m.	N	pouze samostatně
conciliatore	s.m.	N	pouze samostatně
concime	s.m.	N	pouze samostatně
consolidamento	s.m.	N	pouze samostatně

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
consuetudine	s.f.	N	pouze samostatně

Tato skutečnost však neznamena, že by se jednalo o lexémy s nulovou kolokabilitou. Vytvářejí však takové kolokace, které neodkazují k takové mimojazykové realitě, která by byla z pohledu zákonodárce hodna zvláštní úpravy.

Na kolokabilitu lexémů nemá vliv, zda se jedná o tvary singuláru či plurálu, jde jen o jistou jazykovou preferenci ze strany zákonodárce. Situace, která by však v budoucnu zasluhovala zvláštní výzkum, je modifikace báze kolokace vedlejší větou restriktivní. V našem případě např. lexém *coerede* ve tvaru singuláru kolokoval převážně s vedlejší restriktivní větou, zatímco tvar plurálu *coeredi* vytvářel kolokace nominálního charakteru.

Příklad:

Coerede sg. + vedlejší věta restriktivní

Il coerede che conferisce un immobile in natura può ritenere il possesso sino all'effettivo rimborso delle somme che gli sono dovute per spese e miglioramenti (art. 748).

Il coerede che ha alienato la sua porzione o una parte di essa non è più ammesso a impugnare la divisione per dolo o violenza, se l'alienazione è seguita quando il dolo era stato scoperto o la violenza cessata. (art. 768)

Coeredi pl.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
coeredi istituiti	s.m.	N+A
accrescimento tra coeredi	s.m.	N+P+N
azioni creditorie tra coeredi	s.f.	(N+A)N+P+N
consenso di tutti i coeredi	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N

Z analýzy vyplývá, že značně dominantní je struktura **N+P+(Ad+N)N**, která v daném souboru dosáhla počtu **699** výskytů. Vzhledem k vysokému počtu uvádíme pro ilustraci pouze vzorek kolokací tohoto syntaktického typu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono dell'esecuzione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
abrogazione degli articoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
abrogazione della legge	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accertamenti del tribunale	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento dei difetti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento dei diritti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento dei requisiti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento dei valori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento del credito	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento del reddito	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento della data	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento della morte	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento della perdita	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento della servitù	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento della simulazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accertamento dell'avaria	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accessione del possesso	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accessioni della cosa	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accessori del credito	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accessori della prestazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accettazione del deposito	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione del titolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della donazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nomina	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nota	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione dell'eredità	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione dell'incarico	s.f.	N+P+(Ad+N)N
acconti sui dividendi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acconti sul compenso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordi degli associati	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordo dei coniugi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordo delle parti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordo fra le parti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accrescimenti del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accrescimento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquirente dell'azienda	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto all'incanto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto dei diritti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto dei frutti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del diritto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del legato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del possesso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto della proprietà	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto dell'eredità	s.m.	N+P+(Ad+N)N
adempimento degli obblighi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
adempimento del contratto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
adempimento del legato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
adempimento dell'onere	s.m.	N+P+(Ad+N)N
adesione alla proposta	s.f.	N+P+(Ad+N)N
adesione degli interessati	s.f.	N+P+(Ad+N)N
adesione del consumatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
adesione del creditore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
adozione dei minori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
affidamento dei figli	s.m.	N+P+(Ad+N)N
affidamento dei minori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
affidamento del minore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
affitto dell'azienda	s.m.	N+P+(Ad+N)N
alienazione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione del diritto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione dell'azienda	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione dell'immobile	s.f.	N+P+(Ad+N)N
allevamento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
alloggio del conduttore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
alloggio del portiere	s.m.	N+P+(Ad+N)N
allontanamento dalla residenza	s.m.	N+P+(Ad+N)N
alterazione degli acquedotti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
altezza del muro	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alveo del canale	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Výskyt vyšší než 200 zaznamenala pouze struktura **N+P+N** (297 výskytů) a **N+A** (296 výskytů). Posledně uvedené číslo je však nutno brát s jistými výhradami, neboť některé kolokace typu N+A vznikly přiřazením adjektiva k substantivu v případě výčtu prvků normativní věty.

Struktura N+P+N (296 výskytů)

Z důvodu vysokého počtu výskytů uvádíme jen reprezentativní vzorek.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione di donazioni	s.f.	N+P+N
accettazione di eredità	s.f.	N+P+N
accettazione di legati	s.f.	N+P+N
accrescimento tra coeredi	s.m.	N+P+N
accrescimento tra collegatari	s.m.	N+P+N
acqua per irrigazione	s.f.	N+P+N
acque di scolo	s.f.	N+P+N
acquisto di crediti	s.m.	N+P+N
acquisto di immobili	s.m.	N+P+N
acquisto di legato	s.m.	N+P+N
acquisto di quote	s.m.	N+P+N
acquisto per accrescimento	s.m.	N+P+N
adozione di provvedimenti	s.f.	N+P+N
affitto a corpo	s.m.	N+P+N
affitto a misura	s.m.	N+P+N
agente con rappresentanza	s.m.	N+P+N
agente di assicurazione	s.m.	N+P+N
annotazione di cessione	s.f.	N+P+N
annotazione di domande	s.f.	N+P+N
annotazione di sentenze	s.f.	N+P+N
annotazione di surrogazione	s.f.	N+P+N
annualità di canone	s.f.	N+P+N
annullamento di azioni	s.m.	N+P+N
apposizione di termini	s.f.	N+P+N
arricchimento senza causa	s.m.	N+P+N
assegnazione di azioni	s.f.	N+P+N
assegnazione di crediti	s.f.	N+P+N
assegnazione di quote	s.f.	N+P+N
assegni di viaggio	s.m.	N+P+N
associazione di professionisti	s.f.	N+P+N
associazione in partecipazione	s.f.	N+P+N
assunzione in prova	s.f.	N+P+N
attestato di tirocinio	s.m.	N+P+N
atti di acquisto	s.m.	N+P+N
atti di amministrazione	s.m.	N+P+N
atti di citazione	s.m.	N+P+N
atti di emulazione	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atti di esecuzione	s.m.	N+P+N
atti di espropriazione	s.m.	N+P+N
atti di liberalità	s.m.	N+P+N
atti di rinnovazione	s.m.	N+P+N
atti di rinunzia	s.m.	N+P+N
atti di sorveglianza	s.m.	N+P+N
atti di tolleranza	s.m.	N+P+N
attività di lavoro	s.f.	N+P+N
attività di terzi	s.f.	N+P+N
atto di accettazione	s.m.	N+P+N
atto di acquisto	s.m.	N+P+N
atto di alienazione	s.m.	N+P+N
atto di costituzione	s.m.	N+P+N
atto di deposito	s.m.	N+P+N
atto di divisione	s.m.	N+P+N
atto di donazione	s.m.	N+P+N
atto di fondazione	s.m.	N+P+N
atto di fusione	s.m.	N+P+N
atto di liquidazione	s.m.	N+P+N
atto di matrimonio	s.m.	N+P+N
atto di morte	s.m.	N+P+N
atto di mutuo	s.m.	N+P+N
atto di nascita	s.m.	N+P+N
atto di notaio	s.m.	N+P+N
atto di riconoscimento	s.m.	N+P+N
atto tra vivi	s.m.	N+P+N

Struktura N+A (296 výskytů)

Rovněž zde uvádíme reprezentativní vzorek.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono materiale	s.m.	N+A
abbandono morale	s.m.	N+A
accertamenti eseguiti	s.m.	N+A
accertamento giudiziale	s.m.	N+A
accettazione espressa	s.f.	N+A
accettazione parziale	s.f.	N+A
accettazione tacita	s.f.	N+A
accordi collettivi	s.m.	N+A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acqua corrente	s.f.	N+A
acqua estiva	s.f.	N+A
acqua iemale	s.m.	N+A
acque sorgenti	s.f.	N+A
acque sotterranee	s.f.	N+A
acque sovrabbondanti	s.f.	N+A
acquedotti preesistenti	s.m.	N+A
adempimento inesatto	s.m.	N+A
adempimento parziale	s.m.	N+A
aeromobili militari	s.m.	N+A
affitti annuali	s.m.	N+A
affitti pluriennali	s.m.	N+A
alberi fruttiferi	s.m.	N+A
albo pretorio	s.m.	N+A
albo professionale	s.m.	N+A
albo speciale	s.m.	N+A
alienazioni necessarie	s.f.	N+A
alimenti dovuti	s.m.	N+A
altezza notevole	s.f.	N+A
alveo abbandonato	s.m.	N+A
amministratore giudiziario	s.m.	N+A
amministratore provvisorio	s.m.	N+A
amministratore revocato	s.m.	N+A
amministratore unico	s.m.	N+A
amministratori assenti	s.m.	N+A
amministratori delegati	s.m.	N+A
amministratori dissenzienti	s.m.	N+A
amministratori uscenti	s.m.	N+A
amministrazione congiuntiva	s.f.	N+A
amministrazione controllata	s.f.	N+A
amministrazione disgiuntiva	s.f.	N+A
amministrazione temporanea	s.f.	N+A
animali mansuefatti	s.m.	N+A
animali periti	s.m.	N+A
animali vivi	s.m.	N+A
aree demaniali	s.f.	N+A
aree fabbricabili	s.f.	N+A
aree geografiche	s.f.	N+A
ascendenti legittimi	s.m.	N+A
ascendenti naturali	s.m.	N+A
ascendenti prossimi	s.m.	N+A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assegnazione forzata	s.f.	N+A
assegno alimentare	s.m.	N+A
assegno bancario	s.m.	N+A
assegno barrato	s.m.	N+A
assegno provvisorio	s.m.	N+A
assegno vitalizio	s.m.	N+A
assemblea generale	s.f.	N+A
assemblea ordinaria	s.f.	N+A
assemblea speciale	s.f.	N+A
assemblea straordinaria	s.f.	N+A
assicurazione obbligatoria	s.f.	N+A
assicurazione parziale	s.f.	N+A
assicurazioni mutue	s.f.	N+A
assistenza obbligatoria	s.f.	N+A
associazione agraria	s.f.	N+A
associazione professionale	s.f.	N+A
asta pubblica	s.f.	N+A
atti dolosi	s.m.	N+A
atti giuridici	s.m.	N+A
atti pregiudizievoli	s.m.	N+A
atti simulati	s.m.	N+A
attività assicurativa	s.f.	N+A
attività bancaria	s.f.	N+A
attività commerciale	s.f.	N+A
attività concorrente	s.f.	N+A
attività creditorie	s.f.	N+A
attività economiche	s.f.	N+A
attività finanziarie	s.f.	N+A
attività giurisdizionale	s.f.	N+A
attività imprenditoriale	s.f.	N+A
attività organizzata	s.f.	N+A
attività prestata	s.f.	N+A
attività produttiva	s.f.	N+A
atto autentico	s.m.	N+A
atto costitutivo	s.m.	N+A
atto distrutto	s.m.	N+A
atto notarile	s.m.	N+A
atto omesso	s.m.	N+A
atto pubblico	s.m.	N+A
atto revocabile	s.m.	N+A
atto scritto	s.m.	N+A

Výskyt vyšší než 100 zaznamenala pouze struktura **N+P+[(Ad+N)N+A]N** (120 výskytů)

Zde uvádíme reprezentativní vzorek.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono del fondo servente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
abitazione nella casa familiare	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
abrogazione delle leggi razziali	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
abuso dell'immagine altrui	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
accertamento dei fatti rilevanti	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
accessioni all'immobile ipotecato	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
accessioni della cosa legata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
accessori del debito principale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
acque del fondo vicino	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
acquirente della cosa espropriata	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
acquisto dall'erede apparente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
adempimento della prestazione alimentare	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
adunanze del comitato esecutivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
affidamento del figlio naturale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione dei prodotti agricoli	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione della cosa locata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione delle cose assicurate	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazioni dei beni donati	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministratori della persona giuridica	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni ceduti	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni donati	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni ereditari	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni lasciati	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
ammortamento delle immobilizzazioni materiali	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annotazione del vincolo dotale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annotazione sul giornale nautico	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annullabilità nel contratto plurilaterale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annullamento della disposizione testamentaria	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
approvazione del contratto consortile	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
approvazione del rendiconto annuale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
approvazione dell'autorità governativa	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
ascendenti della linea materna	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
ascendenti della linea paterna	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assegnazione delle porzioni uguali	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
assicurazione della responsabilità civile	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
assicurazione delle cose spedite	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
assicurazione sulla vita propria	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
atti dello stato civile	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
aumento del capitale sociale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
autorizzazione del giudice tutelare	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
beni del fondo patrimoniale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
beni della persona giuridica	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
bilancio dell'esercizio precedente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
bisogno del fondo dominante	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
buono del Tesoro poliennale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cancelliere del tribunale competente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
capacità delle persone fisiche	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cessazione degli effetti civili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cessazione del fatto lesivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cessazione dell'usufrutto legale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
clientela dell'azienda ceduta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cognome dell'ufficiale giudiziario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
compenso per il lavoro prestato	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
compenso per l'opera svolta	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
comunione dei beni ereditari	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
comunione del muro divisorio	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizione del fondo servente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni dei fondi vicini	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni del matrimonio putativo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
coniuge della persona incapace	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna della cosa locata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna delle cose mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consenso del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consenso del socio receduto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservatore dei registri immobiliari	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione dei beni sociali	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione della cosa comune	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione delle merci depositate	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione delle scritture contabili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazioni degli oggetti rinvenuti	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio annuale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio precedente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio sociale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio successivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
illiceità del contratto dissimulato	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
membri del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
nomina del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
osservazioni del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
parere del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
perdita del capitale sociale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
perimento del bene ipotecato	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
possesto dei beni ereditari	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
prelevamento dei beni mobili	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
presidente del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
presidenza del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
proprietà del bestiame consegnato	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
proprietario del bene gravato	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
reintegrazione del bestiame conferito	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
relazione del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
riunioni del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
riunioni del comitato esecutivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
scarico delle acque piovane	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
sottoscrizione del capitale sociale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
usucapione dei beni immobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
usucapione dei beni mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
valore del bene evitto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
verbale dell'assemblea straordinaria	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
voci del conto economico	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Výskyt vyšší než 60

N+P+(N+A)N (63 výskyty)

Zde uvádíme všechny výskyty.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione di opera pagata	s.f.	N+P+(N+A)N
acquisto a titolo gratuito	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto a titolo oneroso	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto a titolo particolare	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di azioni proprie	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di beni immobili	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di beni mobili	s.m.	N+P+(N+A)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquisto di case popolari	s.m.	N+P+(N+A)N
affini in linea collaterale	s.m.	N+P+(N+A)N
affini in linea retta	s.m.	N+P+(N+A)N
affinità in linea retta	s.f.	N+P+(N+A)N
affitto a coltivatore diretto	s.m.	N+P+(N+A)N
affitto a tempo indeterminato	s.m.	N+P+(N+A)N
affitto di fondi rustici	s.m.	N+P+(N+A)N
alienazione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazioni di beni immobili	s.f.	N+P+(N+A)N
annullabilità per cosa giudicata	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di credito bancario	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di vedute dirette	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di vedute laterali	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di vedute oblique	s.f.	N+P+(N+A)N
ascendenti in linea retta	s.m.	N+P+(N+A)N
assicurazione in nome altrui	s.f.	N+P+(N+A)N
assicurazione per conto altrui	s.f.	N+P+(N+A)N
atti di concorrenza sleale	s.m.	N+P+(N+A)N
atti di offerta reale	s.m.	N+P+(N+A)N
atto a titolo oneroso	s.m.	N+P+(N+A)N
atto di data certa	s.m.	N+P+(N+A)N
azione a voto limitato	s.f.	N+P+(N+A)N
azione a voto plurimo	s.f.	N+P+(N+A)N
azione con prestazioni accessorie	s.f.	N+P+(N+A)N
azioni a voto limitato	s.f.	N+P+(N+A)N
azioni a voto plurimo	s.f.	N+P+(N+A)N
azioni con voto limitato	s.f.	N+P+(N+A)N
bilancio in forma abbreviata	s.m.	N+P+(N+A)N
brevetti per invenzioni industriali	s.m.	N+P+(N+A)N
brevetto per invenzione industriale	s.m.	N+P+(N+A)N
casa di abitazione civile	s.f.	N+P+(N+A)N
casa di abitazione colonica	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
compravendita di valuta estera	s.f.	N+P+(N+A)N
conflitto di interessi patrimoniali	s.m.	N+P+(N+A)N
consorzio di miglioramento fondiario	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto a esecuzione continuata	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto a esecuzione periodica	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto a tempo indeterminato	s.m.	N+P+(N+A)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto con effetti costitutivi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti reali	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti traslativi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con prestazioni corrispettive	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto di rendita perpetua	s.m.	N+P+(N+A)N
contributi di assicurazione obbligatoria	s.m.	N+P+(N+A)N
copie di atti pubblici	s.f.	N+P+(N+A)N
operazione in conto corrente	s.f.	N+P+(N+A)N
presa d'acqua continua	s.f.	N+P+(N+A)N
quantità di acqua disponibile	s.f.	N+P+(N+A)N
società in accomandita semplice	s.f.	N+P+(N+A)N
sottoscrizione per conto proprio	s.f.	N+P+(N+A)N
stato di comunione ereditaria	s.m.	N+P+(N+A)N
tubi d'acqua lurida	s.m.	N+P+(N+A)N
tubi d'acqua pura	s.m.	N+P+(N+A)N

Výskyt vyšší než 50

Struktura N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N (56 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono della casa del genitore	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
accertamenti sul diritto del possessore	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
accertamenti sulla verità dei fatti	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
accertamento della vessatorietà della clausola	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
adempimento dei doveri degli amministratori	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
adempimento dei doveri dei sindaci	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
alienazione dei beni del fondo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
alienazione dell'oggetto del sequestro	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministratori dei beni dello Stato	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni dei figli	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni della comunione	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni dell'assente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
ammortamento dei titoli al portatore	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
ammortamento dei titoli all'ordine	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annotazione nel libro dei soci	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annotazione nel registro dell'emittente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annullabilità della nomina degli amministratori	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
anticipazioni del corrispettivo della locazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assenso dei genitori dell'adottando	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazione contro la mortalità del bestiame	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazione dei prodotti del suolo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazioni contro gli infortuni sul lavoro	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazioni contro i rischi della navigazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazioni contro la mortalità del bestiame	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assunzione del cognome del padre	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
aumento dell'indice dei prezzi	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
avveramento della scadenza del termine	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
azione nell'interesse del minore	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
azione nell'interesse dell'interdetto	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
bisogni della coltivazione del fondo	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessazione degli effetti del matrimonio	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessazione degli effetti della separazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione del corrispettivo della locazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione del titolo all'ordine	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
collaborazione nell'interesse della famiglia	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
compensazione dei frutti con gli interessi	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
compenso per l'uso della cosa	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizioni della vendita degli immobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizioni per la concessione del brevetto	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizioni per la costituzione della servitù	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizioni per la registrazione dei marchi	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
consenso alla conclusione del contratto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
consenso del proprietario del fondo	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
conservazione del patrimonio dello scomparso	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
conservazione dell'oggetto del sequestro	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
diritto alla conservazione del posto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
disciplina dell'adozione dei minori	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
divisione dei beni della comunione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
durata della vita del beneficiario	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
effetti dell'acquisto del possesso	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
quota dei beni del testatore	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
regolamento del corso d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
rischio della perdita del bestiame	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
trascrizione dell'accettazione dell'eredità	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
trasferimento dei diritti sul bestiame	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
verbale delle deliberazioni dell'assemblea	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Výskyt vyšší než 40

(N+A)N+P+(Ad+N)N (45 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alea normale del contratto	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
ammontare minimo del capitale	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
apertura forzata della cassetta	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
approvazione tacita del bilancio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
assicurazione obbligatoria per la vecchiaia	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
assicurazione obbligatoria per l'invalidità	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
assunzione convenzionale della garanzia	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
azione individuale degli obbligazionisti	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
azione individuale del socio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
azione individuale del terzo	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni personali del coniuge	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni propri dell'erede	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
buono ordinario del Tesoro	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
cancellazione parziale dell'iscrizione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
cancellazione totale dell'iscrizione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
causa estintiva dell'obbligazione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave del contraente	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave del vettore	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave dell'assicurato	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
comunicazione annuale del bilancio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
comunicazione annuale del bilancio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
comunione legale dei beni	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni determinate del coniuge	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni economiche dei figli	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni economiche dei genitori	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni economiche del defunto	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni economiche del donante	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni patrimoniali dei contraenti	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni statiche dell'edificio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
conto finale dell'amministrazione	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
deflusso naturale delle acque	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
estremi essenziali del contratto	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
fondo comune dell'associazione	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
forza probatoria degli atti	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
limiti contrattuali della concorrenza	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
limiti legali della concorrenza	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
possessione temporaneo dei beni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
possessori temporanei dei beni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
regime patrimoniale tra i coniugi	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
rendiconto annuale dell'amministratore	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
riduzione proporzionale del canone	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
separazione giudiziale dei beni	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
separazione personale dei coniugi	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
valore nominale delle azioni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
valutazione esagerata dei conferimenti	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Výskyt vyšší než 30

N+[A+P+(Ad+N)N]A (37 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accertamenti richiesti dalla legge	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
acquirente consapevole dello spoglio	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
aeromobili iscritti nei registri	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
alienazioni anteriori al pignoramento	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
amministratori nominati dallo Stato	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
associazioni rappresentative dei consumatori	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
associazioni rappresentative dei professionisti	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
atti compiuti dall'interdetto	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
atti formati all'estero	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
atto esistente nei registri	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
azioni derivanti dal contratto	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
azioni relative alle servitù	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
azioni relative all'eredità	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
beni acquistati durante il matrimonio	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
beni appartenenti allo stato	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
causa imputabile all'alienante	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
commessi preposti alla vendita	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
condizioni richieste per l'interdizione	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
condizioni stabilite dalla legge speciale	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
coniuge privato dell'amministrazione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
contratto concluso dal rappresentante	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
cose portate nell'albergo	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
crediti nascenti dalla comunione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
diritti inerenti alle azioni	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
diritti nascenti dal contratto	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
espressioni usate nel contratto	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
inadempienza imputabile all'agente	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
organi preposti al consorzio	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
poteri conferiti all'amministratore	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
prezzo dovuto per l'affrancazione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
privilegi iscritti sugli autoveicoli	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
provvedimenti presi dall'amministratore	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
rapporti derivanti dal contratto	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
soggetti tenuti alla collazione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
somme dovute dall'assicuratore	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
spese fatte dal condomino	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
zona riservata all'agente	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A

Struktura N+P+(A+N)N (32 výskyty)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acque di ogni specie	s.f.	N+P+(A+N)N
acquisto di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
acquisto in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
albero di alto fusto	s.m.	N+P+(A+N)N
ammissione di nuovi soci	s.f.	N+P+(A+N)N
apertura di nuove sorgenti	s.f.	N+P+(A+N)N
apertura di nuovo acquedotto	s.f.	N+P+(A+N)N
assemblea di seconda convocazione	s.f.	N+P+(A+N)N
assemblea di terza convocazione	s.f.	N+P+(A+N)N
assicurazione presso diversi assicuratori	s.f.	N+P+(A+N)N
atti di ordinaria amministrazione	s.m.	N+P+(A+N)N
atto di straordinaria amministrazione	s.m.	N+P+(A+N)N
atto di ultima volontà	s.m.	N+P+(A+N)N
azioni di nuova emissione	s.f.	N+P+(A+N)N
coabitazione per un anno	s.f.	N+P+(A+N)N
compensazione di più debiti	s.f.	N+P+(A+N)N
conciliazioni di opposti interessi	s.f.	N+P+(A+N)N
concorso di più obbligati	s.m.	N+P+(A+N)N
condizioni di miglior favore	s.f.	N+P+(A+N)N
confine tra due fondi	s.m.	N+P+(A+N)N
coniuge in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
coniugi di diversa cittadinanza	s.m.	N+P+(A+N)N
contraente in mala fede	s.m.	N+P+(A+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
interpretazione di buona fede	s.f.	N+P+(A+N)N
iscrizione in appositi albi	s.f.	N+P+(A+N)N
possesso di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
possessore in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
recesso per giusta causa	s.m.	N+P+(A+N)N
revoca per giusta causa	s.m.	N+P+(A+N)N
società di mutua assicurazione	s.f.	N+P+(A+N)N
terzi di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
versamento di semplici acconti	s.m.	N+P+(A+N)N

Struktura A+N (31 výskyt)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
altro contraente	s.m.	A+N
avvenuta alienazione	s.f.	A+N
buon costume	s.m.	A+N
buona fede	sf.	A+N
diretto contraente	s.m.	A+N
equo compenso	s.m.	A+N
esatto adempimento	s.m.	A+N
giusta causa	s.f.	A+N
mancata consegna	s.f.	A+N
mancato preavviso	s.m.	A+N
nuovi amministratori	s.m.	A+N
nuovo amministratore	s.m.	A+N
nuovo conto	s.m.	A+N
omessa consegna	s.f.	A+N
opportuni accertamenti	s.m.	A+N
ordinaria amministrazione	s.f.	A+N
preventivo consenso	s.m.	A+N
primi amministratori	s.m.	A+N
propria colpa	s.f.	A+N
pubblica amministrazione	s.f.	A+N
pubblica autorità	s.f.	A+N
relativi accessori	s.m.	A+N
rispettivi bisogni	s.m.	A+N
simulato acquirente	s.m.	A+N
speciali conferimenti	s.m.	A+N
straordinaria amministrazione	s.f.	A+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
terzi garanti	s.m.	A+N
terzo acquirente	s.m.	A+N
terzo contraente	s.m.	A+N
ultimo bilancio	s.m.	A+N
unico azionista	s.m.	A+N

Struktura N+P+(N+P+N)N (28 výskyty)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
affitto con obbligo di miglioria	s.m.	N+P+(N+P+N)N
affitto senza determinazione di tempo	s.m.	N+P+(N+P+N)N
alienazione di universalità di mobili	s.f.	N+P+(N+P+N)N
annullabilità per falsità di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N
annullabilità per scoperta di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assenza di impedimento di affinità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assenza di impedimento di parentela	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di mano d'opera	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di mezzi di prova	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di contestazione di legittimità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di reclamo di legittimità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di regolamento di confini	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione per apposizione di termini	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azioni per vizio di forma	s.f.	N+P+(N+P+N)N
brevetto per modelli di utilità	s.m.	N+P+(N+P+N)N
case senza arredamento di mobili	s.f.	N+P+(N+P+N)N
comodato senza determinazione di durata	s.m.	N+P+(N+P+N)N
compravendita di disegni di viaggio	s.f.	N+P+(N+P+N)N
conferimento di beni in natura	s.m.	N+P+(N+P+N)N
contratto di associazione in partecipazione	s.m.	N+P+(N+P+N)N
erede con beneficio d'inventario	s.f.	N+P+(N+P+N)N
militari in attività di servizio	s.m.	N+P+(N+P+N)N
proprietario di sciame di api	s.m.	N+P+(N+P+N)N
ritrovamento di relitti di aeromobili	s.m.	N+P+(N+P+N)N
servitù di condotta d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
servitù di presa d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
società in accomandita per azioni	s.f.	N+P+(N+P+N)N
vendita su tipo di campione	s.f.	N+P+(N+P+N)N

Výskyt vyšší než 20 - přehled

N+(A+P+N)A	29
N+P+(N+P+N)N	28
N+P+[(Ad+N)N+P+N]N	27
N+P+[Ad+(A+N)N]N	26
N+P+[N+P+(Ad+N)N]N	26

Struktura N+(A+P+N)A (29 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministratori rimasti in carica	s.m.	N+(A+P+N)A
atti soggetti a trascrizione	s.m.	N+(A+P+N)A
azioni quotate in borsa	s.f.	N+(A+P+N)A
bene soggetto a espropriazione	s.m.	N+(A+P+N)A
beni acquistati da terzi	s.m.	N+(A+P+N)A
beni conferiti in godimento	s.m.	N+(A+P+N)A
beni conferiti in natura	s.m.	N+(A+P+N)A
beni gravati da ipoteca	s.m.	N+(A+P+N)A
beni gravati da pegno	s.m.	N+(A+P+N)A
beni posti sotto amministrazione	s.m.	N+(A+P+N)A
beni sottoposti a pignoramento	s.m.	N+(A+P+N)A
beni sottoposti a privilegio	s.m.	N+(A+P+N)A
cancellazione ordinata con sentenza	s.f.	N+(A+P+N)A
commissionario contraente in proprio	s.m.	N+(A+P+N)A
coniuge maggiore di età	s.m.	N+(A+P+N)A
consenso carpito con dolo	s.m.	N+(A+P+N)A
consenso dato per errore	s.m.	N+(A+P+N)A
consenso estorto con violenza	s.m.	N+(A+P+N)A
contratto sottoposto a termine	s.m.	N+(A+P+N)A
credito opposto in compensazione	s.m.	N+(A+P+N)A
danno derivante da avaria	s.f.	N+(A+P+N)A
debito opposto in compensazione	s.m.	N+(A+P+N)A
fondo concesso a colonio	s.m.	N+(A+P+N)A
immobile dato in anticresi	s.m.	N+(A+P+N)A
obbligazioni convertibili in azioni	s.f.	N+(A+P+N)A
patti limitativi di concorrenza	s.m.	N+(A+P+N)A
prestazione dedotta in contratto	s.f.	N+(A+P+N)A
rinunzia fatta sotto condizione	s.f.	N+(A+P+N)A
terreni soggetti a bonifica	s.m.	N+(A+P+N)A

Struktura N+P+(N+P+N)N (28 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
affitto con obbligo di miglioria	s.m.	N+P+(N+P+N)N
affitto senza determinazione di tempo	s.m.	N+P+(N+P+N)N
alienazione di universalità di mobili	s.f.	N+P+(N+P+N)N
annullabilità per falsità di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N
annullabilità per scoperta di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assenza di impedimento di affinità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assenza di impedimento di parentela	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di mano d'opera	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di mezzi di prova	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di contestazione di legittimità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di reclamo di legittimità	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione di regolamento di confini	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azione per apposizione di termini	s.f.	N+P+(N+P+N)N
azioni per vizio di forma	s.f.	N+P+(N+P+N)N
brevetto per modelli di utilità	s.m.	N+P+(N+P+N)N
case senza arredamento di mobili	s.f.	N+P+(N+P+N)N
comodato senza determinazione di durata	s.m.	N+P+(N+P+N)N
compravendita di assegni di viaggio	s.f.	N+P+(N+P+N)N
conferimento di beni in natura	s.m.	N+P+(N+P+N)N
contratto di associazione in partecipazione	s.m.	N+P+(N+P+N)N
erede con beneficio d'inventario	s.f.	N+P+(N+P+N)N
militari in attività di servizio	s.m.	N+P+(N+P+N)N
proprietario di sciame di api	s.m.	N+P+(N+P+N)N
ritrovamento di relitti di aeromobili	s.m.	N+P+(N+P+N)N
servitù di condotta d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
servitù di presa d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
società in accomandita per azioni	s.f.	N+P+(N+P+N)N
vendita su tipo di campione	s.f.	N+P+(N+P+N)N

Struktura N+P+[(Ad+N)N+P+N]N (27 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione col beneficio d'inventario	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
accrescimento nel legato di usufrutto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
acquisto della qualità di socio	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
adempimento del legato di genere	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
adunanze del consiglio di amministrazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
annotazione sul giornale di bordo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
annotazione sul ruolo d'equipaggio	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
approvazione del piano di riordinamento	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
assunzione del prestatore di lavoro	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
azioni per la dichiarazione di nullità	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessazione della qualità di socio	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessazione dell'obbligo tra affini	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessione dei diritti di successione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
collocamento dei prestatori di lavoro	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
computo dei termini di prescrizione	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
comunicazione del decreto di riconoscimento	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
comunicazione della sentenza di condanna	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
conoscenza delle cause di invalidità	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
decadenza dal beneficio d'inventario	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
deliberazione del consiglio di amministrazione	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
determinazione della quantità d'acqua	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
diritto agli avanzi d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
diritto alla presa d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
effetti del beneficio d'inventario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
proposizione della domanda di annullamento	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
rimborso delle spese di agenzia	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
trasmissione del diritto di accettazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N

Struktura N+P+[Ad+(A+N)N]N (26 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione dei nuovi amministratori	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto della nuda proprietà	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto delle proprie azioni	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto delle proprie quote	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
adempimento dell'intera obbligazione	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
affini entro il secondo grado	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
aggiudicazione al terzo acquirente	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
ammortamento delle relative obbligazioni	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
assenso dell'altro coniuge	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
atto della pubblica autorità	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
azione del pubblico ministro	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
bilancio del precedente esercizio	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
certificato dell'eseguita pubblicazione	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
cieco dalla prima infanzia	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
colpa del pubblico ufficiale	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
comunicazione al pubblico ministero	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
comunicazione dell'eseguito mandato	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
Concordato con la Santa Sede	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
condizioni dell'altro coniuge	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
condizioni per l'eventuale recesso	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
conoscenza dell'avvenuta cessione	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
conoscenza dell'avvenuto spoglio	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
consenso dei rispettivi creditori	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
consenso dell'altro genitore	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
creditori del simulato alienante	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
offesa al buon costume	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N

Struktura N+P+[N+P+(Ad+N)N]N (26 výskyty)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atto di celebrazione del matrimonio	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
aumento di reddito della cosa	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
avviso di convocazione dell'assemblea	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
azione di contestazione della legittimità	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
azione di disconoscimento della paternità	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
azioni a difesa del possesso	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
azioni a difesa della proprietà	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
azioni a difesa della servitù	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
cambiamento di cittadinanza dei coniugi	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
cambiamento di professione dell'assicurato	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
causa di scioglimento del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
causa d'invalidità del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
cessazione per morte dell'obbligato	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
condizioni di esecuzione del lavoro	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
condizioni di gestione dell'albergo	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
contratti di assicurazione sulla vita	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
distribuzione di acconti sui dividendi	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
divieto di assegnazione delle quote	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
luogo di consegna dell'acqua	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
luogo di convocazione dell'assemblea	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
modi di acquisto della proprietà	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
modo di somministrazione degli alimenti	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
ordine di data delle alienazioni	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
presunzione di concepimento durante il matrimonio	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
prezzo di locazione dell'alloggio	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
regime di separazione dei beni	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N

Výskyt vyšší než 10 – přehled

(N+A)N+P+N	17
N+(Adv+A)A	14
N+P+(Ai+N)N	14
[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N	13
N+(P+N+P)P+N	12

Struktura (N+A)N+P+N (17 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abuso abituale di stupefacenti	s.m.	(N+A)N+P+N
atto costitutivo di fondazione	s.m.	(N+A)N+P+N
atto integrale di nascita	s.m.	(N+A)N+P+N
azione generale di arricchimento	s.f.	(N+A)N+P+N
azione sociale di responsabilità	s.f.	(N+A)N+P+N
azioni creditorie tra coeredi	s.f.	(N+A)N+P+N
bilancio finale di liquidazione	s.m.	(N+A)N+P+N
condizioni generali di contratto	s.f.	(N+A)N+P+N
contratto collettivo di lavoro	s.m.	(N+A)N+P+N
contratto generale di riassicurazione	s.m.	(N+A)N+P+N
contratto individuale di lavoro	s.m.	(N+A)N+P+N
esecuzione forzata per consegna	s.f.	(N+A)N+P+N
piano generale di bonifica	s.m.	(N+A)N+P+N
rapporti patrimoniali tra coniugi	s.m.	(N+A)N+P+N
società cooperativa in accomandita	s.f.	(N+A)N+P+N
somministrazione coattiva di acqua	s.f.	(N+A)N+P+N
valore nominale di azione	s.m.	(N+A)N+P+N

Struktura N+(Adv+A)A (14 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acqua non pubblica	s. f.	N+(Adv+A)A
associazioni legalmente conosciute	s.f.	N+(Adv+A)A
associazioni non riconosciute	s.f.	N+(Adv+A)A
attività non commerciale	s.f.	N+(Adv+A)A
azioni interamente liberate	s.f.	N+(Adv+A)A
azioni non liberate	s.f.	N+(Adv+A)A
azioni non vendute	s.f.	N+(Adv+A)A
case non mobiliate	s.f.	N+(Adv+A)A
condizione meramente potestativa	s.f.	N+(Adv+A)A
condizioni meno onerose	s.f.	N+(Adv+A)A
condizioni più onerose	s.f.	N+(Adv+A)A
coniuge non separato	s.m.	N+(Adv+A)A
consenso legittimamente manifestato	s.m.	N+(Adv+A)A
contraente non nominato	s.m.	N+(Adv+A)A

Struktura N+P+(Ai+N)N (14 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquirente di un diritto	s.m.	N+P+(Ai+N)N
acquirente di un immobile	s.m.	N+P+(Ai+N)N
alienazione di un diritto	s.f.	N+P+(Ai+N)N
alienazione di un immobile	s.f.	N+P+(Ai+N)N
attività di un concorrente	s.f.	N+P+(Ai+N)N
beni di un terzo	s.m.	N+P+(Ai+N)N
cessione di un capitale	s.m.	N+P+(Ai+N)N
compensazione di un debito	s.f.	N+P+(Ai+N)N
comproprietà di un'azione	s.f.	N+P+(Ai+N)N
conclusione di un affare	s.f.	N+P+(Ai+N)N
consegna di un immobile	s.f.	N+P+(Ai+N)N
conservazione di un bene	s.f.	N+P+(Ai+N)N
esclusione di un associato	s.f.	N+P+(Ai+N)N
offerta di una cauzione	s.f.	N+P+(Ai+N)N

Struktura [N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N (13 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cessazione degli amministratori dall'ufficio	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
cessazione del rischio durante l'assicurazione	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
cessazione del tutore dall'ufficio	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
comunicazione dei testamenti alla pretura	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
concorso dei proprietari nella spesa	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
concorso del coniuge con i figli	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dei beni all'erede	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dell'immobile al sequestratario	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
custodia delle cose nell'albergo	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
esclusione dell'acquirente dal consorzio	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
liberazione del bene dalle ipoteche	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
rilascio dei beni ai creditori	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
rilascio dei beni ai legatari	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N

Struktura N+(P+N+P)P+N (12 výskytů)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquisti a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N
acquisto a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N
acquisto a titolo di erede	s.m.	N+(P+N+P)P+N
assicurazione in nome di terzi	s.f.	N+(P+N+P)P+N
assicurazione per conto di terzi	s.f.	N+(P+N+P)P+N
assicurazioni in nome di terzi	s.f.	N+(P+N+P)P+N
assicurazioni per conto di terzi	s.f.	N+(P+N+P)P+N
comunione a scopo di godimento	s.f.	N+(P+N+P)P+N
contratto a favore di terzo	s.m.	N+(P+N+P)P+N
legato a titolo di alimenti	s.m.	N+(P+N+P)P+N
testamento per atto di notaio	s.m.	N+(P+N+P)P+N
trasporti per via d'acqua	s.m.	N+(P+N+P)P+N

V počtu jednotek se vyskytují tyto struktury:

Přehled

9 – 7 výskytů

(A+N)N+P+(Ad+N)N	9
N+(A+A)A	9
N+P+Vinf	9

$N+P+[A+(Ad+N)N]N$	8
$N+P+[Ai+(N+A)N]N$	7
$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$	7
$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$	7
$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$	7
$N+N$	7
$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$	7

5 výskytů

$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$	5
$N+[A+P+(A+N)N]A$	5
$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$	5
$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$	5
$N+P+\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$	5
$N+PropRest$	5

Poznámka: kolokace s vedlejší větou restriktivní nebyly předmětem systematického zkoumání. Jsou zde uvedeny pouze jako příklad této struktury.

4 výskyty

$A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$	4
$N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A$	4
$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$	4
$N+P+(Vinf+P+N)Vinf$	4
$N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N$	4
$N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N$	4
$N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf$	4

3 výskyty

$(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N$	3
$N+P+(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$	3
$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N$	3
$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$	3

2 výskyty

$(N+A)N+P+(A+N)N$	2
$(N+A)N+P+(N+A)N$	2
$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N$	2
$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N$	2
$(N+P+N)N+P+(A+N)N$	2
$(N+P+N)N+P+(Ai+N)N$	2
$(N+P+N)N+P+(N+A)N$	2

(Vppres+N)N	2
[N+(A+A)A]N+P+N	2
A+(N+P+N)N	2
N+(A+Cong+A)A	2
N+{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N}A	2
N+{A+P+[Ad+(A+N)N]N}A	2
N+{A+P+[Ad+(A+N+A)N]N}A	2
N+P+(Adv+Vinf)Vinf	2
N+P+(N+P+Vinf)N	2
N+P+[(Ai+N)N+P+N]N	2
N+P+[Ad+(N+Cong+N)N]N	2
N+P+[N+(A+Cong+A)A]N	2
N+P+[N+(Adv+A)A]N	2
N+P+[N+P+(A+N)N]N	2
N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf	2
N+P+{(Ad+N)N+[A+(Adv+A)A]A}N	2
N+P+{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N}N	2
N+P+{N+[(Adv+Adv)Adv+A]A}N	2
N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N	2
N+P+{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N}N	2
N+P+{N+[(Adv+Adv)Adv+A]A}N	2
N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N	2

1 výskyt

(A+Cong+A)A+N	1
(A+N)N+(Adv+A)A	1
(A+N)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N	1
(A+N)N+P+Pron	1
(Adv+N)N	1
(N+A)A+[A+P+(A+N)N]A	1
(N+A)A+[A+P+(Ad+N)N]A	1
(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A	1
(N+A)N+{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N}A	1
(N+A)N+P+(Ai+N)N	1
(N+A)N+P+(N+P+N)N	1
(N+A)N+P+(Vinf+N)Vinf	1
(N+A)N+P+[(Ad+N)N+PronR+(Adv+V)V+P+(Ad+N)N]N	1
(N+A)N+P+[Ad+(A+N)N]N	1
(N+A)N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N	1
(N+A)N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N}N	1
(N+A)N+P+{[(Ad+N)N+P+N]N+Cong+P+(N+A)N}N	1
(N+P+N)N+{A+P+[Ad+(N+A)N]N}A	1
(N+P+N)N+Cong+N	1
(N+P+N)N+P+(N+P+N)N	1
(N+P+N)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N	1

$(N+P+N)N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$	1
$(N+P+N)N+P+N$	1
$[(N+A)N+P+N]N+P+[Ad+(N+P+N)N]N$	1
$[(N+Cong+N)N+A]N+P+(Ad+N)N$	1
$[(N+P+N)N+P+N]N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$	1
$[N+(A+A)A]N+P+[Ad+(A+N)N]N$	1
$[N+(A+Cong+A)A]N+P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(A+N)N]N+P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+[A+P+(Ad+N)N]A$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+Cong+P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+Vppres+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+P+(N+A)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+P+N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+Cong+N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+(N+A)N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+[N+(Adv+Vppres)Vppres+(N+A)N]N$	1
$[N+P+(N+Cong+N)N]N+P+(N+Cong+N)N$	1
$\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N+P+N$	1
$\{N+P+[N+(Adv+A)A]N\}N+P+(A+N)N$	1
$A+(N+A)N$	1
$[N+P+(Ad+N)N]N+Vppres+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+P+(N+A)N$	1
$[N+P+(Ai+N)N]N+P+N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+Cong+N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+(Ad+N)N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+(N+A)N$	1
$[N+P+(N+A)N]N+P+[N+(Adv+Vppres)Vppres+(N+A)N]N$	1
$[N+P+(N+Cong+N)N]N+P+(N+Cong+N)N$	1
$\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N+P+N$	1
$\{N+P+[N+(Adv+A)A]N\}N+P+(A+N)N$	1
$A+(N+A)N$	1
$N+[A+(P+N+P)P+N]A$	1
$N+[A+P+(N+Cong+N)N]A$	1
$N+[Adv+(A+Cong+A)A]A$	1
$N+[P+(Ad+N)N+P]P+(Ad+N)N$	1
$N+\{A+(P+N+P)P+[N+P+(Ad+N)N]N\}A$	1
$N+\{A+[P+(Ad+N)N+P]P+[N+P+(Ai+N)N]N\}A$	1

N+{A+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf}A	1
N+{A+P+Vinf+[Ad+(N+P+N)N]N}A	1
N+P+(Ad+N)N+PropRest	1
N+P+(Adv+N)N	1
N+P+(Pron+A)Pron	1
N+P+(Vinf+Cong+P+Vinf)Vinf	1
N+P+(Vinf+N)Vinf	1
N+P+(Vppres+N)N	1
N+P+[(A+Cong+A)A+N]N	1
N+P+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N	1
N+P+[(Ad+N)N]N+(A+P+N)A	1
N+P+[(Ad+N)N+(A+A)A]N	1
N+P+[(Ad+N)N+(A+Adv)A]N	1
N+P+[(Ad+N)N+(A+P+N)A]N	1
N+P+[(Ad+N)N+A]N+P+[Ad+(A+N)N]N	1
N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N	1
N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N	1
N+P+[(Ad+N)N+P+(Ai+N)N]N	1
N+P+[(Ai+N)N+P+(Ad+N)N]N	1
N+P+[(Ai+N)N+P+(N+A)N]N	1
N+P+[(N+Cong+N)N+A]N	1
N+P+[(Vinf+N)Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf	1
N+P+[A+(N+P+N)N]N	1
N+P+[Ad+(N+A)N]N+PropRest	1
N+P+[Adv+(A+N)N]N	1
N+P+[Ai+(A+N)N]N	1
N+P+[N+(A+P+N)A]N	1
N+P+[N+P+(Ad+N)N]	1
N+P+[N+P+(N+P+N)N]N	1
N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N	1
N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf+PropRest	1
N+P+[Vinf+(N+P+N)N]Vinf	1
N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf+PropRest	1
N+P+{(Ad+N)N+[(P+N)Adv+A]A}N	1
N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N}N	1
N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+A]N}N	1
N+P+{(Vinf+Adv)Vinf+P+[Ad+(N+P+N)N]N}Vinf	1
N+P+{[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N}N	1
N+P+{[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N}N	1
N+P+{[(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+(A+N)N]N}N	1
N+P+{[Ad+(A+N)N]N+P+(Ad+N)N}N	1
N+P+{A+[(Ad+N)N+A]N}N	1
N+P+{A+[(N+A)N+P+N]N}N	1
N+P+{A+[(N+Cong+N)N+P+N]N}N	1

N+P+{A+[Ad+(Vppres+N)N]N}N	1
N+P+{N+P+[Ad+(A+N)N]}N	1
N+P+{N+P+[N+P+(N+A)N]}N	1
N+P+{N+Vppres+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N}N	1
N+P+{Vinf+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N}Vinf	1
N+P+{Vinf+[A+(Ad+N)N]N}Vinf+PropRest	1
N+P+{Vinf+[Ad+(A+N)N]N}Vinf	1
N+P+{Vinf+P+[Ad+(A+N)N]N}Vinf	1
N+P+Pron	1

Patrná je jistá tendence vytvářet struktury typu **A+N** (antepozice adjektiva), nelze však říci, že by šlo o tendenci převládající. V rámci všech zkoumaných kolokací tato struktura zaznamenala 148 výskytů, zatímco počet výskytů běžné struktury **N+A** dosáhl mnohem vyššího čísla, a to konkrétně 664 výskytů.

Příklad:

Uvádíme pouze reprezentativní vzorek výskytů obou struktur.

Struktura N+A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono del fondo servente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
abbandono della domanda di separazione personale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N
acquisto di beni immobili	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di proprietà della cosa ritrovata	s.m.	N+P+{N+P+[(Ad+N)N+A]N}N
affidamento del figlio naturale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
affini in linea collaterale	s.m.	N+P+(N+A)N
affini in linea retta	s.m.	N+P+(N+A)N
azione speciale assegnata ai prestatori di lavoro	s.f.	(N+A)N+{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N}A
brevetti per invenzioni industriali	s.m.	N+P+(N+A)N
brevetto per invenzione industriale	s.m.	N+P+(N+A)N
brevetto per modelli e	s.m.	N+P+[(N+Cong+N)N+A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
disegni ornamentali		
clausola di pagamento effettivo in monete non aventi corso legale	s.f.	[N+P+(N+A)N]N+P+[N+(Adv+Vppres)Vppres+(N+A)N]N
comunione forzosa del muro che non è sul confine	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+PronR+(Adv+V)V+P+(Ad+N)N]N
comunione forzosa del muro sul confine	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizione giuridica del demanio pubblico	s.f.	(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N
consenso del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consenso del socio receduto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consenso di tutti i soci amministratori	s.m.	N+P+[A+[(Ad+N)N+A]N]N
conservatore dei registri immobiliari	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
società cooperativa in accomandita	s.f.	(N+A)N+P+N
società in accomandita semplice	s.f.	N+P+(N+A)N
sottoscrizione del capitale sociale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
usucapione dei beni mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
valore del bene evitto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
valore nominale delle azioni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Struktura A+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquirente con patto di riservato dominio	s.m.	N+P+[N+P+(A+N)N]N
acquisto della nuda proprietà	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
apertura degli atti di ultima volontà	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N
apertura di nuove sorgenti	s.f.	N+P+(A+N)N
atti di ordinaria amministrazione	s.m.	N+P+(A+N)N
atti eccedenti l'ordinaria amministrazione	s.m.	N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N
atto della pubblica autorità	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atto di straordinaria amministrazione	s.m.	$N+P+(A+N)N$
azione del pubblico ministro	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
azioni di nuova emissione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
bene mobile iscritto in pubblici registri	s.m.	$(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A$
beni destinati a pubblico servizio	s.m.	$N+[A+P+(A+N)N]A$
bilancio del precedente esercizio	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
colpa del pubblico ufficiale	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
comunicazione dell'eseguito mandato	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
conflitto con i creditori chirografari del simulato acquirente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N+P+[Ad+(A+N)N]N\}N$
conoscenza dell'avvenuta cessione	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
conoscenza dell'avvenuto spoglio	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
contratto di riassicurazione per singoli rischi	s.m.	$(N+P+N)N+P+(A+N)N$
creditori del simulato alienante	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
equo compenso per l'attività prestata	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
esatto adempimento	s.m.	$A+N$
iniziata esecuzione del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
mancata consegna	s.f.	$A+N$
mancata esecuzione del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
mero arbitrio del terzo	s.m.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
nuovo matrimonio del coniuge	s.m.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
primi amministratori	s.m.	$A+N$
propria colpa	s.f.	$A+N$
pubblica amministrazione	s.f.	$A+N$
pubblica autorità	s.f.	$A+N$
revoca per giusta causa	s.m.	$N+P+(A+N)N$
simulato acquirente	s.m.	$A+N$
società di mutua assicurazione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
speciali conferimenti	s.m.	$A+N$
straordinaria amministrazione	s.f.	$A+N$
tacita proroga del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
terzo acquirente dei beni ipotecati	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ultima notizia dell'assente	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
ultimo bilancio regolarmente approvato	s.m.	$(A+N)N+(Adv+A)A$
unico azionista	s.m.	$A+N$
urgente e impreveduto bisogno	s.m.	$(A+Cong+A)A+N$

Zde je patrné, že je anteponována pouze početně malá skupina adjektiv: *avvenuto, esatto, equo, iniziato, mancato, mutuo, nuovo, nudo, ordinario,*

precedente, primo, proprio, pubblico, riservato, straordinario, ultimo, urgente, unico, tacito, terzo.

Z analýzy také vyplývá naprostá převaha členu určitého nad členem neurčitým. Člen určitý se objevuje v 1186 případech, zatímco člen neurčitý pouze ve 48 případech. Toto je zřejmě zapříčiněno obecným charakterem textu *codice civile*. Zákodárce tudíž přednostně volí člen určitý, který má zobecňující funkci, na rozdíl od členu určitého, který má funkci individualizační.

Výskyt členu neurčitého

Zde uvádíme všechny výskyty v excerpovaném materiálu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquirente di un diritto	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
acquirente di un diritto sotto condizione risolutiva	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+(N+A)N]N$
acquirente di un immobile	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
acquisto di un titolo all'ordine	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+(Ad+N)N]N$
adempimento di un debito prescritto	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
adempimento di un debito scaduto	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
adempimento di un'obbligazione altrui	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
affitto di un fondo rustico	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
alienazione di un diritto	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un immobile	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un'eredità a titolo oneroso	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+P+(N+A)N$
alienazione gratuita di un immobile	s.f.	$(N+A)N+P+(Ai+N)N$
ammissione di un nuovo socio	s.f.	$N+P+[Ai+(A+N)N]N$
annotazione a favore di un possessore successivo	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ai+N)N+A]N$
annotazione a tergo di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione a tergo di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in calce di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in calce di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in margine di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annotazione in margine di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione a favore di un terzo	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione contratta per il caso di morte di un terzo	s.f.	$N+\{A+[P+(Ad+N)N+P]P+[N+P+(Ai+N)N]N\}A$
assicurazione sulla vita a favore di un terzo	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione sulla vita di un terzo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ai+N)N]N$
attività di un concorrente	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
autorizzazione all'esercizio di una impresa commerciale	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+A]N\}N$
azione per il pagamento di un debito di giuoco	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+N]N\}N$
azione per il pagamento di un debito di scommessa	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+N]N\}N$
beni dati in ipoteca da un terzo	s.m.	$N+[(A+P+N)A+P+(Ai+N)N]A$
beni di un terzo	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
cessione di un capitale	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
cessione di un credito in luogo dell'adempimento	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
collazione di un bene immobile	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
compensazione di un debito	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
comproprietà di un'azione	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
comproprietario di un muro comune	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
conclusione di un affare	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
conferimento di una procura per incasso	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+N]N$
consegna di un immobile	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
consenso per la stipulazione di un atto di straordinaria amministrazione	s.m.	$N+P+\{[(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+(A+N)N]N\}N$
conservazione di un bene	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
conservazione di un diritto ereditario	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
esclusione di un associato	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
locazione di una casa per abitazione	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+P+N$
offerta di una cauzione	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
somministrazione di acqua a un edificio	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ai+N)N$
somministrazione di acqua a un fondo	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ai+N)N$
valore di un conferimento in natura	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+N]N$

Ve funkci přívlastku neshodného se v 37 případech objevil infinitiv plnovýznamového slovesa označujícího určité právní jednání.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
agente autorizzato a concludere il contratto di assicurazione	s.m.	N+{A+P+Vinf+[Ad+(N+P+N)N]N}A
atti da presentare al conservatore	s.m.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
atto da trasciversi	s.m.	N+P+Vinf
autorizzazione a vendere la cosa	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
autorizzazione ad accettare	s.f.	N+P+Vinf
autorizzazione ad aprire la cassetta	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
azioni da assegnare individualmente ai prestatori di lavoro	s.f.	N+P+{(Vinf+Adv)Vinf+P+[Ad+(N+P+N)N]N}Vinf
azioni per incapacità a ricevere	s.f.	N+P+(N+P+Vinf)N
azioni per riscuotere frutti	s.f.	N+P+(Vinf+N)Vinf
capacità a prestare il proprio lavoro	s.f.	N+P+{Vinf+[Ad+(A+N)N]N}Vinf
capacità a transigere	s.f.	N+P+Vinf
capacità di agire	s.f.	N+P+Vinf
capacità di alienare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di compiere gli atti che non eccedono l'ordinaria amministrazione	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf+PropRest
capacità di compiere tutti gli atti per i quali non sia stabilita un'età diversa	s.f.	N+P+{Vinf+[A+(Ad+N)N]N}Vinf+PropRest
capacità di contrattare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di disporre dei diritti che formano oggetto della lite	s.f.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf+PropRest
capacità di disporre dei propri beni	s.f.	N+P+{Vinf+P+[Ad+(A+N)N]N}Vinf
capacità di disporre per donazione	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di disporre per testamento	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di donare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di intendere e di volere	s.f.	N+P+(Vinf+Cong+P+Vinf)Vinf
capacità di obbligarsi	s.f.	N+P+Vinf
capacità di ricevere per donazione	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di ricevere per	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
testamento		
capacità di succedere	s.f.	N+P+Vinf
capacità per consentire la cancellazione	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
capacità richiesta per liberare il debitore	s.f.	N+{A+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf}A
condizione di non dare	s.f.	N+P+(Adv+Vinf)Vinf
condizione di non fare	s.f.	N+P+(Adv+Vinf)Vinf
condizioni necessarie per contrarre matrimonio	s.f.	(N+A)N+P+(Vinf+N)Vinf
consorzio per regolare il deflusso delle acque	s.m.	N+P+{Vinf+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N}Vinf
contratto per persona da nominare	s.m.	N+P+(N+P+Vinf)N
divieto di deviare acque di scolo	s.m.	N+P+[Vinf+(N+P+N)N]Vinf
facoltà di recedere dal contratto	s.f.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
obbligo di dare passaggio alle acque	s.m.	N+P+[(Vinf+N)Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
obbligo di prestare gli alimenti	s.m.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf

V excerptovaném materiálu se též v pěti případech objevovalo příčestí přítomné s vlastní slovesnou valencí, které se mimo oblast právních a jiných byrokratických textů vyskytuje jen velmi zřídka. Ve třech případech bylo příčestí přítomné součástí komplexních lexikálních jednotek *avente causa* (právní nástupce), *dante causa* (právní předchůdce) a *avente diritto* (oprávněný).

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accordo di tutti gli aventi diritto	s.m.	N+P+{A+[Ad+(Vppres+N)N]N}N
assenso dei genitori esercenti la potestà	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+Vppres+(Ad+N)N
assicurazione per somma eccedente il valore delle cose	s.f.	N+P+{N+Vppres+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N}N
atti eccedenti l'ordinaria amministrazione	s.m.	N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N
atto eccedente l'ordinaria	s.m.	N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministrazione		
avente causa	s.m.	(Vppres+N)N
clausola di pagamento effettivo in monete non aventi corso legale	s.f.	[N+P+(N+A)N]N+P+[N+(Adv+Vppres)Vppres+(N+A)N]N
concorso di aventi diritto	s.m.	N+P+(Vppres+N)N
dante causa	s.m.	(Vppres+N)N

11.3. Závěr

Konceptuální nominální kolokace jsou vyjádřeny těmito základními syntaktickými strukturami:

N+A, eventuálně A+N

N+P+N

N+P+Vinf

N+PropRest

Další struktury jsou jen různě rozvitě varianty těchto základních modelů. Posledně jmenovaná struktura, to jest substantivum rozvinuté vedlejší větou restriktivní, je zmiňována pouze výběrově, jako součást některých kolokací významných kvůli jejich konceptuálnímu obsahu. Její problematika by si v budoucnu zasluhovala zvláštní zkoumání, které však přesahuje omezený rámec této práce.

Z analýzy vyplynulo, že je upřednostňováno používání členu určitého. Tato preference je dána obecným charakterem textu *codice civile*.

Analýza nepotvrdila očekávání, že antepozice adjektiva představuje typický rys jazyka *codice civile*. Anteponována je jen početně malá skupina adjektiv. Nápadnost tohoto jevu je zřejmě dána důvody psychologickými, neboť tato adjektiva mají tendenci se v nejrozličnějších právních textech opakovat a často s nimi bývá spojena též určitá sankce. Rovněž tento problém by zasluhoval samostatné zkoumání, především v rámci určitých typů právních textů, nikoliv v právním jazyce jako takovém.

Pro text *codice civile* je jmenné vyjadřování charakteristické a často dochází ke kumulaci jmen v rámci jedné kolokace. Tato skutečnost může do určité míry ztížit orientaci běžného uživatele zákoníku. Nelze však potvrdit, že by se v rámci zkoumaných kolokací vyskytly struktury atypické, které by odporovaly základním syntaktickým pravidlům.

12. Konceptuální analýza excerpovaného materiálu

12.1. Úvod

Jak bylo uvedeno výše (kapitola *Kolokace a odborný jazyk*), názory lingvistů na existenci či neexistenci kolokací v odborném jazyce se liší, a pohybují se na škále vedoucí od negování existence kolokací v odborném jazyce (L'HOMME, 1998: 514; 2001 : kapitola 1; HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4) až po konstatování existence kolokací terminologických (ČERMÁK, 2006: 12; 2010 : 314 - 315). Domníváme se, že v oblasti jazyka občanského práva hmotného lze hovořit o tzv. kolokacích konceptuálních (MARTIN, 1992 : 157 – 166; 1997 : 46; HEID, 1992 : 535 – 537; 1994 : 237 – 240; GIRALDEZ CEBALLOS-ESCALLERA, 2007 : 95 – 96), to jest takových, které nesou právní konceptuální informaci, kdy spojitelnost báze (hlavy) a kolokátu je dána především restrikcemi konceptuální povahy.

12.2. Právní kritéria konceptuální analýzy

Slovní zásoba *codice civile* úzce souvisí s předmětem občanského práva hmotného. Občanské právo hmotné lze vymezit jako obecné soukromé právo, jehož předmětem jsou osobní, rodinná a majetková práva a povinnosti subjektivní povahy, která se vztahují na všechny osoby občanského práva a na všechny občanskoprávní záležitosti, které se mezi nimi realizují. Toto konstatování však neplatí absolutně. Jen pro zajímavost uvedme, že italská právní nauka z občanského práva vylučuje vztahy obchodněprávní, které řadí do oblasti obchodního práva. Za kategorii, která leží mezi vztahy občanskoprávními a obchodněprávními, jsou považovány vztahy pracovněprávní. Přesto jsou obchodněprávní a pracovněprávní záležitosti v *codice civile* upraveny. (Cfr. *Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 262 – 265, heslo *civile, diritto*; DVOŘÁK – ŠVESTKA, 2013 : 55)

Z uvedeného jsou patrné dvě skutečnosti. Za prvé, okruh používané slovní zásoby bude značně široký a bude zahrnovat entity objektivní reality, se kterými se setkává průměrný člověk ve svém běžném životě. Za druhé, *codice civile* bude jen v omezené míře používat tzv. slova s výhradně právní příslušností, neboť tato patří převážně, i když nikoliv exkluzivně, do sféry procesního práva. Z tohoto plyne předpoklad, že založit analýzu konkrétního jazykového materiálu podle příslušnosti slov k běžnému či naopak výlučně právnímu jazyku bude velmi obtížné, ne-li přímo

nemožné. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli použít pro analýzu kolokací kritéria teoretickoprávní. Zároveň je nutno upozornit, že neusilujeme o naprostou právní správnost dané klasifikace, neboť tato teoretická kritéria se vzájemně prolínají a jeden výraz je možné řadit do několika kategorií zároveň podle důrazu, který je na jednotlivá kritéria kladen. Např. výraz *acquisto* (nabytí) je možné chápat jako výsledek dvoustranného právního jednání, ale zároveň jako účinek právní události, kdy je věc nabyta, aniž by k právnímu jednání došlo (např. na základě dědění ze zákona). Navíc v mnoha případech autoři sami nedospívají k jednotnému řešení, které je závislé jak na přijaté doktríně, jež je základem pro příslušné posouzení, tak na příslušné právní úpravě. Např. česká právní doktrína do roku 1989 považovala *vlastnictví* za právní vztah (poměr), ta současná jej naopak z právního vztahu (poměru) vylučuje. (Cfr. DVOŘÁK – ŠVESTKA, 2013 : 131 – 132).

Pro účely této práce jsme se rozhodli pro kritéria české právní teorie, která se nám jeví jako více operativní a pro neprávnicka více srozumitelná. Pro pořádek uvedme, že italská právní teorie rozlišuje v dané oblasti tzv. *situazioni giuridiche soggettive, situazioni soggettive attive, situazioni soggettive passive, rapporti giuridici, fatti giuridici, atti giuridici, negozi giuridici, interessi legittimi, interessi diffusi, interessi collettivi, vicende delle situazioni giuridiche soggettive* aj. Jedná se o instituty, které svým konceptuálním obsahem i rozsahem neodpovídají českým kategoriím a nemají ani příslušný český ekvivalent. (Cfr. BESSONE, 2001 : 67 – 82)

Pokusme se alespoň přibližně vymezit kategorie, které budeme dále používat.

Právní skutečnosti

Právní skutečnosti jsou okolnosti, se kterou právní norma spojuje vznik, změnu či zánik právního vztahu (poměru) (GERLOCH, 2009 : 144; DVOŘÁK – ŠVESTKA, 2013 : 154).¹⁶⁷ Právní skutečnosti se dále dělí podle existence či neexistence vůle jednajícího subjektu.

- a) Právní skutečnosti, pro které je charakteristická existence vůle: právní jednání a konstitutivní rozhodnutí státních orgánů. Právním jednáním se rozumí všechno, co právní subjekt činí seznatelně (tj. pro smysly třetích osob

---

¹⁶⁷ Pozn. Právní teorie používá výraz právní vztah, zatímco zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1.1. 2014, tento výraz nahrazuje výrazem právní poměr.

zřejmým způsobem) s úmyslem vyvolat právní následky. Např. smlouva, závět', zpětvzetí žaloby, výpověď z pracovního poměru. Konstitutivním rozhodnutím státních orgánů se rozumí taková rozhodnutí, s kterými jsou spojeny právní následky, např. rozsudek, rozhodnutí o přijetí do postgraduálního studia.

- b) Právní skutečnosti, pro které není existence vůle charakteristická, tzv. právně relevantní události. Následky, které jsou spojeny s právní událostí, jsou v souladu s normami práva. Např. narození, smrt, plynutí času, vydržení. Události lze dále dělit na tzv. absolutní události, které vystupují nezávisle na chování člověka, např. výbuch sopky, krupobití, a na tzv. relativní události, které jsou vyvolané činností člověka, ale vystupují nezávisle na příčinách, které je vyvolaly, např. smrt člověka způsobená vraždou.
- c) Vytvoření věci (vytvořit věc může též osoba, které tvůrčí vůle chybí).
- d) Složené (komplexní) právní skutečnosti v případě, kdy právní následky vyvolávají dvě či více právních skutečností zároveň. Např. kupní smlouva a nabytí vlastnického práva na jejím základě.

Subjekt právních vztahů (poměrů)

Právní subjekt, neboli subjekt právních vztahů, je nositel subjektivních práv a právních povinností, tedy osoba způsobilá mít práva a povinnosti (fyzické a právnické osoby).

Objekt právních vztahů (poměrů)

Objektem právního vztahu (poměru) je to, čeho se týkají oprávnění a povinnosti účastníků daného právního vztahu (poměru). Jsou to např. věci, hodnoty lidské osobnosti (život, zdraví, čest aj.), výsledky tvůrčí duševní činnosti (vynálezy, ochranné známky, softwary aj.), transplantáty (lidské orgány a další látky), chování a výsledky určitého chování (např. výkon práce podle pracovní smlouvy) (GERLOCH, 2009 : 144 – 154, DVOŘÁK – ŠVESTKA, 2013 : 154 – 158).

Stavy

Stav je druh právních skutečností, které vyvolávají právní následky po delší časové období, a to díky jejich stabilitě a dlouhodobosti trvání. Stavem je např.

držba, detence, manželství, příbuzenství, otcovství, nezvěstnost. (DVOŘÁK – ŠVESTKA, 2013 : 207; *Lexikon občanského práva*, 1997 : 337, heslo *stavy*).

Ještě jednou je třeba poznamenat, že vzhledem ke komplikovanosti daného právního dělení budeme tyto kategorie používat orientačně pouze s cílem elementárního třídění vyexcerpovaného materiálu, nikoli se snahou o bezvadnou klasifikaci dle zásad teorie práva, která je samostatnou právní vědeckou disciplínou.

12.2.1. Subjekty právního jednání

V této podkapitole se budeme věnovat konceptuální analýze kolokací, jejichž báze (hlava) označuje subjekt právního jednání. Uvádíme též jejich překlady do češtiny.

Acquirente označuje *nabyvatele*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquirente con patto di riservato dominio	s.m.	$N+P+[N+P+(A+N)N]N$
acquirente consapevole dello spoglio	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
acquirente della cosa espropriata	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
acquirente dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquirente di un diritto	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
acquirente di un diritto sotto condizione risolutiva	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+(N+A)N]N$
acquirente di un immobile	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
aggiudicazione al terzo acquirente	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
buona fede dell'acquirente	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
conflitto con i creditori chirografari del simulato acquirente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N+P+[Ad+(A+N)N]N\}N$
eccezioni opponibili dal terzo acquirente	s.f.	$N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$
esclusione dell'acquirente dal consorzio	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
impresa dell'acquirente	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
iscrizioni a carico dell'acquirente	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
nome dell'acquirente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
regresso dell'acquirente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
simulato acquirente	s.m.	$A+N$
terzo acquirente	s.m.	$A+N$
terzo acquirente dei beni ipotecati	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
trascrizione del titolo del terzo acquirente	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[Ad+(A+N)N]N\}N$

Acquirente kolokuje s výrazy:

- a) které označují **1) nežádoucí kvalitu**: *simulato acquirente* (fingovaný, simulovaný nabyvatel) **2) osobu, která není stranou daného právního poměru či jednání**: *terzo acquirente* (třetí nabyvatel)
- b) které označují **věc**, která je předmětem nabytí: *cosa espropriata* (vyvlastněná věc), *azienda* (závod), *diritto* (právo), *immobile* (nemovitost), *beni ipotecati* (věci zatížené hypotečním zástavním právem), případně **způsob** jejího nabytí: *aggiudicazione* (příklep)
- c) které označují **omezení práv** nabyvatele: *patto di riservato dominio* (ujednání o výhradě vlastnictví), *diritto sotto condizione risolutiva* (právo, jehož účinnost zaniká splněním rozvazovací podmínky)
- d) které označují **právní skutečnosti** relevantní pro práva a povinnosti nabyvatele: *iscrizioni a carico dell'acquirente* (vklady břemen či jiných omezení do veřejných rejstříků), *trascrizione del titolo* (vklad právního titulu do veřejného rejstříku)
- e) **další právně relevantní skutečnosti či jednání**: *nome* (jméno), *buona fede* (dobrá víra), *regresso* (odstoupení)

Affini označuje *osoby sešvagřené*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
affini entro il secondo grado	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
affini in linea collaterale	s.m.	N+P+(N+A)N
affini in linea retta	s.m.	N+P+(N+A)N

Affini kolokují s výrazy,

- a) které označují **typ linie (řady)**, ve které bylo švagrovství založeno: *linea retta* (přímá řada), *linea collaterale* (nepřímá či pobočná řada)
- b) právně relevantní **stupeň** švagrovství: *secondo grado* (druhý stupeň)

Ascendente označuje *předka*, *ascendenta*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
ascendente dell'erede	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ascendente legittimo immediato del suo genitore	s.m.	$(N+A)N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$
ascendenti della linea materna	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ascendenti della linea paterna	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ascendenti in linea retta	s.m.	$N+P+(N+A)N$
ascendenti legittimi	s.m.	$N+A$
ascendenti naturali	s.m.	$N+A$
ascendenti prossimi	s.m.	$N+A$
concorso di ascendenti legittimi e coniuge	s.m.	$[N+P+(N+A)N]N+Cong+N$
concorso di genitori o ascendenti con fratelli e sorelle	s.m.	$[N+P+(N+Cong+N)N]N+P+(N+Cong+N)N$
successione degli ascendenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Ascendente kolokuje s výrazy

- které označují danou linii (řadu): *linea materna* (linie po matce n. mateřská linie), *paterna* (linie po otci n. otcovská linie), *retta* (*přímá linie*)
- které označují způsob, jímž byl daný vztah založen: *ascendenti legittimi* (vztah předek – potomek byl založen v rámci právního poměru manželství), *ascendenti naturali* (vztah založen mimo právní poměr manželství), *ascendenti prossimi* (blízcí předkové)
- které označují různé pojmy dědického práva: *erede* (dědic), *successione* (dědění, sukcese), *concorso* (souběh)

Agente primárně označuje *obchodního zástupce*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
agente autorizzato a concludere il contratto di assicurazione	s.m.	$N+\{A+P+Vinf+[Ad+(N+P+N)N]N\}A$
agente autorizzato alla conclusione del contratto	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$
agente con rappresentanza	s.m.	$N+P+N$
agente di assicurazione	s.m.	$N+P+N$
agente di cambio	s.m.	$N+P+N$
diritti dell'agente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
impedimento dell'agente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
inadempienza imputabile all'agente	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
invalidità permanente e totale dell'agente	s.f.	[N+(A+Cong+A)A]N+P+(Ad+N)N
morte dell'agente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'agente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
rappresentanza dell'agente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
zona riservata all'agente	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A

Agente kolokuje s výrazy

- které označují rozsah oprávnění obchodního zástupce: *a. autorizzato a concludere il contratto di assicurazione* (zástupce oprávněný uzavřít pojistnou smlouvu), *a. autorizzato alla conclusione del contratto* (zástupce oprávněný k uzavření smlouvy), *a. con rappresentanza* (zástupce jednající na účet zastoupeného)
- které označují práva a povinnosti: *diritti, obblighi*
- události, které označují překážky, které se vyskytly na straně obchodního zástupce: *impedimento* (překážka), *invalidità* (invalidita), *morte* (smrt)
- nedostatky v jednání obchodního zástupce: *inadempienza* (nesplnění)

Agente ve spojení s kolokátem *di cambio* označuje specifickou profesi *burzovní makléř*.

Assicurato označuje *pojištěnou osobu (pojištěného)*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
attività dell'assicurato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cambiamento di professione dell'assicurato	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
colpa grave dell'assicurato	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
consenso dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
diritti dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
silenzio dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
suicidio dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Assicurato kolokuje se výrazy,

- a) které označují jednostranné jednání pojištěného: *consenso* (souhlas), *silenzio* (mlčení), *cambiamento di professione* (změna zaměstnání), *attività* (činnost), *suicidio* (sebevražda)
- b) které označují subjektivní vztah pojištěného ke svému jednání: *colpa grave* (závažné zavinění)
- c) které označují práva a povinnosti: *diritti, obblighi*
- d) které označují osobu, se kterou je pojištěný v právním poměru manželství: *coniuge* (manžel)

Albergatore (hoteliér), *appaltatore* (zhotovitel), *comodante* (vydlužitel), *comodatario* (zapůjčitel)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colpa dell'albergatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
crediti dell'albergatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'albergatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
responsabilità dell'albergatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
responsabilità per colpa dell'albergatore	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
ausiliari dell'appaltatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
colpa dell'appaltatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
eredi dell'appaltatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
morte dell'appaltatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
consenso del comodante	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colpa del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
danni al comodatario	s.m.	N+P+(Ad+N)N
morte del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
obbligazioni del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Albergatore, appaltatore, comodante a comodatario kolokují s výrazy

- a) které označují právní události postihující dané subjekty: *morte* (smrt)
- b) které označují zvláštní typ právního poměru: *responsabilità* (odpovědnost);
typ subjektivního vztahu k jednání, které k odpovědnosti vedlo: *colpa* (zavinění)
- c) které označují jednostranné jednání: *consenso* (souhlas)
- d) které označují práva, oprávnění a povinnosti: *diritti* (práva), *crediti* (pohledávky), *obblighi* (povinnosti)

Coniuge označuje *manžela* či *manželku*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
coniuge allontanatosi	s.m.	N+A
coniuge deceduto	s.m.	N+A
coniuge del contraente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge del testatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge della persona incapace	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
coniuge dell'adottando	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'adottante	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'adottato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'assente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'erede	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge dell'interdetto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
coniuge donatario	s.m.	N+A
coniuge in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
coniuge incapace	s.m.	N+A
coniuge interdetto	s.m.	N+A
coniuge maggiore di età	s.m.	N+(A+P+N)A
coniuge non separato	s.m.	N+(Adv+A)A
coniuge obbligato	s.m.	N+A
coniuge privato dell'amministrazione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
coniuge putativo	s.m.	N+A
coniuge separato	s.m.	N+A
coniuge sopravvivate	s.m.	N+A
coniuge superstite	s.m.	N+A
coniuge superstite di buona fede	s.m.	(N+A)N+P+(A+N)N
coniugi di diversa cittadinanza	s.m.	N+P+(A+N)N
accordo dei coniugi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione dei beni personali del coniuge	s.f.	N+P+{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N}N
assenso del coniuge	s.m.	N+P+(Ad+N)N
assenso del coniuge dell'adottando	s.m.	N+P+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N
assenso dell'altro coniuge	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
beni di uso strettamente personale di ciascun coniuge	s.m.	{N+P+[N+(Adv+A)A]N}N+P+(A+N)N
beni personali del coniuge	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni propri di ciascuno dei coniugi	s.m.	(N+A)N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N
beni spettanti all'altro coniuge	s.m.	N+[A+P+[Ad+(A+N)N]N]A
cambiamento di cittadinanza dei coniugi	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
condizioni determinate del coniuge	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
morte di uno dei coniugi	s.f.	N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N
nuovo matrimonio del coniuge	s.m.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
rapporti patrimoniali tra coniugi	s.m.	(N+A)N+P+N
regime patrimoniale tra i coniugi	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
separazione dei coniugi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
separazione personale dei coniugi	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
successione del coniuge	s.f.	N+P+(Ad+N)N
titolo di coniuge	s.m.	N+P+N

Coniuge kolokuje s výrazy,

- kteé označují právní postavení subjektu, jenž s druhým manželem vstoupil do právního poměru manželství: *adottando* (osoba, u níž probíhá řízení o osvojení), *adottato* (osvojenec), *adottante* (osvojitel), *assente* (nezvěstný), *assicurato*, *contraente*, *interdetto* (osoba zbavená svéprávnosti), *testatore* (pořizovatel)
- kteé označují právně relevantní vlastnosti: *incapace* (nesvéprávný), *interdetto* (zbavený svéprávnosti), *in buona fede* (jsoucí v dobré víře), *maggiore di età* (zletilý), *putativo* (domnělý, zároveň jsoucí v dobré víře)
- kteé označují právní události: *morte* (smrt)

- d) které označují následek právní události: *coniuge sopravviente* (pozůstalý manžel), *superstite* (pozůstalý), *superstite di buona fede* (pozůstalý v dobré víře), *deceduto* (zesnulý)
- e) které označují jednostranné právní jednání: *assenso* (přivolení), *consenso* (souhlas)
- f) které označují dvoustranné právní jednání: *donazione* (darování), *convenzione* (ujednání), *accordo* (dohoda)
- g) které označují výsledek právního jednání: *coniuge obbligato* (povinný), *coniuge separato* (rozloučený), *coniuge non separato* (nerozloučený), *privato dell'amministrazione* (zbavený správy)
- h) které označují výsledek reprobovaného jednání: *coniuge allontanatosi* (manžel, který neoprávněně opustil společné bydliště)
- i) které označují základní právní instituty: *separazione personale* (rozluka), *matrimonio* (manželství), *successione* (dědění, nástupnictví)
- j) které označují subjektivní práva: *comunione* (ideální spoluvlastnictví)
- k) které označují specifikaci věcí náležejících jednomu z manželů: *beni di uso strettamente personale* (věci sloužící pouze osobnímu užití), *beni personali* (osobní věci), *beni propri* (věci ve výhradním vlastnictví), *beni spettanti all'altro coniuge* (věci náležející druhému z manželů)
- l) které se týkají státní příslušnosti manželů: *cittadinanza* (státní příslušnost), *cambiamento di cittadinanza* (změna státní příslušnosti)
- m) které se týkají majetkoprávního poměru: *regime patrimoniale* (majetkoprávní režim), *rapporti patrimoniali* (majetkové vztahy)

Contraente označuje *kontrahenta*, *smluvní stranu*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contraente ceduto	s.m.	N+A
contraente in mala fede	s.m.	N+P+(A+N)N
contraente incapace	s.m.	N+A
contraente non nominato	s.m.	N+(Adv+A)A
altro contraente	s.m.	A+N
colpa grave del contraente	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
condizioni patrimoniali dei contraenti	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
coniuge del contraente	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
terzo contraente	s.m.	A+N

Contraente kolokuje se výrazy,

- kteřé označují právní události: *morte* (smrt)
- kteřé označují právně relevantní charakteristiky: *contreante ceduto* (smluvní strana, která se stala účastníkem smluvního vztahu na základě cese), *contraente in mala fede* (smluvní strana jsoucí ve zlé víře), *incapace* (nezpůsobilý či nesvéprávný), *non nominato* (nejmenovaný), *diretto* (přímý)
- kteřé označují jinou osobu: *altro* (druhý), *terzo* (třetí)
- kteřé označují jednání a subjektivní vztah k jednání: *rinuncia* (vzdání se), *colpa grave* (závažné zavinění)

Amministratore je homonymní výraz, který označuje jednak *člena správní rady, osobu pověřenou obchodním vedením společnosti*, jednak *osobu spravující jmění osoby* (žijící či zesnulé, právnické či fyzické)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministratore dell'eredità	s.m.	N+P+(Ad+N)N
amministratore giudiziario	s.m.	N+A
amministratore nominato con atto separato	s.m.	N+[A+P+(N+A)N]A
amministratore nominato con il contratto sociale	s.m.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A
amministratore provvisorio	s.m.	N+A
amministratore revocato	s.m.	N+A
amministratore unico	s.m.	N+A
amministratori assenti	s.m.	N+A
amministratori dei beni dello Stato	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministratori delegati	s.m.	N+A
amministratori della persona giuridica	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministratori dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
amministratori delle associazioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
amministratori dissenzienti	s.m.	N+A
amministratori nominati da enti pubblici	s.m.	N+[A+P+(N+A)N]A
amministratori nominati dallo Stato	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
amministratori rimasti in carica	s.m.	N+(A+P+N)A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministratori uscenti	s.m.	N+A
accettazione dei nuovi amministratori	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
adempimento dei doveri degli amministratori	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
attribuzioni dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
autorizzazione dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
azione di responsabilità contro gli amministratori	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N
azioni di responsabilità contro gli amministratori	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N
cessazione degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessazione degli amministratori dall'ufficio	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
compenso degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
compenso dell'amministratore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
conferma dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consenso degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
consenso di tutti i soci amministratori	s.m.	N+P+[A+[(Ad+N)N+A]N]N
diritti degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
facoltà degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
maggioranza degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nomina degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nomina dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
numero degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
nuovi amministratori	s.m.	A+N
nuovo amministratore	s.m.	A+N
obblighi degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'amministratore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
omissioni degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
poteri conferiti all'amministratore	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
poteri degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
primi amministratori	s.m.	A+N
provvedimenti presi dall'amministratore	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
rendiconto annuale dell'amministratore	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
responsabilità degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
revoca degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
revoca dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rimunerazione degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
socio amministratore	s.m.	N+A
sostituzione degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
trascuranza dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ufficio di amministratore	s.m.	N+P+N

Amministratore kolokuje s výrazy,

- a) které označují práva a oprávnění: *diritti* (práva), *poteri* (pravomoci), *attribuzioni* (kompetence)
- b) které označují objekt správy: *eredità* (dědictví), *beni dello Stato* (věci ve vlastnictví státu), *beni della persona giuridica* (věci náležející právnické osobě), *beni dell'associazione* (věci náležející spolku)
- c) které označují způsob jmenování: *a. nominato con atto separato* (člen správní rady jmenovaný zvláštním úkonem), *con il contratto sociale* (jmenovaný společenskou smlouvou), *da enti pubblici* (jmenovaný veřejnoprávními institucemi), *dallo Stato* (jmenovaný státem), *a. giudiziario* (správce jmenovaný soudem)
- d) které označují jednání, ať již aprobované či reprobované: *adempimento dei doveri* (plnění povinností), *provvedimenti presi* (přijátá opatření), *omissioni* (opomenutí), *trascuranza* (zanedbání n. nedbalost)
- e) které označují výsledek jednání: *amministratore revocato* (člen správní rady odvolaný), *delegato* (pověřený), *rimasto in carica* (setrávající ve funkci), *amministratori uscenti* (odstupující n. jejichž funkční období končí), *assenti* (nepřítomní), *dissenzienti* (nesouhlasící n. mající odlišný názor)
- f) které označují jednání jiných osob: *accettazione* (přijetí), *conferma* (potvrzení), *nomina* (jmenování), *sostituzione* (nahrazení, též odvolání), *revoca* (odvolání)
- g) které označují odpovědnost jakožto zvláštní právní vztah: *responsabilità* (odpovědnost)
- h) které označují oprávnění jiných osob: *azione di responsabilità contro gli amministratori* (právo žalovat na odpovědnost členy řídicích orgánů obchodních společností)
- i) které označují další právně relevantní skutečnosti či charakteristiky: *nuovo* (nový), *primo* (první)

Jako subjekty právních vztahů (respektive jednání), mohou prostřednictvím svých orgánů, které jednají na základě zastoupení, vystupovat i entity označené substantivem neživotným, např. *assemblea, consorzio, comitato, consiglio*.

Assemblea označuje (*valnou*) *hromadu*, tj. výkonný orgán určitého společenství.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assemblea degli obbligazionisti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assemblea dei condomini	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assemblea dei soci	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assemblea dei sottoscrittori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assemblea delle associazioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assemblea di seconda convocazione	s.f.	N+P+(A+N)N
assemblea di terza convocazione	s.f.	N+P+(A+N)N
assemblea generale	s.f.	N+A
assemblea ordinaria	s.f.	N+A
assemblea speciale	s.f.	N+A
assemblea straordinaria	s.f.	N+A
assemblea straordinaria in terza convocazione	s.f.	(N+A)N+P+(A+N)N
autorizzazione dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
avviso di convocazione dell'assemblea	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
continuata inattività dell'assemblea	s.f.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
convocazione dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
costituzione dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
deliberazioni dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
diritto d'intervento all'assemblea	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]
luogo di convocazione dell'assemblea	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
poteri dell'assemblea	s.m.	N+P+(Ad+N)N
presidenza dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rappresentanza nell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rinvio dell'assemblea	s.m.	N+P+(Ad+N)N
verbale dell'assemblea	s.m.	N+P+(Ad+N)N
verbale dell'assemblea straordinaria	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
verbale delle deliberazioni dell'assemblea	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Assemblea kolokuje s výrazy:

- a) které označují podkategorie valné hromady: *assemblea generale* (valná hromada), *assemblea ordinaria* (řádna valná hromada), *speciale* (zvláštní valná hromada), *straordinaria* (mimořádná valná hromada), *straordinaria di seconda convocazione* (mimořádná valná hromada, která se koná na základě druhého svolání), *straordinaria di terza convocazione* (mimořádná valná hromada, která se koná na základě třetího svolání)

- b) které označují právní postavení fyzických či právnických osob, které valnou hromadu obvykle tvoří: *associazioni* (spolky), *condomini* (vlastníci bytových jednotek), *obbligazionisti* (majitelé dluhopisů), *soci* (společníci), *sottoscrittori* (upisovatelé)
- c) které označují jednání směřující k ustavení hromady či její vlastní jednání: *convocazione* (svolání), *costituzione* (ustanovení), *deliberazioni* (rozhodování n. usnesení), *rinvio* (odložení)
- d) které označují nečinnost hromady a její právně relevantní charakteristiku: *continuata inattività* (trvající nečinnost)
- e) které označují výsledek činnosti valné hromady: *verbale* (zápis z jednání n. protokol)
- f) které označují orgán hromady: *presidenza* (předsednictvo)
- g) které označují formu účasti na hromadě: *rappresentanza* (zastoupení)

Associazione označuje *spolek* (dříve *sdužení*)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
associazione agraria	s.f.	N+A
associazione di professionisti	s.f.	N+P+N
associazione in partecipazione	s.f.	N+P+N
associazione professionale	s.f.	N+A
contratto di associazione	s.m.	N+P+N
contratto di associazione in partecipazione	s.m.	N+P+(N+P+N)N
amministratori dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
durata dell'associazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
fondo comune dell'associazione	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
patrimonio dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
rappresentante dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
scioglimento dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Associazione kolokuje s výrazy:

- a) které označují typ spolku: *associazione agraria* (zemědělský spolek), *a. professionale* (profesní spolek), *a. di professionisti* (spolek podnikatelů), *a. in partecipazione* (spolek bez právní subjektivity)

- b) které označují subjekty pověřené správou nebo zastoupením: *amministratori* (členové statutárního orgánu), *rappresentante* (zástupce)
- c) které označují právní jednání související se vznikem a zrušením spolku: *contratto* (smlouva), *scioglimento* (zrušení)
- d) které označují majetkové záležitosti spolku: *patrimonio* (majetek), *fondo comune* (společný fond)
- e) které označují trvání: *durata* (trvání)

Collegio sindacale označuje *dozorčí radu*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
collegio sindacale	s.m.	N+A
componenti del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
composizione del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consenso del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
deliberazioni del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
denuncia al collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
doveri del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
membri del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
nomina del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
osservazioni del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
parere del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
presidente del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
presidenza del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
relazione del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
riunioni del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Collegio sindacale kolokuje s výrazy,

- a) které označují složení dozorčí rady: *componenti* (členové), *composizione* (složení), *membri* (členové)
- b) které označují předsednictví dozorčí rady: *presidente* (předseda), *presidenza* (předsednictví)
- c) které označují jednání dozorčí rady: *consenso* (souhlas), *deliberazioni* (usnesení), *osservazioni* (námitky), *parere* (stanovisko), *relazione* (zpráva), *riunioni* (schůze)
- d) které označují způsob ustavení: *nomina* (jmenování)

- e) které označují práva dozorčí rady: *diritti* (práva)
- f) které označují jednání třetích osob: *denunzia* (oznámení)

Comitato označuje *výbor*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
comitati di beneficenza	s.m.	N+P+N
comitati di soccorso	s.m.	N+P+N
comitati promotori di opere pubbliche	s.m.	(N+A)N+P+(N+A)N
comitato esecutivo	s.m.	N+A
adunanze del comitato esecutivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
deliberazioni del comitato esecutivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
riunioni del comitato esecutivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Comitato kolokuje s výrazy,

- a) které označují takovou činnost, pro níž byl výbor ustaven: *beneficenza* (dobročinnost), *soccorso* (podpora), *opere pubbliche* (veřejná díla)
- b) které označují typ výboru: *comitato esecutivo* (výkonný výbor)
- c) které označují obvyklá jednání výboru: *adunanze* (shromáždění n. schůze), *deliberazioni* (usnesení), *riunioni* (schůze)

Consiglio označuje *radu*, ať již jako orgán řízení akciové společnosti (*consiglio di amministrazione*), či jako nejvyšší orgán správního soudnictví (*Consiglio di Stato*) nebo vládu jako kolektivní orgán (*Consiglio dei ministri*).

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
consiglio di amministrazione	s.m.	N+P+N
adunanze del consiglio di amministrazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
deliberazione del consiglio di amministrazione	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
Consiglio dei ministri	s.m.	N+P+(Ad+N)N
Consiglio di Stato	s.m.	N+P+N
camera di consiglio	s.f.	N+P+N
membri del consiglio	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Consiglio kolokuje s výrazy,

- a) které označují typické právní jednání: *adunanze* (schůze), *deliberazioni* (jednání n. usnesení).
- b) které označují členský substrát: *membri* (členové)

Kolokace s výrazem *camera* označuje síň, ve které probíhá neveřejné jednání soudu.

Consorzio označuje *konsorcium*, sdružení osob k uskutečnění právního či obchodního jednání na společný účet. Toto sdružení nemá právní subjektivitu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
consorzi coattivi	s.m.	N+A
consorzi di bonifica	s.m.	N+P+N
consorzi obbligatori	s.m.	N+A
consorzi volontari	s.m.	N+A
consorzio a scopo di ricomposizione fondiaria	s.m.	N+(P+N+P)P+(N+A)N
consorzio di bonifica	s.m.	N+P+N
consorzio di miglioramento fondiario	s.m.	N+P+(N+A)N
consorzio per il coordinamento della produzione e degli scambi	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N
consorzio per regolare il deflusso delle acque	s.m.	N+P+{Vinf+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N}Vinf
attività dei consorzi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
contratto di consorzio	s.m.	N+P+N
costituzione del consorzio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
direzione del consorzio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata del consorzio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
esclusione dell'acquirente dal consorzio	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
oggetto del consorzio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
organi preposti al consorzio	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
regolamento del consorzio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
scioglimento del consorzio	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Consorzio kolokuje s výrazy

- a) které označují jednání, k jehož uskutečnění je konsorcium zřízeno: *attività* (činnost), *bonifica* (bonifikace), *ricomposizione fondiaria* (spojování půdního fondu), *miglioramento fondiario* (meliorace půd), *coordinamento della*

produzione (koordinace produkce), *scambi* (výměny), *deflusso delle acque* (odtok vody)

- b) které označují předmět činnosti jako nezbytnou náležitost danou zákonem: *oggetto*
- c) které označují způsob zřízení: *coattivo* (nucený), *obbligatorio* (povinný), *volontario* (dobrovolný)
- d) které označují právní jednání, jímž bylo konsorcium zřízeno: *contratto* (smlouva), *costituzione* (založení)
- e) které označují jednání, jímž byla činnost konsorcia ukončena: *scioglimento* (zrušení)
- f) které označují jednání a orgány související s řízením konsorcia: *direzione* (řízení), *organi preposti al consorzio* (řídící orgány konsorcia), *regolamento* (vnitřní předpisy)
- g) které označují ujednání o čase: *durata* (trvání)
- h) které označují obvyklá související právní jednání: *esclusione dell'acquirente* (vyloučení nabyvatele)

Do kolokací s jinými nominálními jednotkami v rámci excerpovaného materiálu nevstupovaly pouze výrazy *artigiani* (živnostníci) a *beneficiario* (oprávněný).

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
artigiani	s.m.	N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
beneficiario	s.m.	N

Výrazy *accomandatario* (komplementář) a *accomandante* (komanditista) vstupovaly pouze do kolokací s výrazem *socio*, který je zde poněkud redundantní, protože právní postavení společníka je již obsaženo v samotných výrazech *accomandatario* a *accomandante*.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
socio accomandatario	s.m.	(N+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
socio accomandante	s.m.	(N+N)N

Opačná situace se projevila v případě výrazu *artista* (umělec), kde kolokující výrazy *attore*, *esecutore*, *interprete* označují různé právně relevantní kategorie umělců. S dalšími nominálními jednotkami tyto komplexní výrazy dále v rámci excerpovaného materiálu nevstupovaly.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
artisti attori	s.m.	(N+N)N
artisti esecutori	s.m.	(N+N)N
artisti interpreti	s.m.	(N+N)N

12.2.2. Objekty právního jednání či jiného právně relevantního vztahu

V této kapitole budeme zkoumat kolokace objektů právního poměru či jiného právně relevantního vztahu se specifickým právním významem a objekty, které tento specifický význam nemají. Pokud je význam kolokátů odlišný od významu běžného, případně pokud označuje určitý právní pojem, který nepatří do běžné slovní zásoby průměrného mluvčího, uvádíme též jeho český ekvivalent, případně též jeho stručné vysvětlení.

12.2.2.1. Objekty se specifickým právním významem

Accessorio, častěji používané v plurálu, označuje *příslušenství věci hlavní* či *hlavního práva*. Příslušenstvím práva jsou smluvní úrok, úrok z prodlení, poplatek z prodlení a náklady spojené s uplatněním pohledávky. U *příslušenství plnění* se jedná o náklady nezbytně nutné pro dané plnění.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accessori del credito	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accessori del debito principale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accessori della prestazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
relativi accessori	s.m.	A+N

Accessori kolokují s výrazy:

- kteřé označují právně relevantní skutečnost: *accessori del credito* (přislušenství pohledávky), *accessori del debito principale* (přislušenství hlavního dluhu)
- kteřé označují právní jednání: *accessori della prestazione* (přislušenství plnění)
- kteřé označují vztah vzájemné závislosti či podmíněnosti a patří do běžného slovníku: *relativi accessori* (přislušenství, o něž se jedná)

Alimenti označuje *výživné*, tj. zabezpečování a úhradu osbních potřeb oprávněných fyzických osob.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alimenti dovuti	s.m.	N+A
assegnazione degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
crediti di alimenti	s.m.	N+P+N
decorrenza degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
diritto agli alimenti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
legato a titolo di alimenti	s.m.	N+(P+N+P)P+N
legato di alimenti	s.m.	N+P+N
misura degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
modo di somministrazione degli alimenti	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
obbligazione degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
obbligo agli alimenti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo di prestare gli alimenti	s.m.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
prestazione degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
somministrazione degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Alimenti kolokují s výrazy:

- kteřé označují povinnost, plnění a způsob plnění vyživovací povinnosti: *obbligo* (povinnost), *obbligazione* (závazek), *prestazione* (plnění),

somministrazione (poskytování n. plnění), *modo di somministrazione* (způsob poskytování), *misura* (míra)

- b) které označují jednání orgánu státní moci: *assegnazione degli alimenti* (stanovení vyživovací povinnosti)
- c) které označují jednání osoby pro případ smrti: *legato di alimenti, legato a titolo di alimenti* (odkaz výživného)
- d) které označují výsledek jednání, který je v rozporu se zákonem či smluvním ujednáním – *alimenti dovuti* (dlužné výživné), které zakládá právo věřitele požadovat po dlužníkovi plnění určité majetkové hodnoty, tj. *credito di alimenti* (pohledávka za výživným).

Assegno je homonymní výraz, kteý označuje dvě různé právní entity: **1)** *šek*, tj. formu cenného papíru, **2)** *výživné* ve významu projevu konkrétního plnění

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assegno ai figli naturali non riconoscibili	s.m.	N+P+{(Ad+N)N+[A+(Adv+A)A]A}N
assegno alimentare	s.m.	N+A
assegno bancario	s.m.	N+A
assegno barrato	s.m.	N+A
assegno provvisorio	s.m.	N+A
assegno vitalizio	s.m.	N+A
capitalizzazione dell'assegno	s.f.	N+P+(Ad+N)N
compravendita di assegni di viaggio	s.f.	N+P+(N+P+N)N

Assegno ve významu *šek* kolokuje s výrazy, které označují jeho subkategorie: *assegno bancario* (bankovní šek), *assegno barrato* (křížovaný šek), *assegno di viaggio* (cestovní šek). Dále kolokuje s ekonomickým pojmem *capitalizzazione* (kapitalizace) a s výrazem označujícím právní jednání *compravendita*.

Assegno ve významu *výživné* (*assegno alimentare*) kolokuje jednak s výrazem označujícím subjekt plnění, tj. *figli naturali non riconoscibili* (děti narozené mimo manželství, které nemohou být rodičem uznány), jednak s adjektivem *vitalizio*, které označuje zvláštní typ výživného, v daném případě plnění výživného rozvedenému manželovi.

Azione označuje *akcii*, tj. cenný papír, se kterým jsou spojena práva a povinnosti akcionáře jako společníka podílet se na řízení akciové společnosti, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

Azione – singulárové tvary

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
azione a voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azione a voto plurimo	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azione al portatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
azione con prestazioni accessorie	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azione di godimento	s.f.	$N+P+N$
azione speciale assegnata ai prestatori di lavoro	s.f.	$(N+A)N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N\}A$
azioni in circolazione	s.f.	$N+P+N$
assegnazione delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
comproprietà di un'azione	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
valore nominale di azione	s.m.	$(N+A)N+P+N$

Azione – plurálové tvary

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
azioni a favore dei prestatori di lavoro	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N$
azioni a voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni a voto plurimo	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni al portatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
azioni con voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni da assegnare individualmente ai prestatori di lavoro	s.f.	$N+P+\{(Vinf+Adv)Vinf+P+[Ad+(N+P+N)N]N\}Vinf$
azioni di godimento	s.f.	$N+P+N$
azioni di nuova emissione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
azioni emesse a fronte del conferimento	s.f.	$N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A$
azioni fornite di diritti diversi	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
azioni in circolazione	s.f.	$N+P+N$
azioni interamente liberate	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni nominative	s.f.	$N+A$
azioni non interamente liberate	s.f.	$N+[(Adv+Adv)Adv+A]A$
azioni non liberate	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni non vendute	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni possedute da società	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
controllate		
azioni privilegiate	s.f.	N+A
azioni quotate in borsa	s.f.	N+(A+P+N)A
azioni rimborsate	s.f.	N+A
azioni sottoscritte	s.f.	N+A
acquisto delle proprie azioni	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto di azioni proprie	s.m.	N+P+(N+A)N
alienazione delle azioni della società controllante	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N}N
alienazione delle azioni nominative	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annullamento delle azioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
annullamento di azioni	s.m.	N+P+N
assegnazione delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assegnazione di azioni	s.f.	N+P+N
indivisibilità delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
liberazione delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
numero delle azioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligazioni convertibili in azioni	s.f.	N+(A+P+N)A
pegno di azioni	s.f.	N+P+N
pegno sulle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rapporto di cambio delle azioni	s.m.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N
rimborso delle azioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
riscatto di azioni	s.m.	N+P+N
società in accomandita per azioni	s.f.	N+P+(N+P+N)N
società per azioni	s.f.	N+P+N
sottoscrittori delle azioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
sottoscrizione delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
trasferibilità delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
usufrutto di azioni	s.f.	N+P+N
usufrutto sulle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
valore nominale delle azioni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
vendita delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Azione kolokuje převážně s výrazy:

- a) které označují subkategorie tohoto cenného papíru: *azione al portatore* (akcie na majitele), *azione nominativa* (akcie na jméno), *azione a voto limitato* (akcie s omezeným hlasovacím právem), *azione a / con voto plurimo* (akcie s vícenásobným hlasovacím právem), *azione con prestazioni accessorie*

(akcie s vedlejším plněním), *a. di godimento* (akcie bez hlasovacího práva), *a. privilegiata* (přednostní akcie), *a. favore dei prestatori di lavoro* (zaměstnanecké akcie), *a. di nuova emissione* (nově emitované akcie), *a. in circolazione* (akcie v oběhu), *a. fornite de diritti diversi* (akcie vybavené různými právy)

- b) které označují právní jednání spojené s cenným papírem: *assegnazione* (přidělení), *acquisto* (nabytí), *alienazione* (zcizení), *annullamento* (zrušení n. zneplatnění), *cessione* (postoupení n. cese), *emissione* (emise), *liberazione* (splacení), *pegno* (zástava), *sottoscrizione* (úpis), *rimborso* (vyplacení), *riscatto* (odkup), *vendita* (prodej)
- c) které označují výsledek právního jednání: *azione liberata / non liberata* (splacená / nesplacená akcie), *a. non interamente liberata* (akcie, kterná není zcela splacená), *a. quotata in borsa* (a. kotovaná na burze), *a. rimborsata* (a. vyplacená odstupujícím akcionáři či dědicům zemřelého akcionáře), *a. non venduta* (neprodaná akcie)
- d) které označují subjektivní práva k cennému papíru: *comproprietà* (spoluvlastnictví), *usufrutto di/sulle azioni* (poživací právo k akciím)
- e) které označují právně relevantní vlastnosti: *indivisibilità* (nedělitelnost práv), *trasferibilità* (převoditelnost práv)
- f) další výrazy, s nimiž daná právní úprava spojuje jisté účinky: *rapporto di cambio* (výměnný poměr), *valore nominale* (nominální hodnota)

Azione s levostranným kolokátem *società* vytváří spojení označující typy obchodní společnosti: *società per azioni* (akciová společnost), *società in accomandita per azioni* (komanditní společnost na akcie)

Pojem *bene* označuje věc, která je způsobilá být předmětem právního vztahu.

Bene – tvary singuláru

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bene gravato	s.m	N+A
bene immobile	s.m.	N+A
bene ipotecato	s.m.	N+A
bene mobile	s.m	N+A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bene mobile iscritto in pubblici registri	s.m.	$(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A$
bene pignorato	s.m.	$N+A$
bene soggetto a espropriazione	s.m.	$N+(A+P+N)A$
bene venduto	s.m.	$N+A$
collazione di un bene immobile	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
conservazione di un bene	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
inefficacia delle alienazioni del bene pignorato	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
liberazione del bene dalle ipoteche	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
natura del bene	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
perimento del bene ipotecato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
prezzo del bene	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
proprietario del bene gravato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
valore del bene evitto	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
valore del bene in precedenza ipotecato	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[(P+N)Adv+A]A\}N$

Bene – tvary plurálu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
beni acquistati da terzi	s.m.	$N+(A+P+N)A$
beni acquistati durante il matrimonio	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
beni altrui	s.m.	$N+A$
beni amministrati da curatore speciale	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
beni ammortizzabili	s.m.	$N+A$
beni appartenenti agli enti ecclesiastici	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
beni appartenenti agli enti pubblici	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
beni appartenenti allo stato	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
beni ceduti	s.m.	$N+A$
beni conferiti	s.m.	$N+A$
beni conferiti in godimento	s.m.	$N+(A+P+N)A$
beni conferiti in natura	s.m.	$N+(A+P+N)A$
beni dati in ipoteca da un terzo	s.m.	$N+[(A+P+N)A+P+(Ai+N)N]A$
beni degli enti pubblici non territoriali	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+(Adv+A)A]A\}N$
beni dei comuni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beni dei figli	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beni del defunto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beni del fondo patrimoniale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
beni del minore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beni della comunione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
beni della persona giuridica	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
beni della successione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni dell'assente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni delle province	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni dello scomparso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni demaniali	s.m.	N+A
beni destinati a pubblico servizio	s.m.	N+[A+P+(A+N)N]A
beni destinati all'esercizio di impresa	s.m.	N+{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N}A
beni di un terzo	s.m.	N+P+(Ai+N)N
beni di uso strettamente personale di ciascun coniuge	s.m.	{N+P+[N+(Adv+A)A]N}N+P+(A+N)N
beni d'interesse storico e artistico	s.m.	N+P+[N+(A+Cong+A)A]N
beni donati	s.m.	N+A
beni dotali	s.m.	N+A
beni ereditari	s.m.	N+A
beni fungibili	s.m.	N+A
beni futuri	s.m.	N+A
beni gravati da ipoteca	s.m.	N+(A+P+N)A
beni gravati da pegno	s.m.	N+(A+P+N)A
beni che compongono l'azienda	s.m.	N+PropRest
beni che non rientrano nella comunione	s.m.	N+PropRest
beni immobili	s.m.	N+A
beni indivisi	s.m.	N+A
beni ipotecati	s.m.	N+A
beni lasciati	s.m.	N+A
beni mobili	s.m.	N+A
beni mobili vacanti	s.m.	N+(A+A)A
beni ottenuti a titolo di risarcimento del danno	s.m.	N+{A+(P+N+P)P+[N+P+(Ad+N)N]N}A
beni patrimoniali	s.m.	N+A
beni personali	s.m.	N+A
beni personali del coniuge	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni pignorati	s.m.	N+A
beni posti sotto amministrazione	s.m.	N+(A+P+N)A
beni propri dell'erede	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni propri di ciascuno dei coniugi	s.m.	(N+A)N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N
beni residuati	s.m.	N+A
beni rubati	s.m.	N+A
beni smarriti	s.m.	N+A
beni sociali	s.m.	N+A
beni sottoposti a pignoramento	s.m.	N+(A+P+N)A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
beni sottoposti a privilegio	s.m.	$N+(A+P+N)A$
beni spettanti all'altro coniuge	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$
beni trasferiti	s.m.	$N+A$
beni vincolati	s.m.	$N+A$
acquisto dei beni da parte dello Stato	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
acquisto di beni immobili	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto di beni mobili	s.m.	$N+P+(N+A)N$
alienazione dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
alienazione dei beni del fondo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
alienazione dei beni ereditari senza autorizzazione	s.f.	$\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N+P+N$
alienazione dei beni sottoposti a pignoramento	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$
alienazioni dei beni donati	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazioni di beni immobili	s.f.	$N+P+(N+A)N$
amministratori dei beni dello Stato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
amministrazione dei beni ceduti	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministrazione dei beni dei figli	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
amministrazione dei beni della comunione	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
amministrazione dei beni dell'assente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
amministrazione dei beni donati	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministrazione dei beni ereditari	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministrazione dei beni lasciati	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministrazione dei beni personali del coniuge	s.f.	$N+P+\{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N\}N$
atti che limitano la disponibilità dei beni pignorati	s.m.	$N+PropRest$
atti relativi ai beni immobili	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
capacità di disporre dei propri beni	s.f.	$N+P+\{Vinf+P+[Ad+(A+N)N]N\}Vinf$
cessione dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessione di beni	s.f.	$N+P+N$
circolazione dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
comunione dei beni ereditari	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
comunione legale dei beni	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizione giuridica dei beni patrimoniali	s.f.	$(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N$
conferimento di beni in natura	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
consegna dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
consegna dei beni all'erede	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
conservazione dei beni sociali	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
costituzione dei beni in dote	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
devoluzione dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
disponibilità dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
divisione dei beni della comunione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
esecuzione sui beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
godimento dei beni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
inventario dei beni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
possesso dei beni ereditari	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
possesso temporaneo dei beni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
possessori temporanei dei beni	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
prelevamento dei beni mobili	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
proprietà dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
quota dei beni del testatore	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
regime di separazione dei beni	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
rilascio dei beni ai creditori	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
rilascio dei beni ai legatari	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
separazione giudiziale dei beni	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
sequestro dei beni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
stima dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
terzo acquirente dei beni ipotecati	s.m.	(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N
universalità dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
usucapione dei beni immobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
usucapione dei beni mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
vendita di beni	s.f.	N+P+N

Bene kolokuje převážně s výrazy:

- a) které označují subkategorie pojmu *věc*: *bene mobile* (věc movitá), *immobile* (věc nemovitá); *beni mobili vacanti* (uprázdněné movité věci n. movité věci bez pána); *beni fungibili* (věci zastupitelné); *beni indivisi* (věci nedělitelné); *beni patrimoniali* (věci, které jsou součástí majetku), *beni personali* (osobní věci), *beni sociali* (věci náležející obchodní společnosti), *beni dotati* (věci, které jsou součástí věna); *beni futuri* (věci budoucí); *beni ereditari* (věci, které jsou předmětem dědění); *beni d'interesse storico e artistico* (věci historického a uměleckého významu); *beni demaniali* (věci ve veřejném vlastnictví)
- b) které označují právní jednání s věcí související: *cessione* (postoupení n. cese), *collazione* (započtení na povinný dědický díl), *conservazione* (správa a uschování), *divisione* (rozdělení), *liberazione* (splacení), *acquisto* (nabytí),

alienazione (zcizení), *amministrazione* (správa), *conferimento* (vklad), *consegna* (odevzdání n. dodání), *godimento* (užívání), *rilascio* (vydání), *vendita* (prodej)

- c) které označují subjektivní práva k věci: *comunione* (ideální spoluvlastnictví), *proprietà* (vlastnictví)
- d) které označují právně relevantní faktický stav: *possesso* (držba)
- e) které označují právní události: *devoluzione* (přechod dědických práv na další dědice), *usucapione* (vydržení), *perimento* (zánik)
- f) které označují výsledek právního jednání: *bene gravato da ipoteca* (věc zatížená hypotečním zástavním právem), *gravato da pegno* (věc zatížená tzv. ruční zástavou neboli zástavním právem k věcem movitým), *ipotecato* (věc zatížená hypotečním zástavním právem), *iscritto in pubblici registri* (věc zapsaná ve veřejných rejstřících), *pignorato* (věc je předmětem výkonu rozhodnutí), *donato* (věc darovaná), *lasciato* (věc zanechaná ve formě odkazu), *ceduto* (postoupená věc), *conferito in natura* (věc, která je předmětem nepeněžitého vkladu), *conferito in godimento* (věc, která je předmětem vkladu užívacího práva), *dato in ipoteca da un terzo* (věc, která je předmětem zástavního práva zřízeného třetí osobou), *posto sotto amministrazione* (věc pod nucenou správou), *trasferito* (věc, která byla předmětem převodu či přechodu práv), *vincolato* (věc vázaná k určitému účelu), *smarrito* (věc ztracená), *sottoposto a pignoramento* (věc podléhající výkonu rozhodnutí), *bene sottoposto a privilegio* (věc, která je předmětem přednostní pohledávky)
- g) které označují výsledek protiprávního jednání: *bene rubato* (věc ukradená)
- h) které označují odchylku od zákonem předepsaných charakteristik či nedostatek obvyklých či smluvených vlastností: *bene evitto* (věc, na které váznou práva třetích osob)
- i) které označují jednání orgánu státní moci: *esecuzione sui beni* (výkon rozhodnutí prodejem věcí), *sequestro dei beni* (1) věc je předmětem zajišťovacího řízení (2) věc je předmětem soudní úschovy), *separazione giudiziale dei beni* (rozdělení věcí tvořících majetkové společenství soudním rozhodnutím), *bene soggetto a espropriazione* (věc podléhající vyvlastnění)
- j) které označují výsledek jiného jednání: *stima dei beni* (ocenění věcí)

- k) které označují subjekty právního jednání či subjektivního práva k věci: *comune* (obec), *figlio* (dítě), *defunto* (zesnulý), *erede* (dědic), *assente* (nezvěstný – faktický stav), *scomparso* (nezvěstný - nezvěstnost již byla prohlášena soudem), *minore* (nezletilý), *Stato* (stát), *provincia* (provincie n. okres), *persona giuridica* (právnícká osoba), *un terzo* (třetí osoba), *coniuge* (manžel), *possessore* (držitel), *proprietario* (vlastník), *testatore* (zůstavitel), *enti ecclesiastici* (církevní instituce), *enti pubblici* (veřejnoprávní instituce), *enti pubblici non territoriali* (veřejnoprávní instituce neúzemní povahy)
- l) které označují právně relevantní vlastnost věci: *disponibilità dei beni* (disponibilita), *universalità dei beni* (soubor jednotlivých věcí náležejících téže osobě považovaný za jediný předmět práv a povinností, a jako takový nesoucí společné označení; tzv. věc hromadná)
- m) které označují objekt, jehož je věc součástí, případně subjektivní právo k dané věci: *beni della comunione* (věci tvořící společné jmění manželů), *beni del fondo patrimoniale* (věci tvořící majetkové společenství manželů), *beni che compongono azienda* (věci tvořící obchodní závod)
- n) které jsou součástí běžné slovní zásoby a zároveň jsou relevantní pro danou právní úpravu: *natura* (povaha), *prezzo* (cena), *valore* (hodnota)

Výraz *beni* s levostranným kolokátem *comunione legale* označuje institut *comunione legale dei beni*, tj. institut společného jmění manželů.

Zde je nutno poznamenat, že zákonodárce není konzistentní při rozlišování pojmů *bene* a *cosa*. *Bene* totiž označuje věc, která je způsobilá být předmětem právního poměru, zatímco *cosa* označuje jakoukoliv věc. Zákonodárce se tohoto rozlišení nedrží a používá vedle pojmu *bene* též pojem *cosa*, např. *cose immobili*, *cose mobili*, *cose fungibili*, *cose legate*, *universalità di cose*, *cose donate*, *cose di interesse storico*, *cose abbandonate*, *cose ritrovate*, *cose appartenenti a diversi proprietari* aj.

Bilancio označuje *účetní závěrku*, tj. jednak přesně definovanou účetní sestavu, jednak činnost, v jejímž rámci se uzavírají účty v účetních knihách za předem pevně stanovené účetní období.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bilancio annuale	s.m.	N+A
bilancio consolidato	s.m.	N+A
bilancio del precedente esercizio	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
bilancio dell'esercizio in corso	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+N
bilancio dell'esercizio precedente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
bilancio di esercizio	s.m.	N+P+N
bilancio falso	s.m.	N+A
bilancio finale	s.m.	N+A
bilancio finale di liquidazione	s.m.	(N+A)N+P+N
bilancio in forma abbreviata	s.m.	N+P+(N+A)N
bilancio regolarmente approvato e pubblicato	s.m.	N+[Adv+(A+Cong+A)A]A
approvazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
approvazione del bilancio dell'esercizio in corso	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N}N
approvazione del bilancio dell'esercizio precedente	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N}N
approvazione tacita del bilancio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
attivo del bilancio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
chiarezza del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
impugnazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
pubblicazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
redazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ultimo bilancio	s.m.	A+N
ultimo bilancio dell'impresa controllata	s.m.	(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N
ultimo bilancio regolarmente approvato	s.m.	(A+N)N+(Adv+A)A
valutazioni del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
voci del bilancio	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Bilancio kolokuje převážně s výrazy:

- a) které označují jednání, ať již typicky právní či nikoli, spojené s účetní závěrkou: *approvazione* (schválení), *comunicazione* (oznámení), *deposito* (uložení), *discussione* (projednávání), *redazione* (sestavení), *pubblicazione* (zveřejnění), *impugnazione* (napadení před soudem), *valutazione* (kalkulace)
- b) které označují typ a formu účetní závěrky: *bilancio annuale* (roční účetní závěrka), *bilancio consolidato* (konsolidovaná účetní závěrka), *bilancio finale* (závěrečná závěrka), *b. finale di liquidazione* (likvidační účetní závěrka), *b. in forma abbreviata* (zkrácená účetní závěrka)

- c) které označují časové zařazení příslušného účetního období (*esercizio*): *b. del precedente esercizio* (účetní závěrka za předešlé účetní období), *b. dell'esercizio in corso* (účetní závěrka za průběžné účetní období)
- d) které označují vlastnosti, které jsou pro danou právní úpravu relevantní: *bilancio falso* (falešná n. falšovaná účetní závěrka), *chiarezza del bilancio* (transparentnost účetní závěrky), *ultimo bilancio* (poslední účetní závěrka), *bilancio regolarmente approvato e pubblicato* (řádně schválená a zveřejněná účetní závěrka)

Brevetto označuje *patent*, tj. právní formu ochrany vynálezu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
brevetti per invenzioni industriali	s.m.	$N+P+(N+A)N$
brevetto dipendente da brevetto altrui	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
brevetto industriale	s.m.	$N+A$
brevetto per le macchine	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
brevetto per invenzione industriale	s.m.	$N+P+(N+A)N$
brevetto per modelli di utilità	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
brevetto per modelli e disegni ornamentali	s.m.	$N+P+[(N+Cong+N)N+A]N$
brevetto per nuovi metodi o processi di fabbricazione	s.m.	$N+P+\{A+[(N+Cong+N)N+P+N]N\}N$
concessione del brevetto	s.f.	$N+P+N$
condizioni per la concessione del brevetto	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
diritto di brevetto	s.m.	$N+P+N$
oggetto del brevetto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Brevetto kolokuje s výrazy:

- a) které označují předmět právní ochrany: *invenzioni industriali* (průmyslové vynálezy), *modelli di utilità* (užitné vzory trojrozměrné), *disegni ornamentali* (užitné vzory dvojrozměrné), *nuovi metodi* (nové metody n. postupy), *processi di fabbricazione* (výrobní postupy)
- b) které označují právní jednání spojené s patentovou ochranou: *concessione* (koncese)
- c) které označují právo: *diritto*

Conto označuje *účet*, tj. základní metodický nástroj účetnictví sloužící pro třídění, sumarizaci a poskytování běžného přehledu o hospodářských a účetních operacích.

Kolokace	Gram. kat.	Struktura
conto annuale	s.m.	$N+A$
conto corrente	s.m.	$N+A$
conto corrente intestato a più persone	s.m.	$(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A$
conto definitivo	s.m.	$N+A$
conto dei profitti e delle perdite	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N$
conto della gestione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conto della tutela	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conto economico	s.m.	$N+A$
conto finale	s.m.	$N+A$
conto finale dell'amministrazione	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
approvazione del conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
comunicazione annuale del conto dei profitti e delle perdite	s.f.	$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N]N$
contenuto del conto economico	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
inclusione nel conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
liquidazione del conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
nuovo conto	s.m.	$A+N$
operazione in conto corrente	s.f.	$N+P+(N+A)N$
rendimento del conto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
saldo del conto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
voci del conto economico	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$

Conto kolokuje preferenčně s výrazy:

- které označují subkategorie pojmu účet: *conto corrente* (běžný účet), *conto dei profitti e delle perdite* (účet zisků a ztrát, výsledovka), *conto economico* (účetní rozvaha)

- b) které označují jiná kritéria klasifikace účtů: *conto finale* (závěrečný n. konečný účet), *conto annuale* (roční účet), *conto definitivo* (konečný účet)
- c) které označují právní jednání související s účtem: *approvazione del conto* (schválení účtu), *chiusura* (uzavření), *liquidazione* (likvidace), *operazione in conto* (operace na účtě), *inclusione nel conto* (zanesení na účet)
- d) které označují právní jednání, kvůli kterému byl účet zřízen: *conto della gestione* (účet zřízený pro vyúčtování nákladů vykonavatele závěti podle článku 709 či nucené správy podle článku 94 C.c.), *conto della tutela* (účet poručenství)
- e) které označují relevantní entity spojené s účtem: *rendimento del conto* (výnos účtu), *saldo del conto* (zůstatek účtu), *voci del conto* (položky účtu), *estratto conto* (výpis z účtu)

12.2.2.2. Jiné objekty

V této podkapitole budeme zkoumat kolokace objektů občanského práva či jiného právně relevantního vztahu, které neoznačují entity se specifickým právním významem, a zároveň přitom označují entity objektivní reality, jejichž úprava byla z rozhodnutí zákonodárce zařazena do *codice civile*.

Výraz *acqua* označuje *vodu* v běžném slova smyslu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acqua corrente	s.f.	N+A
acqua estiva	s.f.	N+A
acqua iemale	s.m.	N+A
acqua impiegata come forza motrice	s.f.	N+[A+P+(N+A)N]A
acqua necessaria per gli altri usi domestici	s.f.	N+{A+P+[Ad+(A+N+A)N]N}A
acqua necessaria per l'alimentazione degli animali	s.f.	N+{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N}A
acqua necessaria per l'alimentazione degli uomini	s.f.	N+{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N}A
acqua non pubblica	s. f.	N+(Adv+A)A
acqua per irrigazione	s.f.	N+P+N
acqua viva	s.f.	N+A
avanzi di acqua	s.m.	N+P+N
coda dell'acqua	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
corpo d'acqua	s.f.	N+P+N
corsi d'acqua	s.m.	N+P+N
deficienza d'acqua	s.f.	N+P+N
determinazione della quantità d'acqua	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
diminuzione dell'acqua	s.f.	N+P+(Ad+N)N
diritto agli avanzi d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
diritto alla presa d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
distribuzione d'acqua	s.f.	N+P+N
eccedenza d'acqua	s.f.	N+P+N
impianti per l'acqua	s.m.	N+P+(Ad+N)N
luogo di consegna dell'acqua	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
modulo d'acqua	s.m.	N+P+N
presa d'acqua continua	s.f.	N+P+(N+A)N
quantità d'acqua	s.f.	N+P+N
quantità di acqua disponibile	s.f.	N+P+(N+A)N
regolamento del corso d'acqua	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
servitù di condotta d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
servitù di presa d'acqua	s.f.	N+P+(N+P+N)N
somministrazione coattiva di acqua	s.f.	(N+A)N+P+N
somministrazione di acqua a un edificio	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ai+N)N
somministrazione di acqua a un fondo	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ai+N)N
trasporti per via d'acqua	s.m.	N+(P+N+P)P+N
trasporto per acqua	s.m.	N+P+N
tubi d'acqua lurida	s.m.	N+P+(N+A)N
tubi d'acqua pura	s.m.	N+P+(N+A)N
valore dell'acqua	s.f.	N+P+(Ad+N)N
volume dell'acqua	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acque del fondo vicino	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
acque derivate da canali demaniali	s.f.	N+[A+P+(N+A)N]A
acque di ogni specie	s.f.	N+P+(A+N)N
acque di scolo	s.f.	N+P+N
acque impure	s.f.	N+A
acque piovane	s.f.	N+A
acque pubbliche	s.f.	N+A
acque sfuggite	s.f.	N+A
acque sorgenti	s.f.	N+A
acque sotterranee	s.f.	N+A
acque sovrabbondanti	s.f.	N+A
concessioni di acque	s.f.	N+P+N
condotta delle acque	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consorzio per regolare il deflusso delle	s.m.	N+P+{Vinf+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N}Vinf

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acque		
corso delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
deflusso naturale delle acque	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
divieto di deviare acque di scolo	s.m.	N+P+[Vinf+(N+P+N)N]Vinf
leggi sulle acque	s.f.	N+P+(Ad+N)N
obbligo di dare passaggio alle acque	s.m.	N+P+[(Vinf+N)Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
passaggio delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
raccolta di acque	s.f.	N+P+N
regime delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
regolamenti sulle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
sbocco delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
scarico delle acque piovane	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
scolo delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
uso delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
utilizzo delle acque	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Acqua kolokuje preferenčně s výrazy z běžného slovníku. Pouze ve dvou případech se objevila kolokace s výrazem označujícím občanskoprávní institut *servitù* (služebnost). V jednom případě se objevila kolokace s výrazem označujícím právní osobu, v daném případě *consorzio per regolare il deflusso delle acque* (konsorcium pro úpravu odtoku vody), a kolokace s výrazem označujícím právní modus, tj. *obbligo* (povinnost) a *divieto* (zákaz). Kolokace s výrazem *uso* může být interpretována jednak v rovině běžné slovní zásoby, tj. užívání vody, jednak v rovině právní jakožto užívací právo k vodě.

Acquedotto označuje vodovod, akvadukt

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquedotti destinati agli usi domestici	s.m.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A
acquedotti destinati agli usi industriali	s.m.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A
acquedotti destinati all'irrigazione dei terreni	s.m.	N+[A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N]A
acquedotti preesistenti	s.m.	N+A
alterazione degli acquedotti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura di nuovo acquedotto	s.f.	N+P+(A+N)N
attraversamento di acquedotti	s.m.	N+P+N
concessione dell'acquedotto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
costruzione dell'acquedotto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
danno all'acquedotto	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
letto dell'acquedotto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
proprietario dell'acquedotto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
uso dell'acquedotto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
valore dell'acquedotto	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Acquedotto kolokuje s výrazy z běžné slovní zásoby. V jednom případě se objevila kolokace s výrazem označujícím oprávněného ze subjektivního práva vlastnického *proprietario* (vlastník), v jednom kolokace s výrazem *uso*, který se používá jak ve významu běžném (užívání), tak ve významu právním (uživací právo). Rovněž výraz *danno* (škoda, újma) se používá jak ve významu běžném, tak se specifickým právním obsahem.

Aeromobili označují *vzdušné dopravní prostředky*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
aeromobili iscritti nei registri	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
aeromobili militari	s.m.	N+A
ritrovamento di aeromobili	s.m.	N+P+N
ritrovamento di relitti di aeromobili	s.m.	N+P+(N+P+N)N

Aeromobili kolokují s výrazem *ritrovamento* (nález), se kterým právo spojuje jisté účinky a s výrazem *registro*, které v daném případě označuje veřejný rejstřík.

Alberi označují *stromy*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alberi di alto fusto divelti per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi di alto fusto periti per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi di alto fusto spezzati per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi fruttiferi	s.m.	N+A
albero a distanza non legale	s.m.	N+P+[N+(Adv+A)A]N
albero di alto fusto	s.m.	N+P+(A+N)N
albero di non alto fusto	s.m.	N+P+[Adv+(A+N)N]N
comunione di alberi	s.f.	N+P+N
tronco dell'albero	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Alberi kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby, pouze v jednom případě se objevila kolokace s výrazem, označujícím subjektivní právo: *comunione* (spoluvlastnictví ideální n. podílové)

Albo je homonymní výraz, který označuje **1) vývěsku** **2) seznam**

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
albo pretorio	s.m.	N+A
albo professionale	s.m.	N+A
albo speciale	s.m.	N+A
cancellazione dall'albo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dagli albi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
iscrizione in appositi albi	s.f.	N+P+(A+N)N
iscrizione negli albi	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Albo ve významu **1)** kolokuje s adjektivem *pretorio* a v tomto spojení označuje tzv. úřední desku. Ve významu **2)** *albo* kolokuje s výrazy, které označují nejčastější právní jednání, které se seznamem pojí, tj. *iscrizione* (zápis), *cancellazione* (výmaz).

Altezza (výška)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
altezza del muro	s.f.	N+P+(Ad+N)N
altezza notevole	s.f.	N+A

alveo (řečiště)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alveo abbandonato	s.m.	N+A
alveo del canale	s.m.	N+P+(Ad+N)N

animali (zvířata)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
animali mansuefatti	s.m.	N+A
animali periti	s.m.	N+A
animali vivi	s.m.	N+A
acqua necessaria per l'alimentazione degli animali	s.f.	N+{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N}A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
parti degli animali	s.m.	N+P+(Ad+N)N
vendita di animali	s.f.	N+P+N

Altezza, alveo i *animali* kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby.

Api (včely)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
proprietario di sciame di api	s.m.	N+P+(N+P+N)N
sciame di api	s.m.	N+P+N

Api kolokují s výrazem *sciame* (roj) a s výrazem označujícím subjekt práva *proprietario* (vlastník).

Autoveicoli (automobily), *barriere* (bariéry)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
autoveicoli iscritti nel pubblico registro automobilistico	s.m.	N+{A+P+[Ad+(A+N+A)N]N}A

Barriere (bariéry, překážky)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
barriere architettoniche	s.f.	N+A

Autoveicoli a *barriere* kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby, *pubblico registro automobilistico* (veřejný automobilový rejstřík) zároveň označuje právně relevantní entitu.

Bestiame označuje *dobyt*, případně též *hospodářská zvířata*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bestiame consegnato	s.m.	N+A
bestiame da allevamento	s.m.	N+P+N
bestiame da lavoro	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accrescimenti del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accrescimento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
allevamento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
assicurazione contro la mortalità del bestiame	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assicurazioni contro la mortalità del bestiame	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
godimento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
mortalità del bestiame	s.f.	N+P+(Ad+N)N
perdita del bestiame	s.f.	N+P+(Ad+N)N
perimento del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N
proprietà del bestiame consegnato	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
reintegrazione del bestiame conferito	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
riconsegna del bestiame	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rischio della perdita del bestiame	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
stima del bestiame	s.f.	N+P+(Ad+N)N
trasferimento dei diritti sul bestiame	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
valore del bestiame	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Bestiame kolokuje s výrazy:

- a) které označují právní jednání spojené s dobyt看kem: *assicurazione del bestiame* (pojištění dobytka), *conferimento* (vklad), *divisione* (rozdělení), *godimento* (užívání), *reintegrazione* (navrácení věci, jejíž držby byla osoba zbavena tajně či násilně), *riconsegna* (odevzdání), *trasferimento dei diritti* (převod práv)
- b) které označují jiné jednání: *allevamento* (chov), *stima* (ocenění)
- c) které označují výsledek události, které dobytek postihují: *accrescimento* (přírůstek), *frutti* (plody n. přírůstky), *perdita* (ztráta), *perimento* (ztráta n. zánik, případně úhyn)
- d) které označují subjektivní právo k dobytku: *proprietà* (vlastnictví)
- e) které označují skutečnosti pro danou úpravu relevantní: *valore* (hodnota), *mortalità* (úmrtnost)
- f) které označují různé právně relevantní kategorie dobytka či hospodářských zvířat: *bestiame da allevamento* (dobytek určený k chovu), *bestiame da lavoro* (dobytek určený k pracovnímu využití)

Bevande (nápoje)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bevande alcoliche	s.f.	N+A
abuso abituale di bevande alcoliche	s.m.	(N+A)N+P+(N+A)N

Bevande kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby. Výraz *abuso* si zde ponechává svůj obvyklý význam *nadměrné užívání*, přestože se v právním jazyce používá též ve specifickém významu užívání práva v rozporu se zákonem.

Canali (kanály)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alveo del canale	s.m.	N+P+(Ad+N)N
canali demaniali	s.m.	N+A
canali di scarico	s.m.	N+P+N
acque derivate da canali demaniali	s.f.	N+[A+P+(N+A)N]A
acque derivate da canali demaniali	s.f.	N+[A+P+(N+A)N]A
sponde dei canali	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Canali kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby.

Casa označuje *dům*, ale v určitých kontextech entitu, která je v českém právu označena výrazem *byt* či *bydliště*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
casa adibita a residenza familiare	s.f.	N+[A+P+(N+A)N]A
casa dei genitori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
casa di abitazione civile	s.f.	N+P+(N+A)N
casa di abitazione colonica	s.f.	N+P+(N+A)N
casa familiare	s.f.	N+A
casa locata	s.f.	N+A
casa occupata da più inquilini	s.f.	N+[A+P+(A+N)N]A
case di cura	s.f.	N+P+N
case non mobiliate	s.f.	N+(Adv+A)A
case popolari	s.f.	N+A
case popolari ed economiche	s.f.	N+(A+Cong+A)A
case senza arredamento di mobili	s.f.	N+P+(N+P+N)N
locazione di case	s.f.	N+P+N

Case kolokují převážně s výrazy z běžného jazyka, ve dvou případech se objevily kolokace s výrazy označujícími právní jednání *acquisto* (nabytí, nabývání) a *locazione* (nájem tzv. věci neplodonosné).

Cassetta di sicurezza (bezpečnostní schránka)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cassetta di sicurezza	s.f.	N+P+N
apertura della cassetta	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura forzata della cassetta	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
autorizzazione ad aprire la cassetta	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf

Cassetta (di sicurezza) kolokuje s výrazy, které označují právní jednání: *apertura*, *apertura forzata* (nucené otevření ze strany příslušného orgánu) a povolení toto jednání realizovat: *autorizzazione*.

Cognome (příjmení)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cognome del creditore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del figlio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del genitore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del padre	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del tutore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome della madre	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome della moglie	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'adottante	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'adottato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'erede	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'ufficiale giudiziario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
assunzione del cognome del padre	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Cognome kolokuje s slovy z běžné slovní zásoby, která však zároveň označují subjekty práva či jiného vztahu: *creditore* (věřitel), *figlio* (dítě), *genitore* (rodič), *tutore* (poručník), *adottante* (osvojitel), *adottato* (osvojenec), *padre* (otec), *madre*

(matka), *ufficiale giudiziario* (soudní vykonavatel). V jednom případě se objevila kolokace s výrazem označujícím právní jednání: *assunzione* (přijetí).

Colombi (holubi)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colombi viaggiatori	s.m.	N+A
migrazione di colombi	s.f.	N+P+N

Colombi kolokují s výrazy z běžné slovní zásoby.

Confine (hranice, mezní linie mezi pozemky)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
confine delineato dalle mappe catastali	s.m.	N+{A+P+[(Ad+N)N+A]N}A
confine tra due fondi	s.m.	N+P+(A+N)N
linea di confine	s.f.	N+P+N
comunione forzata del muro che non è sul confine	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+PronR+(Adv+V)V+P+(Ad+N)N]N
comunione forzata del muro sul confine	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
linea di confine	s.f.	N+P+N

Confine kolokuje s výrazy z běžné slovní zásoby. *Muro* (zeď) však kolokuje s výrazem označujícím subjektivní právo: *comunione forzata* (nucené podílové spoluvlastnictví).

Conigli (králíci)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
migrazione di conigli	s.f.	N+P+N

Conigli kolokují s výrazem z běžné slovní zásoby.

V rámci zkoumané části *codice civile* nevstupují do kolokačního vztahu s jinými nominálními jednotkami tyto výrazy:

Ascensori (výtahy)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
ascensori	s.m.	N

Biblioteche (knihovny)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
biblioteche	s.f.	N

Boschi (lesy)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
boschi	s.m.	N

Cadavere (mrtvola)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cadavere	s.m.	N

Camini (komíny)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
camini	s.m.	N

Carozze-letto (lůžkové vozy)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
carrozze-letto	s.f.	N+N

Cave (kamenolomy, povrchové doly)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cave	s.f.	N

Caserna (kasárna)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
caserna	s.f.	N

Cimitero (hřbitov)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cimitero	s.m.	N

Cisterne (nádrže)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cisterne	s.f.	N

Colombaia (holubník)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colombaia	s.f.	N

Concime (hnůj)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
concime	s.m.	N

12.2.3. Právní jednání

Abbandono označuje 1) *opuštění* či *upuštění od čeho* v běžném slova smyslu 2) v procesním významu *zpětvzetí* (žaloby).

Kolokace-it	Gram-kat	Struktura
abbandono del fondo servente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
abbandono della casa del genitore	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
abbandono della domanda di separazione personale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N
abbandono dell'esecuzione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
abbandono materiale	s.m.	N+A

Kolokace-it	Gram- kat	Struktura
abbandono morale	s.m.	N+A

Abbandono kolokuje s výrazy,

- které označují objekt, který je předmětem daného jednání: *fondo servente* (služebná nemovitost), *casa del genitore*, *esecuzione*. Za pozornost zde stojí kolokace *fondo servente*, neboť v souvislosti s institutem služebností je zvykem nemovitost označovat výrazem *fondo*, nikoli *immobile*.
- které označují právně relevantní charakteristiku jednání: *abbandono materiale, morale*
- které označují procesní institut: *domanda di separazione personale* (žaloba na rozluky manželství). V tomto kontextu procesního práva získává význam *zpětvzetí* (žaloby). Je však zajímavé, že se nejedná o běžné označení tohoto institutu (*rinuncia*) v souladu s terminologií občanského práva procesního, ale o užití dané územ právě ve spojení se syntagmatem *domanda di separazione personale* (žaloba na rozluky manželství).

Accettazione označuje *přijetí, akceptaci* v běžném slova smyslu. Zároveň však označuje jednání, které je považováno za souhlasný projev vůle adresáta, s nímž právo spojuje jisté účinky.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione col beneficio d'inventario	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
accettazione dei nuovi amministratori	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
accettazione del deposito	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione del titolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della donazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nomina	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nota	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della retribuzione non dovuta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N
accettazione dell'eredità	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione dell'incarico	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione di donazioni	s.f.	N+P+N
accettazione di eredità	s.f.	N+P+N
accettazione di legati	s.f.	N+P+N
accettazione di opera pagata	s.f.	N+P+(N+A)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
accettazione espressa	s.f.	N+A
accettazione non conforme alla proposta	s.f.	N+[(Adv+A)A+P+(Ad+N)N]A
accettazione parziale	s.f.	N+A
accettazione pura e semplice	s.f.	N+(A+Cong+A)A
accettazione tacita	s.f.	N+A
accettazione tardiva	s.f.	N+A
atto di accettazione	s.m.	N+P+N
clausola "senza accettazione"	s.f.	N+P+N
conoscenza dell'accettazione dell'altra parte	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[Ad+(A+N)N]N}N
dichiarazione d'accettazione	s.f.	N+P+N
effetto dell'accettazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
modi di accettazione	s.m.	N+P+N
revoca dell'accettazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
termine per l'accettazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
trascrizione dell'accettazione dell'eredità	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
trasmissione del diritto di accettazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N

Accettazione kolokuje s výrazy,

- které označují objekt přijetí, ať již je vyjádřen substantivem neživotným či životným: *deposito* (vklad), *titolo* (titul), *donazione* (darování), *nomina* (jmenování), *eredità* (dědictví), *retribuzione non dovuta* (odměna, která není dlužná), *incarico* (pověření), *opera pagata* (zaplacené dílo), *legato* (odkaz), *nuovi amministratori* (noví členové orgánu společnosti)
- které označují právně relevantní charakteristiku: *accettazione col beneficio d'inventario* (s výhradou soupisu), *espressa* (výslovné přijetí), *tacita* (přijetí mlčky), *tardiva* (pozdní přijetí), *pura e semplice* (nepodmíněné přijetí), *non conforme alla proposta* (přijetí, které není v souladu s nabídkou)
- které označují právní jednání související s přijetím či právem věc přijmout: *dichiarazione* (prohlášení), *revoca* (odvolání), *trascrizione* (vklad, registrace, zápis), *trasmissione* (převod)
- které označují další právně relevantní skutečnosti: *conoscenza*, *effetto*.

S výrazem *clausola* tvoří ustálené slovní spojení *clausola „senza accettazione“*, které označuje pojem směnečného práva, tzv. negativní prezentační doložku, která zakazuje předložit směnku k akceptaci.

Affitto označuje *nájem závodu* neboli *nájem věci plodonosné*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
affitti annuali	s.m.	N+A
affitti pluriennali	s.m.	N+A
affitto a coltivatore diretto	s.m.	N+P+(N+A)N
affitto a corpo	s.m.	N+P+N
affitto a misura	s.m.	N+P+N
affitto a tempo indeterminato	s.m.	N+P+(N+A)N
affitto con obbligo di miglioria	s.m.	N+P+(N+P+N)N
affitto convenuto per più anni	s.m.	N+[A+P+(A+N)N]A
affitto dell'azienda	s.m.	N+P+(Ad+N)N
affitto di fondi rustici	s.m.	N+P+(N+A)N
affitto di un fondo rustico	s.m.	N+P+[Ai+(N+A)N]N
affitto pluriennale	s.m.	N+A
affitto senza determinazione di tempo	s.m.	N+P+(N+P+N)N
canone di affitto	s.m.	N+P+N
cessione dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
fine dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
inizio dell'affitto	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Affitto kolokuje s výrazy,

- kteé označují předmět nájmu: *azienda* (závod), *fondo rustico* (nemovitosti sloužící k zemědělskému podnikání)
- kteé označují ujednání o čase: *affitto annuale* (roční nájem), *a. pluriennale* (víceletý nájem), *a. a tempo indeterminato* (nájem na dobu neurčitou), *a. senza determinazione di tempo* (nájem bez ujednání doby), *a. convenuto per più anni* (nájem sjednaný na dobu více let)
- kteé označují osobu nájemce: *coltivatore diretto* (osoba, která na půdě sama hospodáří)
- kteé označují úplatu za nájem: *canone di affitto* (nájemné)
- kteé označují způsob určení úplaty za nájem: *affitto a corpo* (nájemné je stanoveno souhrnně za celou věc), *a. a misura* (nájemné určené podle rozměrů věci a jejího složení)
- kteé označují povinnosti nájemce: *affitto con obbligo di miglioria* (nájem s povinností věc zlepšovat)
- kteé označují související právní jednání: *cessione* (postoupení n. cese)

- h) které označují časový průběh nájmu: *durata* (trvání), *inizio* (začátek), *fine* (skončení)

Agenzia označuje *obchodní zastoupení*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto di agenzia	s.m.	N+P+N
contratto di agenzia a tempo determinato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
contratto di agenzia a tempo indeterminato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
rapporto di agenzia	s.m.	N+P+N
rimborso delle spese di agenzia	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N

Agenzia kolokuje se výrazy,

- a) které označují právní jednání: *contratto di agenzia* (smlouva o obchodním zastoupení), *rimborso delle spese* (úhrada výdajů)
- b) které označují právní vztah (poměr): *rapporto di agenzia* (vztah obchodního zastoupení)
- c) které označují ujednání o čase, na který je obchodní zastoupení sjednáno: *contratto di agenzia a tempo determinato* (smlouva o obchodním zastoupení na dobu určitou), *c. di agenzia a tempo indeterminato* (smlouva o obchodním zastoupení na dobu neurčitou)

Alienazione označuje právní pojem *zcizení*, to jest přenechání vlastnického práva nabyvateli na základě projevu vůle dosavadního vlastníka (na rozdíl od *odcizení*)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alienazione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione dei beni del fondo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
alienazione dei beni ereditari senza autorizzazione	s.f.	{N+P+[(Ad+N)N+A]N}N+P+N
alienazione dei beni sottoposti a pignoramento	s.f.	N+P+[(Ad+N)N]N+(A+P+N]A
alienazione dei prodotti agricoli	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione del diritto	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
alienazione della cosa locata	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione della cosa ricevuta indebitamente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+(A+Adv)A]N$
alienazione della porzione ereditaria	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione dell'azienda	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
alienazione delle azioni della società controllante	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
alienazione delle azioni nominative	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione delle cose assicurate	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione dell'immobile	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
alienazione dell'oggetto del sequestro	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
alienazione di eredità	s.f.	$N+P+N$
alienazione di un diritto	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un immobile	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un'eredità a titolo oneroso	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+P+(N+A)N$
alienazione di universalità di mobili	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
alienazione gratuita di un immobile	s.f.	$(N+A)N+P+(Ai+N)N$
alienazioni anteriori al pignoramento	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
alienazioni dei beni donati	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazioni di beni immobili	s.f.	$N+P+(N+A)N$
alienazioni necessarie	s.f.	$N+A$
atto di alienazione	s.m.	$N+P+N$
avvenuta alienazione	s.f.	$A+N$
corrispettivo dell'alienazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
data dell'alienazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
divieto di alienazione	s.m.	$N+P+N$
inefficacia delle alienazioni del bene pignorato	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
inefficacia di alienazione	s.f.	$N+P+N$
motivi delle alienazioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
notizia dell'alienazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
oggetto dell'alienazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ordine di data delle alienazioni	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
plusvalenze da alienazioni	s.f.	$N+P+N$
precedente alienazione ad altri	s.f.	$(A+N)N+P+Pron$
proposta di alienazione	s.f.	$N+P+N$

Alienazione kolokuje s výrazy:

- a) které označují objekt zcizení: *alienazione dei beni* (zcizení věcí), *prodotti agricoli* (zemědělské produkty), *cosa locata* (pronajatá věc), *azienda* (obchodní závod), *azioni* (akcie), *immobile* (nemovitost), *diritto* (právo), *eredità* (dědictví), *universalità di mobili* (věc hromadná)
- b) které označují právně relevantní charakteristiku: *alienazione a titolo gratuito* / *alienazione gratuita* (bezúplatné zcizení), *a titolo oneroso* (úplatné zcizení)
- c) které označují způsob, jak ke zcizení došlo: *alienazione senza autorizzazione* (zcizení bez povolení)
- d) které označují časové zařazení: *anteriore, precedente* (předcházející)
- e) které označují další relevantní skutečnosti: *ordine di data* (pořadí podle data), *oggetto* (předmět), *motivi* (důvody), *notizia* (oznámení)
- f) které označují právní modus: *divieto* (zákaz)
- g) které označují související právní jednání: *proposta* (návrh)

Anticresi označuje zástavu věci nemovité s jejím předáním věřiteli

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto di anticresi	s.m.	N+P+N
durata dell'anticresi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
immobile dato in anticresi	s.m.	N+(A+P+N)A

Anticresi kolokuje s výrazy,

- a) které označují právní jednání: *contratto* (smlouva)
- b) které označují předmět zástavy: *immobile* (nemovitost)
- c) které označují údaje o čase: *durata* (trvání)

Assicurazione označuje pojištění

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assicurazione a favore di un terzo	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
assicurazione contratta per il caso di morte di un terzo	s.f.	N+[A+[P+(Ad+N)N+P]P+[N+P+(Ai+N)N]N]A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assicurazione contro i danni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione contro la mortalità del bestiame	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazione dei prodotti del suolo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazione della cosa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione della responsabilità civile	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazione delle cose spedite	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazione delle merci	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione delle merci date in pegno	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$
assicurazione in nome altrui	s.f.	$N+P+(N+A)N$
assicurazione in nome di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazione obbligatoria	s.f.	$N+A$
assicurazione obbligatoria per la vecchiaia	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
assicurazione obbligatoria per l'invalidità	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
assicurazione parziale	s.f.	$N+A$
assicurazione per conto altrui	s.f.	$N+P+(N+A)N$
assicurazione per conto di chi spetta	s.f.	$N+(P+N+P)P+Pron+V$
assicurazione per conto di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazione per somma eccedente il valore delle cose	s.f.	$N+P+\{N+Vppres+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}N$
assicurazione presso diversi assicuratori	s.f.	$N+P+(A+N)N$
assicurazione sulla vita	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione sulla vita a favore di un terzo	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione sulla vita di un terzo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ai+N)N]N$
assicurazione sulla vita propria	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazioni contro gli infortuni sul lavoro	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro i rischi della navigazione	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro la mortalità del bestiame	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro le disgrazie accidentali	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazioni in nome di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazioni mutue	s.f.	$N+A$
assicurazioni per conto di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazioni sociali	s.f.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assicurazioni sulla vita	s.f.	N+P+(Ad+N)N
contratti di assicurazione sulla vita	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
contratto di assicurazione	s.m.	N+P+N
contributi di assicurazione obbligatoria	s.m.	N+P+(N+A)N
durata dell'assicurazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
effetti dell'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
esercizio dell'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
esercizio delle assicurazioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
impresa di assicurazione	s.f.	N+P+N
interesse all'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
periodo di assicurazione	s.m.	N+P+N
periodo di assicurazione in corso	s.m.	(N+P+N)N+P+N
polizza di assicurazione	s.f.	N+P+N
riscatto dell'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
società di mutua assicurazione	s.f.	N+P+(A+N)N
tempo dell'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Assicurazione kolokuje s výrazy,

- a) které označují předmět pojištění: *cosa* (věc), *cose spedite* (odeslané věci), *danni* (škody), *disgrazie accidentali* (náhodné škodní události), *infortuni sul lavoro* (pracovní úrazy), *invalidità* (invalidita), *merci* (zboží), *merci date in pegno* (zboží v zástavě), *mortalità del bestiame* (úmrtnost dobytka n. hospodářských zvířat), *morte di un terzo* (smrt třetí osoby), *prodotti del suolo* (produkty půdy), *responsabilità civile* (občanská odpovědnost n. odpovědnost za způsobenou škodu), *rischi della navigazione* (rizika lodní přepravy), *vecchiaia* (stáří), *vita* (život), *vita propria* (vlastní život), *vita di un terzo* (život třetí osoby)
- b) které označují osobu,
  - jejímž jménem byla pojistná smlouva uzavřena: *assicurazione in nome altrui / in nome di terzi* (pojistná smlouva uzavřená jménem třetí osoby)
  - na jejíž účet byla smlouva uzavřena: *assicurazione per conto di chi spetta* (pojištění cizího pojistného rizika), *a. per conto di terzi* (pojištění na účet třetí osoby)
  - v jejíž prospěch byla smlouva uzavřena: *assicurazione a favore di un terzo* (pojištění ve prospěch třetí osoby)

- c) které označují právní jednání s pojistnou smlouvou související: *riscatto* (odkup)
- d) které označují charakteristiku pojištění: *assicurazione obbligatoria* (povinné pojištění), *assicurazione parziale* (částečné pojištění)
- e) které označují právníckou osobu, která pojištění poskytuje: *impresa di assicurazione* (pojišťovací podnik), *società di mutua assicurazione* (vzájemná pojišťovna)
- f) které označují nezbytné náležitosti pojištění: *contributi di assicurazione* (pojistné), *interesse all'assicurazione* (pojistný zájem)
- g) které označují ujednání o čase: *periodo di assicurazione* (pojistné období), *durata di assicurazione* (trvání pojištění)
- h) které označují potvrzení o uzavření pojistné smlouvy: *polizza di assicurazione* (pojistka)

Cessione označuje právní jednání česky nazývané *postoupení, převod, cese*.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cessione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei crediti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei diritti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei diritti di successione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione del corrispettivo della locazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione del titolo all'ordine	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione della locazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione della quota	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'azione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'usufrutto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione di capitale	s.f.	N+P+N
cessione di beni	s.f.	N+P+N
cessione di fitti non ancora scaduti	s.f.	N+P+[N+[(Adv+Adv)Adv+A]A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cessione di pignoni non ancora scaduti	s.f.	N+P+{N+[(Adv+Adv)Adv+A]A}N
cessione di un capitale	s.m.	N+P+(Ai+N)N
cessione di un credito in luogo dell'adempimento	s.f.	[N+P+(Ai+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N
annotazione di cessione	s.f.	N+P+N
conoscenza dell'avvenuta cessione	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
diritto di cessione	s.m.	N+P+N
efficacia della cessione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
oggetto della cessione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
spese della cessione	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Cessione kolokuje s výrazy,

- teré označují objekt cese: *beni* (věci), *crediti* (pohledávky), *diritti* (práva), *diritti di successione* (dědická práva), *contratto* (smlouva), *corrispettivo della locazione* (nájemné), *titolo all'ordine* (cenný papír na řad), *locazione* (nájemní smlouva), *affitto* (smlouva o nájmu závodu), *azione* (akcie), *quota* (podíl), *capitale* (kapitál), *usufrutto* (poživací právo), *fitti/pignoni non ancora scaduti* (nesplatné nájemné)
- teré označují právně relevantní charakteristiku cese: *cessione a titolo gratuito* (bezúplatný převod), *cessione a titolo oneroso* (úplatný převod), *avvenuta cessione* (převod, ke kterému již došlo)
- teré označují související právně relevantní jednání: *annotazione* (zápis do příslušného rejstříku)
- teré označují další právně relevantní skutečnosti: *conoscenza* (vědomost), *efficacia* (účinnost), *oggetto* (předmět), *spese* (náklady)

Commissione označuje *komisi* (komisionářskou smlouvu)

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto di commissione	s.m.	N+P+N
diritti di commissione	s.m.	N+P+N
revoca della commissione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
spese di commissione	s.f.	N+P+N

Commissione kolokuje s výrazy,

- a) které označují právní jednání: *contratto* (smlouva), *revoca* (odvolání příkazu)
- b) které označují práva plynoucí z komisionářské smlouvy: *diritti* (práva)
- c) které označují náklady spojené s příkazem: *spese* (náklady)

Contratto označuje *smlouvu*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto a esecuzione continuata	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto a esecuzione periodica	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto a favore di terzo	s.m.	N+(P+N+P)P+N
contratto a tempo indeterminato	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto aleatorio	s.m.	N+A
contratto annullabile	s.m.	N+A
contratto bancario	s.m.	N+A
contratto collettivo	s.m.	N+A
contratto collettivo di lavoro	s.m.	(N+A)N+P+N
contratto con effetti costitutivi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti reali	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti traslativi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con obbligazioni del solo proponente	s.m.	N+P+[N+P+[Ad+(A+N)N]]N
contratto con prestazioni corrispettive	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con se stesso	s.m.	N+P+(Pron+A)Pron
contratto concluso dal rappresentante	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
contratto concluso in istato di pericolo	s.m.	N+[A+(P+N+P)P+N]A
contratto concluso mediante moduli o formulari	s.m.	N+[A+P+(N+Cong+N)N]A
contratto condizionale	s.m.	N+A
contratto consortile	s.m.	N+A
contratto convalidato	s.m.	N+A
contratto definitivo	s.m.	N+A
contratto di agenzia	s.m.	N+P+N
contratto di agenzia a tempo determinato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
contratto di agenzia a tempo indeterminato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
contratto di anticresi	s.m.	N+P+N
contratto di appalto	s.m.	N+P+N
contratto di assicurazione	s.m.	N+P+N
contratto di associazione	s.m.	N+P+N
contratto di associazione in partecipazione	s.m.	N+P+(N+P+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto di borsa	s.m.	$N+P+N$
contratto di colonia	s.m.	$N+P+N$
contratto di commissione	s.m.	$N+P+N$
contratto di consorzio	s.m.	$N+P+N$
contratto di lavoro	s.m.	$N+P+N$
contratto di locazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di matrimonio	s.m.	$N+P+N$
contratto di mutuo	s.m.	$N+P+N$
contratto di rendita perpetua	s.m.	$N+P+(N+A)N$
contratto di riassicurazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di riassicurazione per singoli rischi	s.m.	$(N+P+N)N+P+(A+N)N$
contratto di riporto	s.m.	$N+P+N$
contratto di società	s.m.	$N+P+N$
contratto di somministrazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di spedizione	s.m.	$N+P+N$
contratto di trasporto	s.m.	$N+P+N$
contratto di vendita	s.m.	$N+P+N$
contratto di vendita con riserva di proprietà	s.m.	$(N+P+N)N+P+(N+P+N)N$
contratto dissimulato	s.m.	$N+A$
contratto d'opera	s.m.	$N+P+N$
contratto estimatorio	s.m.	$N+A$
contratto generale di riassicurazione	s.m.	$(N+A)N+P+N$
contratto illecito	s.m.	$N+A$
contratto in corso	s.m.	$N+P+N$
contratto in frode alla legge	s.m.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
contratto individuale	s.m.	$N+A$
contratto individuale di lavoro	s.m.	$(N+A)N+P+N$
contratto matrimoniale	s.m.	$N+A$
contratto nullo	s.m.	$N+A$
contratto oscuro	s.m.	$N+A$
contratto per persona da nominare	s.m.	$N+P+(N+P+Vinf)N$
contratto plurilaterale	s.m.	$N+A$
contratto preliminare	s.m.	$N+A$
contratto simulato	s.m.	$N+A$
contratto sociale	s.m.	$N+A$
contratto sottoposto a condizione sospensiva	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
contratto sottoposto a termine	s.m.	$N+(A+P+N)A$
adempimento del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
agente autorizzato a concludere il contratto di assicurazione	s.m.	$N+\{A+P+Vinf+[Ad+(N+P+N)N]N\}A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
agente autorizzato alla conclusione del contratto	s.m.	$N + \{A + P + [(Ad + N)N + P + (Ad + N)N]N\}A$
alea normale del contratto	s.m.	$(N + A)N + P + (Ad + N)N$
amministratore nominato con il contratto sociale	s.m.	$N + \{A + P + [(Ad + N)N + A]N\}A$
annullabilità del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
annullabilità nel contratto plurilaterale	s.f.	$N + P + [(Ad + N)N + A]N$
annullamento del contratto	s.m.	$N + P + (Ad + N)N$
approvazione del contratto consortile	s.f.	$N + P + [(Ad + N)N + A]N$
attuazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
azioni derivanti dal contratto	s.f.	$N + [A + P + (Ad + N)N]A$
causa del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
causa di scioglimento del contratto	s.f.	$N + P + [N + P + (Ad + N)N]N$
causa d'invalidità del contratto	s.f.	$N + P + [N + P + (Ad + N)N]N$
cessazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
cessione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
circostanze del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
clausole del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
conclusione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
condizione nel contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
condizioni generali di contratto	s.f.	$(N + A)N + P + N$
conferimenti determinati nel contratto sociale	s.m.	$N + \{A + P + [(Ad + N)N + A]N\}A$
consenso alla conclusione del contratto	s.m.	$N + P + [(Ad + N)N + P + (Ad + N)N]N$
conservazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
contenuto del contratto	s.m.	$N + P + (Ad + N)N$
impugnazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
iniziata esecuzione del contratto	s.f.	$(A + N)N + P + (Ad + N)N$
inizio del contratto	s.m.	$N + P + (Ad + N)N$
interpretazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
invalidità del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
mancata esecuzione del contratto	s.f.	$(A + N)N + P + (Ad + N)N$
modificazione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
natura del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
nullità del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
perfezione del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
prestazione dedotta in contratto	s.f.	$N + (A + P + N)A$
prova del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
rapporti derivanti dal contratto	s.m.	$N + [A + P + (Ad + N)N]A$
recesso dal contratto	s.m.	$N + P + (Ad + N)N$
requisiti del contratto	s.m.	$N + P + (Ad + N)N$
rescindibilità del contratto	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
rescissione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rinnoiazione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
risolubilità del contratto per inadempimento	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+N
risoluzione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
scadenza del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
spese del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
stipulazione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
tacita proroga del contratto	s.f.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
validità del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Contratto kolokuje s výrazy:

- a) které označují obecnou klasifikaci smluv: *contratto a esecuzione continuata* (smlouva s trvajícím plněním), *contratto a esecuzione periodica* (smlouva s periodickým plněním), *a favore di terzo* (ve prospěch třetí osoby), *a tempo determinato* (na dobu určitou), *aleatorio* (aleatorní/odvážná), *con effetti reali* (s věcněprávními účinky), *con effetti traslativi* (s převodními účinky), *con obbligazioni del solo proponente* (se závazky pouze k tíži navrhovatele), *con prestazioni corrispettive* (se vzájemným plněním), *plurilaterale* (vícestranná smlouva)
- b) které označují tzv. nominální smlouvy, tj. smlouvy upravené občanským zákoníkem: *contratto di agenzia* (smlouva o obchodním zastoupení), *c. di anticresi* (smlouva o zřízení zástavního práva k nemovitosti s jejím předáním věřiteli), *c. di appalto* (smlouva o dílo), *c. di assicurazione* (pojistná smlouva), *c. di associazione* (smlouva spolčovací), *c. di associazione in partecipazione* (smlouva o spolku bez právní osobnosti), *c. di borsa* (burzovní smlouva), *c. di colonia* (smlouva o podílném pachtu), *c. collettivo di lavoro* (kolektivní pracovní smlouva), *c. individuale di lavoro* (individuální pracovní smlouva), *c. di commissione* (komisionářská smlouva), *c. di consorzio* (smlouva o konsorciu), *c. estimatorio* (smlouva o zástavě věci movité), *c. di lavoro* (pracovní smlouva), *c. di locazione* (nájemní smlouva), *c. di matrimonio* (smlouva o manželském majetkovém režimu), *c. di mutuo* (smlouva o výpůjčce), *c. di rendita perpetua* (smlouva o doživotním důchodu), *c. di riassicurazione* (zájistná smlouva), *c. di riporto* (smlouva o reportním obchodu), *c. di società/sociale* (společenská smlouva), *c. di*

- spedizione* (zasílatelská smlouva), *c. di trasporto* (smlouva o přepravě), *c. di vendita* (kupní smlouva), *c. di vendita con riserva di proprietà* (kupní smlouva s ujednáním výhrady vlastnictví), *c. d'opera* (smlouva o dílo)
- c) které označují způsob uzavření smlouvy: *c. con se stesso* (smlouva se sebou samým), *c. concluso dal rappresentante* (smlouva uzavřená zástupcem), *c. concluso mediante moduli o formulari* (smlouvy uzavřené na základě formulářů), *c. per persona da nominare* (smlouva, kterou uzavře později jmenovaná osoba)
- d) které označují právně relevantní okolnosti uzavření smlouvy: *c. concluso in istato di pericolo* (smlouva uzavřená ve stavu nebezpečí), *c. in frode alla legge* (smlouva uzavřená při obcházení zákona)
- e) které označují právně relevantní charakteristiku smlouvy: *c. condizionale* (podmíněná smlouva), *c. convalidato* (konvalidovaná smlouva), *c. definitivo* (definitivní smlouva), *c. illecito* (nedovolená smlouva), *c. individuale* (individuální smlouva), *c. nullo* (neplatná smlouva), *c. oscuro* (nejasná smlouva), *preliminare* (předběžná smlouva), *c. sottoposto a condizione sospensiva* (smlouva s odkladnou podmínkou), *c. sottoposto a termine* (smlouva s doložením času)
- f) které označují právně relevantní stav smlouvy: *annullabilità* (relativní neplatnost), *efficacia* (účinnost), *illiceità* (nedovolenost), *invalidità* (neplatnost), *rescindibilità* (zrušitelnost smlouvy pro nápadně nevýhodné podmínky n. neúměrné zkrácení), *risolubilità per inadempimento* (zrušitelnost pro neplnění), *validità* (platnost)
- g) které označují nezbytné náležitosti smlouvy: *estremi essenziali* (nezbytné náležitosti), *requisiti* (náležitosti), *causa* (kauza), *forma* (forma)
- h) které označují obsah smlouvy: *contenuto* (obsah), *clausola* (ustanovení), *prestazione* (plnění), *espressione usate nel contratto* (výrazy použité ve smlouvě)
- i) které označují práva vyplývající ze smlouvy: *diritti nascenti dal contratto* (práva vzniklá ze smlouvy), *azioni derivanti dal contratto* (žalobní práva vyplývající ze smlouvy)
- j) které označují právní jednání se smlouvou související či smlouvu jinak postihující:

- vznik smlouvy: *formazione del contratto* (vytvoření smlouvy), *conclusione del contratto* (uzavření smlouvy), *perfezione* (perfekce), *stipulazione* (sjednání), *tacita proroga* (automatické obnovení n. prodloužení smlouvy bez dalšího)
  - změna smlouvy: *modificazione* (změna)
  - zánik smlouvy: *risoluzione* (zrušení soudem), *recesso* (odstoupení), *rescissione* (zrušení pro neúměrné zkrácení n. nápadně nevýhodné podmínky)
  - plnění smlouvy: *adempimento* (plnění n. splnění), *esecuzione* (výkon n. plnění, splnění), *iniziata esecuzione* (započaté plnění), *mancata esecuzione* (nesplnění)
- k) které označují údaje o čase: *data* (datum), *durata* (trvání), *inizio* (začátek), *scadenza* (splatnost závazků ze smlouvy)
- l) které označují další relevantní skutečnosti: *effetti* (účinky), *prova* (důkaz)
- m) které označují oprávněné subjekty: *agente* (zástupce n. agent), *amministratore* (osoba pověřená obchodním vedením společnosti)

Consegna označuje odevzdání věci

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atto della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
consegna al vettore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei beni all'erede	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dei documenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei titoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna del testamento	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna del titolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna della cosa	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna della cosa locata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna delle cose mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna delle merci	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dell'immobile	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dell'immobile al sequestratario	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dell'opera	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna di un immobile	s.f.	N+P+(Ai+N)N
atto di consegna	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
data della consegna	s.f.	N+P+(Ad+N)N
esecuzione forzata per consegna	s.f.	(N+A)N+P+N
luogo della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
luogo di consegna	s.m.	N+P+N
luogo di consegna dell'acqua	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
mancata consegna	s.f.	A+N
momento della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
omessa consegna	s.f.	A+N
verbale di consegna	s.m.	N+P+N

Consegna kolokuje s výrazy,

- které označují objekt odevzdání: *beni* (věci), *documenti* (doklady), *titoli* (cenné papíry), *testamento* (závěť), *cosa* (věc), *opera* (dílo)
- které označují subjekt, kterému je daná věc odevzdána: *vettore* (dopravce), *erede* (dědic), *sequestratario* (uschovatel sporné věci)
- které označují právně relevantní skutečnosti: *luogo* (místo), *data* (datum), *momento* (okamžik), *obbligo* (povinnost), *verbale* (protokol n. zápis)
- které označují reprobované jednání: *omessa consegna* (odevzdání, k němuž nedošlo)
- které označují individuální právní akt státního orgánu: *esecuzione forzata per consegna* (výkon rozhodnutí na vydání věci)

12.2.4. Individuální právní akty

Individuální právní akty jsou projevy vůle orgánů veřejné moci, kterými rozhodují o právech a povinnostech nebo je autoritativně potvrzují (GERLOCH, 2009 : 147).

Abrogazione označuje *zrušení* (zákona či jiného předpisu se silou zákona).

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abrogazione degli articoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
abrogazione della legge	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abrogazione delle leggi razziali	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Abrogazione kolokuje s výrazy, které označují zákon či jeho část: *legge, articolo*.

Adozione označuje *osvojení (adopci)*, ale také *přijetí* v běžném významu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
adozione da parte del tutore	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ad+N)N	osvojení
adozione dei minori	s.f.	N+P+(Ad+N)N	osvojení
adozione di persone maggiori di età	s.f.	N+P+[N+(A+P+N)A]N	osvojení
adozione di provvedimenti	s.f.	N+P+N	přijetí opatření
consenso per l'adozione	s.m.	N+P+(Ad+N)N	osvojení
decreto di adozione	s.m.	N+P+N	osvojení
disciplina dell'adozione dei minori	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N	osvojení
divieto di adozione	s.m.	N+P+N	osvojení
effetti dell'adozione	s.m.	N+P+(Ad+N)N	osvojení
forme dell'adozione	s.f.	N+P+(Ad+N)N	osvojení
revoca dell'adozione	s.f.	N+P+(Ad+N)N	osvojení

Adozione ve významu *osvojení (adopce)* kolokuje s výrazy,

- které označují osoby, které mohou být adoptovány: *minori* (nezletilí), *persone maggiori di età* (osoby zletilé)
- které označují osobu osvojitele, jehož se týká zvláštní právní režim: *tutore* (poručník)
- které označují typ rozhodnutí soudu, který o osvojení rozhoduje: *decreto* (usnesení)
- které označují právní modus: *divieto* (zákaz)
- které označují další právně relevantní skutečnosti: *effetti* (účinky), *forme* (formy), *revoca* (odvolání)

Affidamento označuje *svěření* dítěte do péče

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
----------	-----------	-----------

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
affidamento dei figli	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affidamento dei minori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affidamento del figlio naturale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
affidamento del minore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Affidamento kolokuje s výrazy, které označují dítě (*figlio*), dítě narozené mimo manželský poměr (*figlio naturale*) či nezletilce (*minore*).

Ammortamento označuje *umoření* v právním významu (způsob poskytnutí právní ochrany tomu, kdo ztratil listinu nezbytnou k uplatnění práva, nebo jehož listina byla zničena), tak *umoření* (*amortizaci*) či *odpis* v ekonomicko-právním významu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
ammortamento dei titoli al portatore	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
ammortamento dei titoli all'ordine	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
ammortamento delle immobilizzazioni materiali	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ammortamento delle relative obbligazioni	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
criteri di ammortamento	s.m.	$N+P+N$
effetti dell'ammortamento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
piano di ammortamento	s.m.	$N+P+N$
procedura di ammortamento	s.f.	$N+P+N$

Ammortamento kolokuje v právním významu *umoření* s výrazy,

- které označují listinu: *titoli al portatore* (cenné papíry na doručitele), *titoli all'ordine* (cenné papíry na řad), *obbligazioni* (dluhopisy)
- které označují řízení: *procedura*

Ammortamento v právně-ekonomickém významu *umoření* (*odpis*) kolokuje s výrazy,

- které označují předmět *umoření*: *immobilizzazioni materiali* (investiční majetek)
- které označují další relevantní skutečnosti: *criteri*, *piano*.

Výraz *effetti* (účinky) je společný pro oba významy.

Annotazione označuje *zápis*, *záznam* do veřejného rejstříku, knihy, případně též *záznam* na určitou listinu.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annotazione a favore di un possessore successivo	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ai+N)N+A]N$
annotazione a margine dell'atto di nascita	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione a tergo di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione a tergo di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione degli atti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione del rilascio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione del trasferimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione del vincolo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione del vincolo dotale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
annotazione della cancellazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione della data	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione di atti	s.f.	$N+P+N$
annotazione di cessione	s.f.	$N+P+N$
annotazione di domande	s.f.	$N+P+N$
annotazione di sentenze	s.f.	$N+P+N$
annotazione di surrogazione	s.f.	$N+P+N$
annotazione in calce di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in calce di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in margine all'atto del matrimonio	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
annotazione in margine all'ipoteca	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
annotazione in margine dell'atto di nascita	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione in margine di un documento	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione in margine di una quietanza	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
annotazione nel libro dei soci	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
annotazione nel registro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazione nel registro delle persone giuridiche	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N]N$
annotazione nel registro dell'emittente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
annotazione sul giornale di bordo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione sul giornale nautico	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
annotazione sul ruolo d'equipaggio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione sul titolo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni nel registro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni sul libretto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni sul titolo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
forme per l'annotazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Annotazione kolokuje s výrazy,

- ktelé označují objekt zápisu: *atti*, *trasferimento* (převod), *vincolo* (vinkulace), *vincolo dotale* (věnný závazek), *cessione* (postoupení, cese), *data*, *sentenza*, *surrogazione* (nastoupení do práv jiné osoby, subrogace)
- ktelé označují listinu, na níž je zápis proveden: *documento*, *atto di nascita* (rodný list), *quietanza* (kvitance), *atto di matrimonio* (oddací list), *titolo* (cenný papír), *ipoteca* (zde listina osvědčující zřízení hypotečního zástavního práva)
- ktelé označují veřejný rejstřík či knihu: *libro dei soci* (kniha společníků), *registro delle persone giuridiche* (rejstřík právnických osob), *giornale di bordo* (palubní kniha), *giornale nautico* (plavební deník), *registro dell'emittente* (rejstřík emitenta)
- ktelé označují místo zápisu na daném dokumentu: *a / in margine di* (na pravý / levý okraj), *in calce di* (na horní / dolní okraj), *a tergo di* (na rub)

Cancellazione označuje výmaz zápisu z veřejného rejstříku či seznamu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cancellazione consentita dalle parti interessate	s.f.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A
cancellazione dagli albi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dagli elenchi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dall'albo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dall'elenco	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione della società	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione della società dal registro delle imprese	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cancellazione della trascrizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dell'ipoteca	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione dell'iscrizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione di ipoteca	s.f.	N+P+N
cancellazione d'ufficio	s.f.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cancellazione ordinata con sentenza	s.f.	N+(A+P+N)A
cancellazione parziale dell'iscrizione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
cancellazione sotto condizione	s.f.	N+P+N
cancellazione totale dell'iscrizione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
capacità per consentire la cancellazione	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
annotazione della cancellazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
domanda di cancellazione	s.f.	N+P+N
formalità per la cancellazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
provvedimento di cancellazione	s.m.	N+P+N
rifiuto di cancellazione	s.m.	N+P+N

Cancellazione kolokuje s výrazy,

- a) které označují objekt výmazu: *società*, *trascrizione* (vklad určitého práva), *iscrizione* (zápis, vklad), *ipoteca* (hypoteční zástavní právo)
- b) které označují rejstřík nebo seznam: *albo*, *elenco*, *registro delle imprese*
- c) které označují důvod výmazu: *cancellazione d'ufficio* (výmaz z úřední povinnosti), *c. ordinata con sentenza* (výmaz na základě soudního rozhodnutí), *c. consentita dalle parti interessate* (výmaz z iniciativy obou zúčastněných stran)
- d) které označují právně relevantní charakteristiky: *parziale*, *totale*, *sotto condizione*
- e) které označují související právní jednání: *domanda* (žádost), *rifiuto* (odepření)
- f) které označují jednání příslušného orgánu: *provvedimento* (usnesení, opatření), *annotazione* (zápis)

12.2.5. Kategorie dalších právních pojmů obtížně klasifikovatelných

Acquisto označuje *nabytí* určité věci či práva.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquisti a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N
acquisto a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N
acquisto a titolo di erede	s.m.	N+(P+N+P)P+N
acquisto a titolo gratuito	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto a titolo oneroso	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto a titolo particolare	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto all'incanto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto dall'erede apparente	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
acquisto dei beni da parte dello Stato	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N
acquisto dei diritti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto dei frutti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del diritto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del legato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto del possesso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto della nuda proprietà	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto della proprietà	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto della qualità di socio	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
acquisto delle obbligazioni convertibili in azioni	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+(A+P+N)A]N
acquisto delle proprie azioni	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto delle proprie quote	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
acquisto dell'eredità	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acquisto di azioni proprie	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di beni immobili	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di beni mobili	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
acquisto di case popolari	s.m.	N+P+(N+A)N
acquisto di crediti	s.m.	N+P+N
acquisto di immobili	s.m.	N+P+N
acquisto di legato	s.m.	N+P+N
acquisto di proprietà della cosa ritrovata	s.m.	N+P+[N+P+[(Ad+N)N+A]N]N
acquisto di quote	s.m.	N+P+N
acquisto di un titolo all'ordine	s.m.	N+P+[(Ai+N)N+P+(Ad+N)N]N
acquisto in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
acquisto per accrescimento	s.m.	N+P+N
atti di acquisto	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atto dell'acquisto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
atto di acquisto	s.m.	N+P+N
costo di acquisto	s.m.	N+P+N
effetti dell'acquisto del possesso	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
modi di acquisto della proprietà	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
momento dell'acquisto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
motivi degli acquisti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto dell'acquisto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
prezzo di acquisto	s.m.	N+P+N
titolo di acquisto	s.m.	N+P+N
trascrizione dell'acquisto	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Acquisto kolokuje s výrazy,

- a) které označují právně relevantní charakteristiku nabytí: *acquisto a causa di morte* (nabytí pro případ smrti), *a titolo gratuito* (bezúplatné nabytí), *a titolo oneroso* (úplatné nabytí), *per accrescimento* (nabytí přírůstkem věci), *all'incanto* (nabytí věci v dražbě), *di / in buona fede* (nabytí v dobré víře)
- b) které označují objekt nabytí: *diritti* (práva), *beni* (věci), *frutti* (plody, přírůstky), *legato* (odkaz), *possesso* (držba), *proprietà* (vlastnictví), *nuda proprietà* (holé vlastnictví), *qualità di socio* (postavení společníka), *obbligazioni convertibili in azioni* (dluhopisy převoditelné na akcie), *crediti* (pohledávky), *titolo all'ordine* (cenný papír na řad)
- c) které označují právního předchůdce: *erede apparente* (zdánlivý dědic)
- d) které označují právně relevantní skutečnosti, které jsou obvykle s nabytím spojovány: *costo* (cena n. náklady), *prezzo* (cena), *momento* (okamžik), *motivi* (důvody), *titolo* (titul, tzv. právní důvod), *effetti* (účinky)

Annullabilità označuje *relativní neplatnost*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annullabilità del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annullabilità della nomina degli amministratori	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annullabilità nel contratto plurilaterale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annullabilità per cosa giudicata	s.f.	N+P+(N+A)N
annullabilità per falsità di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N
annullabilità per scoperta di documenti	s.f.	N+P+(N+P+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
eccezione di annullabilità	s.f.	N+P+N
motivo di annullabilità	s.m.	N+P+N

Annullabilità kolokuje s výrazy,

- které označují jednání stížené relativní neplatností: *contratto* (smlouva), *nomina* (jmenování)
- které označují důvod relativní neplatnosti: *cosa giudicata* (rozsouzená věc), *falsità di documenti* (falešnost dokumentů), *scoperta di documenti* (odhalení dokumentů)
- které označují další právně relevantní skutečnosti: *eccezione* (námitka), *motivo* (důvod)

Buona fede označuje *dobrou víru*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
buona fede	sf.	A+N
buona fede del compratore	s.f.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
buona fede dell'acquirente	s.f.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
acquisto di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
acquisto in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
coniuge superstite di buona fede	s.m.	(N+A)N+P+(A+N)N
diritti dei coniugi in buona fede	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N
interpretazione di buona fede	s.f.	N+P+(A+N)N
possesso di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
possessore in buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
terzi di buona fede	s.m.	N+P+(A+N)N
utili percepiti in buona fede	s.m.	N+[A+P+(A+N)N]A

Buona fede kolokuje s výrazy,

- které označují subjekty práva, jimž je dobrá víra přisuzována: *acquirente* (nabyvatel), *compratore* (kupující), *coniuge superstite* (pozůstalý manžel), *possessore* (držitel), *terzi* (třetí osoby)
- které označují faktický stav, k němuž se dobrá víra vztahuje: *possesso* (držba)
- které označují objekt právního jednání v dobré víře: *utili* (užitky)

Buon costume označuje *dobré mravy*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
buon costume	s.m.	A+N
offesa al buon costume	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N

Buon costume ve vyexcerpovaném materiálu kolokuje pouze s výrazem *offesa* (urážka)

Buon padre di famiglia označuje *řádného hospodáře*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
buon padre di famiglia	s.m.	A+(N+P+N)N

Caso fortuito označuje *náhodu*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
caso fortuito	s.m.	N+A

Buon padre di famiglia a *caso fortuito* ve vyexcerpovaném materiálu nevstupují do kolokací s žádnými dalšími nominálními výrazy

Capacità označuje **1) způsoblost** **2)** v užším významu též *svéprávnost* **3) schopnost** v běžném významu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
capacità a prestare il proprio lavoro	s.f.	N+P+[Vinf+[Ad+(A+N)N]N]Vinf
capacità a transigere	s.f.	N+P+Vinf
capacità del minore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità del rappresentante	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità del rappresentato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità del testatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità delle parti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità delle persone	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità delle persone fisiche	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
capacità dell'emancipato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità dell'inabilitato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità di agire	s.f.	N+P+Vinf
capacità di alienare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di compiere gli atti che non	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf+PropRest

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
eccedono l'ordinaria amministrazione		
capacità di compiere tutti gli atti per i quali non sia stabilita un'età diversa	s.f.	$N+P+\{Vinf+[A+(Ad+N)N]N\}Vinf+PropRest$
capacità di contrattare	s.f.	$N+P+Vinf$
capacità di disporre dei diritti che formano oggetto della lite	s.f.	$N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf+PropRest$
capacità di disporre dei propri beni	s.f.	$N+P+\{Vinf+P+[Ad+(A+N)N]N\}Vinf$
capacità di disporre per donazione	s.f.	$N+P+(Vinf+P+N)Vinf$
capacità di disporre per testamento	s.f.	$N+P+(Vinf+P+N)Vinf$
capacità di donare	s.f.	$N+P+Vinf$
capacità di intendere e di volere	s.f.	$N+P+(Vinf+Cong+P+Vinf)Vinf$
capacità di lavoro	s.f.	$N+P+N$
capacità di lavoro professionale o casalingo	s.f.	$N+P+[N+(A+Cong+A)A]N$
capacità di obbligarsi	s.f.	$N+P+Vinf$
capacità di ricevere per donazione	s.f.	$N+P+(Vinf+P+N)Vinf$
capacità di ricevere per testamento	s.f.	$N+P+(Vinf+P+N)Vinf$
capacità di succedere	s.f.	$N+P+Vinf$
capacità giuridica	s.f.	$N+A$
capacità lavorativa	s.f.	$N+A$
capacità per consentire la cancellazione	s.f.	$N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf$
capacità richiesta per liberare il debitore	s.f.	$N+\{A+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf\}A$
difetto di capacità	s.m.	$N+P+N$

Capacità ve významu 1) *způsobilost* 2) *svěprávnost* kolokuje s výrazy,

- a) které označují subjekt práva: *minore* (nezletilý), *emancipato* (nezletilý, který nabyl svěprávnosti), *inabilitato* (osoba s omezenou svěprávností), *parti* (strany právního jednání), *persona fisica* (fyzická osoba n. člověk) *rappresentato* (zastoupený), *rappresentante* (zástupce), *testatore* (zůstavitel)
- b) které označují právní jednání, k němuž je subjekt způsobilý: *agire* (jednat tj. tzv. svěprávnost), *alienare* (zcizovat), *compiere gli atti che non eccedono l'ordinaria amministrazione* (vykonávat jednání n. úkony, které nepřekračují běžnou správu), *compiere gli atti per i quali non sia stabilita un'età diversa* (vykonávat jednání n. úkony, pro který není stanoven jiný věk), *contrattare* (uzavírat smlouvy n. smluvně se zavazovat), *disporre dei diritti che formano oggetto della lite* (disponovat n. nakládat právy, které jsou předmětem sporu),

disporre dei propri beni (disponovat n. nakládat vlastním jménem), *disporre per donazione / di donare* (činit darování), *disporre per testamento* (pořizovat závěti), *intendere e volere* (zamýšlet a chtít, tj. způsobilost rozumová a volní), *obbligarsi* (zavazovat se), *ricevere per donazione* (přijímat darování), *ricevere per testamento* (přijímat ze závěti), *succedere* (dědit, tj. dědická způsobilost), *consentire la cancellazione* (povolit výmaz), *liberare il debitore* (zprostit dlužníka plnění), *prestare il proprio lavoro* (poskytovat vlastní práci), *transigere* (uzavírat smír)

- c) který označuje nedostatek: *difetto di capacità* (chybějící způsobilost n. svéprávnost, nedostatek způsobilosti n. svéprávnosti)
- d) *capacità* s kolokátem *giuridica* označuje institut právní subjektivity, tj. způsobilosti k právům a povinnostem

Capacità ve významu *schopnost* (způsobilost v běžném slova smyslu) kolokuje s výrazy *lavoro* (práce), *lavoro professionale o casalingo* (práce profesionální nebo vykonávaná v domácnosti), s adjektivem *lavorativa* (pracovní).

Causa označuje 1) *důvod*, tedy to, čím se ospravedlňuje či vyvrací oprávněnost něčeho 2) *hospodářský důvod* neboli *kauzu* smlouvy 3) *případ* ve významu očekávané, případně též eventuální možnosti 4) *případ soudní* 5) v přeneseném významu též *žalobu*.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
causa del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N	kauza
causa dell'inabilitazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N	důvod
causa dell'indegnità	s.f.	N+P+(Ad+N)N	důvod
causa dell'interdizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N	důvod
causa di dispensa	s.f.	N+P+N	důvod
causa di estinzione della persona giuridica	s.f.	N+P+[N+P+[(Ad+N)N+A]N]N	důvod
causa di evizione	s.f.	N+P+N	důvod
causa di nullità	s.f.	N+P+N	důvod
causa di revocazione	s.f.	N+P+N	důvod
causa di scioglimento del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N	důvod
causa d'invalidità del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N	důvod
causa estintiva dell'obbligazione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N	důvod
causa illecita	s.f.	N+A	kauza
causa imputabile all'alienante	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A	důvod

Kolokace	Gram.kat.	Struktura	Poznámka
causa promossa contro il debitore principale	s.f.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A	žaloba
acquisti a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N	případ ¹
acquisto a causa di morte	s.m.	N+(P+N+P)P+N	případ ¹
arricchimento senza causa	s.m.	N+P+N	důvod
avente causa	s.m.	(Vppres+N)N	právní nástupce
recesso per giusta causa	s.m.	N+P+(A+N)N	důvod
revoca per giusta causa	s.m.	N+P+(A+N)N	důvod
trattazione della causa	s.f.	N+P+(Ad+N)N	případ ²

Causa ve významu **1) důvod**, tedy to, čím se ospravedlňuje či vyvrací oprávněnost něčeho kolokuje se výrazy,

- které označují právní jednání, které má být zdůvodněno: *inabilitazione* (omezení svéprávnosti), *indegnità* (dědická nezpůsobilost), *interdizione* (zbavení svéprávnosti), *dispensa* (dispens n. prominutí), *estinzione della persona giuridica* (zánik právnické osoby), *evizione* (vypuzení z držby), *revocazione* (odvolání), *scioglimento del contratto* (rozvázání smlouvy), *arricchimento* (obohacení), *recesso* (odstoupení), *revoca* (odvolání)
- které označují neplatnost, která je důvodná: *nullità* (absolutní neplatnost), *invalidità* (neplatnost)
- které označují právní účinky důvodu: *causa estintiva dell'obbligazione* (důvod, který má za následek zánik závazku)
- které označují právně relevantní charakteristiku důvodu: *giusta causa* (oprávněný důvod), *causa imputabile all'alienante* (důvod přičitatelný zciziteli)

Causa ve významu *hospodářský důvod* neboli *kauza* smlouvy kolokuje s výrazy,

- které označují smlouvu: *causa del contratto* (kauza smlouvy)
- které označují právně relevantní charakteristiku kauzy smlouvy: *causa illecita* (nedovolená kauza)

Causa ve významu *případ* jakožto očekávaná či eventuelní možnost kolokuje s výrazy,

- které označují smrt jakožto právní událost: *morte* (smrt)

- b) které označují právní jednání: *acquisto / acquisti a causa di morte* (nabytí pro případ smrti)

Causa ve významu *soudní případ* kolokuje s výrazem *trattazione* (projednávání).

Causa v přeneseném významu *žaloba* kolokuje s výrazy *promossa contro il debitore* (žaloba podaná proti dlužníkovi).

Causa ve spojení s přítomným přičestím slovesa *avere* vytváří komplexní lexii *avente causa* (právní nástupce).

Chiusura označuje *uzavření* či *ukončení* určité činnosti, případně uzavření určitého objektu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
chiusura del conto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura del fallimento	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura del fondo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura della liquidazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura della liquidazione coatta amministrativa	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+(A+A)A]N
chiusura della tutela	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura dell'esercizio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
chiusura dell'esercizio annuale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio in corso	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+N
chiusura dell'esercizio precedente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio sociale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'esercizio successivo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
chiusura dell'inventario	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Chiusura kolokuje s právně relevantními skutečnostmi, které jsou způsobilé k tomu, aby byly uzavřeny či ukončeny: *conto* (účet), *fallimento* (úpadkové řízení), *fondo* (nemovitost), *liquidazione* (likvidace), *tutela* (poručenství), *esercizio* (účetní období), *inventario* (soupis majetku).

Condizione označuje **1) podmínku** (stav, poměry) ve významu okolností, za nichž daný jev probíhá **2) podmínku** ve významu nezbytného předpokladu určitého jevu,

případně též podmíněnou vlastnost právního jednání. Oba významy však v mnoha případech splývají. Následující klasifikace je tak pouze orientační.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
condizione contraria	s.f.	N+A
condizione dei luoghi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizione del fondo servente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizione delle parti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizione di monopolio	s.f.	N+P+N
condizione di non dare	s.f.	N+P+(Adv+Vinf)Vinf
condizione di non fare	s.f.	N+P+(Adv+Vinf)Vinf
condizione di reciprocità	s.f.	N+P+N
condizione di reversibilità	s.f.	N+P+N
condizione giuridica dei beni patrimoniali	s.f.	(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N
condizione giuridica del demanio pubblico	s.f.	(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N
condizione illecita	s.f.	N+A
condizione impossibile	s.f.	N+A
condizione meramente potestativa	s.f.	N+(Adv+A)A
condizione nel contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizione patrimoniale	s.f.	N+A
condizione risolutiva	s.f.	N+A
condizione sociale del titolare del diritto	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizione sospensiva	s.f.	N+A
condizione sospensiva potestativa senza termine	s.f.	[N+(A+A)A]N+P+N
acquirente di un diritto sotto condizione risolutiva	s.m.	N+P+[(Ai+N)N+P+(N+A)N]N
adempimento della condizione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
avveramento della condizione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cancellazione sotto condizione	s.f.	N+P+N
pendenza della condizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
retroattività della condizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rinunzia fatta sotto condizione	s.f.	N+(A+P+N)A

Condizioni – tvar plurálu

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
condizioni dei fondi vicini	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni del matrimonio putativo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni del mercato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni del prestito	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni del trasporto	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
condizioni della dichiarazione di morte presunta	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$
condizioni della famiglia	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizioni della prelazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizioni della vendita degli immobili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni dell'altro coniuge	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
condizioni determinate del coniuge	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni di abituale infermità di mente	s.f.	$N+P+[A+(N+P+N)N]N$
condizioni di esecuzione del lavoro	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni di gestione dell'albergo	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni di miglior favore	s.f.	$N+P+(A+N)N$
condizioni di vedovanza	s.f.	$N+P+N$
condizioni economiche dei figli	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche dei genitori	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche del defunto	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche del donante	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni generali di contratto	s.f.	$(N+A)N+P+N$
condizioni igieniche locali	s.f.	$N+(A+A)A$
condizioni illecite	s.f.	$N+A$
condizioni impossibili	s.f.	$N+A$
condizioni inique	s.f.	$N+A$
condizioni meno onerose	s.f.	$N+(Adv+A)A$
condizioni necessarie per contrarre matrimonio	s.f.	$(N+A)N+P+(Vinf+N)Vinf$
condizioni patrimoniali	s.f.	$N+A$
condizioni patrimoniali dei contraenti	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni per la concessione del brevetto	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per la costituzione della servitù	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per la registrazione dei marchi	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per l'azione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizioni per l'esercizio dell'azione di riduzione	s.f.	$N+P+\{[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N\}N$
condizioni per l'eventuale recesso	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
condizioni più onerose	s.f.	$N+(Adv+A)A$
condizioni richieste per l'interdizione	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
condizioni stabilite dalla legge speciale	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
condizioni statiche dell'edificio	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni sulla quota spettante ai legittimari	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+P+(Ad+N)N]A\}N$
adempimento delle condizioni stabilite	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+[A+P+(Ad+N)N]A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
dalla legge		
concorso delle condizioni richieste dalla legge	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+P+(Ad+N)N]A\}N$

Condizione ve významu *podmínka, situace, poměry* kolokuje s výrazy,

- a) které označují objekt, jednání, případně stav: *abituale infermità di mente* (trvající duševní nezpůsobilost), *famiglia* (rodina), *fondo servente* (služebná nemovitost), *fondi vicini* (sousední nemovitosti), *luoghi* (místa), *beni patrimoniali* (majetek), *demanio pubblico* (veřejný majetek n. veřejný statek), *gestione dell'albergo* (správa hotelu), *mercato* (trh), *condizioni economiche dei figli* (majetkové poměry dětí), *condizioni economiche dei genitori* (majetkové poměry rodičů), *condizioni economiche del defunto* (majetkové poměry zesnulého), *condizioni economiche del donante* (majetkové poměry dárce), *condizioni patrimoniali dei contraenti* (majetkoprávní poměry smluvních stran), *matrimonio putativo* (domnělé manželství), *monopolio* (monopol), *parti* (strany), *condizioni statiche dell'edificio* (statické podmínky budovy), *vedovanza* (vdovství)
- b) které označují vlastnost podmínky: *reciprocità* (vzájemnost), *riversibilità* (možnost pokračovat v plnění jiné osobě, než původnímu oprávněnému), *condizioni patrimoniali* (majetkové podmínky), *condizioni igieniche locali* (místní hygienické podmínky), *condizioni inique* (nerovné podmínky), *condizioni meno onerose* (méně nákladné podmínky), *condizioni più onerose* (více nákladné podmínky), *condizioni di miglior favore* (nejvýhodnější podmínky)

Condizione ve významu *podmínka jako nutný předpoklad*, případně *podmíněná vlastnost právního jednání*, kolokuje s výrazy

- a) které označují podmíněné jednání: *azione* (žaloba), *azione di riduzione* (žaloba na snížení dědického podílu), *non dare* (nedat), *non fare* (nekonat), *prelazione* (předkup), *vendita degli immobili* (prodej nemovitostí), *esecuzione del lavoro* (provedení práce), *condizioni per contrarre matrimonio* (podmínky pro uzavření manželství), *concessione del brevetto* (koncese patentu), *costituzione della servitù* (zřízení služebnosti), *registrazione dei*

marchi (registrace ochranných známek), *recesso* (odstoupení), *interdizione* (zbavení svéprávnosti), *quota spettante ai legittimari* (podíl náležející zákonným dědicům)

- b) které označují druh podmínky: *condizione contraria* (opačná podmínka), *illecita* (nedovolená), *impossibile* (nemožná), *condizione meramente potestativa* (potestativní podmínka), *risolutiva* (rozvazovací), *sospensiva* (odkladná n. suspenzivní), *sospensiva potestativa senza termine* (suspenzivní potestativní bez stanovení lhůty)
- c) které označují individuální úkon orgánu státní moci: *condizioni della dichiarazione di morte presunta* (podmínky prohlášení za mrtvého)
- d) které označují stav podmínky: *avveramento* (skutečnost, kdy nezbytná podmínka nastala), *pendenza* (stav, kdy nezbytná podmínka ještě nenastala), *adempimento* (splnění), *concorso* (souběh)
- e) které označují vlastnost podmínky: *retroattività* (zpětná účinnost)

Colpa označuje v širším slova smyslu *zavinění*, v užším *nedbalost*. V rámci zákonné úpravy závazkových vztahů je však chápána jako „*imputabilità dell'inadempimento stesso, indipendentemente che esso sia stato causato effettivamente dalla colpa (nedbalost) o dal dolo (dolus, zlý úmysl, úmyslné zavinění)*“ (BESSONE, 2001 : 500). V daném kontextu se tak význam slova *colpa* blíží českému *zavinění*.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colpa del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del compratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del conduttore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del creditore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del pubblico ufficiale	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
colpa dell'albergatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa dell'appaltatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa di terzi	s.f.	N+P+N
colpa grave	s.f.	N+A
colpa grave del contraente	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave del vettore	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave dell'assicurato	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
gravità della colpa	s.f.	N+P+(Ad+N)N
propria colpa	s.f.	A+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
responsabilità per colpa	s.f.	N+P+N
responsabilità per colpa dell'albergatore	s.f.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N

Colpa kolokuje se výrazy,

- které označují subjekt, jemuž je nesplnění závazku přičitatelné: *comodatario* (zapůjčitel), *compratore* (kupující), *conduttore* (pachtýř n. nájemce), *creditore* (věřitel), *pubblico ufficiale* (úřední osoba), *albergatore* (hoteliér), *appaltatore* (zhotovitel), *terzi* (třetí osoby), *contraente* (smluvní strana n. kontrahent), *vettore* (dopravce), *assicurato* (pojištěný)
- které označují závažnost: *colpa grave* (závažné zavinění)
- které označují skutečnost, že zavinění je přičitatelné jednajícímu subjektu: *propria colpa* (vlastní zavinění)
- které označují odpovědnost, která ze zavinění plyne: *responsabilità* (odpovědnost)

Concorso označuje *souběh, konkurenci*. Označuje též *spoluúčast*, např. na nákladech.

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
concorso con i figli	s.m.	N+P+(Ad+N)N
concorso con legittimari	s.m.	N+P+N
concorso dei creditori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
concorso dei partecipanti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
concorso dei privilegi con ipoteche sugli autoveicoli	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
concorso dei proprietari nella spesa	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
concorso del coniuge con i figli	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
concorso del coniuge e dei genitori	s.m.	[N+P+(Ad+N)N]N+Cong+P+(Ad+N)N
concorso del fatto colposo del creditore	s.m.	N+P+{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N}N
concorso delle condizioni richieste dalla legge	s.m.	N+P+{(Ad+N)N+[A+P+(Ad+N)N]A}N
concorso di ascendenti legittimi e coniuge	s.m.	[N+P+(N+A)N]N+Cong+N
concorso di aventi diritto	s.m.	N+P+(Vppres+N)N
concorso di coniuge e figli	s.m.	(N+P+N)N+Cong+N
concorso di crediti	s.m.	N+P+N
concorso di crediti egualmente privilegiati	s.m.	N+P+[N+(Adv+A)A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
concorso di genitori o ascendenti con fratelli e sorelle	s.m.	$[N+P+(N+Cong+N)N]N+P+(N+Cong+N)N$
concorso di legittimari con altri successibili	s.m.	$(N+P+N)N+P+(A+N)N$
concorso di obblighi	s.m.	$N+P+N$
concorso di più obbligati	s.m.	$N+P+(A+N)N$
concorso di privilegi speciali con crediti pignoratizi	s.m.	$[N+P+(N+A)N]N+P+(N+A)N$
concorso di reati	s.m.	$N+P+N$
concorso negli oneri	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso nel delitto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso nel reato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Concorso kolokuje s výrazy,

- a) které označují subjekty právního jednání: *figli* (děti), *creditori* (věřitelé), *legittimari* (dědici ze zákona), *partecipanti* (účastníci), *proprietari* (vlastníci), *ascendenti legittimi* (předkové z legitimního právního poměru), *coniuge* (manžel), *aventi diritto* (oprávnění), *genitori* (rodiče), *fratelli e sorelle* (sourozenci), *obbligati* (povinní), *successibili* (nepominutelní dědici)
- b) které označují objekty právního jednání a práva: *privilegi* (přednostní práva), *ipoteche sugli autoveicoli* (hypoteční zástavní práva na motorová vozidla), *obblighi* (povinnosti), *crediti* (pohledávky), *privilegi speciali* (přednostní pohledávky), *crediti pignoratizi* (pohledávky zajištěné zástavním právem)

Concorso ve spojení s výrazem *reato* a *delitto* vytváří trestněprávní termíny. *Concorso di reati* označuje souběh trestných činů, *concorso nel delitto* / *concorso nel reato* označuje spolupachatelství.

Confusione označuje *splynutí* jako způsob zániku závazků

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
effetti della confusione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
estinzione per confusione	s.f.	N+P+N

Confusione kolokuje s výrazy *effetti* (účinky) a *estinzione* (zánik).

12.3. Závěr

Zkoumány byly pravostranné i levostranné kolokáty příslušné báze z hlediska jejich konceptuální kombinability. V rámci daného souboru nebyl zjištěn žádný konceptuální rozpor, což plyne z četby excerpce uvedených v příloze číslo 8, a je potvrzeno konkrétní analýzou reprezentativního vzorku kolokací.

Při analýze pravostranných kolokátů se prokázalo, že se zde vyskytují kolokace dvojího typu. Za prvé jsou to kolokace tzv. terminologického typu (ČERMÁK, 2010 : 314 – 315; HEID, 1994 – 237 – 240; MARTIN, 1997 : 46), v nichž kolokáty vyjadřují subkategorie báze jakožto právního termínu, respektive institutu či základního pojmu. Za všechny uveďme např. *bene mobile*, *bene immobile*, *bene fungibile*, *bene futuro*, *bene personale*, *bene indiviso*; condizione *lecita*, *condizione illecita*, *condizione impossibile*, *condizione sospensiva*, *condizione risolutiva*, *condizione di fare*, *condizione di dare*; contratto *aleatorio*, *contratto bancario*, *contratto collettivo di lavoro*, *contratto di agenzia*, *contratto di riassicurazione*, *contratto di spedizione*, *contratto di trasporto*.

Za druhé jsou to kolokace, kdy kolokáty označují právní vztahy (poměry), jednání, subjekty, objekty či jiné právně relevantní skutečnosti a události, se kterými konceptuální referent báze primárně vstupuje do interakce v té oblasti mimojazykové reality, jenž je předmětem právní úpravy. Jmenujme např. *bene gravato*, *bene ipotecato*, *bene rubato*, *bene smarrito*, *bene sottoposto a pignoramento*, *bene del minore*, *bene della successione*, *bene di uso strettamente personale di ciascun coniuge*; condizione *del fondo servente*, *condizione dei luoghi*, *condizioni del mercato*, *condizioni economiche del defunto*, *condizioni patrimoniali dei contraenti*; contratto *concluso dal rappresentante*, *contratto convalidato*, *contratto concluso in istato di pericolo*, *contratto sottoposto a termine*.

Z analýzy levostranných kolokátůází uvedených v analytickém indexu vyplynulo, že z hlediska významu konceptuální informace je třeba rozlišovat případy, kdy je kolokát vyjádřen adjektivem či adjektivní skupinou (např. A+A), nebo naopak substantivem, respektive substantivní skupinou. Levostranné kolokáty adjektivní povahy označovaly subkategorie termínu (institutu, základního pojmu), např. *nuda proprietà* (holé vlastnictví), *ordinaria amministrazione* (běžná správa), *straordinaria amministrazione* (mimořádná správa), *ultima volontà* (poslední vůle), *pubblico registro* (veřejný rejstřík), *pubblica amministrazione* (veřejná správa). Levostranné kolokáty substantivní povahy naopak v naprosté většině případů označovaly související právní jednání (např. *recesso*, *revoca*, *nomina*, *vendita*, *acquisto*), nezbytné náležitosti právního jednání, jako je ujednání o čase a místě (*tempo*, *luogo*), či jiné právně relevantní skutečnosti a události (*valore*, *prezzo*, *numero*, *nascita*, *morte*, *invalidità*). V rámci této skupiny kolokátů je patrná značná obecnost vyjádření (*tempo*, *data*, *luogo*, *numero*, *quota*), což je dáno obecným charakterem zkoumaného textu (viz kapitola *Codice civile*).

V ojedinělých případech spojení levostranného kolokátu a báze vytvářelo samostatnou terminologickou jednotku, např. *polizza di assicurazione* (pojistka). V případech typu *società per azioni* (společnost na akcie) či *società in accomandita per azioni* (komanditní společnost na akcie) došlo k vytvoření samostatné terminologické jednotky, které jsou však podkategoriemi obecnějšího pojmu *società commerciale* (obchodní společnost).

Tento závěr je však relativní, neboť záleží na volbě báze. Spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2010 : 283) chápeme bázi (hlavu) jako výchozí komponent kolokace, zatímco kolokát je ten prvek, který k výchozímu jen přibývá. Výše uvedené kolokáty by bylo možné zkoumat též jako báze kolokace, a zjišťovat, se kterými nositeli právní informace se preferenčně spojují.

Kolokace, které byly předmětem našeho zkoumání, potvrzují tezi o pravidelnosti kolokací v odborném jazyce (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4; TUTIN, 2010a : 56). Problematická však zůstává otázka, zda jsou také předvídatelné. Pro znalce práva, a především práva občanského, jsou tyto kolokace zcela jistě předvídatelné a interpretovatelné. Poměrně nepředvídatelné jsou však pro běžného uživatele příslušného jazyka, který postrádá dodatečnou právní kompetenci.

Kolokace jsou tak pro něj obtížně interpretovatelné, protože obvykle nezná konceptuální právní obsah, jímž jsou dané kolokace nadány.

Nelze však plně souhlasit s tezí Hausmanna a Blumenthala (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4), že mluvčí nevolí kolokát v závislosti na vlastnostech báze. Toto je patrné především z analýzy kolokátů polysémních, respektive homonymních bází. Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, *azione* ve významu *akcie* kolokuje se zcela jinými kolokáty než *azione* ve významu *žaloba*, respektive *žalobní právo*. Je pravdou, že mluvčí je zde poněkud omezen ve výběru lexikálních prostředků existencí jejich referentů v mimojazykové realitě. Ani v oblasti běžného vyjadřování však není možné, pokud mluvčí nesleduje určitý stylistický cíl, vytvářet smysluplná spojení, která by si konceptuálně odporovala. Např. *píščité dno* je zcela přijatelnou kombinací, zatímco **píščitá kočka* mezi přijatelné kombinace evidentně nepatří. Navíc, jak je více než patrné, zákonodárce při sepisování textu *codice civile* nepoužívá pouze prefabrikované terminologické jednotky a jejich případné subkategorie, ale vycházel z předpokladu, do jakých právně relevantních situací se občan ve svém reálném mimojazykovém světě dostane, a ze záměru, jak tyto obecné situace má právem aprobovaným způsobem řešit.

Z analýzy excerpovaného materiálu rovněž vyplynulo, že lexémy, které jsou používány výhradně v běžném významu, a právo jim žádný specifický rys nepřidává, mají tendenci kolokovat s lexémy, které nemají žádnou tzv. „přidanou“ právní hodnotu, tedy zvláštní právní význam. Toto je patrné především z analýzy objektů práv a právního jednání. Ani tento závěr neplatí absolutně, tuto tezi narušují kolokáty lexémů *bestiame* (dobytek n. hospodářská zvířata) a *cognome* (příjmení).

13. Několik poznámek k problematice překladu občanskoprávních konceptuálních kolokací

V této kapitole představíme základní problémy, které vznikají při překladu občanskoprávních konceptuálních kolokací z italštiny do češtiny. Následně se budeme věnovat specifické problematice překladu občanskoprávních konceptuálních kolokací. Naším cílem není předložit vyčerpávající translatologickou studii, ale spíše naznačit největší úskalí, s nimiž se musí překladatel vypořádat, a na několika praktických příkladech naznačit možnosti jejich řešení.

13.1. Úvod

Na první pohled se může zdát, že překlad do češtiny ustanovení italského *codice civile* nemusí být příliš obtížnou záležitostí. *Codice civile*, stejně jako český *občanský zákoník*, je obecným soukromoprávním předpisem, který zahrnuje základní pravidla, jež se uplatňují pro všechny osoby soukromého práva a pro všechny soukromoprávní (občanskoprávní) záležitosti. Vždyť obsah osobních, rodinných a majetkových práv by neměl být v obou zemích, jejichž právo patří do tzv. kontinentálního právního systému, příliš rozdílný. Připomeňme, že kontinentální právní systém historicky vznikl na základě tzv. recepce práva římského, kdy se kombinovala vlivná římskoprávní tradice s pandektní naukou, a ve své aktuální podobě vznikl počátkem 19. století ve Francii. V této souvislosti není bez zajímavosti, že původní italský občanský zákoník z roku 1865 byl vlastně doslovným překladem francouzského *Code civil* (*Code Napoléon*, 1804).¹⁶⁸

Rovněž při letmé četbě ustanovení uvedených v *codice civile* může překladatel podlehnout dojmu, že postačí zaměnit použité italské výrazy za jejich české „ekvivalenty“ jen na základě konzultace s běžným italsko-českým slovníkem. Vždyť z analýzy uvedené v předchozí kapitole vyplývá, že naprostá většina výrazů použitých v *codice civile* je běžnému, průměrně vzdělanému, uživateli italského jazyka známa. Lze předpokládat, že i ty výrazy, které původně vznikly jako právní, např. *azione* (žaloba), *proprietà* (vlastnictví), *matrimonio* (manželství), *debito* (dluh), *contratto* (smlouva) či *società* (společnost), nebudou nikomu neznámé. Zcela

---

¹⁶⁸ Cfr. DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 69, 74. ISBN 978-80-7478-326-5

neznámé nebudou ani výrazy vysoce odborné, které se začaly používat v dobách historicky nedávných, jako např. *azione* (akcie) či *obbligazione* (dluhopis).

13.2. Stručná analýza hlavních problémů, s nimiž se může překladatel právních textů setkat

První zásadní problém, alespoň z našeho hlediska, spočívá v tom, že občanské právo hmotné, a tedy i občanský zákoník, ať již v Itálii či v České republice, využívá slov běžné slovní zásoby, ale „chová“ se k nim, zjednodušeně řečeno, třemi způsoby.

Za prvé, zachovává jejich běžný význam, tedy význam běžný se od významu tohoto slova použitého v právním kontextu v zásadě neliší. Např. *genitore* (rodič), *coniuge* (manžel), *cognome* (příjmení), *bestiame* (dobytek), *concime* (hnůj).

Za druhé, občanské právo zachovává jejich běžný význam, ale přidává k nim určitý právní rys, určitou „přidanou hodnotu“. To je případ slov, jako jsou *capacità* či *adozione*. *Capacità* se v občanskoprávních textech objevuje jak v běžném významu *schopnosti*, tak v právním významu *způsobilosti* či, dle dikce českého nového občanského zákoníku, *svéprávnosti*, která s obecným významem tohoto slova v mnoha ohledech souvisí. *Adozione* se objevuje jak v běžném významu *přijetí*, tak ve specificky právním *osvojení*, tedy obecně řečeno oficiálním přijetím cizího dítěte do vlastní rodiny se všemi právními důsledky. Z hlediska překladatelského se tento přidaný rys často projevuje i jiným označením v cílovém jazyce, v prvním případě *způsobilost*, případně *svéprávnost*, v druhém *osvojení*.

Méně nápadný je případ, kdy se daná „přidaná právní hodnota“ neprojeví v českém ekvivalentu. Za všechny případy uveďme výraz *condizione*, který se v občanskoprávních textech používá jak v běžném významu *podmínky*, tak ve specifickém významu *podmínky jako druhu vedlejších složek právního jednání*. Jedná se o takové ustanovení, kterým se následky právního jednání činí závislé na nejisté skutečnosti, ať již budoucí či minulé. Pro překladatele obvykle nepředstavují výrazy tohoto typu problém, vyskytují-li se v kolokaci s jinými specializovanými výrazy, např. *condizione risolutiva* (podmínka rozvazovací neboli rezolutivní), *condizione potestativa* (podmínka splnitelná neboli potestativní) či

condizione casuale (podmínka náhodná neboli kauzální). Tyto výrazy by si také zaslouhovaly zvláštní lexikografické zpracování.

Třetí případ je pro překladatele nejobtížnější, neboť slovo, které je součástí běžné slovní zásoby, získává zároveň zcela specifický občanskoprávní význam. Za všechny jmenujme např. výraz *negligenza*, označující *nedbalost založenou tzv. komisivním jednáním, omissione*, označující *nedbalost založenou tzv. omisivním jednáním, titolo*, označující jednak tzv. *právní důvod*, jednak *cenný papír, superficie*, která označuje tzv. *právo stavby na cizím pozemku, prescrizione*, která označuje *promlčení práva* či *confusione*, označující tzv. *splynutí* jako jeden ze způsobů zániku závazku. Nutno poznamenat, že v právních textech se uvedené výrazy objevují i v běžných významech, tj. *nedbalost, opomenutí, titul, povrch, předpis* či *záměna*.

Druhým zásadním problémem pro překladatele je poměrně častá homonymie či polysémie výrazů, které jakoby na první pohled patřily do oblasti běžné slovní zásoby, a to jak italské, tak české. V této kapitole nechceme řešit obecnou otázku rozdílu mezi homonymií a polysémií, jedná se nám pouze o ty případy, kdy má jeden formální substantivní výraz ve více významů.¹⁶⁹ Situaci překladatelům komplikuje rovněž skutečnost, že některé výrazy mohou být užity i v přeneseném významu. Za všechny jmenujme např. výraz *causa*. *Causa* označuje:

1. *důvod*, tedy to, čím se ospravedlňuje či vyvrací oprávněnost něčeho: *causa dell'inabilitazione* (důvod omezení svéprávnosti), *causa della revoca* (důvod odvolání), *causa della nullità* (důvod neplatnosti)
2. *hospodářský důvod* neboli *kauzu smlouvy*: *causa del contratto* (kauza smlouvy), *causa lecita* (dovolená kauza), *causa illecita* (nedovolená kauza)
3. *případ* ve významu očekávané, případně též eventuální možnosti: *negozio a causa di morte* (jednání pro případ smrti), *successione a causa di morte* (nástupnictví pro případ smrti)
4. *případ soudní* či *právní, kauzu*: *trattazione della causa* (projednávání případu n. kauzy)

---

¹⁶⁹ Pozn. Podrobněji k otázce polysémie a homonymie právních výrazů např. TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Monosémie, polysémie et homonymie des termes juridiques. Pour une perspective lexicographique. In: KIELISZCZYK, Anna a Ewa PILECKA (sous la dir.). *La perspective interdisciplinaire des études françaises et francophones*, Łask: LEKSEM, 2009, s. 59 – 70. ISBN 978-83-60178-68-3

5. v přeneseném významu též *žalobu: causa promossa contro il debitore* (žaloba podaná proti dlužníkovi).

V textu zákona se tedy zároveň objevují jak výrazy specificky právní, které jsou běžnému uživateli poměrně známé, jako např. *proprietà* (vlastnictví) či *testamento* (závěť), výrazy sice známé, ale jejichž právní význam mu nemusí být jasný, jako např. *possesso* (držba), *comunione* (ideální spoluvlastnictví), tak výrazy, které běžný uživatel pravděpodobně znát nebude, jako např. *surrogazione* (subrogace neboli vstoupení do práv jiné osoby), *evizione* (právní vada věci, případně též vypuzení z držby pro právní vady věci) či *annullabilità* (relativní neplatnost). K těmto typicky právním výrazům se připojují výrazy z běžného jazyka, kterým občanské právo přidává zvláštní význam či onu „přidanou hodnotu, jak uvedeno výše. Rovněž se zde setkáváme s projevy homonymie, polysémie či metafor.

Nezanedbatelné jsou také vyjadřovací zvyklosti dané územ, které jsou nejrůznějšího původu. Pravděpodobně pozůstatkem římského práva je označování *nemovitosti* v souvislosti s právem služebnosti výrazem *fondo*, nikoli *immobile*. Důvody ryze praktické, vzhledem k předmětu žaloby, bude mít použití výrazu *abbandono* (zpětvzetí), místo procesněprávního výrazu *rinuncia*, ve spojení s výrazem *domanda di separazione personale*. Obdobná situace existuje také v českém právu, kdy se např. *závazky* dělí na *dílčí* a *nedílné*, zatímco *plnění* na *dělitelné* a *nedělitelné*.

13.3. K problematice existence totožného konceptu v italském a českém právním řádu

Zde se zastavme u problému, který překladatelům může působit značné problémy, a to je existence či naopak neexistence totožného konceptu v italském a českém právním řádu, neboť tato skutečnost do značné míry ovlivňuje možnost daný koncept v cílovém jazyce adekvátně pojmenovat.

Pro lepší pochopení složitosti daného problému se nejprve budeme věnovat případům, kdy je koncept pojmenován jednoslovným výrazem.

a) Koncept existuje v obou právních řádech a je víceméně totožný rozsahem i obsahem

Jedná se o ideální stav, kdy koncept českého i italského práva je identický. Většinou lze k němu dospět pouze na základě jisté abstrakce a zjednodušení, neboť při podrobném zkoumání bychom určité rozdíly našli. Za takové můžeme považovat následující koncepty:

Příklad

Koncept „cenného papíru, s nímž jsou spojena práva a povinnosti akcionáře jako společníka podílet se podle zákona a stanov na řízení akciové společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti bez právního nástupce“, tj. *akcie*, italsky *azione*.

Koncept „vztahu osob pocházejících jedna od druhé nebo od společného předka“, tj. *příbuzenství*, italsky *affinità*.

Koncept „právem zakotvené možnosti vlastníka v mezích stanovených právním řádem držet a užívat věci a nakládat s nimi podle své úvahy a ve svém zájmu, a to mocí, která není závislá na moci kohokoliv jiného k téže věci v téže době, zahrnující možnost vlastníka domáhat se od všech třetích osob zdržení se užívání věci proti jeho vůli a zdržení se chování, které ruší vlastníka v jeho držbě a užívání věci a dispozici s ní“, tj. *vlastnictví (vlastnické právo)*, italsky *proprietà, (diritto di proprietà)*.

b) Koncept existuje, ale liší se obsahem či rozsahem

Jedná se o velmi častý případ, neboť dané koncepty vznikly za různých historicko-společenských podmínek. Za všechny jmenujme následující případy.

Příklad:

Italské právo používá výrazy *assenza* a *scomparsa*, které označují dva typy konceptu „situace svéprávného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje“. České právo vystačí s jedním výrazem *nezvěstnost*, neboť na rozdíl od práva italského neřeší, jak dlouho onen stav trvá a zda nastal jen *de facto* (*assenza*), či se naopak jedná o stav *de iure* (*scomparsa*), který byl prohlášen na základě soudního rozhodnutí.

Jiný typ neshody mezi rozsahem a obsahem konceptu představují koncepty označené výrazy *tutela* (poručenství) a *curatela* (opatrovnictví). Zde je zajímavé poznamenat, že oba koncepty, včetně jejich označení (lat. *tutela* a *cura*), které přešlo do moderní italštiny, byly známy už právu římskému. Zatímco v italském právu *tutela* označuje koncept „typ zákonného zastoupení člověka, ať již zletilého, který pozbyl způsobilosti k právnímu jednání, či nezletilého dítěte, kdy dítě nemá rodiče vykonávajícího rodičovskou odpovědnost“, v českém právu je tento koncept mnohem užší a používá se pouze jako právní institut sloužící k „ochraně zájmů nezletilého dítěte, pokud dítě nemá žádného z rodičů, který by v plném rozsahu vykonával rodičovskou odpovědnost“.

Obdobně složitá situace je i ve druhém zmíněném případě. Italský koncept označený výrazem *curatela* se od českého konceptu značně liší. Vyjadřuje totiž „typ zákonného zastoupení člověka, který je z různých důvodů omezen ve své způsobilosti právně jednat a který lze zřídit ve prospěch zletilého člověka s omezenou způsobilostí právně jednat, jakouž i ve prospěch tzv. emancipovaného nezletilého, tj. nezletilé osoby, která nabyla částečné způsobilosti k právnímu jednání“. V českém právu se jedná o koncept „zákonného zastoupení na základě rozhodnutí soudu v případě, kdy člověk není schopen své zájmy hájit v potřebné míře sám, a lze jej zřídit jak ve prospěch člověka zletilého, tak nezletilého, v případě jeho střetu zájmu s rodičem, ohrožení jeho majetkových zájmů či omezení rodičovské odpovědnosti“.

V podobných případech je velmi těžké najít odpovídající jazykový ekvivalent, přestože na první pohled se řešení nabízí samo: *poručenství* i *opatrovnictví* v obou právních řádech existují, do značné míry se však liší svým rozsahem i obsahem, které následně ovlivňují rozsah oprávnění poručníka (tutore) a opatrovníka (curatore). Při překladu zde nezbyvá než použít existujícího českého výrazu a připojit poznámku překladatele s odkazy na příslušná ustanovení v občanském zákoníku a v *codice civile*, neboť neadekvátní překlad může ovlivnit např. rozhodování soudu.

c) Koncept v cílovém právním řádu neexistuje?

Pro označení tohoto typu vztahu konceptů záměrně používáme otazník, protože se jedná o poměrně komplikovanou kategorii. Neexistence konceptu a příslušného označení se v mimořádně rozsáhlé oblasti zákonů, podzákoných předpisů,

doktrinálních textů a judikatury prokazuje jen velmi obtížně. Může se také jednat o neexistenci v daném stavu právní úpravy, ale příslušný koncept lze, více či méně obtížně, historicky rekonstruovat. Dále se může jednat o existenci latentní, kdy daný koncept jakoby existuje, ale není speciálně pojmenován, neboť se daná právní situace řeší na základě jiného přesně pojmenovaného a vymezeného konceptu.

Příklad:

Italské právo zná koncept „zbavení způsobilosti k právnímu jednání“ označený výrazem *interdizione*. České občanské právo tento koncept používalo do 31. 12. 2013 pod výrazem *zbavení způsobilosti k právním úkonům*. K 1. 1. 2014 nabytí účinnosti Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který tento koncept opustil a užívá nadále pouze koncept „omezení způsobilosti k právnímu jednání“ označený výrazem *omezení svéprávnosti*. Koncept tedy lze rekonstruovat na základě občanského zákoníku z roku 1965 či četbou např. učebnic občanského práva vydaných před rokem 2014.

Složitější situace je u těch konceptů, jejichž existence je latentní. Jmenujme např. koncept italského práva spočívající v „možnosti vlastníka věc sledovat a žádat její vydání (např. v případě odletu roje včel) či práva osoby oprávněné ze zástavního práva zastavenou věc vymáhat z rukou dalšího nabyvatele“ označený výrazem (*diritto di) sequela*. České občanské právo tuto situaci řeší na základě obsahu institutu zástavního práva či nově podle ustanovení §1014 NOZ. Ani v jednom případě však tento koncept není česky pojmenován. Překladatel tak musí vyhledat vysvětlení výrazu (*diritto di) sequela* a doslova přeložit do češtiny.

V mnoha případech se také překladatel může inspirovat právní vědou. Český právní řád daný koncept nemusí znát, ale právní věda s jeho pojmenováním problém nemá, neboť je znám z jiných právních pořádků současných či dávno minulých. Tak např. koncept „zastavení věci nemovité s jejím předáním věřiteli“ označený výrazem *anticresi*, lze bez problémů přeložit jako *antichresis*, neboť právní historie tento koncept starořeckého práva zná, přestože jej české právo nepoužívá. Pro překladatele z italštiny je tak vynikajícím zdrojem římské právo a české názvoslovné ekvivalenty římskoprávních institutů uvedené v příslušných učebnicích či jiné odborné literatuře. Zde opět uveďme, že římské právo znalo a pojmenovávalo většinu základních konceptů, které se staly součástí moderního italského práva soukromého.

13.4. Obtíže překladu konceptuálních kolokací

Mimořádně obtížná situace však nastává, má-li překladatel převést do češtiny význam konceptuálních kolokací, neboť musí zvážit jak význam hlavy (báze) kolokace, tak význam kolokátu, přičemž jak hlava (báze), tak kolokát, jsou „poznamenány“ výše uvedenými skutečnostmi. Takže z na první pohled překladatelsky snadných kolokací se mohou stát překladatelské oříšky, ne-li přímo „ořechy“. Za všechny jmenujme např. *frutti del bestiame*, *frutti civili*, *fede di deposito*, *separazione personale*, *foglio di allungamento* či dokonce *nuda proprietà* nebo *persona interdetta*. Vzhledem k neexistenci rozsáhlejšího česko-italského právního slovníku je překlad těchto kolokací možný pouze v případě, že je překladatel seznámen s danou problematikou. Pokusy o tzv. doslovný překlad by v těchto případech nejenže nevedly ke kýženému cíli, ale mohly by způsobit značnou dezinformaci příjemce překladu. *Fede di deposito* je skladištní list, *separazione personale* osobní rozluka (institut v českém právu aktuálně nepoužívaný), *foglio di allungamento* je přívěšek směnečný neboli alonž. *Nuda proprietà* je tzv. holé vlastnictví (institut známý již z římského práva), *persona interdetta* je osoba, která byla zbavena svéprávnosti (poznamenejme, že institut zbavení způsobilosti k právním úkonům - svéprávnosti dle díkce nového občanského zákoníku – je českému právu znám, ale v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, byl z českého právního řádu odstraněn). Specifická je situace v případě kolokací *frutti del bestiame* a *frutti civili*. Podle nového občanského zákoníku by se mělo rozlišovat mezi plody a přírůstky věcí (§491 NOZ). Praxe ukáže, zda bude nutné překládat *frutti del bestiame* jako plody dobytka (eventuálně plody hospodářských zvířat), či v rozporu s odstavcem 1 §491, ale v souladu se zdravým rozumem jako přírůstky dobytka. *Frutti civili* je nutno přeložit jako přírůstky civilní, tj. to, co věc poskytuje ze své právní podstaty. Překladatel zde pravděpodobně bude na pochybách ohledně správnosti překladu, pokud nebude vědět, že se jedná konkrétně např. o nájemné, a že výraz *přírůstek civilní* je zcela přijatelný.

Nejjednodušší je situace, kdy hlava i kolokát mají v obou právních řádech stejný konceptuální význam.

Příklad

Contratto di comodato = smlouva o výpůjčce

Výraz *contratto* (smlouva) označuje koncept „dvou či vícestranné právní jednání, které vzniká úplným a bezpodmínečným přijetím návrhu na uzavření smlouvy“. *Comodato* (výpůjčka) označuje koncept „převod detence věci na vypůjčitele s povinností navrátit tu samou věc“.

Cessione di credito = postoupení pohledávky

Výraz *cessione* (postoupení, cese) označuje koncept „změna závazku, při níž dochází ke změně v osobě věřitele“, výraz *credito* (pohledávka) označuje koncept „právo věřitele požadovat po dlužníkovi určitou majetkovou hodnotu“.

Obtížnější situace vzniká tam, kde konceptuální význam hlavy kolokace odpovídá jejímu konceptuálnímu významu v cílovém právním řádu, ale koncept kolokátu svůj protějšek nenachází. Rovněž se stává, že koncept kolokátu, stejně jako koncept hlavy, je velmi komplexní a odpovídá několika konceptům dílčím.

Příklad

Azione di godimento

Výraz *azione* (akcie) označuje koncept „cenný papír, s nímž jsou spojena práva a povinnosti akcionáře jako společníka podílet se podle zákona a stanov na řízení akciové společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti bez právního nástupce“.

Kolokát *godimento* označuje spojení tří dílčích konceptů:

- neexistence hlasovacího práva na valné hromadě společnosti;
- právo na vypořádání majetku společnosti při její likvidaci, který zůstane po vyplacení nominální hodnoty ostatních akcií;
- právo na podíl při rozdělování zisku z hodnoty, která zůstane po vyplacení dividendy ve výši zákonem stanoveného úroku.

Azione di risparmio

Kolokát *risparmio* zde označuje spojení čtyř dílčích konceptů:

- akcie na majitele;
- neexistence hlasovacího práva na valné hromadě společnosti;
- akcie vydávaná pouze akciovými společnostmi kotovanými na Burze;
- přednostní právo při rozdělování ročního zisku v minimální výši 5% nominální hodnoty akcie.

Uvedné příklady *azione di godimento* a *azione di risparmio* je nutné přeložit kalkem jako *požívací akcie* a *akcie úsporová*. Vhodné je připojit poznámku překladatele, která by tyto pojmy čtenáři (zákazníkovi) osvětlila.

Případy, kdy by došlo k neexistenci konceptu hlavy i kolokátu v českém občanském právu hmotném jsou poměrně vzácné, zvláště poté, co 1. ledna 2014 nabyl účinnosti Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Nový občanský zákoník nejen reagoval na výsledky evropských harmonizačních aktivit v oblasti soukromého práva, ale také obnovil některé instituty, které se v předchozím občanském zákoníku nevyskytovaly, např. institut práva stavby, superficiální zásada, zřeknutí se dědictví aj.¹⁷⁰ Překladatel se tak již nebude muset uchýlovat ke studiu římského práva, aby našel ekvivalentní výrazy např. pro *evizione* (vypuzení z držby, §1007 NOZ), *beneficio d'inventario* (výhrada soupisu, §1704 NOZ) či *arra* (závdavek, §1808 NOZ). Zde je nutné podotknout, že výše zmíněný nový český občanský zákoník nejen zavedl do českého občanského práva koncepty, které jsou v souladu s evropským harmonizačním úsilím, ale tyto koncepty též pojmenoval, mnohdy poněkud archaicky. Můžeme se tu setkat s např. výrazy, jako jsou *výměnek* (§2707), *výprosa* (§2189), *vypuditel* (§ 1003), *panující věc* (§1153), *obmyšlený* (§1457), *přestavek* (§1087) či *rozhrady* (§1024).

13.5. Otázka ekvivalence jazykových prostředků

S výše uvedenými problémy existence či neexistence konceptu jak v italském, tak v českém občanském právu, souvisí též existence odpovídajícího jazykového ekvivalentu v českém jazyce.

¹⁷⁰ Cfr. DVOŘÁK, Jan, ŠVESTKA, Jiří, ZUKLÍNOVÁ, Michaela a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek 1. Díl první: Obecná část*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 96. ISBN 978-80-7478-326-5

Pro názornost uveďme překlady kolokací výrazu *azione*. Překladatel musí z kontextu vyhodnotit, zda se jedná o *žalobu* (žalobní právo), *akcii*, nebo o *činnost, jednání*. Ve významu *žalobního práva azione* kolokuje v zásadě s výrazy, které:

a) v aktuálních českých právních předpisech mají odpovídající ekvivalent;

b) nemají ekvivalent, který by byl uveden v aktuálních českých právních předpisech, ale česká právní věda jej zná, neboť se jedná buď o různé tradiční teoretické dělení žalob, nebo o žaloby, které mají svůj původ v římském právu;

c) nemají odpovídající ekvivalent, který by byl uveden v aktuálních českých předpisech, a ani není uveden v nám známé odborné literatuře.

Odpovídající ekvivalenty tak mají např. *azione di disconoscimento di paternità* (žaloba na popření otcovství), *azione di rivendicazione* (žaloba na vydání věci), *azione di arricchimento* (žaloba na vydání bezdůvodného obohacení), *azione di responsabilità* (žaloba na odpovědnost), *azione per il pagamento di un debito di giuoco* (žaloba na zaplacení dluhu ze hry), *azione nell'interesse del minore* (žaloba v zájmu nezletilého) či *azione negatoria* (odpůrčí žaloba).

Na základě znalosti římského práva lze identifikovat vhodné překlady kolokací *azione redibitoria* (lat. *actio redhibitoria*, česky žaloba na zrušení smlouvy pro vady věci) či *azione estimatoria* (lat. *actio quanti minoris*, česky žaloba na poměrnou slevu), *azione di apposizione di termini* (lat. *actio finium regundorum*, tzv. mezní žaloba) či *denunzia di nuova opera* (lat. *nuntiatio novi operis*, tzv. žaloba na zákaz pokračovat v započaté stavbě).

Mezi tradiční teoretické kategorie žaloba patří např. *azione petitoria* (žaloba petitorní neboli žaloba na ochranu vlastnictví) či *azione possessoria* (žaloba possesorní neboli žaloba na ochranu držby).

Při překladu do češtiny kolokací pojmu *žaloba* je nutno si uvědomit dvě skutečnosti. Za prvé to, že u některých žalob se používá jejich tradiční a vžité označení, a za druhé, že velká část žalob své označení vůbec nemá (WINTEROVÁ, 1999 : 196). V druhém uvedeném případě musí překladatel zjistit konceptuální význam dané kolokace, a následně jej za použití výrazů odpovídajících českému pojmovému aparátu přetransformovat do češtiny. To je např. případ kolokací *azione*

manutenzione (žaloba proti rušení držby) či *azione di reintegrazione* (žaloba na uchování či navrácení držby).

Rovněž tak musí mít překladatel na paměti, že výraz *azione* označuje koncept „právo uvést do chodu výkon soudní funkce státu a obdržet soudní rozhodnutí“. Obdobný koncept českého práva je však vyjadřován jak slovním spojením *žalobní právo*, tak jednoslovným výrazem *žaloba*. *Žaloba* zároveň ale označuje koncept „procesního úkonu, jímž se žalobce obrací na soud s návrhem, aby o jeho určitém právu proti určitému odpůrci autoritativně rozhodl“. Při překladu většiny kolokací výrazu *azione* lze s úspěchem použít výrazu *žaloba*. Toto však není možné, kolokuje-li *azione* s výrazem *prescrizione* (promlčení) či s výrazem *preclusione* (prekluze). Promlčuje se, případně prekluduje, právo, nikoliv procesní úkon. Odpovídajícím překladem je zde *promlčení žalobního práva*, *prekluze žalobního práva*.

V případě *azione* ve významu *akcie*, tj. „cenného papíru, s nímž jsou spojena práva a povinnosti akcionáře jako společníka podílet se podle zákona a stanov na řízení akciové společnosti, jejím zisku a likvidačním zůstatku při zániku společnosti bez právního nástupce“ se překladatel nemusí vracet až do dob římských, neboť se jedná o koncept relativně nedávný, který je v podstatě stejný jak v italském, tak v českém právu. Kolokáty tohoto výrazu však odpovídají realitě, která není strukturovaná stejným způsobem. Odpovídající ekvivalenty tak mají např. kolokace *azione nominativa* (akcie na jméno), *azione al portatore* (akcie na majitele), *azione a voto plurimo* (akcie s vícenásobným hlasovacím právem), *azione a voto limitato* (akcie s omezeným hlasovacím právem), *azioni quotate in borsa* (akcie kotované na Burze), *sottoscrizione delle azioni* (úpis akcií), *liberazione delle azioni* (splacení akcií), *emissione delle azioni* (emise akcií), *comproprietà delle azioni* (spoluvlastnictví akcií).

Odpovídající ekvivalent nemají např. výše zmíněné kolokace *azione di godimento* či *azione di risparmio*, které je nutno přeložit buď kalkem, nebo opisem zohledňujícím obsah práv, který je s danými akciemi spojen.

Překladatel se rovněž musí vypořádat se situací, kdy koncepty v obou právních řádech existují, ale jsou označovány výrazy, které neodpovídají slovníkovým ekvivalentům. Za všechny uveďme např. *contratto di vendita* = kupní smlouva (nikoliv prodejní smlouva), *capacità di agire* = svéprávnost (nikoliv schopnost

jednat), *società in nome collettivo* = veřejná obchodní společnost či *diritto di superficie* = právo stavby (nikoliv právo povrchu).

13.6. Závěr

Překlad občanskoprávních konceptuálních kolokací z italštiny do češtiny není možný bez doplňkové odborné kompetence překladatele. Ten se totiž musí vypořádat jak s rozdíly plynoucími z jiné právní úpravy v příslušných právních řádech, tak s rozdíly jazykovými, souvisejícími s existencí či neexistencí odpovídajících výrazových ekvivalentů. Důležité jsou též rozdíly ve vyjadřovacích zvyklostech dané územ.

Položíme-li si spolu s Radimským (2004) otázku, do jaké míry můžeme přeložit právní termín, odpověď je jednoznačná. Pouze do té míry, do jaké dané problematice rozumíme.

14. Lexikografické zpracování občanskoprávních nominálních kolokací: nástin základních problémů

14.1. Úvod

Řešení překladatelských problémů, které jsme nastínili v předchozí kapitole, je o to složitější, že v současné době jsou dostupné pouze italsko-české, případně česko-italské, slovníky střední velikosti.¹⁷¹

Právníké dvoujazyčné slovníky¹⁷² patří svým rozsahem k malým slovníkům a informace v nich obsažené postačují pouze k základní orientaci v dané oblasti. Jejich zásadním nedostatkem je však poměrná zastaralost, neboť od data vydání v roce 1999, resp. 2001, prošlo české právo podstatnými změnami, které mají vliv na používanou slovní zásobu. Za všechny jmenujme vydání zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a především zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Překladatel je tak odkázán sám na sebe a na své znalosti příslušné právní látky.

V této kapitole nechceme řešit veškeré problémy, které před lexikografa staví zpracování slovní zásoby právního jazyka¹⁷³, ale pouze stručně naznačit ty, které jsou z našeho pohledu nejzávažnější. Především je to výběr kandidátů na samostatné heslové slovo, přičemž se omezíme pouze na heslová slova substantivní. S tímto

---

¹⁷¹ Cfr. ROSENDORFSKÝ, Jaroslav. *Česko-italský slovník*. Vyd. 2. Praha: SPN, 1992, s. 838. ISBN 80-04-26191-4; ROSENDORFSKÝ, Jaroslav, TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Jiří ŠPAČEK. *Italsko-český slovník. Dizionario italiano-ceco: Nové výrazy!* Vyd. 1. Voznice: Leda, 2001, s. 688. ISBN 80-85927-87-X; JANEŠOVÁ, Jarmila a Anna POLVERARI. *Italsko-český a česko-italský slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 2006, s. 896. ISBN 80-7335-064-5

¹⁷² Cfr. TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Milan DAMOHORSKÝ. *Italsko-český právní slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 1999, s. 120. ISBN 80-85927-65-9; NOVÁKOVÁ, Marcela. *Česko-italský právní slovník*. Vyd. 1. Praha: Linde, 2001. s. 141. ISBN 80-7201-255-X.

¹⁷³ Pozn. Podrobněji k lexikografickému zpracování slovní zásoby právního jazyka např. GROFFIER, Ethel a David REED. *La lexicographie juridique. Principes et méthodes*. Cowanville (Québec): Les Éditions Yvon Blais, Inc., 1990. ISBN 2-89073-744-6; BERGENHOLTZ, Henning a Sven TARP (eds). *Manual of Specialised Lexicography. The Preparation of Specialised Dictionaries*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 1995, s. 63-65. ISBN 90-272-1612-6; CHROMÁ, Marta. *Legal Translation and the Dictionary*. Lexicografica Series Maior. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2004. ISBN 3-484-39122-7. CHROMÁ, Marta. A Dictionary for Legal Translation. In: BRAAIJ, C.J.W. (ed.). *The Role of Legal Translation in Legal Harmonization*. Amsterdam: Wolters-Kluwer, 2012, s. 109-138. ISBN 978-9041137968

výběrem pak neodmyslitelně souvisí systematické uspořádání jednotlivých hesel v rámci slovníku a také vnitřní struktura hesla, zvláště s ohledem na exemplifikaci.

Pro tuto kapitolu jsme záměrně zvolili podnázev „*nástin základních problémů*“, neboť v reálné situaci lexikograf nebude stát pouze před otázkou, zda jsou jeho názory správné z hlediska jazykovědných teorií, ale také zda odpovídají zažité praxi příslušného nakladatelství a jeho edičnímu záměru.

14.2. Výběr heslových slov

Při výběru kandidátů na heslové slovo musí lexikograf vyřešit několik problémů, které můžeme roztřídit na obsahové a formální. Za prvé je to otázka, které lexémy si pro svůj význam a případné překladatelské obtíže „zasluhují“ místo ve slovníku. Druhou otázkou pak je, zda volit pouze lexémy jednoslovné, či zda zařadit též lexémy víceslovné. V případě jednoslovných lexémů je třeba vyřešit, bude-li při strukturaci slovníku uplatněn princip polysémie, či naopak homonymie.

14.2.1. Kritérium právně relevantního obsahu

Právníkový slovník by měl bezpochyby obsahovat ty lexémy, které jsou nositelem právního významu. Problém však je, že není jednoduché určit, které to jsou. Jak vyplývá z předchozích analýz, nositeli právní informace jsou i výrazy z běžného slovníku, které s právem primárně spojovány nejsou. Lexikograf i odpovědný redaktor se bez větších potíží dohodnou na zařazení lexémů, které jsou na první pohled právní, jako např. *azione* (žaloba, žalobní právo), *cambiale* (směnka), *fedecommesso* (svěřenské náhradnictví, fideikomisární substituce) *contratto* (smlouva), *possesso* (držba), *proprietà* (vlastnictví) či *surrogazione* (subrogace, nastoupení do práv jiné osoby).

Zdrojem diskusí však je zařazení takových lexémů, které primárně spadají do běžného jazyka, jako je *figlio*, *paternità*, *maternità*, *condizione*, *frutto* či *pagamento*. Můžeme říci, že důkazem právního charakteru jsou právě jejich kolokace.

Příklad:

Figlio

figlio legittimo (dítě narozené za manželství rodičů), *figlio naturale* (dítě narozené mimo manželství rodičů), *figlio incestuoso* (dítě narozené z incestního vztahu), *figlio premorto* (předemřelé dítě), *figlio legittimando* (dítě, u nějž probíhá řízení o dodatečné uznání), *stato del figlio naturale* (status n. stav dítěte narozeného mimo manželství), *riconoscimento del figlio naturale* (uznání rodičovství k dítěti narozenému mimo manželství), *azione promossa dal figlio* (žaloba podaná dítětem)

Paternità

presunzione di paternità (domněnka otcovství), *prova della paternità* (důkaz otcovství), *azione di disconoscimento di paternità* (žaloba na popření otcovství), *automatico accertamento della paternità del marito della madre* (automatické uplatnění domněnky otcovství manžela matky)

Maternità

maternità per interposta persona (surrogační mateřství), *domanda per la dichiarazione di maternità* (žaloba na určení mateřství), *tutela penale della maternità* (trestněprávní ochrana mateřství)

Condizione

condizione di diritto (podmínka zákonná n. *ex lege*), *condizione di fatto* (podmínka faktická), *condizione risolutiva* (rozvazovací podmínka), *condizione sospensiva* (odkládací podmínka), *condizione mista* (smíšená podmínka), *condizione casuale* (podmínka náhodná n. kauzální), *condizione potestativa* (podmínka splnitelná n. potestativní), *condizione illecita* (podmínka nedovolená), *condizione impossibile* (podmínka nemožná), *condizione pendente* (podmínka pendentní n. která dosud nenastala)

Frutto

frutto naturale (plod věci, tj. to, co k věci hlavní přirůstá z její přirozené povahy), *frutto civile* (přírůstek věci, plod civilní, tj. to, co k věci hlavní přirůstá z její právní podstaty), *possesso dei frutti* (držba plodů n. přírůstků věci), *proprietario dei frutti* (vlastník plodů n. přírůstků)

Pagamento

dazione in pagamento (dání místo splnění), *pagamento dell'indebito* (plnění nedluhu), *pagamento al creditore apparente* (plnění zdánlivému věřiteli), *pagamento con surrogazione* (splnění za jiného)

14.2.2. Formální kritéria

V běžné lexikografické praxi je uplatňována zásada, že heslové slovo je identifikovatelné se svou grafickou formou, přičemž za slovo se považuje sekvence písmen mezi dvěma typograficky volnými místy (DUBOIS, 1971 : 66). Z nám dostupných děl je však patrné, že dlouhodobý zájem lingvistů o komplexní lexikální jednotky, ať už jsou jakkoliv pojmenované, tuto lexikografickou zásadu neprolomil. Již v roce 1991 Josette Rey-Debove zmínila, že slovník *le Petit Robert* uvádí jako samostatná heslová slova pouze komplexní lexikální jednotky *point de vue* a *pomme de terre* (REY-DEBOVE, 1991 : 151). Pohled na nám známé italské jednojazyčné slovníky¹⁷⁴ či na slovníky dvoujazyčné italsko-české, případně česko-italské, svědčí o obdobné tendenci. Jistý odpor lexikografů uvádět jako samostatná heslová slova komplexní lexikální jednotky lze do jisté míry vysvětlit dvěma důvody. Jednak by byla narušena obecně přijímaná zásada „grafického“ slova, jednak není vždy úplně snadné určit, u kterých víceslovných jednotek došlo k takové míře ustálenosti, že je lze považovat za kompozita a vyhradit jim tudíž vlastní heslové slovo. Navíc zde

---

¹⁷⁴ PANZINI, Alfredo. *Dizionario moderno*, ottava edizione. Milano: Hoepli, 1935

ZINGARELLI, Nicola. *Vocabolario della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli, 1970

ZINGARELLI, Nicola. *Vocabolario della lingua italiana, edizione minore*. Bologna: Zanichelli, 1987. ISBN 88-08-02150-5

Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana. I grandi dizionari. Garzanti, 1998. ISBN 88-11-10204-9

mohou působit též faktory ryze praktické, neboť posuzování míry ustálenosti by vlastně přineslo autorům i odpovědným redaktorům práci navíc.

Pro potřeby zpracování hesel případného právníckého dvoujazyčného slovníku by přece jen bylo účelné se zamyslet, zda některé nominální kolokace nejsou natolik ustálené, že by je bylo možné považovat za kompozita a vyhradit jim samostatné heslo. Při analýze kolokací typu *diritto civile* (občanské právo), *cessione di credito* (postoupení pohledávky), *titolo all'ordine* (cenný papír na řad), *società in nome collettivo* (veřejná obchodní společnost) či *cambiale a certo tempo vista* (lhůtní vistasměnka) totiž zjistíme, že došlo k zablokování většiny transformačních a substitučních funkcí.

Příklad

Cambiale a certo tempo vista

- * cambiale a un certo tempo vista
- * cambiale al certo tempo vista
- * cambiale a preciso tempo vista
- * cambiale a certa data vista
- * cambiale a certo tempo veduta
- * visibilità della cambiale a certo tempo

Ale: La cambiale a certo tempo vista è una cambiale.

Jak vyplývá z posledního testu, lze použít pouze hlavu kolokace, tj. *cambiale*, aniž by došlo k porušení významu či nedostatečnému přenosu právní informace. Blokace transformačních a substitučních vlastností je pravděpodobně dána vysokým obsahem konceptuální informace, které tyto kolokace v sobě nesou. Nemožnost transformace a substituce je tak spíše dána stabilitou jejich referentu v dané právní realitě, než faktory čistě jazykovými.¹⁷⁵

---

¹⁷⁵ Cfr. též GAETA, Livio a Davide RICCA. *Composita solvantur*: Compounds as lexical unit or morphological objects? *Inflow: Rivista di Linguistica* [online]. Laboratorio di Linguistica Giovanni Nencini, Pisa, 2009, s. 38 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://linguistica.sns.it/RdL/21.1/03.gaeta.pdf>

Pravostranné kolokáty často vyjadřují subkategorie daného právního institutu. Uvedme např. pravostranné kolokáty vyjadřující subkategorie institutu *società* (obchodní společnost) podle italského práva. I v těchto případech je jakákoliv transformace a synonymická substituce vyloučena, zůstává však možnost použít pouze hlavu daných kolokací, tj. lexém *società*.

Příklad:

società semplice (společnost vykonávající jinou činnost než obchodní; nemá odpovídající ekvivalent v českém právu)

società in nome collettivo (veřejná obchodní společnost)

società a responsabilità limitata (společnost s ručením omezeným)

società in accomandita semplice (komanditní společnost)

società in accomandita per azioni (komanditní společnost na akcie)

società per azioni (akciová společnost)

società cooperativa (družstevní společnost, družstvo)

V případech, kdy kolokáty vyjadřují subkategorie dané hlavy, doporučujeme uvést jako samostatné heslové slovo pouze hlavu dané kolokace. Právně relevantní kolokáty by pak byly uvedeny v exemplifikaci hesla.

Můžeme předpokládat, že obdobná situace bude i u dalších nominálních kolokací občanského práva hmotného. Složitější situace může nastat v oblasti občanského a trestního práva procesního, eventuálně v případě trestního práva hmotného, ale tato problematika by si zasloužila zvláštní podrobnou studii.

Otázkou zůstává, zda je možné považovat za plně lexikalizované kolokace *pubblico ministero* a *avvocato generale*. V prostředí právních konceptuálních kolokací se jedná o poněkud zvláštní jev, protože jejich význam není kompoziční, ale zastřený. V případě kolokace *pubblico ministero* hlava *ministero* nemá ani význam *ministerstvo*, ani *příspění* či *pověření určitou činností*, stejně tak kolokát *pubblico* zde nemá primární význam *veřejný*. Jedná se zde o *státní zastupitelství*, přeneseně se výraz používá i pro osobu *státního zástupce*. Stejně tak v případě kolokace *avvocato*

generale se nejedná o žádného generálního advokáta, který by byl podkategorií profese *advokát*, ale o *státního zástupce*, který je pověřen řízením státního zastupitelství zřízeného při pobočce odvolacího soudu. V obou případech je nutné použít oba elementy kolokace, použití pouze jednoho prvku by značně měnilo význam.

Nicméně je možné se setkat s kolokacemi *ministero pubblico* a *avvocato generale dello Stato*. *Ministero pubblico* je institutem švýcarského práva a označuje státní zastupitelství ve Švýcarsku. Používá se též při popisu obdobných institucí v jiných zemích, např. ve Francii. *Avvocato generale dello Stato* označuje osobu předsedy úřadu zvaného *Avvocatura dello Stato*, obdoby českého Úřadu pro zastupování státu ve věcech hospodářských, ale s širšími pravomocemi. V případě kolokace *avvocato generale dello Stato* se často používá jen její kratší verze *avvocato generale*, pokud to ovšem kontext dovolí.

V těchto uvedených případech bychom mohli uvažovat o kandidátech na samostatné heslové slovo.

14.3. Zpracování homograf

S výše uvedenou zásadou zvláštní grafické formy heslového slova souvisí řešení otázky uspořádání homograf, to jest slov, která mají stejnou grafickou formu, ale liší se významem. Běžné lexikografické uspořádání homograf závisí na tom, zda je příslušné slovo považováno za polysémní, či naopak za homonymní. Homografa se stejným původem, ale jiným významem, jsou obvykle uvedena v rámci jednoho hesla, zatímco homografa s odlišným etymologickým původem jsou samostatným heslovým slovem.¹⁷⁶ Toto obecně přijímané lexikografické kritérium však není bez problémů, neboť může narazit na dvojí pojetí homonymie. V jazykovědné literatuře se rozlišují jednak homonyma etymologická neboli historická, která vznikla z odlišných lexémů, a homonyma sémantická, která vznikla z odlišného historicko-jazykového vývoje jednoho lexému polysémního, kdy ze synchronního pohledu již není patrná žádná významová vazba mezi těmito homonymy (WIDŁAK, 1992 : 39).

---

¹⁷⁶ Pozn. Z této zásady lze najít výjimky. Např. *Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana. I grandi dizionari Garzanti*, 1998 : 275, uvádí jako samostatná heslová slova *bolla*¹ ve významu *bublina* a *bolla*² ve významu *bula*, přestože jejich etymologický původ je stejný (lat. *bull(a)m*)).

Pro slovník zpracovávající slovní zásobu právního jazyka by však podle našeho názoru bylo vhodnější dát přednost prostému kritériu odlišného významu homografa, a to bez ohledu na to, zda významový rozdíl je výsledkem polysémie (stejný etymologický původ), či naopak homonymie (odlišný etymologický původ). Rozlišování polysémie a homonymie zde nemá příliš velký praktický význam, neboť pro uživatele slovníku nebude podstatný původ slova, ale jeho význam, to jest právní informace, jíž je dané slovo nositelem. Zde si můžeme položit teoretickou otázku, jestli slovo, které je nositelem právní informace a které odpovídá přesně vymezenému konceptu, může mít zároveň více významů. Odpověď pravděpodobně spočívá v teorii práva.

Připomeňme, že právo je souborem závazných norem společenského chování, které působí na všechny členy dané společnosti, přičemž za jejich nedodržování obvykle následuje sankce. Právo poznáváme jediné skrze jazyk, proto by jazyk měl fungovat jako stabilizační faktor, nikoliv jako zdroj různých významových interpretací. Nevycházíme zde z úvahy, že např. *buona fede* (dobrá víra) může mít jiný význam podle článku 1147 c.c. (*ignoranza di ledere altrui diritto*) a jiný podle článku 1375 c.c. (*obbligo di reciproca lealtà di condotta*), ale naopak spolu s Kořenským (1999 : 122) z předpokladu, že každé právní slovo či slovní spojení může reprezentovat zcela odlišné koncepty, a to i v jednom právním odvětví. Proto se domníváme, že ty lexémy, jejichž význam je ze synchronního pohledu odlišný, by měly být samostatným heslovým slovem. Uživatel slovníku se tak bude snáze orientovat, bude-li např. homografům *azione*, *autore*, *colpa*, *obbligazione* či *ricorso* odpovídat tolik heslových slov, kolik je jejich právně relevantních významů.

Zároveň je nutné, aby si lexikograf stanovil určitou rozumnou míru, do jaké bude kritérium odlišného významu aplikovat. Přestože se jedná o míru subjektivní, je nezbytná k tomu, aby nedošlo k téměř absurdnímu homonymickému rozparcelování hesel na základě jejich konceptuálního významu. Mohlo by se stát, že by bylo neprávnickům jen málo srozumitelné, zvláště tam, kde český ekvivalent zůstává stejný. Např. *errore* (omyl) je v italském občanském právu definován jako „*uno dei vizi della volontà*“, zatímco v trestním právu je *errore* (omyl) definován jako „*falsa conoscenza della realtà materiale, o falsa conoscenza dovuta a ignoranza o a errata interpretazione della legge*“ (*Enciclopedia Garzanti del diritto*, 1993 : 498 – 499; heslo *errore*). Přestože daný výraz zastupuje zcela odlišné koncepty, je jeho český

ekvivalent v obou případech stejný a bylo by nadbytečné, aby se slovo *errore* v dvoujazyčném slovníku vyskytovalo ve dvou samostatných heslech. To samé platí o výše zmíněném institutu *buona fede*, jehož ekvivalent je v obou případech *dobrá víra*.¹⁷⁷

Vzhledem k tomu, že jedna grafická forma může reprezentovat zcela odlišné koncepty, není se třeba obávat vícečetnosti heslových slov se stejnou grafickou formou. Pro uživatele je spíše zavádějící dosavadní praxe, kdy jsou pod jedním heslovým slovem uvedeny konceptuální reprezentace, které spolu v synchronním pohledu nikterak nesouvisí, pojítkem je pouze jejich stejná etymologie.

14.4. Exemplifikace hesla

Další problém, který bude muset lexikograf vyřešit, je exemplifikace hesla a jeho formální uspořádání. Dosavadní lexikografické praxe dává přednost abecednímu řazení kolokátů jakožto kritériu objektivnímu, které neklade žádné zvláštní nároky na dodatečnou odbornou kompetenci jak lexikografa samotného, tak odpovědného redaktora v příslušném nakladatelství. Dalším kritériem je slovnědruhové zařazení kolokátu. Obvykle následují po sobě kolokáty vyjádřené substantivem, adjektivem, předložkou a substantivem, předložkou a verbem, adverbiem.

K zamyšlení by však stálo, zda by nebylo účelné použít abecední řazení pouze jako podpůrné kritérium především u těch hesel, která zastupují právní instituty či pojmy s komplexní a poměrně komplikovanou úpravou, jako např. *condizione, azione, bene, contratto, proprietà, capacità, testamento, danno* či *responsabilità*. Tyto instituty lze posuzovat z různých úhlů pohledu, což se odráží v systematice jejich podkategorií. Tuto skutečnost však abecední řazení příkladů nereflexuje a řadí mechanicky za sebe výrazy, které spolu nesouvisí. Toto bývá zdrojem různých mylných interpretací ze strany uživatelů slovníku, kteří nejsou odborníci v dané oblasti. K případné diskusi předkládáme otázku, zda by nebylo vhodné, aby vnitřní struktura exemplifikace sledovala primárně hlediska, podle nichž jsou dané instituty klasifikovány. Pro lepší osvětlení problému uvádíme zpracování hesel *contratto* a *obbligazione*, tak jak jsou podle pokynů nakladatelství Leda uvedeny v *Italsko-českém právnickém slovníku* (TOMAŠČÍNOVÁ – DAMOHORSKÝ, 1999 : 35, 74: heslo *contratto* a heslo *obbligazione*)

¹⁷⁷ Pozn. K odlišným interpretacím institutu *dobré víry* viz kapitola *K obecné problematice termínu*.

Contratto (*m*) **1** smlouva; ~ **aleatorio** aleatorní smlouva; ~ **atipico** atypická smlouva; ~ **bilaterale** dvoustranná smlouva; ~ **cauzionale** záruční smlouva, vadium; ~ **collettivo di lavoro** kolektivní pracovní smlouva; ~ **consensuale** konsensuální smlouva; ~ **innominato** nepojmenovaná / innominátní smlouva; ~ **internazionale** mezinárodní smlouva; ~ **mezzadrile** pachtovní smlouva za podíl na výtěžku; ~ **nominato** pojmenovaná / nominátní smlouva; ~ **non solenne** neformální smlouva; ~ **plurilaterale** vícestranná smlouva; ~ **preliminare** smlouva o smlouvě budoucí; ~ **reale** reálná smlouva; ~ **sinallagmatico** synalagmatická smlouva; ~ **solenne** formální smlouva; ~ **tipico** typická smlouva; ~ **a efficacia obligatoria** smlouva obsahující závazek na plnění v právním smyslu – *facere*; ~ **a efficacia reale** smlouva obsahující závazek něco dát v právním smyslu – *dare*, smlouva s věcně právními účinky; ~ **a esecuzione continuata** smlouva s opakujícím se plněním; ~ **a esecuzione differita** smlouva s odloženým plněním; ~ **a favore di terzo** smlouva ve prospěch třetího; ~ **a prestazioni corrispettive** vzájemná smlouva; ~ **a termine** termínovaná smlouva; ~ **a titolo gratuito** bezúplatná smlouva; ~ **a titolo oneroso** úplatná smlouva; ~ **d'appalto** zadávací smlouva; ~ **di assicurazione** pojistná smlouva; ~ **di borsa** burzovní smlouva; ~ **di commissione** komisionářská smlouva; ~ **di comodato** smlouva o výpůjčce; ~ **di deposito** smlouva o uložení věci; ~ **di edizione** nakladatelská smlouva; ~ **di fornitura** dodavatelská smlouva; ~ **di lavoro** pracovní smlouva; ~ **di lavoro a tempo determinato** pracovní smlouva na dobu určitou; ~ **di lavoro a tempo indeterminato** pracovní smlouva na dobu neurčitou; ~ **di locazione** nájemní smlouva; ~ **di mediazione** smlouva o zprostředkování; ~ **di mutuo** smlouva o půjčce; ~ **d'opera** smlouva o dílo; ~ **di società** společenská smlouva, smlouva o založení společnosti; ~ **per adesione** adhezní smlouva / připojená smlouva; **annullamento del** ~ zrušení smlouvy s účinky *ex tunc*; **cessione del** ~ cese n. postoupení smlouvy; **conclusione del** ~ uzavření smlouvy; **efficacia del** ~ účinnost smlouvy; **esecuzione**

del ~ splnění povinností ze smlouvy; **nullità del** ~ neplatnost smlouvy; **nullità parziale del** ~ částečná neplatnost smlouvy; **oggetto del** ~ předmět smlouvy; **recesso unilaterale dal** ~ jednostranné odstoupení od smlouvy; **rescissione del** ~ zrušení smlouvy s účinky ex nunc; **risoluzione del** ~ rozvázání smlouvy; **annullare il** ~ zrušit smlouvu s účinky ex tunc; **concludere il** ~ uzavřít smlouvu; **eseguire il** ~ splnit smlouvu; **recedere dal** ~ odstoupit od smlouvy; **rescindere il** ~ zrušit smlouvu s účinky ex nunc; **risolvere il** ~ rozvázat smlouvu; **stipulare il** ~ sjednat smlouvu 2 obchod; ~ **a premio** prémiový obchod na burze; ~ **a termine** termínový / lhůtní obchod

Obbligazione (f) 1 závazek; ~ **alternativa** alternativní závazek; ~ **divisibile** závazek s dělitelným plněním; ~ **generica** závazek obecně vyjádřený; ~ **indivisibile** nedílný závazek; ~ **parziaria** dílčí závazek; ~ **pecuniaria** peněžitý závazek; ~ **reale** věcný závazek; ~ **semplice** prostý závazek; ~ **sociale** závazek společnosti; ~ **solidale** solidární závazek; ~ **specifica** specificky vyjádřený závazek; ~ **di custodire** závazek uschovat věc; ~ **di dare** závazek něco dát; ~ **di fare** závazek něco udělat; ~ **di garanzia** zajišťovací závazek; ~ **di non fare** závazek něčeho se zdržet; ~ **estinzione dell'**~ zánik závazku; **oggetto dell'**~ předmět závazku 2 obligace, dluhopis; **emissione di -i** emise dluhopisů

14.4.1. Návrh hesla

Jistá nevýhoda navrhovaného přístupu (viz níže) však spočívá v tom, že je v zásadě aplikovatelný pouze na pravostranné kolokáty heslového slova. Levostranné kolokáty, které obvykle vyjadřují skutečnosti, se kterými se realita označená heslovým slovem typicky spojuje, tuto systematiku často postrádají. Tyto levostranné kolokáty by pravděpodobně bylo nutné řadit podle abecedy. Exemplifikace hesla by se tak řídila dvěma kombinovanými kritérii, což by mohlo být obtížné prosadit

do nakladatelské praxe. Přesto se zde pokusíme o návrh tří hesel podle výše uvedených zásad.

Rovněž považujeme za účelné, aby byly v exemplifikaci uvedeny i ty kolokáty, které na první pohled nečiní žádný překladatelský problém, např. *obbligazione di dare* (závazek dát). Naše praxe s výukou soudních tlumočnicků a překladatelů právních textů však ukazuje, že právě v těchto výrazech méně zkušení překladatelé hledají neexistující skryté potíže a překlad těchto výrazů všelijak upravují.

V exemplifikaci hesla **Contratto** jsou uvedeny nejprve podtypy smlouvy podle obecných hledisek, jako je rozsah plnění a jeho známá či neznámá výše, počet zúčastněných stran, účinky smlouvy, zda se smlouva řídí obecnou úpravou podle občanského zákoníku či nikoliv, průběh plnění v čase a zda je smluvně ujednáno protiplnění. Následují jednotlivé základní smluvní typy. V závěru hesla jsou uvedeny jednostranné kolokáty, které vyjadřují různé skutečnosti a právní jednání, jež jsou pro smlouvu typická. Záměrně zde neuvádíme zpracování hesla *contratto* ve významu *burzovní obchod*, neboť si žádá hlubší zkoumání složité problematiky burzovního obchodování.

V případě heslových slov **Obbligazione**¹ a **Obbligazione**² chceme poukázat na tu skutečnost, že přes svůj stejný původ (lat. *obligatio*) se významy této grafické formy od sebe natolik vzdálily, že je vhodné je považovat za kandidáty na samostatné heslové slovo. Rovněž se zde snažíme řadit kolokáty podle příslušných právních klasifikačních kritérií.

Vzhledem k neexistenci adekvátních ekvivalentů je nutno použít vysvětlivku, která je psána menší velikostí písma. Zcela jiné vyjadřovací zvyklosti v České republice jsou označeny zkratkou ČR, možnosti jiného vyjádření v češtině zkratkou n. psanou menší velikostí písma. Možnost dvojího vyjádření téhož v italštině je naznačena lomítkem /.

Contratto (*m*) smlouva; **contratto aleatorio** aleatorní n. odvážná smlouva; ~ **comutativo** smlouva komutativní s předem známým rozsahem vzájemného plnění; **contratto bilaterale** smlouva bilaterální n. dvoustranná; ~ **plurilaterale** smlouva vícestranná; ~ **unilaterale**

unilaterální n. jednostranná smlouva jednostranný závazek; **contratto consensuale** konsensuální smlouva; ~ **reale** reálná smlouva; **contratto nominato** nominátní n. pojmenovaná smlouva; ~ **innominato** innominátní n. nepojmenovaná smlouva; **contratto solenne** formální smlouva; ~ **non solenne** neformální smlouva; **contratto tipico** typická smlouva; ~ **atipico** atypická smlouva; **contratto a efficacia obbligatoria** smlouva obsahující závazek na plnění *facere* v právním významu; ~ **a efficacia reale** smlouva s věcně právními účinky smlouva obsahující závazek něco dát - *dare* v právním významu; ~ **a esecuzione continuata** smlouva s postupným plněním; ~ **a esecuzione differita** smlouva s odloženým plněním; ~ **a titolo gratuito** bezúplatná smlouva; ~ **a titolo oneroso** úplatná smlouva; **contratto di affitto** smlouva o nájmu závodu či jiné plodonosné věci; ~ **d'appalto** smlouva o dílo týká se zakázek většího rozsahu; ~ **di assicurazione** pojistná smlouva; ~ **di commissione** komisionářská smlouva; ~ **di comodato** smlouva o výpůjčce; ~ **di deposito** smlouva o uložení věci; ~ **di edizione** nakladatelská smlouva; ~ **di lavoro** pracovní smlouva; ~ **collettivo di lavoro** kolektivní pracovní smlouva; ~ **di locazione** nájemní smlouva např. bytu; ~ **di mandato** příkazní smlouva; ~ **di mediazione** zprostředkovatelská smlouva; ~ **di mutuo** smlouva o zápůjčce; ~ **d'opera** smlouva o dílo pracuje-li zhotovitel převážně sám; ~ **di permuta** směnná smlouva; ~ **di società** společenská smlouva; ~ **di trasporto** smlouva o přepravě; ~ **per adesione** adhezní smlouva; **adempimento del** ~ plnění n. splnění smlouvy; **annullabilità del** ~ relativní neplatnost smlouvy; **annullamento del** ~ prohlášení smlouvy za neplatnou s účinky *ex tunc*; **causa del** ~ kauza n. hospodářský důvod smlouvy; **forma del** ~ forma smlouvy; **cessione del** ~ cese n. postoupení smlouvy; **conclusione del** ~ uzavření smlouvy; **efficacia del** ~ účinnost smlouvy; **esecuzione del** ~ plnění n. splnění závazků ze smlouvy; **nullità del** ~ absolutní neplatnost smlouvy; **oggetto del** ~ předmět smlouvy; **recesso unilaterale dal** ~ jednostranné odstoupení od smlouvy; **rescissione del** ~ zrušení smlouvy pro neúměrné zkrácení; **risoluzione del** ~

zrušení smlouvy soudem; **adempiere il** ~ splnit smlouvu; **annullare il** ~ zrušit smlouvu s účinky ex tunc; **concludere il** ~ uzavřít smlouvu; **eseguire il** ~ splnit smlouvu; **recedere dal** ~ odstoupit od smlouvy; **rescindere il** ~ zrušit smlouvu pro neúměrné zkrácení; **risolvere il** ~ zrušit smlouvu soudem; **stipulare il** ~ sjednat smlouvu

Obbligazione¹ (*f*) závazek; **obbligazione alternativa** alternativní závazek; ~ **cumulativa / complessa** kumulativní závazek n. závazek se složitým předmětem plnění; ~ **facoltativa / con facoltà alternativa** fakultativní možnost n. alternativa facultas; ~ **semplice** závazek jednoduchý n. závazek s jedním předmětem plnění; **obbligazione divisibile** dílčí závazek; ~ **indivisibile** nedílný závazek; ~ **solidale / in solido** solidární závazek; **obbligazione naturale** naturální závazek n. naturální obligace; ~ **pecuniaria** peněžitý závazek; **obbligazione generica / di genere** generický závazek n. závazek poskytnout věc druhově určenou; ~ **specifica** specifický závazek n. závazek poskytnout věc individuálně určenou; **obbligazione reale** závazek z věcného práva; ~ **di dare** závazek dát; ~ **di fare** závazek konat; ~ **di non fare** závazek nekonat; **obbligazione di custodire** závazek opatrovat věc; ~ **di garanzia** závazek poskytnout záruku; ~ **di mezzo** ČR odpovědnost za prostředek; ~ **di risultato** ČR odpovědnost za výsledek; **adempimento dell'**~ plnění n. splnění závazku; **esecuzione dell'**~ výkon závazku; **esigibilità dell'**~ vymahatelnost plnění ze závazku; **estinzione dell'**~ zánik závazku; **fonte dell'**~ pramen n. zdroj závazku; **modifica / modificazione dell'**~ změna závazku; **oggetto dell'**~ předmět závazku; **soggetto dell'**~ subjekt závazku; **adempiere l'**~ splnit závazek; **assumere l'**~ vzít na sebe závazek n. převzít závazek; **creare l'**~ dát vznik závazku; **eseguire l'**~ splnit závazek; **esigere l'**~ vymáhat plnění ze závazku; **estinguere l'**~ nechat zaniknout závazek; **modificare l'**~ změnit závazek

Obbligazione² dluhopis n. obligace; ~ **convertibile** vyměnitelný dluhopis; ~ **garantita** zaručený dluhopis; ~ **semplice** nezaručený dluhopis; ~ **nominativa** dluhopis na jméno; ~ **al portatore** dluhopis na doručitele; ~ **a tasso fisso** dluhopis s pevným úročením; ~ **a tasso variabile** dluhopis s proměnlivým úročením; ~ **con warrant** opční dluhopis; ~ **in doppia valuta** duální dluhopis; ~ **equity-linked** dluhopis vázaný na akcie; ~ **index-linked** dluhopis vázaný na akciový index; ~ **societaria** korporátní dluhopis; ~ **subordinata** podřízený dluhopis; **emissione dell'**~ emise n. vydání dluhopisu; **prezzo di emissione dell'**~ emisní cena dluhopisu; **remunerazione dell'**~ úročení dluhopisu; **rendimento dell'**~ výnos dluhopisu; **rimborso dell'**~ splacení dluhopisu; **tasso d'interesse dell'**~ úroková sazba dluhopisu; **valore nominale dell'**~ nominální hodnota dluhopisu

14.5. Závěr

Kandidáty na heslové slovo právnického dvoujazyčného slovníku by měly být lexémy, které jsou nositelem právního významu. V případě lexémů spadajících primárně do slovní zásoby běžného jazyka lze v zásadě prokázat jejich právní charakter na základě kolokátů, s nimiž se obvykle pojí. Heslové slovo bude mít ve většině případů charakter jednoho „grafického“ slova, víceslovné lexikální jednotky lze považovat za kandidáty na heslové slovo pouze v případě jejich plné lexikalizace. Homografa budou mít v právnickém slovníku vlastní heslové slovo, je-li jejich význam natolik odlišný, že ze synchronního pohledu není patrná významová souvislost, a to bez ohledu na společný etymologický původ. Řazení kolokátů v rámci hesla doporučujeme řadit podle kombinovaného hlediska, které spojuje tradiční abecední řazení s kritériem příslušné právní klasifikace.

Závěr

V úvodu jsme uvedli, že zvolené téma před nás staví řadu otázek, které doposud nebyly v nám známé literatuře uspokojivě řešeny. Na jedné straně jsou to otázky související s problematikou právního jazyka, která se pohybuje na okraji zájmu jazykovědců. Na straně druhé je to sám pojem kolokace, který byl uveden do světové jazykovědy již ve třicátých letech dvacátého století, od šedesátých let je centrálním pojmem britské neofirthovské školy a dnes beze sporu patří k hlavním tématům korpusové lingvistiky. Kolokace jsou dnes rovněž významným tématem lexikologie a lexikografie. Přesto však jazykovědci nedospěli k jejich vyčerpávajícímu a jednoznačnému vymezení, které by bylo bezvýhradně přijímáno.

Není sporu o tom, že odborný jazyk je varietou národního jazyka, která slouží především ke komunikaci v rámci určité sféry lidského vědění. Právní jazyk, jedna z odborných variet národního jazyka, bývá obvykle vymezován velmi obecně jako prostředek psané či mluvené komunikace v právním prostředí, případně též jako prostředek realizace, interpretace a přenosu právní informace. Toto značně široké vymezení však brání jeho hlubšímu poznání. Autoři, kteří se právním jazykem zabývali, se snaží podat popis jazykových prostředků právního jazyka jako homogenního celku, což však neodpovídá skutečnosti. Tento přístup vede k některým diskutabilním závěrům a k zobecňování jevů, se kterými se lze setkat pouze v určitých právních textech.

Pro poznání právního jazyka je nutné vzít do úvahy, že samotné právo, které se realizuje prostřednictvím jazyka, není homogenní oblastí lidského vědění. Jedná se o multidimenzionální a multifunkční fenomén, jehož plné uchopení přesahuje možnosti jednotlivce. Rozsáhlost matérie upravené právem a rozmanitost situací, v nichž probíhá právní komunikace, se projevuje různorodostí funkčních stylů a mimořádnou žánrovou pestroostí. Uplatňuje se zde funkční styl věcně informační, styl odborný především ve své vrstvě vědecké a pedagogické, styl administrativní, publicistický i rétorický, dialogický i monologický. Z textových žánrů jsou to především zákony, důvodové zprávy, žaloby, obžaloby, zatýkácí rozkazy, dožádání o právní pomoc, rozsudky, protokoly, zápisy, návrhy, závěti, smlouvy, studie, články, úvahy, eseje, referáty, přednášky, recenze, komentáře, debaty a polemiky, směnky, šeky, oběžníky, soupisy majetku, výsledovky, účetní závěrky. Dále je nutno

mít na paměti, že právní jazyk neslouží jen úzce vymezené profesní vrstvě, ale v různé míře všem uživatelům daného národního jazyka bez ohledu na profesní a sociální zařazení. Prostřednictvím právního jazyka se tak realizují texty s různou komunikační funkcí, ať již je to funkce odborně sdělná, vzdělávací, řídící, přesvědčovací či jen prostě dorozumívací. Proto je nutné jazykové jevy, ať již gramatické, syntaktické, lexikální či stylistické, studovat v závislosti na jejich zařazení do jednotlivých vrstev právního jazyka, horizontálních či vertikálních, a zvláště v určitých textových žánrech, neboť především tento rámec určuje volbu jazykových prostředků.

Pohled italských lingvistů na právní jazyk je poznamenán zvláštní rozpolceností. Uvádějí, že právní jazyk je složitý vnitřně stratifikovaný útvar, kde jsou zastoupeny texty různé povahy, ale jejich závěry o gramatických, syntaktických či lexikálních prostředcích jsou však silně ovlivněny tímto zjednodušujícím, ale zároveň všeobjímajícím přístupem k právnímu jazyku jako homogennímu útvaru. Považují jej převážně za soubor nesprávných užití italské gramatiky a nesrozumitelné slovní zásoby, za útvar, který se uzavřel sám do sebe a není přístupný běžnému uživateli. Snahu podat analýzu jazykových prostředků v závislosti na textovém žánru projevuje Bice Mortarová Garavelliová, Giovanni Rovere a dvojice autorů Riccardo Gualdo a Stefano Telve. Nutno dodat, že se jedná o díla menšího rozsahu.

Přínosné však je naznačení problémů, které by zasluhovaly podrobnější studium. Je to rozdíl mezi psanou a ústní podobou právního jazyka, mezi texty určenými početně omezenému publiku a naopak publiku širokému, mezi texty produkoványými odborníky a texty produkoványými laiky (Michele A. Cortelazzo), studium jazykových prostředků zajišťujících vnitřní kohezi textu (Leo Schena), distribuce časů v závislosti na typu textu, užití participiálních a pasivních konstrukcí v závislosti na typu textu (Gualdo a Telve), pozice adjektiva v syntagmatech s odborným významem, odborná a stylistická funkčnost slovesných valencí, zvláštnosti užívání zájmen třetí osoby či užívání archaických konektorů v moderní judikatuře (Giovanni Rovere). Přínosem studií Bice Mortarové Garavelliové je upozornění na odchylky od běžného úzu, které se projevují v právních textech. Je to antepozice vedlejší věty před větou hlavní, enklitické *–si* u infinitivu řízeného modálním slovesem, enklitické *–si* u finitních slovesných forem, hromadění nominálních syntagmat, abstraktních výrazů či záporů. Závažný problém italského

právního jazyka naznačil již v roce 1963 Tullio De Mauro, a to je rozdílnost významu slov v jazyce právním a v jazyce běžném. To je totiž hlavní důvod, proč je právní text obtížně srozumitelný běžnému člověku bez dodatečné odborné kompetence.

Složení slovní zásoby italského právního jazyka nebylo dosud předmětem žádného nám známého systematického výzkumu. Pokus o podrobnější klasifikaci právní slovní zásoby byl podán v díle *Linguaggi specialistici dell'italiano* (2011), jehož autoři jsou Riccardo Gualdo a Stefano Telve. Přínosem tohoto díla je, že se pokouší překonat tradiční klasifikaci slovní zásoby založenou především na poněkud zjednodušujícím kritériu výhradní příslušnosti, či naopak nepříslušnosti, výrazu k právnímu jazyku.

Tradiční klasifikace je obvykle představována jednak třemi koncentrickými kruhy naplněných výrazy v závislosti na jejich sémantické povaze, kdy v nejmenším kruhu jsou obsaženy výrazy označující typické právní pojmy, v prostředním výrazy patřící do repertoáru lexikálních zvyklostí aktérů právního života, a v nejširším kruhu jsou pak všechny výrazy, které se mohou objevovat v právních textech. Variantou tohoto schématu je zobrazení slovní zásoby pomocí Eulerových kruhů, v jejich průniku se nacházejí výrazy společné právnímu i běžnému jazyku, zatímco po stranách jsou prostory jednak pro slovní zásobu výhradně právní a pro výhradní slovní zásobu běžného jazyka.

Gualdo a Telve dělí právní slovní zásobu do těchto tří základních kategorií: *tecnicismi specifici esclusivi*, *tecnicismi specifici per rideterminazione*, *tecnicismi collaterali*. Toto dělení bezpochyby naznačuje směr, kterým by se další zkoumání právní slovní zásoby mohlo dále ubírat. Kategorie redeterminovaných technicismů může být námětem pro studium právního lexika z hlediska diachronního, neboť by nebylo bez zajímavosti zjistit, jakým způsobem se výrazy z této kategorie do současného právního jazyka dostaly. Rovněž naznačená problematika morfosyntaktických a mikrosyntaktických kolaterálních technicismů by jistě zasluhovala podrobnější studium. Lze však říci, že navržená klasifikace právní slovní zásoby a především její exemplifikace je do jisté míry zavádějící, neboť je z ní patrná snaha zpracovat určitá korpusová data bez elementární znalosti práva a jeho jazyka.

Podrobnější práce o slovní zásobě právního jazyka byly napsány ve Francii. Jelikož se tato problematika pohybuje na samém okraji zájmu lingvistů, za stěžejní díla vděčíme právníkům (Sourieux, Cornu). Tato skutečnost se pak odráží v navrhovaných klasifikacích, které spíše zohledňují právní aspekty daného problému a svědčí naopak o menší schopnosti autorů orientovat se v otázkách jazykovědných.

Rovněž slovní zásobu českého právního jazyka zkoumali především právníci (Tomášek, Cvrček, F., Kořenský). Rozsáhlejší studium bylo provedeno pro potřeby právních informačních systémů a z toho důvodu jsou zohledněna především kritéria právní.

V souladu se současným stavem bádání lze konstatovat, že právní jazyk používá tři velké skupiny výrazů:

- výrazy s typicky právním významem;
- tzv. výrazy s dvojí příslušností, které se vyskytují jak v právním, tak v běžném jazyce (uvnitř této skupiny je možné uvažovat o podmnožině výrazů, které získávají zvláštní právní význam, a o podmnožině výrazů, které si zachovávají význam stejný);
- výrazy, jejichž význam je dán soustavou jiných vědních a technických oborů.

Problematické však zůstává stanovení objektivního kritéria, které slovo lze považovat za součást právní slovní zásoby, a které nikoliv. Rovněž tak je velmi obtížné stanovit, co vlastně znamená *právní význam* slova. Toto potvrzuje výzkum vedený Cvrčkem a Kořenským (2010), kdy o příslušnosti slova do právní oblasti se rozhodovalo, nikoliv bez problémů, na expertní úrovni.

Lze bezpochyby říci, že právní jazyk je nejen multifunkční, multidimenzionální a multižánrový, ale též polycentrický a polyperiferický. Slovní zásobu právního jazyka tedy bude nutné zkoumat nejen z hlediska příslušnosti k právu jako takovému, ale především podle příslušnosti k určitému textovému žánru a jeho funkce. Rovněž tak lze vyslovit domněnku, že na periferiích právního jazyka najdeme takové výrazy, které se v příslušných centrech obvykle nevyskytují. Uvedené závěry však pouze

naznačují některé otázky dané problematiky, která by si zasluhovala podrobnější studium.

Další otázkou, která souvisí s klasifikací právní slovní zásoby, je určení, co je a co naopak není právní termín. Problematika termínu obecně je dlouhodobě předmětem zájmu mnoha lingvistů, aniž by však dospěli k formulování definice tohoto pojmu, kterou by bylo možné bezvýhradně přijmout. V obecné rovině dospívají k názoru, že se jedná o základní jednotku vědeckého a odborného textu, která funguje jako etiketa pro specifický koncept vlastní nejen určitému vědnímu oboru, ale také řemesla či speciálního povolání.

Výše uvedená otázka, přestože působí na první pohled jednoduše, však působí mnohé potíže, neboť ani sama právní věda v této oblasti nemá jasno. Právní termín lze určit pouze expertně, ale ani tento způsob stanovení právního termínu není bez problémů, neboť zde vstupují do hry další faktory, jako je například specifická či naopak obecnost úpravy dané oblasti, množství souvisejících předpisů, vědeckých děl a ustálená praxe. Za právní termíny lze pracovně považovat slova a slovní spojení jak se specificky právním významem, tak s potenciálně právním významem, který je vymezen sémanticky legální či obdobnou definicí, doktrinální definicí nebo aplikační praxí. Takto vymezené termíny odpovídají více či méně přesně stanovenému právnímu konceptu či institutu. Jsou obvykle monosémní, ale je možné se setkat s hojnými projevy polysémie či homonymie. Stabilita právního termínu v čase je proměnlivá případ od případu a do značné míry závisí na vnějších okolnostech. Internacionalitu lze považovat za více než okrajovou záležitost. Vzhledem k tomu, že odlišení právního termínu od netermínu je obtížné i pro znalce práva, s opozicí *termín* x *netermín* v naší studii nepracujeme.

Vzhledem k nutnosti studia právní slovní zásoby v rámci určitého textového žánru, zvolili jsme pro potřeby naší práce italský *občanský zákoník*. Jedná se o typický příklad zákona jakožto specifického textového žánru, navíc v postavení centrálního textu občanského práva hmotného. Jde o svébytný textový útvar, který se vyznačuje specifickými rysy gramatickými, syntaktickými i lexikálními. Dosud však nedošlo k jejich systematickému detailnímu prozkoumání, které by případně odhalilo jejich vnitřní souvislosti.

Kolokace, na rozdíl od právního jazyka, je středem zájmu mnoha lingvistů již více než šedesát let, ale ani zde věda nedospěla k jednotnému a vyčerpávajícímu řešení. S jistým zjednodušením lze říci, že existují dva základní směry ve studiu kolokací, které jsou založeny buď na kritériu funkčním (přístup kvalitativní či lexikologicko-lexikografický), anebo na kritériu převážně kvantitativním (přístup kvantitativní či kontextualistický).

Kvantitativní neboli kontextualistický přístup ke zkoumání kolokací vychází z učení J. R. Firtha, který, aniž by pojem kolokace přesněji vymezoval, poukazoval na určitou determinaci významu slov, k níž dochází z důvodu jejich kolokačního vztahu k jinému slovu v daném kontextu. Jelikož je kontext přístupný skrze textové realizace, je zkoumání kolokací založeno na pozorování sémantických vztahů mezi lexémy, které se preferenčně objevují pospolu v daném textovém kontextu. V souladu s Firthovou tezí „*You shall know the word by the company it keeps!*“ (FIRTH, 1957b : 11) význam daného lexému vyplývá z kontextu a zároveň tento lexém daný kontext ovlivňuje a vytváří tak své lexikální okolí.

Kolokace, chápány velmi široce a volně jako kombinace, v níž se v sousedství jiného slova obvykle vyskytuje slovo jiné, jsou zkoumány v rozsáhlých korpusech. Pro identifikaci lexikálních jednotek, které spolu v dané databázi nejčastěji kookurují, se používají různé míry asociací, z nichž nejčastější jsou Mi-score a t-score.

V rámci kvantitativního přístupu se rozlišují konstituenty kolokace. Zpravidla je kolokátem (*colocate*) označován ten konstituent, který k výchozímu konstituentu, hlavě (*node*, *head*), jen přibývá. Např. hlava kolokace *rychlý* a kolokáty *auto*, *vlak*, *lod'*.

Lze říci, že přínos kvantitativního přístupu spočívá v identifikaci slov (lexémů), které jsou vzájemně kompatibilní. Jistým nedostatkem však je, že frekvence výskytu pouze konstatuje skutečnost, že dva lexémy spolu preferenčně kookurují, nevysvětluje však důvod této kookurence. Rovněž není dána uspokojivá odpověď, jak vysoká je vlastně vysoká frekvence, či naopak, jak nízká musí být nízká frekvence. Frekvence výskytu je zcela jistě užitečným nástrojem pro posouzení ustálenosti daného spojení ve frekvenčním jádru zkoumaného jazyka, zatímco

na méně frekventované periférii jazyka (např. odborné subsystémy) toto nemusí vždy platit.

Stoupenci kvalitativního neboli lexikologicko-lexikografického pojetí se snaží o sémanticko-syntaktický popis kolokace a řešení důsledků této relativně nové jazykovědné kategorie pro lexikografickou a didaktickou praxi.

Kolokace je chápána jako restringované spojení mezi dvěma plnovýznamovými lexemi, které spolu udržují syntaktický vztah. Jedná se o spojení báze a kolokátu, kdy kolokát je mluvčím vybírán v rámci geneze promluvy tak, aby vyjádřil určitý význam v konkurenci s danouází, která si zachovává svůj obvyklý význam. Toto pojetí se snaží postihnout podstatu kolokace na základě sémanticko-syntaktických kritérií. Problémem zde zůstává značná různorodost konstituentů, které mohou kolokaci zakládat, a které nelze posuzovat na základě homogenních a jednoznačně objektivních kritérií.

Vedle faktorů syntaktických a / nebo sémantických zde mají své místo též kritéria poněkud subjektivní povahy, jako je předvídatelnost, jenž se pohybuje na škále od nepředvídatelnosti sémantické či syntaktické (tzv. kolokace zastřené), přes předvídatelnost obtížnou (tzv. kolokace transparentní) až po předvídatelnost v případě tzv. kolokací pravidelných.

Dalším problémem je konfrontace zkoumaných kolokací s jejich realizacemi v jiných jazycích. Zde samozřejmě záleží na jazycích, které jsou předmětem srovnání. Lze říci, že značně restringované spojení, které se chová jako zastřená kolokace v románských jazycích, se takto nemusí projevovat např. v jazycích slovanských.

Nepříliš spolehlivé, navíc velmi subjektivní, je též kritérium interpretovatelnosti kolokace cizojazyčným mluvčím. Schopnost interpretovat kolokaci bude záležet na mnoha subjektivních faktorech, jako je pokročilost ve studiu daného jazyka, jazykový cit či zkušenost s dalšími cizími jazyky. Významnou roli zde hraje jazyk mateřský, z nějž mluvčí při interpretaci kolokace vychází. Je-li kolokace obdobná, bude pro cizojazyčného mluvčího snadno interpretovatelná.

Nesporným přínosem tohoto přístupu jsou cenné podněty pro lexikografickou praxi, neboť zkoumá velice obtížnou problematiku kombinability lexémů a změny významu lexémů v rámci daných kombinací.

Můžeme však říci, že oba přístupy jsou přes své jisté nedostatky zcela legitimní a pro studium pojmu kolokace a jeho konkrétních projevů velice přínosné. Postihují totiž její dva základní aspekty: přístup kvantitativní (kontextualistický) se zaměřuje především na studium statistické významnosti souvýskytu lexémů, jejichž kombinabilita, a tudíž i kolokabilita, není v žádném případě zcela volná. Kvalitativní přístup se naopak zaměřuje na zkoumání strukturních vztahů mezi konstituenty kolokace. Nezanedbatelný je přínos tohoto pojetí pro lexikografii a pro didaktiku cizích jazyků. Položme si tedy spolu s Václavem Cvrčkem (CVRČEK, V. 2006 : 49) otázku, zda by nebylo vhodné terminologicky rozlišovat kolokace systémové, tj. takové, kde je patrná sémanticko-syntaktická restringovanost konstituentů kolokace, a kolokace frekvenční, dané pouze na základě frekvence výskytu v daném kontextu.

Kolokace v odborném jazyce představují v nám známé literatuře pouze periferní problém. Přesto však se názory na uplatnění tohoto pojmu v rámci odborných textů liší. Vzhledem k relativně pravidelnému a předvídatelnému charakteru víceslovných pojmenování používaných v odborných jazycích se někteří autoři vyhýbají označení *kolokace* a dávají přednost pojmenování *frazeotermín* či *specializované lexikální kombinace*.

Pro studium víceslovných pojmenování v rámci právního jazyka se nám jeví jako nejvhodnější pojetí kolokace jako lexikálního syntagmatu, jehož vznik je podmíněn vzájemnou kompatibilitou, a tedy i kolokabilitou, jeho konstituentů, které jsou nositeli právně relevantní informace. Z toho důvodu jsme se přiklonili k používání pojmu *konceptuální kolokace*, neboť je zde kladen důraz právě na vzájemnou kolokabilitu lexémů především z hlediska kompatibility jejich konceptuálního obsahu. Jedná se dle našeho názoru o slovní kombinaci podmíněnou jak konceptuálním významem báze, tak konceptuálním významem kolokátu, který vlastnosti báze implikuje. Kolokát, především v syntaktické funkci přívlastku, označuje specifikaci konceptuálního významu báze. Slouží tedy obvykle k designování subkategorií uvnitř daného konceptuálního systému. Pozornost si zasluhují rovněž tzv. *levostranné kolokáty*, jelikož je v nich obsažena právně

relevantní informace o vztazích, jednáních, subjektech, objektech či jiných právně relevantních skutečnostech, s nimiž báze kolokace nejčastěji vstupuje do interakce.

Gramatická a syntaktická analýza vzorku 2270 nominálních kolokací excerpovaných z textu *codice civile* v jeho konsolidovaném znění k roku 2010 neprokázala existenci atypických struktur.

Konceptuální nominální kolokace jsou vyjádřeny těmito základními syntaktickými strukturami:

N+A, eventuálně A+N

N+P+N

N+P+Vinf

N+PropRest

Další struktury jsou jen různě rozvítené varianty těchto základních modelů. Posledně jmenovaná struktura, to jest substantivum rozvinuté vedlejší větou restriktivní, je zmiňována pouze výběrově, jako součást některých kolokací významných kvůli jejich konceptuálnímu obsahu. Její problematika by si v budoucnu zasluhovala zvláštní zkoumání, které však přesahuje omezený rámec této práce.

Z analýzy vyplynulo, že je upřednostňováno používání členu určitého. Tato preference je dána obecným charakterem textu *codice civile*.

Analýza nepotvrdila očekávání, že antepozice adjektiva představuje typický rys jazyka *codice civile*. Anteponována je jen početně malá skupina adjektiv (např. *avvenuto, mancato, pubblico, riservato, straordinario, urgente, unico, tacito, terzo*). Nápadnost tohoto jevu je zřejmě dána důvody psychologickými, neboť tato adjektiva mají tendenci se v nejrůznějších právních textech opakovat a často s nimi bývá spojena též určitá sankce. Rovněž tento problém by zasluhoval samostatné zkoumání, především v rámci určitých typů právních textů, nikoliv v právním jazyce jako takovém.

Analýza rovněž nepotvrdila očekávání většího výskytu přičestí přítomného s vlastní slovesnou valencí. Ve zkoumaném vzorku se tento tvar objevil pouze pětkrát.

Pro text *codice civile* je jmenné vyjadřování charakteristické a často dochází ke kumulaci jmen v rámci jedné kolokace. Tato skutečnost může do určité míry ztížit orientaci běžného uživatele zákoníku. Nelze však potvrdit, že by se v rámci zkoumaných kolokací vyskytly struktury atypické, které by odporovaly základním syntaktickým pravidlům.

Pro konceptuální analýzu excerpovaných kolokací jsme použili kritéria teoretickoprávní. Kritérium výhradní příslušnosti slova do oblasti právního jazyka, které je lingvisty často aplikováno, je v rámci *codice civile* problematické, neboť vzhledem k charakteru tohoto normativního textu je užívání slov s výhradně právním významem minimální. Kolokace jsme proto zkoumali podle příslušnosti báze k následujícím teoretickoprávním kategoriím: subjekt právního jednání, objekt právního jednání, právní jednání, individuální právní akt. Vzhledem k tomu, že není možné všechny zkoumané báze do těchto kategorií zařadit, uvedli jsme též skupinu základních právních pojmů obtížně klasifikovatelných.

Zkoumány byly pravostranné i levostranné kolokáty příslušné báze z hlediska jejich konceptuální kombinability. V rámci daného souboru nebyl zjištěn žádný konceptuální rozpor, což plyne z četby excerpcí uvedených v příloze číslo 8, a je potvrzeno konkrétní analýzou reprezentativního vzorku kolokací.

Při analýze pravostranných kolokátů se prokázalo, že se zde vyskytují kolokace dvojího typu. Za prvé jsou to kolokace tzv. terminologického typu (ČERMÁK, 2010 : 314 – 315; HEID, 1994 – 237 – 240; MARTIN, 1997 : 46), v nichž kolokáty vyjadřují subkategorie báze jakožto právního termínu, respektive institutu či základního pojmu. Za všechny uveďme např. *bene mobile*, *bene immobile*, *bene fungibile*, *bene futuro*, *bene personale*, *bene indiviso*; condizione *lecita*, *condizione illecita*, *condizione impossibile*, *condizione sospensiva*, *condizione risolutiva*, *condizione di fare*, *condizione di dare*; contratto *aleatorio*, *contratto bancario*, *contratto collettivo di lavoro*, *contratto di agenzia*, *contratto di riassicurazione*, *contratto di spedizione*, *contratto di trasporto*.

Za druhé jsou to kolokace, kdy kolokáty označují právní vztahy (poměry), jednání, subjekty, objekty či jiné právně relevantní skutečnosti a události, se kterými konceptuální referent báze primárně vstupuje do interakce v té oblasti mimojazykové reality, jenž je předmětem právní úpravy. Jmenujme např. *bene gravato*, *bene*

ipotecato, bene rubato, bene smarrito, bene sottoposto a pignoramento, bene del minore, bene della successione, bene di uso strettamente personale di ciascun coniuge; condizione del fondo servente, condizione dei luoghi, condizioni del mercato, condizioni economiche del defunto, condizioni patrimoniali dei contraenti; contratto concluso dal rappresentante, contratto convalidato, contratto concluso in istato di pericolo, contratto sottoposto a termine.

Z analýzy levostranných kolokátů bází uvedených v analytickém indexu vyplynulo, že z hlediska významu konceptuální informace je třeba rozlišovat případy, kdy je kolokát vyjádřen adjektivem či adjektivní skupinou (např. A+A), nebo naopak substantivem, respektive substantivní skupinou. Levostranné kolokáty adjektivní povahy označovaly subkategorie termínu (institutu, základního pojmu), např. *nuda proprietà* (holé vlastnictví), *ordinaria amministrazione* (běžná správa), *straordinaria amministrazione* (mimořádná správa), *ultima volontà* (poslední vůle), *pubblico registro* (veřejný rejstřík), *pubblica amministrazione* (veřejná správa). Levostranné kolokáty substantivní povahy naopak v naprosté většině případů označovaly související právní jednání (např. *recesso*, *revoca*, *nomina*, *vendita*, *acquisto*), nezbytné náležitosti právního jednání, jako je ujednání o čase a místě (*tempo*, *luogo*), či jiné právně relevantní skutečnosti a události (*valore*, *prezzo*, *numero*, *nascita*, *morte*, *invalidità*). V rámci této skupiny kolokátů je patrná značná obecnost vyjádření (*tempo*, *data*, *luogo*, *numero*, *quota*), což je dáno obecným charakterem zkoumaného textu (viz kapitola *Codice civile*).

V ojedinělých případech spojení levostranného kolokátu a báze vytvářelo samostatnou terminologickou jednotku, např. *polizza di assicurazione* (pojistka). V případech typu *società per azioni* (společnost na akcie) či *società in accomandita per azioni* (komanditní společnost na akcie) došlo k vytvoření samostatné terminologické jednotky, které jsou však podkategoriemi obecnějšího pojmu *società commerciale* (obchodní společnost).

Tento závěr je však relativní, neboť záleží na volbě báze. Spolu s Čermákem (ČERMÁK, 2010 : 283) chápeme bázi (hlavu) jako výchozí komponent kolokace, zatímco kolokát je ten prvek, který k výchozímu jen přibývá. Výše uvedené kolokáty by bylo možné zkoumat též jako báze kolokace, a zjišťovat, se kterými nositeli právní informace se preferenčně spojují.

Kolokace, které byly předmětem našeho zkoumání, potvrzují tezi o pravidelnosti kolokací v odborném jazyce (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4; TUTIN, 2010a : 56). Problematická však zůstává otázka, zda jsou také předvídatelné. Pro znalce práva, a především práva občanského, jsou tyto kolokace zcela jistě předvídatelné a interpretovatelné. Poměrně nepředvídatelné jsou však pro běžného uživatele příslušného jazyka, který postrádá dodatečnou právní kompetenci. Kolokace jsou tak pro něj obtížně interpretovatelné, protože obvykle nezná konceptuální právní obsah, jímž jsou dané kolokace nadány.

Nelze však plně souhlasit s tezí Hausmanna a Blumenthala (HAUSMANN – BLUMENTHAL, 2006 : 4), že mluvčí nevolí kolokát v závislosti na vlastnostech báze. Toto je patrné především z analýzy kolokátů polysémních, respektive homonymních bází. Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, *azione* ve významu *akcie* kolokuje se zcela jinými kolokáty než *azione* ve významu *žaloba*, respektive *žalobní právo*. Je pravdou, že mluvčí je zde poněkud omezen ve výběru lexikálních prostředků existencí jejich referentů v mimojazykové realitě. Ani v oblasti běžného vyjadřování však není možné, pokud mluvčí nesleduje určitý stylistický cíl, vytvářet smysluplná spojení, která by si konceptuálně odporovala.

Z analýzy excerpovaného materiálu rovněž vyplynulo, že lexémy, které jsou používány výhradně v běžném významu, a právo jim žádný specifický rys nepřidává, mají tendenci kolokovat s lexémy, které nemají žádnou tzv. „přidanou“ právní hodnotu, tedy zvláštní právní význam. Toto je patrné především z analýzy objektů práv a právního jednání. Ani tento závěr neplatí absolutně, tuto tezi narušují kolokáty lexémů *bestiame* (dobytek n. hospodářská zvířata) a *cognome* (příjmení).

Výsledky našeho zkoumání jsou aplikovatelné též na translatologickou a lexikografickou praxi. Překladatel, aby mohl převést informaci z výchozího jazyka do jazyka cílového, musí bezpodmínečně znát konceptuální obsah příslušných kolokací a být si vědom rozdílů, které plynou z jiné právní úpravy v příslušných právních řádech. Musí se rovněž vypořádat s rozdíly souvisejícími s existencí či neexistencí odpovídajících výrazových ekvivalentů a také s rozdíly ve vyjadřovacích zvyklostech daných územ.

Rovněž lexikografické zpracování kolokací právního jazyka by se mělo řídit především kritériem, zda je zkoumaný lexém nositelem právně relevantní informace.

V případě lexémů, které spadají primárně do slovní zásoby běžného jazyka, lze prokázat jejich právní charakter právě na základě studia kolokátů, s nimiž se obvykle pojí.

Závěrem je nutno poznamenat, že omezený rozsah této práce nám dovolil pouze nastínit základní problémy, které před nás nominální konceptuální kolokace v italských legislativních textech staví, a to jak z hlediska teoretického, tak z hlediska aplikace v translatologické a lexikografické praxi.

Resumé

Tato práce pojednává o různých aspektech nominálních kolokací v italské legislativě. Vzhledem k tomu, že soubor legislativních textů představuje značně rozsáhlou oblast zahrnující nejrozumnější projevy života v lidské společnosti, omezili jsme výzkum kolokací pouze na text italského občanského zákoníku (*codice civile*), základní normativní text občanského práva hmotného.

Úvodní teoretická část se soustředí především na dva základní okruhy. Jednak na problematiku právního jazyka a jeho slovní zásoby, jednak na analýzu různých přístupů k pojmu kolokace a k otázce existence kolokací v odborném jazyce.

Nejprve jsme vymezili pojem právního jazyka jako specializovaného subkódu národního jazyka, sloužícího k přenosu právní informace v procesu komunikace jak v odborném, tak neodborném prostředí. Kriticky jsme posoudili nám známá pojednání, která se týkají následujících okruhů: právní jazyk obecně jako útvar národního jazyka, gramatické, lexikální a stylistické zvláštnosti právního jazyka italského, francouzského a českého. Ze zkoumaných prací je patrné, že se jejich autoři snaží podat popis jazykových prostředků právního jazyka jako homogenního celku. Toto vede k některým diskutabilním a problematickým závěrům, neboť právo je multidimenzionální a multifunkční fenomén, a proto je třeba zmíněné jazykové jevy zkoumat v závislosti na jejich zařazení do přesně vymezené oblasti právního jazyka. Přínosné však je, že naznačují určité okruhy problémů, které by zasluhovaly samostatný výzkum.

Kriticky jsme rovněž posoudili nám dostupné práce o slovní zásobě italského, francouzského a českého právního jazyka, kde autoři klasifikují slovní zásobu především z hlediska, zda se jedná o slova výhradně právní, či naopak o slova s tzv. dvojí příslušností, tedy o slova z běžného jazyka užívaná v právních textech.

Vymezili jsme pojem práva jakožto komplexního společenského jevu a skrze analýzu funkcí práva jsme podali charakteristiku právních textů podle odborných funkčních stylů.

Podali jsme základní právní charakteristiku *codice civile* jako základního normativního textu občanského práva hmotného, jehož cílem je úprava právních poměrů mezi občany Italské republiky. Skutečností, že se jedná o text, který je určen

všem občanům bez rozdílu a postihuje úpravu právních poměrů v obecné rovině, odpovídá i volba takových jazykových prostředků, které tuto obecnost vyjadřují.

V teoretické části věnované pojmu kolokace jsme nejprve shrnuli základní teze nám známých lingvistů podle jejich příslušnosti k dvěma základním myšlenkovým směrům, v jejichž rámci studium kolokací probíhá. Na jedné straně je to směr kvantitativní neboli kontextualistický reprezentovaný britskou jazykovědnou školou, na straně druhé směr kvalitativní či lexikologicko-lexikografický, rozšířený mezi romanisty. Následně jsme vyvodili základní kritéria, která jsou jednotlivým lingvistům společná. Tato kritéria jsme v této práci označili jako vnější a vnitřní. Mezi vnější kritéria řadíme obvyklost a frekvenci daných syntagmat a jejich poloustálenost, jakožto fenomén, který osciluje mezi stabilitou a nestabilitou. Vnitřní kritéria jsou ta, která souvisí se samotnou jazykovou charakteristikou kolokace jakožto smysluplného syntagmatu tvořeným autosémantiky, jako je binární a asymetrický charakter konstituentů kolokace a restringovaná kookurence sémanticko-syntaktická, která úzce souvisí s výše uvedeným kritériem poloustálenosti.

Samostatný problém představuje sama existence kolokací v odborném jazyce, neboť ji někteří autoři popírají z důvodu, že mluvčí nemá svobodu volby kolokátu v závislosti na významu báze kolokace. Odlišné stanovisko představuje teze Marie-Claude L'Hommové o existenci specializovaných lexikálních jednotek, kde bázi představuje simplexní či komplexní termín daného vědního oboru. Tento přístup není pro studium lexikálních jednotek jazyka občanského práva hmotného vhodný, neboť identifikovat právní termín je zde možné pouze na základě expertního posouzení, a ani tento postup není vždy spolehlivý.

Pro potřeby této práce chápeme kolokace jako smysluplná lexikální syntagmata, jejichž vznik je podmíněn vzájemnou kolokabilitou a kompatibilitou jejich konstituentů. Kolokace, jejichž úkolem je přenos právně relevantní informace, a jejichž vznik je podmíněn konceptuální kompatibilitou konstituentů, označujeme jako kolokace konceptuální.

Praktická část práce řeší tři základní okruhy problémů. Nejprve jsme provedli gramatickou, syntaktickou a konceptuální analýzu excerpovaného materiálu.

Poslední dvě kapitoly jsme věnovali analýze základních problémů translatologických a lexikografických.

Excerpci elektronické verze *codice civile* v konsolidovaném znění k roku 2010 dostupné na <http://www.studiocelentano.it/codici/cc/index.asp>. [cit. 03-05-2010] jsme získali vzorek 2274 (zkontrolovat přesné číslo) nominálních kolokací, které jsme dále zpracovávali v počítačovém programu Microsoft Access 2010. Výrazy uvedené v analytickém indexu tištěné verze z roku 1996 pod písmeny *a*, *b*, *c* – až do výrazu *contratto* včetně, se staly základem pro zkoumání jejich okolí, představovaného syntagmaty nominální povahy. Za autosémantika nominálního charakteru považujeme podstatná jména, přídavná jména, zájmena neurčitá a slovesa ve tvaru infinitivu s funkcí přívlastku neshodného (resp. příslovečného určení specifikačního). Analýza potvrdila převahu členu určitého nad členem neurčitým, která souvisí s obecným charakterem textu. Patrná je rovněž existence přičestí přítomného s vlastní slovesnou rekcí.

Z analýzy syntaktických vztahů uvnitř jednotlivých kolokací vyplynulo, že excerpta představují soubor 192 různých syntaktických struktur, z nichž dominantní je struktura $N+P+(Ad+N)N$, která v daném souboru dosáhla počtu 699 výskytů. Výskyt vyšší než 100 je zaznamenán u struktury $N+P+N$ (297 výskytů), $N+A$ (296 výskytů) a $N+P+[(Ad+N)+A]N$ (120 výskytů). Statisticky významnější jsou dále struktury $N+P+(N+A)N$ (63 výskytů), $N+P[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$ (56 výskytů), $(N+A)N+P+(Ad+N)N$ (45 výskytů), $N+[A+P+(Ad+N)N]A$ (37 výskytů), $N+P(A+N)N$ (32 výskytů) a $A+N$ (31 výskytů). Posledně uvedený příklad naznačuje jistou tendenci klást adjektivum před substantivum, nejedná se však o tendenci převládající.

Konceptuální analýza reprezentativního vzorku kolokací prokázala, že zde nedochází k žádnému konceptuálnímu konfliktu, jedná se tedy o tzv. kolokace pravidelné. Jejich předvídatelnosti a interpretovatelnosti je však do značné míry závislá na doplňkové odborné kompetenci mluvčího, respektive cizojazyčného uživatele italského jazyka. Zkoumáním pravostranných kolokátů byla prokázána existence kolokací dvojího typu. Jednak jsou to kolokace terminologického typu, kde kolokáty vyjadřují subkategorie báze jakožto právního termínu či institutu. Za druhé jsou to kolokace, kde kolokáty označují nejrozličnější právní vztahy, jednání, subjekty,

objekty či jiné právně relevantní skutečnosti a události, se kterými konceptuální referent báze primárně vstupuje do interakce v mimojazykové realitě. Levostranné kolokáty substantivní povahy naopak ve většině případů označovaly související právní jednání či jiné právně relevantní skutečnosti. Případné subkategorie termínu či institutu byly vyjádřeny levostranným kolokátem adjektivní povahy.

Kapitola věnovaná překladu nominálních kolokací z italštiny do češtiny se soustředí na tento problém především z hlediska existence či neexistence totožného konceptu v italském a českém právním řádu a rozdílů v obsahu i rozsahu příslušných konceptů. Zmíněny jsou též problémy způsobené častou polysémií či homonymií lexémů nesoucích právní informaci.

Kapitola o lexikografickém zpracování občanskoprávních nominálních kolokací se týká především výběru kandidátů na heslová slova. Zvláštní pozornost je věnována vnitřní struktuře hesla s ohledem na exemplifikaci příslušného lemmatu.

Riassunto

La presente tesi di dottorato ha come oggetto lo studio di vari aspetti delle collocazioni concettuali nominali nella legislativa italiana. Considerato che l'insieme dei testi legislativi rappresenta un campo notevolmente esteso comprendente le più varie manifestazioni della vita nella società umana, abbiamo limitato lo studio delle collocazioni nominali soltanto al testo del codice civile italiano, fondamentale testo normativo del diritto civile sostanziale.

La parte teorica introduttiva è dedicata a due problemi principali. Da una parte alla problematica del linguaggio giuridico e del suo lessico, dall'altra all'analisi dei due approcci fondamentali allo studio della nozione di collocazione ed all'esistenza delle collocazioni in senso proprio nei linguaggi settoriali.

Prima di procedere all'analisi del lessico giuridico abbiamo delimitato la nozione di linguaggio giuridico in quanto un sottocodice specializzato della lingua nazionale servente alla diffusione di informazioni giuridiche nel processo di comunicazione sia nell'ambito specialistico, sia nell'ambito dilettantistico non giuridico. Abbiamo valutato, in modo critico, i lavori a noi conosciuti concernenti le sfere seguenti: linguaggio giuridico in genere quanto una varietà della lingua nazionale, particolarità grammaticali, lessicali e stilistici del linguaggio giuridico italiano, francese e ceco. Dai lavori esaminati risulta che gli autori rispettivi descrivono i mezzi linguistici adoperati nel linguaggio giuridico considerato come un insieme omogeneo. Questo approccio dà luogo ad alcune conclusioni opinabili e discutibili, perché il diritto come tale è un fenomeno multidimensionale e multifunzionale, e per questo motivo è necessario analizzare i mezzi linguistici dall'ottica della loro funzione in un campo specifico del linguaggio giuridico. Il contributo indiscutibile dei lavori in esame sta nell'indicare temi o problemi meritevoli di uno studio particolare ed approfondito.

Abbiamo inoltre valutato in modo critico i lavori a noi accessibili concernenti il lessico del linguaggio giuridico italiano, francese e ceco in cui gli autori classificano il lessico dal punto di vista dell'appartenenza delle parole sia al gruppo con significato esclusivamente giuridico, sia, al contrario, al gruppo di parole di c.d. doppia appartenenza, cioè parole di linguaggio comune adoperate nei testi giuridici, ovvero, le parole con significato giuridico adoperate anche nel linguaggio comune.

Abbiamo delimitato la nozione del diritto quanto un complessivo fenomeno sociale e tramite un'analisi delle funzioni del diritto abbiamo dato una caratteristica dei testi giuridici basata sui stili funzionali.

Abbiamo dato una caratteristica giuridica del *codice civile*, fondamentale testo normativo del diritto civile sostanziale, il cui fine è regolare rapporti giuridici tra i cittadini della Repubblica italiana. Al fatto che si tratta di un testo destinato a tutti i cittadini senza differenza e che esprime il regolamento dei rapporti giuridici a livello generale, corrisponde anche la scelta dei mezzi linguistici capaci di esprimere proprio questo carattere generale.

Nella parte teorica dedicata alla nozione di collocazione abbiamo innanzitutto riassunto le tesi dei linguisti a noi conosciuti a seconda della loro appartenenza ai due approcci fondamentali nell'ambito dei quali si svolge lo studio delle collocazioni. Da un lato si trova l'approccio quantitativo (statistico) ovvero contestualistico rappresentato dalla scuola linguistica britannica, dall'altro si trova l'approccio qualitativo ovvero lessicologico-lessicografico, diffuso tra i romanisti. Poi abbiamo dedotto i criteri fondamentali comuni ai singoli linguisti. Questi criteri sono denominati nel presente lavoro come interni ed esterni. Tra criteri c.d. esterni entrano abitudine e frequenza dei sintagmi rispettivi e la loro semi-fissità quanto un fenomeno oscillante fra stabilità ed instabilità. Criteri c.d. interni sono quelli che risultano dalla caratteristica della collocazione in quanto una combinazione di parole soggetta a una restrizione lessicale, per cui la scelta di una specifica parola (collocato) per esprimere un determinato significato, è condizionata da una seconda parola (base) alla quale questo significato è riferito. I criteri più importanti di tale tipo sono il carattere binario ed asimmetrico dei componenti della collocazione e la cooccorrenza ristretta semantico-sintattica, la quale dipende strettamente dal criterio sopra menzionato della semi-fissità.

Il problema a se stante è rappresentato dall'esistenza stessa delle collocazioni nei linguaggi specialistici, perché essa viene negata da alcuni linguisti per il motivo che il parlante non è libero nella scelta del collocato in dipendenza del significato della base della collocazione. Una visione del problema del tutto diversa è rappresentata dalla tesi di Marie-Claude L'Homme concernente l'esistenza delle unità lessicali specializzate in cui la base è rappresentata da un termine, sia semplice che

complesso, di un certo campo scientifico. Questo approccio non è adatto per lo studio delle unità lessicali del diritto civile sostanziale perché l'identificazione del termine giuridico è possibile soltanto in base di una valutazione peritale, e nemmeno questo metodo è sempre affidabile.

Per i fini di questo lavoro comprendiamo le collocazioni come sintagmi lessicali dotati di senso, la cui formazione è condizionata dalla mutua compatibilità e collocabilità dei loro componenti. Collocazioni, il cui fine è trasmettere un'informazione giuridicamente rilevante e la cui formazione è condizionata dalla compatibilità dei loro componenti dal punto di vista concettuale, vengono chiamate collocazioni concettuali.

La parte pratica del lavoro concerne tre fondamentali sfere di problemi. Prima abbiamo fatto un'analisi grammaticale, sintattica e concettuale del materiale spogliato. Poi abbiamo proceduto ad un'analisi dei principali problemi traslatologici e lessicografici.

Per mezzo dello spoglio della versione elettronica del *codice civile* nel tenore consolidato all'anno 2010 accessibile sul sito <http://www.studiocelentano.it/codici/cc/index.asp>. [cit. 03-05-2010] abbiamo ottenuto un campione di 2270 collocazioni nominali che abbiamo poi trattato nel programma Microsoft Access 2010. Le espressioni indicate nell'indice analitico della versione stampata del codice civile dall'anno 1996 sotto le lettere *a)*, *b)*, *c)* – fino all'espressione *contratto* inclusa, sono diventate la base per lo studio delle cooccorrenze rappresentate dai sintagmi di carattere nominale. Consideriamo autosemantici di carattere nominale i sostantivi, gli aggettivi, i pronomi indefiniti ed i verbi all'infinito con funzione di complemento di specificazione. L'analisi ha confermato la supremazia dell'articolo definito sull'articolo indefinito che risulta dal carattere generale del testo in esame. Evidente è anche l'esistenza del participio presente con la propria valenza verbale.

L'analisi dei rapporti sintattici all'interno delle particolari collocazioni dimostra che il materiale spogliato rappresenta un'insieme di 192 varie strutture sintattiche, essendo dominante la struttura $N+P+(Ad+N)N$, la quale ha raggiunto il numero di 699 occorrenze. L'occorrenza che supera il numero 100 si trova nel caso delle strutture $N+P+N$ (297 occorrenze), $N+A$ (296 occorrenze) e $N+P+[(Ad+N)+A]N$ (120 occorrenze). Statisticamente importanti sono poi le strutture $N+P+(N+A)N$ (63

occurrence), N+P[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N (56 occorrenze), (N+A)N+P+(Ad+N)N (45 occorrenze), N+[A+P+(Ad+N)N]A (37 occorrenze), N+P(A+N)N (32 occorrenze) a A+N (31 occorrenza). L'ultimo esempio indica una certa tendenza ad anteporre l'aggettivo al sostantivo, ma non si tratta di una tendenza predominante.

L'analisi concettuale del campione rappresentativo collocazioni nominali ha provato l'inesistenza di un conflitto concettuale, si tratta dunque di collocazioni regolari. Ma la loro predicibilità ed interpretabilità è in notevole misura dipendente da una complementare competenza speciale del parlante, rispettivamente dell'utente straniero di lingua italiana. L'esame dei collocati di destra ha comprovato l'esistenza di collocazioni di due tipi. Da una parte si tratta delle collocazioni di tipo terminologico in cui i collocati esprimono sottocategorie della base considerata come un termine od un istituto giuridico. Dall'altra si tratta delle collocazioni in cui i collocati designano vari rapporti, atti, soggetti od oggetti giuridici, o altri fatti ed eventi giuridicamente rilevanti con cui il referente concettuale interagisce primariamente nella realtà extralinguistica. I collocati di sinistra di carattere sostantivale, al contrario, in maggioranza dei casi indicano relativi negozi o atti giuridici od altri fatti giuridicamente rilevanti. Le eventuali sottocategorie di un termine o di un istituto vengono espressi dal collocato di sinistra di carattere aggettivale.

Il capitolo dedicato alla traduzione delle collocazioni nominali dall'italiano in ceco si concentra su questo problema soprattutto dal punto di vista dell'esistenza o dell'inesistenza di un concetto identico nel sistema giuridico italiano ed in quello ceco e di differenze nel contenuto e nell'estensione dei concetti rispettivi. Menzionati sono anche problemi causati dalla polisemia o dall'omonimia dei lessemi portanti un'informazione giuridica.

Il capitolo concernente il trattamento lessicografico delle collocazioni nominali del diritto civile concerne soprattutto la scelta dei candidati ai lemmi di un dizionario giuridico bilingue. Un'attenzione particolare è dedicata alla struttura interna del lemma ed all'esemplificazione del lemma rispettivo.

Summary

The thesis deals with different aspects of nominal collocations in Italian legislation. Due to the fact that the body of legislative texts cover all areas of life of both individuals and the society as a whole, our research has been confined to the occurrence collocations in the text of the Italian Civil Code (*codice civile*) representing the basic normative text governing substantive civil law in Italy.

The introductory part focuses on theory and is divided into two areas. The first area covers the most important legal and linguistic issues of the language of law and its lexical means; the other consists of an analysis of various approaches to the concept of collocation and to their existence and role in the language for specific purposes.

The concept of the language of law is defined first: it is a specialised subcode of a national language serving the transfer of legal information in the course of communication in both specialist (legal) and non-legal environments. We subjected to a critical analysis various publications and papers dealing with the following topics: the legal language in general as a subset of the national language; grammatical, lexical and stylistic specificity of legal Italian, legal French and legal Czech. Texts subject to our analysis clearly suggest that their authors strive to provide a description of the linguistic means of a legal language as a homogeneous whole. Such approach leads to several disputable and problematic conclusions: law as a system is a multidimensional and multifunctional phenomenon and this is why it is more than desirable to examine the linguistic means within their exactly defined are of the legal language. On the other hand, such approach clearly indicates certain groups of issues which would deserve separate research.

A critical analysis is the main methodological approach also to available publications dealing with the lexicon of legal French, legal Italian and legal Czech. Our focus is on whether, and if so, on what basis, authors classify particular vocabulary as purely legal, and, on the other hand, how they perceive and identify words with so called dual qualification, i.e. words which are primarily used in the general language, but applied in legal texts for a particular reason.

We define the concept of law as a complex social phenomenon; the description of individual legal texts according to their functional styles is drawn from an analysis of individual functions of law.

We provide the characteristics of the *codice civile* as the basic normative text regulating substantive civil law whose objective is to govern the legal relations among citizens of the Italian Republic. The fact that the Code is intended for all citizens and it regulates legal relations at a general level determines the selection of linguistic means which are suitable for expressing generality.

The theoretical part devoted to collocations provides an overview of hypotheses of various linguists according to their affiliation with one of the two main streams in treating and studying collocations. The first direction concentrates on quantitative, or contextualistic, research, represented by the British linguistic school; the second direction which is widely spread among Romanists. Basic criteria common to individual linguists are identified. The criteria are subdivided into external and internal. External criteria include the commonness and frequency of selected syntagmas and their half-stability as a phenomenon swinging between stability and instability. Internal criteria are those relating to the linguistic characteristics of a collocation as a meaningful syntagma created by autosemantic units, such as a binary and asymmetric constituents of a collocation and restricted semantic-syntactic co-occurrence closely tied to the above-mentioned criterion of half-stability.

The existence of collocations in the language for specific purposes forms a separate issue. Some author deny the existence claiming that the speaker is not free in the choice of a collocate according to the meaning of the collocation base. A different position is taken by Marie-Claude L'Homme in her perception of the existence of specialised lexical units: the base is formed by a simple or complex term of the scholarship at issue. However, such approach appears to be inappropriate for the study of lexical units of the language of substantive civil law because a legal term can be identified only as a result of an expert examination, and even such approach need not be absolutely reliable.

For the purpose of this thesis, collocations are understood as meaningful lexical syntagmas; its creation depends on mutual collocability and compatibility of its

constituents. Collocations whose objective is to transfer legally relevant information and whose formation depends upon conceptual compatibility of its constituents are designated as conceptual collocations.

The practical part of the thesis focuses on three groups of issues. First, all excerpts were subject to the grammatical, syntactic and conceptual analyses. The second and third chapters deal with an analysis of the main issues from the perspective of translation and lexicography respectively.

Excerpts were collected from the electronic version of the Italian Civil Code (*codice civile*) – its consolidated version from 2010 available at <http://www.studiocelentano.it/codici/cc/index.asp> [retrieved 03-05-2010]. The excerpts formed a corpus of 2274 nominal collocations, further processed via the database Microsoft Access 2010. Lexical units contained in the analytical index of the printed edition of the Code from 1996 under letters *a*, *b*, and *c* – up to the term *contratto* (inclusive) – create the basis for examination of the co-text represented by syntagmas of a nominal nature. Autosemantic nominal units are nouns, adjectives, indefinite pronouns and verbs as infinitives in their function of postmodifying attributes (or specifying adverbs). Our analysis shows that the definite article prevails over indefinite article, which is caused primarily by the general nature of the text. The existence of present participle with its own verbal collocability can be seen as well.

The analysis of syntactic relations of individual collocations shows that the collections of excerpts is a set of 192 different syntactic structures of which the structure $N+P+(Ad+N)N$ appears dominant – it reaches 699 occurrences. More than 100 occurrences is recorded for the structure $N+P+N$ (297), $N+A$ (296) and $N+P+[(Ad+N)+A]N$ (120). Statistical significance can be attributed also to structures $N+P+(N+A)N$ (63 occurrences), $N+P[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$ (56 occurrences), $(N+A)N+P+(Ad+N)N$ (45), $N+[A+P+(Ad+N)N]A$ (37), $N+P(A+N)N$ (32) and $A+N$ (31). The last example indicates a certain tendency in posing adjectives before nouns, but this tendency is not prevailing.

A conceptual analysis of an extensive sample of collocations proves that no conceptual conflict arises, i.e. they are so called regular collocations. Their semantic foreseeability and interpretativeness is, to a certain extent, dependent upon

a complementary expert competence of a speaker or a non-native user of the Italian language. Examination of the right-sided collocates proves the existence of two types of collocations. First, there are terminological collocations where collocates express subcategories of the base as a legal term of legal institution. Second, there are collocations where collocates designate various legal relations, conduct, persons, objects or other legally relevant facts and events with which the conceptual referent of the base primarily interacts in the extralinguistic reality. On the other hand, left-sided collocates of a nominal nature designate, in most cases, relating legal conduct or other legally relevant facts. Potential subcategories of a term of legal institution are expressed by a left-sided collocate of an adjectival nature.

The chapter devoted to the translation of nominal collocations from Italian into Czech concentrates on the existence or absence of an identical concept in both the Italian and Czech legal systems, differences in the content and scope of related concepts and potential equivalents. Problems caused by frequent occurrence of polysemy and homonymy of lexems carrying legal information are mentioned.

The chapter dealing with the lexicographic processing of nominal collocations in civil law focuses on the problem of selection of a relevant headword. Special attention is drawn to the internal structure of a dictionary entry primarily with respect to providing examples of uses of a particular lemma.

Abstrakt

Tato práce pojednává o různých aspektech nominálních konceptuálních kolokací v italské legislativě, respektive v občanském zákoníku. Teoretická část se soustředí především na dva základní problémy. Za prvé je to kritické zhodnocení dosavadních prací o právním jazyce italském, francouzském a českém jakožto odborného subkódu národního jazyka a jeho slovní zásobě. Rovněž je podána analýza právních textů z hlediska funkčních stylů a je řešena otázka identifikace právního termínu. Za druhé je to analýza různých přístupů k vymezení pojmu *kolokace* a k otázce existence kolokací v odborném jazyce.

Praktická část práce se věnuje gramatické, syntaktické a konceptuální analýze excerpovaného materiálu. Řešeny jsou též základní otázky translatologické a lexikografické, které jsou spojené především s rozdílným konceptuálním obsahem občanskoprávních nominálních kolokací v italském a českém právním systému.

Abstract (riassunto)

Il presente lavoro ha come oggetto lo studio di vari aspetti delle collocazioni concettuali nominali nella legislatura italiana, rispettivamente nel codice civile. La parte teorica è dedicata soprattutto a due problemi principali. In primo luogo si tratta di una valutazione critica dei lavori sul linguaggio giuridico italiano, francese e ceco in quanto un sottocodice specializzato della lingua nazionale e del suo lessico. Presentata è anche un'analisi dei testi giuridici dal punto di vista dei stili funzionali ed è messa in discussione la problematica dell'identificazione del termine giuridico. In secondo luogo si tratta di un'analisi dei due approcci fondamentali alla delimitazione della nozione di *collocazione* ed all'esistenza delle collocazioni in senso proprio nei linguaggi settoriali.

La parte pratica è dedicata ad un'analisi grammaticale, sintattica e concettuale del materiale concreto. Cerchiamo di trovare una soluzione dei fondamentali problemi traslatologici e lessicografici legati soprattutto alle differenze nel contenuto concettuale delle collocazioni nominali di diritto civile sostanziale nel sistema giuridico italiano ed in quello ceco.

Abstract

The thesis deals with different aspects of nominal collocations in Italian legislation, respectively in the Italian Civil Code (*codice civile*). The introductory part focuses on theory and is divided into two areas. The first area covers the most important legal and linguistic issues of the language of law and its lexical means. The description of individual legal texts according to their functional styles is drawn from an analysis of individual functions of law as a complex social phenomenon.

The practical part of the thesis focuses on three groups of issues. First, all excerpts were subject to the grammatical, syntactic and conceptual analyses. The second and third chapters deal with an analysis of the main issues from the perspective of translation and lexicography respectively. Special attention is paid to the existence or absence of an identical concept in both the Italian and Czech legal systems, differences in the content and scope of related concepts and potential equivalents.

Příloha číslo 1

Různé způsoby záznamu výpovědi svědků v rozsudku

Rozsudek Tribunale militare di Verona, n. 97/2000, kde jsou uvedeny různé způsoby záznamu výpovědi svědků. Antikvou jsou psány formulace soudu, kurzívou naopak stenografické záznamy výpovědí svědků.

Příklad 1

Tribunale militare di Verona – Sentenza n. 97/2000 – Presidente Sandro Celletti

Kneissl Giuseppe, il quale ha deposto con l'assistenza dell'interprete, secondo le modalità indicate relativamente al teste Mair, ha dichiarato:

- che era stato fatto prigioniero nel mese di settembre 1944, come ostaggio (suo fratello aveva disertato dall'esercito germanico);
- che era rimasto nel lager di Bolzano dal 28 settembre 1941 al 29 aprile 1945 e, in detto periodo, non era mai stato ristretto nelle celle di punizione;
- che aveva avuto modo di conoscere i due ucraini, i quali erano anch'essi reclusi (essendo stati accusati di avere violentato una donna), ma in pratica, potevano fare tutto ciò che volevano;
- che, personalmente, non aveva mai visto i due picchiare altri prigionieri, anche se, dalle latrine, che erano poste appena fuori dalle celle, aveva potuto sentire rumori di botte e urla;
- che, nella stessa circostanza, aveva udito parlare in russo e ridere.

Příklad 2

« Una notte, verso le tre e mezza-quattro, sono venuti in infermeria per prendere lui e portarlo a uccider si vede. E allora, invece di prendere lui, si sono sbagliati e hanno preso me. Dopo, fuori, c'era il camion, ci hanno caricati su e ci hanno portati lontani da lì, che non ricordo neanche più il posto... Era cinquantasei anni fa.... Solo che invece, quando ero lì, questo dr. Pitschieler si vede che è venuto in infermeria e si è accorto che non c'ero più perché mi curava come un bambino, era bravo, e allora è venuto con la moto Guzzi a gridare in quel posto dove eravamo noi, e gridava in tedesco che si erano sbagliati. »

Příklad 3

Il predetto ha fornito le seguenti risposte:

[...]

- che quando detto giovane morì, egli e un suo compagno di prigionia, tale Oberhofer (forse, di nome Josef) avevano, per ordine di “Misha” e “Otto”, tirato fuori dalla cella il cadavere, che « *era coricato, era sotto la branda, praticamente rannicchiato sotto la branda, e nudo (...) »*;¹⁷⁸

---

¹⁷⁸ Sentenza del Tribunale militare di Verona No 97/00, přístupné na <http://www.anpi.it>, [cit. 15. 4. 2009]

Příloha číslo 2

Výrazy, které obvykle s právem spojovány nejsou

Uvádíme části rozsudku Corte di cassazione n. 1765/2000, který řeší právní otázky spojené s trestnými činy poškozování cizí věci a výtržnictví, rozsudku Tribunale militare di Verona n. 97/2000, kde jsou uvedeny stenografické záznamy výpovědi svědků, a rozsudku Corte di cassazione n. 7656/2008 řešícího právní otázky urážky úřední osoby.

Příklad 1

Cassazione – Sezione Terza Penale – Sentenza n. 1765/2000 – Presidente U. Papadia

Con sentenza del 10.2.1999, parzialmente riformando quella resa il 2.7.1998 dal pretore di Sondrio, la corte di appello di Milano ha dichiarato A.G. colpevole dei seguenti reati:

- a) artt. 81 cpv. e 635 c.p., per aver ripetutamente danneggiato le piante di pomodori dell'orto dei coniugi L.R., staccandone i frutti ancora acerbi;
- b) artt. 81 cpv. e 635 c.p., per aver ripetutamente danneggiato, rompendoli, i vasi posti sul terreno antistante l'abitazione dei coniugi L.R.;
- c) art. 726 c.p., per aver commesso atti contrari alla pubblica decenza, urinando e defecando sulla concimaia sita nei pressi della propria abitazione;
- d) art. 527 c.p., per aver commesso atti osceni, mostrando ripetutamente il pene a D.C.A., coniugata L.R.: fatti tutti commessi in Albosaggia sino all'ottobre 1996.

Per l'effetto, ritenuta la continuazione tra i reati, la corte milanese ha condannato l'imputato alla pena di tre mesi e tre giorni di reclusione.

Il G. Ha proposto ricorso per cassazione, deducendo quattro motivi. In particolare lamenta:

- nullità del decreto di citazione a giudizio, perché il capo di imputazione conteneva un'indicazione cronologica per tutti i fatti (fino all'ottobre 1996) del

tutto generica e tale da impedire un'adeguata difesa (in particolare, per quanto concerne gli atti osceni – secondo il ricorrente – non è dato sapere quando iniziarono e quanti furono);

- carenza di motivazione e violazione dell'art. 192 c.p.p., in relazione al delitto di cui all'art. 527c.p., sia perché difetta la motivazione in ordine alla concreta visibilità dell'esposizione al pubblico della concimaia dove sarebbero stati compiuti gli atti osceni; sia perché non è stato accertato se l'esibizione dell'organo genitale sia avvenuto per istinto libidinoso oppure per disprezzo e offesa della signora D.C.;
- erronea applicazione della norma incriminatrice in relazione ai reati di danneggiamento, perché mancava la prova della materialità del danneggiamento e della sua attribuibilità all'imputato;
- insussistenza del delitto di cui all'art. 527 c.p., giacché l'esibizione del pene per orinare non può essere considerato atto osceno, se non accompagnata da gesti o palpamenti atti a esprimere libido.¹⁷⁹

Příklad 2

Tribunale militare di Verona – Sentenza n. 97/2000 – Presidente Sandro Celletti

“ È stato più forte di me... Ho aperto uno spiraglio e ho guardato. Ho visto il più grosso dei due ucraini, che deve essere Misha quello arrestato, che teneva fermo un ragazzo. Io ho creduto di morire (...) Quello grosso lo teneva fermo, e allora ho capito (...) No, (lo teneva) davanti, però io vedevo la faccia del ragazzo, stranamente lo vedevo, perché lasciava spazio all'altro, a Otto, che gli infilava le dita negli occhi... Non posso descrivere le urla, non erano urla di dolore, di uno che sta morendo, erano qualcosa di diverso (...) Erano rantoli di una bestia, non lo so (...) L'hanno fatto urlare per un quarto d'ora, venti minuti, ridendo, ridendo, ridendo ... in modo pazzesco. ”¹⁸⁰

¹⁷⁹ Přístupné na http://www.giustizia.it/cassazione-giurisprudenza/cass2000/1765sen_00html, [cit. 27. 6. 2000]

¹⁸⁰ Dostupné z: <http://www.anpi.it>, [cit. 15. 4. 2009]

Příklad 3

Corte di Cassazione, Sezione V. penale, 19-02-2008, n. 7656

[...] Deduce (l'imputato) – riproponendo analoga doglianza avanzata in appello e disattesa – che l'espressione rivolta agli agenti (*“che cazzo volete, chi cazzo siete”*) aveva significato scurille ma non era idonea a ledere l'onore ed il decoro della persona cui era stata rivolta.¹⁸¹

Příklad 4

Corte di cassazione - Sezione V. penale - Sentenza 2 luglio – 3 agosto 2010, n. 30956

[...]

Propone ricorso per cassazione C. A. avverso la sentenza del Tribunale di Civitavecchia in data 18 marzo 2009 con la quale è stata confermata quella di primo grado affermativa della sua responsabilità in ordine al reato di ingiuria consumato il 15 febbraio 2002, per avere rivolto ad A.G. l'espressione *“vaffanculo”*.

Deduce

1) che la giurisprudenza della Cassazione (Sez. V, sent. N. 270 del 2006) ha già evidenziato che l'espressione giudicata ingiuriosa nel processo de quo è diventata di uso comune col significato di non infastidirmi, con la conseguenza che ha perso efficacia offensiva mantenendo solo il senso di una espressione maleducata; [...] ¹⁸²

Příklad 5

Za skupinu doktrinálních textů uvedme část příspěvku dr. Andrey Viggianiho, zástupce Národní unie smírčích soudců, předneseného na konferenci věnované problematice tohoto typu soudnictví.

---

¹⁸¹ Dostupné z: http://www.infocds.it/public/articoli/pdf/Dossier_giurisprudenza_ingiuria.pdf, [cit. 10. 11. 2012]

¹⁸² Přístupné na <http://www.altalex.com/index.php?idnot=50536>, [cit. 10. 11. 2012]

“[...] Effettivamente condivido il pensiero del Procuratore Maffei, questa riforma è nata con il freno a mano, la montagna ha partorito il classico topolino, per cui non è proceduto a una deflazione del carico di lavoro da parte della Magistratura di di carriera [...]. I tempi biblici dei 900 – 1.000 giorni per le cause civili si sono ridotti ai 260 – 280 – 290 giorni. Quindi significa che comunque i cittadini riescono a ricevere una sentenza, bella, buona, brutta o bella che sia, ma comunque la ricevono in tempi accettabili.”¹⁸³

Příklad 6

Za texty rétorického typu uveďme úryvek stenografického zápisu projednávání pozměňovacích návrhů k tiskovému zákonu v Senátu Italské republiky ze dne 7. 11. 2012.

Mura (LNP): Domando di parlare.

Presidente: Ne ha facoltà.

Mura (LNP): Signor Presidente, credo che non stiamo dando un bello spettacolo: il provvedimento è passato dalla Commissione all’Aula, dall’Aula alla Commissione; si discute, poi, se deve essere esaminato in Commissione solo l’articolo 1 oppure l’intero provvedimento. Purtroppo siamo confermando quanto leggo sui giornali, cioè che il nostro è « un Senato di incapaci ». Sicuramente non stiamo facendo una bella figura con questa nuova richiesta di ritorno richiesta in Commissione del provvedimento, cosa che può essere assolutamente legittima. Il fatto di garantire una qualità del prodotto legislativo di un certo tipo è infatti assolutamente condivisibile; dovevamo però rimanere fin dall’inizio in Commissione, senza avere fretta, senza lavorare sulla base della « pancia » di qualche giornalista che da fuori sollecitava il Parlamento. Ricordo la storia: il provvedimento è stato assegnato in sede deliberante alla 2ª Commissione permanente che doveva terminare il suo iter entro un determinato tempo, perché sembrava che, diversamente, sarebbe accaduto chissà cosa. [...] A conclusione del mio breve intervento, dichiaro che il Gruppo Lega Nord è per andare assolutamente avanti. Se il provvedimento deve morire, deve morire qui in Aula, con il voto dei senatori, che quindi si assumeranno la responsabilità di dire la parola fine a quello che ormai è

---

¹⁸³ Dostupné z: <http://assoavvocati.com/viggiani.htm>, [cit. 6. 11. 2012]

diventato uno strazio e dà ragione a chi sulla stampa ci definisce « un Senato di incapaci ».¹⁸⁴

---

¹⁸⁴ Dostupné z: <http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/00682977.pdf>, [cit. 12. 11. 2012]

Příloha číslo 3

Studium právní slovní zásoby z pohledu potřeb právních informačních systémů

Zdroj: CVRČEK, František. *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-87439-00-5

Od roku 1990 Ústav státu a práva, Laboratoř pro právní informatiku, provádí analýzu právního jazyka pro potřeby právních informačních systémů.

V současné době probíhají práce na vypracování *Právního elektronického slovníku* (PES). Na tomto projektu se podílí Ústav státu a práva, Ústav pro jazyk český, pracovníci Filozofické fakulty UK v Praze (Český národní korpus) a Fakulta informatiky MU v Brně. Jeho cílem je vytvoření speciálního právního slovníku, který má popsat právní termíny užívané v právních předpisech, judikatuře nejvyšších soudů a literatuře, jakož i hlavní vazby mezi nimi.

Zmínme zde několik problémů, které bylo nutno při práci na projektu vyřešit, a které mohou být zajímavé i z jazykovědného hlediska. Jedná se především o určení právních termínů, vymezení pojmu právní význam a způsob klasifikace podstatných jmen životných pro potřeby projektu.

K určení termínů a právně významných slov

Vzhledem k tomu, že právní pojmy jsou zřejmě spíše označení velmi složitých otevřených struktur, která se nedají operacionálně prezentovat jednoduchou definicí, byla slova vhodná k dalšímu zkoumání vybrána expertně. V případě trestního práva, které je systematicky dokonale propracované a termíny mají zákonnou definici, experti označili právní termíny v lineárním kontextu trestního zákoníku a vybrali 799 trestněprávních termínů, především substantiv a spojení substantiva s adjektivem. V ostatních právních oblastech byla slova s právním významem expertně určována na základě označení samostatně stojícího slova bez jakéhokoliv kontextu. (CVRČEK, F. 2010 : 129, 168) Za pozornost stojí Cvrčkovovo zjištění, že experti jsou schopni relativně velmi dobře rozpoznat trestněprávní termíny s vysokou frekvencí. U nízké frekvence se jejich schopnost ztrácí nebo označují pouze termíny, které považují za vysoce závažné. Podle Cvrčkova názoru (CVRČEK, F., 2010 : 190) je to tím, že expert pracuje s více

kritérii současně. Ovlivněn lineárním kontextem textu a celou řadou dalších okolností upřednostňuje to či ono kritérium, aniž by mnohdy byl sám schopen vyjádřit, proč se takto rozhodl.

K pojmu právní význam

Autorům nejde o určení právního významu obecně, ale o informatický aspekt právně významných slov, tj. o možnosti rozpoznávání právně významných slov a možnosti jejich vyhledávání v právním informatickém systému. Právně významná slova pro ně představují podmnožinu slovních druhů, které lingvistika považuje za nositele významu, přičemž tato podmnožina byla stanovena expertně (CVRČEK, F., 2010 : 129). Jsou to slova, o kterých se většina právníků shodně, že mají právní význam, tj. slova jako je *ústava, zákon, předpis, vyhláška, stát, republika, správa, smlouva, žalobce, pachatel rozsudek*, ale také *povinnost, povolení, příjem, byt, dítě, zvíře* či *odpad, les* (CVRČEK, F., 2010 : 140 –142).

Zkoumána jsou podstatná jména rozdělená do těchto skupin: právní, pravděpodobná (nejistá) a neprávní, a jejich rozložení v primárních předpisech, sekundárních předpisech a v judikátech. Ve všech těchto kategoriích převládla skupina nejistých podstatných jmen, tj. takových, o kterých bylo možné rozhodnout až po analýze kontextu. (CVRČEK, F., 2010 : 130 – 133). Bez zajímavosti není ani zjištění, že ve spojení s adjektivem získalo více než 50% nejistých slov právní význam, a že zde dvou právně nejistých slov (např. *osoba + fyzický*) může vzniknout nepochybné spojení s právním významem (*fyzická osoba*). O tom, za výsledné spojení je či není právní, bylo třeba rozhodnout expertně.

Ke klasifikaci životných substantiv pro potřeby právní informatiky

Skupina podstatných jmen životných se dělí na následující podkategorie:

- kontextuální subjekt – ze slova stojícího o sobě nelze bez kontextu zjistit, zda se jedná o právní subjekt, lze si však představit, že alespoň jeden z možných kontextů může být subjektem právním, např. *osoba, člen, předseda, účastník*;
- právní subjekt – slovo nepotřebuje kontext, např. *vlastník, dlužník, občan, dovozce*;

- právní funkce – slovo samo o sobě bez kontextu vyjadřuje speciální právní funkci, např. *soudce, ministr, prezident, poslanec, notář, senátor*;
- zvláštní právní postavení – slovo o sobě bez kontextu odkazuje ke speciálnímu statusu, např. *cizinec, žák, důchodce, uprchlík, vdova*;
- zaměstnání – slovo bez kontextu odkazuje k oboru lidské činnosti, jako např. *hasič, technik, farmaceut, psycholog*
- expresivní subjekty – jde o slova především z judikatury, např. *děvče, dáma, přítel, nestraník*;
- příslušník národa či rasy, např. *Čech, Srb, Polák*;
- zvířata, např. *osel, kočka, hlodavec, lev*.

V každé skupině jsou nejasnosti. Např. ani u příslušníka národa v případě substantiv *Němec* či *Maďar* nemusí být zřejmé, zda jde o národ nebo o zvláštní právní postavení, jak tomu bylo v dekretu č. 12/1945 Sb. o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa (CVRČEK, F., 2010 : 226).

Z uvedeného plyne, že právní pohled na problematiku zkoumání slovní zásoby se v mnoha ohledech liší od pohledu jazykovědného.

Příloha číslo 4

Používání terminologie jiných vědeckých a technických oborů

Příklad 1

**Decreto del Presidente della Repubblica del 9 ottobre 1990, n. 309, recante:
"Testo unico delle leggi in materia di disciplina degli stupefacenti e sostanze
psicotrope, prevenzione, cura e riabilitazione dei relativi stati di
tossicodipendenza".**

(pubblicato sulla Gazzetta Ufficiale Suppl. Ordinario del 15-3-2006)

Articolo 14.

Criteri per la formazione delle tabelle

1. La inclusione delle sostanze stupefacenti o psicotrope nelle tabelle di cui all'articolo 13 e' effettuata in base ai seguenti criteri:

a) nella tabella I sono indicati:

1) l'oppio e i materiali da cui possono essere ottenute le sostanze oppiacee naturali, estraibili dal papavero sonnifero; gli alcaloidi ad azione narcotico-analgese da esso estraibili; le sostanze ottenute per trasformazione chimica di quelle prima indicate; le sostanze ottenibili per sintesi che siano riconducibili, per struttura chimica o per effetti, a quelle oppiacee precedentemente indicate;

eventuali intermedi per la loro sintesi;

2) le foglie di coca e gli alcaloidi ad azione eccitante sul sistema nervoso centrale da queste estraibili; le sostanze ad azione analoga ottenute per trasformazione chimica degli alcaloidi sopra indicati oppure per sintesi;

3) le sostanze di tipo amfetaminico ad azione eccitante sul sistema nervoso centrale;

4) ogni altra sostanza che produca effetti sul sistema nervoso centrale ed abbia capacita' di determinare dipendenza fisica o psichica dello stesso ordine o di ordine superiore a quelle precedentemente indicate;

5) gli indolici, siano essi derivati triptaminici che lisergici, e i derivati feniletilamminici, che abbiano effetti allucinogeni o che possano provocare distorsioni sensoriali;

6) la cannabis indica, i prodotti da essa ottenuti; i tetraidrocannabinoli, i loro analoghi naturali, le sostanze ottenute per sintesi o semisintesi che siano ad essi riconducibili per struttura chimica o per effetto farmaco-tossicologico;

7) ogni altra pianta i cui principi attivi possono provocare allucinazioni o gravi distorsioni

sensoriali e tutte le sostanze ottenute per estrazione o per sintesi chimica che provocano la stessa tipologia di effetti a carico del sistema nervoso centrale;

b) nella sezione A della tabella II sono indicati:

1) i medicinali contenenti le sostanze analgesiche oppiacee naturali, di semisintesi e di sintesi;

2) i medicinali di cui all'allegato III-bis al presente testo unico;

3) i medicinali contenenti sostanze di corrente impiego terapeutico per le quali sono stati accertati concreti pericoli di induzione di grave dipendenza fisica o psichica;

4) i barbiturici che hanno notevole capacita' di indurre dipendenza fisica o psichica o entrambe, nonche' altre sostanze ad effetto ipnotico-sedativo ad essi assimilabili ed i medicinali che li contengono;

c) nella sezione B della tabella II sono indicati:

1) i medicinali che contengono sostanze di corrente impiego terapeutico per le quali sono stati accertati concreti pericoli di induzione di dipendenza fisica o psichica di intensita' e gravita' minori di quelli prodotti dai medicinali elencati nella sezione A;

2) i barbiturici ad azione antiepilettica e i barbiturici con breve durata d'azione;

3) le benzodiazepine, i derivati pirazolopirimidinici ed i loro analoghi ad azione ansiolitica o psicostimolante che possono dar luogo al pericolo di abuso e generare farmacodipendenza;

d) nella sezione C della tabella II sono indicati:

1) le composizioni medicinali contenenti le sostanze elencate nella tabella II, sezione B, da sole o in associazione con altri principi attivi, per i quali sono stati accertati concreti pericoli di induzione di dipendenza fisica o psichica;

e) nella sezione D della tabella II sono indicati:

1) le composizioni medicinali contenenti le sostanze elencate nella tabella II, sezioni A o B, da sole o in associazione con altri principi attivi quando per la loro composizione qualitativa e quantitativa e per le modalita' del loro uso, presentano rischi di abuso o farmacodipendenza di grado inferiore a quello delle composizioni medicinali comprese nella tabella II, sezioni A e C, e pertanto non sono assoggettate alla disciplina delle sostanze che entrano a far parte della loro composizione;

2) le composizioni medicinali ad uso parenterale a base di benzodiazepine;

3) le composizioni medicinali per uso diverso da quello iniettabile, le quali, in associazione con altri principi attivi non stupefacenti contengono alcaloidi totali dell'oppio con equivalente ponderale in morfina non superiore allo 0,05 per cento in peso espresso come base anidra; le suddette composizioni medicinali devono essere tali da impedire praticamente il recupero dello stupefacente con facili ed estemporanei procedimenti estrattivi;

f) nella sezione E della tabella II sono indicati:

1) le composizioni medicinali contenenti le sostanze elencate nella tabella II, sezioni A o B, da sole o in associazione con altri principi attivi, quando per la loro composizione qualitativa e quantitativa o per le modalita' del loro uso, possono dar luogo a pericolo di abuso o generare farmacodipendenza di grado inferiore a quello delle composizioni medicinali elencate nella tabella II, sezioni A, C o D.

2. Nelle tabelle I e II sono compresi, ai fini della applicazione del presente testo unico, tutti gli isomeri, gli esteri, gli eteri, ed i sali anche relativi agli isomeri, esteri ed eteri, nonche' gli stereoisomeri nei casi in cui possono essere prodotti, relativi alle sostanze ed ai preparati inclusi nelle tabelle, salvo sia fatta espressa eccezione.

3. Le sostanze incluse nelle tabelle sono indicate con la denominazione comune internazionale, il nome chimico, la denominazione comune italiana o l'acronimo, se esiste. E', tuttavia, ritenuto sufficiente, ai fini della applicazione del presente testo unico che nelle tabelle la sostanza sia indicata con almeno una delle denominazioni sopra indicate, purché idonea ad identificarla.

4. Le sostanze e le piante di cui al comma 1, lettera a), sono soggette alla disciplina del presente testo unico anche quando si presentano sotto ogni forma di prodotto, miscuglio o miscela.¹⁸⁵

Příklad 2

Decreto Legislativo 1° settembre 1998, n. 333

"Attuazione della direttiva 93/119/CE relativa alla protezione degli animali durante la macellazione o l'abbattimento"

---

¹⁸⁵ Dostupné z: <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:presidente.repubblica:decreto:1990-10-09:309!vig>, [cit. 8. 2. 2013]

IL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA

Visti gli articoli 76 e 87 della Costituzione;

Vista la legge 24 aprile 1998, n. 128;

Vista la direttiva 93/119/CE, del Consiglio, del 22 dicembre 1993, relativa alla protezione degli animali durante la macellazione o l'abbattimento;

Vista la legge 2 agosto 1978, n. 439, recante norme per l'attuazione della direttiva n. 74/577/CEE, relativa allo stordimento degli animali prima della macellazione;

Vista la preliminare deliberazione del Consiglio dei Ministri, adottata nella riunione del 29 maggio 1998;

Sentita la Conferenza permanente per i rapporti tra lo Stato, le regioni e le province autonome di Trento e di Bolzano;

Acquisiti pareri delle competenti commissioni della Camera dei deputati e del Senato della Repubblica;

Vista la deliberazione del Consiglio dei Ministri, adottata nella riunione del 6 agosto 1998;

Sulla proposta del Presidente del Consiglio dei Ministri e del Ministro della sanità, di concerto con i Ministri dell'industria, del commercio e dell'artigianato, per le politiche agricole, degli affari esteri, di grazia e giustizia e del tesoro, del bilancio e della programmazione economica;

E m a n a

il seguente decreto legislativo:

Art. 1.

1. Il presente decreto si applica al trasferimento, alla stabulazione, all'immobilizzazione, allo stordimento, alla macellazione ed all'abbattimento degli animali allevati detenuti per la produzione di carni, pelli, pellicce o altri prodotti, nonché all'abbattimento degli animali a fini di profilassi e lotta contro le malattie infettive e diffusive.

2. Ferme restando le vigenti disposizioni contro il maltrattamento degli animali, il presente decreto non si applica:

a) alle prove tecniche o scientifiche di metodi da utilizzare nelle attività di cui al comma 1, eseguite sotto il controllo dell'autorità competente;

- b) agli animali abbattuti in occasione di manifestazioni culturali o sportive;
- c) alla selvaggina abbattuta conformemente all'articolo 3 del decreto del Presidente della Repubblica 17 ottobre 1996, n. 607, e successive modifiche.

Art. 2.

1. Ai fini del presente decreto si intende per:

- a) macello: qualsiasi stabilimento o attrezzatura, comprese le attrezzature per il trasferimento e la stabulazione degli animali, utilizzati per la macellazione a fini commerciali degli animali di cui all'articolo 5, comma 1;
- b) trasferimento: lo scarico di animali o il loro trasporto dalle piattaforme di scarico, dai recinti o dalle stalle dei macelli, fino ai locali o ai luoghi di macellazione;
- c) stabulazione: la custodia di animali in stalle, recinti o spazi coperti, nonché aree aperte utilizzati nei macelli, allo scopo di prestare loro, eventualmente, le cure necessarie (acqua, foraggio, riposo) prima della macellazione;
- d) immobilizzazione: qualsiasi sistema inteso a limitare i movimenti degli animali per facilitare uno stordimento o abbattimento efficaci;
- e) stordimento: qualsiasi procedimento che, praticato sugli animali, determina rapidamente uno stato di incoscienza che si protrae fino a quando non intervenga la morte;
- f) abbattimento: qualsiasi procedimento che produca la morte dell'animale ;
- g) macellazione: l'uccisione dell'animale mediante dissanguamento;
- h) autorità competente: il Ministero della sanità, il servizio veterinario della regione o provincia autonoma, il veterinario ufficiale quale definito all'articolo 2, comma 1, lettera g), del decreto legislativo 18 aprile 1994, n. 286, e successive modifiche; tuttavia per le macellazioni secondo determinati riti religiosi, l'autorità competente in materia di applicazione e controllo delle disposizioni particolari relative alla macellazione secondo i rispettivi riti religiosi e l'autorità religiosa per conto della quale sono effettuate le macellazioni; questa opera sotto la responsabilità del veterinario ufficiale per le altre disposizioni contenute nel presente decreto.

2. I titolari degli stabilimenti di macellazione presso i quali si intende macellare secondo determinati riti religiosi comunicano all'autorità sanitaria veterinaria territorialmente competente, per il successivo inoltro al Ministero della sanità, di essere in possesso dei requisiti prescritti.

Allegato C

(previsto dall'articolo 5, comma 1, lettera c)

STORDIMENTO E ABBATTIMENTO DEGLI ANIMALI DIVERSI DAGLI ANIMALI DA PELLICCIA

I. Metodi ammessi.

A. Stordimento:

- 1) pistola a proiettile captivo;
- 2) commozione cerebrale;
- 3) elettronarcosi;
- 4) esposizione al biossido di carbonio.

B. Abbattimento:

- 1) pistola o fucile a proiettile libero;
- 2) elettrocuzione;
- 3) esposizione al biossido di carbonio.

C. L'autorita' competente puo' tuttavia autorizzare la decapitazione, la dislocazione del collo, l'impiego del "cassone a vuoto" come metodo di abbattimento per talune specie determinate, sempreche' siano osservate le disposizioni dell'articolo 3 e le disposizioni specifiche del punto III del presente allegato.

II. Disposizioni specifiche per lo stordimento.

Lo stordimento non deve essere praticato se non e' possibile l'immediato dissanguamento degli animali.

1. Pistola a proiettile captivo:

a) gli strumenti devono essere posizionati in modo che il proiettile penetri nella corteccia cerebrale. In particolare per i bovini e' proibito sparare il colpo dietro le corna nello spazio tra le orecchie.

Per gli ovini e i caprini il colpo puo' essere sparato nel punto suddetto qualora le corna impediscano di accedere alla parte alta della fronte. In tal caso il colpo deve essere sparato immediatamente al di sotto della base delle corna, in direzione della bocca; il dissanguamento deve iniziare entro i 15 secondi che seguono;

b) quando si usa uno strumento a proiettile captivo, l'operatore deve controllare che il proiettile ritorni effettivamente in posizione dopo ogni colpo. In caso contrario lo strumento non puo' essere riutilizzato fino a che sia stato riparato;

c) gli animali non devono essere sistemati in un box per lo stordimento se l'operatore incaricato di stordirli non e' pronto a operare fin dal momento in cui l'animale vi e'

introdotto. Un animale non deve avere la testa immobilizzata finché l'operatore non è pronto a stordirlo.

2. Percussione:

a) questo metodo è ammesso soltanto se si utilizza uno strumento a funzionamento meccanico che procuri una scossa al cervello. L'operatore accerta che lo strumento sia posto in posizione corretta e che venga applicata la cartuccia avente la forza adeguata, secondo le istruzioni del fabbricante, per produrre un colpo efficace senza frattura del cranio;

b) tuttavia nel caso di piccole quantità di conigli, qualora li si colpisca al cranio in modo non meccanico, l'operazione deve essere effettuata in maniera che l'animale passi immediatamente ad uno stato di incoscienza perdurante fino alla morte e nel rispetto delle disposizioni generali dell'articolo 3.

3. Elettronarcosi:

A. Elettrodi:

1) gli elettrodi devono essere posti intorno al cervello in modo da consentire alla corrente di attraversarlo. Occorre inoltre prendere le misure appropriate per ottenere un corretto contatto elettrico e segnatamente rimuovere il vello in eccedenza o umidificare la pelle;

2) se gli animali sono storditi individualmente, l'apparecchio deve :

a) essere munito di un dispositivo che misuri l'impedenza del carico ed impedisca il funzionamento dell'apparecchio se la corrente elettrica minima prescritta non può essere trasmessa;

b) essere munito di un dispositivo acustico o luminoso che indichi la durata della sua applicazione ad un determinato animale;

c) essere collegato ad un dispositivo, collocato in modo perfettamente visibile all'operatore, che indichi il voltaggio e l'intensità di corrente utilizzata.

B. Bagni d'acqua :

1) qualora si utilizzi il metodo di stordimento con bagni d'acqua per i volatili da cortile, il livello dell'acqua deve essere regolabile in modo da consentire un corretto contatto con la testa degli stessi.

L'intensità e la durata della corrente utilizzata in questo caso sono determinate dall'autorità competente in modo da garantire che l'animale passi immediatamente a uno stato di incoscienza persistente fino alla morte;

- 2) qualora i volatili da cortile siano storditi in gruppo in un bagno d'acqua, sarà mantenuto un voltaggio sufficiente a produrre una corrente che abbia un'intensità efficace per garantire lo stordimento di ciascuno dei volatili;
- 3) occorre prendere le misure appropriate per garantire un buon passaggio della corrente e segnatamente un contatto corretto e l'umidificazione di detto contatto tra le zampe e i ganci di sospensione;
- 4) i bagni d'acqua per i volatili da cortile devono presentare dimensioni e profondità appropriate per il tipo di volatili da macellare, e non devono traboccare al momento dell'entrata. L'elettrodo immerso nell'acqua deve avere la lunghezza della vasca;
- 5) se necessario deve essere possibile un intervento manuale diretto.

4. Esposizioni al biossido di carbonio:

- 1) la concentrazione di carbonio per lo stordimento dei suini non deve essere inferiore al 70% in volume;
- 2) la cella nella quale i suini sono esposti al gas e i dispositivi utilizzati per convogliarvi gli animali devono essere concepiti, costruiti e mantenuti in condizioni tali da evitare che gli animali si possano ferire o possano subire compressioni al petto e da permettere loro di restare in piedi prima di perdere i sensi. Il meccanismo di instradamento e la cella devono essere adeguatamente illuminati, in modo che un suino possa vedere altri suini o l'ambiente circostante ;
- 3) la cella deve essere munita di dispositivi di misurazione della concentrazione di gas nel punto di massima esposizione. Essi emetteranno un segnale di allarme perfettamente visibile ed udibile se la concentrazione di biossido di carbonio scende al di sotto del livello dovuto;
- 4) i suini devono essere disposti in recinti o in contenitori in modo tale che un suino possa vedere altri suini ed essere convogliato nella cella contenente gas entro trenta secondi dal momento dell'entrata nell'impianto. Essi devono essere convogliati il più rapidamente possibile dalla soglia al punto di massima concentrazione di gas ed essere esposti al gas per un tempo sufficiente per rimanere in stato di incoscienza fino a che la morte sopraggiunga.

III. Disposizioni specifiche per l'abbattimento .

1. Pistola o fucile a proiettili liberi.

Questi metodi che possono essere impiegati per l'abbattimento di varie specie e segnatamente per la grossa selvaggina d'allevamento e i cervidi, sono subordinati all'autorizzazione dell'autorità competente che dovrà in particolare assicurarsi che

vengano utilizzati da personale abilitato a farlo e nel rispetto delle disposizioni generali dell'articolo 3 della presente direttiva.

2. Decapitazione e dislocazione del collo.

Questi metodi, utilizzati unicamente per l'abbattimento di i volatili da cortile, sono subordinati all'autorizzazione da parte dell'autorità competente che dovrà segnatamente assicurarsi che vengano utilizzati da personale abilitato a farlo e nel rispetto delle disposizioni dell'articolo 3.

3. Elettrocuzione e biossido di carbonio.

L'autorità competente può autorizzare l'abbattimento di varie specie mediante tali metodi sempreché siano rispettate, oltre alle disposizioni dell'articolo 3, le disposizioni specifiche di cui ai punti 3 e 4 del punto II del presente allegato; a tal fine, essa fissa inoltre l'intensità e la durata della corrente utilizzata, nonché la concentrazione di biossido di carbonio e la durata di esposizione ad esso.

4. Cassone a vuoto.

Questo metodo, riservato all'abbattimento senza dissanguamento di taluni animali da consumo appartenenti a specie di selvaggina da allevamento (quaglie, pernici e fagiani) e' subordinato all'autorizzazione dell'autorità competente che si accerta, oltre che dell'osservanza delle disposizioni dell'articolo 3:

- che gli animali siano posti in un cassone a tenuta stagna nel quale viene raggiunto rapidamente il vuoto mediante una potente pompa elettrica;
- che la depressione d'aria sia mantenuta fino alla morte degli animali;
- che gli animali siano sottoposti a contenzione in gruppo, in contenitori da trasporto inseribili nel cassone a vuoto, di dimensioni proporzionate allo scopo.¹⁸⁶

---

¹⁸⁶ Dostupné z: <http://www.parlamento.it/parlam/leggi/deleghe/98333dl.htm>, [cit. 8. 2. 2013]

Příloha číslo 5

Složené příslovečné výrazy vyjadřující způsob

Le associazioni, le fondazioni e le altre istituzioni di carattere privato acquistano la personalità giuridica mediante il riconoscimento concesso con decreto del Presidente della Repubblica. (art. 12)

In caso di smarrimento, sottrazione o distruzione del titolo, il possessore può farne denuncia al debitore e chiedere l'ammortamento del titolo con ricorso al presidente del tribunale del luogo in cui il titolo è pagabile. (art. 2016)

Non è dovuta collazione di ciò che si è conseguito per effetto di società contratta senza frode tra il defunto e alcuno dei suoi eredi, se le condizioni sono state regolate con atto di data certa. (art. 743)

Se uno dei coniugi muore dopo aver consentito con atto pubblico alla modifica delle convenzioni, questa produce i suoi effetti se le altre parti esprimono anche successivamente il loro consenso, salva l'omologazione del giudice. (art. 163)

L'opposizione del detentore deve essere proposta davanti al tribunale che ha pronunciato l'ammortamento, con citazione da notificarsi al ricorrente e al debitore. (art. 2017)

L'opposizione fatta da chi ne ha facoltà, per causa ammessa dalla legge, sospende la celebrazione del matrimonio sino a che con sentenza passata in giudicato sia rimossa l'opposizione. (art. 104)

I titoli di credito devono essere vincolati rendendoli nominativi con annotazione del vincolo o in altro modo. (art. 167)

L'acquirente deve far notificare, per mezzo di ufficiale giudiziario, ai creditori iscritti, nel domicilio da essi eletto, e al precedente proprietario un atto nel quale siano indicati: [...] (art. 2890)

In mancanza di richiesta da parte del compratore, il venditore deve curare la vendita dei diritti di opzione per conto del compratore a mezzo di un agente di cambio o di un istituto di credito. (art. 1532)

Příloha číslo 6

Příklady vnitřních šablon

Salvo diversa disposizione di legge ...

Salvo diversa disposizione di legge, se la causa estintiva dell'obbligazione è dichiarata nulla o altrimenti non sussiste ovvero è dichiarata nulla la rinunzia fatta dal creditore all'ipoteca, e l'iscrizione non è stata conservata, si può procedere a nuova iscrizione e questa prende grado dalla sua data. (art. 2881)

È fatto salvo ....

È fatto salvo al coniuge o ai suoi eredi il diritto di regresso sui beni della comunione spettanti all'altro coniuge nonché sugli altri beni di lui. (art. 197)

.... fermo restando ....

La disposizione si applica anche se il premio è ripartito in più rate, fermo restando il disposto dei primi due commi dell'art. 1901; in tal caso il termine decorre dalla scadenza delle singole rate. (art. 1924)

.... salvo che la legge disponga diversamente (stojí obvykle až na konci)

Il contratto è nullo quando è contrario a norme imperative, salvo che la legge disponga diversamente. (art. 1418)

... salvo quanto disposto ....

I beni della comunione, salvo quanto disposto nell'art. 189, non rispondono delle obbligazioni contratte da uno dei coniugi prima del matrimonio. (art. 187)

... salva la facoltà di ...

Il legato si acquista senza bisogno di accettazione, salva la facoltà di rinunciare. (art. 649)

... salvo convenzione contraria ...

Nel caso di pegno o di usufrutto sulle azioni, il diritto di voto spetta, salvo convenzione contraria, al creditore pignoratizio o all'usufruttuario. (art. 2352)

.... salvo patto contrario ...

Il conduttore, salvo patto contrario, ha facoltà di sublocare la cosa locatagli, ma non può cedere il contratto senza il consenso del locatore. (art. 1594)

... se non è convenuto diversamente ....

Il contratto sociale può essere modificato soltanto con il consenso di tutti i soci, se non è convenuto diversamente. (art. 2252)

... a pena di nullità / ... sotto pena di nullità

Le operazioni per l'estrazione a sorte delle obbligazioni devono farsi, a pena di nullità, alla presenza del rappresentante comune o, in mancanza, di un notaio (art. 2420).

La rinuncia del creditore all'ipoteca deve essere espressa e deve risultare da atto scritto, sotto pena di nullità. (art. 2879).

... a norma di ....

Gli uffici tecnici che devono essere sentiti a norma del terzo comma dell'art. 1092 del codice sono l'ufficio locale del genio civile e il locale ispettorato dell'agricoltura. (art. 60)

... in mancanza di ....

In mancanza di altri successibili l'eredità è devoluta allo Stato. (art. 586).

... fino a prova contraria

Le dichiarazioni dei componenti fanno fede fino a prova contraria. (art. 451)

... chiunque vi ha interesse .... / chiunque vi abbia interesse

Salvo diverse disposizioni di legge, la nullità può essere fatta valere da chiunque vi ha interesse e può essere rilevata d'ufficio dal giudice. (art. 1421)

Chiunque vi ha interesse può chiedere che l'autorità giudiziaria fissi un termine entro il quale il chiamato dichiari se accetta o rinunzia all'eredità. (art. 481)

... sono puniti con l'amenda / la multa / la reclusione ...

La donna che contrae matrimonio contro il divieto dell'art. 89, l'ufficiale che lo celebra e l'altro coniuge sono puniti con l'ammenda [ora, sanzione amministrativa] da lire quarantamila a lire centosessantamila. (art. 140)

Sono puniti con la reclusione da sei mesi a tre anni e con la multa da lire quattrocentomila a due milioni i promotori, i soci fondatori e gli amministratori che violano la disposizione di cui agli artt. 2357-*quater*, primo comma, e 2359-*quinquies*, primo comma. (art. 2630-*bis*)

... si ha come non avvenuto / scritto / apposto /....

L'interruzione si ha come non avvenuta se è stata proposta l'azione diretta a recuperare il possesso e questo è stato recuperato. (art. 1167)

La condizione impossibile rende nullo il contratto se è sospensiva; se è risolutiva, si ha come non apposta. (art. 1354)

Qualsiasi condizione apposta alla girata si ha come non scritta. (art. 2010)

Příloha číslo 7

Café noirâtre, noirceur du café, café très noir

Nadir se leva et prépara deux tasses d'un café noirâtre et épais. Un truc qui allait le requinquer instantanément ou le faire vomir, c'était quitte ou double. A la première gorgée brûlante de ce tord-boyaux, il crut défaillir.

<https://www.facebook.com/DesGensDeChezSoi/posts/607054409317265>, [cit. 06-13-2014]

Un bruit métallique se répercute dans la pièce comme un tir de flingue dans une cuisine mal réveillée, les pièces de plastique se mélangent à la ferraille, rebondissant sur le carrelage fissuré, alors qu'un café noirâtre se répand en une flaque sombre dans un arrondi de scène de crime, s'immisçant ensuite dans chaque interstice comme milles rivières de boue. Athor, pied nu dans sa cuisine lâche un bordel rêveur en regardant la machine à café péter en deux à ses pieds, désarticulée par le choc.

<http://www.dreadcast.net/Forum/2-13486-canon-en-prime?1>, [cit. 06-13-2014]

Depuis petit garçon, je suis allergique au petit déjeuner du matin. Je revois encore ma mère et mes soeurs, l'oeil parfaitement éteint quoique réveillé, traînant leurs mules aux pieds, affublées de robes de chambre pelucheuses, s'attabler autour de la table de la cuisine et tremper leur tartine de pain beurré dans un café noirâtre.

<http://monde-ecriture.com/forum/index.php?PHPSESSID=ebfe977e566edc80912d9c21426f1a7a&action=printpage;topic=6014.0>, [cit. 06-13-2014]

Tout est dans la chanson

Et les choses

Et la lune

Et la vie

Et les gens

Et l'ordinateur noir qui crache un écran blanc.

Et la ville

Et la nuit

La lumière

Et le ciel

Et le métro qui rythme une vie sans couleur

Et puis toi

Et puis elle

Et puis lui

Et puis moi

Et le café noirâtre qui salit la tasse blanche

[...]

<http://www.lapassiondespoemes.com/?action=viewpost&ID=29154&cat=8>, [cit. 06-13-2014]

[...] Rita vers un nouvel assortiment de médicaments dans son bol de café noirâtre.

<http://books.google.fr/books?id=EKMCvMqtl8kC&pg=PA32&lpg=PA32&dq=%22caf%C3%A9+noiratre%22&source=bl&ots=bdc0BDS1sx&sig=gxI29ZklB-uEBHSRfG7fPyo9vRM&hl=fr&sa=X&ei=gsiaU6mAC4HT7AbC24Ew&ved=0CCQQ6AEwBA#v=onepage&q=%22caf%C3%A9%20noiratre%22&f=false>, [cit. 06-13-2014]

L'auteur compare la noirceur du café à celle du musc, et en conclut que le café est cette liqueur dont parle l'Alcoran.

http://books.google.fr/books?id=11R2a-EdGlMC&pg=PA85&lpg=PA85&dq=%22noirceur+du+caf%C3%A9%22&source=bl&ots=Lamdt48ZW&sig=R8_HJPHtoUHhzvTCVbnq317V6Ac&hl=fr&sa=X&ei=u8KaU8HZNZGh7AaBwoCADg&ved=0CCsQ6AEwBg#v=onepage&q=%22noirceur%20du%20caf%C3%A9%22&f=false, [cit. 08-18-2014]

Pascal Leray : Avec l'arc noir (poème)

Pas mal

De temps après ce n'est

Jamais fini je

Coupe le morceau de pain en tranches

Mes tranches radicales de main

Coupée qui tremble

Vase de la tasse de café quand on y pense !

Recherche sur la noirceur du café.

Invention du mystère de la torréfaction

Création d'un registre de

Commerce du

Café

Abîme

Toi haut et retombe le con

Con de n'être pas installé

Plus haut !

http://books.google.fr/books?id=11R2a-EdGlMC&pg=PA85&lpg=PA85&dq=%22noirceur+du+caf%C3%A9%22&source=bl&ots=Lamdt48ZW&sig=R8_HJPHtoUHhzvTCVbnq317V6Ac&hl=fr&sa=X&ei=u8KaU8HZNZGh7AaBwoCADg&ved=0CCsQ6AEwBg#v=onepage&q=%22noirceur%20du%20caf%C3%A9%22&f=false, [cit. 08-18-2014]

Un mélange de café 100% arabica particulièrement torréfié. Ce mélange de café très noir satisfera les amateurs de café corsé.

<https://www.cafebrossard.com/produits/cafe-melange-libanais>, [cit. 08-18-2014]

L'étude fait aussi un point sur les habitudes de consommation. On note que les professions qui demandent beaucoup de rigueur, comme les juges, aiment leur café très noir tandis que dans les professions qui laissent plus de place à la créativité, écrivain par exemple, la tendance est d'y ajouter de la saveur...

<http://blog.l4m.fr/mieux-vivre-travail/un-cafe-pour-la-route-2483>, [cit. 08-18-2014]

Je ne peux pas dire que ce soit un de mes préférés, je le trouve un peu brut de décoffrage, mais dans la catégorie "mecs", il s'est imposé. Je ne l'imagine que buvant du café très noir, et sans sucre - c'est drôle comme le café très noir a quelque chose de masculin, on ne l'imagine pas buvant de la verveine avec des mains pareilles, mais qui sait? - et lisant "l'Équipe", parce que je crois savoir qu'il aimait les voitures.

<http://mariepaulefaure.blogspot.cz/2014/04/mon-petit-dejeuner-avec-robert-redford.html>, [cit. 08-18-2014]

Příloha číslo 8

Nominální kolokace excerptované z *codice civile*

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
abbandono del fondo servente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
abbandono della casa del genitore	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
abbandono della domanda di separazione personale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$
abbandono dell'esecuzione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
abbandono materiale	s.m.	$N+A$
abbandono morale	s.m.	$N+A$
abbattimento di edificio appoggiato al muro comune	s.m.	$(N+P+N)N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
abbigliamento	s.m.	N
abbuono	s.m.	N
abitazione nella casa familiare	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
abrasioni	s.f.	N
abrogazione degli articoli	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
abrogazione della legge	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
abrogazione delle leggi raziali	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
abuso abituale di bevande alcoliche	s.m.	$(N+A)N+P+(N+A)N$
abuso abituale di stupefacenti	s.m.	$(N+A)N+P+N$
abuso dell'immagine altrui	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
accertamenti del tribunale	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamenti eseguiti	s.m.	$N+A$
accertamenti richiesti dalla legge	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
accertamenti sul diritto del possessore	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
accertamenti sulla verità dei fatti	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
accertamento dei	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
difetti		
accertamento dei diritti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento dei fatti rilevanti	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
accertamento dei requisiti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento dei valori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento del credito	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento del reddito	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della data	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della morte	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della perdita	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della servitù	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della simulazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento della vessatorietà della clausola	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
accertamento dell'avaria	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accertamento giudiziale	s.m.	$N+A$
accertamento viziato da errore manifesto	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
accessione del possesso	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
accessioni all'immobile ipotecato	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
accessioni della cosa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
accessioni della cosa legata	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
accessori del credito	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accessori del debito principale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
accessori della prestazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accettazione col	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struttura
beneficio d'inventario		
accettazione dei nuovi amministratori	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
accettazione del deposito	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione del titolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della donazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nomina	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della nota	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione della retribuzione non dovuta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N
accettazione dell'eredità	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione dell'incarico	s.f.	N+P+(Ad+N)N
accettazione di donazioni	s.f.	N+P+N
accettazione di eredità	s.f.	N+P+N
accettazione di legati	s.f.	N+P+N
accettazione di opera pagata	s.f.	N+P+(N+A)N
accettazione espressa	s.f.	N+A
accettazione non conforme alla proposta	s.f.	N+[(Adv+A)A+P+(Ad+N)N]A
accettazione parziale	s.f.	N+A
accettazione pura e semplice	s.f.	N+(A+Cong+A)A
accettazione tacita	s.f.	N+A
accettazione tardiva	s.f.	N+A
acconti sui dividendi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
acconti sul compenso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordi collettivi	s.m.	N+A
accordi degli associati	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordi economici collettivi	s.m.	N+(A+A)A
accordo dei coniugi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordo delle parti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
accordo di due o più parti	s.m.	N+P+[(A+Cong+A)A+N]N
accordo di tutti	s.m.	N+P+Pron
accordo di tutti gli	s.m.	N+P+{A+[Ad+(Vppres+N)N]N}N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
aventi diritto		
accordo fra le parti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accrescimenti del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accrescimento del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
accrescimento nel legato di usufrutto	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
accrescimento tra coeredi	s.m.	$N+P+N$
accrescimento tra collegatari	s.m.	$N+P+N$
acqua corrente	s.f.	$N+A$
acqua estiva	s.f.	$N+A$
acqua iemale	s.m.	$N+A$
acqua impiegata come forza motrice	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
acqua necessaria per gli altri usi domestici	s.f.	$N+\{A+P+[Ad+(A+N+A)N]N\}A$
acqua necessaria per l'alimentazione degli animali	s.f.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$
acqua necessaria per l'alimentazione degli uomini	s.f.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$
acqua non pubblica	s. f.	$N+(Adv+A)A$
acqua per irrigazione	s.f.	$N+P+N$
acqua viva	s.f.	$N+A$
acque del fondo vicino	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
acque derivate da canali demaniali	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
acque di ogni specie	s.f.	$N+P+(A+N)N$
acque di scolo	s.f.	$N+P+N$
acque impure	s.f.	$N+A$
acque piovane	s.f.	$N+A$
acque pubbliche	s.f.	$N+A$
acque sfuggite	s.f.	$N+A$
acque sorgenti	s.f.	$N+A$
acque sotterranee	s.f.	$N+A$
acque sovrabbondanti	s.f.	$N+A$
acquedotti destinati agli usi domestici	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$
acquedotti destinati agli usi industriali	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquedotti destinati all'irrigazione dei terreni	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$
acquedotti preesistenti	s.m.	$N+A$
acquirente con patto di riservato dominio	s.m.	$N+P+[N+P+(A+N)N]N$
acquirente consapevole dello spoglio	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
acquirente della cosa espropriata	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
acquirente dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquirente di un diritto	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
acquirente di un diritto sotto condizione risolutiva	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+(N+A)N]N$
acquirente di un immobile	s.m.	$N+P+(Ai+N)N$
acquisti a causa di morte	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
acquisto a causa di morte	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
acquisto a titolo di erede	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
acquisto a titolo gratuito	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto a titolo oneroso	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto a titolo particolare	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto all'incanto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto dall'erede apparente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
acquisto dei beni da parte dello Stato	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
acquisto dei diritti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto dei frutti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto del diritto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto del legato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto del possesso	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto della nuda proprietà	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
acquisto della proprietà	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquisto della qualità di socio	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
acquisto delle obbligazioni convertibili in azioni	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+(A+P+N)A]N$
acquisto delle proprie azioni	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
acquisto delle proprie quote	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
acquisto dell'eredità	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
acquisto di azioni proprie	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto di beni immobili	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto di beni mobili	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto di buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
acquisto di case popolari	s.m.	$N+P+(N+A)N$
acquisto di crediti	s.m.	$N+P+N$
acquisto di immobili	s.m.	$N+P+N$
acquisto di legato	s.m.	$N+P+N$
acquisto di proprietà della cosa ritrovata	s.m.	$N+P+\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
acquisto di quote	s.m.	$N+P+N$
acquisto di un titolo all'ordine	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+(Ad+N)N]N$
acquisto in buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
acquisto per accrescimento	s.m.	$N+P+N$
adempimento degli obblighi	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento dei doveri degli amministratori	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
adempimento dei doveri dei sindaci	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
adempimento del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento del legato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento del legato di genere	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
adempimento del terzo	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struttura
adempimento della condizione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento della prestazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento della prestazione alimentare	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
adempimento della pubblicità	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento delle condizioni stabilite dalla legge	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+[A+P+(Ad+N)N]A$
adempimento delle formalità	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento delle obbligazioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento dell'intera obbligazione	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
adempimento dell'onere	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
adempimento di un debito prescritto	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
adempimento di un debito scaduto	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
adempimento di un'obbligazione altrui	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
adempimento inesatto	s.m.	$N+A$
adempimento parziale	s.m.	$N+A$
adesione alla proposta	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
adesione degli interessati	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
adesione del consumatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
adesione del creditore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
adozione da parte del tutore	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
adozione dei minori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
adozione di persone maggiori di età	s.f.	$N+P+[N+(A+P+N)A]N$
adozione di provvedimenti	s.f.	$N+P+N$
adulterio	s.m.	N
adunanze del comitato esecutivo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
adunanze del consiglio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
di amministrazione		
aerodromi	s.m.	N
aeromobili iscritti nei registri	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
aeromobili militari	s.m.	$N+A$
affidamento dei figli	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affidamento dei minori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affidamento del figlio naturale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
affidamento del minore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affiliazione	s.f.	N
affini entro il secondo grado	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
affini in linea collaterale	s.m.	$N+P+(N+A)N$
affini in linea retta	s.m.	$N+P+(N+A)N$
affinità in linea retta	s.f.	$N+P+(N+A)N$
affitti annuali	s.m.	$N+A$
affitti pluriennali	s.m.	$N+A$
affitto a coltivatore diretto	s.m.	$N+P+(N+A)N$
affitto a corpo	s.m.	$N+P+N$
affitto a misura	s.m.	$N+P+N$
affitto a tempo indeterminato	s.m.	$N+P+(N+A)N$
affitto con obbligo di miglioria	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
affitto convenuto per più anni	s.m.	$N+[A+P+(A+N)N]A$
affitto dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
affitto di fondi rustici	s.m.	$N+P+(N+A)N$
affitto di un fondo rustico	s.m.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
affitto pluriennale	s.m.	$N+A$
affitto senza determinazione di tempo	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
agente autorizzato a concludere il contratto di assicurazione	s.m.	$N+\{A+P+Vinf+[Ad+(N+P+N)N]N\}A$
agente autorizzato alla conclusione del contratto	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
agente con rappresentanza	s.m.	N+P+N
agente di assicurazione	s.m.	N+P+N
agente di cambio	s.m.	N+P+N
agenti di assicurazione	s.m.	N+P+N
aggiudicazione al terzo acquirente	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
alberi di alto fusto divelti per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi di alto fusto periti per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi di alto fusto spezzati per accidente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+(A+P+N)A
alberi fruttiferi	s.m.	N+A
albero a distanza non legale	s.m.	N+P+[N+(Adv+A)A]N
albero di alto fusto	s.m.	N+P+(A+N)N
albero di non alto fusto	s.m.	N+P+[Adv+(A+N)N]N
albo pretorio	s.m.	N+A
albo professionale	s.m.	N+A
albo speciale	s.m.	N+A
alea normale del contratto	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
alienazione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
alienazione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione dei beni del fondo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
alienazione dei beni ereditari senza autorizzazione	s.f.	{N+P+[(Ad+N)N+A]N}N+P+N
alienazione dei beni sottoposti a pignoramento	s.f.	N+P+[(Ad+N)N]N+(A+P+N)A
alienazione dei prodotti agricoli	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione del diritto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
alienazione della cosa locata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
alienazione della cosa ricevuta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+(A+Adv)A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
indebitamente		
alienazione della porzione ereditaria	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione dell'azienda	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
alienazione delle azioni della società controllante	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
alienazione delle azioni nominative	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione delle cose assicurate	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazione dell'immobile	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
alienazione dell'oggetto del sequestro	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
alienazione di eredità	s.f.	$N+P+N$
alienazione di un diritto	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un immobile	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
alienazione di un'eredità a titolo oneroso	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+P+(N+A)N$
alienazione di universalità di mobili	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
alienazione gratuita di un immobile	s.f.	$(N+A)N+P+(Ai+N)N$
alienazioni anteriori al pignoramento	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
alienazioni dei beni donati	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
alienazioni di beni immobili	s.f.	$N+P+(N+A)N$
alienazioni necessarie	s.f.	$N+A$
alimenti dovuti	s.m.	$N+A$
allevamento del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
alloggio del conduttore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
alloggio del portiere	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
allontanamento dalla residenza	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
alluvione	s.f.	N
alterazione degli	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
acquedotti		
altezza del muro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
altezza notevole	s.f.	$N+A$
altro contraente	s.m.	$A+N$
alveo abbandonato	s.m.	$N+A$
alveo del canale	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
amenità del fondo dominante	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ammasso dei prodotti agricoli	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministratore dell'eredità	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
amministratore giudiziario	s.m.	$N+A$
amministratore nominato con atto separato	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
amministratore nominato con il contratto sociale	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$
amministratore provvisorio	s.m.	$N+A$
amministratore revocato	s.m.	$N+A$
amministratore unico	s.m.	$N+A$
amministratori assenti	s.m.	$N+A$
amministratori dei beni dello Stato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
amministratori delegati	s.m.	$N+A$
amministratori della persona giuridica	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
amministratori dell'associazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
amministratori delle associazioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
amministratori dissenzienti	s.m.	$N+A$
amministratori nominati da enti pubblici	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
amministratori nominati dallo Stato	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
amministratori rimasti in carica	s.m.	$N+(A+P+N)A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministratori uscenti	s.m.	N+A
amministrazione congiuntiva	s.f.	N+A
amministrazione controllata	s.f.	N+A
amministrazione dei beni ceduti	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni dei figli	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni della comunione	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni dell'assente	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
amministrazione dei beni donati	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni ereditari	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni lasciati	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione dei beni personali del coniuge	s.f.	N+P+{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N}N
amministrazione del fondo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione del patrimonio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione del tutore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione della comunione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione della comunione legale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione della cosa	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione della cosa comune	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
amministrazione della società	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione delle associazioni non riconosciute	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N
amministrazione delle fondazioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
amministrazione dell'impresa	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministrazione disgiuntiva	s.f.	N+A
amministrazione temporanea	s.f.	N+A
ammissibilità dell'azione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ammissione al matrimonio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ammissione dei soci	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ammissione del riconoscimento	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ammissione della prova	s.f.	N+P+(Ad+N)N
ammissione di nuovi soci	s.f.	N+P+(A+N)N
ammissione di un nuovo socio	s.f.	N+P+[Ai+(A+N)N]N
ammontare del canone	s.m.	N+P+(Ad+N)N
ammontare del conferimento	s.m.	N+P+(Ad+N)N
ammontare minimo del capitale	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
ammortamento dei titoli al portatore	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
ammortamento dei titoli all'ordine	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
ammortamento delle immobilizzazioni materiali	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
ammortamento delle relative obbligazioni	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
anatocismo	s.m.	N
animali mansuefatti	s.m.	N+A
animali periti	s.m.	N+A
animali vivi	s.m.	N+A
annotazione a favore di un possessore successivo	s.f.	N+(P+N+P)P+[(Ai+N)N+A]N
annotazione a margine dell'atto di nascita	s.f.	N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N
annotazione a tergo di un documento	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione a tergo di una quietanza	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione degli atti	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annotazione del rilascio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione del trasferimento	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione del vincolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione del vincolo dotale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
annotazione della cancellazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione della data	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione di atti	s.f.	N+P+N
annotazione di cessione	s.f.	N+P+N
annotazione di domande	s.f.	N+P+N
annotazione di sentenze	s.f.	N+P+N
annotazione di surrogazione	s.f.	N+P+N
annotazione in calce di un documento	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione in calce di una quietanza	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione in margine all'atto del matrimonio	s.f.	N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annotazione in margine all'ipoteca	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ad+N)N
annotazione in margine dell'atto di nascita	s.f.	N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N
annotazione in margine di un documento	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione in margine di una quietanza	s.f.	N+(P+N+P)P+(Ai+N)N
annotazione nel libro dei soci	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
annotazione nel registro	s.f.	N+P+(Ad+N)N
annotazione nel registro delle persone giuridiche	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N}N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annotazione nel registro dell'emittente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
annotazione sul giornale di bordo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione sul giornale nautico	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
annotazione sul ruolo d'equipaggio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
annotazione sul titolo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni nel registro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni sul libretto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annotazioni sul titolo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annualità di canone	s.f.	$N+P+N$
annullabilità del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
annullabilità della nomina degli amministratori	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
annullabilità nel contratto plurilaterale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
annullabilità per cosa giudicata	s.f.	$N+P+(N+A)N$
annullabilità per falsità di documenti	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
annullabilità per scoperta di documenti	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
annullamento dei contratti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento del matrimonio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento della deliberazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento della disposizione testamentaria	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
annullamento della transazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento delle azioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento delle deliberazioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
annullamento di azioni	s.m.	$N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
annullamento per dolo	s.m.	N+P+N
annullamento per violenza	s.m.	N+P+N
anticipazione bancaria	s.f.	N+A
anticipazioni all'affittuario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
anticipazioni del corrispettivo della locazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
anticipazioni del prezzo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura degli atti di ultima volontà	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N
apertura della cassetta	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura della successione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura della tutela	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apertura di credito bancario	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di nuove sorgenti	s.f.	N+P+(A+N)N
apertura di nuovo acquedotto	s.f.	N+P+(A+N)N
apertura di vedute dirette	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di vedute laterali	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura di vedute oblique	s.f.	N+P+(N+A)N
apertura forzata della cassetta	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
appoggio	s.m.	N
apposizione dei sigilli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
apposizione di capisaldi	s.f.	N+P+N
apposizione di termini	s.f.	N+P+N
approvazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
approvazione del bilancio dell'esercizio in corso	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N}N
approvazione del bilancio dell'esercizio precedente	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N}N
approvazione del	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
conto		
approvazione del contratto consortile	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
approvazione del piano di riordinamento	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
approvazione del progetto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
approvazione del rendiconto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
approvazione del rendiconto annuale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
approvazione dell'autorità governativa	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
approvazione tacita del bilancio	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
arbitrio altrui	s.m.	$N+A$
arbitrio del terzo	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
arbitrio dell'onere	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
aree demaniali	s.f.	$N+A$
aree fabbricabili	s.f.	$N+A$
aree geografiche	s.f.	$N+A$
arricchimento senza causa	s.m.	$N+P+N$
artigianato	s.m.	N
artigiani	s.m.	N
artisti attori	s.m.	$N+N$
artisti esecutori	s.m.	$N+N$
artisti interpreti	s.m.	$N+N$
ascendente dell'erede	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ascendente legittimo immediato del suo genitore	s.m.	$(N+A)N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$
ascendenti della linea materna	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ascendenti della linea paterna	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ascendenti in linea retta	s.m.	$N+P+(N+A)N$
ascendenti legittimi	s.m.	$N+A$
ascendenti naturali	s.m.	$N+A$
ascendenti prossimi	s.m.	$N+A$
ascensori	s.m.	N
assegnatario	s.m.	N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assegnazione degli alimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assegnazione del credito dato in pegno	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$
assegnazione della cosa in pagamento	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
assegnazione delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assegnazione delle porzioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assegnazione delle porzioni uguali	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assegnazione delle quote	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assegnazione di azioni	s.f.	$N+P+N$
assegnazione di crediti	s.f.	$N+P+N$
assegnazione di quote	s.f.	$N+P+N$
assegnazione forzata	s.f.	$N+A$
assegnazione straordinaria di utili ai prestatori di lavoro	s.f.	$[(N+A)N+P+N]N+P+[Ad+(N+P+N)N]N$
assegno di viaggio	s.m.	$N+P+N$
assegno ai figli naturali non riconoscibili	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+(Adv+A)A]A\}N$
assegno alimentare	s.m.	$N+A$
assegno bancario	s.m.	$N+A$
assegno barrato	s.m.	$N+A$
assegno provvisorio	s.m.	$N+A$
assegno vitalizio	s.m.	$N+A$
assemblea degli obbligazionisti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assemblea dei condomini	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assemblea dei soci	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assemblea dei sottoscrittori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assemblea delle associazioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assemblea di seconda convocazione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
assemblea di terza convocazione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
assemblea generale	s.f.	$N+A$
assemblea ordinaria	s.f.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assemblea speciale	s.f.	$N+A$
assemblea straordinaria	s.f.	$N+A$
assemblea straordinaria in terza convocazione	s.f.	$(N+A)N+P+(A+N)N$
assenso al matrimonio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
assenso alla donazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
assenso dei genitori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
assenso dei genitori dell'adottando	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assenso dei genitori esercenti la potestà	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+Vppres+(Ad+N)N$
assenso del coniuge	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
assenso del coniuge dell'adottando	s.m.	$N+P+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N$
assenso dell'altro coniuge	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
assenza dal lavoro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assenza del minore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assenza di impedimento di affinità	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
assenza di impedimento di parentela	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
assicurazione a favore di un terzo	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione contratta per il caso di morte di un terzo	s.f.	$N+\{A+[P+(Ad+N)N+P]P+[N+P+(Ai+N)N]N\}A$
assicurazione contro i danni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione contro la mortalità del bestiame	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazione dei prodotti del suolo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazione della cosa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione della responsabilità civile	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazione delle cose spedite	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazione delle merci	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assicurazione delle merci date in pegno	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$
assicurazione in nome altrui	s.f.	$N+P+(N+A)N$
assicurazione in nome di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazione obbligatoria	s.f.	$N+A$
assicurazione obbligatoria per la vecchiaia	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
assicurazione obbligatoria per l'invalidità	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
assicurazione parziale	s.f.	$N+A$
assicurazione per conto altrui	s.f.	$N+P+(N+A)N$
assicurazione per conto di chi spetta	s.f.	$N+(P+N+P)P+Pron+V$
assicurazione per conto di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazione per somma eccedente il valore delle cose	s.f.	$N+P+\{N+Vppres+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N\}N$
assicurazione presso diversi assicuratori	s.f.	$N+P+(A+N)N$
assicurazione sulla vita	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
assicurazione sulla vita a favore di un terzo	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(P+N+P)P+(Ai+N)N$
assicurazione sulla vita di un terzo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ai+N)N]N$
assicurazione sulla vita propria	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazioni contro gli infortuni sul lavoro	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro i rischi della navigazione	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro la mortalità del bestiame	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
assicurazioni contro le disgrazie accidentali	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
assicurazioni in nome di terzi	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
assicurazioni mutue	s.f.	$N+A$
assicurazioni per conto	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
di terzi		
assicurazioni sociali	s.f.	N+A
assicurazioni sulla vita	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assistenza del segretario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
assistenza medica	s.f.	N+A
assistenza obbligatoria	s.f.	N+A
associazione agraria	s.f.	N+A
associazione di professionisti	s.f.	N+P+N
associazione in partecipazione	s.f.	N+P+N
associazione professionale	s.f.	N+A
associazioni legalmente conosciute	s.f.	N+(Adv+A)A
associazioni non riconosciute	s.f.	N+(Adv+A)A
associazioni rappresentative dei consumatori	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
associazioni rappresentative dei professionisti	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
assunzione convenzionale della garanzia	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
assunzione del cognome del padre	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
assunzione del prestatore di lavoro	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
assunzione di mano d'opera	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di mezzi di prova	s.f.	N+P+(N+P+N)N
assunzione di partecipazioni in altre imprese	s.f.	N+P+[N+P+(A+N)N]N
assunzione di tutti i diritti	s.f.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
assunzione di tutti i doveri	s.f.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
assunzione in prova	s.f.	N+P+N
asta pubblica	s.f.	N+A
attestato del tirocinio	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
compiuto		
attestato di tirocinio	s.m.	N+P+N
atti colposi	s.m.	N+A
atti compiuti dall'interdetto	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
atti compiuti in esecuzione della deliberazione	s.m.	N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A
atti compiuti in nome della società	s.m.	N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A
atti compiuti in pregiudizio dei creditori	s.m.	N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A
atti compiuti per persona incapace	s.m.	N+[A+P+(N+A)N]A
atti conservativi	s.m.	N+A
atti da presentare al conservatore	s.m.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
atti della società	s.m.	N+P+(Ad+N)N
atti dello stato civile	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
atti di acquisto	s.m.	N+P+N
atti di amministrazione	s.m.	N+P+N
atti di citazione	s.m.	N+P+N
atti di concorrenza sleale	s.m.	N+P+(N+A)N
atti di controllo	s.m.	N+P+N
atti di emulazione	s.m.	N+P+N
atti di esecuzione	s.m.	N+P+N
atti di espropriazione	s.m.	N+P+N
atti di gestione	s.m.	N+P+N
atti di ispezione	s.m.	N+P+N
atti di liberalità	s.m.	N+P+N
atti di offerta reale	s.m.	N+P+(N+A)N
atti di ordinaria amministrazione	s.m.	N+P+(A+N)N
atti di rinnovazione	s.m.	N+P+N
atti di rinuncia	s.m.	N+P+N
atti di sorveglianza	s.m.	N+P+N
atti di tolleranza	s.m.	N+P+N
atti di ultima volontà dell'assente	s.m.	[N+P+(A+N)N]N+P+(Ad+N)N
atti dolosi	s.m.	N+A
atti eccedenti	s.m.	N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
l'ordinaria amministrazione		
atti eseguiti in paese estero	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
atti formati all'estero	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
atti giuridici	s.m.	$N+A$
atti che eccedono i limiti dell'oggetto sociale	s.m.	$N+PropRest$
atti che limitano la disponibilità dei beni pignorati	s.m.	$N+PropRest$
atti che rientrano nell'oggetto sociale	s.m.	$N+PropRest$
atti pregiudizievoli	s.m.	$N+A$
atti pubblici originali	s.m.	$N+(A+A)A$
atti relativi ai beni immobili	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
atti simulati	s.m.	$N+A$
atti sociali	s.m.	$N+A$
atti soggetti a trascrizione	s.m.	$N+(A+P+N)A$
atti unilaterali	s.m.	$N+A$
attività assicurativa	s.f.	$N+A$
attività bancaria	s.f.	$N+A$
attività commerciale	s.f.	$N+A$
attività concorrente	s.f.	$N+A$
attività creditorie	s.f.	$N+A$
attività dei consorzi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
attività del debitore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
attività della società	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
attività dell'assicurato	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
attività dell'impresa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
attività di lavoro	s.f.	$N+P+N$
attività di terzi	s.f.	$N+P+N$
attività di un concorrente	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
attività economica organizzata	s.f.	$N+(A+A)A$
attività economiche	s.f.	$N+A$
attività finanziarie	s.f.	$N+A$
attività giurisdizionale	s.f.	$N+A$
attività imprenditoriale	s.f.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
attività non commerciale	s.f.	N+(Adv+A)A
attività organizzata	s.f.	N+A
attività pericolosa	s.f.	N+A
attività pericolose	s.f.	N+A
attività prestata	s.f.	N+A
attività produttiva	s.f.	N+A
attività professionale	s.f.	N+A
attività svolta	s.f.	N+A
attivo del bilancio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
atto a titolo oneroso	s.m.	N+P+(N+A)N
atto autenticato	s.m.	N+A
atto autentico	s.m.	N+A
atto costitutivo	s.m.	N+A
atto costitutivo di fondazione	s.m.	(N+A)N+P+N
atto da trasciversi	s.m.	N+P+Vinf
atto della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
atto della pubblica autorità	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
atto dell'acquisto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
atto dell'autorità amministrativa	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
atto dell'esecutore testamentario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
atto di accettazione	s.m.	N+P+N
atto di acquisto	s.m.	N+P+N
atto di affrancazione del fondo enfiteutico	s.m.	N+P+[N+P+[(Ad+N)N+A]N]N
atto di alienazione	s.m.	N+P+N
atto di celebrazione	s.m.	N+P+N
atto di celebrazione del matrimonio	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
atto di consegna	s.m.	N+P+N
atto di costituzione	s.m.	N+P+N
atto di data certa	s.m.	N+P+(N+A)N
atto di deposito	s.m.	N+P+N
atto di divisione	s.m.	N+P+N
atto di donazione	s.m.	N+P+N
atto di fondazione	s.m.	N+P+N
atto di fusione	s.m.	N+P+N
atto di liberalità	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atto di liquidazione	s.m.	N+P+N
atto di matrimonio	s.m.	N+P+N
atto di morte	s.m.	N+P+N
atto di mutuo	s.m.	N+P+N
atto di nascita	s.m.	N+P+N
atto di nascita del minore	s.m.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N
atto di notaio	s.m.	N+P+N
atto di notificazione	s.m.	N+P+N
atto di notorietà	s.m.	N+P+N
atto di opposizione	s.m.	N+P+N
atto di pubblicazione	s.m.	N+P+N
atto di ricevimento	s.m.	N+P+N
atto di ricognizione	s.m.	N+P+N
atto di riconoscimento	s.m.	N+P+N
atto di straordinaria amministrazione	s.m.	N+P+(A+N)N
atto di ultima volontà	s.m.	N+P+(A+N)N
atto distrutto	s.m.	N+A
atto eccedente l'ordinaria amministrazione	s.m.	N+Vppres+[Ad+(A+N)N]N
atto esistente nei registri	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
atto integrale di nascita	s.m.	(N+A)N+P+N
atto iscritto	s.m.	N+A
atto notarile	s.m.	N+A
atto omesso	s.m.	N+A
atto pubblico	s.m.	N+A
atto revocabile	s.m.	N+A
atto scritto	s.m.	N+A
atto separato	s.m.	N+A
atto smarrito	s.m.	N+A
atto tra vivi	s.m.	N+P+N
atto trascritto	s.m.	N+A
atto unilaterale	s.m.	N+A
attore	s.m.	N
attraversamento di acquedotti	s.m.	N+P+N
attribuzioni dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
attuazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
aumento del capitale	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
aumento del capitale sociale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
aumento del fitto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
aumento dell'indice dei prezzi	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
aumento di capitale	s.m.	$N+P+N$
aumento di reddito della cosa	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
aumento di retribuzione	s.m.	$N+P+N$
aumento di valore	s.m.	$N+P+N$
ausiliari dell'appaltatore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ausiliario	s.m.	N
autenticazione	s.f.	N
autonomia contrattuale	s.f.	$N+A$
autore del danno	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
autore del riconoscimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
autore della clausola	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
autore della successione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
autore dell'invenzione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
autore di progetti di lavori di ingegneria	s.m.	$N+P+[N+P+(N+P+N)N]N$
autorità aeronautica	s.f.	$N+A$
autorità amministrativa	s.f.	$N+A$
autorità competente del proprio paese	s.f.	$(N+A)N+P+[Ad+(A+N)N]N$
autorità consolare	s.f.	$N+A$
autorità giudiziaria	s.f.	$N+A$
autorità governativa	s.f.	$N+A$
autorità marittima	s.f.	$N+A$
autorità marittima locale	s.f.	$N+(A+A)A$
autorizzazione a vendere la cosa	s.f.	$N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf$
autorizzazione ad accettare	s.f.	$N+P+Vinf$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
autorizzazione ad aprire la cassetta	s.f.	$N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf$
autorizzazione all'esercizio di una impresa commerciale	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+A]N\}N$
autorizzazione amministrativa	s.f.	$N+A$
autorizzazione del fideiussore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
autorizzazione del giudice	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
autorizzazione del giudice tutelare	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
autorizzazione del tribunale	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
autorizzazione dell'amministratore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
autorizzazione dell'assemblea	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
autorizzazione governativa	s.f.	$N+A$
autostrade	s.f.	N
autoveicoli iscritti nel pubblico registro automobilistico	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(A+N+A)N]N\}A$
avanzi di acqua	s.m.	$N+P+N$
avaria della merce	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
avaria delle cose che il viaggiatore porta con sé	s.f.	$N+P+(Ad+N)N+PropRest$
avente causa	s.m.	$(Vppres+N)N$
avulsione	s.f.	N
avvenuta alienazione	s.f.	$A+N$
avveramento della condizione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
avveramento della scadenza del termine	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
avviamento di impianti	s.m.	$N+P+N$
avviso di convocazione dell'assemblea	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
avvocati	s.m.	N
azienda ceduta	s.f.	$N+A$
azienda commerciale	s.f.	$N+A$
azione a voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
azione a voto plurimo	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azione al portatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
azione cautelare	s.f.	$N+A$
azione con prestazioni accessorie	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azione del pubblico ministro	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
azione delle associazioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
azione di annullamento	s.f.	$N+P+N$
azione di arricchimento	s.f.	$N+P+N$
azione di contestazione	s.f.	$N+P+N$
azione di contestazione della legittimità	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
azione di contestazione di legittimità	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
azione di disconoscimento della paternità	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
azione di godimento	s.f.	$N+P+N$
azione di manutenzione	s.f.	$N+P+N$
azione di reclamo di legittimità	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
azione di regolamento di confini	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
azione di regresso	s.f.	$N+P+N$
azione di reintegrazione	s.f.	$N+P+N$
azione di responsabilità	s.f.	$N+P+N$
azione di responsabilità contro gli amministratori	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$
azione di rivendicazione	s.f.	$N+P+N$
azione diretta	s.f.	$N+A$
azione esecutiva	s.f.	$N+A$
azione generale di arricchimento	s.f.	$(N+A)N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
azione generale di rescissione per lesione	s.f.	$(N+A)N+P+(N+P+N)N$
azione in giudizio	s.f.	$N+P+N$
azione individuale degli obbligazionisti	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
azione individuale del socio	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
azione individuale del terzo	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
azione inibitoria	s.f.	$N+A$
azione negatoria	s.f.	$N+A$
azione nei confronti dei giranti	s.f.	$N+[P+(Ad+N)N+P]P+(Ad+N)N$
azione nell'interesse del minore	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
azione nell'interesse dell'interdetto	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
azione nominativa	s.f.	$N+A$
azione per apposizione di termini	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
azione per il pagamento di un debito di giuoco	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+N]N\}N$
azione per il pagamento di un debito di scommessa	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+N]N\}N$
azione sociale di responsabilità	s.f.	$(N+A)N+P+N$
azione speciale assegnata ai prestatori di lavoro	s.f.	$(N+A)N+\{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N\}A$
azioni a difesa del possesso	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
azioni a difesa della proprietà	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
azioni a difesa della servitù	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
azioni a favore dei prestatori di lavoro	s.f.	$N+(P+N+P)P+[(Ad+N)N+P+N]N$
azioni a voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni a voto plurimo	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni al portatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
azioni con voto limitato	s.f.	$N+P+(N+A)N$
azioni creditorie tra	s.f.	$(N+A)N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
coeredi		
azioni da assegnare individualmente ai prestatori di lavoro	s.f.	$N+P+\{(Vinf+Adv)Vinf+P+[Ad+(N+P+N)N]N\}Vinf$
azioni derivanti dal contratto	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
azioni di contestazione	s.f.	$N+P+N$
azioni di godimento	s.f.	$N+P+N$
azioni di nuova emissione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
azioni di reclamo di stato di figlio legittimo	s.f.	$N+P+\{N+P+[N+P+(N+A)N]N\}$
azioni di responsabilità contro gli amministratori	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$
azioni di ripetizione	s.f.	$N+P+N$
azioni di sfratto	s.f.	$N+P+N$
azioni emesse a fronte del conferimento	s.f.	$N+[A+(P+N+P)P+(Ad+N)N]A$
azioni fornite di diritti diversi	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
azioni in circolazione	s.f.	$N+P+N$
azioni interamente liberate	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni nominative	s.f.	$N+A$
azioni non interamente liberate	s.f.	$N+[(Adv+Adv)Adv+A]A$
azioni non liberate	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni non vendute	s.f.	$N+(Adv+A)A$
azioni per incapacità a ricevere	s.f.	$N+P+(N+P+Vinf)N$
azioni per la dichiarazione di nullità	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
azioni per riscuotere frutti	s.f.	$N+P+(Vinf+N)Vinf$
azioni per vizio di forma	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
azioni possedute da società controllate	s.f.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
azioni possessorie	s.f.	$N+A$
azioni privilegiate	s.f.	$N+A$
azioni quotate in borsa	s.f.	$N+(A+P+N)A$
azioni relative alle servitù	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
azioni relative all'eredità	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
azioni rimborsate	s.f.	$N+A$
azioni sottoscritte	s.f.	$N+A$
azionisti	s.m.	N
bagaglio	s.m.	N
bagni	s.m.	N
balconi	s.m.	N
bancarotta	s.f.	N
bandiera	s.f.	N
barriere architettoniche	s.f.	$N+A$
bene gravato	s.m.	$N+A$
bene immobile	s.m.	$N+A$
bene ipotecato	s.m.	$N+A$
bene mobile	s.m.	$N+A$
bene mobile iscritto in pubblici registri	s.m.	$(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A$
bene pignorato	s.m.	$N+A$
bene soggetto a espropriazione	s.m.	$N+(A+P+N)A$
bene venduto	s.m.	$N+A$
beneficio del termine	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beneficio della divisione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beneficio dell'escussione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beneficio dell'inventario	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
beni acquistati da terzi	s.m.	$N+(A+P+N)A$
beni acquistati durante il matrimonio	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
beni altrui	s.m.	$N+A$
beni amministrati da curatore speciale	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
beni ammortizzabili	s.m.	$N+A$
beni appartenenti agli enti ecclesiastici	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
beni appartenenti agli enti pubblici	s.m.	$N+\{A+P+[Ad+(N+A)N]N\}A$
beni appartenenti allo stato	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
beni ceduti	s.m.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
beni conferiti	s.m.	N+A
beni conferiti in godimento	s.m.	N+(A+P+N)A
beni conferiti in natura	s.m.	N+(A+P+N)A
beni dati in ipoteca da un terzo	s.m.	N+[(A+P+N)A+P+(Ai+N)N]A
beni degli enti pubblici non territoriali	s.m.	N+P+{(Ad+N)N+[A+(Adv+A)A]A}N
beni dei comuni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni dei figli	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni del defunto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni del fondo patrimoniale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
beni del minore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni della comunione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni della persona giuridica	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
beni della successione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni dell'assente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni delle province	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni dello scomparso	s.m.	N+P+(Ad+N)N
beni demaniali	s.m.	N+A
beni destinati a pubblico servizio	s.m.	N+[A+P+(A+N)N]A
beni destinati all'esercizio di impresa	s.m.	N+{A+P+[(Ad+N)N+P+N]N}A
beni di un terzo	s.m.	N+P+(Ai+N)N
beni di uso strettamente personale di ciascun coniuge	s.m.	{N+P+[N+(Adv+A)A]N}N+P+(A+N)N
beni d'interesse storico e artistico	s.m.	N+P+[N+(A+Cong+A)A]N
beni donati	s.m.	N+A
beni dotali	s.m.	N+A
beni ereditari	s.m.	N+A
beni fungibili	s.m.	N+A
beni futuri	s.m.	N+A
beni gravati da ipoteca	s.m.	N+(A+P+N)A
beni gravati da pegno	s.m.	N+(A+P+N)A
beni che compongono l'azienda	s.m.	N+PropRest
beni che non rientrano	s.m.	N+PropRest

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
nella comunione		
beni immobili	s.m	N+A
beni indivisi	s.m.	N+A
beni ipotecati	s.m	N+A
beni lasciati	s.m.	N+A
beni mobili	s.m.	N+A
beni mobili vacanti	s.m.	N+(A+A)A
beni ottenuti a titolo di risarcimento del danno	s.m.	N+{A+(P+N+P)P+[N+P+(Ad+N)N]N}A
beni patrimoniali	s.m.	N+A
beni personali	s.m.	N+A
beni personali del coniuge	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni pignorati	s.m.	N+A
beni posti sotto amministrazione	s.m.	N+(A+P+N)A
beni propri dell'erede	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
beni propri di ciascuno dei coniugi	s.m.	(N+A)N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N
beni residuati	s.m.	N+A
beni rubati	s.m.	N+A
beni smarriti	s.m.	N+A
beni sociali	s.m.	N+A
beni sottoposti a pignoramento	s.m	N+(A+P+N)A
beni sottoposti a privilegio	s.m.	N+(A+P+N)A
beni spettanti all'altro coniuge	s.m.	N+{A+P+[Ad+(A+N)N]N}A
beni trasferiti	s.m.	N+A
beni vincolati	s.m.	N+A
bestiame consegnato	s.m.	N+A
bestiame da allevamento	s.m.	N+P+N
bestiame da lavoro	s.m.	N+P+N
bevande alcoliche	s.f.	N+A
biblioteche	s.f.	N
bigamia	s.f.	N
biglietti di banca	s.m.	N+P+N
bilancio annuale	s.m.	N+A
bilancio consolidato	s.m.	N+A
bilancio del precedente esercizio	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
bilancio dell'esercizio in corso	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
bilancio dell'esercizio precedente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
bilancio di esercizio	s.m.	$N+P+N$
bilancio falso	s.m.	$N+A$
bilancio finale	s.m.	$N+A$
bilancio finale di liquidazione	s.m.	$(N+A)N+P+N$
bilancio in forma abbreviata	s.m.	$N+P+(N+A)N$
bilancio regolarmente approvato e pubblicato	s.m.	$N+[Adv+(A+Cong+A)A]A$
bisogni del fondo	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
bisogni della coltivazione del fondo	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
bisogni della famiglia	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
bisogni della vita	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
bisogno agricolo	s.m.	$N+A$
bisogno del fondo dominante	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
bisogno domestico	s.m.	$N+A$
bisogno industriale	s.m.	$N+A$
bollatura dei libri contabili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
bollatura facoltativa	s.f.	$N+A$
Bollettino ufficiale delle società cooperative	s.m.	$(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N$
Bollettino ufficiale delle società per azioni e a responsabilità limitata	s.m.	$(N+A)N+P+{[(Ad+N)N+P+N]N+Cong+P+(N+A)N}N$
bonifica integrale	s.f.	$N+A$
boschi	s.m.	N
brevetti per invenzioni industriali	s.m.	$N+P+(N+A)N$
brevetto dipendente da brevetto altrui	s.m.	$N+[A+P+(N+A)N]A$
brevetto industriale	s.m.	$N+A$
brevetto per le macchine	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
brevetto per invenzione industriale	s.m.	$N+P+(N+A)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
brevetto per modelli di utilità	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
brevetto per modelli e disegni ornamentali	s.m.	$N+P+[(N+Cong+N)N+A]N$
brevetto per nuovi metodi o processi di fabbricazione	s.m.	$N+P+\{A+[(N+Cong+N)N+P+N]N\}N$
buon costume	s.m.	$A+N$
buon padre di famiglia	s.m.	$A+(N+P+N)N$
buona fede	sf.	$A+N$
buona fede del compratore	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
buona fede dell'acquirente	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
buono del Tesoro poliennale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
buono ordinario comunale	s.m.	$N+(A+A)A$
buono ordinario del Tesoro	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
buono postale fruttifero	s.m.	$N+(A+A)A$
cadavere	s.m.	N
calcolo del danno	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
calcolo delle provvigioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
cambiamento di cittadinanza	s.m.	$N+P+N$
cambiamento di cittadinanza dei coniugi	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
cambiamento di professione dell'assicurato	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
camera di consiglio	s.f.	$N+P+N$
camini	s.m.	N
canali demaniali	s.m.	$N+A$
canali di scarico	s.m.	$N+P+N$
cancellazione consentita dalle parti interessate	s.f.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$
cancellazione dagli albi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione dagli elenchi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cancellazione dall'albo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione dall'elenco	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione della società	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione della società dal registro delle imprese	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
cancellazione della trascrizione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione dell'ipoteca	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione dell'iscrizione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancellazione di ipoteca	s.f.	$N+P+N$
cancellazione d'ufficio	s.f.	$N+P+N$
cancellazione ordinata con sentenza	s.f.	$N+(A+P+N)A$
cancellazione parziale dell'iscrizione	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
cancellazione sotto condizione	s.f.	$N+P+N$
cancellazione totale dell'iscrizione	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
cancelleria del tribunale	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cancelliere del tribunale competente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
cancelliere dell'autorità giudiziaria che ha emesso la sentenza	s.m.	$N+P+[Ad+(N+A)N]N+PropRest$
canone annuo	s.m.	$N+A$
canone di affitto	s.m.	$N+P+N$
canone periodico	s.m.	$N+A$
capacità a prestare il proprio lavoro	s.f.	$N+P+\{Vinf+[Ad+(A+N)N]N\}Vinf$
capacità a transigere	s.f.	$N+P+Vinf$
capacità del minore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
capacità del rappresentante	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
capacità del rappresentato	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
capacità del testatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
capacità delle parti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità delle persone	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità delle persone fisiche	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
capacità dell'emancipato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità dell'inabilitato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
capacità di agire	s.f.	N+P+Vinf
capacità di alienare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di compiere gli atti che non eccedono l'ordinaria amministrazione	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf+PropRest
capacità di compiere tutti gli atti per i quali non sia stabilita un'età diversa	s.f.	N+P+[Vinf+[A+(Ad+N)N]N]Vinf+PropRest
capacità di contrattare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di disporre dei diritti che formano oggetto della lite	s.f.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf+PropRest
capacità di disporre dei propri beni	s.f.	N+P+[Vinf+P+[Ad+(A+N)N]N]Vinf
capacità di disporre per donazione	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di disporre per testamento	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di donare	s.f.	N+P+Vinf
capacità di intendere e di volere	s.f.	N+P+(Vinf+Cong+P+Vinf)Vinf
capacità di lavoro	s.f.	N+P+N
capacità di lavoro professionale o casalingo	s.f.	N+P+[N+(A+Cong+A)A]N
capacità di obbligarsi	s.f.	N+P+Vinf
capacità di ricevere per donazione	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di ricevere per testamento	s.f.	N+P+(Vinf+P+N)Vinf
capacità di succedere	s.f.	N+P+Vinf
capacità giuridica	s.f.	N+A
capacità lavorativa	s.f.	N+A
capacità per consentire la cancellazione	s.f.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
capacità richiesta per liberare il debitore	s.f.	$N + \{A + P + [Vinf + (Ad + N)N]Vinf\}A$
caparra confirmatoria	s.f.	$N + A$
caparra penitenziale	s.f.	$N + A$
capitale assicurato	s.m.	$N + A$
capitale riscosso	s.m.	$N + A$
capitale sociale	s.m.	$N + A$
capitale sottoscritto	s.m.	$N + A$
capitale versato	s.m.	$N + A$
capitalizzazione del canone annuo	s.f.	$N + P + [(Ad + N)N + A]N$
capitalizzazione della rendita annua	s.f.	$N + P + [(Ad + N)N + A]N$
capitalizzazione dell'assegno	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
cappellano militare	s.m.	$N + A$
carrozze-letto	s.f.	$N + N$
casa adibita a residenza familiare	s.f.	$N + [A + P + (N + A)N]A$
casa comunale	s.f.	$N + A$
casa dei genitori	s.f.	$N + P + (Ad + N)N$
casa di abitazione civile	s.f.	$N + P + (N + A)N$
casa di abitazione colonica	s.f.	$N + P + (N + A)N$
casa familiare	s.f.	$N + A$
casa locata	s.f.	$N + A$
casa occupata da più inquilini	s.f.	$N + [A + P + (A + N)N]A$
case di cura	s.f.	$N + P + N$
case non mobiliate	s.f.	$N + (Adv + A)A$
case popolari	s.f.	$N + A$
case popolari ed economiche	s.f.	$N + (A + Cong + A)A$
case senza arredamento di mobili	s.f.	$N + P + (N + P + N)N$
caserma	s.f.	N
caserme	s.f.	N
caso dubbio	s.m.	$N + A$
caso fortuito	s.m.	$N + A$
cassa artigiana	s.f.	$N + A$
Cassa dei depositi e prestiti	s.f.	$N + P + [Ad + (N + Cong + N)N]N$
cassa di risparmio	s.f.	$N + P + N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
Cassa postale	s.f.	N+A
Cassa rurale	s.f.	N+A
cassa speciale	s.f.	N+A
cassetta di sicurezza	s.f.	N+P+N
categorie di azioni	s.f.	N+P+N
causa del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
causa dell'inabilitazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
causa dell'indegnità	s.f.	N+P+(Ad+N)N
causa dell'interdizione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
causa di dispensa	s.f.	N+P+N
causa di estinzione della persona giuridica	s.f.	N+P+[N+P+[(Ad+N)N+A]N]N
causa di evizione	s.f.	N+P+N
causa di nullità	s.f.	N+P+N
causa di revocazione	s.f.	N+P+N
causa di scioglimento del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
causa d'invalidità del contratto	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
causa estintiva dell'obbligazione	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
causa illecita	s.f.	N+A
causa imputabile all'alienante	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
causa promossa contro il debitore principale	s.f.	N+[A+P+[(Ad+N)N+A]N]A
cauzione	s.f.	N
cave	s.f.	N
cedente	s.m.	N
celebrazione del matrimonio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
celebrazione del matrimonio per procura	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+N
celebrazione fuori della casa comunale	s.f.	N+(Adv+P)P+[(Ad+N)N+A]N
celebrazione per procura	s.f.	N+P+N
certificato della trascrizione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
certificato dell'eseguita pubblicazione	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
certificato	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
dell'iscrizione		
certificato dell'ufficiale di stato civile	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$
certificato di lavoro	s.m.	$N+P+N$
certificato di morte	s.m.	$N+P+N$
cessazione dall'ufficio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione degli amministratori dall'ufficio	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
cessazione degli effetti civili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
cessazione degli effetti del matrimonio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
cessazione degli effetti della separazione	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
cessazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione del fatto lesivo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
cessazione del fondo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione del rapporto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione del rapporto di lavoro subordinato	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$
cessazione del rischio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione del rischio durante l'assicurazione	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
cessazione del tirocinio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione del tutore dall'ufficio	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
cessazione della curatela	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione della qualità di socio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
cessazione dell'enfiteusi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione dell'impresa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione dell'incapacità	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
cessazione dell'interclusione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cessazione dell'obbligo tra affini	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessazione dell'usufrutto legale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
cessazione per morte dell'obbligato	s.f.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
cessione a titolo gratuito	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione a titolo oneroso	s.f.	N+P+(N+A)N
cessione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei crediti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei diritti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dei diritti di successione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
cessione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione del corrispettivo della locazione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione del titolo all'ordine	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
cessione della locazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione della quota	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'azione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione delle azioni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione dell'usufrutto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cessione di capitale	s.f.	N+P+N
cessione di beni	s.f.	N+P+N
cessione di fitti non ancora scaduti	s.f.	N+P+{N+[(Adv+Adv)Adv+A]A}N
cessione di pigioni non ancora scaduti	s.f.	N+P+{N+[(Adv+Adv)Adv+A]A}N
cessione di un capitale	s.m.	N+P+(Ai+N)N
cessione di un credito in luogo dell'adempimento	s.f.	[N+P+(Ai+N)N]N+(P+N+P)P+(Ad+N)N
cieco dalla nascita	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cieco dalla prima infanzia	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
cimitero	s.m.	N
circolazione dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
circolazione dei titoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
circolazione del veicolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
circolazione di veicoli	s.f.	N+P+N
circostanze del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cisterne	s.f.	N
cittadinanza dei coniugi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
cittadinanza dei soci	s.f.	N+P+(Ad+N)N
clausola "all'ordine"	s.f.	N+P+(Ad+N)N
clausola "in garanzia"	s.f.	N+P+N
clausola "salvo incasso"	s.f.	N+P+N
clausola "senza accettazione"	s.f.	N+P+N
clausola all'ordine	s.f.	N+P+(Ad+N)N
clausola compromissoria	s.f.	N+A
clausola contraria risultante dal titolo	s.f.	(N+A)N+[A+P+(Ad+N)N]A
clausola di esclusiva	s.f.	N+P+N
clausola di pagamento effettivo in monete non aventi corso legale	s.f.	[N+P+(N+A)N]N+P+[N+(Adv+Vppres)Vppres+(N+A)N]N
clausola limitativa della proponibilità di eccezioni	s.f.	N+[A+P+[(Ad+N)N+P+N]N]A
clausola non all'ordine	s.f.	N+Adv+P+(Ad+N)N
clausola penale	s.f.	N+A
clausola risolutiva	s.f.	N+A
clausola risolutiva espressa	s.f.	N+(A+A)A
clausola-oro	s.f.	N+N
clausole del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
clientela dell'azienda ceduta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
coabitazione per un anno	s.f.	N+P+(A+N)N
coabitazione temporanea	s.f.	N+A
coassicurazione	s.f.	N
coda dell'acqua	s.f.	N+P+(Ad+N)N
coerede	s.m.	N
coeredi istituiti	s.m.	N+A
cognome del creditore	s.m.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cognome del figlio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del genitore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del padre	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome del tutore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome della madre	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome della moglie	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'adottante	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'adottato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'erede	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cognome dell'ufficiale giudiziario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
collaboratori del sindaco	s.m.	N+P+(Ad+N)N
collaboratori dell'imprenditore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
collaborazione nell'interesse della famiglia	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
collazione dei mobili	s.f.	N+P+(Ad+N)N
collazione del danaro	s.f.	N+P+(Ad+N)N
collazione di mobili	s.f.	N+P+N
collazione di un bene immobile	s.f.	N+P+[Ai+(N+A)N]N
collazione d'immobili	s.f.	N+P+N
collazione per imputazione	s.f.	N+P+N
collegio sindacale	s.m.	N+A
collezioni	s.f.	N
collocamento dei prestatori di lavoro	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
colombaia	s.f.	N
colombi viaggiatori	s.m.	N+A
colonia parziaria	s.f.	N+A
colpa del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del compratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del conduttore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del creditore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa del pubblico ufficiale	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
colpa dell'albergatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa dell'appaltatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
colpa di terzi	s.f.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
colpa grave	s.f.	N+A
colpa grave del contraente	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave del vettore	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
colpa grave dell'assicurato	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
coltivatore diretto	s.m.	N+A
comandante della nave	s.m.	N+P+(Ad+N)N
comandante dell'aeromobile	s.m.	N+P+(Ad+N)N
comitati di beneficenza	s.m.	N+P+N
comitati di soccorso	s.m.	N+P+N
comitati promotori di opere pubbliche	s.m.	(N+A)N+P+(N+A)N
comitato esecutivo	s.m.	N+A
commessi dell'imprenditore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
commessi preposti alla vendita	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
commissario governativo	s.m.	N+A
commissario liquidatore	s.m.	N+A
commissario straordinario	s.m.	N+A
commissionario contraente in proprio	s.m.	N+(A+P+N)A
Commissione nazionale per le società e la borsa	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N
commistione	s.f.	N
commorienza	s.f.	N
comunicazione annuale del bilancio	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
comodato senza determinazione di durata	s.m.	N+P+(N+P+N)N
compensazione dei frutti con gli interessi	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
compensazione di più debiti	s.f.	N+P+(A+N)N
compensazione di un debito	s.f.	N+P+(Ai+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
compensazione giudiziale	s.f.	$N+A$
compensazione legale	s.f.	$N+A$
compensazione opposta da terzi garanti	s.f.	$N+[A+P+(A+N)N]A$
compensazione volontaria	s.f.	$N+A$
compenso degli amministratori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso dei sindaci	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso del mandatario	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso dell'amministratore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso pattuito	s.m.	$N+A$
compenso per il lavoro prestato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
compenso per le aggiunte	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso per le variazioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
compenso per l'opera svolta	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
compenso per l'uso della cosa	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
compenso ricevuto	s.m.	$N+A$
compenso unitario	s.m.	$N+A$
compimento dell'atto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
componenti del collegio sindacale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
composizione del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
compravendita di assegni di viaggio	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
compravendita di valuta estera	s.f.	$N+P+(N+A)N$
compromesso	s.m.	N
comproprietà di un'azione	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
comproprietari del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
comproprietario di un muro comune	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
computo dei gradi	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
computo dei termini	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
computo dei termini di prescrizione	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
computo del termine	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
computo della distanza	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
computo dell'indennità di mancato preavviso	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N$
comunicazione agli eredi e legatari	s.f.	$N+P+[Ad+(N+Cong+N)N]N$
comunicazione al pubblico ministero	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
comunicazione annuale del bilancio	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
comunicazione annuale del conto dei profitti e delle perdite	s.f.	$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N]N$
comunicazione dei testamenti alla pretura	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
comunicazione del decreto di riconoscimento	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
comunicazione del provvedimento prefettizio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
comunicazione della sentenza di condanna	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
comunicazione dell'eseguito mandato	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
comunicazione scritta	s.f.	$N+A$
comunione a scopo di godimento	s.f.	$N+(P+N+P)P+N$
comunione convenzionale	s.f.	$N+A$
comunione dei beni ereditari	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
comunione del muro	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
comunione del muro divisorio	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
comunione di alberi	s.f.	$N+P+N$
comunione di fossi	s.f.	$N+P+N$
comunione ereditaria	s.f.	$N+A$
comunione forzata	s.f.	$N+A$
comunione forzata del	s.f.	$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+PronR+(Adv+V)V+P+(Ad+N)N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
muro che non è sul confine		
comunione forzosa del muro sul confine	s.f.	$(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
comunione legale	s.f.	$N+A$
comunione legale dei beni	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
comunione tra i coniugi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
concentrazione di aziende	s.f.	$N+P+N$
concepimento durante la convivenza	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
concessione del brevetto	s.f.	$N+P+N$
concessione dell'acquedotto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
concessioni di acque	s.f.	$N+P+N$
conciliatore	s.m.	N
conciliazione delle parti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conciliazioni di opposti interessi	s.f.	$N+P+(A+N)N$
concime	s.m.	N
conclusione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conclusione dell'affare	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conclusione di un affare	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
Concordato con la Santa Sede	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
concordato preventivo	s.m.	$N+A$
concorrenza sleale	s.f.	$N+A$
concorso con i figli	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso con legittimari	s.m.	$N+P+N$
concorso dei creditori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso dei partecipanti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso dei privilegi con ipoteche sugli autoveicoli	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
concorso dei proprietari nella spesa	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
concorso del coniuge con i figli	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
concorso del coniuge e dei genitori	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+Cong+P+(Ad+N)N$
concorso del fatto colposo del creditore	s.m.	$N+P+\{[(Ad+N)N+A]N+P+(Ad+N)N\}N$
concorso delle condizioni richieste dalla legge	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+P+(Ad+N)N]A\}N$
concorso di ascendenti legittimi e coniuge	s.m.	$[N+P+(N+A)N]N+Cong+N$
concorso di aventi diritto	s.m.	$N+P+(Vppres+N)N$
concorso di coniuge e figli	s.m.	$(N+P+N)N+Cong+N$
concorso di crediti	s.m.	$N+P+N$
concorso di crediti egualmente privilegiati	s.m.	$N+P+[N+(Adv+A)A]N$
concorso di genitori o ascendenti con fratelli e sorelle	s.m.	$[N+P+(N+Cong+N)N]N+P+(N+Cong+N)N$
concorso di legittimari con altri successibili	s.m.	$(N+P+N)N+P+(A+N)N$
concorso di obblighi	s.m.	$N+P+N$
concorso di più obbligati	s.m.	$N+P+(A+N)N$
concorso di privilegi speciali con crediti pignorati	s.m.	$[N+P+(N+A)N]N+P+(N+A)N$
concorso di reati	s.m.	$N+P+N$
concorso negli oneri	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso nel delitto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
concorso nel reato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
condanna all'adempimento di altra obbligazione	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N$
condizione contraria	s.f.	$N+A$
condizione dei luoghi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizione del fondo servente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
condizione delle parti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizione di monopolio	s.f.	$N+P+N$
condizione di non dare	s.f.	$N+P+(Adv+Vinf)Vinf$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
condizione di non fare	s.f.	N+P+(Adv+Vinf)Vinf
condizione di reciprocità	s.f.	N+P+N
condizione di reversibilità	s.f.	N+P+N
condizione giuridica dei beni patrimoniali	s.f.	(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N
condizione giuridica del demanio pubblico	s.f.	(N+A)N+P+[Ad+(N+A)N]N
condizione illecita	s.f.	N+A
condizione impossibile	s.f.	N+A
condizione meramente potestativa	s.f.	N+(Adv+A)A
condizione nel contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizione patrimoniale	s.f.	N+A
condizione risolutiva	s.f.	N+A
condizione sociale del titolare del diritto	s.f.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizione sospensiva	s.f.	N+A
condizione sospensiva potestativa senza termine	s.f.	[N+(A+A)A]N+P+N
condizioni dei fondi vicini	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni del matrimonio putativo	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
condizioni del mercato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni del prestito	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni del trasporto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni della dichiarazione di morte presunta	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N
condizioni della famiglia	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni della prelazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
condizioni della vendita degli immobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
condizioni dell'altro coniuge	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
condizioni determinate del coniuge	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
condizioni di abituale infermità di mente	s.f.	$N+P+[A+(N+P+N)N]N$
condizioni di esecuzione del lavoro	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni di gestione dell'albergo	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni di miglior favore	s.f.	$N+P+(A+N)N$
condizioni di vedovanza	s.f.	$N+P+N$
condizioni economiche dei figli	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche dei genitori	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche del defunto	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni economiche del donante	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni generali di contratto	s.f.	$(N+A)N+P+N$
condizioni igieniche locali	s.f.	$N+(A+A)A$
condizioni illecite	s.f.	$N+A$
condizioni impossibili	s.f.	$N+A$
condizioni inique	s.f.	$N+A$
condizioni meno onerose	s.f.	$N+(Adv+A)A$
condizioni necessarie per contrarre matrimonio	s.f.	$(N+A)N+P+(Vinf+N)Vinf$
condizioni patrimoniali	s.f.	$N+A$
condizioni patrimoniali dei contraenti	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni per la concessione del brevetto	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per la costituzione della servitù	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per la registrazione dei marchi	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
condizioni per l'azione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
condizioni per l'esercizio dell'azione	s.f.	$N+P+\{[(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+P+N]N\}N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
di riduzione		
condizioni per l'eventuale recesso	s.f.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
condizioni più onerose	s.f.	$N+(Adv+A)A$
condizioni richieste per l'interdizione	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
condizioni stabilite dalla legge speciale	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
condizioni statiche dell'edificio	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
condizioni sulla quota spettante ai legittimari	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+[A+P+(Ad+N)N]A\}N$
condominio negli edifici	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
condomino dissenziente	s.f.	$N+A$
condomino moroso	s.m.	$N+A$
condotta delle acque	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conferimenti determinati nel contratto sociale	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$
conferimenti in danaro	s.m.	$N+P+N$
conferimento del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conferimento della rappresentanza	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conferimento delle scorie	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conferimento di beni in natura	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
conferimento di crediti	s.m.	$N+P+N$
conferimento di pascolo	s.m.	$N+P+N$
conferimento di una procura per incasso	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+N]N$
conferimento in danaro	s.m.	$N+P+N$
conferimento in natura	s.m.	$N+P+N$
conferma del credito	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conferma dell'amministratore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
confessione giudiziale	s.f.	$N+A$
confessione stragiudiziale	s.f.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
confine delineato dalle mappe catastali	s.m.	$N+\{A+P+[(Ad+N)N+A]N\}A$
confine tra due fondi	s.m.	$N+P+(A+N)N$
conflitto con i creditori chirografari del simulato acquirente	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N+P+[Ad+(A+N)N]N\}N$
conflitto di interessi fra il minore e il curatore	s.m.	$(N+P+N)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N$
conflitto di interessi patrimoniali	s.m.	$N+P+(N+A)N$
conflitto di interessi tra minori soggetti alla stessa tutela	s.m.	$[(N+P+N)N+P+N]N+\{A+P+[Ad+(A+N)N]N\}A$
conflitto d'interessi	s.m.	$N+P+N$
conflitto tra più diritti personali di godimento	s.m.	$N+P+\{A+[(N+A)N+P+N]N\}N$
coniuge allontanatosi	s.m.	$N+A$
coniuge deceduto	s.m.	$N+A$
coniuge del contraente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge del testatore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge della persona incapace	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
coniuge dell'adottando	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'adottante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'adottato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'assente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'assicurato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'erede	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge dell'interdetto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
coniuge donatario	s.m.	$N+A$
coniuge in buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
coniuge incapace	s.m.	$N+A$
coniuge interdetto	s.m.	$N+A$
coniuge maggiore di età	s.m.	$N+(A+P+N)A$
coniuge non separato	s.m.	$N+(Adv+A)A$
coniuge obbligato	s.m.	$N+A$
coniuge privato dell'amministrazione	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
coniuge putativo	s.m.	$N+A$
coniuge separato	s.m.	$N+A$
coniuge sopravvivate	s.m.	$N+A$
coniuge superstite	s.m.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
coniuge superstite di buona fede	s.m.	(N+A)N+P+(A+N)N
coniugi di diversa cittadinanza	s.m.	N+P+(A+N)N
conoscenza della perdita o dell'avaria della merce	s.f.	N+P+{[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N}N
conoscenza dell'accettazione dell'altra parte	s.f.	N+P+{(Ad+N)N+P+[Ad+(A+N)N]N}N
conoscenza dell'avvenuta cessione	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
conoscenza dell'avvenuto spoglio	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
conoscenza delle cause di invalidità	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
conoscenza dell'illegittima provenienza della cosa	s.f.	N+P+{[Ad+(A+N)N]N+P+(Ad+N)N}N
consegna al vettore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei beni	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei beni all'erede	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dei documenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dei titoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna del testamento	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna del titolo	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna della cosa	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna della cosa locata	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna delle cose mobili	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
consegna delle merci	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dell'immobile	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna dell'immobile al sequestratario	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N
consegna dell'opera	s.f.	N+P+(Ad+N)N
consegna di un immobile	s.f.	N+P+(Ai+N)N
consenso alla conclusione del	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto		
consenso alla trasformazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso carpito con dolo	s.m.	$N+(A+P+N)A$
consenso dato per errore	s.m.	$N+(A+P+N)A$
consenso degli amministratori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso dei coniugi	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso dei rispettivi creditori	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
consenso del collegio sindacale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
consenso del comodante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del concedente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del costituente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del creditore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del curatore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del debitore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del depositante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del figlio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del locatore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del proprietario	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del proprietario del fondo	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
consenso del soccidante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso del socio receduto	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
consenso del terzo	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso della maggioranza	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso dell'adottando	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso dell'adottante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consenso dell'alienante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
consenso dell'altro genitore	s.m.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
consenso dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
consenso dell'usufruttuario	s.m.	N+P+(Ad+N)N
consenso di entrambi i coniugi	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso di tutte le parti	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso di tutti i coeredi	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso di tutti i partecipi	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso di tutti i soci	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso di tutti i soci amministratori	s.m.	N+P+[A+[(Ad+N)N+A]N]N
consenso di tutti i sottoscrittori	s.m.	N+P+[A+(Ad+N)N]N
consenso estorto con violenza	s.m.	N+(A+P+N)A
consenso legittimamente manifestato	s.m.	N+(Adv+A)A
consenso mancante	s.m.	N+A
consenso per la stipulazione di un atto di straordinaria amministrazione	s.m.	N+P+{[(Ad+N)N+P+[(Ai+N)N+P+(A+N)N]N]N}
consenso per l'adozione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
conservatore dei registri immobiliari	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione dei beni sociali	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
conservazione dei fondi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
conservazione dei titoli	s.f.	N+P+(Ad+N)N
conservazione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
conservazione del muro	s.f.	N+P+(Ad+N)N
conservazione del patrimonio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
conservazione del	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
patrimonio dello scomparso		
conservazione della cosa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conservazione della cosa comune	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
conservazione della servitù	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
conservazione delle merci depositate	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
conservazione delle scritture contabili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
conservazione dell'integrità del patrimonio sociale	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
conservazione dell'oggetto del sequestro	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
conservazione di un bene	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
conservazione di un diritto ereditario	s.f.	$N+P+[Ai+(N+A)N]N$
conservazioni degli oggetti rinvenuti	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
Consiglio dei ministri	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
consiglio di amministrazione	s.m.	$N+P+N$
Consiglio di Stato	s.m.	$N+P+N$
consolidamento	s.m.	N
consorzi coattivi	s.m.	$N+A$
consorzi di bonifica	s.m.	$N+P+N$
consorzi obbligatori	s.m.	$N+A$
consorzi volontari	s.m.	$N+A$
consorzio a scopo di ricomposizione fondiaria	s.m.	$N+(P+N+P)P+(N+A)N$
consorzio di bonifica	s.m.	$N+P+N$
consorzio di miglioramento fondiario	s.m.	$N+P+(N+A)N$
consorzio per il coordinamento della produzione e degli scambi	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N$
consorzio per regolare	s.m.	$N+P+\{Vinf+[(Ad+N)+P+(Ad+N)N]N\}Vinf$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
il deflusso delle acque		
consuetudine	s.f.	N
contenuto del conto economico	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
contenuto del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
contenuto delle azioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
contestazione dello stato di figlio legittimo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N$
continuata inattività dell'assemblea	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
conto annuale	s.m.	$N+A$
conto corrente	s.m.	$N+A$
conto corrente intestato a più persone	s.m.	$(N+A)N+[A+P+(A+N)N]A$
conto definitivo	s.m.	$N+A$
conto dei profitti e delle perdite	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+Cong+P+(Ad+N)N]N$
conto della gestione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conto della tutela	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
conto economico	s.m.	$N+A$
conto finale	s.m.	$N+A$
conto finale dell'amministrazione	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
contraente ceduto	s.m.	$N+A$
contraente in mala fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
contraente incapace	s.m.	$N+A$
contraente non nominato	s.m.	$N+(Adv+A)A$
contratti di affrancazione del fondo enfiteutico	s.m.	$N+P+\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
contratti di assicurazione sulla vita	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
contratto a esecuzione continuata	s.m.	$N+P+(N+A)N$
contratto a esecuzione periodica	s.m.	$N+P+(N+A)N$
contratto a favore di terzo	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
contratto a tempo indeterminato	s.m.	$N+P+(N+A)N$
contratto aleatorio	s.m.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto annullabile	s.m.	N+A
contratto bancario	s.m.	N+A
contratto collettivo	s.m.	N+A
contratto collettivo di lavoro	s.m.	(N+A)N+P+N
contratto con effetti costitutivi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti reali	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con effetti traslativi	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con obbligazioni del solo proponente	s.m.	N+P+{N+P+[Ad+(A+N)N]}N
contratto con prestazioni corrispettive	s.m.	N+P+(N+A)N
contratto con se stesso	s.m.	N+P+(Pron+A)Pron
contratto concluso dal rappresentante	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
contratto concluso in istato di pericolo	s.m.	N+[A+(P+N+P)P+N]A
contratto concluso mediante moduli o formulari	s.m.	N+[A+P+(N+Cong+N)N]A
contratto condizionale	s.m.	N+A
contratto consortile	s.m.	N+A
contratto convalidato	s.m.	N+A
contratto definitivo	s.m.	N+A
contratto di agenzia	s.m.	N+P+N
contratto di agenzia a tempo determinato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
contratto di agenzia a tempo indeterminato	s.m.	(N+P+N)N+P+(N+A)N
contratto di anticresi	s.m.	N+P+N
contratto di appalto	s.m.	N+P+N
contratto di assicurazione	s.m.	N+P+N
contratto di associazione	s.m.	N+P+N
contratto di associazione in partecipazione	s.m.	N+P+(N+P+N)N
contratto di borsa	s.m.	N+P+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto di colonia	s.m.	$N+P+N$
contratto di commissione	s.m.	$N+P+N$
contratto di consorzio	s.m.	$N+P+N$
contratto di lavoro	s.m.	$N+P+N$
contratto di locazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di matrimonio	s.m.	$N+P+N$
contratto di mutuo	s.m.	$N+P+N$
contratto di rendita perpetua	s.m.	$N+P+(N+A)N$
contratto di riassicurazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di riassicurazione per singoli rischi	s.m.	$(N+P+N)N+P+(A+N)N$
contratto di riporto	s.m.	$N+P+N$
contratto di società	s.m.	$N+P+N$
contratto di somministrazione	s.m.	$N+P+N$
contratto di spedizione	s.m.	$N+P+N$
contratto di trasporto	s.m.	$N+P+N$
contratto di vendita	s.m.	$N+P+N$
contratto di vendita con riserva di proprietà	s.m.	$(N+P+N)N+P+(N+P+N)N$
contratto dissimulato	s.m.	$N+A$
contratto d'opera	s.m.	$N+P+N$
contratto estimatorio	s.m.	$N+A$
contratto generale di riassicurazione	s.m.	$(N+A)N+P+N$
contratto illecito	s.m.	$N+A$
contratto in corso	s.m.	$N+P+N$
contratto in frode alla legge	s.m.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
contratto individuale	s.m.	$N+A$
contratto individuale di lavoro	s.m.	$(N+A)N+P+N$
contratto matrimoniale	s.m.	$N+A$
contratto nullo	s.m.	$N+A$
contratto oscuro	s.m.	$N+A$
contratto per persona da nominare	s.m.	$N+P+(N+P+Vinf)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
contratto plurilaterale	s.m.	N+A
contratto preliminare	s.m.	N+A
contratto simulato	s.m.	N+A
contratto sociale	s.m.	N+A
contratto sottoposto a condizione sospensiva	s.m.	N+[A+P+(N+A)N]A
contratto sottoposto a termine	s.m.	N+(A+P+N)A
contributi di assicurazione obbligatoria	s.m.	N+P+(N+A)N
convenzioni tra i coniugi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
convocazione dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
copie di atti pubblici	s.f.	N+P+(N+A)N
corpo d'acqua	s.f.	N+P+N
corrispettivo dell'alienazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
corsi d'acqua	s.m.	N+P+N
corso del cambio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
corso delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
cosa espropriata	s.f.	N+A
cosa giudicata	s.f.	N+A
cosa locata	s.f.	N+A
cosa ritrovata	s.f.	N+A
cose portate nell'albergo	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
costituzione dei beni in dote	s.f.	[N+P+(Ad+N)N]N+P+N
costituzione del consorzio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
costituzione dell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
costo di acquisto	s.m.	N+P+N
costruzione dell'acquedotto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
crediti del coltivatore diretto	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
crediti dell'albergatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
crediti di alimenti	s.m.	N+P+N
crediti nascenti dalla comunione	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
credito bancario	s.m.	N+A

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
credito opposto in compensazione	s.m.	$N+(A+P+N)A$
creditore chirografario	s.m.	$N+A$
creditori del simulato alienante	s.m.	$N+P+[Ad+(A+N)N]N$
criteri di ammortamento	s.m.	$N+P+N$
curatore speciale	s.m.	$N+A$
custodia delle cose nell'albergo	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
danaro in cassa	s.m.	$N+P+N$
danni al comodatario	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
danno all'acquedotto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
danno derivante da avaria	s.f.	$N+(A+P+N)A$
dante causa	s.m.	$(Vppres+N)N$
data del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
data della consegna	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
data dell'alienazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
data dell'annullamento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
data di approvazione	s.f.	$N+P+N$
debito opposto in compensazione	s.m.	$N+(A+P+N)A$
decadenza dal beneficio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
decadenza dal beneficio d'inventario	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
decadenza del beneficiario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
decorrenza degli alimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
decreto di adozione	s.m.	$N+P+N$
decreto di autorizzazione	s.m.	$N+P+N$
deficienza d'acqua	s.f.	$N+P+N$
deflusso naturale delle acque	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
deliberazione del consiglio di amministrazione	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
deliberazione di ammissione	s.f.	$N+P+N$
deliberazioni del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
deliberazioni del comitato esecutivo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
deliberazioni dell'assemblea	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
denuncia al collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
deposito dei titoli in amministrazione	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
deposito del bilancio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
deposito di atti	s.m.	$N+P+N$
deposito in albergo	s.m.	$N+P+N$
designazione del beneficiario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
determinazione del compenso	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
determinazione della quantità d'acqua	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
devoluzione dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
difetto di capacità	s.m.	$N+P+N$
dichiarazione d'accettazione	s.f.	$N+P+N$
dichiarazione del beneficiario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
dichiarazione di assenza	s.f.	$N+P+N$
dichiarazione di morte presunta dell'assente	s.f.	$[N+P+(N+A)N]N+P+(Ad+N)N$
diligenza nell'adempimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
diminuzione dell'acqua	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
diretto contraente	s.m.	$A+N$
direzione del consorzio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti degli amministratori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti dei coniugi in buona fede	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(A+N)N]N$
diritti dell'adottato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti dell'agente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti dell'assicurato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti dell'associante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti dell'associato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritti di commissione	s.m.	$N+P+N$
diritti e doveri reciproci dei coniugi	s.m.	$[(N+Cong+N)N+A]N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
diritti inerenti alle azioni	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
diritti nascenti dal contratto	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
diritto agli alimenti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritto agli avanzi d'acqua	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
diritto al compenso	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritto alla conservazione del posto	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
diritto alla presa d'acqua	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
diritto all'alloggio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritto del committente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritto dell'alienante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
diritto di abitazione	s.m.	$N+P+N$
diritto di accrescimento	s.m.	$N+P+N$
diritto di affrancazione	s.m.	$N+P+N$
diritto di autore	s.m.	$N+P+N$
diritto di brevetto	s.m.	$N+P+N$
diritto di cessione	s.m.	$N+P+N$
diritto di prelazione sull'azienda	s.m.	$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$
diritto di surrogazione dell'assicuratore	s.m.	$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$
diritto d'intervento all'assemblea	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]$
disciplina dell'adozione dei minori	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
discussione del bilancio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
dispensa da collazione	s.f.	$N+P+N$
disponibilità dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
disposizione testamentaria	s.f.	$N+A$
distribuzione d'acqua	s.f.	$N+P+N$
distribuzione di acconti sui dividendi	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
divieto di adozione	s.m.	$N+P+N$
divieto di alienazione	s.m.	$N+P+N$
divieto di assegnazione	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struttura
delle quote		
divieto di concorrenza	s.m.	N+P+N
divieto di deviare acque di scolo	s.m.	N+P+[Vinf+(N+P+N)N]Vinf
divisione dei beni della comunione	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
divisione del bestiame	s.f.	N+P+(Ad+N)N
domanda di annullamento	s.f.	N+P+N
domanda di arbitrato	s.f.	N+P+N
domanda di cancellazione	s.f.	N+P+N
domicilio dei coniugi	s.m.	N+P+(Ad+N)N
donazione tra coniugi	s.f.	N+P+N
doveri del collegio sindacale	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
doveri dell'adottato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
durata del consorzio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata della vita del beneficiario	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
durata dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata dell'anticresi	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata dell'assicurazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
durata dell'associazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
eccedenza d'acqua	s.f.	N+P+N
eccezione di annullabilità	s.f.	N+P+N
eccezioni opponibili dal terzo acquirente	s.f.	N+[A+P+[Ad+(A+N)N]N]A
effetti costitutivi	s.m.	N+A
effetti del beneficio d'inventario	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+N]N
effetti del contratto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
effetti del contratto non concluso	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N
effetti della compensazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
effetti della confusione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
effetti dell'accrescimento	s.m.	N+P+(Ad+N)N
effetti dell'acquisto del	s.m.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
possessione		
effetti dell'adozione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
effetti dell'affrancazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
effetti dell'ammortamento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
effetti dell'annullamento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
effetti dell'assicurazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
effetto dell'accettazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
efficacia del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
efficacia della cessione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
emissione delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
epoca del concepimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
equo compenso	s.m.	$A+N$
equo compenso per l'attività prestata	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
equo compenso per l'opera prestata	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
erede apparente	s.m.	$N+A$
erede con beneficio d'inventario	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
eredi dell'adottante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
eredi dell'appaltatore	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
errore di calcolo	s.m.	$N+P+N$
esatto adempimento	s.m.	$A+N$
esclusione dall'amministrazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
esclusione della compensazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
esclusione dell'acquirente dal consorzio	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
esclusione di un associato	s.f.	$N+P+(Ai+N)N$
esecuzione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
esecuzione forzata per consegna	s.f.	$(N+A)N+P+N$
esecuzione sui beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
esercizio della caccia	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
esercizio dell'amministrazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
esercizio dell'assicurazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
esercizio dell'azienda	s.m.	N+P+(Ad+N)N
esercizio delle assicurazioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
espressioni usate nel contratto	s.f.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
estinzione per compensazione	s.f.	N+P+N
estinzione per confusione	s.f.	N+P+N
estratto conto	s.m.	N+N
estremi essenziali del contratto	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
facoltà degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
facoltà di recedere dal contratto	s.f.	N+P+[Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
famiglia dell'adottato	s.f.	N+P+(Ad+N)N
figli dell'adottante	s.m.	N+P+(Ad+N)N
fine dell'affitto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
fondi speciali per la previdenza e l'assistenza	s.m.	(N+A)N+P+[(Ad+N)N+Cong+(Ad+N)N]N
fondo comune dell'associazione	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N
fondo concesso a colonio	s.m.	N+(A+P+N)A
forma del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forma della bocca	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forma della celebrazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forma di amministrazione	s.f.	N+P+N
formalità per la cancellazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
formazione del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forme dell'adozione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forme per l'annotazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
forza probatoria degli	s.f.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
atti		
frutti del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
garanzia dell'adempimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
garanzia di anticipazione	s.f.	$N+P+N$
genitori dell'adottando	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
gestione dell'azienda	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
giusta causa	s.f.	$A+N$
godimento dei beni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
godimento del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
gravità della colpa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiamata alle armi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiamata in causa	s.f.	$N+P+N$
chiamato all'eredità	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
chiarezza del bilancio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura del conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura del fallimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura del fondo	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura della liquidazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura della liquidazione coatta amministrativa	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+(A+A)A]N$
chiusura della tutela	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura dell'esercizio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
chiusura dell'esercizio annuale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
chiusura dell'esercizio in corso	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
chiusura dell'esercizio precedente	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
chiusura dell'esercizio sociale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
chiusura dell'esercizio successivo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
chiusura dell'inventario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
illiceità del contratto dissimulato	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
immobile dato in anticresi	s.m.	$N+(A+P+N)A$
impedimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
dell'agente		
impianti per l'acqua	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
impiegato della banca	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
impresa dell'acquirente	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
impresa di assicurazione	s.f.	$N+P+N$
impugnazione del bilancio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
impugnazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
inadempienza imputabile all'agente	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
inadempimento del cessionario	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
inammissibilità di compensazione	s.f.	$N+P+N$
inclusione nel conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
incrementi dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
indegnità dell'adottante	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
indegnità dell'adottato	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
indicazione della condizione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
indivisibilità delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
inefficacia delle alienazioni del bene pignorato	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
inefficacia di alienazione	s.f.	$N+P+N$
iniziata esecuzione del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
inizio del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
inizio dell'affitto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
inopponibilità della compensazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
interesse all'adempimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
interesse all'assicurazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
interpretazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
interpretazione di	s.f.	$N+P+(A+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
buona fede		
invalidità del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
invalidità permanente e totale dell'agente	s.f.	$[N+(A+Cong+A)A]N+P+(Ad+N)N$
inventario dei beni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
inventario dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ipoteche sugli autoveicoli	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
irregolarità nell'adempimento	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
iscrizione in appositi albi	s.f.	$N+P+(A+N)N$
iscrizione negli albi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
iscrizioni a carico dell'acquirente	s.f.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
istato di bisogno	s.m.	$N+P+N$
legatario di abitazione	s.m.	$N+P+N$
legato a titolo di alimenti	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
legato di alimenti	s.m.	$N+P+N$
legge sulla caccia	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
leggi sulla bonifica	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
leggi sulle acque	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
letto dell'acquedotto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
lettura dell'atto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
liberazione del bene dalle ipoteche	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
liberazione delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
limiti contrattuali della concorrenza	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
limiti legali della concorrenza	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
linea di confine	s.f.	$N+P+N$
liquidazione del conto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
locazione di case	s.f.	$N+P+N$
locazione di una casa per abitazione	s.f.	$[N+P+(Ai+N)N]N+P+N$
lodo degli arbitri	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
luogo della consegna	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
luogo dell'adempimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
luogo dell'adunanza	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
luogo di consegna	s.m.	$N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
luogo di consegna dell'acqua	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
luogo di convocazione dell'assemblea	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
maggioranza degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
manca di accrescimento	s.f.	$N+P+N$
manca di azione	s.f.	$N+P+N$
manca di condizione	s.f.	$N+P+N$
manca consegna	s.f.	$A+N$
manca esecuzione del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
manca preavviso	s.m.	$A+N$
manifestazione del consenso	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
membri del collegio sindacale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
membri del consiglio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
mero arbitrio del terzo	s.m.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
migrazione di colombi	s.f.	$N+P+N$
migrazione di conigli	s.f.	$N+P+N$
militari in attività di servizio	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
misura degli alimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
misura del compenso	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
modalità dell'adesione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
modalità dell'affrancazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
modi di accettazione	s.m.	$N+P+N$
modi di acquisto della proprietà	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
modificazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
modo di somministrazione degli alimenti	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
modulo d'acqua	s.m.	$N+P+N$
momento della consegna	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
momento dell'acquisto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
mortalità del bestiame	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
morte del comodatario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
morte del contraente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
morte dell'adottante	s.f.	N+P+(Ad+N)N
morte dell'agente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
morte dell'appaltatore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
morte dell'assente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
morte di uno dei coniugi	s.f.	N+P+[Pron+P+(Ad+N)N]N
motivi degli acquisti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
motivi delle alienazioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
motivo di annullabilità	s.m.	N+P+N
natura del bene	s.f.	N+P+(Ad+N)N
natura del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
negligenza del cessionario	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nome dell'acquirente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
nomina degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nomina degli arbitri	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nomina del collegio sindacale	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+A]N
nomina dell'amministratore	s.f.	N+P+(Ad+N)N
non adempimento	s.m.	(Adv+N)N
norme sulla cittadinanza	s.f.	N+P+(Ad+N)N
norme sulla comunione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
notizia dell'alienazione	s.f.	N+P+(Ad+N)N
nullità del contratto	s.f.	N+P+(Ad+N)N
numero degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
numero delle azioni	s.m.	N+P+(Ad+N)N
nuovi amministratori	s.m.	A+N
nuovo amministratore	s.m.	A+N
nuovo conto	s.m.	A+N
nuovo matrimonio del coniuge	s.m.	(A+N)N+P+(Ad+N)N
obbligazione degli alimenti	s.f.	N+P+(Ad+N)N
obbligazioni convertibili in azioni	s.f.	N+(A+P+N)A
obbligazioni del comodatario	s.f.	N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
obbligazioni in circolazione	s.f.	N+P+N
obblighi degli amministratori	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi del conservatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'agente	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'albergatore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'amministratore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obblighi dell'assicurato	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo agli alimenti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo dei conferimenti	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo della consegna	s.m.	N+P+(Ad+N)N
obbligo di dare passaggio alle acque	s.m.	N+P+[(Vinf+N)Vinf+P+(Ad+N)N]Vinf
obbligo di prestare gli alimenti	s.m.	N+P+[Vinf+(Ad+N)N]Vinf
obbligo tra adottante e adottato	s.m.	N+P+(N+Cong+N)N
offerta di una cauzione	s.f.	N+P+(Ai+N)N
offesa al buon costume	s.f.	N+P+[Ad+(A+N)N]N
oggetto del brevetto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto del consorzio	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto della cessione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto della comunione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto della contestazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto dell'acquisto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto dell'alienazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
oggetto di caccia	s.m.	N+P+N
omessa consegna	s.f.	A+N
omissioni degli amministratori	s.f.	N+P+(Ad+N)N
operazione in conto corrente	s.f.	N+P+(N+A)N
opere di bonifica	s.f.	N+P+N
opportuni accertamenti	s.m.	A+N
ordinaria	s.f.	A+N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
amministrazione		
ordine di data delle alienazioni	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
organi preposti al consorzio	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
osservazioni del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
pagamento dei conferimenti non versati	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+(Adv+A)A]N$
pagamento del canone	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
pagamento mediante cauzione	s.m.	$N+P+N$
parenti dell'adottante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
parere del collegio sindacale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
partecipanti al condominio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
parti degli animali	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
passaggio delle acque	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
patrimonio dell'assente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
patrimonio dell'associazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
patti limitativi di concorrenza	s.m.	$N+(A+P+N)A$
patto di non concorrenza	s.m.	$N+P+(Adv+N)N$
pegno di azioni	s.f.	$N+P+N$
pegno sulle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
pendenza della condizione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
perdita del bestiame	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
perdita del capitale sociale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
perfezione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
perimento del bene ipotecato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
perimento del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
periodo di assicurazione	s.m.	$N+P+N$
periodo di	s.m.	$(N+P+N)N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
assicurazione in corso		
pesi della comunione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
piano di ammortamento	s.m.	$N+P+N$
piano di bonifica	s.m.	$N+P+N$
piano generale di bonifica	s.m.	$(N+A)N+P+N$
plusvalenze da alienazioni	s.f.	$N+P+N$
polizza di assicurazione	s.f.	$N+P+N$
possessione dei beni ereditari	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
possessione di buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
possessione temporaneo dei beni	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
possessore in buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
possessori temporanei dei beni	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
poteri conferiti all'amministratore	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
poteri degli amministratori	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
poteri dell'assemblea	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
precedente alienazione ad altri	s.f.	$(A+N)N+P+Pron$
prelevamento dei beni mobili	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
presa d'acqua continua	s.f.	$N+P+(N+A)N$
presidente del collegio sindacale	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
presidenza del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
presidenza dell'assemblea	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
prestazione dedotta in contratto	s.f.	$N+(A+P+N)A$
prestazione degli alimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
prestazione del consenso	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
prestazione in luogo dell'adempimento	s.m.	$N+(P+N+P)P+(Ad+N)N$
presunzione di	s.f.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
concepimento durante il matrimonio		
presunzione di conoscenza	s.f.	$N+P+N$
preventiva autorizzazione del Ministero del Tesoro	s.f.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
preventivo consenso	s.m.	$A+N$
prezzo del bene	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
prezzo di acquisto	s.m.	$N+P+N$
prezzo di affrancazione	s.m.	$N+P+N$
prezzo di locazione dell'alloggio	s.m.	$N+P+[N+P+(Ad+N)N]N$
prezzo dovuto per l'affrancazione	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
prima casa di abitazione	s.f.	$A+(N+P+N)N$
primi amministratori	s.m.	$A+N$
privilegi iscritti sugli autoveicoli	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
privilegio della banca	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
procedura di ammortamento	s.f.	$N+P+N$
proposizione della domanda di annullamento	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
proposta di alienazione	s.f.	$N+P+N$
propria colpa	s.f.	$A+N$
proprietà dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
proprietà del bestiame consegnato	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
proprietario del bene gravato	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
proprietario dell'acquedotto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
proprietario dell'albero	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
proprietario di sciame di api	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
prova del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
provvedimenti presi dall'amministratore	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
provvedimento di autorizzazione	s.m.	$N+P+N$
provvedimento di	s.m.	$N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
cancellazione		
pubblica amministrazione	s.f.	A+N
pubblica autorità	s.f.	A+N
pubblicazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
qualità di associato	s.f.	N+P+N
quantità d'acqua	s.f.	N+P+N
quantità di acqua disponibile	s.f.	N+P+(N+A)N
quota dei beni del testatore	s.f.	N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N
quote di conferimento	s.f.	N+P+N
raccolta di acque	s.f.	N+P+N
rapporti derivanti dal contratto	s.m.	N+[A+P+(Ad+N)N]A
rapporti di comunione	s.m.	N+P+N
rapporti di condominio negli edifici di cooperative edilizie	s.m.	(N+P+N)N+P+[(Ad+N)N+P+(N+A)N]N
rapporti patrimoniali tra coniugi	s.m.	(N+A)N+P+N
rapporti tra adottante e adottato	s.m.	N+P+(N+Cong+N)N
rapporto di agenzia	s.m.	N+P+N
rapporto di cambio	s.m.	N+P+N
rapporto di cambio delle azioni	s.m.	(N+P+N)N+P+(Ad+N)N
rappresentante dell'associazione	s.m.	N+P+(Ad+N)N
rappresentanza dell'agente	s.f.	N+P+(Ad+N)N
rappresentanza nell'assemblea	s.f.	N+P+(Ad+N)N
recesso dal contratto	s.m.	N+P+(Ad+N)N
recesso dell'assicuratore	s.m.	N+P+(Ad+N)N
recesso per giusta causa	s.m.	N+P+(A+N)N
redazione del bilancio	s.f.	N+P+(Ad+N)N
regime delle acque	s.m.	N+P+(Ad+N)N
regime di separazione dei beni	s.m.	N+P+[N+P+(Ad+N)N]N
regime patrimoniale	s.m.	(N+A)N+P+(Ad+N)N

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
tra i coniugi		
registrazione dell'atto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
registri di cittadinanza	s.m.	$N+P+N$
regolamenti sulle acque	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
regolamento del consorzio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
regolamento del corso d'acqua	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
regolamento della comunione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
regolamento di condominio	s.m.	$N+P+N$
regresso dell'acquirente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
reintegrazione del bestiame conferito	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
relativi accessori	s.m.	$A+N$
relazione del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
rendiconto annuale dell'amministratore	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
rendiconto dell'amministrazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
rendimento del conto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
requisiti del contratto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
rescindibilità del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rescissione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità del cessionario	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità del conservatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità dell'albergatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità dell'alienante	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
responsabilità per avaria	s.f.	$N+P+N$
responsabilità per colpa	s.f.	$N+P+N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
responsabilità per colpa dell'albergatore	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ad+N)N$
responsabilità per le cose portate in albergo	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+(A+P+N)A$
retribuzione dell'apprendista	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
retroattività della condizione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revisione del canone	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca del beneficio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca della commissione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca della confessione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca dell'accettazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca dell'adozione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca dell'amministratore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
revoca per giusta causa	s.m.	$N+P+(A+N)N$
riconsegna del bestiame	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
ricostituzione della comunione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
riduzione del canone	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
riduzione di capitale	s.f.	$N+P+N$
riduzione proporzionale del canone	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
rifiuto del consenso	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
rifiuto della celebrazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
rifiuto di cancellazione	s.m.	$N+P+N$
rifiuto di consenso	s.m.	$N+P+N$
richiesta di anticipazione	s.f.	$N+P+N$
rilascio dei beni ai creditori	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
rilascio dei beni ai legatari	s.m.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+(Ad+N)N$
rimborso delle azioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
rimborso delle spese di agenzia	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
rimborso di capitale	s.m.	$N+P+N$
rimozione dall'amministrazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rimunerazione degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rinnovazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rinuncia del contraente	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rinunzia alla cittadinanza	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rinunzia alla compensazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rinunzia fatta sotto condizione	s.f.	$N+(A+P+N)A$
rinvio dell'assemblea	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
riscatto dell'assicurazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
riscatto di azioni	s.m.	$N+P+N$
rischi dei conferimenti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
rischio della perdita del bestiame	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
risolubilità del contratto per inadempimento	s.f.	$[N+P+(Ad+N)N]N+P+N$
risoluzione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
rispettivi bisogni	s.m.	$A+N$
risposta dell'accettante	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
ritardo nell'adempimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ritorno dell'assente	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
ritrovamento di aeromobili	s.m.	$N+P+N$
ritrovamento di relitti di aeromobili	s.m.	$N+P+(N+P+N)N$
riunioni del collegio sindacale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
riunioni del comitato esecutivo	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
saldo del conto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
sbocco delle acque	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
scadenza del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
scarico delle acque piovane	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
sciame di api	s.m.	$N+P+N$
scioglimento del condominio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
scioglimento del consorzio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
scioglimento della comunione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
scioglimento dell'associazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
scolo delle acque	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
sede della banca	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
sentenza di affrancazione del fondo enfiteutico	s.f.	$N+P+\{N+P+[(Ad+N)N+A]N\}N$
sentenza di condanna	s.f.	$N+P+N$
separazione dei coniugi	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
separazione giudiziale dei beni	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
separazione personale dei coniugi	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
sequestro dei beni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
servitù di condotta d'acqua	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
servitù di presa d'acqua	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
silenzio dell'assicurato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
simulato acquirente	s.m.	$A+N$
società cooperativa in accomandita	s.f.	$(N+A)N+P+N$
società cooperative edilizie di abitazione	s.f.	$[N+(A+A)A]N+P+N$
società di mutua assicurazione	s.f.	$N+P+(A+N)N$
società in accomandita per azioni	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
società in accomandita semplice	s.f.	$N+P+(N+A)N$
società per azioni	s.f.	$N+P+N$
socio accomandante	s.m.	$N+N$
socio accomandatario	s.m.	$N+N$
socio amministratore	s.m.	$N+A$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
soggetti tenuti alla collazione	s.m.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
somme dovute dall'assicuratore	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
somministrazione coattiva di acqua	s.f.	$(N+A)N+P+N$
somministrazione degli alimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
somministrazione di acqua a un edificio	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ai+N)N$
somministrazione di acqua a un fondo	s.f.	$(N+P+N)N+P+(Ai+N)N$
somministrazione di alloggio	s.f.	$N+P+N$
sostituzione degli amministratori	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
sottoscrittori delle azioni	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
sottoscrizione del capitale sociale	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
sottoscrizione del conservatore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
sottoscrizione delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
sottoscrizione per conto proprio	s.f.	$N+P+(N+A)N$
speciale autorizzazione scritta	s.f.	$A+(N+A)N$
speciali conferimenti	s.m.	$A+N$
spese del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
spese della cessione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
spese dell'atto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
spese di amministrazione	s.f.	$N+P+N$
spese di commissione	s.f.	$N+P+N$
spese di conservazione	s.f.	$N+P+N$
spese fatte dal condomino	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$
sponde dei canali	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
stato di bisogno	s.m.	$N+P+N$
stato di comunione ereditaria	s.m.	$N+P+(N+A)N$
stima dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
stima dei conferimenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
stima del bestiame	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
stipulazione del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
straordinaria amministrazione	s.f.	$A+N$
successione degli ascendenti	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
successione del coniuge	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
successione nell'azienda	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
suicidio dell'assicurato	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
sussistenza delle condizioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
sviamento di clientela	s.m.	$N+P+N$
tacita proroga del contratto	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
tassa di bollo	s.m.	$N+P+N$
tempo del concepimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
tempo dell'adempimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
tempo dell'assicurazione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
termine per l'accettazione	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
termine per l'adempimento	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
terreni soggetti a bonifica	s.m.	$N+(A+P+N)A$
terzi di buona fede	s.m.	$N+P+(A+N)N$
terzi garanti	s.m.	$A+N$
terzo acquirente	s.m.	$A+N$
terzo acquirente dei beni ipotecati	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
terzo contraente	s.m.	$A+N$
testamento del comandante	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
testamento per atto di notaio	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
titolo di acquisto	s.m.	$N+P+N$
titolo di coniuge	s.m.	$N+P+N$
trascrizione del titolo del terzo acquirente	s.f.	$N+P+\{(Ad+N)N+P+[Ad+(A+N)N]N\}N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
trascrizione dell'accettazione dell'eredità	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
trascrizione dell'acquisto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
trascrizione dell'atto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
trascuranza dell'amministratore	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
trasferibilità delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
trasferimento dei diritti sul bestiame	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
trasferimento dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
trasmissione del diritto di accettazione	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+P+N]N$
trasporti per via d'acqua	s.m.	$N+(P+N+P)P+N$
trasporto per acqua	s.m.	$N+P+N$
trattazione della causa	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
tronco dell'albero	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
tubi d'acqua lurida	s.m.	$N+P+(N+A)N$
tubi d'acqua pura	s.m.	$N+P+(N+A)N$
ufficio di amministratore	s.m.	$N+P+N$
ufficio di collocamento	s.m.	$N+P+N$
ultima notizia dell'assente	s.f.	$(A+N)N+P+(Ad+N)N$
ultimo bilancio	s.m.	$A+N$
ultimo bilancio dell'impresa controllata	s.m.	$(A+N)N+P+[(Ad+N)N+A]N$
ultimo bilancio regolarmente approvato	s.m.	$(A+N)N+(Adv+A)A$
unico azionista	s.m.	$A+N$
universalità dei beni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
universalità di mobili	s.f.	$N+P+N$
urgente e impreveduto bisogno	s.m.	$(A+Cong+A)A+N$
uso dell'acquedotto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
uso delle acque	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
usucapione dei beni immobili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
usucapione dei beni mobili	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
usufrutto dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
usufrutto di azioni	s.f.	$N+P+N$
usufrutto sulle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
usufruttuario dell'azienda	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
utili percepiti in buona fede	s.m.	$N+[A+P+(A+N)N]A$
utilizzazione delle acque	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
validità del contratto	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
valore dei conferimenti	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
valore del bene evitto	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
valore del bene in precedenza ipotecato	s.m.	$N+P+\{(Ad+N)N+[(P+N)Adv+A]A\}N$
valore del bestiame	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
valore dell'acquedotto	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
valore dell'acqua	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
valore dell'area	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
valore di un conferimento in natura	s.m.	$N+P+[(Ai+N)N+P+N]N$
valore nominale delle azioni	s.m.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
valore nominale di azione	s.m.	$(N+A)N+P+N$
valutazione esagerata dei conferimenti	s.f.	$(N+A)N+P+(Ad+N)N$
valutazioni del bilancio	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
vantaggi della comunione	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
vendita all'asta	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
vendita delle azioni	s.f.	$N+P+(Ad+N)N$
vendita di animali	s.f.	$N+P+N$
vendita di beni	s.f.	$N+P+N$
vendita per conto di chi spetta	s.f.	$N+(P+N+P)P+Pron+V$
vendita su campione	s.f.	$N+P+N$
vendita su tipo di campione	s.f.	$N+P+(N+P+N)N$
verbale dell'assemblea	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
verbale dell'assemblea straordinaria	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$

Kolokace	Gram.kat.	Struktura
verbale delle deliberazioni dell'assemblea	s.m.	$N+P+[(Ad+N)N+P+(Ad+N)N]N$
verbale di consegna	s.m.	$N+P+N$
versamento di semplici acconti	s.m.	$N+P+(A+N)N$
vizi del consenso	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
vizio del consenso	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
voci del bilancio	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
voci del conto economico	s.f.	$N+P+[(Ad+N)N+A]N$
volume dell'acqua	s.m.	$N+P+(Ad+N)N$
zona riservata all'agente	s.f.	$N+[A+P+(Ad+N)N]A$

Bibliografie

- AINIS, Michele.** Forma e comunicazione delle regole giuridiche. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 103-112. ISBN 88-14-10074-8
- ANDERSON, Wendy, J.** *The Phraseology of Administrative French. A corpus-based study*. Amsterdam – New York: Rodopi B. V., 2006. ISBN 90-420-2022-9
- BALLY, Charles.** *Linguistique générale et linguistique française*. 4e revue et aug. éd. Berne: Éditions Francke, [1909] 1965. ISBN neuvedeno
- BARONI, Marco.** *Definire le collocazioni*. Linguistica Applicata, Modulo B, A.A. 2006/2007 [online presentace]. 2006 [cit. 2008-04-03]. Dostupné z: <http://193.206.79.143/?pagina=corsi&id=348>
- BERAN, Karel.** *Pojem osoby v právu. Osoba, morální osoba, právnická osoba*. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-06-9
- BERGENHOLTZ, Henning a Sven TARP (eds).** *Manual of Specialised Lexicography. The Preparation of Specialised Dictionaries*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 1995. ISBN 90-272-1612-6
- BERTRAND, Claudine.** Etude comparative des combinaisons lexicales dans deux domaines du savoir (aéronautique et philosophie) et opposition entre les collocations lexicales et conceptuelles. *Inflow : TTR: traduction, terminologie, rédaction* [online]. 1998, vol. 11, no 1, s. 229-249. [cit. 2012-01-24]. Dostupné z: <http://id.erudit.org/iderudit/037323ar>
- BERRUTO, Gaetano.** *La variabilità sociale della lingua*. Torino: Loescher Editore, 1980. ISBN neuvedeno
- BESSONE, Mario (a cura di).** *Istituzioni di diritto privato*. Torino: G. Giappichelli Editore, 2001. ISBN 88-348-1556-4
- BIBER, Douglas.** Reprezentativnost v projektu korpusu. [1993] In: *Studie z korpusové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2000. Acta Universitatis Carolinae, Philologica; 3 – 4/1997, s. 107-136. ISBN 80-7184-893-X
- BLATNÁ, Renata.** Víceslovné předložky ve funkci víceslovných spojek. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 17-35. ISBN 80-7106-863-2
- CARETTI, Paolo a Ugo DE SIERVO.** *Istituzioni di diritto pubblico*. Quinta edizione. Torino: G. Giappichelli Editore, 2001. ISBN 88-348-1622-6

- CASSESE, Sabino.** Come opinare in modo ragionevole sulla possibilità di adottare leggi chiare In: DI LUCIA, P. (a cura di). *Nomografia, linguaggio e redazione delle leggi*. Milano: Giuffrè Editore, 1995, s. 33-37. ISBN 88-14-05037-6
- CHARAUDEAU, Patrick.** *Grammaire du sens et de l'expression*. Paris: Hachette, 1992. ISBN 2-01-016172-6
- CHURCH, Kenneth W. a Patrick HANKS.** Normy slovních asociací, Vzájemná informace a lexikografie. [1990] In: *Studie z korpusové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2000. Acta Universitatis Carolinae, Philologica; 3 – 4/1997, s. 363-378. ISBN 80-7184-893-X
- CHURCH, Kenneth Ward a Patrick HANKS.** Word Association Norms, Mutual Information and Lexicography. In *Computational Linguistics* [online] Vol. 16, No 1, 1990, s. 22-29 [cit. 05-05-2009]. Dostupné z: <http://www.aclweb.org/anthology/J90-1003>
- CLEAR, Jeremy.** Z firthovských principů: počítačové nástroje pro studium kolokace. [1993] In: *Studie z korpusové lingvistiky*. Praha: Karolinum, 2000. Acta Universitatis Carolinae, Philologica; 3 – 4/1997, s. 495-513. ISBN 80-7184-893-X
- COLONNA DAHLMAN, Roberta.** *Specialità del linguaggio giuridico italiano*. Lunds, 2006. Diplomová práce. Lunds Universitet, Språk - Och Litteraturcentrum. [cit. 2012-02-06]. Dostupné z: <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1327364&fileId=1327365>
- CONENNA, Mirella.** Aspetti sintattici e terminologici nella traduzione delle microlingue In: ZOPPI, Sergio (a cura di). *Traduzione – Dalla letteratura alla machina*. Roma: Bulzoni, 1996, s. 77-86.
- CORNU, Gérard.** *Vocabulaire juridique*. 3e éd. revue et augmentée. Paris: PUF, 1992. ISBN 2-13-044737-6
- CORNU, Gérard.** *Linguistique juridique*. 2e éd. Paris: Montchrestien, 2005. ISBN 2-7076-1425-4
- CORTELAZZO, Michele A.** Lingua e diritto in Italia. Il punto di vista dei linguisti. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 35-50
- COSERIU, Eugenio.** Solidarietà lessicali. In: *Teoria del linguaggio e linguistica generale. Sette studi*. Roma-Bari: Laterza, 1971, s. 303 - 316
- CVRČEK, František.** *Právní informatika*. Praha: Ústav státu a práva, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-87439-00-5

- CVRČEK, Václav.** Metoda zjišťování kolokační platnosti frekventovaných bigramů pomocí ranku. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 36-55. ISBN 80-7106-863-2
- ČECHOVÁ, M., CHLOUPEK, J., KRČMOVÁ, M. a E. MINÁŘOVÁ.** *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV – nakladatelství, 1997. ISBN 80-85866-21-8
- ČECHOVÁ, M., KRČMOVÁ, M. a E. MINÁŘOVÁ.** *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4
- ČECHOVÁ, M., DOKULIL, M., HLAVSA, Z. et al.** *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: SPN, 2011. ISBN 978-80-7235-413-9
- ČERMÁK, František.** *Idiomatika a frazeologie češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, 1982, ISBN neuvedeno
- ČERMÁK, František.** *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0154-0
- ČERMÁK, František.** Kolokace v lingvistice In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 9-16. ISBN 80-7106-863-2
- ČERMÁK, František.** Polysémie a kolokace: případ adjektiva měkký. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 56-93. ISBN 80-7106-863-2
- ČERMÁK, František.** *Lexikon a sémantika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-020-3
- ČERNÝ, Jiří.** *Dějiny lingvistiky*. Praha: Votobia, 1996. ISBN 80-85885-96-4
- DANEŠ, František.** Situace a celkový stav dnešní češtiny. In: DANEŠ, František (a kol.). *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0617-6
- DARDANO, Maurizio.** Linguaggi settoriali e processi di riformulazione. In: DRESSLER, W. U. et al. *Parallela 3, Linguistica contrastiva / Linguaggi settoriali / Sintassi generativa: Atti del 4° incontro italo-austriaco dei linguisti a Vienna 15-18 settembre 1986*, Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1987, s. 135-145. ISBN 87-87697-12-2
- DARDANO, Maurizio.** Lessico e semantica. In: SOBRERO, A. (a cura di). *Introduzione all'italiano contemporaneo. Le strutture*. Roma – Bari: Laterza, 1993, s. 291-365.

- DARDANO, Maurizio.** Profilo dell'italiano contemporaneo In: SERIANNI, Luca e Pietro TRIFONE (a cura di). *Storia della lingua italiana*. Torino: Einaudi, 1994, vol. II, s. 343-430. ISBN 88-06-13396-9
- DARDANO, Maurizio.** I linguaggi scientifici nell'italiano di oggi. In: *La terminologia tecnica e scientifica. Attualità e prospettive*. Roma: Istituto poligrafico e zecca dello stato, 1996a, s. 11-20.
- DARDANO, Maurizio.** *Manualetto di linguistica italiana*. 2a edizione. Bologna: Zanichelli, 1996b. ISBN 88-08-08856-1
- DARMESTETER, Arsène.** *Traité de la formation des noms composés*. 2e édition. Paris: Librairie Honoré Champion, [1874]1967. ISBN neuvedeno
- DE MAURO, Tullio.** La lingua della legislazione italiana. In: DE MAURO, Tullio. *Storia linguistica dell'Italia unita*. Bari: Editori Laterza, 1963, s. 424-435. ISBN neuvedeno
- DE MAURO, Tullio.** Linguaggio giuridico e profili storici, sociologici e scientifici. In: *Linguaggio e giustizia, Nuove ricerche*. Ancona, 1986, s. 11-20
- DESOUTTER, Cécile.** Enseigner le français juridique dans l'optique d'une certification internationale. In: SCHENA, Leo, SNEL TRAMPUS, Rita D. (a cura di). *Traduttori e giuristi a confronto*. Vol. II. Bologna, Clueb, 2002, s. 1-15
- DEYSINE, Anne.** Spécificité du langage juridique français et problèmes de traduction. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto*. Roma: CISU, 1997, s. 60-72
- DUBREUIL, Estelle.** Collocations: définition et problématiques. *Inflow: Revue électronique Texto! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2008, vol. XIII, n° 1, nečislováno [cit. 2011-12-10]. Dostupné z: http://www.revue-texto.net/docannexe/file/126/dubreil_collocations.pdf
- EVERT, Stefan a Brigitte KRENN.** *Methods for the Qualitative Evaluation of Lexical Association Measures*. [online] 2001 [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: <http://acl.ldc.upenn.edu/P/P01/P01-1025.pdf>.
- FIORELLI, Pietro.** Per un vocabolario giuridico italiano. *Lingua Nostra*, 8, 1947, s. 96-108 cit. In: DE MAURO, Tullio. La lingua della legislazione italiana. In: DE MAURO, Tullio. *Storia linguistica dell'Italia unita*. Bari: Editori Laterza, 1963, s. 424-435. ISBN neuvedeno
- FIORELLI, Pietro.** Avvocati e linguisti: una nuova prospettiva di ricerca. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 143-148. ISBN 88-14-10074-8

- FIRTH, John, R.** Modes of Meaning. In: FIRTH, John, R. *Papers in Linguistics 1934 – 1951*. London: Oxford University Press, 1957a, s. 190-215. ISBN neuvedeno
- FIRTH, John, R.** A synopsis of linguistics theory. Oxford: Blackwell, 1957b
- GAETA, Livio a Davide RICCA.** *Composita solvantur*: Compounds as lexical unit or morphological objects? *Inflow: Rivista di Linguistica* [online]. Laboratorio di Linguistica Giovanni Nencini, Pisa, 2009, s. 35-70 [cit. 2013-04-15]. Dostupné z: <http://linguistica.sns.it/RdL/21.1/03.gaeta.pdf>
- GALLISSON, Robert a Daniel COSTE.** *Dictionnaire didactique des langues*. Paris: Hachette, 1976. ISBN neuvedeno
- GÉMAR, Jean-Claude.** *Traduire ou l'art d'interpréter. Langue, droit et société: éléments de jurilinguistique*. Vol. II. Saint-Foy: Presses de l'Université de Québec, 1995. ISBN 2-7605-0860-9
- GERLOCH, Aleš.** *Teorie práva*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. ISBN 80-86473-85-6
- GERLOCH, Aleš.** *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7380-233-2
- GIRALDEZ CEBALLOS-ESCALERA, Joaquín.** *Las colocaciones léxicas en el lenguaje jurídico del derecho civil francés*. Madrid, 2007. Dizertační práce. Universidad Computense de Madrid, Facultad de Filología, Departamento de Filología Francesa. ISBN 978-84-692-0047-6. [cit. 2009-04-4]. Dostupné z: <http://eprints.ucm.es/8061/1/T29838.PDF>
- GOVE, Philip Babcock (ed.)** *Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged. Utilizing all the experience and resources of more than one hundred years of Merriam-Webster® dictionaries*. Springfield – Köln: Merriam-Webster, Incorporated – Könemann Verlagsgesellschaft MBH, 1993. ISBN 3-8290-5292-8
- GROFFIER, Ethel a David REED.** *La lexicographie juridique. Principes et méthodes*. Cowanville (Québec): Les Éditions Yvon Blais, Inc., 1990. ISBN 2-89073-744-6
- GROSS, Gaston.** Degré de figement des noms composés. *Langages*. 1988, č. 90, s. 57-72.
- GROSS, Gaston.** *Les expressions figées en français*. Paris: Éditions Ophrys, 1996. ISBN 2-7080-0788-2
- GROSSMANN, Maria a Franz RAINER (a cura di).** *La formazione delle parole in italiano*. Tübingen: Niemeyer, 2004. ISBN 978-3-484-50711-1

- GUALDO, Riccardo a Stefano TELVE.** *Linguaggi specialistici dell'italiano*. Roma: Carocci editore, 2011. ISBN 978-88-430-6022-1
- HALLIDAY, M. A. K.** Lexis as Linguistic Level. In: BAZELL, C. E., CATFORD, J. C., HALLIDAY M. A. K., ROBINS, R. H. (eds.). *In Memory of J. R. Firth*. London: Longman, 1966. ISBN neuvedeno
- HAMPLOVÁ, Sylva.** *Mluvnice italštiny. Grammatica italiana*. Praha: Leda, 2004. ISBN 80-7335-041-6
- HAUSMANN, Franz Josef.** Le dictionnaire des collocations. In: HAUSMANN, F. J., REICHMANN, O., WIEGAND, H. E., ZGUSTA, L. (eds). *Wörterbücher: ein internationales Handbuch zur Lexikographie. Dictionaries. Dictionnaires*. Berlin/New York: De Gruyter, 1989, Vol. I, s. 1010-1019. ISBN 3-11-012421-1
- HAUSMANN, Franz Josef a Peter BLUMENTHAL.** Présentation: collocations, corpus, dictionnaires. *Langue Française*. Paris : Larousse/Armand Colin, 2006 : *Collocations corpus, dictionnaires*. N° 150, s. 3-13. Colin. ISSN 0023-8368, ISBN 2200-92177-2
- HEID, Ulrich a Gerhard FREIBOTT.** Collocations dans une base de données terminologique et lexicale. *Inflow: Meta: journal des traducteurs /Meta: Translators' Journal* [online]. 1991, vol. 36, N° 1, s. 77-79 [cit. 2013-08-18]. Dostupné z: <http://id.erudit.org/iderudit/00288ar>
- HEID, Ulrich.** Décrire les collocations. Deux approches lexicographiques et leur application dans un outil informatisé. *Inflow: Terminologie et traduction, Service de traduction, unité „terminologie“* [online] 1992, Commission des Communautés européennes, 2°, 2/3, s. 523-548 [cit. 2013-08-01]. ISSN 0256-7873. Dostupné z: [http://C4BM920039AC_001\[1\].pdf](http://C4BM920039AC_001[1].pdf)
- HEID, Ulrich.** On Ways Word Work Together – Topics in Lexical Combinatorics. *Inflow: Euralex'94 Proceedings* [online]. Amsterdam, 1994, s. 226-257 [cit. 2012-05-28]. Dostupné z: http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex1994/27_Euralex_Ulrich%20Heid%20-%20On%20Ways%20Words%20Work%20Together%20-%20Topics%20in%20Lexical%20Combinatorics.pdf.
- HENDRYCH, Dušan a kol.** *Právníký slovník*. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-360-4
- HOEY, Michael.** From Concordance to Text Structure: New Uses for Computer Corpora. In: MELIA, J. a B. LEWANDOWSKA (eds.). *Proceedings of Practical Applications of Language Corpora (PALC)*. Łódz: 1997, s. 2-23
- CHLOUPEK, Jan, ČECHOVÁ Marie, KRČMOVÁ Marie a Eva MINÁŘOVÁ.** *Stylistika češtiny*. Praha: SPN, 1991. ISBN 80-04-23302-3

- CHROMÁ, Marta.** *Legal Translation and the Dictionary*. Lexicografica Series Maior. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2004. ISBN 3-484-39122-7
- CHROMÁ, Marta.** A Dictionary for Legal Translation. In: BRAAIJ, C.J.W. (ed.). *The Role of Legal Translation in Legal Harmonization*. Amsterdam: Wolters-Kluwer, 2012, s. 109-138. ISBN 978-9041137968
- JAKOBSON, Roman a Miroslav ČERVENKA (ed.).** *Poetická funkce*. Jinočany. Nakladatelství a vydavatelství H&H, 1995. Artes et litterae. Literárněvědná řada. ISBN 80-85787-83-0
- JANEŠOVÁ, Jarmila a Anna POLVERARI.** *Italsko-český a česko-italský slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 2006, s. 896. ISBN 80-7335-064-5
- JEŽEK, Elisabetta.** *Lessico. Classi di parole, strutture, combinazioni*. Bologna: il Mulino, Bologna, 2005. ISBN 88-15-10713-4
- JONES, Susan a John M. SINCLAIR.** English Lexical Collocations. A Study in Computational Linguistics. *Cahiers de Lexicologie: revue internationale de lexicologie générale et appliquée*. 1974, N° 24, s. 15 – 61. Paris : Didier
- KINCL, Jaromír, URFUS, Valentin a Michal SKŘEJPEK.** *Římské právo*. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-031-1
- KLÉGR, Aleš a Pavlína ŠALDOVÁ.** Kolokační faux amis In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 168-177. ISBN 80-7106-863-2
- KOCOUREK, Rostislav.** *La langue française de la technique et de la science. Vers une linguistique de la langue savante*. 2. Auflage. Wiesbaden: Oscar Brandtner Verlag, 1991. ISBN 3-87097-152-5
- KOŘENSKÝ, Jan.** Jazyk právní komunikace. In: DANEŠ, František (a kol.). *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997, s. 84-96. ISBN 80-200-0617-6
- KOŘENSKÝ, Jan, CVRČEK, František a František NOVÁK.** *Juristická a lingvistická analýza právních textů (právněinformatický přístup)*. Praha: Academia, Praha, 1999. ISBN 80-200-0730-X
- KŘEN, Michal.** Kolokační míry a čeština. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 223-248. ISBN 80-7106-863-2
- LERAT, Pierre.** Composé syntagmatique, dénomination, terminologie. *Cahiers de lexicologie*. 1994, č. 90/II, s. 151-158
- L'HOMME, Marie-Claude.** Caractérisation des combinaisons lexicales spécialisées par rapport aux collocations de langue générale. *Inflow: Fontenelle et al. Actes Euralex* [online]. 1998, s. 513-522 [cit. 2009-05-23]. Dostupné z:

http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex1998_2/Marie-Claude%20L'HOMME%20Caracterisation%20des%20combinaisons%20lexicales%20specialisees%20par%20rapport%20aux%20coll.pdf.

L'HOMME, Marie-Claude a Claudine BERTRAND. *Specialized Lexical Combinaisons: Should they be Described as Collocations or in Terms of Selectional Restrictions.* [online] rok neuveden [cit. 2009-05-23]. Dostupné z: <http://www.ling.umontreal.ca/lhomme/docs/berlhom.pdf>.

L'HOMME, Marie-Claude. *Combinaisons lexicales spécialisées. Regroupement des mots clés par classes conceptuelles.* [online] 2001 [cit. 2010-04-12]. Stránky nečíslovány.
Dostupné z: <http://atala.biomath.jussieu.fr/je/010113/Lhomme.resume.pdf>

L'HOMME, Marie-Claude. *La terminologie: principes et techniques.* Montréal: Les Presses de l'Université de Montréal, 2004. ISBN 2-7606-1949-4

LYONS, John. *Introduction to the Theoretical Linguistics.* Cambridge: Cambridge University Press, 1968. Cit. In: SCHOGT, Henry, G. *Sémantique synchronique: synonymie, homonymie, polysémie.* Toronto and Buffalo: University of Toronto Press, 1976. ISBN neuvedeno

LUZZATI, Claudio. Teoria del diritto e „scienza della legislazione“ In: DI LUCIA, Paolo (a cura di). *Nomografia, linguaggio e redazione delle leggi.* Milano: Giuffrè Editore, 1995, s. 87-122. ISBN 88-14-05037-6

MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva.* Praha: Linde, 1995. 2 sv. ISBN 80-85647-62-1

MACHOVÁ, Svatava. Terminografie. In: ČERMÁK, František a Renata Blatná (eds). *Manuál lexikografie.* Jinočany: Nakladatelství a vydavatelství H&H, 1995, s. 137 – 157. ISBN 80-85787-23-7

MARTIN, Willy. Remarks on Collocations in Sublanguages. *Inflow: Terminologie et traduction, Service de traduction, unité „terminologie“.* [online] 1992, Commission des Communautés européennes, 2°, 2/3, s. 157-166 [cit. 2013-08-01]. ISSN 0256-7873. Dostupné z: [http://C4BM920039AC_001\[1\].pdf](http://C4BM920039AC_001[1].pdf)

MARTIN, Willy. LSP-Dictionaries, term banks, terminological databanks: a lexicologist's point-of-view. In: HERMANS, A. (ed.) *Les dictionnaires spécialisés et l'analyse de la valeur.* Bibliothèque des Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain. Louvain-la-Neuve/Leuven: Peeters Publishers, 1997. ISBN 90-6831-898-5. [cit. 2012-09-03]

Dostupné z:

http://books.google.fr/books?id=D8R1X963wbgC&pg=PA46&lpg=PA46&dq=%22conceptual+collocations%22&source=bl&ots=ZKkeh8rO5J&sig=so5WTHUhoDr4a0T569JTwxwe_dk&hl=fr#v=onepage&q=%22conceptual%20collocations%22&f=false

- MARTINET, André.** *Syntaxe générale*. Paris: Armand Colin, 1985. ISBN 2200312113
- MEJRI, Salah.** Le figement lexical: nouvelles tendances. *Cahiers de Lexicologie*. 2002, 80-I s. 213-225
- MEL'ČUK, Igor.** Paraphrase et lexique: la théorie Sens – Texte et le dictionnaire explicatif et combinatoire. In: Mel'čuk et al. *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain. Recherches lexico-sémantiques*. [online]. 1992, Vol. III, s. 9-58, dokument nečíslován [cit. 2013-08-15]. Dostupné z: http://olst.ling.umontreal.ca/pdf/Melcuk_1992_Paraphrase_DEC-3.pdf
- MEL'ČUK, Igor.** *Vers une linguistique Sens-Texte. Leçon inaugurale*. [online]. 1997 [cit. 2013-08-15]. Paris, Collège de France. Dostupné z: <http://olst.ling.umontreal.ca/pdf/Melcuk.Colldefr.pdf>
- MEL'ČUK, Igor.** Collocations dans le dictionnaire. In: SZENDE Th. (ed) *Les écarts culturels dans les Dictionnaires bilingues*. [online] 2003, [cit. 2012-06-03]. Paris: Honoré Champion, s. 19-64 (v citovaném dokumentu stránky nečíslovány). Dostupné z: <http://www.olst.ling.umontreal.ca/pdf/collocations-Szende.pdf>
- MIGLIORINI, Bruno a Ignazio BALDELLI.** *Breve storia della lingua italiana*. Firenze: Sansoni, 1966. ISBN neuvedeno
- MIRABELLI, Cesare.** La funzione della lingua nella professione dell'avvocato. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, Milano, 2003, s. 137-142. ISBN 88-14-10074-8
- MORTARA GARAVELLI, Bice.** *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001. ISBN 88-06-12440-0
- MORTARA GARAVELLI, Bice.** Strutture testuali e stereotipi nel linguaggio forense. In MARIANI MARINI, Alarico. (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003a, s. 3-19. ISBN 88-14-10074-8
- MORTARA GARAVELLI, Bice.** Come non maltrattare la lingua italiana nell'esercizio della professione forense. In: *Lo Strumento Sottile. La lingua fra tecnica e diritto. Contributi al convegno dell'Ordine degli Avvocati di Bari*. [online]. Bari: 8. 11. 2003b, stránky nečíslovány [cit. 2008-01-10]. Dostupné z: <http://www.avvocatiacquavivacassano.it/convegni-contributi/relazione%20garavelli.htm>
- NEKULA, Marek, ed. et al.** *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 987-80-7106-484-8

NOVÁKOVÁ, Marcela. *Česko-italský právníký slovník*. Vyd. 1. Praha: Linde, 2001. s. 141. ISBN 80-7201-255-X.

NOVOTNÝ, Oto, DOLENSKÝ, Adolf, JELÍNEK, Jiří et al. *Trestní právo hmotné I. Obecná část*. 3. vydání. Praha: Codex, 1997. ISBN 80-85963-24-8

PALANZA, Alessandro. Nuove regole per il linguaggio giuridico. In: MARIANI MARINI, A. (a cura di): *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 125-134. ISBN 88-14-10074-8

PALAZZO, Francesco. Dimensione linguistica del diritto e ruolo dell'avvocato. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 113-124. ISBN 88-14-10074-8

PALERMO, Massimo. Lingua delle cancellerie. *Inflow: Enciclopedia dell'Italiano*. [online] 2010 [cit. 2014-05-05]. Dostupné z: [http://www.treccani.it/enciclopedia/lingua-delle-cancellerie_\(Enciclopedia-dell'-Italiano\)/](http://www.treccani.it/enciclopedia/lingua-delle-cancellerie_(Enciclopedia-dell'-Italiano)/)

PALMER, Harold E. *A Grammar of English Words: Thousand English Words and their Pronunciation, together with Information Concerning the Several Meanings of Each Word, its Inflection and Derivatives, and the Collocations and Phrases into which it Enters*. New repr. London: Longman Group, 1971. ISBN 0-582-52084-3

PANZINI, Alfredo. *Dizionario moderno*. Ottava edizione. Milano: Hoepli, 1935

PAVEL, Silvia a Diane NOLET. *Précis de terminologie*. Ministre de Travaux publics et Services gouvernementaux Canada [online] 2001 [cit. 2011-02-18]. ISBN 0-66-61616-5
Dostupné z: <http://www.btb.gc.ca/publications/documetns/termino-fra.pdf>

PARC, Françoise. Phraséologie terminologique dans les textes législatifs et règlementaires. In: HERMANS, A. (ed.) *Les dictionnaires spécialisés et l'analyse de la valeur*. Bibliothèque des Cahiers de l'Institut de linguistique de Louvain. Louvain-la-Neuve/Leuven: Peeters Publishers, 1997, 219 - 234. ISBN 90-6831-898-5. [cit. 2012-09-03] Dostupné z: http://books.google.fr/books?id=D8R1X963wbgC&pg=PA46&lpg=PA46&dq=%22conceptual+collocations%22&source=bl&ots=ZKkeh8rO5J&sig=so5WTHUhoDr4a0T569JTwxwe_dk&hl=fr#v=onepage&q=%22conceptual%20collocations%22&f=false

PETKEVIČ, Vladimír. Složitě předložkové skupiny. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 262-310. ISBN 80-7106-863-2

- PETRŮ, Ivo.** Několik poznámek k překladu francouzského právního textu. In: *Vztahy a súvislosti v odbornom preklade*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2007, s. 86-94. ISBN 978-80-223-2416-8
- PETRŮ, Ivo.** *Metody jazykového výkladu evropského práva*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2011. ISBN 978-80-87146-49-1
- PETRUCCI, Rossana (a cura di).** *Diritto processuale civile*. Napoli: Gruppo Editoriale Esselibri - Simone, 2009. ISBN 978-88-244-6747-6
- POLGUÈRE, Alain a Igor MEL'ČUK.** Dérivations sémantiques et collocations dans le DiCo/Laf. *Langue Française*. Paris: Larousse/Armand Colin, 2006 : *Collocations, corpus, dictionnaires*. N° 150, s. 66-83. ISSN 0023-8368, ISBN 2200-92177-2
- POŠTOLKOVÁ, Běla.** *O české terminologii*. Praha: Academia, 1983. ISBN neuvedeno
- POŠTOLKOVÁ, Běla.** *Odborná a běžná slovní zásoba současné češtiny*. Praha: Academia, Studie ČSAV, 1984, číslo 21. ISBN neuvedeno
- RADIMSKÝ, Jan.** Dans quelle mesure est-il possible de traduire un terme juridique? In: *Études romanes de Brno*. Sborník prací FF MU, L 25, 2004, s. 37-44. ISSN 0231-7532, ISBN 80-210-3431-9
- RADIMSKÝ, Jan.** *Les composés italiens actuels*. Paris: Cellule de recherche en linguistique, 2006. ISBN 2-9526027-0-0
- RADIMSKÝ, Jan.** La version tchèque du terme juridique européen: de quels critères disposons nous pour juger de son adéquation? In: *Études romanes de Brno*. Sborník prací FF MU, L 29, 2008, s. 87-97. ISSN 0321-7532, ISBN 978-80-210-4701-3
- RADIMSKÝ, Jan.** Vers une description des prédicats analytiques. *La linguistique*. PUF, 2012/1, Vol. 48, s. 57 – 58. DOI: 10.3917/ling.481.0051. ISSN 0075-966X
- RADIMSKÝ, Jan.** Predikát verbo-nominální (analytický predikát s kategoriálním slovesem). In: *Encyklopedický slovník češtiny*, v tisku
- REY-DEBOVE, Josette.** *Étude linguistique et sémiotique des dictionnaires français contemporains*. The Hague – Paris: Mouton, 1971. ISBN neuvedeno
- REY-DEBOVE, Josette.** La lexicographie moderne. *Travaux de linguistique* 23/91. Paris – Louvain-la-Neuve: Duculot, 1991, s. 145-159
- ROBERT, Paul ed., REY-DEBOVE, Josette, ed. a Alain REY, ed.** *Le Petit Robert*. Paris: Robert, 1984. Dictionnaires Le Robert. ISBN 2-85036-066-X

- ROBERT, Paul, ed.** *Le Grand Robert de la langue française: Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*. 2e éd. entièrement revue et enrichie par Alain Rey. Paris: Le Robert, 1992. 9 volumes. Dictionnaires Le Robert. ISBN édition complète 2-85036-163.1
- ROSENDORFSKÝ, Jaroslav.** *Česko-italský slovník*. Vyd. 2. Praha: SPN, 1992, s. 838. ISBN 80-04-26191-4
- ROSENDORFSKÝ, Jaroslav, TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Jiří ŠPAČEK.** *Italsko-český slovník. Dizionario italiano-ceco: Nové výrazy!* Vyd. 1. Voznice: Leda, 2001, s. 688. ISBN 80-85927-87-X
- ROVERE, Giovanni.** Gradi di lessicalizzazione nel linguaggio giuridico. *Studi italiani di linguistica teorica ed applicata*. Heidelberg: Anno XXVIII, 1999, numero 2, s. 395-412. ISSN 0390-6809
- ROVERE, Giovanni.** La posizione dell'aggettivo in sintagmi tecnici. In: *Capitoli di linguistica giuridica. Ricerche su corpora elettronici*. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 2005, s. 99-122. ISBN 88-7694-841-4
- ROVERE, Giovanni.** *Capitoli di linguistica giuridica. Ricerche su corpora elettronici*. Alessandria: Edizioni dell'Orso, 2005. ISBN 88-7694-841-4
- SACCO, Rodolfo.** La traduzione giuridica In: SCARPELLI, Uberto, DI LUCIA, Paolo (a cura di). *Il linguaggio del diritto*. Milano: LED, 1994, s. 475-490
- SARTI, Nicoletta.** *Le due vite del diritto degli atti emulativi tra diritto comune e diritto vigente. Guida al corso di storia del diritto moderno e contemporaneo*. AA. 2008 – 2009. [online prezentace]. Bologna, 2008. [cit. 2012-08-25] Dostupné z: http://www.Campus.unibo.it/12464/1/Moderno-Parte_Speciale.doc
- SCARPELLI, Uberto.** Il linguaggio giuridico: un ideale illuministico. In: DI LUCIA, Paolo (a cura di). *Nomografia, linguaggio e redazione delle leggi*, Giuffrè Editore, Milano, 1995, s. 5-29. ISBN 88-14-05037-6
- SCHENA, Leo.** La traduzione e i linguaggi giuridici: le ricerche degli studiosi italiani. In: SCHENA, Leo (a cura di). *La lingua del diritto. Difficoltà traduttive, applicazioni didattiche*. Roma: CISU, 1997, s. 21-34
- SCHOGT, Henry, G.** *Sémantique synchronique: synonymie, homonymie, polysémie*. Toronto and Buffalo: University of Toronto Press, 1976. ISBN neuvedeno
- SENSINI, Marcello.** *La grammatica della lingua italiana*. Milano: Mondadori, 1997. ISBN 88-04-46647-2
- SCHMIEDTOVÁ, Věra.** Volná a vázaná spojitelnost/kolokace názvů barev a jejich odstínů v češtině. In: ČERMÁK, František a Michal ŠULC (eds.). *Kolokace*.

- Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 311-361. ISBN 80-7106-863-2
- SELTENREICH, Radim et al.** *Dějiny evropského kontinentálního práva*. Praha: Leges, 2010. ISBN: 978-80-87212-54-7
- SERIANNI, Luca.** *Lingua medica e lessicografia specialistica nel primo Ottocento*. In: Saggi di storia linguistica italiana. Napoli, Morano, 1989, s. 77-139 citován In: MORTARA GARAVELLI, Bice. *Le parole e la giustizia. Divagazioni grammaticali e retoriche su testi giuridici italiani*. Torino: Einaudi, 2001. ISBN 88-06-12440-0
- SIEPMANN, Dirk.** Collocations et dictionnaires d'apprentissage onomasiologiques bilingues: questions aux théoriciens et pistes pour l'avenir. *Langue Française*. Paris: Larousse/Armand Colin, 2006 : *Collocations, corpus, dictionnaires*, N° 150, s. 99-118. ISSN 0023-8368, ISBN 2200-92177-2
- SILLER-RUNGALDIER, Heidi.** Le collocazioni lessicali: strutture sintagmatiche idiosincratiche? [online] In: CRESTI, E. (a cura di). *Prospettive nello studio del lessico italiano*. Atti SILPI, Vol. II, s. 591-598. FIRENZE: FUP, 2006. [cit. 2012-07-24]
Dostupné z: <http://lablita.dit.unifi.it/app/extra/pdf/HeidiSillerR.pdf>
- SINCLAIR, John.** *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press, 1991. ISBN 0-19-437144-1
- SKŘEJPEK, Michal.** *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7380-334-6
- SKŘEJPEK, Michal.** Otazníky nad quasidelikty. In: *Pocita Janu Zablockému*, v tisku, 2014
- SOURIOUX, Jean-Louis a Pierre LERAT.** *Le langage du droit*. Paris: PUF, 1975. ISBN neuvedeno
- ŠABRŠULA, Jan.** *Vědecká mluvnice francouzštiny*. Praha: Academia, 1986. ISBN neuvedeno
- ŠTICHAUER, Pavel.** *Tvoření slov v současné italštině*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1347-5
- ŠTICHAUER, Pavel.** Sylabus k přednášce Korpusová lingvistika II+III [online], dostupné pro posluchače předmětu Románská lingvistika [cit. 2008-11-18 a 2008-11-25] z: <http://www.pavel-stichauer.cz/index-soubory/lingvistika.htm>
- ŠULC, Michal.** Slovní asociace versus korpusové asociace. In: ČERMÁK, František a ŠULC, Michal (eds). *Kolokace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny / Ústav Českého národního korpusu, 2006, s. 374-402. ISBN 80-7106-863-2

ŠVESTKA, Jiří, KNAPPOVÁ, Marta a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I.* 3. vydání. Praha: ASPI Publishing, s.r.o., 2002. ISBN 80-86395-28-6

TOMASIN, Lorenzo. Il volgare nella cancelleria veneziana fra Tre e Quattrocento. *Inflow: Reti Medievali Rivista*. [online] IX-2008/1 < <http://www.retimedievali.it> > ISSN 1593-2214 In: LAZZARINI, Isabella (a cura di). *Scritture e potere. Pratiche documentarie e forme di governo nell'Italia tardomedievale (XIV-XV secolo)*. [cit. 06. 02. 2012]. Dostupné z: http://www.rm.unina.it.@rivista/dwnl/x_out_saggi_tomasin_08_1.pdf.

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana. Monosémie, polysémie et homonymie des termes juridiques. Pour une perspective lexicographique. In: KIELISZCZYK, Anna a Ewa PILECKA (sous la dir.). *La perspective interdisciplinaire des études françaises et francophones*, Łask: LEKSEM, 2009, s. 59-70. ISBN 978-83-60178-68-3

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Milan DAMOHORSKÝ. *Italsko-český právníký slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 1999, s. 120. ISBN 80-85927-65-9

TOMÁŠEK, Michal. K některým otázkám stylového rozvrstvení právního jazyka. *Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva*. 1987, 1, s. 65-75. Praha, Academia

TOMÁŠEK, Michal. K vybraným problémům překladu právního jazyka. *Acta Universitatis Carolinae, Philologica 4, Translatologica Pragensia IV*. 1990, s. 113-119

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-125-1

TRNKA, Bohumil. *Kapitoly z funkční jazykovědy = Studies in functional linguistics*. Praha: Univerzita Karlova, 1990. Acta Universitatis Carolinae. Philologica. Monographia, 103/1988.

TUTIN, Agnès a Francis GROSSMANN. Collocations régulières et irrégulières : esquisse de typologie du phénomène collocatif. *Inflow: Revue française de linguistique appliquée* [online]. 2002, Vol. VII-I, stránky nečíslovány [cit. 2007-09-25].

Dostupné z:

http://www.cairn.be/load_pdf.ph?ID_REVUE=RFLA&ID_NUMPUBLIE=RFLA_071&ID_ARTICLE=RFLA_071_0007

TUTIN, Agnès. Le dictionnaire de collocations est-il indispensable ? *Inflow: Revue Française de Linguistique Appliquée. Dictionnaires : nouvelles approches, nouveaux modèles* [online]. 2005, Vol. X-2, s. 31-48 [cit. 2012-06-06]. Dostupné z: http://w3.u-grenoble3.fr/tutin/Publis/tutin_RFLA.pdf

- TUTIN, Agnès.** *Sens et combinatoire lexicale: de la langue au discours*. [online] Grenoble, 2010a. Habilitační práce. Grenoble, Université Stendhal, LIDILEM [cit. 2012-05-10]. Dostupné z: http://w3.u-grenoble3.fr/lidilem/labo/file/HDR_Tutin.pdf
- TUTIN, Agnès.** Le traitement des collocations dans les dictionnaires monolingues de collocations du français et de l'anglais In: NEVEU, F., MUNI TOKE, V., DURAND, J., KLINGLER, T., MONDADA, L., PRÉVOST, S. (éds.). *Lexique et Morphologie. Congrès Mondial de Linguistique Française – CMLF* [online]. 2010b, Paris: Institut de Linguistique Française, s. 1075-1090 [cit. 2012-06-16]. ISBN 978-7598-0534-1. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1051/cmlf/2010141>
- URFUS, Valentin.** *Historické základy novodobého práva soukromého*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-504-6
- VENTURI, Riccardo.** *La „Dichiarazione di Paxia“: il più antico documento in volgare ligure*. [online] 2001 [cit. 2009-05-12]. Dostupné z: http://tuttogenova.altervista.org/dichiarazione_paxia.htm
- VERLINDE, Serge, BINON, Jean a Thierry SELVA.** Corpus, collocations et dictionnaires d'apprentissage. *Langue Française*. Paris: Larousse/Armand Colin, 2006 : *Collocations, corpus, dictionnaires*, N° 150, s. 67 – 84, ISSN 0023-8368, ISBN 2200-92177-2
- WIDŁAK, Stanisław.** *Fra lessicologia e stilistica. Problemi di lessicologia e di stilistica dell'italiano e di altre lingue romanze*. Kraków: Universitas Cracovia, 1992.
- WINTEROVÁ, Alena.** *Civilní právo procesní*. Praha: Právnícké a ekonomické nakladatelství Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 1999. ISBN 80-7201-157-X
- WILLIAMS, Geoffrey.** La linguistique et le corpus : une affaire prépositionnelle. *Inflow: Revue électronique Texto ! Textes et cultures* [online]. Institut Ferdinand de Saussure, 2006, s. 151-158 [cit. 2007-09-25]. Dostupné z: <http://www.revue-texto.net/Parutions/Livres-E/Albi-2006/Williams.pdf>
- ZACCARIA, Giuseppe.** Testo, contesto e linguaggi settoriali nell'interpretazione giuridica. In: MARIANI MARINI, Alarico (a cura di). *La lingua, la legge, la professione forense*. Milano: Giuffrè Editore, 2003, s. 89-102. ISBN 88-14-10074-8
- ZINGARELLI, Nicola.** *Vocabolario della lingua italiana*. Bologna: Zanichelli, 1970
- ZINGARELLI, Nicola.** *Vocabolario della lingua italiana, edizione minore*. Bologna: Zanichelli, 1987, ISBN 88-08-02150-5

Právní texty

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: ÚZ (Úplné znění) Trestní předpisy. Ostrava: Nakladatelství Sagit, 2011. ISBN 978-80-7208-843-0

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In: ÚZ (Úplné znění) Nový občanský zákoník. Ostrava: Nakladatelství Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-920-8

Codice civile e leggi complementari con le pronunce della Corte costituzionale.
A cura di Alfio e Mario Finocchiaro, settima edizione 1996. Rimini: Maggioli editore, 1996. ISBN 88-387-0500-3

Codici e leggi per l'udienza penale. Costituzione. Fonti internazionali. Codice penale. Codice di procedura penale. Leggi collegate e complementari. A cura di CHIAVARIO, Mario, MANZIONE, Domenico e Tullio PADOVANI. Bologna: Zanichelli, 1997. ISBN 88-08-09764-1

r. d. 29/7/1939 n. 1127

r. d. 14 dicembre 1933 n. 1669, c. d. legge cambiaria

r. d. 21 dicembre 1933, n. 1736, c.d. legge sugli assegni

d. l. 216/1974

d. p. r. 9 ottobre 1990, n. 309, "Testo unico delle leggi in materia di disciplina degli stupefacenti e sostanze psicotrope, prevenzione, cura e riabilitazione dei relativi stati di tossicodipendenza".
(pubblicato sulla Gazzetta Ufficiale Suppl. Ordinario del 15-3-2006)

d. l. 1° settembre 1998, n. 333, "Attuazione della direttiva 93/119/CE relativa alla protezione degli animali durante la macellazione o l'abbattimento"

art. 475 c. p. c., doložka vykonatelnosti

art. 251 c. p. c., výslech svědka

art. 2 Legge 11 luglio 1978, n. 382, vojenská přísaha

Rozsudky:

Tribunale militare di Verona – Sentenza n. 97/2000

Corte di cassazione – Sezione Terza Penale – Sentenza n. 1765/2000

Corte di cassazione – Sezione V. Penale – Sentenza n. 7656/2008

Corte di cassazione – Sezione V. Penale – Sentenza n. 30956/2010 2 luglio – 3 agosto 2010,

Corte di cassazione, Sentenza n. 7713/2000

Corte costituzionale, Sentenza 14 luglio 1986, n. 184

Internetové zdroje:

<http://assoavvocati.com/viggiani.htm>, [cit. 2012-11-06] – příspěvek Andrey Viggianiho, zástupce Unione dei giudici di pace, konference Advokátní komory

<http://www.senato.it/service/PDF/PDFServer/BGT/00682977.pdf>, [cit. 2012-11-12] – diskuse v senátu, senátor Mura (LNP)

<http://www.studiocelentano.it/codici/cc/index.asp> [cit. 03-05-2010] – codice civile

http://www.luzapy.eu/testi_volgare/docu_volgare.htm, [cit. 2012-02-06]

http://guide.supereva.it/lingua_sarda/interventi2010/11/il-privilegio-logudorese-del-1080, [cit. 2009-05-12]

http://tuttogenova.altervista.org/dichiarazione_paxia.htm, [cit. 2014-05-05]

<http://www.camera.it/files/pdf/documenti/CL0006.pdf>; [cit. 2013-11-12]

<http://www.gruppodipisia.it/wp-content/uploads/20011/07/Arconzo.def-.pdf>, [cit. 2013-11-12]

<http://www.info-investimento.com/Obbligazioni/Definizione.php>, [cit. 2010-06-08]

Biblioteca digitale dell'unificazione giuridica, přístupné na www.giustizia.it

Jazykové slovníky

GOVE, Philip Babcock (ed.) *Webster's Third New International Dictionary of the English Language Unabridged. Utilizing all the experience and resources of more than one hundred years of Merriam-Webster® dictionaries.* Springfield – Köln: Merriam-Webster, Incorporated – Könnemann Verlagsgesellschaft MBH, 1993. ISBN 3-8290-5292-8

JANEŠOVÁ, Jarmila a Anna POLVERARI. *Italsko-český a česko-italský slovník.* Vyd. 1. Voznice: Leda, 2006, s. 896. ISBN 80-7335-064-5

NEKULA, Marek, ed. et al. *Encyklopedický slovník češtiny.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. ISBN 987-80-7106-484-8

NOVÁKOVÁ, Marcela. *Česko-italský právnícký slovník.* Vyd. 1. Praha: Linde, 2001. s. 141. ISBN 80-7201-255-X.

PANZINI, Alfredo. *Dizionario moderno*, ottava edizione. Milano: Hoepli, 1935

ROBERT, Paul ed., REY-DEBOVE, Josette, ed. a Alain REY, ed. *Le Petit Robert.* Paris: Robert, 1984. Dictionnaires Le Robert. ISBN 2-85036-066-X

ROBERT, Paul, ed. *Le Grand Robert de la langue française: Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française.* 2e éd. entièrement revue et enrichie par Alain Rey. Paris: Le Robert, 1992. 9 volumes. Dictionnaires Le Robert. ISBN édition complète 2-85036-163.1

ROSENDORFSKÝ, Jaroslav. *Česko-italský slovník.* Vyd. 2. Praha: SPN, 1992, s. 838. ISBN 80-04-26191-4

ROSENDORFSKÝ, Jaroslav, TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Jiří ŠPAČEK. *Italsko-český slovník. Dizionario italiano-ceco: Nové výrazy!* Vyd. 1. Voznice: Leda, 2001, s. 688. ISBN 80-85927-87-X

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana a Milan DAMOHORSKÝ. *Italsko-český právnícký slovník.* Praha: Leda, 1999, s. 120. ISBN 80-85927-65-9

ZINGARELLI, Nicola. *Vocabolario della lingua italiana.* Bologna: Zanichelli, 1970

ZINGARELLI, Nicola. *Vocabolario della lingua italiana, edizione minore.* Bologna: Zanichelli, 1987, ISBN 88-08-02150-5

Il grande dizionario Garzanti della lingua italiana. I grandi dizionari. Garzanti, 1998. ISBN 88-11-10204-9

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Vyd. 2., opr. a dopl. Praha: Academia, 1994, s. 647. ISBN 80-200-0493-9

Právnícké slovníky

CORNU, Gérard. *Vocabulaire juridique.* 3e éd. revue et augmentée. Paris: PUF, 1992. ISBN 2-13-044737-6

HENDRYCH, Dušan a kol. *Právnícký slovník.* Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-7179-360-4

MADAR, Zdeněk a kol. *Slovník českého práva.* Praha: Linde, 1995. 2 sv. ISBN 80-85647-62-1

Digesto delle Discipline Privatistiche. Sezione civile. Vol. XVII, 4a edizione.
Torino: UTET, 1999. ISBN 88-02-05298-0

Digesto delle Discipline Privatistiche. Sezione commercialistica. Vol. IX, 4a
edizione. Torino: UTET, 1999. ISBN 88-02-05908-X

Enciclopedia Garzanti del diritto. Torino: Garzanti, 1993. ISBN 88-11-50443-0